

?

E
E
E
E

EE||श्रीसाईसच्चरीत॥EE?

‘शाकल’ पुर्वजा । आद्यगौड द्विजजाती ॥२६॥ मुखार वंदुया १धरामर । ब्राह्मण परब्रह्म अवतार । मागीर याज्ञवल्क्य
आनी हेर योगीश्वर । भृगु पराशर नारद ॥२७॥ वेदव्यास पराशर । सनक सनंदन ३सनत्कुमार । शुक्राचार्य शौनक
सुत्रकार । विश्वामित्र वसिष्ठ ॥२८॥ वाल्मीक वामदेव जैमिनी । वैशंपायन आनी हेर धरून । नवयोगींद्रा आनी हेर
मुनी । लोटांगण तांच्या चरणार ॥२९॥ आतां वंदन संतसज्जनांक । निवृत्ती ज्ञानेश्वर मुक्ता सोपानाक । एकनाथ
स्वामी जनादर्नाक । तुकोबा कान्हा नरहरीक ॥३०॥ लागल्यार सगल्यांचींच नांवां घेवंक । येवचो ना ग्रंथ
आटापाक । म्हणून करतां प्रणाम सगल्यांक । आशिर्वाद तुमी दिवचो ॥३१॥ आतां वंदुया सदाशिवाक । पितामह
त्या पुण्यप्रभावाक । राबितो जाचो बंदीकेदाराक । संवसाराक मानून किरकोळ ॥३२॥ मुखार वंदन निजपिता ।
सदा सदाशीव आराधिता । रुद्राक्ष गळ्यांत घालता । आराध्यदेवता शीव तो ॥३३॥ मागीर जल्मदातेक वंदन । जिणें
दीसरात कष्ट घेवन । केलें म्हजें पालन पोशण । उपकार कितले मानूं तिचे ॥३४॥ ल्हानपणांत गेली सोडून ।
कष्टांनी सांबाळ्ळो चुलतेन । तिकाय करतां वंदन । हरिस्मरणांत जी तत्पर ॥३५॥ सगल्यां परस व्हडल्या भावान ।
दाखयलें आपलें भावपण । म्हजे खातीर तयार दिवंक प्राण । माथें चरणाचेर ताच्याय ॥३६॥ आतां श्रोत्यांनो, नमन
तुमकां । लक्ष दिवन आयकात मागतां । तुमी जर लक्ष दिलेंना आतां । मेळतली कशी खोस म्हाका ॥३७॥
आयकुपी जितलो वळखता गुणांक । कथा आयकुपाची उमळशीक । तितलें बळ येता सांगण्याक । जाता धादोशी
मन ताचें ॥३८॥ दुर्लक्ष जालें आयकुप्यांचें । जाल्यार म्हत्व कितें ते कथेचें । म्हणून खुशाल मनान आयकुचें ।
मागतां करून नमन साश्टांग ॥३९॥ म्हजे कडेन ना विद्वत्ता प्राविण्य । केलेंना केन्ना ग्रंथपारायण । घडलेंना सत्कथा

१. भूदेव. २. ब्रह्मदेवाचो पूत.

३. श्रीसाईसच्चरीत ॥

दवरचें माथें । तशेच हातांनी पांय चेपचे । मूख दोळ्यांनी पळयत रावचें । घेवचो तिर्थाचो वास नाकान ॥५५॥
 कानांनीं साईगूण आयकुचे । मनांत ध्यान साईमुर्तीचें । सदांच चिंतन श्रीसाईचें । सोंपतली चिंता संवसाराची ॥५६॥
 पूर्ण भावनेन तन मन धन । ओंपचें सद्गुरू चरणां कडेन । घालोवची आपली पुराय जीण । गुरूसेवे खातीर ॥५७॥
 गुरू नांव आनी गुरू सांगात । गुरू कृपा आनी गुरू चरण पायस । गुरूमंत्र आनी रावपाक गुरू घरांत । मेळटा व्हडा
 पुण्यायेनूच ॥५८॥ गुरू लागीं व्हड शक्ती । अनन्य भावान केली जर भक्ती । मागी नासतना भक्तांक मुक्ती ।
 दितलो तोच नकळटनां ॥५९॥ गुरू संगतीन गंगा जल । मळ काडून करता निवळ । मना सारकें दुसरें कोण चंचल ।
 ताकाय हाडटा हरिचरणा कडेन ॥६०॥ आमचें वेदशास्त्र पुराण । श्रीसद्गुरू चरण सेवन । आमकां योग याग तप
 साधन । लोटांगण गुरू पांयांचेर ॥६१॥ श्रीगुरूचें नांव पवित्र । तेंच आमचें वेदशास्त्र । ‘साईसमर्थ’ आमचो मंत्र ।
 यंत्रतंत्रूय तेंच एक ॥६२॥ ‘ब्रह्म सत्य’ हें दाखयतात । ‘संवसार फट’ हेंच सांगतात । अशे हे परमप्राप्तीचे स्थितींत ।
 हाडटात श्रीसाई भक्तांक आपल्या ॥६३॥ परमात्मसूख परमात्मप्राप्ती । ब्रह्मानंदस्वरूपस्थिती । अशी ही उतरांची
 गुंतागुंती । वृत्ती खोशेची आसूंक जाय ॥६४॥ जाचे भितर भिनली ही वृत्ती । सदासर्वदा ही एकूच स्थिती । खोशी
 मनांत सूखशांती । परमप्राप्ती ती हीच ॥६५॥ साई खोसयेची खण । भक्त जर खरेपणींच भाग्यवान । परम
 खोसयेची नासता वाण । सदांच भरिल्लो हो म्हासागर ॥६६॥ शीवशक्ती ही पुरुशप्रकृती । प्राणगती दीपदिप्ती । ही
 शुद्ध ब्रह्मचैतन्य विकृती । एकीं कल्पिती द्वैतताय ॥६७॥ “एकाकी न रमते” ही श्रुती । “बहु स्याम्” अशे तरेची
 प्रीती । आवडपाक लागता दुसऱ्यांची संगती । परतूय मेळटा एकत्वांत ॥६८॥ शुद्धब्रह्मरूप जे स्थिती । थंय ना पुरुश

फकत एकूच मनांतल्यान । रावल्यार अपार श्रद्धा धरून । मेळटा स्थिरताय खात्रेन ॥८३॥ हीच कर्म अनुबंध स्थिती । वाडली साईचरणां विशीं भक्ती । अणभवली तांची गूढ शक्ती । वर्णन कशें तिचें करूं हांव ॥८४॥ जी शक्त निर्मिता भक्ती । साईसमर्थ चरणां विशीं आसक्ती । संवसारांत रावुनूय संवसार निवृत्ती । खोशीवृत्ती जे दितात ॥८५॥ अनेक तरांनी अनेक जाण । करतात भक्तीचे प्रकार कथन । लक्षणस्थिती तांची सारांशान । योग्य वेळार सांगतलों ॥८६॥ 'स्वस्वरूप अनुसंधान' । भक्तीचें हें एक मुखेल लक्षण । म्हणटात वेदशास्त्रांतले तज्ञ पसून । ज्ञानसंपन्न आचार्य ॥८७॥ पुजे विशीं प्रेमव्यक्ती । अर्चनभक्तीची ही रिती । अशी आसा पाराशर व्यासाची उक्ती । भक्ती म्हणटात ती एक ॥८८॥ गुरू खातीर उपवन । पारिजात आदीं फुलां जमोवन । शेण-शिताडो करून । झाडचें आंगण गुरूचें ॥८९॥ आदीं न्हावन धुवन घेवचें । गुरूदेवा खातीर गंध झरोवचें । पंचामृताचें न्हाण घालचें । धूप दिवो दाखोवन ॥९०॥ उपरांत दाखोवचो निवेद्य । आरती धुपारती प्रसाद । अशें जें घडटा सप्रेम । म्हणटात ताकाच 'अर्चन' ॥९१॥ आपल्या काळजांतली ज्ञान-शक्ती । शुद्ध बुद्ध निर्मळ भक्ती । मुर्ती कडेन पूर्ण ओंपची । लागचें करपाक अर्चन ॥९२॥ मागीर ते ज्ञान-शक्ती फाटल्यान । पुजाअर्चा विसर्जना उपरांत । स्थापन आपल्या हृदयांत । करची स्थिती आदली ॥९३॥ आतां अवांतर भक्तीचें लक्षण । 'गर्गाचार्य मती जाण । मन जातलें गुणकिर्तनात मग्न । जातलें विलीन हरिरंगांत ॥९४॥ अखंड आत्म आख्यान । कथाकिर्तन योग्य आचरण । ही तर फुडली भक्ती जाण । शांडिल्य वचन अशें हें ॥९५॥ जाच्या मनांत करचें स्वहीत । ते आपणायतात योग्य आचरीत । कर्म निषिद्ध आनी 'अविहीत । टाळटात आपल्या हिताक बाधक जें ॥९६॥ कसलेच क्रियेची वा फळाची । आस्त ना म्हाका

१. एक ऋषी. २. अयोग्य.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

हतांत एक सूप घेवन । गेले गंवांचे पोतये कडेन । मापा फाटल्यान माप भरून । काडले गंव सुपांत ॥१११॥ दुसरो रितो साक घालून । ताचेर दांत्याच्यो फातरि दवरून । केली खुंटी घट थापटून । दळटना निखळची न्हय म्हणून ॥११२॥ मागीर खोमसाचे हात दोडून । कफनीय बांदली आंवळून । बसले दांतें मांडून । सोडून लांब पांय आपले ॥११३॥ मन म्हजें अजापलें । दळपाचें हें प्रयोजन कसलें । कितें चल्तां कळना जालें । मनांत तेन्ना बाबांच्या ॥११४॥ आसूं, खुंटी घट्ट धरून । मान सकयल घालून । स्वताच दांतें घुंवडायत नेटान । लागले शिधो दळपाक ॥११५॥ संत पळयले बरेच । पूण दळपी हो एकूच । कवतूक खबर तांचें तांकांच । गंव दळपाच्या त्या सुखांतलें ॥११६॥ पळयताले अजापान लोक । विचारपाचें धाडस ना कोणाक । कळ्ळी खबर पुराय गांवाक । लागली गर्दी थंय वाडपाक ॥११७॥ कांय अस्तुन्यो आयल्यो धांवत । चौगी तश्योच गेल्यो मशिदींत । दांत्याची खुंटी झोंबून घेत । बसल्यो वचून कुशीक बाबांचे ॥११८॥ तिडकले बाबा तांचेर बरेच । तांणीय सोडलेंना दळप कशेंच । दळटां दळटां लागल्यो थंयच । गावपाक लिला बाबांच्यो ॥११९॥ पळोवन तो तांचो मोग । न्हिवलो अडेचो बाबांचो राग । रागाचो जालो १अनुराग । लागले हांसपाक गालांत ॥१२०॥ अखवें सूप रितें जालें । पायलीभर दळून जालें । अस्तुन्यांचें मन धादोसलें । उमाळे तांकां खोसयेचे ॥१२१॥ बाबा स्वता भाकरी करिनात । ते तर भिक्षा मागून खातात । मागीर हें पीठ कित्या पासत । अस्तुन्यो लागल्यो येवजूंक ॥१२२॥ ना घरकान्न ना घरदार । ना भुरगीं ना संवसार । बाबा एकले एकसुरे फकीर । पीठ कित्याक तांकां इतलें ॥१२३॥ एकलेन म्हणलें बाबा परमकृपाळ । आमचेच खातीर हो तांचो खेळ । आतां हें पीठ सकळ । दितले ते आमकांच ॥१२४॥ वांटे ताचे

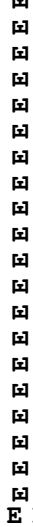
१. प्रेम.

दर्यात । तशे मोगाचे उमाळे काळजांत । दिसलें गावची दीसरात । कथा म्होवाळ बाबांची ॥१३९॥ हेमाड
साईनाथांक शरण । सोंपलें हें मंगलाचरण । सोंपलें आप्त इश्टांक नमन । सद्गुरूंक वंदन अखंड ॥१४०॥ फुडल्या
अध्यायांत ग्रंथ 'प्रयोजन' । 'अधिकारी' 'अनुबंध' दर्शन । शक्य तितलें करतलों कथन । आयकात ध्यान दिवन
श्रोत्यांनो ॥१४१॥ तशेंच श्रोत्या वक्त्याचें हीत । अशें हें श्रीसाईसच्चरीत । रचणारो कोण हो हेमाडपंत । कळटलें
फुडें तुमकां ॥१४२॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत
श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । 'मंगलाचरण' नांवाचो हो पयलो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

E

१२

**E
E
E
E**

[illegible]

श्रोत्यांनी तें थंय वाच्चें ॥२६॥ तशीच गोड ज्ञानकथा एक । सांगताले साई एका भक्ताक । ती वाच्ची संतकथामृतांत ।
पळोवचो अध्याय सत्तावन ॥२७॥ ते भायर साईची अलोलिक लिला । रघुनाथ-सावित्री भजनमाला । अणभवान
शांत करी जनाला । गावन पदां अभंग ॥२८॥ तांचे मदींच साईचें लेकरूं एक । चकोरावरी तानेलां जें अमृताक ।
शिंवरलें उपाट कथामृत प्रेमाक । आयुकचें श्रोत्यांनी तें सादर ॥२९॥ दासगणूचें स्फूट कवन । तेंय म्होंवाळ, रसपूर्ण ।
धादोशी जातलें श्रोत्यांचें मन । लिला आयकतकूच श्रीसाईची ॥३०॥ तेच तरेन गुजराती लोकांक लागून । भक्त
अमीदास भवानी मेथान । कांय चमत्कारकथा बरोवन । प्रेमळपणान उजवाडायल्यात ॥३१॥ तशेंच कांय
भक्तश्रेष्ठ । साईप्रभा नांवान पुणें शारांत । नेमान उजवाडावन हाडीत । कथा श्रीसाईबाबांच्यो ॥३२॥ आसतना
कथानकां अशे तरेन । कित्याक गरज ग्रंथाची नव्यान । दुबावतले श्रोते मनांतल्यान । करतां स्पश्टीकरण
ताचेंय ॥३३॥ साईचरित्र महासागर । अगाध अथांग ना अंतपार । हांव टिटवी तो सागर । जमत कशें ताका
आटावपाक ॥३४॥ तशें साईचें चरित्र गहन । अशक्य ताचें करपाक वर्णन । म्हणुनूच जितलें करतां कथन । मानचें
समाधान तातुंतूच ॥३५॥ अपार साईच्यो अपूर्व कथा । शांतीदायक भवदवार्ता । श्रोत्यांक दितल्यो खोस आयकतां ।
मेळटली मनशांती तांकांय ॥३६॥ कथा सांगल्यो परोपरीच्यो । वेव्हारीक उपदेशाच्यो । तश्योच सगल्यांच्या
अणभवाच्यो । वर्माच्यो आपल्या कर्माच्यो ॥३७॥ अपौरुषेय श्रुती विख्यात । जश्यो अनेक आख्यायिका
प्रख्यात । तश्योच बाबा म्होंवाळ अर्थभरीत । कितल्योश्योच सांगताले ॥३८॥ आयकतना त्यो शांत चित्तान । हेर
सुखां कुस्कुटा समान । न्हिवताली भूक आनी तान । जातालें अंतस्कर्ण धादोशी ॥३९॥ कोणाक जावची
ब्रह्मसायुज्यताय । अष्टांगयोगप्रावीण्यताय । समाधिसूखनिर्भरताय । मेळटली ह्यो कथा आयकतना ॥४०॥ आयकुप्यांचे

१. लोकांक. २. विकसीत.

कर्मपाश । कथांतल्यान ह्या जातलो तांचो नाश । मेळटलो बुद्दीक सूप्रकाश । पुराय सूख सगल्यांक ॥४१॥
तातूंतल्यान म्हाका जाली इत्सा । संग्रह करपा सारक्यो ह्यो कथा । त्यो गुंथून रच्यो ह्या ग्रंथा । दिसली उपासना हीच
योग्य ॥४२॥ कानांत पडटकूच अक्षरां चार । जाता जिणेचें सार्थक खरोखर । पुराय कथा आयकल्यार । मेळटलो
भवपार भावार्थ्याक ॥४३॥ म्हजें करून पेन । बाबाच बरयतले हात धरून । हांव निमित्ताक कारण । अक्षरां बरोवपा
पुरतोच ॥४४॥ वर्सावर्साच्यो लिला बाबांच्यो । दिसलें त्यो एकठांय करच्यो । उपेगी जातल्यो भोळ्या भक्तांच्यो ।
लागले तळमळे मनाक ॥४५॥ घेतलें तरीय प्रत्यक्ष दर्शन । जालेंना जांचें समाधान । तांकां बाबांचें महात्म्य आयकून ।
घडचें पुण्य पावन ॥४६॥ कोणा सभाग्याच्या मनांत । वाचपाची जर इत्सा जायत । मेळून परमानंद उपाट ।
समाधानी जातलो तो ॥४७॥ इत्सा तशी मनांत जाली । माधवरावांच्या कानार घाली । तरीय भिरांत कायम
आसली । जमतलें कशें म्हाका हें ॥४८॥ पिराय सरली वर्सां साठ । बुद्दी नाठ ही धांवता सुसाट । अशक्तपणान
उरतली खटपट । उरली बडबड तोंडाची ॥४९॥ ती जावची साई खातीर । घडटलो थोडो तरी परमार्थ । हेर कडेन
जातली ती 'निरर्थ' । म्हणुनूच सगलो यत्न हो ॥५०॥ विचार करतकूच दीसरात । वृत्तांत बरोवपाचें थारलें मनांत ।
लक्ष घाल्यार जाच्या अभ्यासांत । शांती तरी मेळटली मनाक ॥५१॥ आत्मतृप्तीचे सैमउद्गार । स्वअणभवांच्या
अधिष्ठानाचेर । श्रोत्यांक करचे सादर । सांगलें परत परत बाबांनी ॥५२॥ खूब सांगल्यो ज्ञानकथा । अनेकांक
लायले 'भजनपंथा' । तांचो पुराय संग्रह करतां । जातली गाथा श्रीसाईची ॥५३॥ त्यो त्यो कथा जे सांगतात ।
आदरान जे जे आयकतात । दोगूय धादोशी जातात । मेळयतात शांती पुरायेन ॥५४॥ आयकतकूच श्रीमुखांतल्यो
कथा । भक्त विसरतले आपल्यो 'व्यथा' । तांचें ध्यान मनन 'करीतां' । येतली भवनिर्मुक्तताय आपसूक ॥५५॥ कथा

१. अर्थ नाशिल्ली. २. मार्गाक. ३. दुख्ख, पिडा. ४. करतकूच.

श्रीसाईसच्चरीत १५

श्रीसाईमुखांतल्यो । अमृता परसूय रोसाळ सगल्यो । आयकुप्यांक परमानंद दितल्यो । गोडसाण तांची सांगूं
कितली ॥५६॥ अश्यो कथा जो दांभीकपण सोडून । दिसतलो म्हाका करतना गायन । दिसता लोळळ्यार ताचे
चरणधुळीन । मेळटलो मोक्ष हाताक ॥५७॥ तांच्या गोश्टींची अलोकीक मांडण । तशेंच उतरा उतरांची जुळवण ।
आयकुपी जातलो तल्लीन । सूख संपूर्ण सगल्यांक ॥५८॥ जशे गोश्टी आयकुपाक कान । वा दोळे घेवपाक दर्शन ।
तशेंच मन जावन उन्मन । लागचें ध्यान सहज ॥५९॥ गुरूमाऊली म्हजी माता । सांगतात लोक जे तिच्यो कथा । त्यो
एकामेका कडल्यान आयकतां । सांठोवया आदरान कानांनी ॥६०॥ त्यो त्योच याद करुया । जमता तितल्यो
सांठोवया । प्रेमभावान गांठोवया । मागीर वांटुया एकामेकांक ॥६१॥ हातूंत म्हजें कांयच ना । ही सकल साईनाथांची
प्रेरणा । ते जशी दितले उर्बा मना । तेंच हांव उलयतां पळयात ॥६२॥ ‘हांव उलयतां’ होय अहंकाररूच । खरे सुत्रधार
श्रीसाईच । म्हजे जिबेर बसतले तेच । तें उलोवपी कोण हांव ॥६३॥ हांवपण ओंपतकूच पांयांचेर । सूख मेळटलें
अपरंपार । सगलो सुखाचोच संवसार । अहंकार पूर्ण वतकूच ॥६४॥ मनांत आयलो जरी हो विचार । बाबांक
विचारपाचो नासलो धीर । घालो माधवरावांच्या कानार । पळोवन तांकां येतना मशिदींत ॥६५॥ त्याच खिणाक
माधवरावान । लागसर कोणूच नात तें पळोवन । म्हाका बाबां म्हऱ्यांत व्हरून । सांगलो तांकां विचार ॥६६॥ बाबा
हो ‘अण्णासाहेब म्हणटा । चरित्र तुमचें बरोवंक सोदता । म्हणून मान्यताय मागता । तुमी जर दितात जाल्यार ॥६७॥
बाबान म्हणलें “हांव भिकारी । भोंवतां भिक्षे खातीर दारोदारीं । वली-सुकी खावन भाकरी । सारतां हे दीस
अशे ॥६८॥ अशा मनशाच्यो कथा कित्याक । मेळटलें निमीत फकांडांक” । अशें म्हणूं नाकात ह्या हिऱ्याक ।
बसोवंक जाय योग्य सुवातेररूच ॥६९॥ आसूं, धरतां तुमची आज्ञा गृहीत । बरयतले ते तुमचो आसत जर सांगात ।

१. ह्या लेखकाक तांचे इश्ट ‘अण्णा’ म्हणटाले.

वा घेतले बरोवन तुमचेच हात । घालोवन सगल्यो अडचणी ॥७०॥ आसतकूच संतांचीं आशिर्वचनां । तेन्नाच उपक्रम ग्रंथरचना । तुमची कृपा नासतना । जायना लेखन विघ्ना विरयत ॥७१॥ वळखून म्हजे तळमळे । साईनाथान रोखडेंच म्हणलें । पूर्ण जातले हावेस मनांतले । दवरलें माथें हांवें चरणांचेर ॥७२॥ दिलो म्हाका प्रसाद उदीचो । माथ्यार दवरलो हात मायेचो । साई विशारद सकल धर्मांचो । भवसागर पार करपी भक्तांचो ॥७३॥ आयकून माधवरावांची प्रार्थना । दया आयली त्या दयाघना । शांत करूंक म्हज्या उतावीळ मनां । दिलो धीर आदरान ॥७४॥ वळखून भावार्थ म्हज्या मनाचो । मेळ्ळो हयकार म्हाराजांचो । “कथा वार्ता आदी अणभवांचो । करचो योग्य संग्रह ॥७५॥ सुरवात कर बरें आसा । म्हजो पूर्ण तेंको आसा । बरोवपाचें म्हजें हांवेंच आसा । तूं फकत माध्यम निमताक ॥७६॥ म्हजी कथा हांवेंच करची । इत्सा भक्तांची पूर्ण करची । तातूंतल्यान अहंवृत्ती जिरावची । घालोवची हांवें पावला पावलाक ॥७७॥ असो वागतलो जो वेव्हारांत । ताका म्हजो पूर्ण तेंको संवसारांत । ह्यो कथाच कित्याक, ताच्याच घरांत । सदा सर्वदा राबतलों हांव ॥७८॥ अहंवृत्ती जेन्ना वता । तेन्ना ताचो अंशूय सोंपता । मागीर हांवूच ताचे भितर संचरतां । बरयतलों हातांनी म्हज्याच हांव ॥७९॥ हे बुद्दीन जें काम आरंभलां । श्रवण, मनन वा बरोवंक घेतलां । जाचें ताणेंच तें संपादलां । ताका केला कारण निमताक ॥८०॥ अवश्य म्हाका नोंदींत दवरात । घरादारांत वा जंय आसश्यात । नित्य म्हजें स्मरण करात । मेळटलें समाधान जिवाक ॥८१॥ म्हज्यो कथा आयकून । केल्यार तांचें किर्तन चिंतन । जातलें म्हजे भक्तीचें जनन । वतलें अज्ञानपण रोखडेंच ॥८२॥ जंय भक्ती श्रद्धान्वीत । तांचो हांव नित्य अंकीत । हाचे विशीं जावचें न्हय दुबावीत । भरसलां हांव सगल्याक ॥८३॥ कथा ह्यो सांगल्यार सद्भावान । निश्ठा भक्तांची वाडीक लागून । सहज खोशी स्वता अणभवान । मेळटली

१. तज्ञ.

अवस्था तांकां सुखाची ॥८४॥ भक्तांक निजरूप ज्ञान । जीव-शिवाक समाधान । वचून तांच्यांतले वायट गूण ।
चैतन्यधन प्रगटलो ॥८५॥ अशें ह्या म्हज्या कथांचें महिमान । हीच श्रुतीची मोख संपूर्ण । तोच भक्त जातलो
संपन्न । हाचे परस जाय आनीक कितें ॥८६॥ जंय वादावादीची बुद्दी । थंय अज्ञान माया समृद्धी । नासतली थंय
स्वहितशुद्धी । सदांच दुर्बुद्दी दुबाव ॥८७॥ तो ना आत्मज्ञानाक पात्र । छळटलें ताका अज्ञान फकत । ना ताका
इहपरत्र । दुखवूच सगल्याक सदांच ॥८८॥ नाका स्वपक्ष स्थापन । नाका हेरांच्या पक्षाचें निराकरण । नाका दोन
पक्षा मदलें विवरण । कित्याक ते कश्ट फुकटचे” ॥८९॥ “नाका दोन पक्षा मदलें विवरण” । जातकूच ह्या उतरांचें
स्मरण । आदीं श्रोत्यांक दिल्लें वचन । जालो ताचो उगडास ॥९०॥ सोंपयतना अध्याय पयलो । श्रोत्यांक हेत
सांगपाचो आसलो । ‘हेमाड’ नांव दवरपा फाटलो । दिल्लें वचन तशें तांकां ॥९१॥ कथेंत जरी ही आडकथा ।
सांगतकूच कळटली उपयुक्तता । जातली उमळशिकेची पूर्तता । हीय प्रेरकता श्रीसाईंचीच ॥९२॥ मुखार मागीर
आदलें आख्यान । जातलें साईचरित्र निवेदन । म्हणून श्रोत्यांनो घेयात आयकून । कथा ती जागरुकतायेन ॥९३॥
आतां हो ग्रंथ ‘साईलीला’ । ‘भक्तहेमाडपंतान रचला’ । अशें जें दर अध्याया अखेरेक म्हणलां । ते हे पंत कोण
तरी ॥९४॥ येतलो मनांत सहज दुबाव । ताका पयस करप हें कर्तव्य । कशें आयलें ‘हेमाड’ नांव । आयकात तुमी
श्रोत्यांनो ॥९५॥ जल्मा पसून मरणा मेरेन । सोळा संस्कार कुडी संबंदान । तांचे मदलो एक ‘नामकरण’ । संस्कारसिद्धी
नामनेचो ॥९६॥ ताचीच ल्हानशी कथा आयकात । श्रोत्यांनो दवरून चित्त शांत । दवरलें कित्याक नांव हेमाडपंत ।
कळटलें ओगांत प्रसंगाच्या ॥९७॥ आदींच हो लेखक खट्याळ । वात्रट तितलोच वाचाळ । तसोच टवाळ
आनी कुटाळ । गिन्यानी तर नाच ना ॥९८॥ नासलो खबर सद्गुरूमहिमा । कुबुद्दी आनी दुबावी प्रतिमा ।

मिरयतालो हुशारकायेचो गरिमा । वाद घालूंक मुखार सदांच ॥१९॥ तरीय भाग्य ताचें सबळ । ताकाच लागून श्रीसाईंचे चरणकमल । पडले नदरेक नशिबानूच केवळ । वाद ना हे विशीं इल्लोय ॥१००॥ भक्तश्रेष्ठ काकासाहेब । चांदोरकर नानासाहेब । तांचे मदीं नासले जर ऋणानुबंध । कसो पावत आसलो हो शिरडीक ॥१०१॥ काकासाहेबांच्या आगऱ्याक लागून । शिरडीक वचपाचें आयलें जुळून । पूण वचपाच्या दिसाच घुंवलें मन । बदल्लो विचार अचकीत ॥१०२॥ हांचो एक परम मित्र । तो अनुग्रह मेळयिल्लो गुरुपुत्र । आसतना लोणावळ्याक सहकलत्र । आयलो प्रसंग विचित्र ॥१०३॥ तांचो अपुरबायेचो एकलोच पूत । गुणेंस्त आगांपांगान घटमूट । आसतनाय ते शुद्ध हवेचे सुवातेंत । आयलो जोर ताका आकांताचो ॥१०४॥ केले मानवी उपाय सगले । प्रसाद पाकळ्यो दोरे जाले । गुरूचेय आशिर्वाद मेळयले । तरीय ताणें वेंगायलें मरणाक ॥१०५॥ प्रसंग पळोवन हो असो बिकट । निवारूंक हें कठीण संकश्ट । गुरूक पसून बसयलो पुता कुशीक । तरीय गेलें फुकट सगलें ॥१०६॥ असो हो संवसार महाविचित्र । कोणाचो पूत कोणाचें कलत्र । जिवजिवावळीचें कर्मतंत्र । चुकना नशिबांतलें कोणाकूच ॥१०७॥ पडटकूच कानार ही खबर । जालें मन सैरभैर । हीच व्हय गुरूची सासाय अपार । जमलेंना वाटावपाक पुताक ॥१०८॥ नशीब भोगांची प्रबळटाय । तीच साईदर्शनांत शिथीलताय । आयली कळून अशी म्हाकाय । आयलें आडमेळें वचपांत ॥१०९॥ कित्याक वच्चें शिरडीक । कितें ती म्हज्या इश्टाची गत । होच व्हय लाभ गुरू संगतींत । गुरू कितें करतले कर्माक ॥११०॥ बरयिल्लें आसा जें नशिबांत । तेंच जर रावतलें घडत । मागीर तें गुरूविणें कित्याक अडत । उरलें वचपाचें शिरडीचें ॥१११॥ कित्याक सोडचें आपलें स्थान । कित्याक धांवचें गुरू फाटल्यान । सुखाचो जीव

१. ज्ञेत, गर्व. २. बळिश्ट. ३. हरी सीताराम म्हणल्यारूच भाऊसाहेब दीक्षित हांकां 'काका' म्हणटाले. ४. नारायण गोविंद चांदोरकर हांकां साईबाबा 'नाना' म्हण उलो मारताले. ५. घरकान्नी सयत.

श्रीसाईसच्चरीत॥

दुख्खांत घालून । पडप त्रासांत आवडटलें कोणाक ॥११२॥ जें जें घडटा कर्मान । रावूया तशें दुख्ख वा सुखान ।
कित्याक वचुया गुरू कडेन । घडपाचें तें चुकना जर कोणाक ॥११३॥ जें जें जाच्या नशिबांत । नाका म्हणटना
चलून येत । घडपाचें तें कशें चुकत । व्हेलो ओडीत म्हाका शिरडीक ॥११४॥ आसले नानासाहेब प्रांताधिकारी ।
वताले करपाक वसयची फेरी । पावले ठाणेंच्यान दादर नगरीं । बसले येवन खीणभर ॥११५॥ एका वरा उपरांत ।
बस येवपाची स्टेशनांत । दिसलें हाडचो तो उपेगांत । वरभराचो वेळ कसो तरी ॥११६॥ इत्सा अशी जाल्या मात ।
आयली एक गाडी अचकीत । बसले ते वचून तातूंत । वताली ती फकत वांद्या मेरेन ॥११७॥ गाडी पावतकूच
तिच्या स्थानांत । आयलो म्हाका एक रकाद । ताकतीक करून घेतली भेट । जाल्यो सुरू गजाली
शिरडीच्यो ॥११८॥ केन्ना वतले साईदर्शना । कित्याक आळस शिरडी गमना । वचपाचें कित्याक निश्चीत
जायना । मन बेचैन कित्याक ॥११९॥ उमळशीक नानांची पळोवन । हांवूय लजलों मनांतल्यान । मागीर सांगली
तांकां प्रामाणीकपणान । उचांबळाय जाल्ली जी मनाची ॥१२०॥ ताचेर मागीर बोध नानांचो । प्रेमळ शुद्ध कळकळीचो ।
सांगतकूच हेत शिरडी वचपाचो । आयलो उमाळो खोसयेचो ॥१२१॥ रोखडोच येवपाचें उतर दिवन । नानांनी
थंयच्यान केलें प्रयाण । मागीर हांवूय फाटीं परतून । लागलों बांदपाक सामान ॥१२२॥ लागलों वचपाचे तयारेक ।
सगलें करून ठाकठीक । सरलों भायर शिरडी वचूंक । त्याच दिसा सांजवेळार ॥१२३॥ सांजवेळा उपरांतची गाडी
फकत । दादराकूच वचून थांबत । म्हणून तितलेंच भाडें भरीत । तिकेट काडली थंयचीच ॥१२४॥ पूण हांव गाडयेंत
बसतकूच । गाडी आसतना वांट्रें स्टेशनारूच । ती ज्युस्त सुटपाच्या वेळारूच । सरलो मुसलमान एक भितर ॥१२५॥
तिकेट काडिल्लीं दादरा मेरेन । पूण सुरवातीकूच कार्यविघ्न । जावचो जसो अपशकून । नदर काडिनासतना

१. वचपाक.

[illegible]

थोर । वाद हाचेर जालो खर । फकत नशिबाचेर दवरून भार । जातलें कितें म्हणलें हांवें ॥१५६॥ तेन्ना म्हणटा विरुद्ध पक्षकार । घडटलें ताका ना प्रतिकार । घडपाचेंच तें चुकोवप कुस्तार । सोंपले मी मी म्हणणारे ॥१५७॥ दैवा मुखार कोणाचें चलता । एक केल्यार दुसरेंच जाता । हुशारी आसून कित्याक उपकारता । अती अभिमान बरो न्हय ॥१५८॥ हांव म्हणटा, हय म्हणल्यार कशें हें । करतलो ताचेंच आसा सगलें । आळशा वरी जर बसून रावले । दैव आदार करतलें कशें ॥१५९॥ 'उद्धरेदात्मनात्मानं' । अशें सांगता स्मृतिवचन । ताचो अनादर करून । तरून वचप कुस्तार ॥१६०॥ हें जाचें ताणेंच करचें पडटा । जाल्यार गुरू फाटल्यान कित्याक धांवता । आसले बगर जागे स्वता । गुरू करून भागत कशें ॥१६१॥ आपली सदसद्विचार बुद्धी । आपलें साधन मनाची शुद्धी । तें न्हयकारून जो 'कुबुद्धी । गुरू कशी सिद्धी दितलो ताका ॥१६२॥ अशा ह्या वादाचो अंत ना । निशपन्नूय कितेंच जालेंना । मनाशांती पसून मेळ्ळिना । हीच जोड जोडली हांवेन ॥१६३॥ असो वाद बरोच चल्लो । तरीय एकलोय ना थकलो । सहज तेन्ना आदेस सोंपलो । थांबयलो मागीर वाद आमी ॥१६४॥ फुडें भक्तांच्या सांगातांत । गेले जेन्ना आमी मशिदींत । बाबा काकासाहेबांक विचारीत । कितें तें आयकात श्रोत्यांनो ॥१६५॥ "कितें चलिल्लें वाड्यांत । कित्याक आसले तुमी झगडत । कितें म्हणटालो हो हेमाडपंत" । विचारीत पळोवन म्हजे कडेन ॥१६६॥ वाड्या कडल्यान मशिदी म्हणसर । कितलें व्हड आसा अंतर । तरीय बाबांक कळ्ळी ती खबर । भोव अजापीत जालों हांव ॥१६७॥ आसूं, तीं उतरां आयकून । जालों मोनो हांव लजेन । पयलेच भेटेंत म्हजे कडल्यान । घडलें कितें हें अयोग्य ॥१६८॥ हें 'हेमाडपंत' नामकरण । घडिल्ल्या त्या वादाचेंच कारण । तातूंतल्यानूच बाबांक हेमाडस्मरण । मनाची खात्री केली हांवें ॥१६९॥ देवगिरीचे राजा यादव । तेच ते दौलताबादेचे जाधव । तेराव्या शतमानांत राज्य

१. स्वताचो उद्धार स्वताच करचो. २. वायट चित्तलो.

वैभव । वाडयलो गौरव महाराष्ट्राचो ॥१७०॥ 'प्रौढप्रतापचक्रवर्ती' । 'महादेव' नांवाचो भुपती । पुतणयो ताचो पुण्यकिर्ती । पावलो नामनेक पराक्रमान ॥१७१॥ तोय यदुवंश 'चुडामणी' । 'रामराजा' राजांचो 'अग्रणी' । मंत्री त्या सगल्यांचो भोवगुणी । सर्वलक्षणी 'हेमाद्री' ॥१७२॥ तो धर्मशास्त्रग्रंथकार । 'ब्रह्मवृन्दा खातीर परम उदार । वेवस्था सरबराय येवकार । हीं सगलीं कामां हेमाद्रीचीं ॥१७३॥ व्रतदान तीर्थमोक्षखाणी । "चतुर्वर्गचिंतामणी" । नांवाचो ग्रंथ रचलो हेमाद्रींनी । काम तांचें हें विख्यात ॥१७४॥ देवभाशेंत हेमाद्रिपंत । तोच सध्याचो हेमाडपंत । मुत्सद्दी हुशार राजकारणांत । पाविल्लो त्या काळांत नामनेक ॥१७५॥ पूण तो वत्स हांव भारद्वाज गोत्री । तो पांच हांव तीन 'प्रवरी' । तो यजूर हांव ऋग्वेद अधिकारी । तो धर्मशास्त्री अडाणी हांव ॥१७६॥ तो माध्यंदिन हांव शाकल । तो धर्मज्ञ हांव बास्कळ । तो पंडीत हांव मूर्ख अकुशळ । कित्याक म्हाका पोकळ पदवी ही ॥१७७॥ तो राजकारणांतलो तज्ज्ञ मुत्सद्दी । हांव अल्पमती मंदबुद्दी । ताची 'राज्यप्रशस्ती' प्रसिद्धी । जमना म्हाका सादी ओंवी पसून ॥१७८॥ तो ग्रंथकार कलेचो ज्ञानी । ताचे मुखार हांव अशिक्षीत अज्ञानी । तो धर्मशास्त्र विशारद गिन्यानी । हांव अल्पबुद्दी हो असो ॥१७९॥ तांचो "लेखनकल्पतरू" । अनेक चित्रकाव्यांचें 'आकरू' । हांव हो असो बाबांचें लेकरूं । जमना करपाक ओंवी पसून ॥१८०॥ गोरा चोखा सांवतामाळी । निवृत्ती ज्ञानोबा नामा ही सगली । भागवत धर्मप्रवर्तक मंडळी । आयली जल्माक त्या काळांत ॥१८१॥ पंडीत बोपदेव 'विद्वन्मणी' । चकचकतालो जो

१. पंढरपुरांत शके ११९२ प्रमोदनाम संवत्सर हे तिथीचो एक कोरीव लेख आसा. तातूंत महादेव राजाक हें विशेशण दिलां. २. मुकूट. ३. श्रेष्ठ. ४. हेमाडपंतान दीसपट्टे शेंकड्यांनी ब्राह्मणांक अन्नदान करचें अशी तांची नामना आसा. ५. जाचे भितर व्रत, दान, तीर्थ आनी मोक्ष ह्या चार प्रकरणांचें विस्तारान विवेचन केल्लें आसा. असो हो 'चतुर्वर्गचिंतामणी' नांवाचो ग्रंथ आसा. ६. गोत्र. ७. ह्या नांवाचें हेमाडपंतांचें एक काव्य आसा. ८. होय हेमाडपंतांचो एक ग्रंथ.

९. भांडार.

श्रीसाईसच्चरीत॥

सभांगणीं । थंयच हेमाडपंत राजकारणी । सगल्यांच्या मुखांत नांव जाचें ॥१८२॥ थंयच्यान मुखार उत्तरे कडल्यान ।
मुसलमानांच्यो फौजो येवन । भरल्यो ह्या देशांत सगले वटेन । सोंपली सत्ता दक्षिणेक ॥१८३॥ बेठेंच ना हे
पदवेचें दान । हुशारकायेचो हो भोवमान । वादविवादाचेर हे उतरांचे बाण । करपाक खंडण अहंकाराचें ॥१८४॥
जावन हळडुवो अर्द्या हळकुंडान । बडबडटालो जो योग्यतायेवीण । वेळारूच झणझणीत घालून अंजन । उगडले
दोळे ताणें म्हजे ॥१८५॥ आसूं, अशें हें सुरवातीचें लक्षण । श्रीसाईंच्या मुखांतल्यान विलक्षण । योग्य नामकरण
प्रसंगा प्रमाण । मानलें हांवें तें भुशण ॥१८६॥ तातूंतल्यान म्हाका मेळचें शिक्षण । वाद घालप हें वायट लक्षण ।
जावचो न्हय ताचो स्पर्श पसून । अकल्याणकारी तें सामकें ॥१८७॥ गळून वच्चो वाद अभिमान । म्हणुनूच हें
नामाभिधान । जाचें मरसर उरचें स्मरण । सदांच अहंकारा विणें रावपाचें ॥१८८॥ राम दाशरथी देव अवतारी । पूर्ण
गिन्यानी विश्वाक तारी । सकल रुशीगण मानस विहारी । चरण धरी वसिष्ठाचे ॥१८९॥ कृष्ण परब्रह्माचें रूप आसलो ।
ताकाय गुरू करचो पडलो । सांदीपनीच्या घरांत लांकडां भरतालो । सोंसून त्रास अनेक ॥१९०॥ थंय म्हजी कितें गत ।
कित्याक बसचो घालीत वाद । गुरू बगर ना ज्ञान वा परमार्थ । केलो दृढ हो अर्थ शास्त्राचो ॥१९१॥ वादावादी न्हय
केन्नाच बरी । नाका कोणाची बरोबरी । नासतना श्रद्धा आनी सबुरी । परमार्थ ना जावचो कुसकुटाचोय ॥१९२॥
हेंय फुडें आयलें अणभवाक । अशे तरेन ह्या नांवाच्या भोवमानाक । प्रेमपूर्वक म्हज्या सद्भावाक । शुद्ध सभावान
स्विकारलें ॥१९३॥ आतां आसूं हें कथानक । स्वपक्ष-परपक्ष विच्छेदक । वादप्रवाद निवर्तक । सगल्यांकूच
बोधदिणें एकसारकें ॥१९४॥ आसूं अशें हें ग्रंथप्रयोजन । अधिकारी-अनुबंधनदर्शन । ग्रंथकाराचें नामकरण । कथा
ही दिली आयकूंक ॥१९५॥ पुरो आतां हो अध्याय विस्तार । हेमाड साईचरणांचेर सादर । फुडें योग्य क्रमान कथा

१. नांव.

सविस्तर । आयकुंक तयार रावचें तुमी ॥१९६॥ साईच आमची 'सूखसंपत्ती । साईच आमची सूखसंवित्ती । साईच
आमची परम निवृत्ती । मोक्ष गतीय श्रीसाईच ॥१९७॥ साईकृपा मेळोवपा खातीर । आयकुचें तुमी साईचरित्र ।
तातूंतल्यानूच तरतले भवभंय दुस्तर । वतले 'कलिमल धुवन ॥१९८॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो
भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । 'कथाहेत नामकरण' नांवाचो हो दुसरो अध्याय
सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. ज्ञान. २. कलियुगांतल्यो दुष्ट वान्सा.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥

২৬

E
E
E
E[illegible]

म्हजें चरित्र म्हजे पोवाडे । सदांच ताचे फाटीं फुडें । चारूय वट्यां आसतलों हांव ॥१२॥ जे जे भक्त म्हजे वयल्यान ।
उंवाळटले आपलो जीव प्राण । तांकां ही कथा आयकून । मेळटली खोस दुबावा विरयत ॥१३॥ कोणेंय केल्यार
म्हजें किर्तन । पुराय खोस ताका दियन । सदांच सूख समाधान । सत्य म्हजें हें वचन ॥१४॥ जो म्हाका अनन्य शरण ।
विस्वासान करतलो भजन । म्हजें चिंतन, म्हजें स्मरण । उद्धार करीन ताचो हांव ॥१५॥ म्हजें नांव, म्हजी भक्ती ।
म्हजें पुस्तक, म्हजी पोथी । म्हजें ध्यान सदांकाळ चितीं । विशयवान्सा कसली ताका ॥१६॥ काळाचे पसून
दाडयेंतल्यान । काडीन म्हज्या भक्ताक ओडून । करतलो जो म्हजें कथा श्रवण । रोगमुक्त जातलो तो ॥१७॥
आयकात कथा भक्तीभावान । तिचेर करात पूर्ण मनन । करात ताचेर निदिध्यासन । मेळटलें पूर्ण समाधान ॥१८॥
“अहं सोहं” वतलें विरगळून । उर्बेन भरतलें आयकुप्यांचें मन । चित्त जातलें चैतन्यघन । अनन्य परिपूर्ण
श्रद्धेन ॥१९॥ “साई साई” हें नामस्मरण । उडयतलें सकल वान्सा लासून । फाटलीं पापां वतलीं जळून । एक
लोटांगण घालतकूच” ॥२०॥ कार्य जरी नासलें सामान्य । आज्ञा मानली शिरसामान्य । बाबां सारको आसतना
वदान्य । दवरचें दैन्य कित्याक ॥२१॥ कोणा कडल्यान घेतलीं बांदून देवळां । कोणाक सांगलीं करूंक किर्तनां ।
कोणाक धाडले तिर्थाटना । म्हाका बसयलो बरोवंक ॥२२॥ सगल्यां परस हांव पामर । तरीय हो दयासागर ।
भाळ्ळो कित्याक म्हणून म्हजेर । नकळों हांव सांगपाक ॥२३॥ हीच गुरुकृपेची नवलाय । तोच जाणा ताची सासाय ।
सुक्या सड्यार किल्लता रुखूय । कृपा पूर्ण आसल्यार ताची ॥२४॥ कोण तरी मुखार बांदतले मठ । कोण तरी
देवळां, कोण घांट । आमी चलुया सरळ वाट । चरित्रपाठ श्रीसाईचो ॥२५॥ कोण सत्कारपुर्वक ‘अर्चन’ । कोण
‘चरण संवाहन’ । उमळशिकेन भरलें म्हजें मन । गुणगायन करपाक ॥२६॥ कृतयुगांत जें मेळ्ळें ‘ध्यानान’ । त्रेतांत

१. अभ्यास. २. नतमस्तक जावन. ३. उदार. ४. दळडीरपण. ५. पुजा. ६. चेपप.

श्रीसाईसच्चरीत

‘यजनान’, द्वापारांत ‘अर्चनान’ । तें सगलें मेळटा ‘नामसंकिर्तनान’ । गुरुभजनांतल्यान कलियुगांत ॥२७॥ अनधिकारी उगड उगड । फाळयो ढीगभर एक ना धड । थंय असलें हें अवजड । कार्य अवघड घेवचें कित्याक ॥२८॥ यत्न करिनासतना ओगी बसचें । आज्ञाभंग पातकी जावचें । आज्ञा पालन करपाक वच्चें । तरी जावचें हें कशें ॥२९॥ समर्थ साईंची निजस्थिती । योग्य वर्णूक कोणाची गती । स्वताच भक्तांचेर कृपा करिती । आनी वदयता स्वताच ॥३०॥ वाणीची जंय पावना धांव । थंय हें सगलें करतां हांव । अशें उलोवपाक वाव । दवरूंक ना जागो कोणाकूच ॥३१॥ आरंभलें जेन्ना लेखन । बाबांनी घालयलें म्हज्यांतलें हांवपण । बरयली कथा आपली आपूण । जाचें भुशण तांकांच ॥३२॥ हें तर संतचरित्र लेखन । संता बगर करतलो कोण । बाबांच्या अगाध गुणांचें आकलन । मळब वेगावपा सारकें ॥३३॥ महिमा तांचो अथांग म्हान । वर्णूक हांव सामको ल्हान । तांणीच उखलून आपले आपूण । निर्मुक्त वचन जावचें खरें ॥३४॥ बाबा जरीय हांव जल्मान ब्राह्मण । तरीय नात म्हाका स्मृती दोळे कान । हें जरी ह्या जल्माक दुशण । पूण म्हाका भुशण तुमचेंच ॥३५॥ ब्राह्मणाचे दोळे हे कान, स्मरण । भेड्डो तो जो आयकता हीन । कुड्डोच तो जो दोनूय नासून । हीन दीन तसो हांव ॥३६॥ तुमी म्हजी बडी कुड्ड्याची । आसतना म्हाका भिरांत कोणाची । तेंकयत तेंकयत फाटीं फाटीं । चलतलों वाटेन सरळ ॥३७॥ आतां मुखार कितें करचें । म्हाका पामराक कशें कळचें । तुमीच बुद्धीदायक जावचें । संपादून घेवचें कार्य तुमचेंच ॥३८॥ मोने ब्रह्मस्पती सारके उलयतात । पांगळे मेरुपर्वत चडटात । ही जांची अतर्क्य शक्त । तांची युक्ती खबर तांकांच ॥३९॥ हांव फकत चरणांचो दास । करूं नाकात म्हाका उदास । कुडींत हे जे मेरेन श्वास । घेयात निजकार्य साध्य करून ॥४०॥ आतां तुमी श्रोतेजन । आयकलें हें ग्रंथप्रयोजन । साईंच बरयता, बरोवन घेता आपूण । भक्त कल्याणा खातीर ॥४१॥

१. करता.

कशी वाजतली मुरली वा पेटी । हुसको ना दोगांयच्या पोटीं । ह्यो वाजोवप्याच्यो खटपटी । कश्टी कित्याक जावचे
आमी ॥४२॥ द्रव्य जें सोडटा 'चंद्रकांत' । तें कितें ताच्या पोटांतलें अमृत । ती आसता चंद्राची करामत । चंद्रनिर्मित
चंद्रोदयांत ॥४३॥ वा दर्याक येता भरती । ती कितें ताची स्वताची कृती । तीय चंद्रोदयाच्याच हातीं । काम न्हय तें
दर्याचें ॥४४॥ आसूं, भोंवरे, खडपां वाटावन । चलचीं नीट व्हडीं दर्यांतल्यान । तांबडो दिवो देगेर ताकाच लागून ।
लायतात वाट दाखोवपाक ॥४५॥ तश्योच साईनाथांच्यो ह्यो कथा । हिणयतल्यो गोडायेन ज्यो अमृता । भवसागराच्या
दुस्तर 'पंथा' । करतल्यो सोंपो सामकोच ॥४६॥ संतकथा ह्यो परम धन्य । रिगतकूच भितर कानांतल्यान । पडटा
गळून देह अभिमान । वाद ना हाचेविशीं कसलोच ॥४७॥ काळजांत जेन्ना हांचो सांठो । संकश्टां पळटलीं तेन्ना
बारा वाटो । ज्ञानसांठो जातलो मोटो । देंवतलो अहंकार देहाचो ॥४८॥ बाबांच्या शुद्ध येसाचें वर्णन । प्रेमान तांचें
श्रवण । भक्तांचीं पापां वतलीं जळून । साधन सोंपें हें परमार्थाचें ॥४९॥ 'मायातीत ब्रह्म' कितें । तरपा खातीर तें
उपाय कितें । कर्मधर्म आचरणाक कसो कितें । जातलो प्रीय हरी तुज्या भक्तांक ॥५०॥ आत्यंतीक हीत तें कितें ।
भक्ती मुक्ती वैराग्य कितें । वर्णाश्रमधर्म वस्तू अद्वय कितें । विशय गूढ भोव हे ॥५१॥ हांचे भितर जांकां गोडी ।
तांणी पूर्ण करपाक निजआवडी । ज्ञानोबा एकनाथ आदींची ग्रंथसमृद्धी । सूखनिरवडी करची सेवन ॥५२॥
कृतयुगांत 'शम-दम' । त्रेतांत 'यजन' द्वापारांत 'पुजन' । कलियुगांत 'नामकथाकिर्तन' । सोंपे साधन
परमार्थाचें ॥५३॥ ब्राह्मणांचे चारूय वर्ण । सगल्यांक साधन गुरुकथाश्रवण । जावं स्त्री शुद्र वा 'जातीहीण' । हें एक
साधन सकलांक ॥५४॥ आसतलें पुण्य जाच्या पदरांत । तोच ह्यो कथा आयकूंक पावत । कोणाचेर न्हिदेचो भार

१. एक मणी. २. कठीण मार्ग. ३. भौतीक जगाच्या मोहांत सांपडूंक नाशिल्लो. ४. भायली.

पडत । जागयतलो श्रीहरी ताकाय ॥५५॥ जावचे विशयभोग सतत । ते मेळनात ते गरीब चित्त । तांकांय हें संतकथा
अमृत । करतलें विशय निर्मुक्त ॥५६॥ योग याग ध्यान धारणा । केले तरीय यत्न नाना । कश्ट पडना ह्यो कथा
श्रवणा । फकत एका ध्याना बगर ॥५७॥ अशी ही साईची कथा निर्मळ । आयकात सज्जन श्रोते प्रेमळ । जळटलीं
पांच महापापां प्रबळ । वतलीं पुरायेन लयाक ॥५८॥ बांदल्यात आमकां भवपाशान । निजरूप तातूंत गेलां
रेवडावन । श्रवणान ते पाश सैल जावन । मेळटलें स्वरूप आदलें ॥५९॥ जावचें कथांचें जीणभर स्मरण । घडचें
तांचें नित्य परिशीलन । संवसाराच्या कटकटींतल्यान । मेळचें समाधान सगल्यांक ॥६०॥ वाचतां आयकतां
भक्तीभावान । सहज साईचें जावचें ध्यान । सगूणरूप दोळ्यांक दिसून । उरचें मनांत सदांकाळ ॥६१॥ अशी घडची
सद्गुरूभक्ती । येवची संवसारा विशीं विरक्ती । जडची गुरूस्मरणांत प्रीती । जावचें मन निर्मळ ॥६२॥ होच हेत
मनांत धरून । कृपा केली श्रीसाईनाथान । म्हाका निमित्ताक मुखार करून । केलें कार्य हें आपणेंच ॥६३॥ व्हंट
उपाट भरली तरीय । पाडका बगर दूद सोडिना गाय । हो तिचो जल्माचो सभाव । तशीच आवड श्रीसाईची ॥६४॥
हांव आशेतां चातका भशेन । शिंवरतली माऊली आनंदघन । तातूंत म्हजी भागोवन तान । करतले शांत भक्त
श्रेष्ठ ॥६५॥ कितलें हें भक्तीप्रेमाचें कवतूक । आवयक लागता भुरग्याची भूक । ताणें उगडलेंना तरीय मूख । धरता
ती ताका दुदाक ॥६६॥ कोणाक कळटा तिचे शीण । लेकराक नासता ताची जाण । मागिनासतनाय आपले माते
वीण । थान आनीक दितलो कोण ॥६७॥ भुरग्याक लायतकूच हड्ड्याक । तें लुचता आपसूक । मातेकूच कळटा
तातूंतलें सूख । करणी तशीच सद्गुरूची ॥६८॥ अशी म्हजी भुरग्याची अपुरबाय । आनी कोणाक अशी आपुलकाय ।

१. आयकुपाक. २. खर. ३. अभ्यास. ४. खोसयेचो पावस. ५. कश्ट.

श्रीसाईसच्चरीत ३१

माते बगर आनीक खंय । दिसतलो कळवळो असो मायेचो ॥६९॥ पवित्र आवयगेर जल्म मेळचो । भाग्याचो हो प्रसाद देवाचो । जल्मा वेळार तिणें सोंशिल्ल्या कश्टांचो । नासता भुरग्याक गंध पसून ॥७०॥ आसूं, ह्या अर्थाचें आनीक वचन । सांगतां तुमकां श्रोतेजन । आयकात तुमी दिवन ध्यान । बोल ते प्रत्यक्ष श्रीसाईंचे ॥७१॥ वर्स एकुणीसशें सोळांत । जालो सरकारी नोकरेंतल्यान निवृत्त । जाली पॅन्शनाक सुरवात । आयली वारी शिरडीची ॥७२॥ गुरुपुनवेचो तो दीस एक । भक्त मेळ्ळे गुरुपुजेक । 'अण्णा विनंती करीत बाबांक । केली शिफारस ती आयकात ॥७३॥ अण्णांक म्हजो कळवळो आदर । काकुळटेक येत बाबां मुखार । हांच्या वाडट्या संवसारा खातीर । करची कृपा म्हणून थोडी तरी ॥७४॥ कितेंय तरी वेवस्था करात । हांकां कसलीय नोकरी दियात । पॅन्शनान तांचें कशें भागत । घालयात हुसको अण्णांचो ॥७५॥ “मेळटली हाका नोकरी बरी । करची आतां म्हजी चाकरी । सुखी जातलो संवसारीं” । दिली जाप श्रीसाईंनी ॥७६॥ “ताटां हाचीं भरल्यांत सदांच । रितीं जावचींना केन्नाच । भावार्थ दवरल्यार म्हजेर सदांच । सोंपतलीं संकश्टां कायमचीं ॥७७॥ कितें केल्यार कितें जालें । लोक म्हणटात तांकां पिशें लागलें । धर्म आचरण जांणी सोडलें । तांकांच पयलीं जाय सोडूंक ॥७८॥ मुखार आयल्यार कुशीक सरचें । महाभयंकर तांकां मानचें । तांचे सावळेकूय न्हय रावचें । सोंसचे पडल्यार कश्ट पसून ॥७९॥ आचारहीण शीलभ्रश्ट । विचारहीण कर्मनश्ट । पळयना जो इश्टअनिश्ट । कल्याण ताचें जायत कशें ॥८०॥ आपलेपण नासतना खास । येनात लागीं कोणूच । सुणें दुकर जावं मूस । धांवडावन कोणाक घालचें न्हय ॥८१॥ हांगाच्यान मुखार भक्तीभावान । सेवा म्हजी करून । देवाधिदेवाक दया येवन । मेळटलें पुण्य अक्षय ॥८२॥ मागीर ही पुजा करची कशी । हांव कोण, कसो वळखुचो विस्वाशीं । साईचो तो देह विनाशी । ब्रह्म अविनाशी भोव

१. चिंचणीकर.

पुज्य ॥८३॥ हांव तो अठरा प्रकृतीरूपांनी । भरलां चारूय वटांनी । हेंच अर्जूनाक भगवंतानी । सांगलां गीताआख्यानानांत ॥८४॥ चंद्रसूर्य आसा मेरेन आकृतेत । हालपी, न हालपीय जगतात । हांवूच भरसलां अठरा प्रकृतींत । ही एक चमत्कृती म्हजीच ॥८५॥ ॐप्रणव हो म्हजो वाचक । सांगपीय ताचो हांवूच एक । विश्व आकार वस्तू अनेक । तातुंतूय हांवूच भरिल्लों ॥८६॥ आत्मभिन्न वस्तू नासता । थंय इत्सा कित्याची धरता । हांवूच सगल्याक भरिल्लों आसतां । जाग्या जाग्याचेर धाय दिशांनी ॥८७॥ परिपूर्ण सगल्याक अशा भावान । जंय विरगळचें म्हज्यांतलें हांवपण । ताणें कित्याक रावचें आस धरून । रावचें सगल्याक सदाकाळ ॥८८॥ इत्सा येतात हे बुद्दींत । संबंद आत्म्या कडेन धरिनात । साईमहाराज स्वयंमुर्ती आसात । उर्बा इत्शेची खंयची थंय ॥८९॥ इत्शांचे अनेक प्रकार । हांव कोण हो कळटकूच सार । विरगळटा जशी गार । खर वतान सुर्याच्या ॥९०॥ मनबुद्धी आदी इंद्रियां सयत । न्हय हांव स्थूल विराट । न्हय हांव ब्रह्मदेव अप्रकट । साक्षी हांव पुरातन अनादी ॥९१॥ अश्या गुणइंद्रियां परस । ना म्हाका विशयाची आस । म्हजे बगर ना रिती सुवातूच । करपी, करून घेवपी न्हय हांव ॥९२॥ मन बुद्दी आदी इंद्रिय गण । तांका वळखप भोव कठीण । थंयच प्रगटलें 'वैराग्य' जाण । काडटलें धांकण ज्ञानाचें ॥९३॥ स्वरूपाचें जें विस्मरण । तेंच मायेचें अवतरण । शुद्ध पुर्णानंद स्मरण । तोच चैतन्यघन रूप हांव ॥९४॥ त्या म्हजे कडेन लावप 'वृत्ती' । तीच सेवा तीच म्हजी भक्ती । चिदानंद ही मेळटकूच 'प्रचिती' । शुद्ध स्थिती तें 'ज्ञान' ॥९५॥ अयमात्मा ब्रह्म । *प्रज्ञानम आनंद ब्रह्म । जग हें फट जग हो भ्रम । सत्य एकूच तो हांव हो ॥९६॥ सदांच शुद्ध बुद्द मुक्त । वासुदेवोऽहमोमन्वित । सत्य श्रद्धाभक्ती सयत । पुजन स्वहीत हें म्हजें ॥९७॥ असो हांव कोण तें वळखून । करचें म्हजें योग्य पुजन । तशेंच येवचें अनन्य शरण । वच्चो भरसून म्हज्यांत ॥९८॥ न्हंयेन

१. करो. २. मनाची स्थिती. ३. अणभव. ४. बुद्द, विचारशक्त.

श्रीसाईसच्चरीत

वतकूच दर्याक शरण । येतली व्हय ती परतून । उरतलें व्हय तिचें न्हंयपण । वतकूच गोपांत दर्याच्या ॥१९॥ भोव
प्रेमान कापूरवाती । वतकूच मेळपाक दिपज्योती । स्वताच जातात दिव्य दिप्ती । संतचरणांचीय गत तशीच ॥१००॥
“अल्ला-मालिक” चैतन्यघन । हेंच जांचें कायम चिंतन । शांतीनिरपेक्षसमदर्शन । कसलें मीपण ताचें
ताका ॥१०१॥ निर्ममत्व निरहंकृती । निर्द्वंद्वत्व निष्परिग्रहस्थिती । ह्याय चार गुणांची जंय वसती । हांवपण स्थिती
थंय कसली ॥१०२॥ तात्पर्य हे आदूय गूण । साईच्या आंगांत आसतना संपूर्ण । हांवपणाक थंय कसलें स्थान । धरूं
हांवपण तरी कित्याक ॥१०३॥ विश्र्वांत भरलां जाचें हांवपण । ताचोच अंश म्हजेंय हांवपण । करचें साईचरणांचेर
समर्पण । हीच संपूर्ण सेवा म्हजी ॥१०४॥ म्हजी सेवा, म्हजें भजन । अनन्यभावान म्हाका शरण । तोय जातलो
म्हजेच भशेन । भगवंतानूच सांगलां भागवतांत ॥१०५॥ किटकेकूय भोंवऱ्याचें ध्यान । तातूंत तीय जाता भोंवऱ्या
भशेन । शिश्यानूय करतकूच निजगुरूचें भजन । येता गुरूपण ताकाय ॥१०६॥ समान उतरांचें जें वेगळेपण । तेंय
सोंशिना गुरू एक खीण । गुरुत्व न्हय शिश्य वीण । शिश्यत्व अपूर्ण गुरूबगर” ॥१०७॥ आसूं, पुजा जाची
आज्ञापिली । तो हांव कोण ही व्याख्या केली । पुश्टी खातीर कथा स्मरली । आयली ओगानूच ती सांगतां ॥१०८॥
शिरडींत एक पठाण आयलो । तोय बाबांच्या गुणांचेर भाळ्ळो । बरेच दीस थंयच रावलो । लागलो सेवेक
श्रीसाईंचे ॥१०९॥ रेड्या वरी आडदांड दिसपाक । आयकनासलो मात्तूय कोणाक । फकत कफनी आनी सदरो
आंगाक । रावलो येवन मशिदींत ॥११०॥ दीस आसूं वा रात । चावडेर आसूं वा मशिदींत । गायतालो व्हड
आवाजात । भान सगलें सोडून ॥१११॥ म्हाराज शांतीचो पुतळो । वाजेलो लोक गांवांतलो । फांतोडेरूय हाचो
बोवाळ चलतालो । न्हीद खळटाली लोकांची ॥११२॥ दीसभर वावुरचें वतांत । रानांत वा शेताभाटांत । रातचीय

न्हीद ना सुखांत । लोक साप्प त्रासले ॥११३॥ नासतले जायत बाबांक त्रास । दिसाचें एक समजूं येत । रातचीय
 मेळना सुखाची न्हीद । आयलो राग त्या पठाणाचो ॥११४॥ 'हेवटेन आड तेवटेन विहीर' । कितले मेरेन धरचो
 धीर । रातदिसाची ही किरकीर । कळना सोडोवची कशी तेंच ॥११५॥ पठाण पयलींच पिसो । बाबा पुतळो
 सोंशीकसाणीचो । पूण जर चडत पारो रागाचो । मागीर तो आवरप कुस्तार ॥११६॥ पठाण मदांद उर्मट जालो ।
 लोकांक चडूच पिडपाक लागलो । अतिरेक ताचो बरोच वाडलो । सोंपली सोंशीकसाण सगल्यांची ॥११७॥ भोव
 मायाळू साईमाडली । शरण आयिल्ल्यांक पदरांत घाली । म्हणुनूच गांवची मंडळी आयली । काकुळटेक बाबां
 कडेन ॥११८॥ पूण बाबांनीं दुर्लक्ष केलें । वयल्यान तांकांच निक्षून सांगलें । सतावं नाका पठाणाक म्हणलें । भोव
 प्रीय म्हाका तो ॥११९॥ त्या पठाणाची बायल खंवटाण । करपाक सोदिना संवसार ताचे कडेन । जाल्या तयार
 ताका सोडून । येवपाक म्हजे कडेन ती जोगीण ॥१२०॥ धंगण ना ते रांडेक । लज लायल्या खुंटयाळ्याक । बळयां
 सोदता घुसपाक । घाली धांवडावन तरीय ॥१२१॥ ताची थांबल्यार आरड । सुरू जाता हिची बडबड । तो
 आड्डतकूच ही सुट्टा पळत । तितलेंच मेळटा सूर्ख म्हाका ॥१२२॥ कोणूच ताका आडावं नाकात । करता तें
 करपाक दियात । तातूंतल्यान म्हजी सरता रात । मेळटा सूर्खसमृद्धी उपाट ॥१२३॥ अशी ही आरड हाची । आसा
 म्हज्या फायद्याची । कटकट सुट्टा पठाणीची । पठाणूच सुखाचो म्हजे खातीर ॥१२४॥ आरडूंक दियात ताका
 मनसोक्त । तातुंतूच आसा म्हजें सूर्ख । नाजाल्यार ती पठाणीण दुख्ख । दीत रावतली म्हाका कायम ॥१२५॥
 स्वताच मागीर जेन्ना थकतलो । आपले आपुणूच ओगी जातलो । जाच तुमचोय सोंपतलो । छळची ना ती रांड
 म्हाकाय ॥१२६॥ म्हाराजांनीच सांगतकूच अशें । चल्लेंना शाणेपण कोणाचें । बाबांकूच जर पडना त्रासांचें । मागीर

प्रस्न उरता खंय ॥१२७॥ पठाण आदींच मदांध । ताचे खातीर ही साकर दुदांत । गावपाक लागलो व्हड आवाजांत । मांडलो सांवार आनिकूय ॥१२८॥ लोक अजापीत सगले । बाबा दयासंपन्न कितले । आड्डीनूय ते तकली सणसणपा इतले । तरीय धादोसकाय बाबांक ॥१२९॥ भिरांकूळ ती आरड कितली । ताळो सरांतून वचपा इतली । तरीय बाबांची नमळाय कितली । म्हणटाले तिडकूं नाकात ताचेर ॥१३०॥ दिसपाक पठाण पिसो जरी । बाबांचेर भावार्थ भारी । कवनां ताच्या धर्मा वरी । भोव खोसयेन तो गायतालो ॥१३१॥ आवाज गोड काय घोरो । फरक ताका पडनासलो । तेंद्रेंतूच गायत सुटिल्लो । हरिनाम तो आपलें ॥१३२॥ आवाजांत जल्माचीच घरघर । ‘अल्ला हो अकबर’ नामगजर । चलतालो जप निरंतर । तल्लीन तो हरिनामांत ॥१३३॥ हरिनामाची उबगण जाका । बाबा भियेताले आफडूंक ताका । म्हणटाले कित्याक धांवडायतात ताका । भजन ताचें बरें कितलेंशेंच ॥१३४॥ “भक्त जंय म्हजी गायता तुस्त” । तिश्ठतां थंय हांव रातदीस । थारावंक भगवत वचन हें सत्य । दाखयली अशी प्रचिती ॥१३५॥ वलें सुकें मागून खातलो । नाजाल्यार उपाशींय रावतलो । त्या पठाणाक संवसार कसलो । कसो वतलो बाबां कडेन ॥१३६॥ पठाण कफल्लक दमडेक भारी । खंयचें लग्न खंयची नारी । बाबा बालब्रह्मचारी । महिमा हो सगलो मायेचो ॥१३७॥ मारली जरी ताणें आरड । बाबांक गावप्यांची आवड । आयकत रावताले अखंड । न्हीद ती वीख तांचे खातीर ॥१३८॥ खंय गावप्याची म्होंवाळ वाणी । खंय गांवकारांचीं गाराणीं । तांकां हाडपाक आपले चरणीं । करणी सगली ही बाबांची ॥१३९॥ हेंच मत अशे रितीं । दाखयली बाबांनी प्रचिती । पठाणाची आवडटा संगती । ताचे भक्ती खातीर ॥१४०॥ दृश्य द्रष्टो आनी दर्शन । सगलेंच जांकां चैतन्यघन । जावं तो

१. पळोवपी.

ब्राह्मण वा पठाण । दोगूय प्रीय तितलेच ॥१४१॥ एकदां दनपारच्या आरतीं उपरांत । लोक उठले वचपाक परत ।
तेन्ना सांगलें कितें तें आयकात । म्होंवाळ उतरांनी श्रीसाईनी ॥१४२॥ “खंयूय वचात कितेंय करात । सदांच एक
याद दवरात । तुमचे कृतीच्यो रावतल्यो कळत । खबरो दरेक म्हाका ज्युस्त ॥१४३॥ हांगा जरी असो दिसतां ।
कायम सगल्यांच्या अंतर्मनांत आसतां । म्हणुनूच हांव सगलें जाणटां । स्वामी हांवूच सकलांचो ॥१४४॥ भायर
भितर सर्वस्वांत । भरून उरलां चराचरांत । हें सगलें ईश्वरी सुत्र । हांवूच ताचो सुत्रधार ॥१४५॥ हांव सकल भुतांची
माता । हांव त्रिगुणांची समान अवस्था । हांवूच सकल इंद्रियांचो प्रवर्ता । कर्तो धर्तो सगलो हांवूच ॥१४६॥
करतलो जो म्हजें ध्यान । पडचो ना केन्नाच त्रासान । मात जातलें ताचें अकल्याण । पडटलो जाका म्हजो
विसर ॥१४७॥ दृश्यरूप हें म्हजेंच स्वरूप । कीड मूय रंक भूप । हें स्थीर गतीमान विश्व अमूप । हेंच निजरूप
श्रीसाईचें” ॥१४८॥ कितलो हो संदेश आगळो । संत ईश्वर ना भेद कसलो । अभेद रुपान चराचरांत अवतरलो ।
विश्वउद्भारा खातीर ॥१४९॥ जावचें जरी गुरूचरणीं लीन । ताणें करचें गुरू गुणगायन । नातर करचें गुरूकथाकिर्तन । वा
आयकुचें भक्तीभावान ॥१५०॥ साधकान अशें घेवचें आयकून । श्रोतो श्रव्य वच्चो विरगळून । प्रगट जातलो
चैतन्यघन । जातलें मन विरक्त ॥१५१॥ आसतना व्यस्त संवसारांत । संतकथा जर पडली कानांत । कुसकुटाच्या
यत्नां विरयत । जातलें कल्याण आपसूक ॥१५२॥ मागीर ती आयकल्यार भक्तींत । पडटलें कितलें पुण्य पदरांत ।
श्रोत्यांनो करात विचार मनांत । तुमच्याच निजहिता खातीर ॥१५३॥ वाडटलें तातूंतल्यान गुरूचरणीं प्रेम । लागना
दुसरी निश्ठा नेम । जातलें कल्याण परम । वाडटलो भार पुण्याचो ॥१५४॥ मनाक अशे घालतकूच निर्बध ।

१. प्रवर्तो. २. राजा. ३. अनंत.

लागतलो कथा आयकुपाचो छंद । सहज तुटटले विशयबंध । मेळटलो परम आनंद ॥१५५॥ वचन म्होवाळ हें पडटकूच कानांत । निर्धार केलो हावें मनांत । रावपाचो कायम गुरूसेवेंत । सोडून मनीससेवा ही आयच्यान ॥१५६॥ पूण चिटमिटे मनाक लागिल्ले । “नोकरेचें ताचें काम जातलें” । अशें जें बाबांनी सांगिल्लें । येतलें न्हय तें सत्यांत ॥१५७॥ उतर बाबांचें फुकट वतलें । अशें केन्नाच ना घडटलें । मनीससेवेचें काम जातलें । पूण ना मेळचें पुण्य मोटें ॥१५८॥ स्वयंस्फुर्ती अण्णांची ही पृच्छा । खरी, तरीय कांयशी म्हजी ही इत्सा । नासली अशी न्हय अनित्सा । इत्सा न्हय ही प्रारब्धभोगांची ॥१५९॥ म्हाकाय एक नोकरी आसची । चरितार्थाची वेवस्था जावची । साईनूय गोडाची आस दाखोवची । पूण दिलें पिवपाक वखद ॥१६०॥ वखद तें ह्या गोडाचे आशेचें । पियेतकूच दिसलें म्हाका भाग्याचें । कामूय जालें नोकरेचें । स्विकारली धनाचे आशेन ॥१६१॥ गोड आसलें तरीय अखेरेक । चड खाल्यार येतलें ओंकपाक । बाबांच्या उपदेश म्होंवाच्या बोटाक । चाखता तितलें लागलें गोड ॥१६२॥ कायम ती नोकरी नासली । आयिल्ल्या पांयांनी चलून गेली । बाबांनी कायमची मेळोवन दिली । सूख भोगपाक उपाट ॥१६३॥ हें विश्व पूर्ण चराचर । भगवंताचें स्वरूपूच साचार । पूण भगवंत विश्वापरसूय थोर । परात्पर तो परमात्मो ॥१६४॥ ईश्वर प्रपंचाक अभिन्न । प्रपंच ईश्वराक भिन्न । प्रपंच सजीव निर्जीव थंयच्यान । ताका अधिष्ठान ईश्वर ॥१६५॥ भगवंताचीं पुजास्थानां । आठ तरांचीं आसतात जाणा । प्रतिमा स्थंडिल आदींचे तुळणा । आसतात श्रेश्ठ गुरूच ॥१६६॥ पूर्ण ब्रह्म स्वता कृष्ण । धरले ताणेंय सांदीपनींचे चरण । म्हणटा केल्यार सद्गुरू

१. विचारपूस. २. वात्सा नासप. ३. गूळ. ४. ह्या लेखकान निवृत्ते उपरांत आनीक कांय वर्सांनी परत एकदां नोकरी केली. ती स म्हयन्यां खातीर आसली.
५. तुळें.

३८

स्मरण । हांव नारायण खोशी जातां ॥१६७॥ म्हजे परसूय म्हाका सद्गुरूस्तवन । आवडटा ताचे सहस्र गूण । अशें सद्गुरूचें व्हडपण । गहन तांचें म्हयमा ॥१६८॥ गुरूभजनाक जो फाट करता । तो कर्मदळिद्री पापी थारता । जल्ममरणाच्या चक्रांत घुसपता । करता सत्यनाश सुवार्थाचो ॥१६९॥ परत जल्म परत मरण । चलता हांचें नित्य भ्रमण । म्हणुनूच कथा आयकून । करुया उद्धार आपलोच ॥१७०॥ संतांच्या तोंडांतल्यो सहज गोष्टी । अज्ञानाच्योय सोडयता गांठी । तारक जातात खर संकश्टी । म्हणुनूच सांठोवया पोटांत ॥१७१॥ कळना कसो येतलो वेळ । घडटलो कसो तांचो मेळ । हो अल्लामियाचो सगलो खेळ । भक्त प्रेमळ प्रेक्षक ॥१७२॥ गांठीक नासतना बुद्धीचें बळ । हो सगलो दैवाचोच खेळ । मेळ्ळो म्हाका साई गुरू प्रबळ । होय खेळ एक ताचोच ॥१७३॥ सांगलें ग्रंथ प्रयोजन । सांगलें म्हाका दिल्लें जें आस्वासन । जातूंत मत्परत्व आनी म्हजें पुजन । कितें दिग्दर्शन ताचें जालें ॥१७४॥ आतां तुमी श्रोतेजन । करतले फुडल्या अध्यायांत श्रवण । समर्थ श्रीसाईनाथांचें अवतरण । जालें कशें शिरडीत ॥१७५॥ ल्हान व्हड तुमी सगले । हें साईचें चरित्र आगळें । जावन खीणभर संवसारा वेगळे । आयकात भोळ्या भाविकांनो ॥१७६॥ स्वता आसले निर्विकार जरी । साई नटनाटकी अवतारी । पूण रावून प्रापंचीक वेव्हारी । वागता मायाकार्या प्रमाण ॥१७७॥ 'समर्थ साई' ह्या ल्हानशा मंत्रान । ध्यानांत जांचे पवित्र चरण । पावन ताच्या चरित्रान । हालयता जो सुत्रां भक्तमोक्षार्चीं ॥१७८॥ हें पावन साईचरित्र । वाचतल्याचें करता मूख पवित्र । आयकतल्याचे जातात कान पवित्र । जाता अंतस्कर्णशुद्धी संपूर्ण ॥१७९॥ आयकतकूच कथा ही प्रेमान । जातलें संवसार दुख्खांचें हरण । मेळटले साई कृपाघन । जातलो पुराय शुद्धबोध ॥१८०॥ लय १विक्षेप कषाय । रस रूच हें

१. मायेची भ्रम उत्पन्न करपाची शक्त.

आयकुपाक अपाय । पयस धुकलात हे 'अंतराय । जातलें आयकप सुखदायक ॥१८१॥ लागना एकवत उद्यापन ।
लागना उपास, कुडीचें 'शोशण । करचें पडना तिर्थाटन । पुरो आयकल्यार चरित्रूच ॥१८२॥ भक्ती नासची
कृत्रीम । वळखुंचें भक्तीचें वर्म । सहज मेळटलो परमार्थ परम । जातलो नाश अज्ञानाचो ॥१८३॥ लागना शीण हेर
साधनांत । घेवया आयकून हें साईचरित्र । क्रियमाण आनी संचीत । अल्प प्रमाणूय सांगूया ॥१८४॥ कंजूस वावरूं
खंयच्याय गांवांत । चित्ता मुखार सांठो गुपीत । दिसचो ताका दीसरात । आसचो साई मनांत तसोच ॥१८५॥
संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान ।
'ग्रंथप्रयोजन आज्ञापन' नांवाचो हो तिसरो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. विघ्न, संकश्ट. २. जाच.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ ४०

E

89

E

[illegible]

आयुश्य भलायकी ऐश्वर्याक मुकतात । लोक कुडीच्या सुखाक वखवखतात । स्व उद्धाराक पूर्ण विसरतात । तेन्ना घेतात संत अवतार ॥१२॥ जावपाक जातीधर्माचें रक्षण । करपाक अधर्माचें निर्दालन । गरीब दुबळ्यांची करपाक राखण । येतात संत हे धर्तरेर ॥१३॥ संत सगलें जाणटात । दीन उद्धारा खातीर धांवतात । दुसऱ्यां खातीर तांचो अवतार फकत । नासता सुवार्थ कसलोच ॥१४॥ मोक्ष वैराग्याची बुन्याद मारून । प्रवृत्तीची इमारत बांदून । परमार्थाचें बांदतात 'आयतन' । भक्तांक उद्धारतात सोंपेपणीं ॥१५॥ धर्मकार्य धर्मजागृताय करून । अवतार करतात संपादन । जातकूच आपली कार्यपरिपुर्ती । करतात समाप्ती अवताराची ॥१६॥ खोसयेन भरचो हो सकल संवसार । दरेकल्याचे कुडींत येवचो ईश्वर । तोच गुरू जो परमेश्वर । शंकर सूखकर तोच तो ॥१७॥ अद्वितीय जो प्रेमाक भुकेला । नित्य निरंतर अभेद उरला । देशकालवस्तुभेद जाचे ठाय सोंपला । सर्वव्यापी तो सर्वेश्वर ॥१८॥ परा पश्यंती मध्यमा वैखरी । थकल्यो सांगून वाणी चारी । 'नेति नेतीति' घेतली हारी । वेदांत धूर्तपण उपकारना ॥१९॥ लजलीं स शास्त्रां षडदर्शना । थकलीं पुराणां आनी किर्तनां । अखेरेक काया वाचा मना । थारलीं नमनाक साधनां हींच ॥२०॥ अशा ह्या संतसाईंचें चरित्र । लिला जांच्यो भोव विचित्र । आयकून तांच्यो कथा पवित्र । जावचें श्रोत्यांनो पावन तुमी ॥२१॥ तोच सकल इंद्रियांचो चालक । दिता बुद्धी ग्रंथ रचपाक । ज्युस्ताज्युस्त चरित्र सुचपाक । कष्टां बगर कारण तो ॥२२॥ तो सकलांच्या मनांतलें जाणपी । भायर भितर सगल्याक पावपी । मागीर हांव कोण हुसको धरपी । व्यर्थ भिरांत सगली ही ॥२३॥ एकेक गूण ताचे याद करतां । पडटा मनाक ताटस्थता । येतलीं जिबेर कशीं उतरां । दृढ मौनता ताचें कथन ॥२४॥ नाकान फूल हुंगचें । कातीक धगमोडें उदक लागचें । दोळ्यांनी सौंदर्यसूख घेवचें । सुखावचें आपआपणाक ॥२५॥ जिबेक साकरीची रूच । कळटा पूण येना वर्णूक

१. देवूळ. २. आगळ्यो.

श्रीसाईसच्चरीत॥

अचूक । साई गुणांचो अनुवाद तसोच । असमर्थ बिनचूक वर्णूक हांव ॥२६॥ सद्गुरूच्याच येतलें मनांत जेन्ना ।
तोच उर्बा दितलो तेन्ना । अनिर्वचनियाच्या निरुपणा । घेता करून तो 'स्वजना कडल्यान ॥२७॥ हो न्हय फकत
शिष्टाचार । उतरां न्हय हीं फकत उपचार । मनोभावाचे हे उद्गार । ध्यान प्रार्थितां आदरान ॥२८॥ जें परीं गाणगापूर
नृसिंहवाडी । औदुंबर वा भिल्लवाडी । तशेंच हें क्षेत्र प्रसिद्ध 'शिरडी' । देगेर पवित्र गोदावरीचे ॥२९॥ गोदावरीची
पवित्र देग । गोदावरीचें पवित्र उदक । थंयचो शितळ वारो सांगाताक । हीं संवसार काळोख नाश करपी ॥३०॥
गोदावरीचें माहात्म्य रुचीक । संवसारभर तें नामनेक । तेजस्वी एका परस एक । संतश्रेश्ठ जाले थंय ॥३१॥
गोदावरींत संगम अनेक तिर्थांचो । वारी केल्यार जाता नाश पापांचो । न्हातकूच नाश संवसार दुख्खांचो । सांगलां
पुराणांत अशें हें ॥३२॥ ही गोदा आसा अहमदनगरांत । कोपरगांव तालुक्यांत । त्याच कोपरगांवाचे कुशींत । मार्ग
वता थंयच्यान शिरडीचो ॥३३॥ गोदा हुंपून दुसरे देगेर । सुमार स मैल अंतराचेर । टांगो पावतकूच निमगांवा भितर ।
दिसता मुखार शिरडी ॥३४॥ निवृत्ती ज्ञानदेव मुक्ताबाई । नामा जनी गोरा गोणाई । तुका नरहरी नरसीभाई । मोगाळ
कसाई सांवता ॥३५॥ आदीं संत जावन गेले । हालींच्या तेंपारूय बरेच जाले । अखळ्या संवसाराचें करूंक भलें ।
आदार दीनदुबळ्यांचे ॥३६॥ रामदास संतप्रवर । सोडून हो गोदातीर । प्रगटले कृष्णातिरार । करूंक कल्याण
संवसाराचें ॥३७॥ तशेच हे साई योगेश्वर । शिरडीची पुण्याय थोर । करूंक जगाचो उद्धार । अवतरले देगेर
गोदेचे ॥३८॥ परीस करता भांगर लोखंडाक । ताचे परसूय श्रेश्ठ मानतात संतांक । संतांची कृती भोव अलोकीक ।
भक्तांक निजरूप दितात ॥३९॥ सोडून सगलो भेदभाव । विश्व सगलें ब्रह्मभाव । आमचे खातीर हें विश्ववैभव ।
अखंड ऐश्वर्य ब्रह्माचें ॥४०॥ अशें पुराय विश्व जेन्ना । हांवूच हांव हें कळटलें तेन्ना । त्या सुखाचीं कितलीं सांगचीं

१. आपलीं मनशा. २. आतां शिरडी राहाता म्हालांत आसपावल्या. ३. श्रेश्ठ.

श्रीसाईसच्चरीत

व्हडपणां । परम सद्भावाक पावतलो ॥४१॥ अशें मीपण जेन्ना पावचें । वैर तें कोणा वांगडा करचें । कोणाक आनी
कित्याक भियेवचें । आनीक जागोच नासतलो जेन्ना ॥४२॥ दामाजी जशे मंगळवेढ्याक । समर्थ रामदास
सज्जनगडाक । नृसिंहसरस्वती वाडीक । तशेच श्रीसाईनाथ शिरडीक ॥४३॥ परम 'दुर्घट' आनी 'दुस्तर' । जिखलो
जाणें हो संवसार । शांती जाचो अलंकार । साक्षात भांडार गिन्यानाचें ॥४४॥ विष्णूभक्तांचें हें माहेरघर । उदारांचो हो
उदार । परमार्थ-कर्णाचो अवतार । सारांचो सार हो श्रीसाई ॥४५॥ गोडी ना नाशवंतांत । रंगली वृत्ति आत्मस्वरूपांत ।
मोख एकूच परमप्राप्तींत । कितलें व्हडपण वर्णुचें तांचें ॥४६॥ ऐहिकाचो ना उत्कर्श 'अपकर्श' । आमुत्रिकाचो ना
हर्श 'अमर्श' । अंतरंग निर्मळ जसो आदर्श । वाचा शिंवरता अमृत सदांच ॥४७॥ राजा भिकारी दळिद्री दीन । जाचे
नदरेक सगले समान । नासता तांचे कडेन मान अपमान । भरला तो भगवंत चराचरांत ॥४८॥ लोकां वांगडा चलता
उलयता । नाच चाळे कलवंतांचे पळयता । गजल गाणीं आयकत धोलता । तरीय हालना समार्धेंतल्यान ॥४९॥
'अल्ला' नामाची मुद्रा जाची । जग जागें तेन्ना न्हीद जाची । जग न्हिदता तेन्ना तंद्री लागची । पोट शांत दर्या
भशेन ॥५०॥ आश्रम-'निश्चय कांयच कळना । मनाचो जाच्या थाव लागना । जरीय बसला थंयच्यान हालना ।
वेव्हार सगले जाणटा तो ॥५१॥ दरबाराचो भायलो झेत । गोश्टी सांगता तीनशीं साठ । असो जरी सदांचोच थाट ।
सांगिना गुपीत भितरलें ॥५२॥ वणटीक तेंकून उबो रावता । सकाळ दनपार भोंवडी करता । व्हाळाचेर वा चावडेर
वता । आत्मस्थिती अखंड ॥५३॥ खंयच्या जल्मांत खंयच्या वेळार । केल्ल्या म्हज्या पुण्याच्या बळग्यार । करून
साईन म्हजेर हे उपकार । घेतलें बरोवन चरीत आपलें ॥५४॥ हें कितें म्हणचें तपाचें फळ । तरी हांव जल्माचो 'खल' ।
साईच स्वता दीनवत्सल । कृपा तांची ही खात्रीन ॥५५॥ परब्रह्मस्वरूपांत जरी जनन । साधका सारकें ताचें वर्तन ।

१. कश्टान घडून येवपी. २. कठीण. ३. सत्यानाश. ४. मत्सर, द्वेष. ५. ब्रह्मचर्याच्यो अवस्था. ६. दुश्ट.

श्रीसाईसच्चरीत॥

गावागांवांत पावली तांची कीर्त । कोण श्रद्धेन आंगवण करीत । कोण जाताले धादोशी दर्शनानूच ॥७१॥ कोणाचें कशेंय मनोगत । आसूं बुद्दी शुद्ध वा कुश्चित्र । दर्शनानूच जाता नितळ चित्त । लोक मनांत अजापताले ॥७२॥ पंढरींत विठ्ठल रखुमाई । तांच्या दर्शनांत जी नवलाई । तेंच विठ्ठल दर्शन बाबा साई । दिताले प्रत्यक्ष शिरडींत ॥७३॥ कोणाकूय दिसल्यार ही अतिशयोक्ती । आयकुची गौळीबुवांची उक्ती । जांकां विठ्ठलाची दृढ भक्ती । पयस जातलो दुबाव ॥७४॥ पंढरीचे हे वारकरी । जशी वर्सांतल्यान पंढरीची फेरी । तशीच करताले शिरडीची वारी । प्रेम उपाट श्रीसाईंचें ॥७५॥ गाढव एक वांगडाक । शिश्य एक सांगाताक । जिबेर 'रामकृष्णहरी' फकत । घोळटालें सेगीत गौळीबुवांचे ॥७६॥ पंच्याण्णव वर्सांची 'उमर । चार म्हयने गंगेचे देगेर । रावप आठ म्हयने पंढरपूर । भेट वर्साक बाबांची ॥७७॥ पळयत पळयत बाबां कडेन । म्हणचें तांणी नमळायेन । साक्षात पंढरीनाथाचें दर्शन । घडलें पळयतकूच ह्या दयाळाक ॥७८॥ रेशमी धोतरां न्हेसले म्हणून । जातले व्हय संत कोण । कश्टांनी हाडांचे मणी करून । करचें पडटा उदक रक्ताचें ॥७९॥ सहज कसो जातलो देव । होच तो प्रत्यक्ष पंढरीराव । जग पिशें रे पिशें हो दृढ भाव । दवरून देव पळोवचो ॥८०॥ जाका पंढरीनाथाची भक्ती । अशा भगवद् भक्ताची ही 'उक्ती । ताची श्रोत्यांनीच घेवची प्रचिती । म्हजो पामराचो अणभव तो कितलो ॥८१॥ व्हड गोडी नामस्मरणांत । "अल्ला-मालिक" अखंड मुखांत । दीसरात स्वताचे हजेरेंत । घेताले करून नामसप्ता ॥८२॥ आज्ञा एकदां दासगणूक । केली नामसप्ता करपाक । ताचेर दासगणू म्हणीत बाबांक । प्रगटूंक जाय श्रीविठ्ठल ॥८३॥ बाबांनी तेन्ना लावन हात हड्ड्याक । ठामपणान सांगलें दासगणूंक । "हय, विठ्ठल खात्रीन प्रगटपाक । भक्त भावार्थी आसूंक जाय ॥८४॥ डाकुरनाथाची डंकपुरी । वा विठ्ठलरायाची पंढरी । ती हीच रणछोड द्वारकानगरी । वच्चें पडना

१. पिराय. २. वाक्य.

पयस पळोवपाक ॥८५॥ विठ्ठल कितें एकांतांतल्यान उठून । येतलो व्हय दुसरो खंयच्यान । भक्तप्रेमाचे उमळशिकेन ।
हांगाय प्रगटून रावतलो ॥८६॥ पुंडलिकान पालकांची सेवा । करून भुलयलो देवाधिदेवा । पुंडलिकाच्या त्या
भक्तीभावा । रावलो उबो विटेचेर ॥८७॥ जातकूच सप्ताची समाप्ती अशे तरेन । दासगणूक त्या श्रीविठ्ठलान ।
शिरडींतूच दिलें म्हणटात दर्शन । घेयात प्रचिती ही बाबांची ॥८८॥ एकदां काकासाहेब दीक्षित । फांतोडेर न्हावन
धुवन उपरांत । बशिल्ले आसतना ध्यानस्त । जालें दर्शन श्रीविठ्ठलाचें ॥८९॥ उपरांत जेन्ना दर्शनाक वचत ।
अजापान तेन्ना बाबा विचारीत । “जालो मरे फळादीक तुजो हेत । घडली मरे भेट श्रीविठ्ठलाची? ॥९०॥ सामको
पळपुटो तुजो तो विठ्ठल । खुंटी मारून कर ताका घट । नाजाल्यार चुकोवन नदर अचकीत । खिणांत नाच
जातलो” ॥९१॥ हो जालो फांतोडेचो प्रकार । मुखार जाली जेन्ना दनपार । परतूय घडलो असोच चमत्कार । जालो
श्रीविठ्ठलदर्शन सुवाळो ॥९२॥ पंढरपूरच्या श्रीविठ्ठलाचे । पांचपंचवीस घेवन फोटे । कोण एकलो घेवन ते वाटे ।
आयिल्लो विकपा खातीर ॥९३॥ सकाळीं पळयिल्ली जी मुर्ती ध्यानांत । आसली एक तशीच ज्युस्त । पळोवन
अजापलो दीक्षित । याद जाली उतरांची श्रीसाईंच्या ॥९४॥ दीक्षितान तेन्ना भोव प्रेमान । विकण्याक योग्य मोल
दिवन । फोटू तो विकत घेवन । लायलो पुजेक श्रद्धेन ॥९५॥ साईंचो आदर विठ्ठलपुजनांत । आनीक एक
कथानक सोबीत । श्रोत्यांनो भक्तीभावान आयकात । जावन उर्बेभरीत मनांत ॥९६॥ भगवंतराव क्षीरसागर । बापूय
विठ्ठलभक्त प्रवर । पंढरपूराची वयलेवयर । वारी करीत आसतालो ॥९७॥ विठ्ठलमुर्ती आसली घरांत । बापायच्या
मरणा उपरांत । पडले बंद पुजापाठ । श्राद्धतिथीय उरल्यो करपाच्यो ॥९८॥ वारयेचोय विसर पडलो । भगवंतराव
शिरडीक आयलो । बाबांनी बापायचो उगडास केलो । म्हणलें “इश्ट तो आसलो म्हजोच ॥९९॥ त्या म्हज्या

इश्टाचो हो पूत । म्हणुनूच हाडलो हाका ओडीत । ना केन्ना हो निवेद्य करीत । दवरता उपाशीं म्हाकाय ॥१००॥
 विठ्ठलाकूय उपाशीं दवरता म्हणून । हाडलो हाका शिरडींत ओडून । याद ताका आतां दितां करून । पुजा पाठ
 करपाची' ॥१०१॥ एकदां खासा पर्वा निमतान । करचें प्रयागतिथार न्हाण । दिसलें दासगणूंक मनांतल्यान ।
 आयलो विचारपाक बाबांक ॥१०२॥ बाबांनी तेन्ना सांगलें ताका । वचपाची गरज ना पयस तुका । प्रयागतीर्थ
 दाखयतां हांगाच तुका । धर विस्वास मनांत ठाम ॥१०३॥ आनी खरोच घडलो अजापीत प्रकार । माथें जेन्ना दवरलें
 चरणांचेर । पांयां पोंदच्यान अचकीत वयर । आयलें उदक गंगा यमुनेचें ॥१०४॥ पळोवन तो चमत्कार । दोळ्यांक
 फुटलो पाजर । केदे व्हड हे बाबांचे उपकार । आयलो उमाळो दासगणूंक ॥१०५॥ चडलें जिबेक स्फुरण । आयलें
 प्रेम उचांबळून । अगाध शक्ती अघटीत लिला वर्णन । करून जाले धादोशी ॥१०६॥ दासगणूंचें पद हें गोड । तातूंत
 बाबांची तोखणाय व्हड । म्हणून त्या प्रेमळ पदाची जोड । दिवन ही इत्सा करतां पूर्ण ॥१०७॥

(पद)

अगाध शक्ति अघटित लीला तव सद्गुरूराया । जडजीवातें भविं ताराया तूं नौका सदया ॥१॥
 वेणीमाधव आपण होऊनी प्रयाग पद केलें । गंगा यमुना द्वय अंगुष्ठीं प्रवाह दाखविले ॥२॥
 कमलोद्भव कमलावर शिवहर त्रिगुणात्मक मूर्ती । तूंचि होउनी साईसमर्था विचरसि भूवरती ॥३॥
 प्रहर दिसाला ब्रह्मासम तें ज्ञान मुखें वदसी । तमोगुणाला धरुनि रुद्ररूप कधीं कधीं दाखविसी ॥४॥
 कधीं कधीं श्रीकृष्णासम त्या बाललीला करिसी । भक्तमनासी सरस करुनी मराळ तूं बनसी ॥५॥
 यवन म्हणावे तरी ठेविसी गंधावर प्रेमा । हिंदू म्हणूं तरी सदैव वससी मशिदींत सुखधामा ॥६॥

॥श्रीसाईसच्चरीत॥ ४८

धनिक म्हणावे जरी तुला तरी भिक्षाटण करिसी । फकीर म्हणावें तरी कुबेरा दानें लाजविसी ॥६॥
 'तवौकसातें मशिद म्हणूं तरी वन्ही ते ठाया । धुनींत सदा प्रज्वलित राहे उदी लोकां द्याया ॥७॥
 सकाळपासुनि भक्त साबडे पूजन तव करिती । माध्यान्हीला दिनकर येतां होत असे आरती ॥८॥
 चहुं बाजूंना पार्षदगणसम भक्त उभे राहती । चौरि चामरें करीं धरुनि तुजवरी ढाळीती ॥९॥
 शिंग कड्याळें सूर सनय्या दणदणते घंटा । चोपदार ललकारति द्वारीं घालुनियां पट्टा ॥१०॥
 आरतिसमयीं दिव्यासनिं तूं कमलावर दिससी । प्रदोषकाळी बसुनि धुनीपुढें मदनदहन होसी ॥११॥
 अशा लीला त्या त्रयदेवांच्या प्रत्यहिं तव ठायीं । प्रचितीस येताती अमुच्या हे बाबा साई ॥१२॥
 ऐसे असतां उगीच मन्मन भटकत हें फिरतें । आतां विनंती हीच तुला बा स्थिर करीं त्यातें ॥१३॥
 अधमाधम मी महापातकी शरण तुझ्या पाया । आलों निवारा दासगणूचे त्रिताप गुरुराया ॥१४॥

आसूं, भिरांकूळ पापां धुवपाक । गंगा देगेर वतात लोक । गंगा संतचरणांक येता स्पर्शूक । धुवपाक पापां
 आपलीं ॥१०८॥ सोडून हे पवित्र चरण । वचूं नाका गंगा गोदेक शरण । करात भक्तीभावान पारायण । गोड
 चरित्राचें साईच्या ॥१०९॥ जशे गोणार्डक भीमरथींत । तमालाक भागीरथींत । नामदेव कबीराक शिंपलेंत । मेळ्ळे
 नशिवानूच ॥११०॥ तशेच हे श्रीसाईनाथ । तरणे सोळा वर्सांचे पिरायेंत । निंबा पोंदा शिरडी गांवांत । प्रगटले
 पयले फावटीं भक्तां खातीर ॥१११॥ प्रगटनाच ब्रह्मज्ञानी । नासली विशयवासना सपनीं । मायेक मस्तिली
 खोंटांनी । मुक्ती तल्लीन चरणां कडेन ॥११२॥ जल्म बाबांचो खंयच्या देशांत । वा खंयच्या पवित्र वंशांत ।

१. तुज्या घराक.

पडल्यो विटो नदरेक ॥१२७॥ खणून पुराय जातकूच । जागो नितळ करतकूच । दिसलें एक भुंयार थंयच । दिवल्यो
भितर चार पेढ्ढाल्यो ॥१२८॥ चुन्यान बांदिल्लें तळघर । गोमुखी पाट माळ सुंदर । देवान सांगलें बारा वर्सा हो
पोर । तप हांगा करतालो ॥१२९॥ लोक जाले अजापभरीत । सुटले प्रस्न विचारीत । पोरानूय तांकां घोळकायत ।
सांगली कथा भलतीच ॥१३०॥ म्हणलें हें थळ म्हज्या गुरूचें । पवित्र बेंस म्हज्या कुळाचें । आसा तशेंच तुमी
सांबाळचें । आयकात म्हजें हें सांगणें ॥१३१॥ बाबांनी अशें सांगलें । आयकुप्यांनी आयकून घेतलें । पूण बाबांनी
तें सांगलें भलतें । अशी जीब ही घुंवता कित्याक ॥१३२॥ अजाप दिसलें म्हजे म्हाकाच । बाबां विशीं कसलो हो
समज । पूण ताचो आतां जालो उमज । आसत केल्लीं फकांडां ॥१३३॥ बाबा फकांडेर मूळचे । आसतूय भुंयार तें
घर तांचें । पूण सांगून थळ म्हणून गुरूचें । म्हत्व ताचें वाडयलें ॥१३४॥ आसूं, बाबांचे आज्ञे वयल्यान । आदलेच
वरी विटो दवरून । भुंयार उडयलें बंद करून । निजगुरू स्थान म्हणून तें ॥१३५॥ जसो पिपळ वा औदुंबर । तसोच
तो निंब बाबां खातीर । प्रेम भोव त्या रुखाचेर । आदर उपाट ताचे विशीं ॥१३६॥ म्हाळसापती सारके मानेस्त ।
शिरडीचे ज्येष्ठ ग्रामस्थ । बाबांच्या गुरूंची ही समाधी सुवात । म्हणून पडत पांयां थंय ॥१३७॥ ते समाधेच कडेन ।
बारा वर्सा पाळून मौन । तपश्चर्या केली बाबान । लोक सगले हें जाणटात ॥१३८॥ समाधे आनी निंबा सयत ।
विकती घेवन भोंवतणची सुवात । साठे नांवाचो बाबांचो भक्त । बांदली ताणें इमारत ॥१३९॥ होच वाडो हीच
इमारत । भावीक सगले हांगा जमत । आयिल्ल्यां गेल्ल्यांची सुवात । जमताली गर्दी हांगाच ॥१४०॥ साठ्यान
बांदलो निंबाक पार । मूख केलें दक्षिणोत्तर । उत्तरेचीं सोंपणां तयार । करून हें भुंयार दाखयलें ॥१४१॥ सोंपणां
पोंदाक दक्षिणाभिमूख । कोनसो आसा एक सोबीत । थंयच पाऱ्याचेर करून मूख । भक्त बसतात

मनीसकुडीचो । खीणयाळो हो संवसारगाडो । उरूं उरल्यार पांय लंगडो ॥१५६॥ एकुणीसशें णव वर्साक । नोव्हेंबराचे दोन तारखेक । पुण्यपावन तें दीक्षितांक । घडलें दर्शन श्रीसाईंचें ॥१५७॥ उपरांत ते त्याच वर्सांत । दुसरे फावट डिसेंबरांत । गेले दर्शनाक शिरडींत । दिसलें रावचें कायम थंयसरूच ॥१५८॥ घेवचे पंचवीस शें । बांदचें पत्र्यांचें एक घर । यात्रेकरांकूय जातलो आदार । आदीं विचार हो आयलो ॥१५९॥ मुखार विचार आयलो मनांत । बांदची एक इमारत । निश्चेव मनाचो ठाम करीत । बसयलो फातर बुन्यादीचो ॥१६०॥ णव डिसेंबर दीस थारावन । ताका बाबांची मान्यताय मेळोवन । तोच म्हूर्त योग्य मानून । घाली बुन्याद इमारतीची ॥१६१॥ येवचो नासलो आपयल्यार पसून । तो दीक्षितांचो भाव कसो करून । राविल्लो आदींच थंय येवन । त्या दिसा त्याच म्हूर्तार ॥१६२॥ दादासाहेब खापर्डे श्रीमान । आदींच आयिल्ले ताकतिकेन । घरा वचूंक आज्ञा बाबां कडेन । पूण अनमनपाक लागले मागपाक ॥१६३॥ मात खापर्ड्यांक घरा वचपाक । दीक्षितांक बुन्याद घालपाक । जाली आज्ञा त्या दोगांयक । धा डिसेंबर ह्याच दिसा ॥१६४॥ आनीक ह्या दिसाचें म्हानपण । चावडेवयली ती शेजारती जाण । सुरू केली ह्याच दिसाच्यान । परम भक्तीभावान ॥१६५॥ वर्स एकुणीसशें इकरा मुखार । रामनमीच्या शूभ म्हूर्तार । घरप्रवेशाचे संस्कार । विधीपूर्वक आटापले ॥१६६॥ फुडें श्रीमंत बुट्टींच्या घराचो । केलो वाडो आकांताचो । देह पसून दवरलो थंयच बाबांचो । लागलो सार्थकीं पयसो खर्चिल्लो ॥१६७॥ जंय आदीं नासलो एकूय । वाडे तीन जाल्ले थंय । पयलो वाडो साठ्यांचो खंय । भोव उपेगी पडिल्लो समेस्तांक ॥१६८॥ खाशेलपण ह्या वाड्याचें आनीक । ताचेच सुवातेर आदीं सुरवातीक । आशिल्लें फुलझाडांचें पोरसूं एक । स्वता बाबांनी केल्लें तयार ॥१६९॥ पोरसाची त्या कथा सुपुल्ली । अध्यायांत फुडल्या येतली । हेमाड दवरता आपली तकली । साईचरणीं श्रोत्यां वांगडा ॥१७०॥

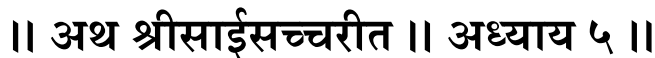
वामन, तात्या कळसुल्यो हाडटाले । साई समर्थ उदक शिंपताले । पडींगं जमनींत बाग फुलयताले । नाच्च जाले ते
मुखार ॥१७१॥ फुडें औरंगाबाद शारांत । चांद पाटीलाची तांकां घडली भेट । लग्नाचे एके वराती सांगातांत ।
आयले शिरडींत परत ॥१७२॥ फुडें देविदासाची भेट घडली । जानकीदासाचीय गांठ पडली । गंगागीरांची नदरानदर
जाली । मेळ्ळें त्रिकूट शिरडींत ॥१७३॥ मोहिद्दीना वांगडा कुस्ती । थंयच्यान मागीर मशिदींत १वसती । डेंगळ्यांचेरूय
बसली प्रिती । मेळ्ळे भक्त भोंवतणीं ॥१७४॥ ह्या सगल्यांचें कथन । जातलें फुडल्या अध्यायांतल्यान । आतां
हेमाड साईक शरण । घालता लोटांगण भावार्थान ॥१७५॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त
हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । ‘श्रीसाईबाबांचें शिरडींत आगमन’ नांवाचो हो चवथो
अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. राबितो.

श्रीसाईसच्चरीत॥

पावन तें ॥२॥ मुखार कांय काळा मेरेन । बाबा जाल्ले गुप्त शिरडींतल्यान । मुसलमानांचे एके वरातींतल्यान ।
मेळ्ळें रत्न हें परत शिरडींत ॥३॥ ताचे आदींच देविदास । आसले राबित्याक शिरडींत । फुडें आयले जानकीदास ।
गोसावी शिरडींत रावपाक ॥४॥ तो कसो घडलो प्रकार । सांगतां आतां सविस्तर । श्रोत्यांनो दवरून परम आदर ।
कथानक तें आयकात ॥५॥ औरंगाबाद जिल्ल्यांत । थंयच्या धूप खेड्यांत । रावपी मुसलमान भाग्यवंत । चांदपाटील
नांव जांचें ॥६॥ गेल्ले आसतना औरंगाबादेंत । शेणलो तांचो घोडो अचकीत । सोदलो तरीय यत्नांनी अनंत । मेळून
मेळ्ळोना कसोच ॥७॥ पाटील पुराय निरशेले । मेळना म्हूण हळहळ्ळे । तशेच परतेचे वाटेक लागले । मारून
खोगीर फाटीर ॥८॥ औरंगाबाद फाटीं पडलें । साडेचार कोस मुखार आयले । वाटेर आंब्याचें झाड मेळ्ळें । दिसलें
मुळांत रत्न हें ॥९॥ माथ्याक तोपी झगो घालून । खांकेक सटको तंबाखू मुड्डून । केली तयारी चिलीम भरून ।
घडलें अजाप थंयसर एक ॥१०॥ चांदपाटील वताले रस्त्यान । फकिरान तांकां हाडले आपोवन । म्हणलें यो रे, वच

१. घोड्याचे फाटीर घालतात ते वस्त्र.

चिलीम ओडून । बसून सांगातान आपल्या ॥११॥ ‘खोगीर हैं कसलें’ विचारलें फकिरान । ‘घोडो शेणला’ सांगलें पाटलान । म्हणलें ‘सोद वचून व्हाळाचे देगेन । मेळटलो घोडो रोखडोच’ ॥१२॥ पाटील भोव अजापलो । मनांत म्हणलें देव पावलो । हो चमत्कारी कोण आसतलो । पावलो वेळार देव कसो ॥१३॥ खरोच ताचो घोडो मेळ्ळो । घेवन ताका तो थंय आयलो । फकिरान ताका कुशीक बसयलो । धरलो चिमटो हातांत ॥१४॥ तसोच तो जमनीर मारलो । भितरल्यान इंगळो एक काडलो । हातांतले चिलमीचेर दवरलो । घेतलो सटको उखलून ॥१५॥ मागीर छापी भिजोवपा खातीर । उदक नासलें लागसार । सटको आपटिलो जमनीर । उदक लागलें येवपाक ॥१६॥ छापी भिजोवन पिळ्ळी । चिलमी भोंवतणीं गुठलायली । आपणें ओडली ताकाय दिली । मातसो घुंवळ्ळो पाटील ॥१७॥ पाटील आगरोच करपाक लागलो । घरा आपल्या आपोवंक लागलो । म्हाराजांनी ताका अनुग्रह केलो । लिला अशी दाखोवन ॥१८॥ दुसऱ्या दिसा गांवांत पावले । पाटलाच्या घरांत गेले । कांय दीस थंयच रावले । उपरांत परतले शिरडीक ॥१९॥ हो चांदपाटील कारबारी । धूप खेड्याचो अधिकारी । ताचे घरकान्नीच्या भाच्याक बरी । जुळ्ळी सोयरीक शिरडींत ॥२०॥ चांदभाईचे घरकान्नीचो । आंकवार आसलो एक भाचो । सुयोग ताचे कडेन लग्नाचो । आयलो शिरडीचे एके चलयेचो ॥२१॥ गाडयो घोडे घेवन सांगाताक । वचूंक लागली वरात शिरडीक । मागीर त्या चांदभाईच्या वांगडाक । आयले बाबाय शिरडींत ॥२२॥ लग्न जालें गेली वरात । बाबा मात उरले शिरडींत । उरले तेय जालें रास्त । भाग्य फळफळ्ळें शिरडीचें ॥२३॥ साई अविनाश पुरातन । न्हय हिंदू न्हय मुसलमान । ना जात पात कूळ पसून । स्वरूप आत्मज्ञान जाणात ॥२४॥ लोक जें “साई साई” म्हणटात । नांव

१. चिलमीक बांदपाचें लुगट.

कशें पडलें तें सांगतां आयकात । “येयात साई” असो पुजाऱ्यान देवळांत । आदरान उलो मारलो तांकां ॥२५॥
देवळा लागीं खंडोबाच्या । बाबा आंगणांत म्हाळसापतींच्या । आयले सांगातान वरातीच्या । तेन्नाच पडलें हें नांव
तांकां ॥२६॥ सुरवातीक ते भगताच्या खळ्यांत । उपरांत अमीनभाईच्या घरांत । आयिल्ली जंय लग्नाची वरात ।
रावले थंयच मुळांत वडाच्या ॥२७॥ गाडयो सुटल्यो खळ्यांत । खंडोबाच्या आंगणांत । बाबाय थंय वराती
सांगातात । देंवले सगल्यां वांगडा ॥२८॥ हे बाल फकीर सकयल देंवले । भगताचे जेन्ना नदरेक पडले । “येयात
साई” म्हणून नमळायेन आपयले । पडलें नांव तें थंयच्यान ॥२९॥ मागीर मुखार तेन्नाच्यान । “साई साई” अशें
म्हणून । वळख जाली त्याच नांवान । पडलें अशें नांव तांकां ॥३०॥ मागीर थंय चिलीम ओडीत । केलो राबितो
मशिदींत । रमले देविदास आदींचे संगतींत । जाले खोशी भोव शिरडींत ॥३१॥ केन्ना बसका चावडेंत । केन्ना
देविदासाचे संगतींत । केन्ना मारुतीच्या देवळांत । रावताले मग्न स्वच्छंद ॥३२॥ देविदास शिरडींत । बाबांच्या
पयलींच्यान रावत । मागीर जानकीदास गोसावी येत । व्हड ते महात्मे शिरडींत ॥३३॥ त्या जानकीदासा सांगातान
मशिदींत । बाबांनी बसचें उलयत । वा जानकीदास येवन बसत । आसताले बाबा थंयसर ॥३४॥ दोगांय मदीं व्हड
प्रेम । चुकनासलो बसकांचो नेम । असो तांचे भेटीचो संगम । सूख परम सगल्यांक ॥३५॥ तशेच एक गंगागीर ।
नामनेचे विष्णूभक्त किर्तनकार । गृहस्थाश्रमींचे पुणतांबेकर । येताले बरेच फावटीं शिरडीक ॥३६॥ सुरवातीक बाबा
बांय वयल्यान । दोनांय हातांनी मडक्यो भरून । उदक व्हरताले तें पळोवन । जाताले अजापीत गंगागीर ॥३७॥ एकदां
जाली नदरेक नदर । तेन्ना उलयले गंगागीर । धन्य शिरडीचें भाग्य थोर । मेळ्ळें हें रत्न असलें ॥३८॥ आयज हो
व्हरता उदक मान्य । पूण न्हय ही मुर्ती सामान्य । आसलें हे भुंयेचें व्हड पुण्य । म्हणुनूच पावली हांगा ती ॥३९॥

तशेच आनीक एक संत । आनंदनाथ नांवान किर्तीवंत । तांणीय केल्लें हेंच भाकीत । कर्तृत्व अद्भूत हो दाखयतलो ॥४०॥ व्हड नामनेचे आनंदनाथ । बांदलो मठ तांणी येवलें गांवांत । आयले ते एकदां शिरडींत । कांय शिरडीकारां सांगातान ॥४१॥ अक्कलकोटकर म्हापुरूश । आनंदनाथ तांचे शिश्य । म्हणलें पळोवन साईक समक्ष । “हिरो रे हो, हिरो प्रत्यक्ष” ॥४२॥ “आयज जरी हो उक्तडार । तरीय हो हिरो, न्हय फातर” । आनंदनाथांचें हें उतर । भुरगेपणांतलें बाबांच्या ॥४३॥ “मतींत धरात हें म्हजें उतर । याद जातलें तुमकां मुखार” । अशें भविश्य सांगून मुखार । गेले परत ते येवल्याक ॥४४॥ केंस माथ्यार पुराय दवरीत । केन्नाच नासले सगले कापीत । पेलवाना असलो भेस करीत । तरणे पिरायेर श्रीसाई हे ॥४५॥ राहात्याक जेन्ना बाबा वचत । रोजां जायो जुयो हाडीत । रोयताले स्वता वसाड सुवातेंत । घालताले उदकूय नेमान ॥४६॥ वामन तात्या तांचे भक्त । कुंड्यो मडक्यो घेवन येत । उदकूय स्वता हाडून दीत । बाबा शिंपताले मागीर स्वताच ॥४७॥ खांदार दवरून बांय वयल्यान । हाडटाले उदक मडक्यांतल्यान । सांजवेळा त्यो मडक्यो व्हरून । दवरताले मुळांत निंबाच्या ॥४८॥ दवरपाचीच फुरसत थंय । वताल्यो फुटून थंयचे थंय । दुसऱ्या दिसा सकाळीं तात्याय । दिताले हाडून नव्यो तांकां ॥४९॥ मडकें जरी कितलेंय भाजलें । बाबांक तें कच्चेंच लागतालें । आव्यांत पूर्ण भाजिनासतनाच हाडटाले । कुमार तांकां विकपाक ॥५०॥

१. जांचे वांगडा आयले तांचीं नांवां - माधवराव बळवंत देशपांडे, दगडू भाऊ गायके, नंदराम शिवराम मारवाडी आनी भागचंद मारवाडी. सगले शिरडींत रावपी. ते येवल्याक आनंदनाथांचें दर्शन घेवन बैलगाडयेंतल्यान परत शिरडीक येवपाक येताले तेन्ना आनंदनाथ म्हाराज अचकीत येवन चलते गाडयेंत बसले आनी आपणाक शिरडीक येवपाचें आसा अशें म्हणून तांचे वांगडा शिरडीक गेले. हे आनंदनाथ मूळचे दक्षीण कोंकणांतले, म्हणल्यारूच रत्नागिरी जिल्ल्यांतले कुडाळदेशकर गौडब्राह्मण ज्ञातींतले आसून आर्दी बरोच तेंप तांचो राबितो मुंबय शारांत आसलो.

तीन वर्सां हो उद्देग चल्लो । वसाड जाग्यार फुल्लो मळो । थंयच उपरांत वाडो बांदलो । जाता ताचो उपेग लोकांक ॥५१॥ थंयच मुळांत निंबाच्या । भक्तान भाई नांवाच्या । पादुका स्वामींच्यो अक्कलकोटच्या । स्थापल्यो भक्तां खातीर ॥५२॥ अक्कलकोटचे स्वामीसमर्थ । आसलें भाईचें आराध्य दैवत । नित्य नेमान ते करीत । पुजन फोट्याचें निश्ठेन ॥५३॥ आयलें मनांत अक्कलकोट वच्चें । पादुकांचें दर्शन घेवचें । मनोभावान स्वता करचें । पुजन पादुकांचें श्रीसाईंच्या ॥५४॥ तयारी सगली करून । सरले भायर मुंबयच्यान । पूण बेत अचकीत बदलून । धरली वाट शिरडीची ॥५५॥ तेच रातीं पडलें सपन । केली आज्ञा स्वामी समर्थान । शिरडीकूय सध्या म्हजें स्थान । आसा, वच तूं थंयच ॥५६॥ आज्ञेक ते वंदन करून । भाई सुटलो मुंबयच्यान । शिरडीक स म्हयने रावून । जालो खुशालभरीत पळयात ॥५७॥ भाई पूर्ण निश्ठावंत । यादींत उरचो तो दृश्टांत । म्हणून त्या निंबाच्या मुळांत । केल्यो स्थापन पादुका तांणी ॥५८॥ शके अठराशें चवतिसांत । श्रावण शुद्ध पर्व काळांत । पादुका स्थापल्यो निंबाच्या मुळांत । हजेरेंत भक्तांचे अनेक ॥५९॥ दादा केळकरां कडल्यान । पादुका स्थापनेचो म्हूर्त करून । शास्त्रोक्त देवकृत्यां सयत संपूर्ण । स्थापन केल्यो स्वहातांनी ॥६०॥ फुडले वेवस्थेची 'निरवण । पुजा करीत दीक्षित ब्राह्मण । हेर वेवस्था भक्त सगूण । अशें हें आख्यान 'पादुकांचें ॥६१॥ संत अशेच हे निर्विकार । प्रत्यक्ष ईश्वरी अवतार । करपाक जगाचो उद्धार । घेतात अवतार धरतरे ॥६२॥ अशेच वतकूच कांय दीस । घडली गजाल एक अजापीत । श्रोत्यांनो ध्यान दिवन आयकात । दिसतलें अजाप तुमकांय ॥६३॥ पानसुपारी विकपी भाई मोहिद्दीन । जावन किजील ताचे कडेन । दोगांय मदीं झगडें पेटून । जाली लटाफट नेटाची ॥६४॥ दोगूय पेलवान कुशळ । घडपाच्या

१. जबाबदारी. २. साईलीला म्हयनाळें, वर्स ११, अंक १, पान २५ चेर ह्या पादुकां विशींची पुराय म्हायती दिल्या.

मुखार चलना बळ । मोहिद्दीन थारलो प्रबळ । हारले बाबा ताचे कडल्यान ॥६५॥ थंयच्यान मागीर निश्चेव केलो । बदल्लो आपलो भेस सगलो । कफनी ओडली लंगोट घेतलो । गुठलायलो फडको माथ्याक ॥६६॥ केलें साकाचें 'वरासन । साकाचेंच हांतरूण । पिंजिल्लें तुटिल्लें न्हेसून । तातुंतूच मानली खोशी तांणी ॥६७॥ "गरिबी अव्वल बादशाही । अमिरी से लाख सवाई । गरीबों का अल्ला भाई" । म्हणटाले अशें साई अविनाशी ॥६८॥ गंगागीराचीय तीच स्थिती । कुस्ते विशींय भोव प्रीती । अशीच एकदां खेळटना कुस्ती । आयलें तांका 'वैराग्यपण ॥६९॥ योग्य वेळ आयलो जेन्ना । सिद्ध एक उलयलो तेन्ना । "देवा वांगडाच क्रीडा करतना । कूड ही जाय झरोवंक" ॥७०॥ कुस्ती खेळटां खेळटां कानांत । पडलीं उतरां अनुग्रहाचीं सार्थ । संवसाराचेर उदक सोडीत । लागले परमार्थ भजनाक ॥७१॥ पुणतांबे शारा लागींच । न्हंयेच्या दोनांय प्रवाहां मदींच । बुवांचो मठ त्या जुंव्यारूच । आसात सेवेक शिश्य पसून ॥७२॥ आसूं, मुखार श्रीसाईनाथ । विचारल्यारूच दिताले जाप । आपूण जावन केन्नाच । उलय नासले कोणा वांगडा ॥७३॥ दिसाचे बसताले निंबा पोंदाक । केन्ना शिवेच्या व्हाळा देगेक । बाभळीची आडवी खांदी एक । बसताले केन्ना सावळेक तिचेय ॥७४॥ केन्ना थंयच्यान मैलाचेर । निमगांव गांवाच्या लागसार । बाबा दिसाचे दनपार तिनपार । भोंवताले वयलेवयर सहज ॥७५॥ नामनेचे त्रिंबक डेंगळे जागीरदार । निमगांवांत आसा तांचें घर । तांचे मदल्या बाबासाहेबांचेर । प्रेम व्हड श्रीसाईचें ॥७६॥ वताले जेन्ना निमगांवाचे भोंवडेक । बाबा भेट दीत तांच्या घराक । व्हड आपलेपणान तांच्या सांगाताक । बसताले उलयत दीसभर ॥७७॥ बाबासाहेबांचो धाकलो भाव । नानासाहेब ताचें नांव । भुरगें नाशिल्ल्यान खंती भोव । आसतालो मनांत सदांच ॥७८॥ नासलो घरकान्नीक

१. श्रेश्ठ आसन. २. विरक्तपण.

योग पयले । म्हणून दुसरें लग्न केलें । तरीय ऋणानुबंध चुकनासले । करणी सगली ही देवाचीच ॥७९॥ फुडें बाबासाहेबांनी नानाक । धाडले श्रीसाईदर्शनाक । कृपाप्रसादान योग्य वेळार एक । जालें भुरगें तांगेर ॥८०॥ मुखार श्रीसाईच्या दर्शनाक । लागली गर्दी वाडपाक । साईचो म्हयमाय पातळपाक । लागलो चारूय दिशांनी ॥८१॥ थंय सरकार दरबारांत चलन । आसलें नानांचें व्हड वजन । तशेच चिदंबर केशव म्हणून । आसले चिटणीस जिल्ल्याचे ॥८२॥ साईसमर्थाच्या दर्शनाक । येवचें घेवन पूत सुनेक । तशेंच घरच्यांक इश्टमित्रांक । धाडलें पत्र एक तांणी ॥८३॥ अशे एका फाटल्यान एक । येवंक लागले लोक शिरडीक । वाडलो बाबांचो व्हड लोकीक । भक्त परिवारूय तसोच ॥८४॥ लागनासलो जरी कोणाचो सांगात । तरीय दीसभर भक्तांचे गर्देंत । सांजवेळा उपरांत शिरडींत । न्हिदचें मशिदींत पडींग ॥८५॥ चिलीम तंबाकू तांबयो । आंगांत कफनी झगो । माथ्याक फडको धवो । सटको लागीं सदांच ॥८६॥ नितळ धवोफुल्ल कपडो एक । दाव्या काना फाटल्यान सुरेख । बांदताले तो तकलेक । दिवन पीळ जटे भशेन ॥८७॥ हें कपड्याचें पांगरूण । आठ आठ दीस न्हायनासतना रावून । पांयांत ना जोतें ना व्हाण । घेताले साक बसपाक ॥८८॥ पोत्याच्या एका कुडक्याचेर । सदांची बसका ताचेर । उशें कितें तें नासलें खबर । नकळो सुसेग कसलो तोय ॥८९॥ ते मेरेन तो पोरणो साक । तीच तांची आवडटी बैठक । सदां सर्वदा तिचेरूच । बसून कायम ते रावताले ॥९०॥ तीच बसका वा आसन । लंगोटी कमराक बांदून । नासलें दुसरें वस्त्र पांगरूण । शीं घालोवपाक धुनी एक ॥९१॥ दक्षीणे वटेन फुडो करून । कड्याचेर दावो हात धरून । पळयत मुखार धुनी कडेन । बसताले बाबा मशिदींत ॥९२॥ वान्सा अहंकार हांचे सयत । अनेक वृत्ती करून एकवटीत । प्रपंचवृत्तींच्यो आहुती

१. चलती. २. टमरेल. ३. सोबिवंत.

धुनीत । ओंपल्यो युक्तीप्रयुक्ती ॥९३॥ अशा त्या प्रखर कुंडांत । ज्ञान अभिमानाची घुडी रोयत । “अल्ला मालिक” कायम तोंडांत । जप अखंड तोच एक ॥९४॥ मशीद तरी कसली । सुवात दोन खणां इतली । तातुंतूच न्हिदप उठप कामां सगलीं । भेटूय दिताले समेस्तांक ॥९५॥ गादयो उशीं हें तर आतां । भक्त चोमो मेळ्ळो सभोंवतां । सुरवातीक वचपाक फुड्यांत तांच्या । जायनासलें धाडस कोणाकूच ॥९६॥ एकुणीसशें बारा वर्सा । आरंभ जालो नव्या पर्वा । मशिदीच्या स्थित्यंतरा । सुरवात खरी थंयच्यान ॥९७॥ खोल खोल धोंपरभर । पडिल्लीं फोंडकुलां मशीदभर । रातयांत पडले तिजुले तांचेर । भावभक्तींतल्यान भक्तांचे ॥९८॥ रावचे आदीं मशिदींत । बाबा रावताले तक्यांत । थंय बरोच तेंप सुखांत । रमले ते अबाधीत ॥९९॥ थंयच पांयांक बांदून घुंगूर । खंजिरीच्या तालाचेर । बाबा नाचताले अतीसुंदर । गायतालेय म्होंवाळ सुरान ॥१००॥ सुरवातीक समर्थ साईक । उमेद व्हड दिपोत्सव करूंक । पणट्यां खातीर तेल मागपाक । वताले स्वता पसरकारां कडेन ॥१०१॥ हातांत आपलो चिंबू धरून । तेलकारांच्या पसऱ्यांचेर वचून । फकत तेलाचीच भिक्षा मागून । भरताले हाडून पणट्यांनी ॥१०२॥ पेट्टाल्यो पणट्यो झगझगीत । देवळांत आनी मशिदींत । असो नेम हो सतत । चल्लो बरेच दीस बाबांचो ॥१०३॥ दिवे पेटोवपांत खोस उपाट । दिवाळेकूय दिपोत्सव करीत । पेटयताले दिवे मशिदींत । करून कांकाडे फाळयांचे ॥१०४॥ तेल हाडटाले सदांच फुकट । भरलें तेलकारांच्या मनांत कपट । मेळून सगल्यांनी केलो कट । पुरो कटकट आतां ही ॥१०५॥ धरून सदांच्या नेमाक । बाबा गेले तेल मागपाक । सगलेच लागले ना ना म्हणपाक । अजाप कितें घडलें पळयात ॥१०६॥ बाबा मुकाट्यांनी गेले परत । कांकाडे सुकेच दवरले पणट्यांत । तेल नासतना

१. फकिराची रावपाची सुवात. २. ल्हान डफली.

ते कितें करतात । पळोवंक लागले मजा पसरकार ॥१०७॥ मशिदीच्या चौथऱ्या वयलो । बाबांनी तांबयो उखलून घेतलो । तेलाचो तातूंत थेंबूय नासलो । पेट्टल्यो वाती कश्यो मागीर ॥१०८॥ तांबयांत त्या उदक घालून । स्वताच सोंपयलें पियेवन । अशें तें ब्रह्मार्पण करून । घेतलें उदक नव्यान ॥१०९॥ मागीर तें उदक पणट्यांनी घालून । सुक्यो वाती पूर्ण भिजोवन । तांचेर काडी मारून । दाखयले दिवे पेटोवन ॥११०॥ पेट्टना पळोवन दिवे उदकाचे । वरशे जाले दोळे पसरकारांचे । बाबां कडेन फट उलयिल्ल्याचें । दुख्ख व्हड जालें तांकां ॥१११॥ नासतना तेल थेंबभर । पेटल्यो पणट्यो रातभर । पसरकार साईंचे कृपेक अपात्र । पातळ्ळी खबर सगल्याक ॥११२॥ बाबांचो कितें हो प्रताप । दिले बाबांक फुकट ताप । घडलें आपले कडल्यान पाप । जालो पश्चाताप पसरकारांक ॥११३॥ राग तिरस्कार हो लोकांक । पडूंक नासलें ताचें बाबांक । इश्ट दुस्मान नासतात संतांक । सगले प्राणी समान तांकां ॥११४॥ आतां थोडे वचुया फाटल्यान । कुस्तेंत जिखलो मोहिद्दीन । ताचे फुडलें चरित्र महिमान । दिवन लक्ष आयकात ॥११५॥ पांचव्या वर्सा कुस्ते उपरांत । फकीर रावपी अहमदनगरांत । ‘जव्हारअली’ नांवाचें हें प्रस्थ । आयलें शिष्यां वांगडा राहात्याक ॥११६॥ विरभद्राच्या देवळा कडेन । सुवात एक उकती पळोवन । केलो राबितो फकिरान । आसलो तो व्हड भाग्याचो ॥११७॥ नासलो जर तो तसो । मेळटलो आसलो ताका कसो । साई सारको इश्ट असो । कीर्त तिन्ही लोकांत जाची ॥११८॥ गांवांत त्या लोक अनेक । तांचे मदींय मराठे कैक । तातूंतलोच भगू सदाफळ एक । जालो सेवक तो फकीराचो ॥११९॥ फकीर व्हड उच्चशिक्षीत । तोंडपाठ कुराण शरीफ असले ग्रंथ । सुवार्थी परमार्थी जावन भक्त । लागले तांच्या चरणाक ॥१२०॥ इदगा बांदूंक आरंभ केलो । असोच थोडो तेंप गेलो । वीरभद्र देवाक बाटयलो । आयलो आरोप तांचेर ॥१२१॥ मुखार इदगा बंद पडलो । फकिराकूय धांवडावन घालो ।

थंयच्यान तो शिरडीक आयलो । रावलो मशिदींत बाबां सरेन ॥१२२॥ फकीर म्हान गोड वाणी । गांव लागलो ताच्या भजनीं । बाबांचेरूय कितें केली करणी । घाली मोहिनी म्हणटाले लोक ॥१२३॥ जावपाक सांगलो शिश्य आपलो । बाबांनीय ताका हयकार दिलो । तसो फकिराक चेव चडलो । घेवन गेलो तो बाबांक ॥१२४॥ बाबां सारको शिश्य 'सधरू । जालो जव्हारअली तांचो गुरू । मागीर दोगांय मदीं विचार सुरू । करुया म्हूण राबितो राहात्याक ॥१२५॥ गुरूक कळना युक्ती शिश्याची । शिश्य जाणटा अवकळा गुरूची । मात सदांच दवरली भावना आदराची । राखलो स्वधर्म शिश्याचो ॥१२६॥ गुरूमुखांतल्यान जें आयलें । 'योग्य अयोग्य' ना पळयलें । उतर तांचें सदांच पाळ्ळें । उदकूय भरलें गुरूघरांत ॥१२७॥ अशी चलताली गुरूसेवा जेन्ना । शिरडीकूय येवचें केन्ना केन्ना । अशें जावपाक लागलें जेन्ना । आयकात तेन्ना जालें कितें ॥१२८॥ अशें वयलेवयर जावपाक लागलें । राहात्याकूच रावपाक लागले । चडूच फकिराच्या नादाक लागले । लागली शिरडी पयस जावपाक ॥१२९॥ दिसलें लोकांक जव्हारअली । योगाच्या बळार साईक 'आकळी । पूण साईची लिलाच वेगळी । अभिमान जाळी कुडीचो ॥१३०॥ साईक खंयचो आसतलो अभिमान । श्रोते सहज करतले अनुमान । हें लोकां खातीर आचरण । अवतार कार्याचो हेत तोच ॥१३१॥ शिरडींत बाबांचे प्रेमी भक्त । बाबां विशीं भोव आसक्त । बाबा नासतना शिरडींत । रावप जिवार आयलें तांच्या ॥१३२॥ साई फकिराक वश पुरायेन । निरशेले ग्रामस्थ तें पळोवन । कशे हाडचे तांकां परतून । पडले सगले विचारांत ॥१३३॥ जशें भांगर आनी कात । जसो दिवो आनी वात । तशेच गुरू-शिश्य आसतात । प्रेम एकामेकांचें दोगांकूय ॥१३४॥ मागीर शिरडीचे भक्त जमून । गेले राहात्याक इदग्या कडेन । पळोवचे म्हणून यत्न

१. बळिश्ट. २. वश करप.

कॢरूॢन । मॢन घुंॢवडाॢवपाॢक बाॢबांचें ॥१३५॥ बाॢबा तांकां भॢलतेंच सांॢगीत । म्हॢणीत “फॢकीर तो भोॢव राॢगीट । वाॢटेक ताॢचे वचूँ नाॢकात । पाॢतयेॢना म्हाॢका तो केॢन्नाच ॥१३६॥ वॢचात तुॢमी हांॢगाचॢयान । येॢतलो आॢतांच गांॢवांतॢल्यान । कॢरतलो तुॢमचें निॢसंताॢन । मॢहाराॢगीट आॢसा तो ॥१३७॥ राॢग ताॢचो भोॢव आॢगळो । इंॢगळॢया भॢशेन जाॢतलो तांॢबडो । आॢयकाॢत तुॢमी म्हॢजो सॢल्लो । लाॢगात वाॢटेक शिॢरडीॢचे” ॥१३८॥ आॢतां फुडें कॢरचें किॢतें । बाॢबाॢन तॢर सांॢगलें भॢलतें । पाॢवलो फॢकीर उॢलयतॢनाच ते । लाॢगलो तांकां विॢचाॢरूंक ॥१३९॥ “आॢयॢल्यात व्हॢय बाॢबां पाॢसत । भिॢतरले भिॢतर किॢतें उॢलयॢतात । शिॢरडीॢक पॢरत व्हरूंक सोॢदताॢत । पूॢण ते भानॢगडीॢक पडूँ नाॢकात” ॥१४०॥ अॢशें जॢरी ताॢणें आॢदीं म्हॢणलें । लोॢकांचॢया मॢनांतलें ताॢकाॢय कळॢलें । आॢपॢणाकूॢय व्हराॢत ताॢणें सांॢगलें । जॢर व्हरूंक सोॢदताॢत बाॢबांक ॥१४१॥ आसुँ, फॢकीर वांॢगडा आॢयलो । ताॢकाॢय बाॢबांक सोॢडपाॢचो नाॢसलो । बाॢबांकूॢय तो जाॢय आॢसलो । कळॢळेंना हें गुॢपीत कोॢणाकूॢच ॥१४२॥ साईं पॢरब्रॢह्म पुॢतळो । जॢव्हाॢरअॢली भ्रॢमाॢचो भोॢपळो । देॢविदाॢसान कॢसाक लाॢयलो । फुॢटलो भोॢपळो शिॢरडींत ॥१४३॥ देॢविदाॢस आंॢगलॢटीन सुंॢदर । दोॢळे ओॢडलाॢयणे रूॢप मॢनोॢहर । धा-इॢकरा वॢर्सांची उॢमर । आॢयिॢल्लो तेॢन्ना शिॢरडींत ॥१४४॥ इॢतले ल्हाॢन पिॢरायेंत । कॢमॢराक लंॢगोटी फॢकत । थंॢयचॢया माॢरुतीॢच्या देॢवळांत । आॢयलो तो गोँसाॢय ॥१४५॥ आॢप्पा भिॢल्ल म्हाळसाॢपती सॢतत । ताॢचे सॢरेन येॢत वॢचत । काॢशीॢराम आॢनी हेॢर खाॢवंक दीॢत । वाॢडलें व्हडॢपण ताॢचें भोॢव ॥१४६॥ वॢराडा वांॢगडा बाॢबा आॢयिॢल्ले । तांचे बाॢरा वॢर्सां आॢदींच पाॢविॢल्ले । देॢविदाॢस येॢवन राॢविॢल्ले । केॢल्लो राॢबिॢतो शिॢरडींत ॥१४७॥ आॢप्पा भिॢल्ल पाॢटयेॢर शिॢकयॢत । वॢयंकॢटेॢशस्तोॢत्र वाॢचूॢन घेॢत । सॢगॢल्यांक तोंडॢपाठ कॢरूंक सांॢगीत । घेॢताले वॢर्ग नेॢमान ॥१४८॥ देॢविदाॢस मॢहाज्ञाॢनी ।

१. पिॢराॢय.

गुरुत्व घेतलें तात्याबांनी । काशिनाथ आनी हेर शिष्यांमदीं अग्रणीं । लागले तांच्या चरणांक ॥१४९॥ तांचे मुखार तो फकीर हाडलो । शास्त्रीय वादविवाद मांडलो । वैराग्यान फकिराक जिखलो । घालो धांवडावन थंयच्यान ॥१५०॥ मागीर तो जो थंयच्यान सटकलो । वैजापूरांत वचून रावलो । उपरांत बऱ्याच वर्सांनी आयलो । केलो नमस्कार श्रीसाईक ॥१५१॥ आपूण गुरू साई चेलो । भ्रम हो ताचो पुराय सोंपलो । बाबांनूय आदले वरीच मान दिलो । जालो निवळ पश्चातापान ॥१५२॥ असो बाबांचो प्रताप आगळो । निवाडो जावपाचो तेन्ना जालो । तरीय ताका गुरूचोच मान दिलो । दवरून श्रद्धा आदले वरीच ॥१५३॥ ताका ताचें गुरुपण । आपणाक आपलें शिष्यपण । हो तरी एक उपदेश जाण । हाडलो आचरणांत स्वता श्रीसाईन ॥१५४॥ आपूण कोणाचो जावन रावचो । वा कोणाक तरी आपलो करचो । हाचे सारको दुसरो नासचो । ताणें देंवचें न्हय परपार ॥१५५॥ हीच एक शिकवण ह्या वागण्याक । पूण कुस्तार असो धाडशी मेळपाक । रावतलो ठाम मनाच्या निश्चेवाक । नम्र तोच चडटलो गडार ॥१५६॥ हांगा स्वबुद्धीपरिकल्पीत । चड हुशारी ना उपकारा येत । जाच्या मनांत सादचें स्वहीत । अभिमान सोडून वागचें ताणें ॥१५७॥ जाणें कुडीचो अभिमान लासलो । ताचोच देह सार्थकीं लागलो । तो मागीर कोणाचोय जातलो चेलो । साध्य करूंक परमार्थ ॥१५८॥ निर्विशय ती स्थिती पळोवन । अजापले मनांत सगले जाण । सोबीत मुर्ती पिराय ल्हान । करताले कवतूक लोक सगले ॥१५९॥ ज्ञानियांचो देहवेपार । जाता आदल्या कर्मा नुसार । तांकां ना प्रारब्ध-कर्मभार । नकळो कर्मकर्तार जावपाक ॥१६०॥ जरी सुर्याक काळखांत रिगाव । तरीच ज्ञानियाक द्वैतभाव । स्वस्वरूपूच जाका पुराय विश्व । बसतकूच भाव अद्वैत ॥१६१॥ वागणें हें गुरूशिष्याचें ।

१. तात्या गणपत पाटील कोते. २. श्रेश्ठ. ३. शिष्य. ४. पलतडी. ५. कसलीच वान्सा नाशिल्ली. ६. प्रमाण. ७. नशीब घडोवपी. ८. रीग.

परमभक्त श्रीसाईनाथांचे । म्हाळसापतींनी सांगूंक लायलें जशें । तशेंच सांगलें पुरायेन ॥१६२॥ आसूं आतां हें
आख्यान । फुडलें चरित्र आनीकूय गहन । जातलें योग्य वेळार कथन । रावात तयार आयकुपाक ॥१६३॥ मशीद
आदीं आसली कशी । कितल्या कश्टांनी घाली फरशी । साई हिंदू काय मुसलमान वंशी । नकळो सांगपाक
कोणूच खात्रेन ॥१६४॥ धोती पोती खंडयोग । करताले भोगताले भक्तांचे भोग । हें सगलें निवेदन यथासांग ।
जातलें कल्याण सगल्यांचें ॥१६५॥ हेमाड साईक शरण । चरणप्रसाद हें कथा निरुपण । आयकल्यार जातलें पाप
निवारण । कथा ही भोव पुण्यपावन ॥१६६॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान ।
जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । 'श्रीसाई-पुनप्रकटी भवन' नांवाचो हो पांचवो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. तिजुले. २. पुरायेन, कसलोच उणाव दवरिनासतना.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ६७

माथ्यार हात आपलो ॥२॥ धुनींतले उदी सयत । दवरता जेन्ना मस्तकार हात । येता खोसयेचे उमाळे काळजांत ।
प्रेम उपाट दोळ्यांतल्यान ॥३॥ नवल गुरुहाताच्या स्पर्शाचें लक्षण । प्रलयाच्या उज्यांतूय जो वचना जळून । त्या
सुक्षीम देहाचें करता ज्वलन । जाता भस्म स्पर्शानूच हाताच्या ॥४॥ चुकोवन देवाची कथा वार्ता । तकली जाची
रोखडीच भडकता । तोंडांतल्यान वायट उतर येता । ताकाय मेळची स्थिरताय ॥५॥ माथ्यार दवरतकूच करकमल ।
अनेक जलमांचो दाटिल्लो मळ । वता धुवन जाता निर्मळ । भक्त प्रेमळ श्रीसाईंचे ॥६॥ रूप तें गोमटें पळोवन । कंठ
दाट्टा परमानंदान । दोळ्यांत खोसयेक पाजर फुटून । दाट्टा काळजांत अष्टभाव ॥७॥ सोहंभावाक जागयत ।
निजानंद प्रगट करीत । जाग्यारूच अहंकार विरगळायत । मिरयता अद्वैत ब्रह्मानंदान ॥८॥ वतकूच वाचपाक
पोथीपुराण । पावला पावलार सद्गुरूचें स्मरण । श्रीसाईंच दिसता जसो रामकृष्ण । सांगता चरीत स्वताच
आपलें ॥९॥ बसतकूच आयकुपाक भागवत । साईंच पुराय कृष्णा भशेन दिसत । दिसता गायतात ते उद्धवगीत ।
साध्य करूंक हीत भक्तांचें ॥१०॥ बसचें सहज करूंक वार्ता । थंयसरूय साईनाथांचीच कथा । अचकीतूच मनांत

स्मरता । दिवपाक योग्य दृष्टांत ॥११॥ घेवन कागद बरोवंचें म्हणल्यार । येना जुळून एकूय अक्षर । पूण तोच जेन्ना बरयता आपले तांकीचेर । सोंपून सोंपना बरोवन ॥१२॥ अहंकार जेन्ना उफाळून येत । ताका आपल्या हातांनी चिड्डीत । वयल्यान करून आपलो शक्तीपात । करीत कृतार्थ ते शिश्याक ॥१३॥ काया वाचा मनांतल्यान । घालतकूच साईनाथांक लोटांगण । धर्म अर्थ काम मोक्ष एक जावन । मेळटात हातांत मागिनासतना ॥१४॥ कर्म ज्ञान योग भक्ती । ह्या चार मार्गांनी ईश्वरप्राप्ती । चौगूय जरी चार वाटांचे सांगाती । तरीय पावयतात निजस्थानार ॥१५॥ भक्ती ही कांट्यांखुंट्यांची वाट । खांची खळग्यांनी भरल्या उपाट । तरीय वतकूच तीच माड्डीत । व्हरता परमेश्वरा लागीं तीच ॥१६॥ कांटे चुकोवन घालात पांय । होच एक सोंपो उपाय । जाल्यारूच निजधामाक पावतले असुदाय । सांगता खात्रीन हें गुरुमाय ॥१७॥ मनाचे मळे जेन्ना भक्तीन शिंपले । वैराग्य फुलयता ज्ञान फुलांचे मळे । कैवल्याचीं फळां चित्तसुखाचे उमाळे । चुकलें जल्ममरण अचूक ॥१८॥ मूळ परमात्मो स्वयंसिद्ध । तीन तरांचो तोच सच्चिदानंद । उपाधी योगान जालो प्रबुद्ध । प्रगट बोध भक्तांक ॥१९॥ जसो तो ह्या त्रिगुणांत व्यक्त । मायाय जावन क्रियाप्रयुक्त । सत्व रज तम चाळयत । करता सुव्यक्त गूण आपले ॥२०॥ मातयेक खाशेलो आकार । ताकाच नांव मडकें साचार । मडकें फुट्टकूच नांव रूप विकार । वतात विरगळून पुरायेन ॥२१॥ अखील जग हें मायेपासाव । एकामेकांक कार्यकारणभाव । मायाच प्रत्यक्ष सावयव । जावन प्रगटल्या जगरुपांत ॥२२॥ जगा आदीं मायेची स्थिती । पळोवंक गेल्यार ना व्यक्ती । परमात्मरुपांत जावन लीन ती । एकठावल्या अदृश्य रुपांत ॥२३॥ व्यक्त जातनाय परमात्मरूप । अव्यक्त तरीय परमात्मरूप । सारांश ही माया परमात्मरूप । अभेदरूप

१. ज्ञानमय खोस. २. विद्वान. ३. अवयवां सयत.

परमात्म्यांत ॥२४॥ तमोगुणा पसून मायेन । केले जडपदार्थ निर्माण । निर्जीव हालचाल शुन्य । क्रिया पूर्ण ही पयली ॥२५॥ मागीर मायेच्या रजोगुणांत । परमात्मचिद्गूण जेन्ना भरसतात । चैतन्याच्यो खणी उगडटात । सभावगुणांत दोगांयच्या ॥२६॥ फुडें हे मायेचो सत्वगूण । करता बुद्धितत्व निर्माण । थंय परमात्म्याचो आनंदगूण । भरसतकूच येता पूर्णताय खेळाक ॥२७॥ सारांश माया महाविकारी । क्रिया उपाधी जे मेरेन न स्विकारी । येना जेन्ना मेरेन पदार्थरुपीं । अव्यक्त ते मेरेन त्रिगूण ॥२८॥ गुणाक सोबसारक्यो कांय क्रिया । केल्योनात जाल्यार व्यक्त ना माया । रावपाक शकता रुपांत अदृश्या । स्वता जेन्ना करता सेवन अक्रियत्व ॥२९॥ माया कार्य परमात्म्याचें । जग हें कार्य ते मायेचें । “सर्वं खल्विंद ब्रह्म” त्वाचें । एकवट तिगांयचो तो होच ॥३०॥ अशे जे हे अभेद प्रतीत । कशे तरेन खात्रीन मेळत । अशी उमळशीक जाच्या मनांत । पळोवची वेद श्रुतींत ॥३१॥ सारासार विचारशक्त । श्रुती स्मृती वेदशास्त्र । गुरू वेदांत वाक्य अणभवत । दिता परमानंद मेळोवन ॥३२॥ “म्हज्या भक्ताचें सदन । उरचें ना रितें अन्नवस्त्रा वीण” । साई खात्री दिताले ठामपणान । जाणटात हें भक्त तांचे ॥३३॥ “म्हाका पुजतले जे अनन्यान । भजतले नित्य तत्पर मनान । तांचो योगक्षेम चलोवप अखंडपणान । प्रतिज्ञा ही म्हजी जाणटां हांव” ॥३४॥ हेंच भगवद्गीतेंतलें वचन । साई म्हणटात मानात प्रमाण । आसची ना अन्नवस्त्राची वाण । म्हणून प्राण खर्चू नाकात ॥३५॥ देवाच्या दारांत मान जावचो । देवामुखारूच पदर पसरचो । ताचोच प्रसाद मागचो । सोडून अहंकार अभिमान ॥३६॥ कितें लोकांनी मान हालयली । तितल्यान कित्याक भुरळ पडली । आराध्यमुर्ती मनांत विरगळ्ळी । जाय घामान डबडबपाक ॥३७॥ हीच मोख लागूं गोड । सगल्यां इंद्रियांक भक्तीचें वेड । इंंद्रीय

१. विरयत. २. क्रिये बगर. ३. अणभव. ४. चरितार्थ, निर्वाह. ५. उणाव. ६. पिशें.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

विकारांक भक्तीचें 'मोड । फुटुं दी कोड मागीर ॥३८॥ सदांच अशें भजन घडचें । आनीक कांयच न्हय आवडचें । मन म्हज्या नामस्मरणांत जडचें । विसर पडचो सगल्यांचो ॥३९॥ ना मागीर देह घर वित्तांत । परमानंदांत लागतलें चित्त । मन खुशाल आनी शांत । जातलें परिपूर्ण खात्रीन ॥४०॥ 'सत्संग केल्ल्याची खूण । वृत्तीक जाय समाधान । सैरभैर घुंवता जें मन । ताका सल्लीन म्हणचें कशें ॥४१॥ तरी आतां दिवन ध्यान । श्रोत्यांनो आयकात भावार्थान । साईचरित्राचें हें निरुपण । भरचें भक्तीन मन तुमचें ॥४२॥ कथा आयकून जातली तृप्ती । चंचल मनाक मेळटली विश्रांती । जातली तळमळ्यांची निवृत्ती । पावतले सुखसमृद्धीक ॥४३॥ आतां फाटले कथेवयल्यान । जीर्ण मशिदीचें उद्धरण । रामजल्माचें कथा किर्तन । व्हरुया निरुपण मुखार ॥४४॥ एक भक्त गोपाळ गुंड । जाका बाबांची भक्ती व्हड । मुखांत सतत नाम अखंड । सारतालो दीस अशे तरेन ॥४५॥ दुखखी तो भुरगें नासून । फुडें साईचे सासायेन । मेळ्ळें ताका पुत्ररत्न । जालें खुशाल मन ताचें ॥४६॥ आयलें गोपाळाच्या मनांत । दरवर्सा करची आयोजीत । जात्रा वा उरूस शिरडींत । मेळटली खोशी सगल्यांकूच ॥४७॥ तात्याक तशेंच दादा कोतेक । माधवराव बी मुखेल मानेस्तांक । मानवलो विचार सगल्यांक । लागले तयारेक रोखडेच ॥४८॥ मात ह्या उत्सवाक लागून । आदीं एक नेमाचें बंधन । जिल्ल्याधिकाऱ्याचें अनुमोदन । घेवचें पडटालें सक्तीन ॥४९॥ लागले सगले तयारेक । पूण गांवचो जो 'कुळकर्णी' एक । लागलो आडमेळीं हाडपाक । निरशेलीं मनां सगल्यांचीं ॥५०॥ कुळकर्णी जो आडवो आयलो । पळयात कसो परिणाम जालो । शिरडीक करचो न्हय सुवाळो । आयलो आदेश जिल्ल्याचो ॥५१॥ तरीय जावची जात्रा शिरडींत । बाबांचेंय हेंच 'मनोगत । आज्ञा पूर्ण आशिर्वादा सयत । दिल्ली

१. कोंब. २. पुण्यवान मनशाचो सांगात. ३. हो सर्वेयर आसलो, ताचेर साईबाबांची भोव कृपा आसली. ४. पंचायतींतलो अधिकारी. ५. इत्सा.

श्रीसाईसच्चरीत॥

आदींच ते खातीर ॥५२॥ ग्रामस्थूय हट्टाक पेटले । जीव मारून यत्न केले । अधिकाऱ्यांचें मन घुंवडायलें ।
मेळयलो हयकार जात्रेक ॥५३॥ तेन्नाच्यान बाबांचें घेवन मत । करताले रामनमीक जात्रा आयोजीत । तात्या कोते
वेवस्था पळयत । भरताली जात्रा प्रचंड ॥५४॥ तेच रामनमीच्या दिसाच्यान । करून विधीयुक्त भजन पुजन । ताशे,
चौगुडे घणघणावन । जाली सुरवात जात्रेक ॥५५॥ वर्साक नव्यो घुडयो दोन । मिरवणूक तांची गांवांत काडून ।
मागीर मशिदीच्या कळसाक बांदून । दवरताले त्यो तश्योच ॥५६॥ तातूंतली एक 'निमोणकरांची । दुसरी घुडी
'दामुअण्णांची । काडून मिरवणूक नेटाची । उबल्यो कळसाचेर अभिमानान ॥५७॥ फुडें रामनमीचो उत्सव । उरसा
विशींय कितलो समुद्भाव । आयकात तें कथानक अभिनव । स्वानंदगौरव शिरडीचो ॥५८॥ शके अठराशें तेत्तिसांत ।
जाली पयली रामनम शिरडींत । आयली उरसांतल्यानूच जल्माक । चल्ली अखंड तेन्नाच्यान ॥५९॥ नामनेचे कृष्ण
जागेश्वर भिष्म । थंयच्यान हे कल्पनेचो उगम । करचो रामजल्म उपक्रम । जातलें कल्याण सगल्यांचें ॥६०॥ तेन्ना
मेरेन फकत उरसाची । जात्रा भरताली गर्देची । तातूंतल्यानूच रामजल्माची । जाली सुरवात नेटान ॥६१॥ एकदां
भिष्म वाड्यांत । बशिल्ले आसतना सुसेगाद । 'काका पुजा साहित्या सयत । आयले मशिदींत वचपाक ॥६२॥
मनांत साईदर्शनाचो हेत एकूच । उरसा विशींय भक्ती तितलीच । काका एका दिसा आदींच । हजर उत्सवा खातीर
शिरडींत ॥६३॥ योग्य वेळ पळोवन । विचारलें काकांक भिष्मान । आसा मनांत एक येवजण । म्हणून जाय आदार
तुमचो ॥६४॥ हांगा दर वर्सा भरता उरूस । रामजल्माचो हो दीस । तरी जल्म सुवाळो घडोवपाक । आसा संद बरी
ही ॥६५॥ मानवलो काकांक तो विचार । घेयात म्हणलें बाबांचो हयकार । मेळटा तांची आज्ञा जाल्यार । मागीर

१. शंकराव रघुनाथ देशपांडे-तेच नानासाहेब निमोणकर. २. अहमदनगरचे कांसार जातीचे बाबांचे भक्त. ३. लक्ष्मण गणेश (काका) महाजनी.

उशीर ना कार्याक ॥६६॥ पूण उत्सवाक लागतालें किर्तन । जालो उबो तोय प्रस्न । खेडेगांवांत हरदास खंयच्यान ।
ही एक अडचण उपरासली ॥६७॥ भिष्मान म्हणलें किर्तनकार । तुमी धरात पेटयेचो स्वर । राधाकृष्णाबाई तयार ।
दितल्यो तीर्थप्रसाद वेळार ॥६८॥ तशें जाल्यार मेळुया बाबांक । ‘कळाव’ ही आडखळ शुभकार्याक । ‘शुभा’क
जेन्ना मेळटा ‘ताकतीक’ । कार्य फळादीक रोखडेंच ॥६९॥ चलात वचुया विचारपाक । मागुया आज्ञा किर्तनाक ।
लागले ते मशिदीचे वाटेक । पावले वेळार दोगूय ॥७०॥ काका पुजेक आरंभ करीत । बाबाच तेन्ना प्रस्न करीत ।
कितें चलतालें तुमचें वाड्यांत । सुचलेंना कांयच काकांक ॥७१॥ रोखडोच तोच प्रस्न । मात्सो वेगळे तरेन । कितें
सांगताले बुवा म्हणून । विचारलो भिष्माकूय बाबान ॥७२॥ काकांक तेन्ना उगडास जालो । हेत तांणी बाबांक
सांगलो । विचार तांच्या मनाक पटलो । थारलें उत्सव करपाचें ॥७३॥ दुसऱ्या दिसा फांतोडेर । बाबा गेले व्हाळाचेर ।
पाळणो बांदलो माटवा भितर । केली तयारी किर्तनाची ॥७४॥ फुडें वेळारूच श्रोते जमले । बाबा परतले भिष्म
उठले । काका येवन पेटयेर बसले । धाडले तांकां आपोवपाक ॥७५॥ “बाबा आपयतात तुमकां” । निरोप
आयकून भियेले काका । कितें जालें कळना तांकां । भंग कथेचो जावचो न्हय ॥७६॥ निरोप बाबांचो आयकून ।
काकांक घाम दरदरून । दुखावलें काय बाबांचें मन । किर्तन निर्विघ्न जाल्यार पुरो ॥७७॥ फुडें चलता फाटल्यान
पळयता । भियेत भियेत सोंपणां चडटा । पावलां खिणाखिणाक आडखळटा । जाल्ली गत अशी काकांची ॥७८॥
विचारलें तांकां बाबान । दवरला कित्याक थंय पाळणो बांदून । मागीर कथाहेत आनी येवजण । आयकून मनांत
धादोसले ॥७९॥ मागीर थंय लागींच निंबर । थंयच्यान घेवन एक हार । घालो काकांच्या गळ्यांत सुंदर । दिलो दुसरो
भिष्मांक ॥८०॥ प्रस्न पाळण्याचो आयकून । भियेल्ले सगलेच मनांतल्यान । मात दितकूच हार काडून । सोंपलो

हुसको सगल्यांचो ॥८१॥ भिष्म मुळांतूच ^१बहुश्रूत । अनेक कथांनी ^२पारंगत । किर्तन जालें रसभरीत । धादोसले श्रोते
उपाट ॥८२॥ बाबांचेंय मूख प्रसन्न । जशें दिल्लें अनुमोदन । तसोच घेतलो उत्सव करून । भजन किर्तना
सांगातान ॥८३॥ रामजल्माच्या सुवाळ्या वेळार । गुलाल बाबांच्या दोळ्यांत भितर । वचून प्रगटले बाबा नरहर ।
जशे श्रीराम देवळांत कौसल्येच्या ॥८४॥ गुलालाचें फकत निमित्त । रामजल्माचो तो झेत । जातलो अहंकारुपी
रावणाचो अंत । मरतले राकेस वायट वृत्तीचे ॥८५॥ अचकीत आयलो संताप । प्रत्यक्ष नृसिंहाचें रूप । घाल्यो गाळी
फस्ती खूप । केलो शिंवर आकांताचो ॥८६॥ जातले पाळण्याचे कुडके व्हड । गडबडली ^३राधाकृष्णा मनांत ।
उरतलो कसो ह्या संकश्टांत धड । पडलो येवन तिचे कडेन ॥८७॥ सोडात सोडात बेगीन सोडात । फाटीक
लागतकूच तिचो नेट । पाळणो सोडोवपा पासत । आयले काका मुखार ॥८८॥ तेन्ना बाबा आनीकूय चाळवले ।
काकांच्या आंगाचेर धांवून गेले । पाळणो सोडोवप थंयच उरलें । आयले वृत्तीचेर बाबाय ॥८९॥ फुडें दनपारां जेन्ना
आज्ञा मागीत । बाबान कितें सांगलें आयकात । येन्नाच कित्याक पाळणो सोडटात । आसा गरज अजुनूय ॥९०॥
ही गरज तरी कसली । हेर तरांनी न्हय साई-वचनावली । विचार करतकूच बुद्धी स्फुरली । जालिना समाप्ती
उत्सवाची ॥९१॥ इतले मेरेन उत्सव जालो । दुसरो दीस जर ना उजवाडलो । जालोना जर गोपाळकालो । जावचेंना
उत्सव सोंपलो म्हणप ॥९२॥ दुसऱ्या दिसा अशे तरेन । जातकूच गोपाळकालो किर्तन । पाळणो सोडयात म्हणून । दिली
आज्ञा श्रीसाईनी ॥९३॥ फुडल्या वर्सा नासले भिष्म । म्हणून बाळाबुवा सातारकरांक । किर्तना खातीर हाडपाक । आसलें

१. अनेक विशयांची थोडी थोडी म्हायती आसपी. २. तज्ञ, गिन्यानी. ३. रामजल्माक लागपी पाळणो हे अस्तुरेन दिल्लो.

वचपाचें 'कवठ्याक ॥१४॥ म्हणून बाळाबुवा भजनी नांवान । नामनेचे "आधुनीक तुका" म्हणून । काका
महाजनी आयले घेवन । उत्सव केलो तांचे हस्तुकीं ॥१५॥ तेय जर मेळूंक नासले । काकाच किर्तन करतले आसले ।
आख्यान दासगणून नमीचें रचिल्लें । आसलें तोंडपाठ तांकांय ॥१६॥ तिसऱ्या वर्सा सातारकर । बाळाबुवांचेंच
शिरडी भितर । जालें आगमन वेळार । कशें तें आयकात आदरान ॥१७॥ आयकून कीर्त बाबांची । जाली इत्सा
दर्शनाची । पूण वाटेक गरज सांगाताची । मेळटलो कसो ही उमळशीक ॥१८॥ बाळाबुवा स्वता किर्तनकार ।
साताऱ्याक मूळ घर । मुंबयंत परळचो वाठार । राबितो तांचो असलो थंय ॥१९॥ बिऱ्हाड सिद्धकवठे म्हणून ।
सातारा जिल्ल्यांत देवस्थान । थंय रामनमीचें किर्तन । करताले बुवा वर्सावळीन ॥१००॥ एकादस आषाढांतली ।
रामनम चैत्रांतली । ह्या दोन उत्सवांची आसली । वर्सावळ बाळाबुवांक ॥१०१॥ बादशाही सनद पळयल्यार । बडे
बाबांच्या खर्चा खातीर । रुपया दोनशें चाळीस मागीर । धाडून दिताले संस्थानांत ॥१०२॥ अशी ह्या दोन उत्सवांची ।
तिनशें रुपया दक्षणां बुवांची । पूण त्या वर्सा कवठ्याक महामारीची । पातळ्ळी धाम गांवभर ॥१०३॥ ताका लागून
रामनम उरली । बुवांक थंयच्यान पत्रां पावलीं । गांवाचेर धाम पडली । येवचे फुडल्या वर्सा तुमी ॥१०४॥ सारांश
रामाची सेवा चुकली । दक्षणांय थंयच उरली । शिरडी वचपाची संद चुकली । घेतली भेट दीक्षितांची ॥१०५॥
दीक्षित बाबांचे परम भक्त । शिरडी वचपाचो विचार करीत । पूर्ण जायत तांणी हाडल्यार मनांत । सुवार्थ परमार्थ
जातलो साध्य ॥१०६॥ सांगलें तशें तांणी दीक्षितांक । वर्सावळ अंदूं चुकल्याच । दिसता वच्चें बाबांच्या दर्शनाक ।

१. 'बिऱ्हाड सिद्धकवठे' म्हणून सातारा जिल्ल्यांत एक गांव आसा. थंयचे रामनमीक दर वर्सा हे बुवा किर्तन करताले. २. ही सनद अकबर बादशा पसूनची.
तो खर्च आनी शिवरातीच्या उत्सवाचो खर्च हांचे सयत ह्या देवस्थानाचो हेर सगलो खर्च उत्सवा वेळार सांगली संस्थाना वतीन करतात अशें कळटा.

करचें किर्तन थंयच ॥१०७॥ भाऊसाहेबान तेन्ना म्हणलें । दक्षणेचें कांयच ना खरें । दिवप, ना दिवप बाबांच्या हातांत सगलें । मेळटली मान्यताय किर्तनाक ॥१०८॥ अशें चलिल्लें आसतना उलोवप । काका महाजन येवन अचकीत । शिरडी प्रसाद उदी वाटीत । शुभशकुनूच जसो कितें ॥१०९॥ त्याच वेळार महाजन । आयिल्ले आसले शिरडीच्यान । खबर चवकशी कळोवन । उपरांत गेले घरा आपल्या ॥११०॥ आसूं, फुडें दीक्षितान । दिलें बुवांक आस्वासन । बाबांची मान्यताय पळयतां मागून । दिली जाल्यार कळयतां खात्रीन ॥१११॥ पत्र येतकूच शिरडीक येवचें । कशें जातलें कितें करचें । चिंतूं नाकात प्रवास खर्चाचें । धरूं नाकात दुबाव मनांत ॥११२॥ आसूं, फुडें दीक्षित गेले । बाबांनी अनुमोदनूय दिलें । बाळाबुवा शिरडीक आयले । धादोसले दर्शनान श्रीसाईंच्या ॥११३॥ बाबांनीय स्वताच्या फुड्यांत सगलो । रामनमीचो पूर्ण सुवाळो । बाळाबुवां कडल्यान करून घेतलो । भोव अपुरबायेन ॥११४॥ बाळाबुवाय धादोसले । येवजिल्लें तें फळादीक जालें । साईय मनांत संतोशले । इत्सा पूर्ण सगल्यांची ॥११५॥ दक्षणांय यथास्तीत । शतोपरी पंचाशत । रुपया घेवपाक आज्ञा दीत । खोस उपाट बुवांक ॥११६॥ जोड कवठ्याची पांच वर्सुकी । एकाच उत्सवांत बाबा हस्तुकीं । मेळटकूच जाले बुवा खोशी । मानले उपकार बाबांचे ॥११७॥ आसूं, फुडें दासगणून । एका दिसा शिरडीक येवन । बाबां कडेन मागणें करून । दिलो मेळोवन तांकां उत्सव वर्सुकी ॥११८॥ तेन्नाच्यान मुखार अखंडपणान । लागले मनोवंक उत्सव नेटान । जेवण म्हाप्रसाद पोट भरून । लागलें मेळपाक म्हारांपोरांक ॥११९॥ समाधेच्या म्हाद्वारांत । मंगल वाद्यांच्या गजरांत । साई नामघोश दिगंतांत । आनंद भरुभरून दाटलो ॥१२०॥ जसो उरसाक वा जात्रेक । तशेंच येवजलें गोपाळ गुंडांक । ते पोरणें मशिदीक । दिवचें रूप सोबीत ॥१२१॥ मशिदीचोय जिर्णोद्धार । आपल्या हातांतल्यान जावचो खरोखर । भक्त

गोपाळ गुंडांचो निर्धार । करून घेतलें तयार पाशाण ॥१२२॥ मात हो जिर्णोद्धार योग । नासुये घडये गुंडांक भाग्य ।
ह्या खासा कार्याचो सुयोग । आयलो फुडें मना सारको ॥१२३॥ विचार आसुंये घडये बाबांचे । 'नानां कडल्यान हें
कार्य जावचें । उपरांत बांदकाम चिऱ्यांचें । करपाचें 'काकांचे हस्तुकीं ॥१२४॥ तशेंच फुडें आयलें घडून । आदीं
थकले आज्ञा मागून । 'म्हाळसापतींक मध्यस्थेक घालून । दिली मान्यताय बाबांनीय ॥१२५॥ आसूं, जेन्ना
मशिदीक । रातयांत घाली फरशी जमनीक । उपरांत मागीर दुसऱ्या दिसाच । बसले बाबा गादयेर ॥१२६॥ इकरा
वर्सा सभामंडप । तोय आकांताचो 'खटाटोप । केदो व्हड महाव्याप । भरलें कांपरें सगल्यांक ॥१२७॥ तेंय कार्य
अशेच तरेन । अशेच सगले परिस्थितीन । केलें पूर्ण भावार्थान । रातयांत असुदाय ॥१२८॥ रातचे यत्नांनी खांबे
उबारचे । दुसऱ्या दिसा बाबांनी मोडून उडोवचे । संद पळोवन परत बांदचे । चल्लें अशें बरेच दीस ॥१२९॥
सगल्यांनी कमर बागोवन । रातीचे दीस करून । घेवचें समाधान मानून । सोंसून कश्ट व्हड ॥१३०॥ आदीं थंय उगतें
आंगण । आसलें ल्हानशें मैदान । सभामाटवा खातीर योग्य तें स्थान । आयलें मनांत दीक्षितांच्या ॥१३१॥ लागता
तितलो पयसो घालून । लोखंडी खांबे उबारून । बाबा 'चावडेर गेल्यात तें पळोवन । व्हेलें काम तडीक ॥१३२॥
भक्तांनी रातीचे दीस करून । खांबे उबारचे यत्न करून । आनी येना फुडें चावडे वयल्यान । लागचें बाबांनी

१. नानासाहेब चांदोरकर. २. काकासाहेब दीक्षित. ३. शेटीचे ज्ञातींतले बाबांचे एक परम भक्त. ४. धांवधपटी. ५. गांवांतल्या लोकांची भौशीक सुवात.
साईबाबा एके रातीं मशिदींत आनी दुसरे रातीं लागींचेच सरकारी चावडेंत रावताले. दुसऱ्या दिसा सकाळीं ते मशिदींत परत येताले. ही तांची सदांची कार्यावळ
आसताली. रातीं णव वरांच्या अदमासाक ते भक्तां वांगडा वाजयत गाजयत चावडेंत वताले. ते मशिदीच्या दुर्गा भायर सरले म्हणटूच रातीं ह्या मंटपाच्या
कामाक सुरवात जाताली.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

मोडपाक ॥१३३॥ एकदां जाल्यार तिडकीच्या भरांत । धरून तात्याची गोमटी हातांत । दुसऱ्या हातान खांबो हालयत । हुमटून उडोवपाक सोदताले ॥१३४॥ हालोवन हालोवन सदळ केलो । 'तात्याच्या माथ्याचो फेटो काडलो । काडी मारून उजो लायलो । मारलो भिरकावन खळयेंत ॥१३५॥ तेन्नाचे तांचे ते दोळे । दिसले जशे उज्याचे गुळे । प्रत्यक्ष कोण पळयतलो ते वेळे । नासलो धीर कोणाकूच ॥१३६॥ रोखडोच बोल्सांत घालून हात । रुपया एक भायर काडीत । तोय थंयच शेवटून मारीत । केलो प्रत्यक्षांत सुम्हूर्त जसो ॥१३७॥ गाळींफस्तींचो शिंवर जालो । तात्याय सामको कुळकुळ्ळो । प्रसंग भोव कठीण आयलो । घडलो कसलो हो प्रकार ॥१३८॥ लोक सगले अजापले । दुश्चिन्न हें आयज कसलें । विघ्न हें तात्या पाटला वयलें । कशें जायत पयस ॥१३९॥ भागोजी शिंदेन धीर केलो । हळूहळू मुखार गेलो । पूण तोय आयतोच सांपडलो । शेंपलायलो येतिश्ट बाबांनी ॥१४०॥ 'माधवरावूय हाताक मेळ्ळो । ताकाय विटांचो मार पडलो । जो जो मध्यस्ती करपाक गेलो । मेळ्ळो 'प्रसाद' सगल्यांक ॥१४१॥ बाबां मुखार वतलो कोण । तात्याक सोडयतलो कसो कोण । पूण बाबांचो राग ते मेरेन । न्हिवून शांत जाल्ले ते ॥१४२॥ रोखडोच पसरकाराक आपयलो । जरीचे देगेचो फेटो मागयलो । स्वता तात्याचे तकलेक बांदलो । शिरोभुशणूच दिलें जशें तांकां ॥१४३॥ लोक भोव अजापले । रागाचें ह्या कारण कसलें । कित्याक तात्याचेर हें

१. तात्या गणपत कोते पाटील -बायजाबायचो पूत. २. वेळार. ३. बाबांचो परम भक्त. हाका कोड जाल्ल्यान ताच्या वाऱ्याक पसून रावपाक लोक भियेताले. तरीय तो बाबांचो इतलो भक्त आसलो म्हणल्यार बाबा मशिदींत आसताले तेन्ना सदांच सकाळीं ताचे कडल्यान आपल्या हातांपांयांक तळव्या कडल्यान कोंपरा आनी धोंपरा मेरेन तूप घांसून घेताले. तशेंच मशिदी कडल्यान व्हाळा मेरेन वतना सदांच सकाळीं हो एका हातान सत्री आनी दुसऱ्या हातान उदकाचो तांबयो घेवन बाबां वांगडा व्हाळाचेर यो वच करतालो. ४. माधवराव देशपांडे. हांचेर बाबांचो भोव मोग. बाबांक आरे-तुरे म्हूण उलो मारपी हो एकलोच. इतलें तांचे मदीं लागींपण आसलें.

७८

॥ १४४ ॥ अध्याय ६ ॥ ॥ १४५ ॥
 रागणें असलें । आसतलें घाल्लें बाबांनी ॥१४४॥ राग हो कसल्या निमतान । खिणांत पळयल्यार खुशाल चित्तान ।
 हाचे कारण मात कशेंच करून । कळळेंना केन्नाच कोणाक ॥१४५॥ खोसयेंत जेन्ना आसताले । प्रेमान कथा
 काणयो सांगताले । केन्ना केन्ना मात भडकतालें । चित्त अचकीत कारणा बगर ॥१४६॥ आसूं, अश्यो ह्यो बाबांच्यो
 कथा । एक सांगतना दुसरी स्मरता । सांगची खंयची अशें जाता । गोंदळ सगलो मनाचो ॥१४७॥ करूंक जायना
 म्हज्यानूय आवडनिवड । जशी जिका मेळटली सवड । तशी ती श्रोत्यांची आवड । करतली पूर्ण स्वताच ॥१४८॥
 फुडल्या अध्यायांत आयकात । पूर्वकथन जाणट्याच्या तोंडांत । बाबा हिंदू काय मुसलमान आसात । करुया
 निरुपण ताचेर ॥१४९॥ दक्षणेच्या नांवान पयशे मागून । जिणोंद्वार कसो घेतलो करून । धोती पोती खंडदुखंड
 करून । दिताले कशे त्रास कुडीक ॥१५०॥ कशे दुसऱ्यां खातीर सोंसताले कश्ट । पयस करीत भक्तां वयलें संकश्ट ।
 फुडल्या अध्यायांत जातलें स्पश्ट । जातले धादोशी श्रोतेय ॥१५१॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो
 भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । रामजल्म आदी उत्सव कथन नांवाचो हो सवो
 अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. ताटातूट.

निमतान । मशिदींत आयले कांय मुसलमान । म्हणपाक लागले 'डोली करून । काडची मिरवणूक गांवांत ॥११॥
आज्ञा दितांच डोली जाली । चार दीस दवरुंकूय दिली । पांचव्या दिसा सकयल काडली । ना मनाक सूख
दुख ॥१२॥ 'अविंध म्हणपाक गेल्यार तोपल्यात कान । हिंदू म्हणटले जाल्यार 'सुता भशेन । असो न्हय हिंदू न्हय
मुसलमान । अवतार पावन श्रीसाईंचो ॥१३॥ हिंदू म्हणचें जरी तांकां । मशिदींत सदांची रावतिका । मुसलमान
म्हणचें जाल्यार तांकां । होमखण दीसरात मशिदींत ॥१४॥ मशिदींत दांत्या वयलें दळण । मशिदींत घांट-शंख
वादन । मशिदींत होम हवन । आसतले कशे ते मुसलमान ॥१५॥ मशिदींत सदांच भजन । मशिदींत प्रसाद जेवण ।
मशिदींत अर्घ्य-पाद्य-पुजन । आसतले कशे ते मुसलमान ॥१६॥ म्हणची जरी उणाक जात । ब्राह्मणां भशेन पुजा
करीत । अग्निहोत्री लोटांगणाक येत । सोडून अभिमान सोवळ्याचो ॥१७॥ अशे लोक विस्मीत मनांत । अणभव
घेवपाक जे जे येत । तेय तशेच स्वता वागत । तोंडां बंद पडटालीं दर्शनान ॥१८॥ जो सदांच हरीक शरण । ताका
कसो म्हणचो हिंदू वा मुसलमान । आसूं शुद्र वा जातीवीण । ज्ञाती ही प्रमाण न्हय कुस्कूटभर ॥१९॥ जांकां ना
कुडीचो अभिमान । आसूं हिंदू वा मुसलमान । सगल्यांक मानीत एकसमान । तांकां ना भेदभाव जातीचो ॥२०॥
फकिरा सांगातान मासाचें जेवण । वा खाता नुस्तें सहजपणान । ताटांत तोंड घालें जरी सुण्यान । तरीय विटना मन
जांचें ॥२१॥ पिकिल्ल्या धान्यांतलें थोडें काडून । शेतकार दवरता पोटलेक बांदून । फुडल्या वर्सा जर जालें
लुकसाण । मेळचें म्हणून तें वापरपाक ॥२२॥ तशेंच सांबाळिल्लें गंवाचें पोतें । दळपाक मशिदींत आसतालें दातें ।
सूप धरून सगलें कितें । नासलो उणाव कित्याचोच ॥२३॥ सोबतालें सभामाटवांत । तुळशीचें पेड सोबीत ।

१. ताजा, पालखी, ताबूत. २. कान तोपूंक नाशिल्ले. ३. मुसलमानांचो एक धर्मविधी.

कुशीकूच १स्थाची प्रतिकृती सोबीत । कोरांतिल्ली लांकडाची ॥२४॥ आशिल्लें थोडेंभोव पुण्य गांठीक । म्हणुनूच ह्यो सद्दवस्तू दिसल्यो दोळ्यांक । अशे भावनेन मानात सूख । तुटचो ना संबंध मरसर ॥२५॥ फाटल्या जल्माचें भाग्य संचीत । तातूंतल्यानूच आयले हे पांय हातांत । मेळ्ळी मनाक शांती उपाट । समाधान प्रपंचातूय ॥२६॥ फुडें कितलोय जालों जरी सूखसंपन्न । मेळचें ना हें सूख परतून । श्रीसाईंचो सांगात मेळून । जालों धन्य धन्य हांव ॥२७॥ साई चिद्घन मुर्ती स्वानंदाची । कशी वर्णू नवलाय तांची । शरण चरणांचेर वचणाऱ्याचीं । दुख्खां वचून जातलें कल्याण ॥२८॥ १अजीन-दंडधारी तपस्वी । हरिद्वारादीं १तिर्थावासी । तरातरांचे संन्यासी । येताले त्यागी कश्टी अनेक ॥२९॥ चलता उलयता हांसता उदंड । जिबेर 'अल्ला मालिक' अखंड । आवडनासले वाद वितंड । लागीं १दंड सदांच ॥३०॥ तपस्वी वृत्तीचो शमी दान्त । तोंड पाठ पूर्ण वेदांत । कोणाकूच लागलोना अंत । निमाणे मेरेन श्रीसाईंचो ॥३१॥ राव आसूं वा रंक । न्याय एकूच सगल्यांक । लक्ष्मीपूत वा भिकारी १खंक । माप सगल्यांक एकूच थंय ॥३२॥ कोणाचें बरें वायट कर्म । जाणटाले भितरलें मर्म । सांगून दिताले खूण वर्म । अजाप परम भक्तांक ॥३३॥ जाणपणाची ती सांठवण । नेणतपणाचें पांगरूण । मानसंपादनांत नासलो १शीण । अशें लक्षण श्रीसाई ॥३४॥ कूड जरी मनशाची । करणी अपूर्व देवाची । शिरडींत प्रत्यक्ष देव मानून हांची । पुजा करीत लोक

१. हो एक सोबीत, कोरांतिल्लो लांकडी रथ शिरडीचे मशिदीच्या माटवांत आसता. इंदूरचे बाबांचे आवडटे भक्त रा. बाळासाहेब रेगे, दाजीसाहेब अक्स्थी आनी हेरांनी उत्सवाच्या दिसा गांवांत मिरवणूक काडपा खातीर संस्थानाक ओंपिल्लो. २. हरणाचें चामडें वापरपी. ३. तिर्थाचेर रावपी. ४. हो दांडो म्हणल्यार हात-देड हात लांब आनी आखाण्या येदो जाड असो गडगंज काळ्या लांकडाचो सटको. जो बाबां कडेन सदांच आसतालो. मशिदींतल्यान चावडेत वतना आनी थंयच्यान परत येतना बाबा एका हातान आपली चिलीम तशेंच तंबाकुची पुडी आनी दुसऱ्या हातान हो सटको आसतालो. ५. खांकनवाळ. ६. खेद.

भक्तीन ॥३५॥ कितले बाबांचे चमत्कार । कितले वर्णू हांव पामर । देव देवळांचेय जिणोंद्वार । घेतले करून तांणी
अनेक ॥३६॥ शिरडीक तात्या पाटलाचे हस्तुकीं । शनी गणपती शंकर पार्वती । ग्रामदेवी आनी मारुती । हांकांय
हाडले सुस्थितींत ॥३७॥ लोकां कडल्यान दक्षणा म्हणून । बाबा घेताले जे पयशे मागून । धर्मकार्याक कांय खर्च
करून । उरिल्ले तशेच दिताले ते ॥३८॥ कोणाक दीसपट्टे रुपया तीस । कोणाक धा पंदरा पन्नास । अशे जशे
मनाक येत । वांट्टाले व्हड खोसयेन ॥३९॥ हो सगलो धर्माचो पयसो । घेवप्याकूय पूर्ण भरवंसो । वापरूय जावचो
तसो । हीच इत्सा श्रीसाईची ॥४०॥ आसूं, अनेकांचें जालें दर्शनान भलें । बऱ्याच दुश्टांचें कल्याण जालें । अनेकांचे
कुश्ट पसून गेलें । पावले बऱ्याक कितलेशेच ॥४१॥ घालिनासतना काजळ पालो रोस । कितल्याश्याच कुड्ड्यांक
लागलें दिसपाक । थोंटे पसून लागले चलपाक । लागतकूच चरणांक श्रीसाईच्या ॥४२॥ म्हयमा तांचो अनिवार ।
कोणाक लागनासलो तांचो पार । भक्त वाडपाक लागले अपार । चारूय वटयां गर्दी व्हड ॥४३॥ धुनी कडेन जंय
बसताले । सगले विधी थंयच करताले । केन्ना न्हाताले केन्ना न्हायनासले । सदां ध्यानांत मग्न जे ॥४४॥ तकलेक
धवें पागोटें खास । नितळ धोतराची मारीत कास । आंगांत सदरो वा खोमीस । भेस असो सुरवातीक ॥४५॥
सुरवातीक वैजकी करीत गांवांत । पळोवन पळोवन वखद दीत । हातगुणान वखदूय पारत । पावली नामना
सगल्याक ॥४६॥ एकदां एका भक्ताचे दोळे । सुजीन जाले तांबडे गुळे । दोनूय रक्तान भरले । मेळना जाले वैज
शिरडींत ॥४७॥ भक्त बावडे भावीक भोळे । बाबांक दाखयले ताचे दोळे । बिबे धाडावन केले गुळे । रोखडेच त्या
वेळार श्रीसाईनी ॥४८॥ कोणें घाल्ल्यो सुरम्याच्यो काडयो । कोणें गायच्या दुदाच्यो घडयो । कोणें थंड कापराच्यो
वडयो । दिल्ल्यो पुडयो काजळाच्यो ॥४९॥ बाबांचो तो उपायूच आगळो । स्वता उखलून एकेक गुळो । चिड्डून

भरलो एकेक दोळो । बांदलो कपडो भोंवतणी ॥५०॥ दुसऱ्या दिसा पट्टी सोडली । वयर उदकाची धार धरली ।
सूज पुराय निवळिल्ली । बिबळां जाल्लीं नितळ ॥५१॥ दोळ्यां असलो नाजूक भाग । तरीय लागलोना बिब्याचो
हुलप । बिब्यानूच घालयलो दोळ्यांचो रोग । अशे अणभव अनेक ॥५२॥ धोती पोती हातूंत पारंगत । हळूच वताले
सुवातेर एकांत । न्हाण घेतना आंतकड्यो ओंकीत । घालताले धुवन त्यो सुकपाक ॥५३॥ मशिदी कडल्यान बांय
एक । तितलोच मुखार वड एक । ताचेय मुखार बांय आनीक । वताले थंय पयऱ्यान ॥५४॥ भर दनपारच्या
खरखान । आडेकडेक सामसूम पळोवन । स्वताच बांयचें उदक काडून । तोंड धुयताले पुसताले ॥५५॥ आसूं,
असोच प्रसंग एक । बशिल्ले आसतना न्हावपाक । आंतकड्यो काडून धुवपाक । लागले बाबा ताकतिकेन ॥५६॥
बोकडो मारतकूच आंतकडी काडून । आरतीपरती उरफाटी करून । घालतात घडयेर घडी धुवन । करतात नितळ
निवळ ॥५७॥ तेच तरेन आंतकड्यो काडून । भायर भितरल्यान नितळ करून । सोडल्यो जांब्याच्या झाडा वयल्यान ।
अजापले पळोवन लोक भोव ॥५८॥ जांणी हें प्रत्यक्ष पळयलें । कांय जाण तांचे मदले । म्हजे कडेन हें उलयले ।
म्हणटाले ही 'वल्लीच आगळी ॥५९॥ केन्ना खंडयोग लायताले । केन्ना हातपांय वेगळे काडटाले । अशे मशिदींत
आसताले । पडिल्ले अवयव आडेकडेक ॥६०॥ विस्कळीत अशी कूड करीत । भिरांकूळ तो देखाव दिसत ।
पळोवपाक लोक धांवत । पूण बाबा दिसताले अखंड ॥६१॥ पळोवन एकदां असो प्रकार । पळोवप्याक सुटलो
थरथर । कोणें दुश्टान अत्याचार । करून मारले बाबांक ॥६२॥ मशिदींत अस्ताव्यस्त सगल्याक । दिसले पडिल्ले
अवयव नदरेक । रात मध्यान ना कोण कुशीक । उपरासली भिरांत मनांत ॥६३॥ प्रकार कोणाकूय जर सांगीत ।

१. साधू, स्वता इत्से प्रमाण वागपी.

॥ श्रीसार्डसच्चरीत ॥

बगलांट येवपाची भिरांत । असो विचार करून मनांत । बसलो वचून भायर तो ॥६४॥ साईच कितें तरी करीत
असलें । हें ताच्या मनांतूय नासलें । पळोवन पातळिल्ले अवयव सगले । थरथरलें ताचें काळीज ॥६५॥ कोणाक तरी
सांगचो प्रकार । मनांत येतालो असो विचार । पूण आपुणूच थारतलों गुन्यांवकार । पयली खबर दिवपी
म्हणून ॥६६॥ म्हणुनूच सांगलेंना कोणाक । आयल्यो मनांत कल्पना अनेक । तरीय परत गेलो पळोवपाक
अजापलो पळोवन भलतेंच ॥६७॥ आदलें थंय कांयच नासलें । बाबा सुसेगाद आसनाचेर बशिल्ले । आपणाकूच
घडये हें अशें दिसलें । अजापलो भोव तो मनांत ॥६८॥ धोती पोतीचे योग असले । ल्हानपणांतल्यानूच कळटाले ।
पूण गूढगती ती ना कोण वळखले । योगस्थिती श्रीसाईची ॥६९॥ लायलोना हात कोणाच्या पयशांक । गुणांनीच
पावले नामनेक । दिली भलायकी गरीब दुबळ्यांक । गाजले वैज म्हणून ॥७०॥ हकीम हो तर फकत 'परार्थ' ।
नासलो तातूंत आपसुवार्थ । ओंपली जीण लोककल्याणार्थ । सोंसून हालअपेष्टा स्वताक ॥७१॥ ह्याच अर्थाची
आगळी कथा । श्रोत्यांनो तुमकां सांगतां आतां । कळटली बाबांची व्यापकता । तशेंच मनाचें व्हडपण
तांच्या ॥७२॥ वर्स एकुणीसशें धांत । दिवाळेचे धनत्रयोदशी दिसाच । बाबा सहज धुनी कुशीकूच । बशिल्ले
जाळीत लांकडां ॥७३॥ पेटटाली धुनी रखरखून । दोनूय हात उज्यांत घालून । बशिल्ले बाबा शांत मनान । भाजले
हात तरीय ॥७४॥ माधव नांवाचो तांचो सेवक । लक्ष गेलें ताचें आपसूक । 'देशपांडेय' आसले लागींच । आयले
धांवत आकांतान ॥७५॥ वचून बाबांच्या फाटल्यान । भेंडाक वेंग मारून । ओडले तांकां फाटीं नेटान । विचारलें
पळोवन मागीर ॥७६॥ हाय 'देवा' हें कितें केलें । आवाजान त्या बाबा भानार आयले । "एक भुरगें रे हांडी वयल्यान
१. दुसऱ्याची संपत्त. २. माधवराव. ३. बाबांक तांचे भक्त 'देवा' म्हण उलो मारताले.

पडलें । निसरून अचकीत भट्टेंत ॥७७॥ घरकाराचो उलो आयकून । धवडाची घरकान्न भिरांतीन । भुरग्याक हांडीर धरून । चलयताली भातो भट्टेचो ॥७८॥ लक्ष अचकीत चुकली । भुरग्याक आपल्या विसरली । हाताची पकड सैल जाली । पडलें भुरगें तें भट्टेंत ॥७९॥ काडपाक त्या भुरग्याक गेलों । जाल्यार हो प्रकार घडलो । हुलपुंदी हो हात मेलो । वाटावलो जीव त्या भुरग्याचो” ॥८०॥ दुखणें आतां ह्या हाताचें । कसल्या उपायांनी घालोवचें । चांदोरकरांक पत्र धाडचें । थारायलें माधवरावान ॥८१॥ पत्र बरयलें सविस्तर । ‘परमानंद’ नामनेचो डॉक्टर । घेवन तांकां बरोबर । आयले चांदोरकर शिरडीक ॥८२॥ जळजळ थांबोवंक उपेगी पडटलीं । अशीं वखदां वांगडा हाडलीं । नानांनीय ताकतीक केली । धांवले बाबां कडेन ॥८३॥ करून साईक नमस्कार । घेतली तांची खबर । विचारलो घडिल्लो प्रकार । सांगलो हेत येवपाचो ॥८४॥ हात भाजिल्लो तेन्नाच्यान । भागोजी शिंदे तूप चोळून । पट्ट्यो बांदताले आंवळून । बांदून पान दीसपट्टे ॥८५॥ तो हात सोडोवन पळोवचो । परमानंदांक दाखोवचो । वखद उपचार सुरू करचो । गूण पडचो बाबांक ॥८६॥ धरून ही आस मनांत । नाना बाबांक नमळायेन सांगीत । परमानंदूय यत्न करीत । पट्ट्यो सोडून पळोवपाचो ॥८७॥ आयज फाल्यां करून करून । वैज आपलो अल्ला म्हणून । दिलोना हात पळोवंक पसून । नासली खंतूय ताची मनांत ॥८८॥ हाडिल्लें वखद जें परमानंदान । लागलोना ताका वारो पसून । ताका मात ते निमतान । घडलें दर्शन श्रीसाईचें ॥८९॥ नित्य सेवा भागोजीचीच । तांणीच चोळचो हात सदांच । पडलो गूण उपचारांनी त्याच । जाली खोस सगल्यांक ॥९०॥ असो बरो जालो जरी हात । कळनासल्यो बाबांक कसल्यो कळा येत । त्या सकाळच्याच वेळार ज्युस्त । सुवाळो पट्ट्यांचो

१. वांगडा

दीसपट्टो ॥९१॥ नासतना हाताक त्रास कसलेच । कारणा बगर ताचो सांबाळ सदांच । १धृतमर्दन निष्पीडन देखरेख सदांच । जिवे आसा मेरेन चलयली ॥९२॥ ही उपासना भागोजीची । साईसिद्धाक ना गरज जिची । भागोजीक घडयताले नित्यनेमाची । आवड भक्ती कामाची ॥९३॥ आदल्या जल्माचे महादोश । भागोजीचे सोंपले कुश्ट-क्लेश । मात ताचें भाग्य विशेश । मेळ्ळो सांगात श्रीसाईचो ॥९४॥ व्हाळाचेर जाताली फेरी । भागोजी बाबांचेर तरंग धरी । महारोगी आसलो जरी । मान पयलो ताकाच ॥९५॥ धुनी कुशीकच्या खांब्या कडेन । बाबा सकाळीं उठून । बसताले शांत चित्तान । तेन्नाय आसतालो भागोजी सेवेक ॥९६॥ हातांपांयांच्यो पट्ट्यो सोडोवप । थंयच्यो शिरो रगडप । मागीर तांचेर तूप चोळप । अशी आसताली सेवा ताची ॥९७॥ फाटल्या जल्माचो महापापिश्ट । आंगभर भरलें रक्तकुश्ट । भागोजी शिंदे महापिडेस्त । तरीय भक्त वरिश्ट बाबांचो ॥९८॥ कुश्टरोगान बोटां शेणलीं । घाण पुराय आंगाक सुटली । अशी जाची जीण विटली । मेळयतालो पुण्य हे २सेवेंतल्यान ॥९९॥ कितल्यो म्हणून सांगूं

१. तूप चोळप. २. सेवा करपाक कोणूय आयले जाल्यार बाबांनी केन्नाच न्हयकार दिलोना. उरफाटें तांकां मोगानूच वागयले. एकदां एक महारोगी अस्तुरी बाबां कडेन आयली. महाराजांनी भीमाबाई नांवाचे मराठा अस्तुरेक तिका घरांत दवरपाक सांगली. भीमाबाईन म्हणलें, “बाबा, तिका महारोग जाला न्हय? तिका म्हज्या घरांत कशी दवरूं?” ताचेर बाबांनी म्हणलें, “आगे, ती महारोगी आसली म्हण कितें जालें, ती म्हजी भयण. खाशेली भयण. तिका तुज्या घरा कडेन घेवन वच.” अशें बाबांनी सांगतकच भीमाबाई तिका आपल्या घरा कडेन घेवन गेली. ते अस्तुरेक उपरांत त्याच घरांत मरण आयलें. अशेच बाळाजी पाटील नेवासकर हे एकदां आपल्या गांवाक वचपा खातीर परवानगी मागपाक लागले. महाराजांनी म्हणलें, “तो दगडूभाऊ दुयेंत आसा. ताचेर लक्ष दवर.” दगडूभाऊ हो जातीन मुसलमान कुश्टरोगी आसलो. पाटील सदांच ताच्या आंगांतले किडे काडटाले, न्हावपाक घालताले, अशें एक म्हयनो चल्लें. फुडें त्या दगडूभाऊक मरण आयलें. तेन्ना महाराजांनी पाटलाक गांवाक वचपाक परवानगी दिली.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥

श्रोत्यांक । लिला बाबांच्यो अनेक । गांवांत एकदां पातळ्ळो प्लेग । आयकात चमत्कार तेन्नाचो ॥१००॥ दादासाहेब
खापड्यांचो । पूत ल्हान पिरायेचो । आनंद साई सांगाताचो । घेतालो आपले आवय वांगडा ॥१०१॥ पयलींच तो
भुरगो ल्हान । आयलो जोर कडकडून । आवयचें काळीज कळवळून । जाली अस्वस्थ सामकी ॥१०२॥ आयिल्ली
ती उमरावतीच्यान । आयलें मनांत वच्चें परतून । सांजवेळार वेळ पळोवन । आयली आज्ञा मागपाक ॥१०३॥
सांजवेळची भोंवडी करून । बाबा आयले वाड्या कडेन । अस्तुरेन वचून पांय धरून । सांगली खबर
घडिल्ली ॥१०४॥ आदींच बायलांची जात भिवकुरी । तातूंत पुताची थांबना शिरशिरी । प्लेगाची भिरांतूय भारी ।
सांगली खबर घडिल्ली ॥१०५॥ बाबांनी म्हणलें शांत आवाजान । “मळब आयलां पळय दाटून । पावस पडटलो
उटंगारान । रोखडोच खिणा भितर ॥१०६॥ भियेता कित्याक” अशें म्हणून । दाखयली सगल्यांक उखलून । कफनी
आपली भेंडा मेरेन । फुगिल्ल्यो गांठी तट्टटीत ॥१०७॥ कोंबयेच्या तांतया येदे । चार फोड चारूय वटे । म्हणलें
‘पळयात कशें पडटा भोगचें । संकश्ट म्हाका तुमचें’ ॥१०८॥ हें दिव्य आनी अलोकीक । कार्य पळोवन अजापले
लोक । भक्तांचीं दुख्खांय कैक । भोगतात संत कशे तरेन ॥१०९॥ मेणा परस मोव मन । जशें लोणी भायर
भितरल्यान । भक्तांक निसुवार्ती प्रेम दिवन । भक्तूच जशे जांचे सोयरे ॥११०॥ एकदां असो घडलो प्रकार ।
नानासाहेब चांदोरकर । गेले सोडून नंदुरबार । पंढरपूराक वचपाक ॥१११॥ नाना भोव भाग्यशाली । साईची सेवा
फळाक आयली । भूवैकुंठ प्राप्ती घडली । मेळ्ळी मामलतदारी थंयची ॥११२॥ येतकूच आदेश नंदुरबारांतल्यान ।
वचपाचें आसलें ताकतिकेन । लागले तयारेक नेटान । हेत मनांत दर्शनाचो ॥११३॥ घरकान्नी सयत परिवार । जालो

१. गणेश श्रीकृष्ण खापर्डे -जे इंडिया सरकाराचे विधानसभा वांगडी आसले.

शिरडीक व्हरपाचो विचार । शिरडीच पयली पंढरपूर । करुया नमस्कार श्रीसाईक ॥११४॥ ना कोणाक चीट धाडली ।
ना निरोप, खबर कळयली । सामान बांदून ताकतीक केली । बसले गाडयेंत रोखडेच ॥११५॥ अशे जे हे नाना
गेले । नासतलें शिरडींत कोणाक कळ्ळें । पूण जाणलें साईनी सगलें । नदर तांची सगल्याक ॥११६॥ नाना
ताकतिकेन सरले भायर । पावले आसुंये निमगांवाचे शिमेर । इतल्यान घडलो चमत्कार । कसो तो आयकात
शिरडींत ॥११७॥ बाबा आसले मशिदींत । म्हाळसापतीच्या सांगातात । आपा शिंदे काशिराम भक्त । करीत
बशिल्ले गजाली ॥११८॥ इतल्यान म्हणलें बाबान । ‘करुया चौगूय मेळून भजन । उगडल्यांत तीं पंढरीचीं दारां
पळोवन । करुया भजन खोसयेन’ ॥११९॥ साईक पूर्ण त्रिकालज्ञान । कळ्ळी तांकां ही खबर पुरायेन । नाना शिमे
वयल्या व्हाळा कडेन । आसतना भजनाचो उल्हास बाबांक ॥१२०॥

(भजन)

“पंढरपुराक वचपाचें वचपाचें । थंयच म्हाका रावपाचें ।
थंयच म्हाका रावपाचें रावपाचें । घर तें म्हज्या रायाचें ॥”

स्वता बाबा भजन म्हणीत । भक्त ताचो अणकार करीत । रंगताले पंढरीच्या प्रेमांत । इतल्यान पावले
नानाय ॥१२१॥ घरकान्नी सयत धरले चरण । म्हणलें आतां आमच्या सांगातान । म्हाराजांनी पंढरपुरांत येवन ।
बसचें शांत सुसेगाद ॥१२२॥ नासली गरज विनंतीची । आदींच उल्हासवृत्ती बाबांची । पंढरींतलीच जशी भजनस्थिती
तांची । लोक तांकां सांगताले ॥१२३॥ नाना भोव विस्मीत मनांत । पळोवन लिला ती अजापीत । मारथें तांच्या
चरणांचेर दवरीत । जाले सद्गतीत उपाट ॥१२४॥ घेवन तांचें आशिर्वचन । उदी प्रसाद कपलाक लावन । चांदोरकर

सुवातेची ॥२॥ कसो काळांतरान मुखार । उबारलो वाडो त्याच जाग्यार । बाबांचो धोती पोती खंडयोग अपार ।
केलें वर्णन त्या पराक्रमाचें ॥३॥ कूड आपली झरोवन । सोंसले कसले हाल बाबान । भक्तकैवारी ह्या साईरायान ।
वर्णन करूं हांव कशें तांचें ॥४॥ आतां मनीस जल्माचें व्हडपण । आयकात साईंचे भिक्षावृत्तीचें वर्णन । बायजाबायचें
संतसेवन । अपरूप बाबांच्या जेवणाखाणाचें ॥५॥ तात्या म्हाळसापती बाबा मेळून । कशे न्हिदताले मशिदींत
सांगातान । कशे खुशालचंदाच्या घरांत वचून । करताले राबितो श्रीसमर्थ ॥६॥ दीसपट्टो उदय दीसपट्टो अस्त ।
वर्साचीं वर्सां गेलीं फुकट । अर्दी जीण घालयली न्हिदेंत । उरिल्लीय वचना सुखान ॥७॥ भुरगेपण घालयलें खेळांत ।
तरणेपण सारलें मजेंत । फाटीक लागलीं जाणटेपणांत । दुयेंसां तरातरांचीं ॥८॥ जल्माक येवन खावप पियेवप ।
स्वास उस्वास घेत रावप । जीण लांबचे लांब जगप । जिणें हें कसलें ह्या जल्माचें ॥९॥ परमार्थप्राप्ती हीच
खरेपणाची । कर्तव्यपुर्ती मनीस जल्माची । नाजाल्यार सगले मोनजातीची । रीत जगपाची वायट कित्याक ॥१०॥
तींय आपलें पोट भरतात । नव्या जिवांक जल्म दितात । थंय व्हडपण कसलें मनीसजल्मांत । सारकेपण जेन्ना

दोगांय मदीं ॥११॥ सूख भोग आनी कुडीची पोसवण । हेंच जर मनीस कुडीचें साधन । हेंच जर ह्या जल्माचें
पर्यवसान । जाल्यार मनीसजल्म हो निरर्थक ॥१२॥ न्हिदप आनी खाणजेवण । हातुंतूच जर सोंपता जीण ।
जाल्यार घेयात निर्णय विवेकान । फरक तो कसलो मनीस-मोनजातींत ॥१३॥ हीच जर नरदेहाची सफळटा । झाड
जावपांत कितें वायट आसता । भातोय स्वास उस्वास घेता । मोग कुडीचो मोनजातिकूय ॥१४॥ मनीस जीव मुक्त
आसा । तो निर्भय तो स्वतंत्र आसा । तो शाश्वत ही जाणविकाय आसा । सफळटाय ही जल्माची ॥१५॥ खंयच्यान
आयलों, आपूण कोण । मनीसजिणेचें कितें कारण । हांगाचें बीज वळखतलो तो प्रवीण । ताचे बगर खेद मागीर
सगलो ॥१६॥ जशी नंदादिपाची ज्योत । आदीं-अंतीं दिसता एकूच । तरीय वेगळी खिणाखिणांत । तशीच स्थिती
कुडीची ॥१७॥ भुगेंपण तरणाटेंपण जाणटेंपण । हांची आसा सगल्यांक जाण । पूण येतात वतात सभावीकपणान ।
कळनासना कोणाक आपसूक ॥१८॥ दिसता म्हणसर ना जाता । असंख्य तरीय एकूच दिसता । तशीच कूड जी
आतां आसता । नासता फुडल्या खिणांत ॥१९॥ कूड ही हळशिकेची खण । शेंबूड पूं लाळ सगली घाण ।
खिणाखिणाक दवरलां मरण । वायट गुणीं व्हड ही ॥२०॥ उयो दंत किडींचें घर । अनेक दुयेसांचें आगर । नाशवंत
आनी उरपी खीणभर । ती ही कूड मनशाची ॥२१॥ मांस रगत शिरांचो गाडो । हाडां-चामडेचो सांगाडो । मूत गू
घाणीचो राडो । अडचणींचें लटांबर हो मनीसदेह ॥२२॥ कात मांस रगत शिरो । चरबी मेंदू हाडां वारो । शिस्न योनी
शौचदार भाग घाणयारो । देह सगलो हो खीणयाळो ॥२३॥ असो हळशीक आनी नाशवंत । देह जरी खीणयाळो
आसत । तरी मंगलकारी परमेश्वर फकत । मेळटलो हाताक ताच्याच ॥२४॥ सदांच लागल्या जल्म-मरण ।

१. अखेर, अंत, शेवट. २. चिखोल.

कल्पनेचीच भिरांत ही १दारूण । कानाक पसून लागचे आदीं कान । वतले प्राण हे अचकीत ॥२५॥ कोणाक खबर दीस आनी रात । कितले येतात कितले वतात । २मार्कडेयाचें आयुश्य जगतात । चुकना काळगती तांकांय ॥२६॥ अशे खीणयाळे मनीस कुडीक । कथावार्ताय पुण्यश्लोक । गेल्लो काळूच पडटा उपेगाक । व्यर्थ तो ताचे बगर ॥२७॥ हाची खात्री जातकूच निश्चीत । हेंच जल्माक आयिल्ल्याचें हीत । पूण विस्वास हो ना बसत । अणभवा बगर कोणाकूच ॥२८॥ तरीय येवपाक हो अणभव । करचो पडटा अभ्यास ३विभव । शाश्वत सुखार्थी हो जीव । वैभव ताणें हें मेळोवचें ॥२९॥ बायल भुरगीं ऐश्वर्य वित्त । धरतरेक दर्या रेवडायत । देवादयेन इतलें मेळून लेगीत । रावता तो अतृप्त मनांत ॥३०॥ शाश्वत सूरख आनी शांती । हीच मोख दवरून चित्तीं । आदीतत्वांत भगवंत ही एक भक्ती । परमप्राप्तीदायक ॥३१॥ मांस रगत हाडां हांचो । केला जोडून सांगाडो कुडीचो । लटांबर प्रत्यक्ष परमार्थाचो । आस ताची सोडात ॥३२॥ मानचो ताका फकत चाकर । बसोवं नाकात कसोच माथ्यार । लाडकायो करूं नाकात निरंतर । करूं नाकात दार नरकाचें ॥३३॥ जगपा पुरतें जेवणखाण । तशेंच खिणा पुरतेंच पालन । वापरात अध्यात्मीक उन्नतीक लागून । जल्ममरण चुकोवपाक ॥३४॥ जल्ममरणांत ना अर्थ । खिणाखिणाक विनाशाची भिरांत । कसलें खीणयाळें हाचें सूरख । सदांच जो भुकेल्लो सुखाचो ॥३५॥ जोगूल जशें अचकीत दिसता । पळयता म्हणसर नाच्च जाता । दर्यातलीं खीणभराचीं ल्हारां उफेता । पळयात करून विचार ॥३६॥ कूड अपत्य स्त्री जन । नाशवंत सगलें जाणून पसून । आवयबापायक खांदो दिवन । वळखना जो आपले आपणाक ॥३७॥ मेल्ल्या फाटल्यान खुशाल मरतात । जल्म-मरणाचे फेरे घुंवतात । पूण ते कसल्या लक्षणान

१. भिरांकूळ. २. दीर्घ आयुश्य. ३. ऐश्वर्य.

आवरतात । करिना विचार खीणभर ॥३८॥ करतना नित्य कुटुंबाची भर । जीण सरता भराभर । जीण मेजपांत काळ
तत्पर । विसरना तो आपल्या कर्तव्याक ॥३९॥ पावतकूच लागीं निमाणो वेळ । थांबना तो एक 'पल । कोळयान
ओडटकूच जाळ । फडफडटा मरणाक जीव तसो ॥४०॥ व्हड भाग्याची समृद्धी । आसली जोड पुण्याची । मेळळी
जोड मनीस कुडीची । घडयेन घडी करची साध्य ॥४१॥ केले तरीय यत्न भगीरथ । मनीस कूड ही जायना प्राप्त ।
फकत अनपेक्षीतपणानूच येता हातांत । फुकट मातयेंत घालची कित्याक ॥४२॥ फुडल्या जल्मांत करतलो म्हणल्यार
एकदां हो हातांतल्यान गेल्यार । बरो आसा परत मेळळ्यार । मूर्ख तो जो मानता अशें ॥४३॥ कितलेशेच पापी देहवंत ।
जावन शुक्रबीज युक्त । योनीदारा कडेन जमतात । करपाक धारण शरीर ॥४४॥ कितलेशेच ताचे परसूय 'अधम ।
आसतना जंगमवर्गी जल्म । परतून स्थावरभाव परम । यथाकर्मान मेळटा तांकां ॥४५॥ जाणें जशें मेळयलें ज्ञान ।
जाच्या जशें कर्माचें अनुष्ठान । तशें ताका शरीर ग्रहण । योग हो वेदवाक्य प्रमाण ॥४६॥ '“यथाप्रज्ञं हि संभवा”’ ।
म्हणटा वेदमाय भोव 'कणवा । जसो जाचो विज्ञान ठेवा । उत्पत्ती जिवाची तशीच ॥४७॥ अगाध ईश्वरी 'विंदान ।
अशक्य तांचें पुराय ज्ञान । अंश पसून मेळळें जरी कवण । एक तो धन्य मनीस देह ॥४८॥ मनीसजल्म हो परम
भाग्यान । ब्राह्मणवर्ण व्हड पुण्यायेन । साईचे चरण ईश्वरी कृपेन । लाभ हो पुराय असंभवनीय ॥४९॥ योनी जरी
अनेक आसात । मनिसूच श्रेष्ठ त्या सगल्यांत । आयलों खंयच्यान कोण निर्मीत । विवेक-श्रेणी मनशाचीच ॥५०॥
हेर योनी हें वळखनात । जल्मतात तश्योच मरतात । भूत भविश्य वर्तमानांत । कळना लिला ईश्वरी ॥५१॥ म्हणुनूच
मनशाची कूड निर्मून । ईश्वर गेलो खोसयेन भरून । की विवेक वैराग्य सांबाळून । करतलो मनीस भजन

१. खीण. २. महापापी. ३. स्वताच्या ज्ञानाक अनुसरुनूच जल्म मेळटा. ४. काकुळटेन. ५. लिला.

आपलें ॥५२॥ विनाशी मनीस करतकूच भजन । जातलो अविनाशी नारायण । नरदेहा सारको साधन संपन्न । ना
आनीक कोण हे धरतरेर ॥५३॥ गारुडी स्वता व्हडलो हुशार । खेळ करिना अज्ञानां मुखार । जाणटा कुशळटायेचें
वर्मसार । रावता तो गर्देक प्रेक्षकांचे ॥५४॥ तशींच सुकणीं सावजां साबार । निर्मून झाडां जीवजंतू अपार । सखेद
अजाप परमेश्वर । ^१लिलानिसार भासली ताका ॥५५॥ अफाट हो ब्रह्मांडविस्तार । चंद्र सूर्य गिन्यांचो भार ।
निर्मात्याचे तोखणायेचो विचार । करिनात कोणूच कुसकूटभर ॥५६॥ हो सगलो खेळ करपांत । म्हजो जगदिशाचो
कितें हेत । ह्या अर्थाचो विचार लेगीत । करिना प्राणी एक पसून ॥५७॥ म्हजी ^२अतूळ वैभव समृद्धी । वळखतलो
असो तिक्ष्ण बुद्दी । प्राणी निर्मिलो ना ^३तदवधी । फुकट ^४त्रिशुद्धी कार्य म्हजें ॥५८॥ असो करून विचार
जगदिशान । निर्मिलो प्राणी मनीस रुपान । जो सारासार बुद्दी विचारान । वळखतलो म्हजें सामर्थ्य ॥५९॥ अगाध
म्हजें वैभव । तशीच म्हजी शक्त अपूर्व । मायेचो हो खेळ पुराय । जाणटा तो अजापीत रितीन ॥६०॥ करतलो तोच
ज्ञानसंपादन । म्हजें चिंतन आनी निरिक्षण । तोच भरून वतलो अजापान । जातलो खेळ पूर्ण म्हजो ॥६१॥
प्रेक्षकांची जी आनंदसंपन्नताय । तीच म्हाका म्हज्या खेळाची परिपूर्णताय । पळोवन म्हजी विश्र्वव्यापकताय ।
मानतलो धन्यताय मनीस ॥६२॥ काम कर्म धन संपादन । इतलीच न्हय कुडीची पोसवण । जीणभर तत्वज्ञान
संपादन । हीच सफळटाय जिणेची ॥६३॥ तत्व तेंच जें अभेद ज्ञान । तेंच उपनिषद् ब्रह्मज्ञान । तेंच परमात्म उपासन । तेंच
तो भगवान भक्तांचो ॥६४॥ गुरू-ब्रह्म न्हय दोन । जालें जाका हें अभेद ज्ञान । हीच भक्ती घडटकूच जाण । तरप
सोंपें जे मायेंतल्यान ॥६५॥ जे श्रद्धावंत पुरुष योग्य । संपादतात ज्ञान वैराग्य । हें आत्मतत्त्वूच निजभोग्य । जाणात

१. निसत्व. २. जिका तोड ना अशी. ३. अजून मेरेन. ४. तीन तरांनी शुद्ध जाल्लें. कूड, उतर आनी मन हांची शुद्धताय.

श्रीसाईसच्चरीत॥

भक्त ते भाग्यवान् ॥६६॥ स्वस्वरूपाचें नासप भान । निस्तारले बगर तें अज्ञान । स्वताक धादोशी मानता जो
आपूण । विरोध एक हो विलक्षण ॥६७॥ ज्ञान आनी अज्ञान । दोनूय हे दोश अज्ञानांतल्यान । कांटो काडटात जसो
कांट्यान । तशेच मारात भायर दोगांकूय ॥६८॥ ज्ञानान पयस करात अज्ञान । ब्रह्मगिन्यानी जावन पूर्ण । निर्मळ
स्वस्वरूप अवस्थान । होच एक परिणाम मनीस जल्माचो ॥६९॥ करिनासतना 'स्नेहाची' 'रांगोळी' । अज्ञानाच्या
काळखाची काजळी । "हांवपणाचे" वातीची होळी । परजळीना ज्ञान उजवाड आपलो ॥७०॥ मनीस देहाचें जें जें
कार्य । आसूं निवारपा सारकें वा अनिवार्य । हें तर सगलें बुद्धीकर्तव्य । निश्चया सारकें जाणचें ॥७१॥ आमकां ना
काम दुसरें । सुसेगाद सूर्ख ऐश्वर्य भोगचें । नाजाल्यार रामनाम चिंतन करचें । जावचे 'निश्काम' हुसक्यामेकळे ॥७२॥
कुडीचीं इंद्रियां-मन बुद्धी । ह्यो सगल्यो आत्म्याच्यो 'उपाधी' । 'इहींच' आत्मो नशीब उपाधी । स्वता 'अनादि'
अभोक्ता ॥७३॥ आत्म्याचें नशीब 'औपाधिक' । स्वता अभोक्ता सभावीक । शास्त्र न्याय 'अन्वय' 'व्यतिरेक' ।
प्रमाण पळयात हे अर्थी ॥७४॥ हें एक जाणून आपलें वर्म । ओंपचें बुद्धीक मेळिल्लें कर्म । तिच्याच हातांत मनाचे
धर्म । स्वता 'निश्कर्म' वागचें ॥७५॥ स्वधर्माचें अनुष्ठान । सदांच आत्मानात्म चिंतन । हेंच मनीस जल्माचें
पर्यवसान । समाधान स्वरूपांत ॥७६॥ मनीस कुडी सारकें ना 'आन' । चारूय 'पुरुशार्थ' साधपाचें साधन । जो
मनीस अभ्यासपरायण । तो नारायणपदाक पावतलो ॥७७॥ म्हणुनूच जावचे आदींच नाश कुडीचो । करात यत्न
आत्मज्ञान घेवपाचो । खीण एकूय मनीसजल्माचो । घालोवं नाकात फुकट ॥७८॥ दर्याचें खारें उदक । पडटकूच

१. विशयप्रितरीपी तेलाची. २. समूळ नाश. ३. फळाची इत्सा सोडून. ४. विशेषणां. ५. ह्या मृत्युलोकांतूच. ६. जाचो आरंभ काळ खबर ना असो.
७. उपाधीनी भरिल्लें. ८. संबंध. ९. भेद. १०. काम करिनासतना. ११. आनीक. १२. धर्म, अर्थ, काम आनी मोक्ष.

श्रीसाईसच्चरीत॥

कुपांच्या हातांत । जशें जाता गोड अमृत । तेंच सूख लागतकूच गुरुचरणांक ॥७९॥ हे मनीसकुडीची सद्गती । गुरु
बगर ना कोणाकूच कळपाची । गुरुच जेन्ना धरता हातीं । तेन्नाच उद्धरतात स्थूल जीव ॥८०॥ मंत्र तीर्थ देव
द्वीज । ज्योतिर्वेद आनी भेषज । तशेच सातवे गुरुराज । भावना कारण ह्या सगल्यांक ॥८१॥ जाच्या मनांत
भावना जशी । सिद्धीय मेळटा ताका तशी । चड उणी गती जशी । सिद्धीय समजात तशीच ॥८२॥ बांदिल्ल्याक
करता मुमुक्षु संत । मुमुक्षुचो करता मुक्त । अव्यक्ताचो जावन व्यक्त । परोपकारा खातीर करता हें ॥८३॥ कार्य
जायना जें व्याख्यान पुराणान । सोंपें तें सत्पुरुशाच्या चरणान । ताच्या हालप चलपांतल्यान । जाता उपदेश उतरां
बगर ॥८४॥ माफी शांती विरक्तताय । मोनजाती विशीं परोपकारताय । इंद्रियनिग्रह निगर्वताय । हांचें आचरण
करपी कुस्तार ॥८५॥ मेळना जें वाचुनूय ग्रंथ । सोंपे तें पळयल्यार एक क्रियावंत । करिना जें मळब अनंत । करता
सूर्य एकलोच ॥८६॥ तशेच हे व्हड मनाचे संत । सहज क्रिया तांच्यो अनंत । करतात जिवांक बंधमुक्त । दितात
सुखसंपन्नताय व्हड ॥८७॥ तांचे मदलेच एक साईमहंत । ऐश्वर्यवंत आनी गिरेस्त । तरीय फकिरा भशेन वागत ।
आत्मतत्पर सदांच ॥८८॥ अनवच्छिन्न जांची समानता । हांव म्हजें ही ना वार्ता । भूतीं साक्षात भगवंतता । काकुळट
जीवमात्रां विशीं सदांच ॥८९॥ सुखांत जाका जायना खोस । दुख्खांत जो करिना शोक । एकसारके जाका राजा
रंक । कवतूक हें कितें सामान्य ॥९०॥ जाची भ्रुविक्षेपलहरी । खिणांत रंकाचो राव करी । तो स्वता झोळी घेवन
हातीं । भोंवता दारांदारांत ॥९१॥ धन्य ते लोक जांच्या दारांत । बाबा वचून भिक्षा मागीत । 'माई, दी इल्लीशी
भाकर' म्हणीत । पसरावन हात आपले ॥९२॥ झोळी एका हातांत । धरून टमरॅल दुसऱ्यांत । भोंवताले दारादारांत ।

१. भट. २. वखद. ३. मोक्षाची इत्सा धरपी. ४. अदृश्य. ५. स्पष्ट. ६. ताबो. ७. दोळ्याची पाती हालपाचो खीण.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

नेमान घरांनी दीसपट्टे ॥९३॥ भाजी सांबारें दूद ताक । पदार्थ अशे एक एक । दिताले प्रेमभक्तीन लोक । पळयात हें
कवतूक खाणांचें ॥९४॥ शिजिल्लें शीत वा भाकरी । घेवपाक पसरताले चौपदरी । पातळ पदार्थ मागीर कशेय तरी ।
भरताले आपल्या टमरेंलांत ॥९५॥ पदार्थ-पदार्थांची घेवपाक रूच । नासली तांकां आस कसलीच । रूचबीच
जिबेक नासलीच । जिवाक तरी ती कशी आसतली ॥९६॥ पडलां जें झोळयेंत सहजपणान । धादोशी जावचें तेंच
खावन । रुचीक वा पचपचीत तें पळोवंक म्हणून । नासली रुचूच जांचे जिबेक ॥९७॥ दिसाचे गांवांत भोंवून ।
हाडटाले भिक्षा मागून । तातूंतूच पोट भरून । जाताले धादोशी संपूर्ण ॥९८॥ भिक्षेकूय नासले सदांच वचत । इत्सा
जायत तेन्नाच मागीत । केन्ना बारा फावटीं एकाच दिसांत । भोंवताले भिक्षेक गांवांत ॥९९॥ अशें जें हाडीत अन्न ।
दवरीत मशिदींतले कुंडयेंत व्हरून । खावचें तें कावळे सुण्यान । धांवडायनासले तांकां केन्नाच ॥१००॥ मशीद,
आंगण जी झाडटाली । तातूंतल्यो धा-बारा भाकरी काडटाली । आपूण घरा व्हरताली । विचारिनासले कोणूच
तिकाय ॥१०१॥ सुण्या माजरांक घालप धांवडावन । जो नकळो सपनांत पसून । तो गरिबांक आडायत कसो
म्हणून । धन्य जीण अशी तांची ॥१०२॥ सुरवातीक हो पिसो फकीर । ह्याच नांवान जाल्लो मशहूर । कुडके मागून
भरी उदर । प्रतिश्ठा ती कसली तांची ॥१०३॥ फकीर आसुनूय हाताचो सदळ । निरपेक्ष आनी मोगाळ । भायल्यान
चंचल मनांत अचल । कळनासल्यो कळा तांच्यो कोणाक ॥१०४॥ अशाय त्या कुग्रामांत । जल्माचेच भोव दयावंत ।
आसले कांय भाग्यवंत । ते मानीत महंत तांकां ॥१०५॥ तात्या कोते हांची आवय । नांव जिचें बायजाबाय ।
पांटल्यांत दवरून भाकऱ्यो कांय । वताली घेवन रानांत दनपारची ॥१०६॥ मैल मैल रान भोंवचें । झाडां झोंपां

१. झोळी.

माइडयत चलचें । पिशा फकिराक सोदीत भोंवचें । करघो नमस्कार वचून ॥१०७॥ कितलें तिचें तें सत्व थोर । वली
सुकी भाजी भाकर । रानावनांत दनपार तिनपार । भरयत ती बाबांक ॥१०८॥ अशें तिचें तप आचरण । बाबाय
विसरलेनात पुराय जीण । केलें तिच्या पुताचें कल्याण । स्मरण पूर्ण दवरून ॥१०९॥ दोगांय त्या आवय पुताची ।
दृढ भक्ती बाबा विशींची । फकिरूच देवता दोगांयची । आसता देव भावार्थातूच ॥११०॥ फकिरान ध्यानस्थ
बसचें । बायजाबायन पान मांडचें । पाटल्यांतलें अन्न वाडचें । लावचें खावंक व्हड यत्नांनी ॥१११॥
“फकिरी बादशाही पयली । फकिरी ही सदांच उरतली । गिरेस्तकाय ती खीणयाळी” । बाबा सदांच
म्हणटाले ॥११२॥ फुडें बाबांनी रान सोडलें । गांवांत येवन रावपाक लागले । मशिदींत अन्न खावपाक लागले ।
चुकयले त्रास आईचे ॥११३॥ असो हो नेम तेन्नाच्यान । जसो चलयलो अखंडपणान । तसोच तो तांचे फाटल्यान ।
चलयलो कायम तात्यांनीय ॥११४॥ धन्य धन्य सदांच ते संत । वासुदेव जांच्या काळजांत । आसलो त्या भक्तांच्या
भाग्यांत । सांगात तांचो मेळपाचो ॥११५॥ तात्या महाभाग्यवान । म्हाळसापतीचीय पुण्याय म्हान । बाबांच्या
सांगाताचो मान । मेळटालो सारकोच दोगांकूय ॥११६॥ तात्या आनी म्हाळसापती । मशिदिंतूच न्हिदताले रातीं ।
बाबांचीय उपाट प्रीती । दोगांचेरूय तितलीच ॥११७॥ उदेंत अस्तंत उत्तरेक । तकल्यो तिगांच्योय तीन दिशांक ।
पांय एकामेकांचे पांयांक । ज्युस्त मदीं तेंकताले ॥११८॥ घालून हांतरुणां अशे तरेन । गजाली चलताल्यो नेटान ।
एकल्याक आयल्यार न्हिदेची लकण । जागोवचो ताका दुसऱ्यान ॥११९॥ तात्या जेन्ना घोरेवपाक लागत । बाबा
उठयताले अचकीत । उमथे उदारे तांकां करीत । चेपीत माथें तांचें स्वताच ॥१२०॥ घेवन सांगाताक म्हाळसापतीक ।
तेंकताले दोगूय तात्यांक । आंवळून धरीत पांय दामपाक । रगडटाले तांची फाटूय ॥१२१॥ अशीं चवदा वर्सां

मशिदींत । तात्या न्हिदले बाबांचे संगतीत । उरतले सदांकाळ यादींत । दीस ते सारिल्ले भाग्याचे ॥१२२॥ दवरून घरांत आवय बापायक । न्हिदले मशिदींत बाबा सांगाताक । मेजतले खंयच्या मापान त्या प्रेमाक । मोल हे कृपेचें करीत कोण ॥१२३॥ फुडें बापायक मरण आयलें । तात्या घरसंवसारांत पडले । जावन घरकार दादले । लागले न्हिदपाक घरांत ॥१२४॥ आसूं, असो निश्ठावंत भाव । ताकाच साईंचो अणभव । अचकीत उबो स्वयंमेव । येता पळोवंक भक्त कवतूक ॥१२५॥ तशेंच आसले राहात्याक । बाबांचे गिरेस्त भक्त एक । खुशालचंद नांवान नामनेक । पाविल्ले नगरशेट गांवांत ॥१२६॥ नामनेचे पाटील गणपत कोते । बाबांचे ते भोव आवडटे । आसले खुशालचंदाचे चुलते । मोग तांचेरूय श्रीसाईंचो ॥१२७॥ जातीचे जरी मारवाडी । बाबां विशीं व्हड भक्ती । दोगांयच्यो जाताल्यो भेटी । खबरो सुखदुख्खाच्यो ॥१२८॥ हरीचे इत्शेन कांय काळान । वडील शेटजीक आयलें मरण । बाबा विसरलेनात मात पसून । वाडलो मोग दुपेटीन ॥१२९॥ मुखारूय खुशालचंदांचेर । वाडत गेलो बाबांचो मोग अपार । दीसरात जीव आससर । जगले कल्याणा खातीर तांच्या ॥१३०॥ केन्ना बैलगाडयेन केन्ना टांग्यान । मोगाळ सांगात्यांक वांगडा घेवन । मैल देड मैलांचेर थंयच्यान । वताले बाबा राहात्याक ॥१३१॥ गांवचे लोक येताले मुखार । धोल ताशे गाजताले अपार । बाबांक येवकारताले शिमेचेर । घालून लोटांगण पांयांचेर ॥१३२॥ थंयच्यान मागीर बाबांक गांवांत । व्हरताले वाजयत गाजयत । सुवाळो तो खुशालभरीत । वर्णन ताचें अशक्य ॥१३३॥ खुशालचंद आपल्या घरांत । बाबांक आदरान येवकारीत । तांकां आहार फळार दिवन उपरांत । बसयताले सुखासनाचेर ॥१३४॥ मागीर त्यो खबरो आदल्यो । दोगांय मदीं चलताल्यो । कोण ती वर्णूंक शकतलो । खुशालकाय तांची तेन्नाची ॥१३५॥ असो हो आनंद विहार ।

एका फाटल्यान एक अभिनव । अगणीत अशे अणभव । अनेकांचे अनेक अपूर्व । सारांशान मुखार सांगतलों ॥१४५॥
हेमाड साईचरणांचेर शरण । फुडल्या अध्यायांत हेंच निरुपण । भक्तांक वचपाक गांवा कडेन । लागतालें आज्ञापन
बाबांचें ॥१४६॥ आज्ञा जातली तो तो वतलो । आज्ञा मेळनासली तो तो उरतलो । अपमान करपी त्रासांत पडटलो ।
कथन फुडल्या अध्यायांत हाचें ॥१४७॥ तशेंच साईचे भिक्षा वृत्तीचें धारण । गरज कसली तांकां खावपाची
भिक्षान्न । पंचसून असलें पापक्षालन । कथानिरुपण फुडल्या अध्यायांत ॥१४८॥ म्हणून आयकुप्यांच्या चरणांचेर
प्रार्थना । करतां नमळायेन खिणा खिणा । करपाक साईचरित्र श्रवणा । स्वताच्या कल्याणा खातीर ॥१४९॥
संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान ।
श्रीसाईसमर्थ अवतरण* नांवाचो हो आठवो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. कांडप, चूल, दळण, उदक भरप आनी शेण सारवण.

*टीप :- श्रीसाईनाथांच्या एका सद्भक्तान सुचयलां ते प्रमाण, 'श्रीसाईसमर्थ अवतरण' हो विशय चवथ्या अध्यायांत येवन गेला. त्या अध्यायांत "मनीस जल्माची
महती, भिक्षा अन्न सेवन, बायजाबाईची भक्ती आनी तात्या -म्हाळसापती हांचें मशिर्दीत न्हिदप" हांचीं वर्णनां आसात. वाचप्यांनी तें लक्षांत घेवचें.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥ १०२

श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः ॥ आतां फाटले कथेचें आख्यान ।

बाबांची भिक्षावृत्ती । जीणभर चलयिल्ली ती । पंचसुना बी पापनिवृत्ती । कल्याणा खातीर

हैं सांगताले ॥३॥ म्हणूनच सकल श्रोत्यां कडेन । मागतां हांव नमळायेन । भक्तीन आयकल्यार ह्यो कथा पावन ।

गेलो जाल्यार । दिता आमंत्रण विघ्नाक ॥५॥ तशीच एकदां आज्ञा जातकच । पडटा भक्ताक वच्चोच । रावलो

अनेकांक चोरांनी लटले । उरली याद जल्माची ॥७॥ भाकर इल्ली खावन वच म्हणल्यार । कोणय जर सरले

१. कांडप, चूल, दळण, उदक भरप आनी शेण सारवण. २. अखंडीत वचपी.

*एकदां तात्यासाहेब नूलकर आनी भाऊसाहेब दीक्षित हांचीं घरचीं शिरडीच्यान वचपाचीं आसलीं. म्हाराजांनी तांकां, “फाल्यां सकाळीं वचात आनी

वतना कोपरगांवच्यान जेवन वचात'' अशें सांगलें. ते प्रमाण तांणी तयारी केली आनी कोपरगांवचे खाणावळींत तयारी दवरपाचे नदरेन रेकाद (फुडल्या पानाचेर)

कोतेक । वचपाचें आसलें सप्तकी बाजाराक । भायर सरले वचपाक कोपरगांवाक । आयले ते आदीं मशिदींत ॥१॥
टांगो दवरलो उबो करून । घेतलें बाबांचें दर्शन । पांयां पडले येतां म्हणून । केलें धोंग आज्ञा घेवपाचें ॥१०॥
भक्तांनी केली जरीय टाळाटाळ । बाबा जाणटाले वेळ काळ । पळोवन तात्याक उतावीळ । म्हणलें राव
कांय खीण ॥११॥ आसुं दी जातलो बाजार । वचूं नाका गांवा भायर । पूण तात्या नाशिल्ल्यान आयकुपाक
तयार । म्हणलें व्हर वांगडा श्यामाक ॥१२॥ कितें श्यामाची गरज म्हणून । मानलिना बाबांची आज्ञा तात्यान ।
बसले वचून टांग्यांत आपूण । वचपा खातीर बाजाराक ॥१३॥ दोनूय घोड्यां मदीं एक चपळ । रुपया तीनशांचें
फाटबळ । पावले जेन्ना बांय कडेन साऊळ । लागले उधळिल्ले भशेन धांवपाक ॥१४॥ केन्ना खावन नकळो जो
चाबूक । खिणांत पावपी बाजाराक । घोड्याक कमरांत भरली लचक । पडलो आडवो अचकीत ॥१५॥ कसलो

(फाटल्या पाना वयल्यान) *धाडलो. पूण कोपरगांवाक पावले तेन्ना जेवण तयार नासलें आनी गाडयेचो वेळ लागीं पाविल्लो. ताका लागून उपाशींच स्टेशनाचेर
गेले. थंय वचून पळयता जाल्यार गाडी देड वर उसरां येवपाची आसली. मागीर गांवांत टांगो धाडलो. टांगेवालो ब्राह्मण आसलो. ताकाच सांगून खाणावळींतल्यान
जेवण हाडलें आनी सगलीं स्टेशनाचेरूच जेवलीं. ताचे उपरांत धा मिनटांनी गाडी आयली.
आतां हाचे उरफाटो प्रकार पळ्यात. -

एकदां रघुवीर भास्कर पुरंदरे आपल्या घरच्यां सयत म्हाराजांच्या दर्शनाक गेल्ले. येतना तांचे आवयन आगरो केल्ल्यान तांणी नासकाक वचपाक आज्ञा
मागली. म्हाराजान सांगलें, “वचात, दोन दीस रावात आनी मुखार वचात.” ते प्रमाण सगली मंडळी नासकाक गेली. त्याच दिसा तांच्या धाकल्या भावाक
कडकडीत जोर आयलो. सगलीं भियेलीं आनी बेगोबेग मुंबय परत वचुया अशें म्हणपाक लागलीं. तांचे पुरयतूय तशेंच म्हणपाक लागले. पूण पुरंदरेची बाबांचेर
भोव श्रद्धा आसली. तांणी सांगलें, “म्हाराजांनी दोन दीस रावपाक सांगलां. ते दोन दीस जाले बगर आपूण हांगाच्यान हालचों ना.” उपाय नाशिल्ल्यान सगल्यांक
थंय रावचें पडलें. दुसऱ्या दिसा भावाचो जोर आपशींच गेलो आनी तिसऱ्या दिसा ती मंडळी सुखान मुंबय येवन पावली.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥

बाजार कसलें कितें । तात्याक स्मरलें उतर साईंचें । आयकल्लें जाल्यार संकश्ट टळपाचें । पूण नासलो आतां
उपाय ॥१६॥ अशेंच आनीक एकदां घडलें । तात्या कोल्हार गांवाक वताले । टांगो थांबोवन विचारपाक आयले ।
पडले पांयां बाबांच्या ॥१७॥ आतां वचून येतां म्हणलें । पूर्ण अनुमोदन मेळूंक नासलें । तरीय तात्या तशेच गेले ।
आयकात घडलें कितें फुडें ॥१८॥ टांगो पयलींच तो भिरकेचो । बेफाम उधळत धांवत सुटलो । पळयनासतना
फातर खळगो । संकश्ट व्हड जिवा वयलें ॥१९॥ पूण साईकृपेन प्रसंग टळ्ळो । टांगो झाडाचेर आदळ्ळो । बरें जालें
थंयच मोडलो । टळ्ळें फुडलें अरिश्ट ॥२०॥ असोच एक मनीस मुंबयचो । थोर गृहस्थ आंग्लभुमीचो । मनांत धरून
हेत कसलोसो । आयलो दर्शनाक साईंच्या ॥२१॥ वळखतालो तो चांदोरकराक । पत्र धाडलें माधवरावाक । घेतलो
मागून तंबू एक । जालो राबितो सुखाचो ॥२२॥ कोणूय बाबांचे इत्शे आड । दर्शन जर घेवंक सोदीत । मेळनासलें
ताका तें सुखांत । अशक्य हें जाणटात सगले ॥२३॥ यत्न केले परत परत । वचपाचे तीन फावटीं मशिदींत । पूण गेले
सगले फुकट । सोयरो मनांत निरशेलो ॥२४॥ इत्सा आसली ताच्या मनांत । वचून वयर मशिदींत । लावन बाबांच्या
पांयांक हात । दर्शन घेवपाची उपाट ॥२५॥ इत्सा ताची अशी अपार । जालिना ती कशीच पूर्ण । घेतलोना मशिदी
भितर । बाबान ताका कसोच ॥२६॥ सकयल सभामाटवांतूच रावचें । जाय जाल्यार थंयच बसचें । दर्शन थंयच्यानूच
घेवचें । पूण वयर येवचें न्हय कशेंच ॥२७॥ निरशेवन तो वचपाक उठलो । आंगणांत निरोप मागपाक आयलो ।
फाल्यां सकाळीं वच म्हणलो । कित्याक ताकतीक इतली ॥२८॥ लोकांनीय बरेंच सांगलें । तरातरांनी
समजायलें । आज्ञा जाले बगर जे गेले । पडले त्रासांत म्हणून ॥२९॥ घडोवप्या मुखार कोणाचें चलना । मनाक

ताच्या तें पटलेंना । आज्ञा ताणें मानलिना । जाले हाल वाटेर ॥३०॥ सुरवातीक गाडी बरी चलली । मुखार घोड्यांनी वाट सोडली । 'साऊळ बांयची शीम मात हुपली । आयली दुचाकी एक मुखार ॥३१॥ गृहस्थ फाटल्यान बशिल्लो । टांगो अचकीत गडगडलो । तोल वचून उमथलो । गेलो तसोच घश्टत ॥३२॥ व्हड यत्नांनी थांबयलो । गृहस्थ बरोच झरकटलो । मागीर उखलून टांग्यांत बसयलो । लागलो फुडले वाटेक ॥३३॥ शिरडी उरली एके वटेन । मुंबय उरली दुसरे वटेन । कोपरगांवांत हॉस्पिटला वाटेन । गेले घेवन तो टांगो ॥३४॥ आसूं, थंय कांय दीस । गृहस्थ उरलो उपचार घेत । आज्ञा मोडिल्ल्याचें प्रायश्चित्त । भोग नशिबाचे भोगीत ॥३५॥ अशे असंख्य अणभव आयले । लोक मागीर दुबावूंक लागले । आज्ञा बाबांची पाळपाक लागले । केलेंना धाडस ती मोडपाचें ॥३६॥ कोणाचे गाडयेचें चाक सुटलें* । कोणाचे ते घोडे अडले । गाडयो चुकून उपाशीं पडले । घडल्यो हालअपेश्टा अनेकांक ॥३७॥ तीच जांणी आज्ञा मानली । वेळा भायलीय गाडी मेळयली । भोंवडीय सुखाची जाली । उरली याद जल्माची ॥३८॥ वर्साचीं वर्सा भोंवप भिक्षेक । आवडचें कित्याक बाबांक । असो प्रस्न जर पडला कोणाक । आयकात घालोवपाक

१. शिरडीच्यान ही सुवात सुमार तीन मैल पयस आसा.

*हो अणभव स्वता ह्या चरित्रकाराकूच आयलो. सुरवातीक एकदां हे कुटुंबा सयत दर्शनाक आयिल्ले. परत वतना बाबां कडेन आज्ञा मागपाक गेले, बाबान सांगलें, 'भाकरी खावन दनपारा उपरांत वच.' पूण आयकलेंना. आगगाडी चुकतली म्हणून बैलगाडी नेटान स्टेशना वटेन सोडली. वाटेर अचकीत गाडयेचें एक चाकूच सुटलें आनी गाडी खळयेंत वचून पडली. नशीब बरें म्हूण सगले साल्वार जाले. पूण गाडी सारकी जाता म्हणसर आगगाडी चुकिल्ली. ताका लागून कोपरगांवांतूच खाणावळींत जेवन मागीर दुसरे गाडयेन मुंबय वच्चें पडलें.

तो दुबाव ॥३९॥ पळोवंक गेल्यार बाबांचें वागप । योग्यूच तांचे खातीर भिक्षा मागप । खोस दिवप हीत सादप ।
गृहस्थ कर्तव्य सादताले ॥४०॥ कूड वाचा चित्त वित्त । साईचरणांचेर जो ओंपीत । असो साईचो अनन्यभक्त ।
आवडटालो भोव श्रीसाईक ॥४१॥ जें जें अन्न शिजतालें आश्रमांत । स्वामी ताचो गृहस्थाश्रमांत । संन्याशी आनी
जे ब्रह्मचर्याश्रमांत । तांकां ओंपूंक प्राधान्य ॥४२॥ तांकां आदीं दिनासतना दान । स्वता गृहस्थ जेन्ना करता सेवन ।
करपाक लागता चांद्रायण । शास्त्रनिर्बध्न त्रिशुद्धी ॥४३॥ संन्याशी ब्रह्मचारी हांचे विशीं । निशेध सांगल्या
रांदपाची कृती । ते करपाक गेले चांद्रायण तरी । आदळटलें खात्रेन तें तांच्या माथ्यार ॥४४॥ म्हणुनूच वेवस्था
तांच्या पोटाची । शास्त्रान दिल्या गृहस्थां हातीं । करिनात उद्देग संन्याशी । पोट भरपा खातीर केन्नाच ॥४५॥ बाबा
न्हय गृहस्थ । वा न्हय वानप्रस्थ । ते फकत ब्रह्मचारी बाळ संन्यस्त । भिक्षाच योग्य तांचे खातीर ॥४६॥ पुराय विश्व
म्हजें घर । हांवूच वासुदेव विश्वंभर । हांवूच परब्रह्म अक्षर । हो दृढबोध निर्धार जांचो ॥४७॥ भिक्षा अन्नाचो पूर्ण
अधिकार । ताका विश्व हेंच कुटुंब खरोखर । हेरांचे विडंबण प्रकार । चवाट्याचेर पळोवचे ॥४८॥ आदीं सोडची
पुत्रप्राप्तीची इत्सा । मागीर वित्तइत्सा लोकेत्सा । अश्यो जाणें सोडल्यात तिनूय इत्सा । ताणेंच धरची इत्सा
भिक्षेची ॥४९॥ नाजाल्यार “भिक्षापात्र अवलंबणें । जळो जिणें लाजिरवाणें” । म्हाराज तुकोबांचें गाणें । अर्थाविणें
हें निसार ॥५०॥ साई समर्थ म्हान सिद्ध । लहानव्हडां मदीं हें प्रसिद्ध । पूण आमीच सदां आशाबद्ध । अन्नद्ध

१. पुनवेक पंदरा उंडयो खावप आनी उपरांत वद्य पक्षांत दीसपट्टी एक एक उंडी उणी करीत वचून शुक्ल पक्षांत एक एक उंडी वाडोवप अशे तरेचें व्रत.
२. कूड, उतर, मन हांची शुद्धताय. ३. चार आश्रमां मदलो तिसरो. ४. सार नाशिल्लें.

सत्पदीं ॥५१॥ पंचमहायज्ञावीण । गृहस्थाक जें निंद्य जेवण । तें शिरडींत सदांच पवित्र भोजन । स्वता करून घेत
श्रीसाई ॥५२॥ स्वता पांच घरांनी वचत । अतिथी यज्ञाची याद दीत । भाग्यवान ताचो लाभ घेत । घरांत बशिल्ले
कडेन ॥५३॥ सोंपोवन जे पंचमहायज्ञ । उश्टें अन्न करता सेवन । अज्ञात 'पंचसुना' पापगहन । तांचें निर्दहन
तातूंतल्यान ॥५४॥ कांडप चूल दळण । उदक भरप शेण सारवण । हीं पंचसुना ह्या नांवान । आसात प्रसिद्द लोकां
मदीं ॥५५॥ उखळांत धान्य दाणे घालून । वयल्यान मुसळान मारून । कल्लां कोंडो उडयता काडून । जाता
नकळटना जीवहिंसा ॥५६॥ प्रक्रिया इतली जाले वीण । पचनाक पडना तें धान्य । पंच सुनेंत हें पयलें पाप म्हणून ।
नांव ताका 'कांडप' ॥५७॥ चुलीक जळोव लाकडां लायलीं । ताणें शिजोवपाची कृती जाली । थंयसरूय नकळटना
जिवहत्त्या घडली । पाप दुसरें जाचें नांव 'चूल' ॥५८॥ घेवन दांतणी वा दांतें । कोणूय पीठ करता तेन्ना धान्याचें ।
नकळटना घडटा पाप जिवहत्त्येचें । 'दळण' अशें नांव ताका ॥५९॥ बांय वा तळये वयल्यान । उदक हाडटकूच
कळसुलेंतल्यान । तशेंच दादले बायलो येतकूच उमळून । मरतात जीव असंख्य ॥६०॥ तांबयो कळसुली
निवळ करूंक । हात हालतां घांसूंक पुसूंक । इत्शे आड लागतात जीव मरूंक । पाप चवथें 'उदक भरप' ॥६१॥
तशेंच हून उदकान न्हाण । करता तेन्ना शेण सारवण । जायते जीव जे वतात मरून । 'शेण सारवण' हें नांव
ताका ॥६२॥ ह्या पांच पाप निर्मुक्तीक । पंचमहायज्ञ गृहस्थाक । लागतात पंचसुना पयसावपाक । चित्तशुद्धी
मेळटा ताका ॥६३॥ चित्तशुद्धीचें हेंच बळ । शुद्धज्ञान मेळटा निर्मळ । ज्ञाना उपरांत मोक्ष अदळ । पावता सफळ
भाग्याक ॥६४॥ आतां पुरो हें साईचें भिक्षाव्रत । बरयतां बरयतां वाडलो ग्रंथ । आयकात एक कथा सार्थ । अध्याय

सौंपोवया मागीर ॥६५॥ भावार्थ आसचो मनांत खर । कोणाय कडेन कितेंय धाडल्यार । हाडप्याक जरी पडलो
विसर । बाबा यादीन मागताले ॥६६॥ जावं दुदफेणो भाजी भाकर । भक्तीभाव आसचो खर । भक्त खरो असो
मेळटकर । उमाळो बाबांक प्रेमाचो ॥६७॥ अशीच प्रेमळ भक्तीची कथा एक । आयकतना आनंद जातलो मनाक ।
कोणूय चुकत जर आपणायिल्ल्या कार्याक । बाबाच रस्तो दाखयताले ॥६८॥ अशी ही गोड शिक्षणपद्दत । योग्य
वेळार जागृती दीत । धन्य भाग्याचे जे हे अणभवीत । खोस तांची अवर्णनीय ॥६९॥ भक्तश्रेष्ठ रामचंद्र नाम । बापूय
जांचे आत्माराम । तखंड तांचें उपनाम । विश्रामधाम साई जांकां ॥७०॥ पूण जांकां वळखत ज्या नांवान । तें
बाबासाहेब तखंड म्हणून । ताचोच उल्लेख करून । चलोवया पोथी ही मुखार ॥७१॥ साईभक्तीच्या उमाळ्यान ।
तखंड जेन्ना वताले भरून । करपाक लागताले अणभव कथन । कितले म्होंवाळ तें आयकुपाक ॥७२॥ केदें ऐश्वर्य
तांचे भक्तीचें । पावला पावलार अणभव श्रीसाईचे । एका फाटल्यान एक अशे । प्रसंग उबे करीत प्रत्यक्ष ॥७३॥
बाबासाहेबान प्रेमान उपाट । साईची चित्रप्रतिमा घरांत । भव्य चंदनाच्या देवान्यांत । स्थापन केल्ली पुजे
खातीर ॥७४॥ तखंड व्हड भाग्यवान । पुतूय मेळिल्लो श्रद्धावान । साईक दाखयले बगर निवेद्य आपूण । जेविनासलो
तो केन्नाच ॥७५॥ सकाळीं न्हावन धुवन । काया वाचा मनांतल्यान । करतालो मुर्तीचें पुजन । दाखयतालो
भक्तीन निवेद्य ॥७६॥ हो ताचो नित्यक्रम । चलिल्लो आसतना अविश्रम । जालो सफळ परिश्रम । आयलो
अणभव आगळो ॥७७॥ आवयूय साईची परम भक्त । शिरडीक वचपाक जाली इत्सूक । पुतान वच्चें तिच्या

१. पेढो. २. खंड पडनासतना.

श्रीसाईसच्चरीत १०९

सांगाताक । दिसलें मनाक बापायच्या ॥७८॥ इत्सा तिची शिरडीक वच्चें । समर्थ श्रीचें दर्शन घेवचें । थंयच कांय दीस रावचें । करची स्वता सेवा चरणांची ॥७९॥ बापायचो जरी आसलो हेत । वचपाचें नासलें पुताच्या मनांत । कोण फाटल्यान पुजा घरांत । करतलो हाचो हुसको ताका ॥८०॥ बापूय प्रार्थनासमाजिष्ट । तांकां मुर्तीपुजेचे कश्ट । दिवप कशें जातलें इश्ट । पडिल्लो प्रस्न पुताक ॥८१॥ तरी वळखून बापायचो हेत । तयार जालो वचपाक पूत । आदरान तांकां कितें सांगीत । आयकात तें आतां तुमी ॥८२॥ साईक दाखयनासतना निवेद्य पान । घरांत कोणूच घेवचे नात अन्न । हें इतलें केले बगर मान्य । वचपाक मन येना म्हजें ॥८३॥ पुताचो हो नेम अखंडपणान । बापायक जाणीव पूर्णपणान । “चल हांव निवेद्य दाखयन” । दिलें आस्वासन ताणेन ॥८४॥ “साईक निवेद्य दाखयले बगर । कोणूच जेवचो ना हें म्हजें उतर । प्रमाण मानून सर तूं भायर । वच तूं हुसक्यामेकळो” ॥८५॥ अशें मेळटकूच उतर । पूत वचपाक सरलो भायर । फुडें दुसरो दीस उजवाडटकर । तर्खड पुजेक बसले स्वता ॥८६॥ बाबासाहेब तर्खडान । पुजेचे सुरवातिकूच घालून । त्या फोट्या मुखार लोटांगण । सांगलें नमळायेन बाबांक ॥८७॥ पूत जशी करता पुजा । जावची ना म्हज्यान हे राजा । तरी पावन करून घे म्हाराजा । प्रेम अंतरीं दाखय म्हाका ॥८८॥ फांतोडेर न्हावन धुवन । अशे प्रार्थने सयत पुजन । करपाक लागले तर्खड नेमान । यथायोग्य दाखोवन निवेद्य ॥८९॥ निवेद्या खातीर खडीसाकर । बाबासाहेब ओंपताले पुजे वेळार । एक दीस तांकां पडलो विसर । चुकलो नेम निवेद्याचो ॥९०॥ वेव्हाराचे गडबडींत । तर्खड नेम चुकत । दाखयनासतनाच निवेद्य । केलें

१. योग्य.

जेवण सगल्यांनी ॥९१॥ गिरणींत एके व्हड । मुख्याधिकारी आसले तखंड । म्हणून सकाळीं फुडेंच गडबडींत ।
वताले ते सदांच ताकतिकेन ॥९२॥ फुडें मागीर दनपार जातकूच । भायल्यान परत येतकूच । साकरीचो निवेद्य
दाखयतकूच । बसताले ते जेवपाक ॥९३॥ असो सदांचो नेम आसतना । पडलो एकदां विसर मना । जेवले निवेद्य
दाखयनासतना । चुकले घेवपाक प्रसाद ॥९४॥ बसतकूच जेवपाक घेवन पान । साकरी सयत सगलें जेवण ।
रांदपीण वाडटाली नेमान । तीच खरी अन्नशुद्धी ॥९५॥ पूण त्या दिसा पुजे वेळार । कसलो तरी जावन बोवाळ ।
उरलो दाखोवपाचो निवेद्य साकर । प्रसाद दिसलोना पानाचेर ॥९६॥ तखंडांक आपली चूक कळळी । दोळ्यांतल्यान
तांच्या दुकां गळ्ळीं । हात जोडून माफी मागली । बशिल्ले कडेनूच श्रीसाईंची ॥९७॥ बाबा कसो हो गुन्यांव घडलो ।
कसो म्हाका विसर पडलो । निवेद्य दाखोवपाचो उरलो । करात माफ आतां तुमीच ॥९८॥ चूक न्हय ही महापाप ।
जाला ताचो व्हड पच्छताप । चुकलों चुकलों हांव निश्पाप । जावचें म्हजेर कृपावंत म्हाराजा ॥९९॥ घालें लोटांगण
फोट्या कडेन । दुख्खान कळवळ्ळें अंतस्कर्ण । म्हणलें म्हाराजा दयाघन । करात रे काकुळट म्हजी आतां ॥१००॥
मजकूर हो सगलो बरोवन । पुताक धाडलें पत्र ताकतिकेन । ‘घडलें पाप म्हजे कडल्यान । करपाक सांग माफ
बाबांक’ ॥१०१॥ “दया करात ह्या अनन्य शरणाक” । धर काकुळटेन तांच्या चरणांक । माग तांच्या आशिर्वादाक ।
माग माफी बाबांची ॥१०२॥ वांट्रें गांवांत हो प्रकार । शिरडी पयस कोस शंबर । रोखडीच थंय पावली खबर ।
आयकात ते उद्गार बाबांचे ॥१०३॥ भूत भविश्य वर्तमान । देश काळ हें नगण्य । साईंम्हाराजांक त्रिकालज्ञान ।

१. सुमार ५० मैल.

१११

पळयात हातूंतल्यान प्रत्यक्ष ॥१०४॥ हेवटेन आसतना पूत शिरडीक । त्याच वेळार त्या दिसाक । गेल्लो तेन्ना
साईंच्या दर्शनाक । आयकात घडलें कितें मुखार तें ॥१०५॥ पूत व्हड भक्तीभावान । दर्शनाक गेलो आई सांगातान ।
साईन तिका सांगलें तें आयकून । अजापीत भोव जालो तो ॥१०६॥ “कितें सांगूं तुका आई आयज । गेल्लों
सदांचे वरी हांव वांदन्याक । मेळ्ळेंना कांयच खावपाक पियेवपाक । येवचो पडलो उपाशींच ॥१०७॥
कसो पळय हो ऋणानुबंध । आसलें जरी दार बंद । भितर सरलों हांव स्वच्छंद । कोण म्हाका आडायतलो ॥१०८॥
धनी मेळ्ळोना घरांत । भुकेन चुरचुरे म्हज्या पोटांत । पूण तसोच दनपारच्या खर वतांत । परतलों हांव
उपाशींच” ॥१०९॥ बाबांचीं तीं उतरां पडटांच कानांत । पुताच्या रोखडेंच आयलें लक्षांत । बापूय चड करून
विसरलो आसत । दाखोवपाक निवेद्य आयज ॥११०॥ पुतान केली विनवणी बाबांक । मागली आज्ञा घरा
वचपाक । बाबांनी दिलेंना ताका वचूंक । थंयच घेतली पुजा करून ॥१११॥ त्याच दिसा शिरडीच्यान । धाडलें पत्र
बरोवन । रडलें बापायचें अंतस्कर्ण । वाचून तें पळयतना ॥११२॥ हांगाचें पत्र थंय पावलें । पुताकूय अजाप जालें ।
ताचेय दोळे भरून आयले । दुकां लागलीं गळपाक ॥११३॥ पळयात कसो हो खेळ साईंचो । कित्याक येवचो ना
ओतो भक्तीप्रेमाचो । कोण असो आसतलो पाशाणाचो । जाचें रडचें ना काळीज ॥११४॥ ह्याच पुताचे मोगाळ
आईक । एकदां आसतना शिरडीक । अनुग्रह केलो बाबा साईन । नवल तें आयकात ॥११५॥ आसतना थंय
जेवणाच्या आगरांत । पानां वाडपाची तयारी करीत । इतल्यान एक सुणो दारांत । उपाशीं दनपारचो

१. आपलेंपण.

पावलो ॥११६॥ आसली भाकर पानाचेर । अस्तुरेन उडयली सुण्या मुखार । इतल्यान रेबडान भरिल्लो दुकर ।
पावलो थंय भुकेल्लो ॥११७॥ प्रकार घडलो सभावीकपणान । अस्तुरेच्या नासलें ध्यानांत पसून । पूण दनपारां
साईन । स्वताच काडलो तो विशय ॥११८॥ जेवणा सोंपले उपरांत । सदां भशेन मशिदींत । अस्तुरी जेन्ना येवन
बसत । श्रीसाईन म्हणलें तिकाच ॥११९॥ “आई आयज म्हाका जेवण वाडलें । तातूंत हें पोट उपाट भरलें । भुकेचे
सामके वळवळे लागिल्ले । केलो धादोशी तुवें म्हाका ॥१२०॥ अशेंच करीत राव नित्य । हेंच उपकाराक पडटलें
सत्य । मशिदींत बसून हांव असत्य । उलोवचों ना केन्नाच ॥१२१॥ अशीच म्हजी दया वळखुची । भुकेल्ल्याक
पयलीं भाकर दिवची । मागीर आपल्या पोटाक खावची । उतरां हीं याद दवर म्हजीं” ॥१२२॥ कितें सांगतात हे
साई समर्थ । अस्तुरेक कळना जालो अर्थ । कितें आसुये हातुंतलो भावार्थ । उतरां निरर्थक नासतलीं
केन्नाच ॥१२३॥ म्हणलें हांव तुमकां वाडटलीं अशें । म्हज्या हातांतल्यान तें घडटलें कशें । हांवूच परतंत्र दिवन
पयशे । खातां मेळत तें ॥१२४॥ “खावन तुजी ती प्रेमाची भाकर । जालों हांव तृप्त निर्भर । अजुनूय म्हाका येतात
धेंकर” । सांगलें तिका बाबांनी ॥१२५॥ “तूं बसली जेन्ना जेवपाक । भुकेन पोट तेंकिल्लें फाटीक । दारांत
पळयलो तुवें ज्या सुण्याक । ताचे भितर वसलां हांवूच ॥१२६॥ तसोच आंगभर चिखोल सारिल्लो । तुवें जो दुकर
पळयलो । भुकेन सामको वळवळटालो । एकरूप हांव ताचे कडेन” ॥१२७॥ आयकून उतरां बाबांचीं । अजापीत
स्थिती अस्तुरेची । सुणीं दुकर माजरां वावुरतात तीं । रुपां सगलींच काय कितें श्रीसाईचीं ॥१२८॥ “केन्ना हांव

१. दुसऱ्याच्या ताब्यांत. २. पुराय.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ ११३

सुणो केन्ना दुकर । केन्ना गाय केन्ना माजर । केन्ना मूय मूस जलचर । वावुरतां हांव अशा रुपांनी ॥१२९॥
पळयतलो म्हाका भूतमात्रांत जो । तोच समजात म्हजे प्रितीचो । तरी तूं त्याग करून भेदबुद्धीचो । अशीच भक्ती कर
म्हजी” ॥१३०॥ वचन न्हय हें परम अमृत । पियेवन अस्तुरी जाली सद्गदीत । दोळे खोसयेच्या दुकांनी भरीत ।
धरले चरण साईंचे ॥१३१॥ अशीच आनीक हे अस्तुरेची । कथा सुंदर प्रेमरसाची । समर्थ साईंचे भक्त ऐक्यतेची ।
एकात्मतेची नीजखूण ॥१३२॥ घेवन घरकान्नीक आनी भुग्यांक । पुरंदरे एकदां वताले शिरडीक । धाडलीं तांचे
कडेन बाबांक । वायंगीं तिणें प्रेमान ॥१३३॥ केली विनंती तांचे घरकान्नीक । भर्त करचें एकाचें बाबांक । दुसरें
दवरचें कापां करपाक । तळून वाडचें तांकां भरपूर ॥१३४॥ बरें म्हणून वायंगीं घेतलीं । अस्तुरी जेन्ना शिरडीक
पावली । आरती उपरांत घेवन गेली । जेवपा वेळार भर्त ॥१३५॥ सदचे प्रमाण निवेद्य दाखोवन । अस्तुरी गेली ताट
दवरून । सगल्यांचे निवेद्य एकठांय करून । बसले बाबा जेवपाक ॥१३६॥ भर्त तोंडांत घालतकूच । रुचीक
लागलेंशें दिसलें समेस्तांक । कापां खावचींशें दिसलें मनाक । सांगलें आतां हाडात म्हणून ॥१३७॥ निरोप गेलो
राधाकृष्णीक । बाबा थांबल्यात जेवपाक । कापां खावचीं अशें दिसलां मनाक । करचें कितें कळना ॥१३८॥
नासलो मोसम तो वांग्यांचो । कसो आतां हो पदार्थ करचो । सोद पुरंदऱ्यांचे घरकान्नीचो । आनीक भर्ताचो जालो
सुरू ॥१३९॥ तिणें हाडिल्लें जें ताट । भर्त आसलें तातूंत । आसुंये तिच्या सामानांत । घडये आनीक वांग्यें ॥१४०॥
म्हणून तिका विचारलें । तिणें घडिल्लें सगलें सांगलें । तेन्ना बाबांनी कापां मागपा फाटलें । कळ्ळें कारण

१. रघुवीर भास्कर पुरंदरे म्हूण श्रीचे एक भक्त वांदऱ्याक रावताले.

समेस्तांक ॥१४१॥ अस्तुरेन म्हणलें भर्त जालें । एकाचें दनपारां अर्पण केलें । कापां मागीर व्हरपाचें चिंतलें । दुसरें तें चिरलें ते खातीर ॥१४२॥ फुडें ही खबर वांग्य्याची । समेस्तांक जेन्ना पूर्ण कळ्ळी । पळोवन व्यापकताय श्रीसाईची । अजापले सगलेच मनांत ॥१४३॥ आनीक एकदां डिसेंबरांत । वर्स एकुणीसशें पंदरांत । हेच अस्तुरेन व्हड भक्तीभावांत । धाडलो दुदफेणो बाबांक ॥१४४॥ बाळाराम अंतरिल्ले । क्रियाकर्म तांचें करपाचें आसलें । पुताक तांच्या वच्चें पडलें । विचारपाक शिरडीक ॥१४५॥ वतां म्हूण सांगपा खातीर । पूत आयलो तखंडांगेर । ताचे कडेन बाबां खातीर । कितेंय धाडचेंशें दिसलें तांचे घरकान्नीक ॥१४६॥ दुदफेणो सोडल्यार कांयच आनीक । नासलें घरांत त्या खिणाक । तातूंत त्या पुताक । ताकतीक आसली वचपाची ॥१४७॥ ते भायर तो भुरगो सुतकांतलो । दुदफेणो आसलो तोय उश्टायिल्लो । विचार मनाक पटनासलो । तो धाडपाक श्रीसाईक ॥१४८॥ म्हणलें दुसरें ना कांयच । होच आतां घेवन वच । भक्तीभावान दी तोच । खातले साई आवडीन ॥१४९॥ गोविंदजीन दुदफेणो व्हेलो । पूण जेन्ना दर्शनाक गेलो । गडबडीन तो बिराडार उरलो । धरलो धीर तेन्ना बाबांनी ॥१५०॥ फुडें जेन्ना सांजवेळार परत । भुरगो तो गेलो दरबारांत । रित्या हातांनी पावलो मशिदींत । विसरलो आदले वरीच दुदफेणो ॥१५१॥ “म्हजे खातीर हाडलां कितें” । बाबांनी ताका विचारलें । “कांय ना” म्हूण ताणें सांगलें । तेन्ना बाबांनी केली याद ताका ॥१५२॥ “कोणेंय कितेंय तुजे कडेन । धाडिल्लें व्हय म्हाका दी म्हणून” । “ना” म्हणटकूच साई समर्थान । विचारलो प्रस्न स्पश्ट ॥१५३॥ “आरे येतना घरा कडल्यान । दिवंक नासलो व्हय तुजे

१. बाळाराम मानकर म्हूण बाबांचो एक भक्त आसलो तांचो हो पूत.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

कडेन । दुदफेणो आईन मोगान” । तेन्ना ताका जाली याद ॥१५४॥ सामकोच तो लजेक पडलो । असो कसो
 आपूण विसरलों । बाबांची माफी मागपाक लागलो । दवरून माथें चरणांचेर ॥१५५॥ तसोच बिराडार धांवलो ।
 दुदफेणो हाडून बाबांक दिलो । हातांत पडनाफुडेंच तोंडांत घालो । भक्तीन तृप्त जाले आईचे ॥१५६॥ असो हो साई
 महानुभाव । जाच्या मनांत जसो भाव । ताका तसो दिवन अणभव । वाडयताले भोवमान भक्ताचो ॥१५७॥ निमाणें
 ह्या कथांचो हेत । आदितत्वांत पळोवचो भगवंत । हेंच सकलशास्त्र संमत । होच सिद्धांत हांगाचो ॥१५८॥ आतां
 फुडल्या अध्यायांत । कळून येतली बाबांची जिणेपद्दत । कशे ते न्हिदताले खंयचे सुवातेंत । घेयात आयकून
 भक्तीभावान ॥१५९॥ हेमाड साईचरणांचेर शरण । श्रोत्यांनो आदरान करात मनन । केल्यार कथेचें नित्य चिंतन ।
 जातलें कृतकल्याण सगल्यांचें ॥१६०॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय
 अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । हो णववो अध्याय सोंपता हांगाच* ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

टीप – श्री साईनाथांच्या एका सद्भक्तान सुचयलां ते प्रमाण ह्या अध्यायाचो विशय हेमाडपंतांचे सदांचे पद्दती प्रमाण निमणे ओंवर्येंत दिल्लो ना. तो विशय
 “आज्ञा-अवज्ञा-विघ्नं, पंचसुनादी पापक्षालनं तशेंच भक्त तर्खड कथा निरुपण” आसपाक जाय.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥ ११६

१. शुद्ध. २. भपके, झेत. ३. व्हडें चलोवपी. ४. वासना.

अथ अष्टादशोऽध्यायः ॥ अथ अष्टादशोऽध्यायः ॥
आयकुपाक ॥११॥ आतां श्रोत्यांनो आयकात । बाबांचें फुडलें चरीत । कशे रावताले खंय न्हिदत । कशे भोंवताले
चुकोवन नदरो ॥१२॥ कितली जिणेमर्यादा लोकिकान । आवय दोगांचीय हिंदू मुसलमान । वाग बोकडांच्या
विस्वासा कडेन । वावुरता प्रेमान दुबाव विरयत ॥१३॥ जालें कथन पोटा पाणयाचें । आतां कशें रावप साईचें ।
खंयच्या जाग्यार न्हिदत कशे । आयकात आदरान श्रोत्यांनो ॥१४॥ चार हाती लांब फळी । रूंद वेंतभरूच सगली ।
झोंपाळो कशी पांख्याक हुमकळायिल्ली । करून दोरयो फाळयांच्यो ॥१५॥ अशे फळयेचेर बाबा न्हिदत । तकली,
पांयां कडेन पणट्यो पेटत । केन्ना चडटाले केन्ना देंवत । दिसलेना केन्नाच कोणाक ॥१६॥ मान बागोवन वयर
बसत । नातर केन्ना तिचेरूच न्हिदत । पूण ते केन्ना चडटाले केन्ना देंवत । कळिळना गती ती कोणाक ॥१७॥ अशी
फाळयांनी बांदिल्ली फळी । वजन बाबांचें कशें सांबाळी । महासिद्धी आसतकूच लागीं सगली । फळी ती फकत
नांवाक ॥१८॥ अतिसुक्ष्म कण दोळयांक तोपता । थंय 'अणिमावंत खुशाल लिपता । किडीं मुयांच्या रुपांत
जाता । वावरप सोंपें बाबांचें ॥१९॥ 'अणिमा जाचे घरची दासी । वेळ कितलो ताका जावंक 'माशी । वसला जो
अधांतरी आकाशीं । गरज ती कसली ताका फळयेची ॥२०॥ अणिमा-महिमा-'लघिमा आदीं । अश्टसिद्धी
'नवनिधी । हात जोडून उब्यो जाचे लागीं । फळी बेठीच निमताक ॥२१॥ कीड मूय दुकर 'श्वान । पशू पक्षी मनीस
सगले जाण । राजा भिकारी व्हड ल्हान । सगल्यांक सारखेच पळयता तो ॥२२॥ दिसपाक जरी शिरडींत रावपी ।
साडेतीन हाती वतनदारी कुडीची । तरी ते सगल्यांच्या काळजांत रावपी । पुण्यराशी म्हाराज ॥२३॥ अंतरांत विरक्त
उदास । भायर लोकसंग्रहाचो सोस । काळजांत जरी परम निराश । भायर पाश भक्तांचो ॥२४॥ भितरल्यान भोव

१. इत्शे प्रमाण आपले कुडीक सुक्ष्म रूप दिवपाची सिद्धी आशिल्लो. २. आठ सिद्धीतली एक. ३. मूस. ४. एक सिद्धी.
५. कुबेराचीं णव भांडारां. ६. सुणें.

अथ अष्टादशोऽध्यायः ॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

१॥ निश्काम । भायर भक्तां खातीर २सकाम । अंतरांत निजशांतीचें धाम । भायल्यान तापट प्रचंड ॥२५॥ काळजांत
परब्रह्मस्थिती । भायर दाखयता पिशाच्चवृत्ती । मनांत अद्वैतप्रिती । भायर बंधन विश्वाचें ॥२६॥ केन्ना प्रेमभावान
पळयताले । केन्ना फातर घेवन धांवताले । केन्ना गाळी श्राप सोडटाले । केन्ना लागीं ओडटाले मायेन ॥२७॥ केन्ना
शांत दांत उपरत । क्षमा सदा ३समाहीत । आत्मस्थीत आनी आत्मरत । प्रसन्नचित्त भक्तां खातीर ॥२८॥ एका
आसर्नीं सदांच लीन । ना जाका गमन आगमन । सटको जांचें ४दंडनिधान । तूण्यवस्थान निच्छींत ॥२९॥ नाका
व्हडपण ना धनाची आस । जगपा खातीर मागता भिक्षा फकत । अशे तरेन काळ सारीत । करून योगसाधना
जे ॥३०॥ प्रत्यक्ष संन्यासी संन्यास भेसांत । सटको तोच दंड हातांत । “अल्ला-मालिक” सदांच मुखांत । भक्तां
विशीं मोग अखंड ॥३१॥ अशी साईंची सगुणमुर्ती । मनीसरुपांतली अभिव्यक्ती । पूर्वपुण्यायेन ही संपत्ती ।
अचकीत मेळ्ळी हाताक ॥३२॥ तांकां जे मनीस ५भाविती । भाग्यवान आसूं वा मंदमती । विचित्र जांची दैवगती ।
तांकां हें मेळत कशें ॥३३॥ साई आत्मबोधाची खण । साई आनंददेहपूर्ण । धरात तांचो सांगात बेगीन । मारपाक
पलतड भवसागराची ॥३४॥ खरेंच जें अपार अनंत । व्यापल्यात पूर्ण ब्रह्मांडांत । अशे जे निरंतर अखंड अत्यंत ।
मुर्तीमंत ते बाबा ॥३५॥ कलियुगाचो कालप्रसार । चार लाख बत्तीस हजार । भरतकूच स्थूलमानान पांच हजार ।
जालो अवतार बाबांचो ॥३६॥ हांगा श्रोते घडये दुबावत । खबर नासतना जल्मतीथ । खंयच्या आदाराचेर केलें हें
निश्चीत । आयकात शांत चित्तान ॥३७॥ ६आनिर्वाणाच्या संकल्पा प्रमाण । शिरडीक्षेत्र निवासी जावन । कंठिलें
साठ संवत्सरांक । क्षेत्रसन्यासी वृत्तीन ॥३८॥ सोळा वर्सांचे पिरायेंत । सुरवातीक बाबा आयले शिरडींत । तीन वर्सां
त्या काळांत । राबितो करून आसले ते ॥३९॥ थंयच्यान मागीर जे खंय सटकले । पयस निजामशायेंत मेळ्ळे ।

१. फळाची आस नाशिल्ले. २. इत्सा धरपी. ३. फाटीं परतल्ले. ४. मान्य. ५. भांडार. ६. आवडटात. ७. आदल्या निर्वाणा वेळावयल्या.

१११ श्रीसाईसच्चरीत १११

मागीर वराती सांगातान आयले । रावले शिरडींत सदां खातीर ॥४०॥ तेन्ना पिराय आसली वर्सा वीस । थंयच्यान शिरडींत अखंड सहवास । थंयच रावले वर्सा साठ । जाणटात हें सगले ॥४१॥ शके अठराशें चाळीस । आश्वीन शुद्ध दसमीक । दसऱ्याच्या सुम्हुर्ताक । दवरलो देह बाबांनी ॥४२॥ अशी अंयशीं वर्सांची पिराय । स्थुलमानाचो हो निच्छेव । काय शके सतराशें साठ आसुये । जल्मनिर्णय बाबांचो ॥४३॥ काळाच्या माथ्यार दितले पांय । अशी महात्म्यांची अमर्याद पिराय । करीत केन्ना कितें असुदाय । कठीण हें कार्य कळपाक ॥४४॥ महात्मे नित्य स्वस्थानाचेर स्थीत । जल्म आनी मरण विरहीत । सुर्याक कसलो उदय अस्त । तो आपले सुवातेर स्थीर सदांच ॥४५॥ शके सोळाशें तिनांत । रामदासांची समाधी जायत । दोन शेंकडेय पूर्ण जाल्ले नासत । उदयाक आयली मुर्ती ही ॥४६॥ भारतभूंय मुसलमानांच्या ताब्यांत । हिंदू राजा तांच्या शेकांत । भक्तीमार्ग जाल्लो लुप्त । लोकूय सगले बाटिल्ले ॥४७॥ तेन्ना रामदास आयले जल्माक । धरून हाताक शिवरायांक । मुसलमानां पसून राखलें राज्याक । गायक ब्राह्मणांकूय दिली राखण ॥४८॥ दोनशें वर्सां पसून नासत जाल्लीं । घडी परत विस्कटली । हिंदू-मुसलमानांचीं झगडीं पेटलीं । तीं मागीर सोडयलीं बाबांनी ॥४९॥ राम रहीम दोगूय एकूच । ना तांचे मदीं फरक कसलोच । मागीर भेद कित्याक करप भक्तांनीच । वागचें कित्याक दुस्वासान ॥५०॥ कितलीं तुमी भुरगीं मूर्ख । करात हिंदू मुसलमानांची इश्टागत । सुविचार वृढ धरात । जाल्यारूच मारतले पलतड भवसागराची ॥५१॥ वादावादी न्हय बरी । नाका कोणाचीच बरोबरी । जायात नित्य निजहिताचे विचारी । राखतलो श्रीहरी तुमकां तो ॥५२॥ योग याग तप ज्ञान । हें सगलें हरिप्राप्तीचें साधन । हें आसुनूय जो हरिविहीन । व्यर्थ ताचो जल्म ॥५३॥ कोणेंय कितलोय केल्यार अपकार । करूं नाकात ताचो प्रतिकार । करतलेच जाल्यार करात उपकार । उपदेश सार

१. बगर. २. लुकसाण.

हो तांचो ॥५४॥ सुवार्थाक तशेंच परमार्थाक । उपदेश हो पडटा भोव बऱ्याक । उच्च निचांक अस्तुऱ्यांक शुद्रांक । सरळ सोंपो मार्ग सगल्यांक हो ॥५५॥ वैभव सपनांतल्या राज्याचें । जागें जातकूच फट जशें । तशेंच ह्या संवसाराचें । सगलो भ्रम ही भावना ताची ॥५६॥ देह बी सूखदुख्ख मिथ्यत्व । हेंच जाचें प्रपंचतत्व । आपले युक्तीन सपन भ्रमत्व । सोडून मुक्तत्व मेळयलें ॥५७॥ पळोवन शिऱ्याची 'बद्धताय । भोव कळवळो जाचे ठाय । कशी मेळटली देहातीतताय । होच हुसको दीसरात ॥५८॥ अहंब्रह्माकार वृत्ती । अखंड आनंदाची मुर्ती । 'निर्विकल्प चित्तस्थिती । येता निवृत्ती सुसेग घेवपाक ॥५९॥ ताळ विणा घेवन । दारादारांत हेडत रावून । आयिल्ल्या गेल्ल्या कडेन काकुळटेन । हात पसरप ना खबर ॥६०॥ अशे खूब गुरू आसतात । शिश्य तांकां धरपाक धांवतात । जबरदस्तीन ते कान फुंकतात । फटयतात आशेन पयशांचे ॥६१॥ शिऱ्याक धर्माचें शिक्षण । स्वता अधर्माचें आचरण । ते कशे करीत भवतरण । जल्म-मरण चुकतलें ॥६२॥ धर्मीकत्वाची नामना जावची । कीर्त आपली दिगंतरा पावची । ही आस जांच्या मनांतूय नासची । अशी ही मुर्ती श्रीसाईची ॥६३॥ देहअभिमानाक ना जंय सुवात । शिऱ्यां विशीं मोग उपाट । हीच प्रवृत्ती जंय सदांच आसत । अशी ही मूर्ती श्रीसाईची ॥६४॥ निश्चीत आनी अनिश्चीत । गुरू दोन तरांचे आसतात । एकएकल्याची कार्य पद्दत । स्पश्ट करतां श्रोत्यांक ॥६५॥ दैवी संपत्ती परिपक्व करप । अंतस्कर्णांत निर्मळ जावप । मोक्षाच्या मार्गाक लावप । इतलेंच देणें अनिश्चीत गुरूचें ॥६६॥ निश्चीत गुरू कडेन जातकच सख्य । द्वैत वचून येता ऐक्य । “तत्त्वमसि” महावाक्य । ताची दाखयता साक्ष तो ॥६७॥ गुरू चराचरांत व्यापल्यात । भक्तां खातीर अवतार घेतात । अवतारकार्य सोंपना फुडेंच वतात । स्थानार ते आपल्या ॥६८॥ साई ह्या दुसऱ्या प्रकारांतले । चरित्र तांचें हांव सांगतलों कितलें । जशी तेच बुद्दी दितले । तशेंच जातलें लेखन हें ॥६९॥

१. बांदिलकी. २. कसलोच भेद नाशिल्ली.

लोकिकांत विद्यांचे साबार गुरू । स्वरूप दाखयता तोच सद्गुरू । समर्थ तोच जो दाखयता भवपासू । महिमा अपार
ताचो ॥७०॥ वता जो जो घेवपाक दर्शन । ताचें भूत भविष्य वर्तमान । साई विचारी नासतना करताले निवेदन । पूर्ण
म्हायती सयत ॥७१॥ ब्रह्मभावान भूतमात्रांक । पळयता जो सगल्याक । पळयता एकेच नदरेन दुस्मानां-इश्टांक ।
करिना जो भेद कुसकुटाचोय ॥७२॥ निसुवार्थी निपक्षपाती तटस्थ । वायट करण्यांचेरूय शिंवरतात अमृत ।
एकमनान करता भरभराट । दुबाव विरयत सगल्यांची ॥७३॥ वावुरतना ह्या नाशवंत देहांत । घुसपटलोना जो
घरसंवसारांत । देहधारी तरी भितरल्यान देहमुक्त । तो ह्याच देहांत निर्मुक्त ॥७४॥ धन्य ते लोक शिरडीचे । साईच
पुजा देव सर्वस्व जांचे । खाता जेवतना तांचें । चलता चिंतन अखंड श्रीसाईचें ॥७५॥ धन्य धन्य तांची भावना ।
खळ्यांत पोरसांत वावुरतना । दळटां कांडटां घुसळटना । गायतात म्हयमा बाबांची ॥७६॥ बसतना जेवतना
न्हिदतना । अखंड बाबांचें नाम जपतना । मनांत हाडिना दुसऱ्या कोणा । विसरतात जे देवाक ॥७७॥ कितलो बाबां
विशीं मोग । कितली तांचे मायेची व्हडवीक । निर्मळ मोगूच रचता कवनाक । पंडिताक पसून अशक्य जें ॥७८॥
नासलें शिक्षण इल्लें पसून । तरीय साद्या सरळ उतरांतल्यान । कवित्व जें येतालें जल्मून । तोड ताका
नासताली ॥७९॥ खऱ्या मोगाचें लक्षण । ताचेंच खरें नांव कवन । तें ह्या अस्तुऱ्यांच्या उतरांतल्यान । घेवचें
पळोवन श्रोत्यांनी ॥८०॥ आसत इत्सा बाबांची । जातली पूर्णताय ह्या संग्रहाची । श्रोत्यांचीय इत्सापुर्ती आयकुपाची ।
जातलो अध्याय कवनांचो ॥८१॥ आसूं, निराकार भक्तरुपांत । शिरडींत प्रगटले साईरुपांत । अहंकार-दोश
लयाक पावयत । भक्तीस्वरूपान वळखात तुमी ॥८२॥ वा भक्तांचें पुण्य फळें । तें काळा प्रमाण जुळून आयलें ।
साईरुपांत पूर्ण आंकुरले । फळाक आयलें शिरडींत ॥८३॥ मोनो लागलो उलोवंक । जल्म नाशिल्लो आयलो
जल्माक । सांचो निराकाराचे मुर्तीक । करुणारसाचो ओतीव ॥८४॥ गिरेस्त आनी यशवंत । वैराग्यशाली ज्ञानवंत ।

ऐश्वर्य दातृत्व अलंकृत । मुर्ती हे भरिल्ले षड्गुणांनी ॥८५॥ विलक्षण बाबांचो निग्रह । स्वता जरी अपरिग्रह । अमूर्त
तरी धरता विग्रह । भक्तांक अनुग्रह करचे खातीर ॥८६॥ कितलो बाबांचो कृपाभाव । घेता भक्तांचो बसोवन भाव ।
नाय जाल्यार तांचो थाव । कळत खंयच्या देवाक ॥८७॥ सरस्वती धजना जें सांगपाक । कानूय भियेतात जें
आयकुपाक । अशीं उतरां भक्तांच्या कल्याणाक । उच्चारताले साईम्हाराज ॥८८॥ जांच्या उतरांचो अणकार करप ।
ताचे परस बरें मुकोच आसप । पूण योग्य न्हय कर्तव्याक चुकप । म्हणुनूच पडलें सांगचें ॥८९॥ भक्तांचे काकुळटेक
बाबांची वाणी । उलयली भोव नम्रपणीं । “चाकरांचो चाकर हांव तुमचो ऋणी । येतां तुमच्या दर्शनाक ॥९०॥ ही
एक कृपा व्हड तुमची । घडली भेट तुमच्या चरणांची । कीड हांव तुमचे विश्टेंतली । जालों धन्य येवन
सृष्टींत” ॥९१॥ कितली ही बाबांची लिनताय । मानवता भोव नमळाव । कितली ही उच्च नम्रताय । शालीनतायूय
तशीच ॥९२॥ वयले हे बाबांचे उद्गार । खरे म्हणुनूच केले सादर । कोणाकूय दिसत हो अनादर । जाल्यार करचो
माफ म्हाका ॥९३॥ भश्टेपण जाल्लें आसत वाचेचें । पापूय टाळपाक आयकल्ल्याचें । आवर्तन करुया साईनामाचें ।
वतले दोश सगल्यांचे ॥९४॥ जल्मजल्मांच्या आमच्या तपाचें । फळ तें फकत साईकृपेचें । तानेल्ल्याक जशें तळें
उदकाचें । तशें सुखदिणें उपाट ॥९५॥ जिबेंतल्यान रस चाखता । अशें समेस्तांक जरी भासयता । पूण तें चाखलां हें
खबर नासता । आस ना रसाची जिबेक ॥९६॥ जांकां ना भोगांची आस । कशे तरी ते सूख उपभोगतात । भोग ना
जांच्या इंद्रियांक स्पर्शतात । ते कित्याक घुसपतले भोगांत ॥९७॥ दोळ्यांतल्यानूच पारखितात । पदार्थ जे जे येतले
फुड्यांत । मात ते पारखिल्यात हें जाणनात । स्फूर्त पळयनात थंय ॥९८॥ जशी हनुमंताची आर्भकास । खबर एक
आवयक काय रामाक । मागीर ताच्या ब्रह्मचर्याक । तुळा कोणाच्यान जायत करपाक ॥९९॥ जंय आवयक नासता

१. कसलीच वस्तु संग्रहाक नाशिल्ले. २. देह. ३. कुसवो.

लिंगाची जाण । थंय हेरांचें कसलें शाणेपण । बाबांचें ब्रह्मचर्यूय भोव कठीण । पूर्णपण तें अपूर्व ॥१००॥ कमराक धोतर लंगोटी बी । निरुपयोगी लिंग, स्तन बी । सोडपा पुरते मूत बी । अवयव ते फकत नांवाचे ॥१०१॥ अशी बाबांची देहस्थिती । इंद्रियां इत्सूक आपल्या कामांत जरी । तरीय तांकां वान्सा भोगांची । कुसकूटभरूय जालिना ॥१०२॥ रजांत सत्वांत तमांत । इंद्रियां जरी घुसपल्यांत । लोकीकीं कर्तेपणांत । करतलीं स्पर्श कोणाक ॥१०३॥ विरक्त ज्ञानस्वरूप आत्माराम । काम क्रोधांक विश्रामधाम । बाबा सदांच निश्काम । परम धादोशी पूर्णत्वान ॥१०४॥ अशी तांची मुक्तगत । सुखभोगूय जांकां ब्रह्म जातात । पुण्य पापाविशीं 'विरक्त । पूर्ण-निवृत्तीस्थान तें ॥१०५॥ 'नानावल्लीन ऊठपाक सांगतांच । गादी सोडून जो उठलो रोखडोच । जाचे कडेन देहाची अभिमानताच । नासली, तशेंच विशमतायूय सपनांत पसून ॥१०६॥ मेळोवपाचें ना कितेंच इहलोकांत । तशेंच मेळोवपाचें नासलें कांयच परलोकांत । असो हो लोकानुग्रही फकत । संत अवतरलो हे धरतरे ॥१०७॥ अशे हे संत करुणाघन । अवताराक येवपाचें कारण । दुसऱ्यांक अनुग्रह हेंच जाण । कृपाळू पूर्ण परहिता खातीर ॥१०८॥

१. आस्त नाशिल्ले. २. नानावल्ली नांवाचो पिशेपणां करीत भोंवपी एक दणकट मनीस बरींच वर्सां शिरडींत राविल्लो. ताणें थंयच्या राबित्याच्या काळांत आकांताची स्वैर वागणूक केली. श्रीसाईबाबांच्या दरबाराची राखण करपा कडेन ताचें भोव लक्ष आसतालें. मनांत आयलें जाल्यार कोणाक लागीं करतालो, तर केन्ना कोणाच्या कानसुलारूय मारतालो. केन्ना पुराय आंग चिखलांत लोळोवन, केन्ना माकडा भशेन भेस करून आनी गांवांतल्या भुरग्यांक तसलोच भेस दिवन सभामाटवांत येतालो आनी गोंदळ घालतालो. श्रीसमर्थांचेर ताची आनी श्रीसमर्थांची ताचेर भोव माया आसली. एकदां अचकीत येवन ताणें साईबाबांक हाताक धरून तांकां गादये वयल्यान उठयले आनी खीणभर आपूण तांचे गादयेर बसलो. मागीर रोखडेच बाबांक सन्मानान गादयेर बसोवन साश्टांग नमस्कार घालो. हो मनीस बाबांक 'काका' म्हूण उलो मारतालो. साईबाबांनी देह दवरलो तेन्नाच्यान तांणी जें दुख्ख धरलें तातुंतूच बाबांच्या तेराव्या दिसाच "काका... काका" म्हणीत आपणेंय प्राण सोडलो. तांचे यादीक शिरडींत तांचे कुडीचेर समाधी बांदल्या.

काळीज हांचें लोणया भशेन । मोव म्हणटात कोण कोण । पूण संत विरगळटात दुसऱ्यांच्या दुख्खान । स्वता तापान
कडयतले लोणयाक ॥१०९॥ कपयाळ्यांची कफनी हे कपडे जांचे । बारदनाचें आसन जांचें । वृत्ती शुन्य अशें मन
जांचें । शिंवासन रुप्याचें तांकां कित्याक ॥११०॥ पळोवन भक्तभावा कडेन । तांकां जरी दिसलें तें संकश्ट
कठीण । तरीय तें धुकलून फाटले वटेन । लक्ष्म्य थंयसर दिनात ते ॥१११॥ बाबा शिरडी तळ्यांतलें कमळ । भक्त
उपभोगतात परमळ । अभागी बेबकांच्या वांट्याक चिखोल । उरतात ते फकत कालयत ॥११२॥ कोणाक ते
सांगिनात आसन । इंद्रियांक ताप वा प्राण अपान । मंत्र तंत्र वा यंत्र-भजन । फुंकप कानांत तसलेंय ना ॥११३॥
लोकिकान दिसले जरी लोकाचारी । पूण अंतरिची आगळीच परी । भोव सादूर वेव्हारी । ना ही कुशळटाय हेरां
कडेन ॥११४॥ भक्तां खातीर धरतात आकार । तेच भशेन तांचे विकार । हे संतांचे लोकीक आचार । वळखात
खरेपणीं सकलजनांनो ॥११५॥ साई म्हाराज संतनिधान । शुद्ध परमानंद स्थान । तांकां म्हजें साश्टांग नमन ।
त्यागून अभिमान निर्लेप ॥११६॥ महत्पुण्यपावन तें स्थान । जंय म्हाराज आयले चलून । गांठीक संचीत आसले
वीण । भांडार असलें कुस्तार ॥११७॥ “शुद्ध बियेच्या पोटांतल्यान । येतात फळां रसाळ पिकून” । अणभव ह्या
वाक्याचो पूर्णपणान । घेतलो शिरडींत लोकांनी ॥११८॥ तो न्हय हिंदू, न्हय मुसलमान । ताका ना आश्रम, ना वर्ण ।
पूण करता समूळ नैकतन । निसंतान जल्माचें ॥११९॥ अनंत अपार अशे हें गगन । तशेंच बाबांचें चरित्र गहन ।
ताका बरे तरेन समजून । घेतलो कोण तांचे बगर ॥१२०॥ मनाचें काम चिंतन । वचना खिणूय चिंतनावीण ।
सूखभोग दिल्यार ताचेंच चिंतन । गुरूचिंतन ताका दिल्यार गुरून ॥१२१॥ तरीय सकल इंद्रियांचे करून कान ।
आयकलां जें गुरूमहिमान । तें सहज स्मरण सहज भजन । सहज किर्तन श्रीसाईचें ॥१२२॥ पांच अग्नींचे साक्षीन

१. रीत. २. भांडार. ३. कापप.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

यज्ञयाग । मंत्र तंत्र अष्टांगयोग । ब्राह्मण क्षत्रियांकूच हे शक्य प्रयोग । कितें उपेग हेरांक ॥१२३॥ संतकथा तश्यो नासतात । सन्मार्गाक त्यो सगल्यांक लायतात । संवसार भंयाच्यो व्यथा निवारतात । प्रगट्टात आपल्या परमार्थाक ॥१२४॥ सतत संतकथांच्या चिंतनात । अभ्यासांत वा एकाग्रतेंत । ब्राह्मण शुद्र वा 'समेस्त । जातात पावन हातूंतल्यान ॥१२५॥ मोगूच ना जाचे कडेन । असो मनीस जावप कठीण । कोणाचें कितें कोणाचो कोण । अधिष्ठान पळयता वेगळेंवेगळें ॥१२६॥ कोणाक प्रेम संतर्तीत । कोणाक धन मान संपत्तींत । देह घर लोकीक किर्तींत । विद्या मेळोवपांत कोणाक ॥१२७॥ प्रेम जें सुखभोगांत दिसता । तें सगलें जेन्ना एकठांय जाता । हरिचरण मुर्शींत जें आट्टा । तेन्ना तें प्रगट्टा भक्तीरुपांत ॥१२८॥ म्हणुनूच घर प्रपंचा वयल्यान काडात । चित्त साईचरणांचेर ओंपात । कृपा तांची जातली उपाट । उपाय सोंपो होच एक ॥१२९॥ अशे अल्प साधनेंत पसून । व्हड लाभ घडटा खात्रेन । तरी मेळोवपाक हें पुण्य पावन । कित्याक उदासीन अजून तुमी ॥१३०॥ सहज श्रोत्यांच्या मनांत । दुबावाचीं ल्हारां उठत । व्हड लाभ अल्पउपायी तरीय, समजतात । कित्याक लोक मोलादीक ॥१३१॥ आसा हाका एकूच कारण । आस उपरासना भगवंत कृपे वीण । तोच भगवंत जेन्ना सुप्रसन्न । प्रगट्टा आयकुपाची इत्सा उत्कट ॥१३२॥ तरी वचात श्रीसाईक शरण । करतलो कृपा नारायण । आयकुपाची इत्सा जातली पूर्ण । मेळटलें हाताक साधन सोंपें ॥१३३॥ आसतनाय संवसारांत व्यस्त । धरात गुरूकथेचो सांगात । हातुंतूच तुमचें सार्थक निश्चीत । धरूं नाकात दुबाव कसलोच ॥१३४॥ सोडून लाख हुशारी । जपात नित्य “साई साई” । तरतले तुमी भवसागरीं । धरूं नाकात दुबाव मनांत ॥१३५॥ हीं न्हय उतरां म्हजीं । आसात तीं जाणात श्रीसाईचीं । मानूं नाकात तीं कुसकूट मोलाचीं । करूं नाकात तांची मोलावणी ॥१३६॥ वायटाचो जो सांगात धरता । थंय महादुख्खांचें घर

१. दादले-अस्तुयो.

जाता । नकळटनाच आडमार्गान व्हरता । मुकता तो सुखाक ॥१३७॥ एक साईनाथ सोडून । वा एका सद्गुरू वीण । वायट संगतीचें निवारण । करतलो कोण आनीक ॥१३८॥ कळवळ्याचें गुरूमुखांतल्यान । आयलें भायर जें गुरूवचन । करात भक्तांनो ताचें जतन । जातलें निवारण वायट संगतीचें ॥१३९॥ विश्व आखवें दोळ्यांत भरता । सौंदर्य आसक्तीन मन तेन्ना रमता । तीच नदर जेन्ना फाटीं पडटा । तेन्ना तीच रमता सत्संगांत ॥१४०॥ इतलें सत्संगाचें व्हडपण । समूळ निर्दाळटा देह अभिमान । म्हणुनूच सत्संगा सारकें साधन । सोदून आनीक मेळचेंना ॥१४१॥ धरचो नित्य सत्संग । हेर संगांचो करचो त्याग । सत्संग एकूच जातूंत ना व्यंग । आंगापांगान निर्मळ ॥१४२॥ सत्संग तोडटा देहाची आसक्ती । इतली व्हड ताची शक्ती । हांगा एकदां जडटकूच भक्ती । संवसार निर्मुक्ती रोखडीच ॥१४३॥ भाग्यान घडल्यार सत्संग । आपसूक उपदेश 'यथासांग । त्याच खिणाक विरगळटा 'कुसंग । रमता निसंग मन थंय ॥१४४॥ प्रवेश परमार्थांत मेळपाक । सुखभोगांचो त्याग होच उपाय एक । धरले बगर सत्संगाची इत्सा उत्कट । लागना थाव स्वरूपाचो ॥१४५॥ सुखा फाटल्यान येता दुख्ख । दुख्खा उपरांतूच मेळटा सूर । सुखाक जीव सदांच 'सन्मूर । तोच करता फाट दुख्खाक ॥१४६॥ करात फुडो वा फाट । घडपाचें तें चुकना कशेंच । ह्या दोनांय भोगांचो सोडयणारो एकूच । सांगात तो फकत संतांचो ॥१४७॥ सत्संगान जळटा देह अभिमान । सत्संगान तुट्टा जल्ममरण । सत्संगान मेळटा चैतन्यधन । 'ग्रंथीविच्छेदन तत्काळ ॥१४८॥ मेळपाक मोक्षाची गती । पावन एक संत संगती । शरण वतकूच 'अनन्यगती । विश्रांती जाता दासी आपली ॥१४९॥ ना नाम ना नमन । ना भाव ना भजन । ताका करपाक आत्मतल्लीन । संत महाजन अवतार ॥१५०॥ गंगा भागिरथी गोदा । कृष्णा वेण्णा कावेरी नर्मदा । ह्योय आशेतात साधवांच्या 'पदां । येतले केन्ना ते न्हावपाक ॥१५१॥ जगाचीं पातकां

१. कांयच उणाव दवरिनासतना. २. वायट संगत. ३. फुडो. ४. संबंद तोडप. ५. भावान. ६. पांयांक.

॥ अध्याय १० ॥
 स्वता धुयतात । पूण तांचीं पापां धुवपा पासत । संतांचे पांय जे मेरेन लागनात । धुवन वचनात केन्नाच ॥१५२॥
 जल्मांतराचें भाग्य उदेले । श्रीसाईंचे चरण लागले । जल्ममरण थंयच उरले । सोंपलो संवसारभंय समेस्त ॥१५३॥
 आतां संत श्रोतेजन । आयकलां ताचें करुया मनन । सुसेग घेवया कांय खीण । फुडल्या निरुपणा आदीं ॥१५४॥
 हेमाड श्रीसाईंक शरण । हांव तांच्या पांयांची व्हाण । करीत रावतलों कथा निरुपण । जातलों सुखसंपन्न
 तितल्यान ॥१५५॥ कितलें मनभुलयणें तें १ध्यान । मशिदीचे धडेर रावून । करताले एक एकल्याक उदी दान । भक्त
 कल्याणाची धरून आस ॥१५६॥ संवसार फट जाचें ज्ञान । ब्रह्मानंदांत अखंड लीन । फुलत्या फुला वरी सदांच मन ।
 नमन ताका साश्टांग ॥१५७॥ डोळ्यांत जेन्ना घाली ज्ञानांजन । थंयच दाखयताले निजनिधान । अशें ज्या साईचें
 महिमान । नमन ताका साश्टांग ॥१५८॥ फुडलो अध्याय आनीकूच बरो । कानांतल्यान काळजांत पावतकूच खरो ।
 करतलो शुद्ध काळजाचो गाभारो । खळ मळ सगलो घालयतलो ॥१५९॥ संतसज्जनानो, तुमच्या आशिर्वादान ।
 रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । श्रीसाईसमर्थ महिमानं नांवाचो हो धावो
 अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. देखाव. २. काजळ. ३. स्वताचें भांडार.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ १२८

शिरडीचें ॥२॥ आतां हो अध्याय इकरावो । आवडटो गोड गुरूकथेचो । दिसलें साईचरणांचेर ओंपचो । दृढ भाव धरून ॥३॥ घडटलें अशे तरेन सगुणध्यान । हें इकरा शीवस्तोत्र आवर्तन । पंचभुतांचेर सत्ता प्रमाण । कळटलें व्हडपण श्रीसाईचें ॥४॥ कशे इंद्र अग्नी वरूण । साईचे आज्ञेक दितात मान । आतां करुया तांचें दिग्दर्शन । दियात ध्यान श्रोत्यांनो ॥५॥ पुराय विरक्तीची विरक्ती । अशी साईची सगूण मुर्ती । अनन्य भक्तांक स्वता विश्रांती । करुया स्मरण प्रेमान ॥६॥ गुरूवाक्य एक विश्वासन । तेंच बसपाक दिवया आसन । सकल संकल्पांचो त्याग करून । करुया पुजन ह्या संकल्पान ॥७॥ प्रतिमा यज्ञ सुवात अग्नी तेज । सुर्यमंडळ उदक द्विज । ह्या सातांय वयर गुरूराज । करुया पुजन जावन एकरूप ॥८॥ धरतकूच चरण भक्तीन गुरूचे । गुरूच कित्याक, परब्रह्म हालचें । इतलें सामर्थ्य गुरूपुजेचें । अणभवचें तें गुरूभक्तांनी ॥९॥ पुजपी जितले मेरेन आकाराचो । देहधारीच गुरू गरजेचो । निराकाराक विना आकाराचो । हो निर्धार शास्त्राचो ॥१०॥ सगुणाचें ध्यान करिनासतना । भक्तीभाव केन्नाच येना । आनी

प्रेमळ भक्ती जेन्ना जडना । उगडना कळी मनाची ॥११॥ फूल फुल्ले बगर । गंध पातळना वाऱ्यार । रस नासल्यार
भंवरो थंयसर । रावना खीणभर पसून ॥१२॥ सगूण तेंच जाका आसता आकार । निर्गूण तें निराकार । ना तांचे भितर
वेगळोचार । साकार निराकार एकूच ॥१३॥ गोठेलें तरीय तें धरिल्लेंच एकठावलें । पातळ जालें तरीय तें धरिल्लेंच
म्हणटले । सगूण निर्गूण एकूच जालें । जालें लीन विश्वरूपांत ॥१४॥ दोळे भरून जें मेळटा पळोवंक । चरणांचेर
जाच्या माथें दवरूंक । जंय ज्ञान मेळटा भरून घेवंक । जाता आवड तयार थंय ॥१५॥ जांचे कडेन प्रेमाच्यो । खबरो
करपाक मेळच्यो । गंध अक्षतांनी जांकां पुजुंक मेळच्यो । म्हणून गरज आकृत्यांची ॥१६॥ निर्गुणा परस सगुणाचें ।
समजप भोवूच सोंपें । दृढ जातकूच प्रेम सगुणाचें । उपदेश जाता निर्गुणाक ॥१७॥ भक्तांक निर्गूण पडचें नदरेक ।
बाबा येवजीत उपाय अनेक । अधिकार येसर घेनासले झळकेक । बसयत पयस दर्शना बगर ॥१८॥ एकल्याक
धाडीत दुसऱ्या देशांत । दुसऱ्याक एकोडो करीत शिरडींत । एकल्याक वाड्यांतूच घुसपावन दवरीत । करपाक
पारायण पोथयेचें ॥१९॥ वर्सां संख्येन हो अभ्यास । जातकूच वाडटलो निर्गूण ध्यास । बसतां न्हिदतां जेवतना
मनाक । मेळटलो सांगात श्रीसाईंचो ॥२०॥ आदींच कूड ही नाशवंत । केन्ना तरी वतलीच अनंतांत । म्हणुनूच
भक्तींत करची न्हय खंत । 'अनादी अनंत लक्षुची ॥२१॥ हो विश्वाचो दिसपी पसारो । पूर्ण अदृश्याचो सगलो ।
अदृश्यांतल्यानूच आकाराक आयलो । वतलोय परत अदृश्यांत ॥२२॥ ही अंतपार नाशिल्ली सृश्टी । व्यक्तीं मदीं
तशीच भौसा मदीं । जल्मली ज्या अदृश्यापोटीं । जातली अखेरेक एकरूप थंयच ॥२३॥ म्हणून जर कोणाकूच ना

१. जाच्या आरंभाचो काळ खबर ना असो.

मरण । मागीर बाबांक तरी तें खंयच्यान । सदांच शुद्धबुद्ध ^१निरंजन । अमर ते श्रीसाई ॥२४॥ कोणूय म्हणीत
भगवदभक्त । कोणूय म्हणीत महाभागवत । आमकां मात ते साक्षात । दिसले भगवंत मुर्तीमंत ॥२५॥ गंगा वता
दर्याचे भेटेक । वाटेर थंड करता तापिल्ल्यांक । जीण दिता देगे वयल्या रुखांक । भागयता तान सकलांची ॥२६॥
संतूय तशेंच आसतात । अवताराक येतात आनी वतात । रीत तांचे वागणुकेची मात । पावन करपी आसता
संवसाराक ॥२७॥ आकांताची क्षमाशीलताय । सैमीक विलक्षण ^२अक्षोभ्यताय । सरळपण मोवपण सोंशीकताय ।
तशीच संतुश्टताय उपमे भायली ॥२८॥ दिसपाक जरी देहधारी । तरी तो गुणातीत निर्विकारी । विरक्त निर्मुक्त
आपल्या अंतरीं । आसलो जरी वावरत प्रपंचांत ॥२९॥ कृष्ण स्वता जो परमात्मा । तोय म्हणटा संत म्हजो
आत्मा । संत म्हजी सजीव प्रतिमा । संत सप्रेमांत तो हांवूच ॥३०॥ ^३प्रतिमारूपूय सोबना संतांक । संत स्थीर स्वरूप
म्हजेंच एक । म्हज्या भक्तांचो भार म्हणुनूच । तांचे उदेशीं उखलतां हांव ॥३१॥ संतांक जो अनन्य शरण । हांवूय
धरतां ताचे चरण । अशें उलयलो उद्धवाक आपूण । संतमहिमान श्रीकृष्ण ॥३२॥ सगुणांतलो जो सगूण । निर्गुणांतलो
जो निर्गूण । गुणेस्तां मदलो जो सर्वोच्च गूण । गुणेस्तांचो गुणेस्त गुणिराजा ॥३३॥ पूर्णपणान जो कृतकृत्य । सदां
सहजलाभ तृप्त । जो निरंतर स्वतांत व्यस्त । पावला पलतडी जो सूखदुखखांचे ॥३४॥ आत्मखोसयेची जो खण ।
कोणाच्यान जमत वर्णुपाक म्हानपण । अवर्णनीय जो पूर्णपणान । ब्रह्म दैवत मूर्त जो ॥३५॥ काय ही अवर्णनीय
शक्ती । दृश्यरूपान भुंयेर अवतरली । सच्चित सूख खोसयेची मुर्ती । ज्ञानाची इश्टागत तीच ती ॥३६॥ ब्रह्माकार

१. परब्रह्म. २. खोलाय. ३. “प्रतिमा माझ्या अचेतन व्यक्ती । संत सचेतन माझ्या मूर्ति” ॥ (एकनाथी भागवत.)

श्रीसाईसच्चरीत ॥

अंतस्कर्ण मुर्ती । जाली जाची संवसार 'निवृत्ती । सदा निशप्रपंच ब्रह्मात्म्य ऐक्य स्थिती । आनंदमुर्तीच अशी
ती ॥३७॥ “आनंदो ब्रह्मोति” कानांत । श्रोते नित्य आयकतात । सुशिक्षीत ते पुस्तकांत वाचतात । भाविकांक
अणभव शिरडींत ॥३८॥ धर्म अधर्म आदी जाचें लक्षण । तो हो संवसार भोव विलक्षण । माया कार्यांतल्यान दरेक
खीण । करप प्राप्त रक्षण ॥३९॥ पूण हो न्हय आत्मज्ञांचो विशय । तांकां आत्मस्वरूपांतूच आश्रय । ते सदां मुक्त
आनंदमय । सदा चिन्मयरूप जे ॥४०॥ बाबा सगल्यांचें अधिष्ठान । तांकां खंयचें तें आसन । ताचेय वयर रुप्याचें
शींवासन । भक्तांचे भुकेले ते श्रीसाईं ॥४१॥ बाबांचें पोरणें आसन । वापरांत आसलें जें बारदन । ताचेर भक्तांनी
घाली प्रेमान । गादी एक सोबीत ॥४२॥ तशेंच फाट तेंकोवंक वणटीक । दवरलें मोवशें उशें एक । मान दिवन तांचे
इत्शेक । बाबानूय तें घेतलें मानून ॥४३॥ राबितो दिसतालो शिरडींत । पूण ते आसताले चराचरांत । साक्षात्कार हो
सदांच दाखयत । भक्तांक आपल्या श्रीसाईं ॥४४॥ स्वता जरी निर्विकार । करून घेताले पुजा उपचार । भक्त
भावार्था खातीर । स्विकारीत प्रकार सगले ॥४५॥ कोण चंवऱ्यो धरीत । कोण आयण्यान वारो घालीत । शेनाय
चौगुडे मंगल वाजयत । कोण ओंपीत पुजन ॥४६॥ कोण हातपांय धुयत । कोण अत्तरगंध पुजा बांदीत । कोण
तेरागुणी विडो दान करीत । ओंपताले म्हानिवेद्य ॥४७॥ कोण दोन बोटांनी आडवें गंध । सजयताले जशें
शीवलिंग । कोण कस्तुरी मिश्र सुगंध । तशेंच लायताले चंदन ॥४८॥ एकदां तात्यासाहेब नुलकरांचे । इश्ट डॉक्टर
पंडित नांवाचे । घेवपाक दर्शन श्रीसाईंचें । आयले एकदांच शिरडींत ॥४९॥ पावल दवरनाच फुडें शिरडींत । गेले

१. वैराग्य.

पयलीं मशिदींत । नमस्कार करून श्रीसाईंक । बसले शांत खीणभर ॥५०॥ साईंनी मागीर तांकां सांगलें । दादा भटागेर वच म्हणलें । बोटांनीच मार्गदर्शन केलें । योग्य वाट दाखोवन ॥५१॥ पंडित दादां कडेन गेले । दादांनी तांकां येवकारले । दादा पुजेक भायर सरले । येता काय विचारलें तांकां ॥५२॥ दादा वांगडा पंडित गेले । दादांनी साईंचें पुजन केलें । कोणेंच तेन्ना मेरेन ना धाडस केल्लें । बाबांक तिबो लावपाचें ॥५३॥ कोणूय केदोय येवं भक्त । दिनासले लावंक कपलाक गंध । फकत म्हाळसापती गळ्याक लायत । हेर लायताले पांयांक ॥५४॥ मात हो पंडित भावीक भोळो । दादांच्या हातांतल्यान घेवन पडगो । बाबांच्या कपलाक लायलो । तिबो तीन पट्ट्यांचो ॥५५॥ पळोवन ताचें धाडस । कांपरें भरलें दादांक । आतां राग येतलो म्हूण बाबांक । केदी ही धिटाय म्हणपाची ॥५६॥ अशें अघटीत जरी घडलें । बाबा अक्षरूय ना उलयले । उरफाटे खुशालभरितूच दिसले । तिडकले नात इल्लेय ताचेर ॥५७॥ आसूं, तो वेळ जरी वचपाक दिलो । भंय दादांच्या मनांतूच उरलो । त्याच दिसा सांजे विचारलो । प्रसंग तो परत तांणी साईंक ॥५८॥ आमी गंधाचो तिबो लावपाक । गेल्यार तुमच्या कपलाक । हात पसून दिनात लावपाक । आनी सकाळीं हें कितें घडलें ॥५९॥ कंटाळो आमच्या तिब्यांचो । मोग पंडितांच्या तीन पट्ट्यांचो । कितें अजापीत हो सुवाळो । ताळमेळ हो घडलो कसो ॥६०॥ तेन्ना हांसून गालांत । साईंनी जें सांगलें दादांक । उतरां तीं म्होंवाळ आयकात । दिवन ध्यान भाविकांनो ॥६१॥ “दादा ताचो गुरू ब्राह्मण । हांव जातीचो मुसलमान । तरी म्हाकाय तोच अशें मानून । केलें गुरूपुजन ताणें ॥६२॥ आपूण व्हड पवित्र ब्राह्मण । हो जातीचो अपवित्र मुसलमान । कशें करूं ताचें पुजन । अशें चिंतलेंना ताणें ॥६३॥ असो म्हाका ताणें फसयलो । ताचे भक्ती मुखार हांव हारलों ।

नाका म्हणप थंयच विसरलों । जिखलो ताणें म्हाका” ॥६४॥ अशें जरी उत्तर दिलें । दिसलें बाबांनी फकांड केलें ।
पूण ताचे फाटलें गुपीत कळळें । फाटीं परतले जेन्ना दादा ॥६५॥ बाबांचो हो विजोडपणा । बरोच लागलो
दादांच्या मना । पूण पंडिता कडेन उलयताले तेन्ना । कळळी सुसंगतताय रोखडीच ॥६६॥ धोपेश्वराचे रघुनाथ सिद्ध ।
‘काका पुराणीक’ नांवान प्रसिद्द । पंडित आसलो तांचो भक्त । नातें गुरुशिष्याचें तांचें ॥६७॥ तांणी घेतलो
काकांचो थाव । तांकां तसोच आयलो अणभव । जाच्या मनांत जसो भाव । भक्ती प्रभावूय तसोच ॥६८॥ आसूं,
हे सर्वोपचार करून घेताले । फकत जर तांच्या मनांत आयलें । नाजाल्यार पुजेचीं ताटां भिरकावन मारताले ।
घेताले अवतार नरशींवाचो ॥६९॥ अशें हें जेन्ना घेताले रूप । कोणूच रावपाक धजनासले फुड्यांत । जिवाचे
भिरांतीन सुट्टाले पळत । वृत्ती खवळटाली तेन्ना ॥७०॥ केन्ना तिडकताले अचकीत । भक्तांचेर आकांताचे
भडकत । मात केन्ना मेणा परस मोव जायत । पुतळो दया शांतीचो ॥७१॥ केन्ना दिसताले काळाग्नीचो अवतार ।
भक्तांक धरताले तरसादीचे धारेर । केन्ना जाताले लोणी कशे मवाळ । दिसताले खुशालभरीत तेन्ना ॥७२॥
संतापान जरी लागले थरथरूंक । दोळे गरागरा घुंवडावंक । तरीय काळजांत ओतो मायेक । आवयक भुरग्याचो
तसो हो ॥७३॥ खिणांत घालयताले रागाक । उलो मारून आपयत भक्तांक । म्हणटाले “हांव कोणाचेरूय काडटां
तिडक । मनाक जाणीव आसना ताची ॥७४॥ आवय जर घालता भुरग्याचेर खोंट । दर्या जर धाडटा न्हंयेक परत ।
जाल्यारूच हांव तुमकां करीन पयस । करतलों वायट तुमचें ॥७५॥ हांव म्हज्या भक्तांचे अधीन । आसां उबो

१. विसंगतताय.

राविल्लों कुशीन । सदांच ताच्या मोगाचे भुकेन । दितां उलो उल्याक'' ॥७६॥ कथा भाग हो बरयतां बरयतां । याद जाली तसलीच कथा । देख म्हणून तुमकां सांगतां । आयकात जागरूकतायेन ॥७७॥ आयलो कल्याणाचो एक मुसलमान । सिदीक फाळके नांवान । मक्कामदिना वारी करून । पावलो शिरडी भोंवडेर ॥७८॥ जाणटो हाजी पावतकूच शिरडींत । गेलो उत्तर 'मुखी चावडेंत । पूण पयल्या णव म्हयन्यांनी । घालिना साईन नदर ताचेर ॥७९॥ आयलिना ताची भक्ती फळाक । मारल्यो ताणें खेपो कैक । तरीय जालिना नदर नदरेक । गेले यत्न सगले फुकट ॥८०॥ मशीद उकती सगल्यांक । नासलो आडपड्डो कोणाक । मात आज्ञा नासली त्या फाळक्याक । येवपाक भितर मशिदींत ॥८१॥ फाळके मनांत खंती जालो । नशिबाक आपल्या खेपपाक लागलो । रातदीस चिंतपाक लागलो । पाप कसलें केलें आपणें ॥८२॥ कितें केल्यार जातले प्रसन्न । बाबा कशे जायत कृपासंपन्न । हेच विचार घोळटाले मनांत । दीसरात फाळक्यांच्या ॥८३॥ इतल्यान कोणें तरी सांगलें ताका । खंती असो जावं नाका । माधवरावाक मेळ एकदां । जातली इत्सा पुराय ॥८४॥ आदीं घेनासतना नंदीचें दर्शन । शंकर जातलो व्हय प्रसन्न । ताकाय वचपाचें तेच वटेन । मेळ्ळें बरें साधन तें ॥८५॥ अतिशयोक्ती ही वयलेचाराक । घडये दिसतली श्रोत्यांच्या मनाक । पूण आयलो हो अणभव भक्तांक । दर्शना वेळार शिरडींत ॥८६॥ जाच्या मनांत बाबां कडेन । जावचें उलोवप शांतपणान । वच्चें ताच्याच सांगातान । माधवरावान सुरवातीक ॥८७॥ आयला कोण हो कित्या पासत । गोड उतरांनी कळोवचो हेत । सुरवात जातकूच समर्थ । जातले मागीर तयार उलोवपाक ॥८८॥ आयकून तें

१. शिरडींत एकामेकांक फुडो करून दोन चावड्यो आसात. एक उत्तरेक तोंड करून आनी दुसरी दक्षीणे वटेन फुडो करून.

सगळें । हाजीन माधवरावांक म्हणलें । “एकदांच सोंपयात म्हजे हे तळमळे । दियात दुर्मीळ तें मेळोवन” ॥८९॥
पडले भिडेक माधवराव । केलो ठाम मनाचो निच्छेव । फातर उडोवन घेवया थाव । आसूं वा नासूं कार्य
कठीण ॥९०॥ धाडस करून मशिदींत गेलो । संद पळोवन विशय काडलो । “बाबा तो म्हातारो भोव तिश्टलो ।
करात उपकार ताचेर ॥९१॥ करून वारी मक्कामदिना । आयला शिरडींत तुमच्या दर्शना । काकुळट ताची कशी
येना । घेयात न्हय ताका मशिदींत ॥९२॥ लोक अनेक येतात । मशिदींत दर्शनाक वतात । कोणूच तांकां आडायनात ।
हाकाच कित्याक घेनात भितर ॥९३॥ घेयात न्हय ताका मशिदींत । कृपा एकदांच ताचेर करात । वतलो तोय
तत्काळ परत । जावन खुशालभरीत” ॥९४॥ “श्याम्या अजून तुजे दुदाचे दांत । सारके झडिल्ले नात । नासतना
ताचेर अल्लाची खुदरत । कितें हांव करतलों ताका ॥९५॥ नासतना अल्लामियांचो उपकारी । कोण चडटलो हे
मशिदीची पायरी । अघटीत हांगाच्या फकिराची करणी । न्हय हांव धनी ताचो ॥९६॥ आसूं, कांय अंतराचेर बांय
कडेन नीट । आसा जी एक पांयवाट । चलून येशीत व्हय तूं नीट । चल विचार स्पश्ट ताका” ॥९७॥ हाजीन म्हळें
“कितलीय बिकट । आसल्यार चलतलों हांव ती नीट । पूण म्हाका दियात प्रत्यक्ष भेट । दियात बसपाक पांयां
कडेन” ॥९८॥ आयकून शामा कडल्यान हें उत्तर । साईन म्हणलें आनीक विचार । “चार फावटीं चाळीस हजार ।
दितलो व्हय तूं म्हाका” ॥९९॥ माधवरावान सांगतकूच हो निरोप । हाजीन म्हळें “हें कितें जालें विचारप । दितलों
चाळीस लाख पसून जर मागीत । हजारांचें कितें बसला घेवन” ॥१००॥ ताचेर साईन म्हणलें ताका विचार ।

१. ईश्वरी शक्त.

“आयज बकरो कापपाचो विचार । आसा आमचो मशिदी भितर । मास तुका कसलें जाय ॥१०१॥ वा जाय तुका हाड, पेंगट । काय अंडकोशाची आस मनांत । कितें जाय ताका निश्चीत । चल विचार त्या म्हाताऱ्याक” ॥१०२॥ माधवरावान सगलें सांगलें । हाजी विशीं साईं जे उलयले । हाजीन ठामपणान म्हणलें । “नाका म्हाका तातूंतलें कांयच ॥१०३॥ दिवपाचेंच आसल्यार दियात । एकूच आस आसा मनांत । कोळंब्यांतलो कुडको मेळत । जाल्यार कृतकल्याण जातलें म्हजें” ॥१०४॥ हाजीचो हो रकाद घेवन । माधवराव आयलो परतून । करतकूच साईक तें निवेदन । खवळ्ळे बाबा अचकीत ॥१०५॥ कोळंबो आनी उदकाची घागर । उबारून भिरकायल्यो दारार । हात चाबून करकर । आयले कुशीक हाजीच्या ॥१०६॥ हाजी मुखार आपली कफनी । वयर उबारून दोनूय हातांनी । म्हणलें “समजता तूं स्वताक व्हडलो ज्ञानी । झेत मारता व्हय म्हजे मुखार ॥१०७॥ जाणटेपणाचो झेत दाखयता । अशेंच व्हय तूं कुराण वाचता । मक्का गेल्ल्याचो अहंकार धरता । पूण तूं वळखना म्हाका” ॥१०८॥ असो ताका तापयलो । वायट उतरांनी हिणयलो । हाजी सामको गळसणलो । आयले साई परत ॥१०९॥ मशिदीच्या जेन्ना आंगणांत पावले । अस्तुऱ्यो दिसल्यो विकतना आंबे । पांटले भरून ते विकत घेतले । धाडले रोखडेच हाजीक ॥११०॥ तशेच रोखडेच फाटीं परतले । परत त्या फाळक्या कडेन गेले । पंचावन रुपया बोल्सांतल्यान काडले । दवरले ताच्या हातार ॥१११॥ थंयच्यान मागीर प्रेम बसलें । हाजीक जेवपाक आपयले । दोगूय जशें सगलें विसरले । हाजी एकरूप जाले आपल्या रंगांत ॥११२॥ मुखार ते गेले आयले । बाबांचे भक्तीन उपाट रंगले । उपरांत

१. भाकरेचे कुडके दवरपाचें मातयेचें आयदन.

बाबांनीय दिले । वेळावेळार रुपया तांकां ॥११३॥ आसूं, एकदां श्रीसाईंक । पळयले आळयतना इंद्राक । कुपांचेरूय तांचो पूर्ण शेक । दिसलें अजाप सगल्यांक ॥११४॥ मळब दाटिल्लें काळखान । सुटिल्लो वारो नेटान । सुकर्णीं सावदां कांचेवन । भोव भिरांकूळ असो वेळ तो ॥११५॥ जालो सुर्यास्त सांजवेळ । अचकीत उठली वावटळ । जालें आकांताचें वादळ । जाली धांदळ सगल्यांची ॥११६॥ तातूंत नेटाचो गडगड । जोगलांचो कडकड । वाऱ्याचो नेट भिरांकूळ । कोसळ्ळो पावस उटंगारांचो ॥११७॥ आयिल्लो ताचेर सांवार । तातूंत कऱ्यांचोय शिंवर । गांवकारांच्या काळजांत थरथर । धांवपळ गोरवां वासरांचीय ॥११८॥ मशिदीचे पांवळेक । दरिद्री भिकारी आयले आसऱ्याक । गोरवां वासरांय पाख्या पोंदाक । जाली गर्दी मशिदींत ॥११९॥ चारूय वटयां उदक जालें । तण सगलें व्हांवून गेलें । शेत भात भिजून गेलें । रडलीं काळजां शेतकारांचीं ॥१२०॥ लोक सगले भियेले । सभामाटवांत येवन जमले । कांय जाण मशिदीचे पांवळेक रावले । घालें गाराणें श्रीसाईंक ॥१२१॥ जोगाई जाखाई मरीआई । शनी शंकर अंबाबाई । मारुती खंडोबा म्हाळसाई । जाग्या जाग्यांचेर शिरडींत ॥१२२॥ पूण कठीण प्रसंग येता तेन्ना । लोकांच्या आदाराक एकलोय येना । तांचो तो चलतना उलयतना धांवतना । पावता संकश्टाक एक साई ॥१२३॥ लागना तांकां बोकडो कोंबो । लागना पयसो आडको । तो फकत भक्तीचो भुकेल्लो । व्हरता लयाक संकश्टां ॥१२४॥ पळोवन लोकांक अशे भियेल्ले । काळीज साईंचें पाझरलें । गादी सोडून मुखार आयले । रावले उबे दरवट्यार ॥१२५॥ मारतालो आकांताचो गडगड । जोगलांची भिरांकूळ तडतड । तातूंत साईंम्हाराजान रावून दरवट्यार । घालो उलो व्हडल्यान ॥१२६॥ आपल्या जिवा परस आपले भक्त । देवाक आवडटात साधूसंत । देव

तांच्या उतरांनी वागतात । घेतात अवतार रुपांत तांच्या ॥१२७॥ आयकून भक्तांचो उलो । देवाक लागता
कळवळो । घेता भक्तांचो भार सगलो । भावना तांच्यो वळखून ॥१२८॥ मारलो उल्यार उलो । आवाज चारूय
दिशांनी घुमलो । दिसलें मशिदींत भुंयकांप जालो । कानठळ्यो बसल्यो सगल्यांच्यो ॥१२९॥ आवाजान त्या
महाप्रचंड । थरथरलें देवूळ मशीद । कुपांनी तेन्ना थांबयलो गडगड । आयलो पावसूय आसरून ॥१३०॥ बाबांचो
तो उलो आकांताळो । आखखो सभामाटव हाल्लो । लोक सगळो कांपरेलो । जालो स्तब्ध जाग्यारूच ॥१३१॥ गूढ
चातूर्य बाबांचें । जालें पावसाकूय आकर्शण ताचें । वारोय थांबलो थंयचे थंयच । पयसावलें धुकेंय
खीणभरांत ॥१३२॥ हळू हळू पावस आसरलो । वाऱ्याचोय नेट उणो जालो । मळबांत चंद्र दिसूंक लागलो ।
दिसूंक लागलीं नखेत्रांय ॥१३३॥ मुखार पावस थांबलो पुराय । निवळ्ळो नेट वाऱ्याचोय । दिसूंक लागलो पूर्ण
चंद्रूय । जाली खोशी सगल्यांक ॥१३४॥ दिसलें इंद्राक काकुळट आयली । राखूंक जाय संताची वाणी । कुपां
फाफसलीं जळींमळीं । जाली शांत वावटळ ॥१३५॥ पावस पुराय थांबलो । वारोय मंद व्हांवपाक लागलो । गडगड
जाग्यारूच जिरलो । आयलो धीर सुकण्या सावदांक ॥१३६॥ घरांच्यो पांवळ्यो सोडून । गोरवां वासरां भायर सरून ।
वावरूंक लागलीं मेकळ्या मनान । उडलीं सवणींय मळबांत ॥१३७॥ आदलो भिरांकूळ प्रकार । मानून बाबांचे
उपकार । गेलो लोक घोघर । गोरवांय लागलीं वाटेक ॥१३८॥ असो हो साई दयेचो पुतळो । ताका भक्तांचो भोव
कळवळो । आवयक जसो भुरग्याचो उमाळो । व्हडवीक कितली सांगूं तांची ॥१३९॥ उज्याचेरूय अशीच सत्ता ।
ह्या अर्थाची थोडे भितर कथा । श्रोत्यांनो आयकात सादर चित्ता । कळटलें आगळेपण तांकीचें ॥१४०॥ एकदां

द न पार च्या वेळार । धुनींतल्या उज्याचेर आयलो भार । कोण रावत तेन्ना लागीं लागसार । रसरसपी त्या
उज्याच्या ॥१४१॥ आकांताचो उजो पेटलो । म्हणटां म्हणटां गादयेक तेंकलो । दिसलें मशिदीचो गोबर जातलो ।
जातली काबार खिणांत ॥१४२॥ तरीय बाबा मनांत शांत । आयिल्लो लोकांचेर आकांत । पळयताले जावन
अजापीत । कितें ही करणी साईची ॥१४३॥ एकलो म्हणटालो हाडात पाणी । दुसरो म्हणटालो घालचें कोणी ।
घडये पडत बाबांची तापोवणी । वतलो कोण ते सुवातेर ॥१४४॥ तळमळे जरी सगल्यांक । विचारपाचें नासलें
धाडस कोणाक । बाबांनीच घालो हात सटक्याक । थारावन कितें तरी मनांत ॥१४५॥ पळोवन उज्याचो भडको ।
घेवन हातांत सटको । मारपाक लागले फटक्यार फटको । दिलो आदेश “वच फाटीं” ॥१४६॥ धुनी कडल्यान एक
हात । खांब्याचेर करपाक लागले आघात । ज्वाळांक पळयत पळयत । “सबूर सबूर” म्हणटाले ते ॥१४७॥ दरेका
फटक्या कणकणी । ज्वाला मोव पडपाक लागली । भिरांत मुळासयत उडून गेली । जाली धुनी ती शांत
शांत ॥१४८॥ असो हो साई संतवर । ईश्वराचोच दुसरो अवतार । माथें तांच्या पायांचेर । दवरतकूच कृपा
करतले ॥१४९॥ जावन श्रद्धा भक्तीयुक्त । करतलो जो अध्यायाचें नित्य । पारायण जावन स्वस्थचित्त । संकश्टमेकळो
जातलो तो ॥१५०॥ खूब कितें करूं हांव कथन । करून नितळ अंतस्कर्ण । नेमनिश्ठ जायात साईतल्लीन । ब्रह्म
सनातन पावतले ॥१५१॥ पूर्ण जातलें सगलें इत्शीत । जातले अखेरेक आस विरयत । पावतले दुर्मीळ सायुज्यधाम ।
मेळटलो राम अखंड ॥१५२॥ ज्या भक्तांच्या मनांत । परमार्थ सूखशांतीची आस । ताणें ह्या अध्यायांत । दवरची

१. शांत जा, शांत जा ! २. कडकडीत नेम पाळपी. ३. जिवाक ईश्वरा कडेन एकरूप करपी.

श्रीसाईसच्चरीत १४०

पूर्ण आदरवृत्ती ॥१५३॥ नितळ जातल्यो चित्तवृत्ती । कथा आयकल्ल्यान परमार्थ प्रवृत्ती । बऱ्याची प्राप्ती वायटाची
निवृत्ती । घेवचो अणभव श्रीसाईचो ॥१५४॥ हेमाडपंत साईक शरण । फुडलो अध्याय अतीपावन । गुरू शिऱ्याचें तें
महिमान । घोलप-दर्शन गुरूपुत्राक ॥१५५॥ शिऱ्याचेर कसलोय प्रसंग येवं । ताणें सोडचो न्हय आपलो गुरूदेव ।
साई हाचो प्रत्यक्ष अणभव । दाखयता दृढभाव वाडोवन ॥१५६॥ जे जे भक्त आयले भेटेक । सगल्यांकूच दर्शनाची
उमळशीक । कितें ना कितें दरेकल्याक । दिवन वाडयली भक्ती तांची ॥१५७॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान ।
रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । श्रीसाईव्हडवीक वर्णन नांवाचो हो इकरावो
अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

आकर्शणान् । पळयनात ते बांय दोंगर देगण । घालतात उडी भक्तां खातीर ॥११॥ म्हणुनूच अज्ञानी जाणिनात ।
परमार्थ कसो तो करतात । बायल-भुरगीं धन कशें जोडटात । बावड्यांक त्या नासता खबर कांयच ॥१२॥ अशीं
अज्ञानी भोळीं बावडीं । देवाक अपुरबाय भोव तांची । देवाक विमुख देवनिराळीं । नडटा तांकां अभिमान ॥१३॥
अज्ञान्यांची येतली दया । संतांनी एकदां लायतकूच माया । विस्वास व्हड दाखयतां । अहंकार ज्ञानाचो
निर्फळ ॥१४॥ पंडीत समजुपी मूर्ख आसतात । पोक्या अभिमानान बेठेच फुगतात । भक्तीपंथाची निंदा करतात ।
नाका तांची संगत ॥१५॥ नाका रंग-जातीभेदाचें बंड । नाका वर्ण अभिमानाचें पाखंड । जावं नाकात वर्णाश्रमधर्मलंड ।
नास्तीक पंडीत जावचें न्हय ॥१६॥ वेदवेदांगांतले पारंगत । ज्ञानाच्या अहंकारान उन्मत्त । भक्तीमार्गाच्या आड
येतात । लागना तांची धडगत ॥१७॥ अज्ञानी विस्वासा-सारकें । तरतलो तो भवभयाचें वजें । मात ह्या शास्त्रपंडितांचें
कुवाडें । केन्नाच सुटना कोणाक ॥१८॥ संतांचेर दवरतकूच विस्वास । अज्ञान्यांचें जाता अज्ञान पयस । ज्ञान
अभिमान्यांक ना दुबाव कश्ट । जल्मतलो सद्भाव तांचे भितर ॥१९॥ आसूं, एकदां सुदैवान परिपाट । अशी घडली
गजाल विचित्र । असली एका कर्मठाच्या नशिबांत । लाभ दिणी भेट श्रीसाईची ॥२०॥ ताचो संकल्प आसलो
वेगळो । योगायोग आसलो आगळो । तातूंतल्यानूच शिरडीचो लाभ घडलो । पडलो नदरेक गुरू ताचो ॥२१॥ तें भोव
म्होंवाळ कथानक । जें गुरूम्हात्म्य प्रकाशक । आयकात तें तुमी मुजरत । प्रेम दाखोवपी गुरूभक्तांक ॥२२॥ नासकाचे
कर्मठ सोवळे । अग्नीहोत्री आडनांव 'मुळे' । पूर्वपुण्यायेच्या बळें । आयले एकदां शिरडीक ॥२३॥ गांठीक नासतना हें
पुण्य । शिरडीक उरना एक खीण । कोणाचो कितलोय निश्चेव प्रबळ । चलना चळवळ बाबां मुखार ॥२४॥ कोणूय

१. फाट करून. २. दाखयतकूच. ३. ठक. ४. तज्ञ. ५. रीत. ६. उकतें करून दाखोवपी. ७. धर्मनिश्ठ.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

महणीत हांव वतलों । मनाक येत तितलो रावतलों । हें ना तो करपाक शकतलो । दुसऱ्याच्या ताब्यांत तो
सर्वस्वी ॥२५॥ अशे मी मी म्हणपी । थकले कितले निश्चेव करपी । अहंकार सगल्यांचो घालोवपी । श्रीसाई एक
देवता स्वतंत्र ॥२६॥ तुमचो वेळ आयलेवीण । बाबांक जायना तुमचें स्मरण । कानांत पडना तांचें गूणवर्णन । दर्शन
कशें तें घडटलें ॥२७॥ वच्चें श्रीसाईच्या दर्शनाक । इत्सा आसली अनेकांक । योगूच आयलोना अखेरेक । साई-
निर्वाणा मेरेन ॥२८॥ फुडें केन्ना तरी वचुया म्हणटना । आडमेळ्यांनी फाट सोडलिना । जायते उरले वाटेरूच येतना ।
बाबाय जाले विलीन अनंतात ॥२९॥ आयज फाल्यां करतना । भेट केन्ना घडलीच ना । पश्चतापा बगर कांय
मेळ्ळेंना । फटवले दर्शनाक पसून ॥३०॥ अशी जांची उरल्या भूक । आयकल्यार ह्यो कथा आदरपूर्वक । दुदाची
तान भागयतलें ताक । विस्वास पूर्ण दवरल्यार ॥३१॥ बरें जे कोण भाग्यान पावतात । दर्शन स्पर्शान तृप्त जातात ।
ते कितें थंय मजें प्रमाण रावतात । बाबांनी जाय दवरपाक ॥३२॥ स्वता कोणूच शकना वचपाक । मनांत आसुनूय
जमना रावपाक । मजें प्रमाण थंयच्यान येवपाक । आज्ञे बगर श्रीसाईचे ॥३३॥ एकदां काका महाजन । शिरडीक
गेले मुंबयच्यान । सप्तकभर थंय रावून । परत येवचें ह्या विचारान ॥३४॥ चावडी सोबीत सजोवन । बाबां मुखार
पाळणें बांदून । भक्त नाचताले खोसयेन । मनयताले सुवाळो कृष्णजल्माचो ॥३५॥ दबाजो तो अष्टमीचो । दोळे
भरून पळोवचो । विचार करून असो मनाचो । काका पावले शिरडीक ॥३६॥ पयल्याच दिसा घेतना दर्शन ।
विचारलें तांकां साईन । “वतले केन्ना घरा परतून” । अजापले मनांत काका तेन्ना ॥३७॥ कित्याक हो प्रस्न
पयलेच भेटेंत । काका जाले अजापभरीत । रावचें आठ दीस शिरडींत । आसलें मनांत तांच्या तेन्ना ॥३८॥ बाबानूच
जेन्ना स्वता विचारलें । काकांक उत्तर दिवचेंच पडलें । दिसलें तेंय बाबाच सुचयताले । देखुनूच दिलें योग्य तें ॥३९॥

“बाबा दितले आज्ञा जेन्ना । वतलों हांव घरा तेन्ना” । काकान अशें सांगलें तेन्ना । “फाल्यांच वच” म्हूण सांगलें ॥४०॥ आज्ञा ती मानून प्रमाण । बाबांक करून अभिवंदन । आसुनूय अष्टमीसारको सण । परतले काका त्याच दिसा ॥४१॥ मुखार जेन्ना ते गांवांत पावले । पेडयेचेर वचून पळयलें । धनी वाट पळयतूच आसले । काका केन्ना येतले ताची ॥४२॥ कारकून अचकीत पडलो दुयेंत । धनयाक काकांची भोव गरज । काकांनी बेगोबेग येवचें परत । म्हणून पत्र धाडिल्लें शिरडीक ॥४३॥ काका वतकूच थंयच्यान । सोद घेतलो पोस्टमनान । मागीर तें पत्र धाडलें परतून । मेळ्ळें घरांत काकांक ॥४४॥ हाचे उरफाटें आनीक अशीच । खबर आयकात ल्हानशीच । भक्तांक कळना बरें वायट कांयच । साईक तें स्पश्ट कळटालें ॥४५॥ एकदां नासकाचे नामनेचे वकील । भक्त एक बाबांचे मोगाळ । नांव जांचें भाऊसाहेब धुमाळ । आयिल्ले फकत घेवपाक दर्शन ॥४६॥ उब्या उब्यांनीच घेवचें दर्शन । करून चरणांक नमन । घेवन उदी आशिर्वचन । वच्चें परतून ह्या विचारान ॥४७॥ वतना परत वाटेर निफाडाक । देंवपाक जाय आसलें धुमाळांक । थंय एके सुनावणेक । वचपाची ताकतीक आसली तांकां ॥४८॥ हो जरी तांचो बेत । बाबा जाणटाले बरें वायट । परत वचपाक आज्ञा मागीत । दिलिना बाबांनी कशीच तांकां ॥४९॥ सप्तकभर दवरून घेतलो । आज्ञा दिवंक न्हयकार दिलो । सुनावणेचो वेळ गेलो । अश्योच चुकल्यो तारखो तीन ॥५०॥ फुडेंय कांय दीस आनीक । दवरून घेतलो धुमाळाक । हेवटेन सुनावणेचे तारखेक । न्यायाधीश उचांबळीत ॥५१॥ जावंक नासलें केन्नाच जल्मांत । अशे तरेन दुखपाक लागचें पोटांत । सुनावणी आपसूक मुखार धुकलीत । लागचो काळ सार्थकीं ॥५२॥ धुमाळांक साई सांगात मेळून । पक्षकाराचें चिंता निरसन । आयलें कश्टां बगर घडून । दवरिल्ल्यान विस्वास साईचेर ॥५३॥ मागीर योग्य वेळार । धुमाळाक आज्ञा दिली मुखार । सगलीं कार्यां सूखकर । लिला अगाध

सईची ॥५४॥ सुनावणी चल्ली म्हयने चार । न्यायाधिशूय आयले चौग बदलेर । पूण येस आयलें अखेर । सुटलो
आरोपी निर्दोश ॥५५॥ एकदां एक भक्तप्रवर । नानासाहेब निमोणकर । कसो ताचे घरकान्नीचो कैवार । घेतलो
आयकात बाबांनी ॥५६॥ निमोण गांवचे जमीनदार । न्यायाधिशोचो कारबार । दितालें जांचे कडेन सरकार । पेझाद
ते व्हड ॥५७॥ माधवरावांचो चुलतो ज्येश्ठ । जाण्टो आनी पुज्य श्रेश्ठ । घरकान्न जायाय भोव एकनिश्ठ । साईच
इश्ठ दैवत जांचें ॥५८॥ सोडून जमीनदारीचो गांव । आयलीं रावपाक शिरडींत दोगांय । दवरून साईचेर पूर्ण भाव ।
वागतालीं धादोसकायेन तीं ॥५९॥ सदांच फांतोडेर उठून । न्हावन धुवन नितळ जावन । करपाक कांकड आरती
पुजन । येतालीं चावडेर दोगांय ॥६०॥ फुडें आपलीं स्तोत्रां म्हणीत । नाना बाबां वांगडाच रावत । जाय मेरेन सूर्य
अस्त । करताले सेवा बाबांची ॥६१॥ बाबांक व्हाळाचेर व्हरताले । मशिदींत हाडून पावयताले । मेळत ती सेवा
करताले । भोव खुशाल मनान ॥६२॥ घरकान्नीनूय आपले परीन । करची मना काळजांतल्यान । सेवा बाबांची
नित्य नेमान । दिसूयभर थंयच रावून ॥६३॥ मात न्हावप धुवप करपाक । तशेंच जेवणखाण रांदपाक । आनी राती
कडेन न्हिदपाक । वतालीं आपल्या राबित्यार ॥६४॥ बाकीचो पुराय वेळ । दनपार तिनपार सांज सकाळ ।
घालयतालें हें दांपत्य प्रेमळ । रावून सांगातान बाबांच्या ॥६५॥ सेवा तांची सांगूंक गेल्यार । जातलो ग्रंथाचो भोव
विस्तार । म्हणून हो भाग सांगून थोडे भितर । घेतां आटापार विशय हो ॥६६॥ पूत पडिल्लो दुयेंत बेलापूराक । थंय
वच्चें पडलें घरकान्नीक । विचारून तिणें घरकाराक । केली तयारी वचपाची ॥६७॥ सदांचे वरी मुखार । बाबांचोय
घेतलो विचार । मेळटकूच बाबांचो हयकार । सांगलें तशें घरकाराक ॥६८॥ आसूं, अशे तरेन निश्चीत जालें ।
बेलापूराक वचपाचें थारलें । मुखार नानांचें सांगणें पडलें । दुसऱ्याच दिसा परत यो म्हणून ॥६९॥ कारणूय तशेंच

आसलें । म्हणून नाना तिका सांगलें । चल पूण फाल्यांच यो म्हणलें । दोट्टी मन जालें घरकान्नीचें ॥७०॥ दुसऱ्या दिसा पाडव्याची उमास । तोय थंयच काडचो दीस । आसलें तिच्या मनांत खास । पूण कळळेंना तें नानांक ॥७१॥ ते भायर उमाशेचो दीस । योग्य नासलो करपाक प्रवास । कुवाडें हें कशें सोडोवप । पडली हुसक्यांत घरकान्न ॥७२॥ वचना जाल्यार बेलापूराक । समाधान नासलें तिच्या मनाक । दुखोवपाकूय शकनासली घरकाराक । तरीय आज्ञा मोडप कशी ॥७३॥ आसूं, मागीर केली तयारी । बेलापूराक वचपाची । व्हाळार वताली स्वारी बाबांची । नमस्कार केलो तिणें तांकां ॥७४॥ कोणूय वतना दुसऱ्या गांवांत । पावचें म्हूण आडखळी विरयत । जशे देवा कडेन मागतात । तीच प्रथा शिरडींतूय ॥७५॥ मात थंयचो देव साई । वचपाची कितलीय जरी घाई । मार्थें दवरूनूच तांचे पांयीं । वताले ते मुखार ॥७६॥ अशे थंयचे परंपरे प्रमाण । साठ्यांच्या घरा मुखार । बाबा उबे आसतना खीणभर । अस्तुरेन केलें वंदन चरणांक ॥७७॥ नानासाहेब निमोणकर । हांचे सयत ल्हान व्हड हेर । सगल्यांनी येवन थंयसर । घेतलें दर्शन बाबांचें ॥७८॥ अशा समेस्त भक्तां मुखार । चड करून नानां हुजीर । बाबांनी अस्तुरेक जें सांगलें थंयसर । पळयात वेळाचें भान बाबांचें ॥७९॥ मार्थें चरणांचेर दवरून । आज्ञा जेन्ना मागली तिणें । सांगलें तिका बाबान । “चल वचून यो सवकासायेन ॥८०॥ चार दीस सुसेगाद रावून । पुताची योग्य सेवा करून । सगल्यांची खबरबात घेवन । यो तूं परत शिरडीक” ॥८१॥ अशें बाबांचें आयकून वचन । खुशाल जालें अस्तुरेचें मन । निमोणकरांकूय पटली खूण । जालीं समाधानी दोगांय ॥८२॥ सारांश आमी करचे बेत । आमकां खबर ना सुरवात शेवट । बरें वायट सांबाळटात संत । जाणटात ते सगलें ॥८३॥ भूत भविश्य वर्तमान । हातचो मळ कशें तांकां गिन्यान । केल्ल्यान तांचे आज्ञेचें पालन । जातात भक्त सूखसंपन्न ॥८४॥ आसूं, आतां आदलें

आख्यान । चलोवया मुखेल कथा निरुपण । कशे तरेन मुळ्यांचेर कृपा करून । दिलें दर्शन गुरूचें ॥८५॥ श्रीमंत
बापुसाहेब बुद्दीगेर वचून । निमतान तांची भेट घेवन । रोखड्यारोखडें वच्चें परतून । आसलें मनांत
मुळ्यांच्या ॥८६॥ पूण असो जरी तांचो हेत । बाबांच्या आसलें दुसरेंच मनांत । तो चमत्कार तो संकेत । आयकात
शांत चित्तान ॥८७॥ श्रीमंतांची भेट घडली । मंडळी मशिदी वटेन चलताली । मुळ्यांच्याय मनांत इत्सा जाली ।
चलपाक लागले भक्तां वांगडा ॥८८॥ मुळेचें स शास्त्रांचें अध्ययन । ज्योतीशविद्येंतले व्हडले तज्ञ । हात पळोवपांतूय
तितलेच प्रवीण । रमले दर्शन घेतकूच ॥८९॥ दुदफेणे बर्फी मिठाय नाल्ल । तरातरांची फळफळावळ । व्हडा
प्रमाणान ओंपताले सरळ । भक्त प्रेमान बाबांक ॥९०॥ ते भायर थंय येत भाजयेकान्न । जांब केळीं ऊस घेवन ।
बाबा पदरचे पयशे दिवन । घेताले विकत केन्नाकेन्ना ॥९१॥ स्वताचे पयशे मोडटाले । आंब्यांचे पांटले घेताले ।
केळींय हाडपाक सांगताले । दिताले भक्तांक मेकळेपणान ॥९२॥ आंबो एकेक हातांत घेवन । दोनूय तळव्यांनी
मदीं धरून । चोळून चोळून मोव करून । दिताले खावंक भक्तांक ॥९३॥ आंबो तो ओंठांक लागतकूच । वच्चो
एकदांचो रोस पोटांत । जसो भरून दिवचो रोस पेल्यांत । साल कोय उडोवची भायर ॥९४॥ आनीक वेगळो प्रकार
केळ्यांचो । भक्तांक भितरलो गाबो दिवचो । स्वता आपूण साली खावच्यो । करणी आगळी कितली ही ॥९५॥
फळां हीं सगलीं धरून हातांत । बाबा एक एक भक्तांक वांटीत । केन्ना तरी मारल्यार मनाक । स्वताय चाखीत
एखादें ॥९६॥ परंपरा ही उरची चलत । भक्त लोकां खातीर फकत । म्हणून केळीं घेवन विकत । बाबा वांटीत
सगल्यांक ॥९७॥ शास्त्रीबुवा भोव अजापले । पळोवन चरण बाबांचे । ध्वज वज्र अंकूश रेखांचें । निरिक्षण करचेंशें
दिसलें तांकां ॥९८॥ भक्त काकासाहेब दीक्षित । आसले तेन्ना लागींच । उखलून चार केळीं दीत । हातांत तेन्ना

बाबांच्या ॥१९॥ कोणें बाबांक खूब सांगलें । बाबा हे क्षेत्रा वयले शास्त्री मुळे । पावल्यात चरणां कडेन पुण्याच्या बळें । प्रसाद-फळां दियात तांकां ॥१००॥ कोणूय सांगात वा सांगूं नाकात । आयले बगर बाबांच्या मनांत । कोणाकूच ते केन्ना कांयच ना दीत । करतले तेन्ना कितें ते ॥१०१॥ केळीं न्हय, मुळे मागतात हात । तेच खातीर ते पसरायतात हात । बाबा तांचे कडेन दिनासतना लक्ष । वांट्टाले प्रसाद सगल्यांक ॥१०२॥ मुळे बाबांक विनंती करीत । फळां नाकात दियात हात । पळोवंक जाय भविश्य म्हणीत । दिलोना हात बाबांनी ताका ॥१०३॥ तरीय मुळे मुखार सरले । हात बाबांचो ओडूंक लागले । बाबांनी तांकां किकोंत केले । खबरूच नाशिल्ले वरी कितेंच ॥१०४॥ पसरायिल्ल्या मुळ्याच्या हातांत । बाबा चार केळीं दवरीत । बसपाक सांगलें पूण दिलोना हात । मुळ्याक कसोच करून ॥१०५॥ ईश्वरा खातीर झरयली जीण । ताका भविश्याची गरज कोण । अवाप्तसकळकाम साईराय पूर्ण । मायबाप जो सद्भक्तांचो ॥१०६॥ पळोवन बाबांची इत्साहीन स्थिती । भविश्या विशीं उदासीन वृत्ती । शास्त्रीबुवान घेतलो हात फाटीं । दिलो नाद सोडून ॥१०७॥ कांय खीण बसले शांत । मंडळी वांगडा गेले वाड्यांत । न्हावन धुवन सोवळें न्हेसत । गेले करपाक 'अग्नीहोत्र ॥१०८॥ हेवटेन नित्य कार्या खातीर । बाबा वचपाक लागले व्हाळार । सांगलें 'गेरू घेयात बरोबर । भगवें वस्त्र पांगरात ॥१०९॥ सगले भोव अजापले । बाबा गेरूचें कितें करतले । सगलेच विचार करपाक लागले । याद कित्याक जाली ते मातयेची ॥११०॥ बाबांच्या त्या अस्पष्ट उतरांचो । कोणें कसो अर्थ काडचो । पूण आदरान जर कानांत सांठयलो । कळटलो पूर्ण तुमकांय ॥१११॥ संतांचे जे आसतात बोल । नासतात ते केन्नाच फोल । अर्थभरीत सदा सखोल । मोलावणी तांची अशक्य ॥११२॥

१. होम घालपाचें काम. २. एके तरेची तांबडी माती.

आदीं विचार मागीर उच्चार । हो तांचो सदांचो वेव्हार । उच्चार फाटल्यान आचार । संत साचार आदरतात ॥११३॥
सर्वमान्य ह्या सिद्धांता प्रमाण । केन्नाच थारचें ना फट संतवचन । तपासलें जाल्यार धरून ध्यान । वेळारूच
जाणवतलें तुमकांय ॥११४॥ आसूं, हेवटेन बाबा परतले । शेनाय शींग वाजपाक लागलें । बापूसाहेब जोग तत्काळ
उठले । वेळारूच सुचयलें मुळ्यांक ॥११५॥ आरतीचो जालो वेळ । येतात व्हय मशिदी कडेन । शास्त्रीबुवांच्या
सोवळेपणाक । दिसलो प्रसंग अवघड तो ॥११६॥ उलयले मागीर दिवंक प्रत्युत्तर । घेवया दर्शन सांजवेळार । तशे
जोग लागले त्या समयार । करपाक तयारी आरतीची ॥११७॥ हेवटेन बाबा येवन परत । बशिल्ले आसनार उलयत । ते
मेरेन सगले पुजा सोंपयत । आरती थाटली स्थानाचेर ॥११८॥ इतल्यान हाडात म्हणलें बाबान । दक्षणा त्या नव्या
ब्राह्मणा कडल्यान । बापूसाहेब बुट्टीच तेन्ना उठून । गेले दक्षणा मागपाक ॥११९॥ तेन्नाच मुळे न्हावन धुवन ।
सोवळें वस्त्र न्हेसून । बशिल्ले घालून आसन । मन स्वस्थ करून ॥१२०॥ निरोप आयकून त्या खिणाक । अजाप
दिसलें मुळ्यांच्या मनाक । दक्षणा दिवची कित्याक । हांव तर निर्मळ अग्नीहोत्री ॥१२१॥ आसत बाबा व्हड संत ।
पूण हांव कितें तांचो 'अंकीत । म्हजे कडेन कित्याक दक्षणा मागतात । मन तांचें दुबावलें ॥१२२॥ साईसारके
दक्षणा मागतात । कोट्याधीश रकाद हाडटात । मुळे जरी मनांत दुबावत । दक्षणा घेत बरोबर ॥१२३॥ आनीक
दुबाव तांच्या मनांत । काम घेतलां जें हातांत । सोडून कसो वचूं मशिदींत । येना म्हणपूय जमना जालें ॥१२४॥
दुबावी आत्म्याक नासता निश्चीती । सदांच डळमळीत ताची स्थिती । नासता ताका कसलीच गती । हुमकळटी
अवस्था ताची ती ॥१२५॥ तरीय मागीर केलो विचार । केलो वचपाचो निर्धार । गेले सभामाटवा भितर । वचून

१. गुलाम.

रावले उबे पयस ॥१२६॥ आपूण सोवळो मशीद अपवित्र । कसो वचूं भितर मशिदींत । म्हणून पयसुल्ल्यानूच जोडून हात । केलो नमस्कार बाबांक ॥१२७॥ इतल्यान असो चमत्कार । जालो तांचे नदरे मुखार । बाबा अद्दुश्य गादयेचेर । घोलप गुरूवर दिसले तांकां ॥१२८॥ हेरांक सदांचे साईसमर्थ । मुळ्यांक मात दिसताले घोलपनाथ । ते जरी आदींच 'ब्रह्मीभूत । मुळे अजापीत मनांत ॥१२९॥ गुरू जरी प्रत्यक्षांत समाधिस्त । तरीय दिसताले नदरे मुखार साक्षात । तातूंत मुळे भोव अजापीत । तितलेच मनांत दुबावितूय ॥१३०॥ सपन म्हणपाक न्हय न्हिदिल्लों । जागेपणींच गुरू कसो दिसलो । मुळेंच्या मनांत दुबाव भरलो । जाले स्तब्ध खीणभर ॥१३१॥ आपणाकूच काडलो चिमटो । म्हणलें न्हय हो प्रकार खोटो । कित्याक आयलो हो दुबाव बेठो । सगल्यां सारकों हांव हांगा ॥१३२॥ मुळे मूळचे घोलपभक्त । बाबां विशीं आसले दुबावीत । मात मुखार जाले भक्त । सोडून दुबाव मनांतलो ॥१३३॥ स्वता वर्णाग्रज ब्राह्मण । वेदवेदांगशास्त्रसंपन्न । मशिदींत मेळून घोलप दर्शन । भोव अजापीत जाले ते ॥१३४॥ मागीर वयर गेले धांवून । आपल्या गुरूचे चरण वंदून । उबे रावले हात जोडून । सुटनासलें उतर तोंडांतल्यान ॥१३५॥ भगवीं वस्त्रां न्हेशिल्ल्या भेसान । घोलप स्वाम्यांक दोळ्यांनी पळोवन । पांयांचेर तांच्या घेतलें घालून । धांवत वचून मुळ्यांनी ॥१३६॥ तुटलो उच्च वर्णाचो अभिमान । पडलें दोळ्यांत झणझणीत 'अंजन । मेळटकूच आपलो गुरू 'निरंजन । कृतार्थ पूर्ण जाले ते ॥१३७॥ सोंपली मुळ्यांची दुबाववृत्ती । जडली बाबांचेर प्रीती । अर्दी उगडून दोळ्यांची पाती । एकसारके पळयताले साई चरणांक ॥१३८॥ पुण्य फळें अनंत जल्मांचें । नदरेक पडले चरण साईचे । घडलें न्हाण चरणतिर्थांचें । पुण्यवान मानलो तांणी स्वताक ॥१३९॥ लोक सगले अजापले । अचकीत हें

१. ब्रह्मा कडेन एकरूप जाल्ले. २. काजळ. ३. परब्रह्म.

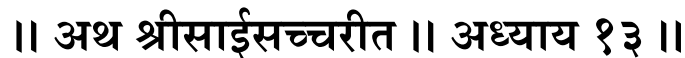
श्रीसाईसच्चरीत १५१

किंतें घडलें । फुलां जे मोखून मारताले । तेच कशे चरणांचेर बाबांच्या ॥१४०॥ हेर म्हणटाले आरत बाबांची । मुळे गायताले स्तवनां घोलपांचीं । व्हड आवाजान आसत तांची । रंगांत रंगून सप्रेम ॥१४१॥ सोवळ्याचो पडलो विसर । सुटलो आफडभश्टकार । घालून घेतलें पांयांचेर । दोळे धांपून खोसयेन ॥१४२॥ उठून उगडले जेन्ना दोळे । घोलप स्वामी अदृश्य जाल्ले । थंय साई समर्थ दिसले । दक्षणा मागताले तांचे कडेन ॥१४३॥ पळोवन बाबांची आनंदमुर्ती । आनी तांची ती अकल्पीत शक्ती । तटस्थ जाल्यो चित्तवृत्ती । विसरले मुळे भान पूर्ण ॥१४४॥ अशी ही म्हाराजांची व्हडवीक । पळयतकूच न्हिवली तानभूक । घेतलें गुरूचें दर्शनसूख । परम हर्श मुळ्यांक ॥१४५॥ जालें समाधान मनाक । घालें लोटांगण बाबांक । उमाळो येवन खोसयेच्या दुकांक । दवरलें माथें चरणांचेर ॥१४६॥ दक्षणा किंतें आसली ती दिली । परत तकली चरणांचेर दवरली । दोळ्यांत खोसयेचीं दुकां देवलीं । फुल्लो कांटो आंगार तांच्या ॥१४७॥ गळो दाटून आयलो । अश्टभाव मनांत दाटलो । म्हणलें दुबाव मनाचो पयसावलो । घडलें दर्शन गुरूचेंय ॥१४८॥ पळोवन बाबांची लिला अलोकीक । मुळ्यां सयत अजापले लोक । कळ्ळो गेरूचो अर्थ समेस्तांक । अणभव आयलो तेन्ना ॥१४९॥ हेच म्हाराज, मुळेय तेच । अजाप कसलें वेळार ह्याच । कळचीना म्हाराजांची युक्ती कोणाकूच । लिलाय तांची अगाध ॥१५०॥ अशेच एक मामलेदार । धरून साईदर्शनाचो आदर । सांगाताक एक इश्ट डॉक्टर । आयलो घेवन शिरडीक ॥१५१॥ डॉक्टर जातीचो ब्राह्मण । रामाचो उपासक आचारवान । देवपुजा शास्त्रोक्त पद्दतीन । करतालो नेमान सदांच ॥१५२॥ साईबाबा मुसलमान । आपलें आराध्य 'जानकीजिवन । आदींच इश्टाक दवरलें सांगून । करचों ना आपूण नमस्कार ॥१५३॥ मुसलमानाक करपाक नमन । राजी जायना

१. श्रीराम.

आपलें मन । म्हणूनच शिरडी येवंक सुरवातीक सावन । दुबावतालें मन म्हजें ॥१५४॥ आगरो पांयां पडपाचो ।
 कोणूच ना तुका करचो । दुबाव काडून उडय मनाचो । राव हुसक्या मेकळो मनांत ॥१५५॥ बाबाय केन्ना सांगचे
 नात । “कर नमस्कार” म्हणचे नात । अशें आस्वासन मामलेदार दीत । जालो डॉक्टर तयार येवपाक ॥१५६॥ असो
 ठाम निर्धार करून । मानून आपल्या इश्टाचें वचन । दुबाव सगलो पयस सारून । सरलो भायर दर्शनाक ॥१५७॥
 पूण शिरडीक जें अजाप घडलें । दर्शना खातीर मशिदींत गेले । पयलीं तांणीच लोटांगण घालें । अजापीत जालो
 इश्ट सामको ॥१५८॥ तेन्ना ताणें विचारलें । विसरलो कसो तूं जें थारायिल्लें । म्हजे आदींच लोटांगण घालें ।
 पांयांचेर कशें मुसलमानाच्या ॥१५९॥ मागीर डॉक्टरान नवल सांगलें । प्रत्यक्ष रामरूप आपणें पळयलें । धांवत
 वचून घालून घेतलें । चरणांचेर श्रीसाईंच्या ॥१६०॥ तेच पळय हे आसनार बसल्यात । तेच सगल्यां वांगडा उलयतात ।
 म्हणटां म्हणटां खीणभरांत । लागतालें दिसपाक साईरूप ॥१६१॥ तातूंत डॉक्टर जाले विस्मीत । म्हणचें हाका
 सपन काय सत्य । म्हणलें हे कशे मुसलमान आसत । हे तर योगसंपन्न अवतारी ॥१६२॥ चोखामेळा जातीचे
 म्हार । रोहिदास आसले चामार । कित्याक प्रीय खाटकाचे जातीचो विचार । ते तर हिंसा करतलेच ॥१६३॥ फकत
 जगाच्या उपकाराक । जल्म मरणाचे फेरे चुकोवपाक । त्यागून निर्गूण निराकाराक । आयले आकाराक हे संत
 जगांत ॥१६४॥ हो साक्षात कल्पवृक्ष । खिणांत साईं खिणांत राम ही साक्ष । घालयलो म्हजो अहंकार प्रत्यक्ष ।
 दंडप्रमाण करून ॥१६५॥ दुसऱ्या दिसा घेतलें एकवत । कृपा करिनात ते मेरेन साईनाथ । पावल दवरप ना मशिदींत ।
 बसले शिरडींत उपासाक ॥१६६॥ अशेच गेले तीन दीस । फुडें उजवाडलो चवथो दीस । घडली कसली खबर खास ।
 आयकात दिवन लक्ष ती ॥१६७॥ राबितो जाचो खानदेशांत । असो ताचो एक इश्ट । पावलो थंय अचकीत । दर्शना

E || श्रीसाईसच्चरीत || E (१५४)

‘‘पुर्वापार धोरणान रावचें । शक्य तितलें आज्ञाधारी जावचें । शाश्वत समाधानी सदांच आसचें । चिंतेस्त रावचें न्हय केन्नाच ॥३॥ ‘‘आरे हांव जरी जालों फकीर । घर ना दार बेफिकीर । बसलों एका जाग्यार स्थीर । कटकट सगली त्यागून ॥४॥ तरीय ती माया अनिवार । म्हाकाय सतायता वयलेवयर । हांव विसरतां पूण पडना तिका विसर । वेंगायता ती म्हाका सदांच ॥५॥ आदिमायाच ते हरीची । धांदल करता ब्रह्मादिकांची । थंय म्हजे सारक्या दुबळ्या फकिराची । धिटाय कितें तिचे मुखार ॥६॥ हरीच जातलो जेन्ना प्रसन्न । तेन्नाच जातलें तें ‘विच्छिन्न । अभंगा विणें हरिभजन । मायेचें निरसन जायना पळय’’ ॥७॥ अशें हें मायेचें व्हडपण । बाबा भक्तांक करीत वर्णन । वांगडाच निवृत्ती करून । वर्णीत तिची भजनस्थिती ॥८॥ म्हजी ‘सचेतन मुर्ती संत । कृष्णान स्वता म्हणलां भागवतांत । सगल्यांक खबर हें स्पश्ट मत । उद्धवा विशीं हरीचें ॥९॥ म्हणून भक्तांच्या ‘कल्याणार्थ । दयाघन श्रीसाईसमर्थ । उलयले जें सत्य सार्थ । आयकात नतमस्तक जावन तुमी ॥१०॥ ‘‘पाप जांचें नाश जालें । अशे जे

१. संमिश्र. २. फट. ३. आदलें आनी उपरांतचें. ४. भंग. ५. जिवी. ६. कल्याणा खातीर.

पुण्यात्मे निराळे । तेच म्हज्या भजनांत रंगले । वळख तांकां कळ्ळी म्हजी ॥११॥ “साई साई” जे म्हणटले नित्य । लक्ष
दवरीन तांचेर दीसरात । उतरांचेर म्हज्या ह्या विस्वास दवरात । जातलें कल्याण खात्रेन ॥१२॥ लागना म्हाका पुजा
‘संभार । षोडश वा अष्टोपचार । जंय श्रद्धा भाव अपरंपार । रावतां थंयसरूच हांव सदैव” ॥१३॥ अशें बाबा
वेळावेळार । उलोवन गेले भक्तप्रेमा खातीर । आतां स्मरून तें एक एक उतर । करुया समाधान मनाचें ॥१४॥ असो
हो साई दयाळू । शरण आयिल्ल्यांचो कृपाळू । भक्तकैवारी मायाळू । नवल पळयात केलें तें ॥१५॥ घालोवन
मनाची चंचलताय । करून ताची एकाग्रताय । आयकात ही नवी कथा पुराय । धादोशी भोव जातले तुमी ॥१६॥
अमृताचो पावस साई मुखाचो । पुरावो तोच जंय तृप्ततायेचो । कोणाक वाज येत शिरडींत वावुरपाचो । विचार
स्वहिताचो केल्यार ॥१७॥ फाटल्या अध्यायांत जालें आख्यान । समाधी घेतिल्ल्या गुरूचें दर्शन । एका अग्नीहोत्राक
कशें दिवन । केलो खुशालभरीत ताचेर ॥१८॥ आतां हो अध्याय आनिकूय गोड । भक्त एक टिबीन पिडेस्त । दिली
ताका भलायकेची जोड । मोडून खोड सपनांत ॥१९॥ तरी भक्त भाविकांनो आयकात । जावन पुराय सावचीत ।
अती गहन हें साईचरीत । नाश पापांचो करपी जें ॥२०॥ पुण्यपावन हें चरित्र । उदक जशें गंगेचें पवित्र । धन्य
आयकुप्याचे श्रोत्र । मृत्युलोकांत ह्या उपकारक तें ॥२१॥ अमृताची उपमा दिल्यार पसून । अमृत नासतलें गोड
ताचेहून । अमृत करतलें प्राण रक्षण । चरित्र हें जल्मनिवारक ॥२२॥ जीव म्हणटा सत्ताधीश स्वताक । करतलों जें जें
येतलें इत्शोक । अशें जाच्या दिसतलें मनाक । कथानक हें आयकुचें ताणें ॥२३॥ जीव जरी खरो स्वतंत्र । सुखा
खातीर कश्टता दीसरात । पदरीं पडटा दुख्ख मात्र । हें तर चरित्र सत्तेचें ॥२४॥ दुख्खां टाळपा खातीर । आसुनूय
खिणाखिणाक सादूर । तरी तीं आसतात मागार । काडटात ज्युस्त ताकाच सोदून ॥२५॥ पयसावंक गेल्यार लागीं

१. सामान. २. कान.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

येतात । झाडून उडयल्यार चडूच दसतात । मनीस सुखा खातीर धडपडटात । तरीय दुखखां सोडिनात फाट ॥२६॥
जीव जरी खरो स्ववश । तरी तो आसतना पूर्ण सूखवश । दुखखाचो एक लवलेश । करिना स्पर्श इल्लो पसून ॥२७॥
पाप करिनासतना केन्ना । पुण्याचीच करता समृद्धी जेन्ना । सुखाचीच जाता वाड तेन्ना । स्वतंत्र बुद्धी म्हणून ॥२८॥
तरीय जीव ना स्वतंत्र । फाटीक लागलां कर्मतंत्र । ताचो खेळूच विचित्र । हातांत खामसुत्र कर्माचें ॥२९॥ पुण्या
कडेन लक्ष जाय । पापा कडेन ओडटा पांय । सत्कर्माचो सोदतकूच ठाय । पाण्याक कितें समजतलें ॥३०॥ पुणें
जिल्ल्यांतल्या जुन्नराचो । भिमाजी पाटील नारायणांवचो । आयकात भाग ताचे कथेचो । जशें वखद अमृताचेंच ॥३१॥
भिमाजी घरचो सूखसंपन्न । आयिल्ल्यां गेल्ल्यांक घालतालो अन्न । केन्नाच नासलें दुखखी जाचें मन । खुशालभरीत
सदांच ॥३२॥ दैवाचे विलक्षण संजोग । आपसुकूच घडटात लाभवियोग । चलून येतात कर्मभोग । पिडा उपरासतात
नाका जाल्ल्यो ॥३३॥ वर्स एकुणिसशीं णव । लागलें भिमाजीचे फाटीक दुर्दैव । जालो टिबीचो उद्भव । सुटली
खोंकली भिरांकूळ ॥३४॥ खोंकून खोंकून जाम जालो । जोरूय बरोच चडपाक लागलो । दिसानदीस वाडतूच
गेलो । खंती जालो भिमाजी ॥३५॥ तोंड फेंसान भरून ओतचें । रक्ताचे खडे पडपाक लागचे । पोटांत मळमळे
आकांताचें । हाल जिवाचे सोंसनात ॥३६॥ दुर्येंसान तेंकलो हांतरुणाक । सुकत गेलो जावन फ्राक । उबगलो करून
वखदां उपचारांक । बेजारलो सामको जिवाकूच ॥३७॥ जेवणखाण रुचना जालें । पोटांत गेल्लें पचनाय जालें ।
हाल जिवाचे सोंसनात जाले । करचें कितें कळना ताका ॥३८॥ देवदेवसपणां सगलीं जालीं । दोतोर, घाडयांनी
आस्त सोडली । आतां भिमाजीचीच खात्री जाली । चुकना मरण आपलें ॥३९॥ पाटील जालो खंती मनांत । आतां

१. वता.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ १५८

थोड्यांच दिसांचो हो सांगात । कूड खचता दीसरात । मेजपाक लागलो खीण खीण ॥४०॥ होरायली कुलदेवतेक । पूण
तीय पावना उल्याक । वैज घाडी भगत सगल्यांक । थकले विचारून पाटील ॥४१॥ कोण म्हणटाले 'अंगरोग ।
कसलो हो दैवयोग । दिसताले जशे हे कर्माचे भोग । जालोना उपेग मनीस यत्नांचो ॥४२॥ वैज, घाडी खूब जाले ।
उपाय करून तेय थकले । शाणेपण कोणाचें ना चल्लें । यत्न फुकट सगल्यांचे ॥४३॥ पाटील सामकेच निरशेले ।
म्हणलें, देवा हें कितें केलें । कितेंच कशें ना उपेगाक आयलें । पाप अशें कसलें हें ॥४४॥ देव तरी कसलो विलक्षण ।
सूख भोगप्याक एकूय खीण । दिना आपलें जावपाक स्मरण । करणी ताची अजापीत ॥४५॥ उपरांत येता जेन्ना
ताच्या मनांत । धाडटा संकश्टां फाटोफाट । करून स्वताचें स्मरण दीत । “नारायणा धांव” म्हणपाक
लावन ॥४६॥ आसूं, काकुळटेचो आयकून उलो । देवाक आयलो कळवळो । भिमाजीक उपाय सुचलो । पत्र
धाडपाचो नानाक ॥४७॥ करतले कितेंय तरी नाना । जें हेर कोणाक जमना । असो पूर्ण विस्वास मना । दिसलो
भिमाजी पाटलांच्या ॥४८॥ तोच तांचो शुभशकून । तेंच दुयेसाचें निरसन । फुडें सविस्तर पत्र बरोवन । धाडलें तांणी
नानांक ॥४९॥ नानांची तांकां जावप याद । होच साईंचो कृपाप्रसाद । निवारण रोगाचें घडपाक । गहन लिला
संतांच्यो ॥५०॥ ही आसतना काळचक्राची रचना । थंयसरूय दिसता ईश्वरी योजना । हाचे भायर करून हेर
कल्पना । झेत कोणें मारचो न्हय ॥५१॥ क्रिया वायट बऱ्यो सगल्योच । येवजण्यो आसतात तांच्योच । तारपी
मारपी सगलो तोच । सुत्रधार तोच सगल्यांचो ॥५२॥ चांदोरकरांक बरयलें पाटलान । आयली वखदांची उबगण ।
गेली जगपाची आस विरगळून । संवसार नाकासो दिसता हो ॥५३॥ डॉक्टरांनी आस सोडली । व्याधी 'दुसाध्य

१. भायली पिडा. २. नारायण म्हणल्यारूच नानासाहेब गोविंद चांदोरकर. ३. बरी जावप अशक्य अशी.

थारायली । घाडी भगतांनी शरणागती पत्करली । उमेद खचल्या म्हजीय ॥५४॥ तरी आतां एक विनंती । करतां
तुमच्या चरणांप्रती । घडची म्हाका भेट तुमची । उरल्या ही आस एकूच ॥५५॥ पत्र वाचलें चांदोरकरान । जालें
दुखखी तांचेंय मन । पाटलाक हे भोग कित्याक म्हणून । हाल्लें काळीज तांचेंय ॥५६॥ जापेंत कळयलो एकूच उपाय ।
बाबा साईंचे धरचे पांय । तांचे बगर ना आनीक उपाय । मायबाप तोच एक आतां ॥५७॥ तीच आवय सगल्यांची ।
उलो मारिनाच फुडें धांवत येतली । आवयचे मायेन वेंगायली । वळखता गरज लेकरांची ॥५८॥ टिबीचें कितें घेवन
बसल्यात । दर्शनान म्हारोगूय वतात । दुबाव मात्तूय धरूं नाकात । येवन धरात घट्ट पांय तांचे ॥५९॥ जो जें मागता
ताका तें दितात । हे प्रतिज्ञेन जे वागतात । म्हणून म्हणटां आतां धांवात । घेयात दर्शन श्रीसाईंचें ॥६०॥ व्हडल्यांत
व्हडली भिरांत । मरणा परस कसली आसत । चलात साईचरणांक वेंगायात । करतलो निर्भय तोच एक ॥६१॥
दुखेस्त पाटलाची व्यथा । जाली जीव वचपा सारकी अवस्था । केन्ना मेळटलों साईनाथा । केन्ना कार्य करतलों
साध्य ॥६२॥ अशे लागले तळमळे पाटलाक । सांगलें ताणें लागात तयारेक । सामानसुमान बांदपाक । वचुया
शिरडीक सकाळींच ॥६३॥ असो वृढनिश्चय ताचो । निरोप घेवन सगल्यांचो । ध्यास धरून साईदर्शनाचो । पाटील
लागलो वाटेक ॥६४॥ घेवन सोयऱ्याधायऱ्यांक । भिमाजीक भोव ताकतीक । तितलीच लागिल्ली उमळशीक ।
दवरपाची पांय शिरडींत ॥६५॥ गाडी मशिदीच्या चौका कडेन । थांबयली फुडल्या दारा कडेन । चौगांनी हाताक
धरून । हाडले वयर भिमार्जीक ॥६६॥ नानासाहेब वांगडा आसले । माधवरावूय थंय आयले । ज्या माधवरावांच्या
हातांत आसलें । सोंपे पद तें सर्वत्रां ॥६७॥ पाटलाक पळोवन बाबान म्हणलें । “शामा हे चोर हाडून कितले ।
म्हज्या पांयांचेर घालतले । कसली म्हण ही कृती तुजी” ॥६८॥ दवरून माथें चरणांचेर । करून दुकांचो अभिशेक

तांचेर । “कृपा करात ह्या अनाथाचेर । हे साईनाथा” म्हणलें भिमाजीन ॥६९॥ पळोवन पाटलाची व्यथा । दया आयली साईनाथा । तशी न्हिवली दुख्खी अवस्था । पाटील मनांत विस्वासलो ॥७०॥ पळोवन भिमाजीक अस्वस्थ । कृपासागर श्रीसाई समर्थ । कळवळ्ळे सामके मनांत । उलयले हास्यमुखान तेन्ना ॥७१॥ “बस आतां सोड खंत । खंत करिनात विचारवंत । जालो तुज्या भोगांचो अंत । शिरडींत पांय दवरतकूच ॥७२॥ दुख्खसागरांत गळ्या मेरेन बुडलो । व्हड दुख्खांच्या भोंवऱ्यांत सांपडलो । जो हे मशिदीची पायरी चडलो । सुखी तो जातलोच हें वळखात ॥७३॥ फकीर हांगाचो व्हड दयाळू । दसल्या जी तुका दुख्खांची जळू । काडटलो तिका कृपाळू । तो मायाळू सगल्यांचो ॥७४॥ आतां तूं सुसेगादपणान । राव भीमाबाईच्या घरांत वचून । वतकूच दीस दोन-तीन । मेळटलो गूण पळय तुका” ॥७५॥ जे परीं कोणूय आयुश्यहीण । नशिवान पावचो अमृता कडेन । मेळची ताका नवी जीण । तसोच अणभव पाटलाक ॥७६॥ आयकून साईमुखांतलें वचन । मरणाक तेंकिल्ल्याक अमृताचें पान । वा तानेल्ल्याक मेळचें जीवन । तितलीच खोस पाटलाक ॥७७॥ दर पांच मिणटांनी । तोंड भरतालें रक्ताच्या गुळ्यांनी । वरभर पळयतकूच बाबांच्या दोळ्यांनी । त्रास लागले उणे जावपाक ॥७८॥ केलेंना दुयेंसाचें परिक्षण । विचारलेंना तें जावपाचें कारण । फकत कृपेच्या निरिक्षणान । घालयली पिडा पाटलाची ॥७९॥ फकत पळयल्यार कृपेन । सुको रुखूय येता आंकरून । वसंत नासतनाय घोंसांनी फुलून । रसरसता फळांनींय तितलोच ॥८०॥ दुयेंत कितें भलायकी कितें । पाप पुण्याचें येतकूच भरतें । जाचें ताका पडटाच भोगचें । चलना हेर उपाय ॥८१॥ फकत भोगूच ताका क्षय । जल्माजल्मांचो होच निश्चय । भोगले बगर आनीक कांय । नासता हेर उपाय ॥८२॥ मात

१. उदक.

भाग्यान घडप संतदर्शन । हेंय एक पिडेचें 'उपशमन । पिडेस्त मागीर दुख्ख सहन । करपाक शकता असुदाय ॥८३॥
व्याधी करतात हाल अपार । संत दवरतात कृपेची नदर । तातूंतल्यान भोगांचें दुख्खा बगर । संत निवारण
करतात ॥८४॥ फकत बाबांचें उतर प्रमाण । तेंच वखद रामबाण । एकदां धंयभात खातकूच सुण्यान । जालें
निवारण मलेरियाचें ॥८५॥ कथेंत दिसतली आडकथा । पूण त्यो एकठांय आयकतां । दिसतली तुमकां समर्पकता ।
याद दिवपीय साईच ॥८६॥ “म्हजी कथा हांवूच करीन” । अशें सांगलां स्वता साईन । तांणीच ह्या कथांचें
स्मरण । दिलां करून म्हाका ह्या समयार ॥८७॥ बाळा गणपती नांवाचो एक । जातीचो शिंपी व्हड भावीक । येवन
मशिदींत बाबांक । सामको काकुळटेन सांगतालो ॥८८॥ अशें कसलें हांवें केलें पाप । सोडिना म्हाका हो मलेरिया
ताप । बाबा केले उपाय अमाप । वचना ताप आंगांतलो ॥८९॥ तरी आतां कसलो करूं उपाय । जालीं सगलीं
वखदां, कसाय । तुमीच सांगात किंते तरी उपाय । वतलो कसो ताप हो ॥९०॥ तेन्ना दया आयली बाबांक । सांगलो
उपाय तांणी बाळांक । मलेरिया तो घालोवंक । आयकात गजाल ती नवलांची ॥९१॥ “धंयभाताच्यो उंडयो
करून । लक्ष्मीआईच्या देवळा कडेन । काळ्या सुण्याक दी व्हरून । जातलो बरो तत्काळ” ॥९२॥ बाळा
भियेभियेतूच गेले । घरांत वचून सोदपाक लागले । धांपून दवरिल्लें शीत मेळ्ळें । धंयूय मेळ्ळें थंयच तांकां ॥९३॥
बाळा मनांत विचार करी । धंयभात मेळ्ळो तरी । काळो सुणो कसो तरी । देवळा कुशीक मेळटलो काय ॥९४॥
बेठोच हुसको ताच्या मनांत । सांगिल्ले सुवातेर जेन्ना ते पावत । काळो सुणो शेंपडी हायलत । आयलो फुड्यांत
आपुणूच ॥९५॥ पळोवन असो हो योग जुळिल्लो । बाळा खुशालभरीत जालो । धंयभात ताका खावंक घालो ।

१. शांती.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

येवन सांगलो प्रकार बाबांक ॥९६॥ सारांश हो जो प्रकार घडलो । कोणें कसोय जरी ताका मानलो । तेन्नाच्यान मलेरिया ना जालो । सुसेग मेळ्ळो बाळाक ॥९७॥ अशीच एकदां बापुसाहेब बुट्टींक । थंडी भरली पोटांत । भायऱ्यो जाताल्यो फाटोफाट । ओंकारेय येताले एकसारके ॥९८॥ कपाट आख्खें वखदांनी भरलें । पूण एकूय ना लागू पडलें । बापूसाहेब सामके भियेले । पडले खोल विचारांत ॥९९॥ भायऱ्यो ओंकाऱ्यो थांबना जावन । बापूसाहेब गेले खचून । बाबांचें नित्य दर्शन घेवपाक पसून । उरली ना शक्त आंगांत तांच्या ॥१००॥ पडली खबर बाबांच्या कानांत । हाडून बसयले तांणी फुड्यांत । म्हणलें आनीक वच्चो ना परत । शौचाक तूं दवर याद ॥१०१॥ थांबपाकूय जाय ओंकारी । ताचे मुखार हालोवन तर्जनी । ताका पळयत आदले वरी । म्हणलें बाबांनी परत तशेंच ॥१०२॥ तात्पर्य त्या उतरांचो धाक । भिरांत पडली दोनांय व्याधींक । पळ्ळ्यो सोडून बापूसाहेबांक । मेळ्ळो सुसेग जिवाक ॥१०३॥ गांवांत एकदां आयली महामारी । लोकांचेर संकश्ट भारी । सगल्यांक लागली हागवण ओंकारी । कळवळे जिवाक तानेन ॥१०४॥ लागींच आसले डॉक्टर पिल्ले । तांणी सगले उपाय केले । अखेरेक जेन्ना सगलेच थकले । मागीर ते गेले बाबां कडेन ॥१०५॥ जशें जशें जें घडलें । साईचरणीं कथन केलें । कॉफी दिवची काय उदक विचारलें । पिल्लेन तेन्ना बाबांक ॥१०६॥ बाबांनी मार्गदर्शन तांकां केलें । दूद बदाम दिवपाक लायलें । अक्रोड पिस्त्या वांगडा दी म्हणलें । पेजूय तांकां पिवपाक ॥१०७॥ तातूंत तांची भागतली तान । जातलें तत्काळ व्याधीहरण । सारांश अशे तरेन ही पेज पियेवन । मेळ्ळी मुक्ती ताका दुयेंसांतल्यान ॥१०८॥ “खा अक्रोड पिस्ते बदाम” । तातूंतल्यान महामारीक मेळचो आराम । उतरांच बाबांचीं विस्वासधाम । दुबावाक ना जागो थंय ॥१०९॥ आळंदीचे स्वामी एक । साईसमर्थांच्या दर्शनाक । आयले एकदां शिरडीक । पावले आश्रमांत श्रीसाईच्या ॥११०॥

आसलो तांकां कानांचो रोग । तातूंत ना सुसेग, न्हिदेचो भंग । ऑपेरेशन करून लेगीत । पडलोना गूण
इल्लोय ॥१११॥ किटकिट्टालो हिसपा भायर । थांबनासलो खीणभर । मागीर वचपाचो केलो विचार । गेले
आशिर्वाद मागपाक ॥११२॥ करून नमस्कार साईपद । घेवन उदी प्रसाद । स्वाम्यान मागलो आशिर्वाद । कृपा
आसची सदांच ॥११३॥ माधवराव देशपांडेन । काना विशीं विनवणी करून । “अल्ला अच्छा करेगा”
म्हणून । दिलें आस्वासन म्हाराजांनी ॥११४॥ असो आशिर्वाद मेळोवन । स्वामी परतले शिरडीच्यान । पत्र धाडलें
आळंदीच्यान । थांबिल्ले किटकिटे रोखडेच ॥११५॥ सूज मात आसली तशीच । ऑपेरेशन करचें तशेंच । तें करून
घेवपा खातिरूच । गेले मुंबय ते मागीर ॥११६॥ गेले दुसऱ्या डॉक्टरा कडेन । कळना कशें बाबांक कळलें हेवटेन ।
तपासलो जेन्ना तांचो कान । दिसलिना सूज खंयसरूच ॥११७॥ ऑपेरेशनाची ना गरज । कानाक ना तुमच्या
सूज । स्वामींच्या मनाक सुसेग । दिसलें अजाप समेस्तांक ॥११८॥ अशीच आनीक एक कथा । विशय आयलाच
म्हूण सांगतां । ती सांगून आटोपतो घेतां । अध्याय हो श्रोत्यांनो ॥११९॥ फरशी सभामाटवाची । ज्या दिसा
घालपाक सुरवात केली । ताचे आठ दीस आदीं । मोडशी जाली महाजनीक ॥१२०॥ हागवणीन सामको जालो
बेजार । तरीय भार पूर्ण बाबांचेर । थांबयले वखदां उपचार । बेजारलो भोव मनांत ॥१२१॥ साई पूर्ण अंतर्ज्ञानी ।
जाणटाले हें महाजनी । म्हणुनूच आपलें दुयेंस तांणी । सांगलेंना बाबांक केन्ना ॥१२२॥ येतलें जेन्ना तांच्या
मनांत । करतले निवारण ते स्वताच । असो पूर्ण दवरून विस्वास । रावले व्याधी सोंसून ॥१२३॥ जिवाक पडले जरी
कितलेय दंड । पुजेक पडपाक दिवप ना खंड । हीच जिद्द प्रचंड । सदांसर्वकाळ काकांची ॥१२४॥ शौचाक कितले
फावटीं आनी केन्ना । प्रमाण वाडत गेलें जेन्ना । चुकची न्हय म्हूण आरती सेवा तेन्ना । कितें केलें पळयात

काकांनी ॥१२५॥ तांबयो एक भरून उदकान । काळखांतूय मेळटलो सहजपणान । दवरलो लागींच अशे तरेन ।
मशिदींत एके सुवातेर ॥१२६॥ स्वता बसताले बाबांचे कुशीक । लागताले तांचे पांय चेपपाक । हजर रावत सदांच
आरतींक । चुकयनासले नेम केन्नाच ॥१२७॥ पोटांत घांस मारलोच । जाल्यार तांबयो लागीं आसलोच । वताले
उठून हळूच । येताले शौचाक वचून ॥१२८॥ आसूं, फरशी करपाक । दियात म्हणलें आज्ञा बाबांक । कितें सांगलें
आयकात तात्यांक । त्या खिणाक बाबांनी ॥१२९॥ “वतां हांव व्हाळाचेर । थंयच्यान परत येतकर । कामाक तूं
सुरवात कर । ही फरशी बांदपाच्या” ॥१३०॥ उपरांत बाबा परत आयले । वचून आपल्या आसनार बसले । येवन
पांय चेपपाक लागले । काका सदां भशेन ॥१३१॥ कोपरगांवच्यान टांगे पावले । मुंबयच्यान भक्त आयले । पुजा
साहित्या सयत मशिदींत गेले । अभिवंदन केलें बाबांक ॥१३२॥ हेर भक्तांच्या सांगातान । अंधेरीचे पाटीलूय
घेवन । आयले पुजेचें सामान । बसले वाट पळयत ॥१३३॥ इतल्यान सकयल आंगणांत । रथ जंय सदांच दवरीत ।
पिकास थंयच मारून सुरवात । केली फरशी बसोवपाक ॥१३४॥ आयकलो तो आवाज मात । बाबांनी केलो
बोवाळ विचित्र । घेतलो नरशींव अवतार अचकीत । करून दोळे तांबडे भडंग ॥१३५॥ खणटा रे तो थंय कोण ।
घालतां ताका कमरांत मोडून । उलयतूच धांवले सटका घेवन । सुटलो थरथरो सगल्यांक ॥१३६॥ पिकास उडोवन
कामगार पळ्ळो । दरेकलो उठून धांवत सुटलो । काकांचोय जीव दचकलो । जाल्यार धरलो हातूच बाबांनी ॥१३७॥
म्हणलें वता खंय बस थंय । इतल्यान तात्या, लक्ष्मी पावलीं थंय । तांचेरूय काडली तापय । शिंवर करून
गाळींचो ॥१३८॥ आसले जे लोक आंगणा भायर । तांचेरूय जालो गाळींचो शिंवर । इतल्यान भाजिल्ल्या
भिकणांची पिशवी थंयसर । पडिल्ली ती घेतली ओडून ॥१३९॥ बाबा तिडकल्ले जेन्ना । भिरांतीन लोक पळटाले

तेन्ना । कोणाची तरी मशिदींत तेन्ना । पडिल्ली आसुंये पिशवी ती ॥१४०॥ भिकणां आसतलीं शेरभर । मूठमूठ काडून भायर । चोळून आपल्या हाताचेर । निवळ करताले मारून फूंक ॥१४१॥ मागीर तातूंतलो दाणो एकेक । दिताले खावपाक महाजनीक । एक वटेन गाळीय एकार एक । दुसरे वटेन रगडप सुरूच ॥१४२॥ खायत राव म्हणीत म्हणीत । निवळ दाणे हाताचेर दवरीत । कांय आपल्याय तोंडांत घालीत । पिशवी सोंपयली अशे तरेन ॥१४३॥ दाणे सोंपतकूच लागली तान । म्हणलें येयात उदक घेवन । काकान हाडलो तांबयो भरून । आपणें पियेवन दिलें तांकांय ॥१४४॥ काकान पियेतकूच तांकां सांगलें । चल आतां तुजें शौचाक बंद जालें । खंय तुजे ते ब्राह्मण गेले । वच तांकां यो घेवन ॥१४५॥ आसूं, मुखार आयली मंडळी । मशीद आदले प्रमाण भरली । फरशीक परत सुरवात जाली । मोडशी थांबली काकांची ॥१४६॥ हागवणीचेर हें वखद कसलें । वखद म्हणल्यार संतांचें उतर आसलें । मेळ्ळें ताकाच जाणें प्रसाद मानलें । ताका ना वखद आनीक ॥१४७॥ हरदा शाराचे एक गृहस्थ । पोटाच्या दुखण्यान दुयेंत । चवदा वर्सा काडटाले त्रास । उपाय सगले सोंपिल्ले ॥१४८॥ नांव तांचें दत्तोपंत । पडली खबर कानार शिरडींत । आसात साई महासंत । घालयतात दुखणें दर्शनानूच ॥१४९॥ आयकून अशी कीर्त । गेले वचपाक शिरडींत । चरण साईचे वंदीत । लागले सांगपाक काकुळटेन ॥१५०॥ बाबा चवदा वर्सा जालीं । पोटाच्या दुखण्यान

१. शिरडीचे माधवराव देशपांडे हांकां एकदां मुळव्याध जाली. तांणी म्हाराजांक सांगलें. म्हाराजांनी म्हणलें, “आमी दनपारां वखद करुया,” ते प्रमाण दनपारां म्हाराजांनी सोनामुखीचो काडो केलो आनी तातूंतलो थोडो माधवरावांक दिलो. तशी मुळव्याध सोमतीच बंद जाली. फुडें दोन वर्सांनी तांकां परत मुळव्याध जाली. म्हाराजांनी आदीं काडो दिल्लो, म्हूण माधवरावांनी स्वताच तयार करून तसलोच काडो घेतलो. पूण तातूंतल्यान बरे जावचे बदला मुळव्याध जडार पडली. फुडें कांय दिसांनी म्हाराजांचे कृपेन ती बंद जाली. सारांश, गूण वखदांत नासता तर तो म्हाराजांच्या हातांत आनी आशिर्वादांत आसतालो.

फाट धरली । जगपाची पसून आस गेली । घालयात ही पिडा एकदांची ॥१५१॥ करूंक ना कोणाचो घातपात । आवयबापायकूय अवमानूंक नात । तरीय कित्याक हे त्रास जातात । आसत घडये हें पाप आदल्या जल्माचें ॥१५२॥ फकत संतांचें प्रेमान अवलोकन । संतप्रसाद हेंच आशिर्वचन । तातूंतल्यानूच जाता व्याधींचें निरसन । गरज ना आनीक कित्याचीच ॥१५३॥ तसोच अणभव दत्तोपंतांक । तेंकतकूच बाबांचो हात माथ्याक । सुसेग दिसलो मनाक । मेळटकूच बिबूत आशिर्वाद ॥१५४॥ उपरांत म्हाराजांनी दत्तोपंतांक । दवरून घेतले कांय दीस आनीक । पोटाच्या तांच्या दुखण्याक । घालयलें हळूहळू कायमचें ॥१५५॥ आसूं, अशे हे महानुभाव । कसो सांगूं हांव तांचो प्रभाव । दुसऱ्यांचें कल्याण होच सभाव । जांकां सद्भाव चराचरांत ॥१५६॥ गावपाक गेल्यार हें उतरांचें स्तोत्र । एका परस एक विचित्र । आतां आदल्या आख्याना वयल्यान मुखार । भीमाजीचरित्र चलोवया ॥१५७॥ आसूं, बाबांनी मागयली उदी । भीमाजीक दिली थोडी । कपलाकूय तांच्या लायली थोडी । दवरलो हात कूपेचो माथ्यार ॥१५८॥ बिराडार वचपाक आज्ञा जाली । पाटलान चलपाक सुरवात केली । चलतकूच बरीच हुशारी दिसली । गाडये कडेन पावले तेन्ना ॥१५९॥ थंयच्यान सांगिल्ले सुवातेरूच वचत । आसली जरी ती अडचणीची सुवात । पूण बाबाच थंय

१. काका महाजनींचे व्हडले भाव रा. गंगाधरपंत हांकां जायतीं वर्सां पोटाचें दुखणें आसलें. तांणी म्हाराजांची कीर्त आयकली आनी शिरडीक वचून म्हाराजांक गाराणें घालें. म्हाराजांनी ताच्या पोटाक हात लायलो आनी “हांगा दुखता व्हय” अशें विचारलें. गंगाधरपंतांनी, “हय” म्हणलें. तेन्ना म्हाराजांनी “अल्ला बरें करतलो” असो आशिर्वाद दिलो. तेन्नाच्यान तांचें पोटाचें दुखणें सदां खातीर बरें जालें. अशेच तरेचें दुयेंस नानासाहेब चांदोरकरांक जाल्लें. रातदीस ते सामके तळमळे काडटाले. अनेक वैजकी उपाय जावन पसून कांयच उपेग जालोना. अखेरेक ते म्हाराजां कडेन गेले. म्हाराजांनी तांकां बर्फी तुपांत घोळोवन खावपाक सांगली. त्या उपायान तांचें दुखणेंय कायमचें गेलें.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥

वचपाक सांगीत । हेंच तांचें व्हडपण ॥१६०॥ पेटण्यान हालींच पेटिल्ली । म्हूण जमीन आसली वोली । तरीय बाबांची आज्ञा मानली । वेवस्था केली थंयसरूच ॥१६१॥ भीमाजीच्यो अनेक वळखी । गांवांत मेळ्ळी सुवात सुकी । पूण जी सुवात आयली बाबांचे मुखीं । सोडून दुसरे कडेन वचप ना ॥१६२॥ थंयच घाले साक दोन । वयर पातळावन हांतरूण । मन शांत करून । न्हिदले सुस्त पाटील ॥१६३॥ तेच रातीं अशें घडलें । भीमाजीक सपन पडलें । ल्हानपणांतले पंतोजी आयले । मारपाक लागले तांकां ते ॥१६४॥ बेताची बडी हातांत । मारुमारून फोडली फाट । सवाई जावपा खातीर तोंडपाठ । केले भोव कश्ट शिश्याक ॥१६५॥ ही सवाई तरी कसली । उमळशीक आयकुप्यांक लागतली । म्हणून ती जशी आसली । तशीच पुराय दितां हांगा ॥१६६॥

(सवाई)

“जीस गमे पद अन्य गृहीं जर ठेवियलें जणुं सर्पशिरीं । वाक्य जिचें अति दुर्लभ ज्यापरि दुर्मिळ तें धन लोभिकरीं । कांतसमागम तेंच गमे सुखपर्व नसे जरि वित्त घरीं । शांत मनें निजकांतमतें करि कृत्य ‘सती’ जनिं तीच खरी ॥”

पूण ही ख्यास्त कित्याक । कळना जालें भीमाजीक । पंतोजी तर सोडिना बडयेक । पेटिल्लो हट्टाकूच तो सामको ॥१६७॥ रोखडेंच पडलें दुसरें सपन । तें तर आदले परसूय विलक्षण । कोण तरी एक गृहस्थ येवन । हड्ड्यार बसलो तांच्या ॥१६८॥ हातांत घेतलो वांटपाचो फातर । हड्ड्याची केली फातर । जिवाचो जालो घुस्मटमार । दिसलें मरण दोळ्यां मुखार ॥१६९॥ सपन सोंपलें लागलो दोळो । तितलोच जिवाक सुसेग मेळ्ळो । दुसऱ्या दिसा सूर्य उदेवपाक आयलो । जागो जालो पाटील ॥१७०॥ हुशारकाय दिसली बरीच मना । सोंपिल्ली रोगाची कल्पना । वांटणो फातर बडयेच्यो खुणा । याद कोणाक आसली पळोवपाची ॥१७१॥ लोक भास म्हणटात सपनाक । पूण

बरेचदां येता उरफाट्या अणभवाक । सुसेग मेळून त्याच खिणाक । दुख्ख सोंपलें पाटलाचें ॥१७२॥ पाटील भोव
धादोसलो । दिसलें पुनर्जल्मूच मेळ्ळो । मागीर तो सवकासायेन गेलो । दर्शनाक श्रीसाईंच्या ॥१७३॥ पळोवन
बाबांचें चंद्रमूख । पाटलाक दर्या येदें सूख । दोळ्यांतल्यान खोसयेचें दूक । व्हांवपाक लागलें ताच्या ॥१७४॥
दवरलें पांयांचेर माथें । आयलें खोसयेचें भरतें । बेताचे बडयेन मारिल्लें तें । कारण स्पश्ट जालें तेन्ना ॥१७५॥ ह्या
उपकारांचो उतराई । जावंक शकना हांव हे साई । अशक्य हें म्हणून हे आई । दवरतां फकत माथें चरणांचेर ॥१७६॥
हातुंतूच म्हजी भरपाय । हाचे बगर ना आनीक उपाय । अप्रूप अगाध ही सासाय । हे साईमाय तुमची ॥१७७॥ आसूं,
अशे ते पोवाडे गायत । पाटील म्हयनोभर रावले थंय । फुडें नानांचे उपकार मानीत । जावन धादोशी परतले
ते ॥१७८॥ अशे तरेन श्रद्धाभक्तीन । पाटील खुशालभरीत मनान । कृतज्ञ जावन साईकृपेन । अदींमदीं येताले
शिरडीक ॥१७९॥ दोन हात माथें एक । स्थैर्य जाय अनन्य श्रद्धेक । नाका आनीक कांय साईनाथाक । फकत
कृतज्ञताय जाय तांकां ॥१८०॥ येतकूच कोणाचेरूय संकश्ट । सत्यनारायणाक आंगयतात । ताचें पुजा एकवत
करतात । संकश्ट मुक्ती खातीर ॥१८१॥ तशेंच पाटील सत्य-साई एकवत । तेच खातीर करीत । दरेक बिरेस्तारा
नेमान नित्य । खर सोवळेंपण पाळून ॥१८२॥ लोकांक सत्यनारायण कथा । पाटील अर्वाचीन भक्तीलीलामृता ।
दासगणूकृत साईचरिता । सप्रेमान वाचीत ॥१८३॥ त्या पंचेचाळीस ग्रंथाध्यायीं । गणुदास भक्तां अनेकांक गाई ।
तांचे मदल्या साईनाथ अध्यायत्रयी । सत्यसाईकथा ती ॥१८४॥ व्रतां मदीं उत्तम व्रत । पाटील ही अध्यायत्रयी
वाचीत । मेळ्ळें सूख अपरिमीत । स्वस्थचित्त जाले ॥१८५॥ पाटील सोयऱ्या धायऱ्या सांगातान । घरच्यां

१. उपकार जाणणारो. २. हालींच्या काळांतली.

श्रीसाईसच्चरीत १६९

१. आत्मानंद. २. नम्र.

कशें येतलें सांगप्याक स्फुरण । कशें गुणाक पडटलें कथन । कशें रसपूर्ण जातलें तें ॥११॥ सांगपी कसो कथन करीत । तो पुरायेन श्रोत्यांच्या ताब्यांत । आयकुप्यांचोच आधार घेत । करता तो रसवर्धन तातूंतल्यान ॥१२॥ आदींच हें संतचरित्र । पुरायेन गोड भितर भायर । गोड संतांचे आहार विहार । उतरांय तांचीं गोड गोड ॥१३॥ चरित्र न्हय हें स्वानंदजिवन । साईमहाराज दयाघन । प्रेमान भक्तांच्या तातूंतल्यान । दाखयलो मार्ग आपल्या स्मरणाचो ॥१४॥ गजाली प्रवृत्तीच्यो सांगताले । मार्गाक निवृत्तीच्या लायताले । उपदेश परमार्थाचो दिताले । अश्यो कथा ह्यो सत्पुरसांच्यो ॥१५॥ मनांत तरी हेंच आसचें । कीं संवसारांत सुखान वागचें । तरीय सदांच सादूर आसचें । सार्थक करचें जिणेचें ॥१६॥ भाग्य जेन्ना फळाक येता । अनपेक्षीत जिवाक नरदेह मेळटा । तातुंतूय जाका परमार्थ कळटा । तो परम पुण्यवान ॥१७॥ ताचेंय जो करिना सार्थक । जल्मलो भुंयेक भार निरर्थक । जनावरा परस चड आनीक । जगपाचें सूख ना ताका ॥१८॥ खावप जेवप घेवप शरीरसूख । हाचे परस नकळो जो कांयच आनीक । जनावरा परस पाश्ट तो मनीस । शेंपडी शिंगां नाशिल्लो ॥१९॥ कितली ह्या नरदेहाची महती । हातुंतूच मेळटली भगवद्भक्ती । पांयां कडेन येतल्यो चारूय मुक्ती । आपल्या आत्म्याची प्राप्ती हातुंतूच ॥२०॥ कुपां सांगातान जोगला भशेन । संवसार हो चंचल तेच तरेन । लोकांक ग्रासपी काळरूपी सोरपा प्रमाण । खीण सुखाचो दुर्मीळ ॥२१॥ आवय, बापूय चुलतो भ्रात । भयण बायल धूव पूत । लांकडां व्हांवत येवन न्हंयेंत । जातात एकठांय तशें हें ॥२२॥ दिसलो खीणभर तांचो जरी एकवट । ल्हारा सरशीं फाटाफूट । घडटा तांची जी ताटातूट । मेळनात परत तीं केन्नाच ॥२३॥ सादलेंना आत्महीत लोकांत । घालयली ताणें आवयक फुकट । लागले बगर संतांच्या

१. भाव.

चरणांत । जातली हानी जल्माची ॥२४॥ प्राणी जेन्ना जल्माक आयलो । तेन्नाच मरणाचे वाटेक लागलो । मागीर आयज फाल्यां काय परवां वतलो । विस्वासलो तो फसलो मनीस ॥२५॥ दवरचें ह्या मरणाचें स्मरण । देह फकत काळाचें पांगरूण । अशें ह्या प्रपंचाचें लक्षण । सादूर सदांच आसचें ॥२६॥ सादूर पावल दवरतकूच वेव्हारांत । कश्टां विणें पावतलो परमार्थांत । म्हणुनूच नासचो आळस प्रपंचांत । नासची निर्शेवणी पुरुशार्थांत ॥२७॥ प्रेमान आयकतात साईकथा । तांकां कल्याण प्राप्ती जाता । साईचरणांचेर भक्ती दवरतां । मेळटली सूखसमृद्धी खात्रेन ॥२८॥ जांकां साईचें प्रेम पूर्ण । तांकां हें कथांचें सांठवण । जातली पावला पावलार आठवण । साईचरण कमलांची ॥२९॥ ब्रह्माचें उतरांतल्यान कथन । १अर्तींद्रियाचें इंद्रियांनी सेवन । कितलेंय करात हें कथा अमृतपान । पूर्ण समाधान कुस्तार ॥३०॥ अगाध हें संतांचें विद्वान । अवर्णनीय तांचें महिमान । तोंडांतल्यान ताचें पूर्ण कथन । करपाक तांक कोणाक ॥३१॥ नित्य पडटकूच ह्यो कथा कानांत । दिसतले साई नित्य दोळ्यांत । दीसरात ध्यानांत मनांत । यादींत चिंतनांत कायम ॥३२॥ दिसतले उठ्ठां बसतना । जागेपणीं न्हिदांत खातना-जेवतना । सांगातूय दितले चलतां भोंवतना । गर्दैत एकोडेपणीं निरंतर ॥३३॥ अशे तरेन मेळटकूच एकाग्रता । मनाक मेळटली स्थिती विरक्तता । अशें जावपाक लागतकूच सदांकदां । चित्त जातलें तल्लीन चैतन्यांत ॥३४॥ आतां फुडले कथेचो सांगात । आयल्या जी फाटल्या अध्यायाच्या शेवटांत । तिचेंच धरून सध्या सुत्र । आयकात आदरान श्रोत्यांनो ॥३५॥ भावभक्तीची शिरोपुरी । कितलीय खा सदांच अपुरी । गळ्या मेरेन खाली तरी । जायना धादोशी केन्नाच ॥३६॥ आसूं, श्रोत्यांनो ही दुसरी कथा । तुमी आयकल्यार आदरान आतां । संतदर्शनाची सार्थकता ।

१. इंद्रियांक कळपाक कुस्तार असो. २. चातुर्य

जातली दृढता मनाची ॥३७॥ बाबा बाह्यता करिनासले कांयच । स्थान सोडून वचनासले खंयच । जाणटाले सगले बसल्यात थंयच । दिताले अणभव सगल्यांक ॥३८॥ जें सत्तत्त्वूय निजपिंडीं । तेंच आसा अखील ब्रह्मांडीं । कुडीची करून उंवाळणी । पळयात अखंडीत ॥३९॥ त्या सत्तत्त्वाक जो शरण । सगल्यां विशीं ताका एकत्व जाण । अनेकत्वाचें केल्यार धारण । जल्ममरण-परंपरा ॥४०॥ अनेकत्व स्थापन करपी बुद्धी । अज्ञानूच समजुचें 'त्रिशुद्धी । गुर्वागमें चित्तशुद्धी । स्वरूपस्थिती तातूंतल्यान ॥४१॥ अज्ञानपण घालोवन निवृत्ती । तीच एकत्वाची प्राप्ती । मातसो पसून आसल्यार भेद चितीं । अनन्य स्थिती ती कसली ॥४२॥ ब्रह्मादी-स्थावरान्त । जें जें उपाधीयुक्त । अविवेक्यांक अब्रह्मवत् । चारूय वटयां ब्रह्म तें ॥४३॥ तें सकल विज्ञानघन सभाव । संवसारधर्माक जंय 'अभाव । नामरूपांचो पुसलो थाव । ब्रह्म तें 'गात्रां बगर ॥४४॥ उपाधी सभाव भेदे । अज्ञान मोह आदीं 'प्रमादे । अनेकत्वांत हें चित्त 'लोधे । एकत्वबोधे जाता स्वस्थ ॥४५॥ हांव वेगळो लोक वेगळे । अशें ना जाका कांयच निराळें । अखंडाएकरसपूर्ण जें भरलें । दुसरें ना उरूंक तांकां ॥४६॥ नामरूप कार्य करप । ह्यो सगल्यो उपाधी समजप । अनेकत्व पुरायेन त्यागप । ब्रह्म जावप तें हेंच ॥४७॥ हांवूच एक सगलो पळयात । म्हजे बगर ना रिती सुवात । व्यापून उरलां धाय दिशांत । कांयच ना आनीक म्हजे बगर ॥४८॥ हीच भावना दृढ धरची । माया भ्रम पयस सारची । म्हजे बगर ना आनीक वस्त खंयची । आवरची नदर आपली ॥४९॥ श्रोत्यांक सहज येतलो दुबाव । कसलो तरी हो भेदभाव । जीव 'ज्ञाता, ब्रह्म 'ज्ञेय । उपाय कसलो हो निरुपयोगी ॥५०॥ भेदबुद्धी 'रती भशेन ।

१. कूड, उतर आनी मन हांची शुद्धताय. २. हालोवंक मेळना अशें. ३. मातूय नासप. ४. कुडीचे अवयव. ५. गुन्यांव. ६. सुवार्थी.

७. जाणणारो. ८. जाणपाक योग्य. ९. आसक्ती.

अनन्यत्वाक करता लुकसाण । तत्काळ निर्मिता नानापण । जल्म-मरणा खातीर ॥५१॥ अज्ञान काळखी दृष्टी । सोंपतकूच सोंपता सकल सृष्टी । सस्वरूप एक भरतली १दृष्टी । पळटलें अनेकत्व रोखड्यारोखडें ॥५२॥ शुद्ध उदकांत शुद्ध उदक । घालतकूच जाता सगलें एक । मेळना ताची वळख । सोंपता भेद एकरुपांत ॥५३॥ लांकडांचे आकार जरी भिन्न । उज्या कडेन तीं एकरूप लीन । तो तर अभंग आकारहीन । स्वता विलीन निजरुपांत ॥५४॥ अशेंच आत्मऐक्य विज्ञान । लागना आनीक २प्रतिपादन । आत्मो सगल्या आदितत्वांनी परिपूर्ण । रुपा विरयत सर्वथा ॥५५॥ विपरीत फट आरोप निमित्त । तातूंतल्यान भ्रमीत सदांच चित्त । जल्म मरणा आदीं दुख्खां अणभवीत । प्राणी दुबावीत सदांकाळ ॥५६॥ सोडून नामरुपा असलीं विशेषणां । निर्मळ विज्ञानरूप साध्य करता । अशा सिद्धाक माया ना बादता । निजानंदांत तो मग्न सदांच ॥५७॥ देख अशे स्थितीची । मुर्तीमंत पावलां साईचीं । संद मेळ्ळी जाका दर्शनाची । धन्य धन्य लोक अशे ॥५८॥ चंद्र जरी दिसता उदकांत । पूण तो जसो उदकातीत । संत तशेच भक्तपरिवेष्टीत । प्रत्यक्षांत अलिप्त तांकां ॥५९॥ दिसलो जरी परिवारिलो भक्तीं । तरीय खंयच ना आसक्ती । स्वस्वरुपांत चित्तवृत्ती । दृश्यनिवृत्ती सर्वदा ॥६०॥ अशे हे महा साधुसंत । जांच्या तोंडांतल्यान उलयता भगवंत । कितेंच ना अशक्य तांकां विश्वांत । ते नकळो अशे ना कांयच ॥६१॥ उपदेश दितात आनी घेतात । अशे गुरू-शिश्य असंख्य संवसारांत । मात उपदेशा वांगडा अनुभुती दाखयतात । अशे गुरू दुर्मीळ ॥६२॥ पुरो आतां हें पूर्ववर्णन । करुया मुख्य कथा अवतरण । ते खातीर श्रोते उत्सूकतायेन । आयकून संपन्न जावचे ॥६३॥ मोगलाई नांदेड शारांतले । पारशी वेपारी एक नामनेचे । भोव धार्मीक म्हूण लोकप्रीय आसले । नांव रतनजी तांचें ॥६४॥

१. नदरेक. २. सिद्ध करपा खातीर पुगवो. ३. रतनजी शापुरजी वाडिया, कंत्राटदार, नांदेड.

पसारे गिरेस्तकायेचे । गाडयो घोडे शेतां जमनींचे । सदांच उकतें दार वाडियांचें । निरशेवन केन्ना कोण गेलोना ॥६५॥ अशे तरेन खोसयेच्या दर्यांत । बुडिल्ले आसतना दीसरात । भितरल्यान मात खर चिंतेस्त । आसताले सदांच रतनजी ॥६६॥ हें ईश्वरी सुत्रूच पळयात । सर्वसुखी कोणूच ना संवसारांत । दरेकल्याक कसलें तरी आसताच । दुख्ख एक ना एक ॥६७॥ कोणूय स्वताक समजता आसतलो । ऐश्वर्य सुखान आपुणूच व्हडलों । उरफाटोय चलपाक लागतलो । पूण अभिमान हो फुकटचो ॥६८॥ व्यंग नाशिल्ल्याक लागतली दिश्ट । सुक्षीम व्यंगत्वाची तीट । परमेश्ठी स्वताच्या हातांनी लायता येतिश्ट । अशें हें स्पश्ट दिसता ॥६९॥ रतनजी धनधान्यान संपन्न । आयिल्ल्यां गेल्ल्यांक घालताले अन्न । गरिबांचें पयस करताले दैन्य । खुशालभरीत सदांच ॥७०॥ अशे शेटजी सुखांत आसले । पळयतल्याकूय तशेंच दिसतालें । पूण धनाचें सूख पूर्ण नासलें । पूत नाशिल्ल्यान पदराक ॥७१॥ पुता खातीर यत्न केले । तातूंतल्यान बारा धुवांचे बापूय जाले । तरीय मन धादोशी नासलें । पुता बगर तांचें कशेंच ॥७२॥ प्रेमा बगर हरिकिर्तन । तालस्वर नासतना गायन । जानव्या बगर ब्राह्मण । सोबाय ताची कोणाक ॥७३॥ आसा सगल्या कलांनी प्रवीण । तरीय ना सारासार ज्ञान । भूतदयाहीन आचार संपन्न । सोबाय ताची कोणाक ॥७४॥ कपलार तिबो गोपिचंदन । गळ्यांत तुळशीमाळांचें भुशण । जीब करता संतविडंबण । सोबाय ताची कोणाक ॥७५॥ पश्चतापा बगर तिर्थाटन । गळसरे बगर अलंकरण । पुत्रा बगर गृहस्थ सदन । सोबाय ताची कोणाक ॥७६॥ पुताच्या रुपान एक तरी संतान । दितलो काय हो नारायण । हेंच तांचें सदांचें चिंतन । नासलो थारो मनाक ॥७७॥ तातूंतल्यान शेटजी सदांच खिन्न । गोड लागनासलें कशेंच अन्न । दीसरात खंती मनान । चिंतामग्न सामके ॥७८॥ देवा म्हजो इतलो कलंक । धुवन कर म्हाका निश्कलंक । दी वंशाक आदार एक । सांबाळ लज म्हजी

प्रभुराया ॥७९॥ दासगणूक भोव मानीत । तळमळे मनाचे तांकां सांगीत । तांणी म्हणलें शिरडीक वचात । इत्सा पूर्ण
जातली तुमची ॥८०॥ घेयात बाबांचें दर्शन । वंदून तांचे चरण । करात मनांतलें निवेदन । दितले आशिर्वाद तुमकां
ते ॥८१॥ चलात तुमचें जातलें कल्याण । अगाध संतांचें महिमान । वचात तांकां भक्तीन शरण । जातलें कल्याण
जिणेचें ॥८२॥ मनाक भावलो विचार । रतनजींनी केलो निर्धार । कांय दीस वतकर । पावले शिरडीक बाबां
कडेन ॥८३॥ गेले दर्शनाक मशिदींत । चरणांचेर लोटांगण घालीत । प्रेम दाटलें मनांत । पळोवन पुण्यराशी
म्हाराजांक ॥८४॥ उगडून फुलांचो पांटलो । हार तातूंतल्यान काडलो । प्रेमान साईक ओंपलो । फळांय ओंपलीं
चरणांचेर ॥८५॥ जावन भोव लीन । तितल्याच आदरान रतनजीन । बसून लागीं बाबां कडेन । केली प्रार्थना ती
आयकात ॥८६॥ लोक महासंकष्टांत धांवून । येतात तुमच्या पांयां कडेन । बाबा तुमी तत्काळ राखण । करतात
अशें आयकलां हांवें ॥८७॥ म्हणुनूच आयलां धांवत । बाळगून व्हड आस मनांत । घेयात म्हाका पदरांत । धाडूं
नाकात म्हाराजा निरशेवन ॥८८॥ मागीर बाबांनी म्हणलें ताका । बरी बेगीन याद जाली तुका । दी किंते हाडल्या ती
दक्षणा म्हाका । मागीर तूं जातलो कृतार्थ ॥८९॥ येतकूच कोणूय दर्शनाक । लागतकूच वंदूक चरणांक । हिंदू
मुसलमान पारशी सगल्यांक । बाबा दियात म्हणीत दक्षणा ॥९०॥ दक्षणाय म्हण नासताली सादीसुदी । रुपया एक
दोन वा पांचकडी । मागताले हजार लाख कोडी । स्वेत्सा आवडीची दक्षणा ॥९१॥ दिली तरीय आनीक हाडात ।
सोंपली म्हणल्यार म्हणीत उश्णी घेयात । जेन्ना खंयच उश्णीय ना मेळत । तेन्ना थांबयत मागपाचें ॥९२॥ आनीक
त्या भक्तांक म्हणीत । “दुबाव धरूं नाकात मनांत । दितां हां तुका पयशे मस्त । बस तूं हुसक्यामेकळो म्हजे
कडेन ॥९३॥ दुनिया मे किसी का कोई है । और किसी का कोई है । अपना तो यहां कोई नहीं है । अपना अल्ला

ही अल्ला है ॥९४॥ करतलो जो म्हाका जीव प्राण । अशांचीच म्हाका वाण । ताणें दितकूच म्हाका एक गूण । दितां शतगूण ताका हांव'' ॥९५॥ आसलो जरी व्हडलो लाखांधीश । ताकाय दक्षणा मागपाक । गरिबाच्या दारांत वचपाक । आज्ञा करीत म्हाराज ॥९६॥ व्हडलो गिरेस्त वा गरीब । गरीब दुर्बळ वा कफल्लक । एक उणो वा एक अदीक । नासलें खबर साईक ॥९७॥ वंदून आज्ञा नमळायेन । सोडून मनांतलो अभिमान । बाबां खातीर हाडीत मागून । दक्षणा घरांतल्यान गरिबांच्या ॥९८॥ सारांश हाचे फाटलो होच एक । दक्षणेचें फकत करून निमीत । बाबा शिकयत आपल्या भक्तांक । आपणावपाक नमळाय ॥९९॥ येवये दुबाव कोणाच्याय मनांत । साधवांक धनाची कसली गरज । खोलायेन जर विचार करीत । जाल्यार पयसावतलो दुबाव ॥१००॥ साई जरी १पूर्णकाम । दक्षणेचें थंय कितें काम । कसो आसत तो १निष्काम । मागता जो पयशे भक्तां कडेन ॥१०१॥ जाका करे आनी हिऱ्याचें । नाणें तांब्याचें वा भांगराचें । मोल सारकेंच सगल्यांचें । तो कित्याक हात पातळटलो ॥१०२॥ पोट भरपाक मागता भिक्षा । वैराग्याची आपणायली दिक्षा । त्या विरक्त आनी निरपेक्षा । आस कसली दक्षणेची ॥१०३॥ आठ सिद्धी जोडून हात । तिश्ठता जाच्या दारांत । १नवनिधी जाचे आज्ञेंत । तो कसो जायत लाचार द्रव्या खातीर ॥१०४॥ ऐहिकाचेर मारून खोंट । आमुष्मिकाक जे किकोंत करीत । अशे जे तटस्थ विरक्त । तांकां धन जाय कित्याक ॥१०५॥ जे संत साधू सज्जन । जे उत्तमश्लोकपरायण । भक्त कल्याणा खातीर जांची जीण । तांकां धन जाय कित्याक ॥१०६॥ साधवांक दक्षणेची कसली गरज । तांचें मन आसचें इत्शे विरयत । फकीर आसुनूय मनाचे हावरट । पुजा प्रार्थना पयशांची ॥१०७॥ पयल्या दर्शनाक घेता दक्षणा । दुसऱ्या दर्शनाक मागता दक्षणा । निरोप

१. जाची इत्सा पूर्ण जाल्या असो. २. फलइत्सा नाशिल्लो. ३. कुबेराचीं णव भांडारां.

१७७

मागल्यारूय हाडात दक्षणा । खिणाखिणाक कितें हैं ॥१०८॥ पयलीं पानीय उत्तरापोशन । मागीर हात मूख-
प्रक्षालन । उपरांत करप विडो दान । ताचे उपरांत दक्षणा ॥१०९॥ पूण बाबांचो क्रम विलक्षण । लावपाक गेल्यारूच
उटी चंदन । नाजाल्यार अक्षता अलंकरण । मागताले तेन्नाच दक्षणा ॥११०॥ सुरवात करतनाच पूर्व आराधना ।
बाबा पयलींच मागताले दक्षणा । ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणा । त्या खिणाकूच करपाक येत ॥१११॥ तरी ह्या दुबावाचें
निरसन । करपाक लागनात महायत्न । खीणभर दितकूच ध्यान । समाधान मेळटलें ॥११२॥ धन सांठोवपा
फाटल्यान । धर्म घडचो होच हेत मनान । पूण किरकोळ काम आनी विशयांतल्यान । करून साध्य घेताले
ते ॥११३॥ धनाक लागून धर्म घडटा । धर्माक लागून ज्ञान मेळटा । सुवार्थ आसुनूय तो परमार्थ जाता । मेळटा
समाधान मनाक ॥११४॥ सुरवातीक बरोच तेप असलें । बाबा कांयच घेनासले । जळिल्ल्यो काडयो जमयताले ।
भरताले बोलसांत आपल्या ॥११५॥ आसूं भक्त वा अभक्त । नासले कोणा कडेन कांयच मागीत । तरीय कोणूय
पयसो आणो दीत । हाडीत ताचें तेल चुरो ॥११६॥ चुन्याचें भोव प्रेम । ओडटाले विडी वा चिलीम । ते चिलमीची
सेवाय निस्सीम । नासताली चडशी धुंवरा बगर ॥११७॥ फुडें कोणाच्या आयलें मनांत । दक्षणे बगर रिते हात ।
संतदर्शनाक कशें वचप । म्हणुनूच दक्षणा घेताले ते ॥११८॥ पयसो दिल्यार घालीत बोलसांत । कोणूय केन्ना जर
चड दीत । जाल्यार सगले दिताले परत । क्रम हो असो बरोच तेंप ॥११९॥ मात फुडें कांय तेंपान । कीर्त वाडली
दिसादिसान । भक्त येवंक लागले पयस पयसुल्यान । पुजा जावंक लागली विधीपूर्वक ॥१२०॥ पुजा जायना संपूर्ण ।
भांगर फुलां दक्षणे वीण । हें तर नित्य पुजेचें आचरण । पुजप्या प्रमाण चलतालें ॥१२१॥ करतना राज्याभिषेक । वा

१. मनांत भक्ती नाशिल्लो. २. अमर्याद.

वतना पाद्यपुजेक । हाडटाले भेट पुजेक । तशीच दक्षणा गुरुपुजेक ॥१२२॥ “उच्चस्थान स्थीत दक्षणावंत । भांगर दान दिवपी ज्ञानवंत । हेमदान दिवपी चित्तशुद्धवंत” । वेदभागांत वचन हें ॥१२३॥ शुभमंगल गंध दानान । आयुश्य वाडटा अक्षतेन । श्री ऐश्वर्य फूल विडो ओंपिल्ल्यान । तशी दक्षणेन बहुधनताय ॥१२४॥ गंध अक्षता विडो फूल । पुजा सामानांत जशें मूळ । तशीच दक्षणा सुवर्णफूल । बहुधन फळ दिवपी आसता ॥१२५॥ दक्षणा लागता देवता पुजेक । तशीच तिचे सांगता सिद्धी खातीर लोकांक । एकवत उद्यापनाच्या वायण दानाक । ओंपपाक लागता भांगर ॥१२६॥ जगाची ही घडामोड । पयशांचेरूच सगली मोड । अब्रूलुकसाणीचीय फेड । फेडटात ती पयशांनी ॥१२७॥ “हिरण्यगर्भ-गर्भस्थ” । हे सारके मंत्र उच्चारित । देवपुजेक पसून दक्षणा संमत । मागीर संतपुजेकूच नाका कित्याक ॥१२८॥ घेवंक वतात तेन्ना संतदर्शन । आपआपल्या ज्ञाना प्रमाण । येवजिता कोण कितें मनांतल्यान । एकमत आसप कुस्तार ॥१२९॥ कांय जाण भजन भावार्थान । कांय जाण संतपरिक्षेक लागून । कोण म्हणटा मनांतलें सांगून । दितलो लोकांक तो संत ॥१३०॥ कोण दिर्घायुश्य मागता । हती भांगर संपत्ती मत्ता । कोण भुरगीं नातरां सत्ता । मागतात सूखसमृद्धी अखंड ॥१३१॥ अजाप बाबांची अगाध शैली । मारलीं जरी कोणेंय फकांडां टवाळी । दुर्बुद्धीची तांचे जावन होळी । जातात नतमस्तक चरणांचेर ॥१३२॥ हेंय भाग्य नासल्यार नशिबांत । पश्चाताप तरी करताले मनांत । जावन गर्वरहीत निश्चीत । घेताले अणभव खात्रेन ॥१३३॥ हे तर सगले अडाणी भक्त । सदांकाळ प्रपंचांत आसक्त । दक्षणा दानान शुद्धचित्त । जावचे हीच इत्सा बाबांची ॥१३४॥ “यज्ञेन दानेन तपसा” ही श्रुती । आत्मज्ञान इत्सुका प्रती । दक्षणा दिवप साधन युक्ती । वचन उक्ती सांगता

१. गरजेचे. २. भार. ३. मान्य. ४. धन. ५. तल्लीन. ६. वेदवाक्य.

श्रीसाईसच्चरीत १७९

स्फष्ट ॥१३५॥ भक्त सुवार्थी वा परमार्थी । दोगांकूय जावची इत्सीत प्राप्ती । तरीय दक्षणा आपल्या 'गुरूप्रती ।
स्वहिता खातीर दिवचीच ॥१३६॥ प्रजापतीनूय देवांक दैत्यांक । मनशा सयत तीग अपत्यांक । ब्रह्मचर्यपण
सोंपतकूच । उपदेश मागतना म्हणलां हेंच ॥१३७॥ 'द' हो एक अक्षरी उपदेश केलो । कितें तातूंतल्यान बोध जालो ।
तोय विचारून ठाम केलो । आगळी लिला गुरूशिष्याची ॥१३८॥ "दान्त व्हावें" देव समजले । "दया करा"
राक्षस समजले । "दान दिवचें" मनीस समजले । म्हणलें प्रजापतीन "भलें भलें" ॥१३९॥ देव न्हय हेर कोण
मनिसूच तरीय सभावान भिन्न । अदान्त उत्तम गुणसंपन्न । देव हें नांव तांचें ॥१४०॥ मनशां भितरूच आसात राक्षस ।
जे क्रूर दुष्ट जनावरां परस । मनशाक छळटा हावरटपणाची आस । अशे तीन प्रकार मनशाचे ॥१४१॥ तरी अशा
हावरट मनशाक । तातूंतल्यान भायर काडपाक । भक्त हिताचे इत्शेन धरता हात । कृपासागर श्रीसाईनाथ ॥१४२॥
तैत्तिरीय उपनिषदनुवाक । एकादशीं श्रुतिंतूय पळयात । जायते दान प्रकार सांगल्यात । तांचे मदलो दरेक
आयकुचो ॥१४३॥ दान सदांच श्रद्धेन दिवचें । श्रद्धे बगर दिल्लें ना पावचें । राज आज्ञेन शास्त्राज्ञेक भियेवचें । लजेन
दिवचें कितेंय तरी ॥१४४॥ लग्ना असले लोकाचार । थंयूय दिवचो पडटा अहेर । राखचो पडटा शिष्टाचार ।
लोकवेव्हार-ख्यास्त ही ॥१४५॥ बाबांचीय दकार भक्तां पासत । भक्तां खातीर तेंच मागीत । करात दया दान
जायात दान्त । मेळटलें सूख अपार ॥१४६॥ अदान्त तत्व अशे तीन दोश । करपाक तांचो नाश । हो एकाक्षरी
सुपुल्लो उपाय खास । आंखतात गुरुराय शिष्यां खातीर ॥१४७॥ काम लोभ आनी मत्सर । अशूभ आत्मोन्नती
खातीर । तांचो जय सामको कुस्तार । ते खातीर सोंपो उपाय हो ॥१४८॥ जशी ही श्रुती तशीच स्मृती । तिचीय

१. गुरूक. २. बृहदारण्यक, अ. ५, द्वितीय ब्राह्मण. ३. बृहदारण्यक उपनिषद्भाष्य पांचवो अध्याय, द्वितीय ब्राह्मण (श्रीमच्छंकराचार्य).

श्रीसाईसच्चरीत ॥

अशीच अनुमती । तिचें अवतरण श्रोत्यांप्रती । दितां ठाम प्रतीअर्था पासत ॥१४९॥

— श्रीमद्भगवद्गीता, अ. १६, श्लो. २१

॥ त्यागचीं ॥१५०॥ परम दयाळू साईं समर्थ । सादपा खातीर भक्तांचें हीत । दक्षणा तांचे कडेन मागीत । दिताले

प्राण । ताचो परमार्थ कित्या खातीर ॥१५२॥ खरेंच भक्त कल्याणा वीण । बाबांक कितें दक्षणेचें कारण । स्वता

॥ दक्षणा दानान शुद्धचित्त । जावचे निजभक्त हेत होच ॥१५४॥ वयर सांगिल्लें वेदवचन । ताचे प्रमाण दक्षणा प्रदान ।

ना आस्त ना सुवार्थ । भक्त हिता खातीर दक्षणा ॥१५६॥ म्हणून आतां कथाभाग । व्हरुया मुखार 'यथासांग' ।

अद्भूत कथानक । साईस्वरूप कितलें व्यापक । पळयात अलोलिक कितलें तें ॥१५८॥ शेटी कडेन दक्षणा मागतां ।

आणे । जाणां हांव जे दिल्ले तुवें । म्हजे खातीर हाडल्यात जे बाकीचे । दी ते दक्षणेचे आतां म्हाका ॥१६०॥ हेंच

॥ श्रीसाईसच्चरित ॥

बाबांचें पयलें दर्शन । तरीय आयकून तांचें वचन । रतनजी अजापीत पुरायेन । करपाक लागले उगडास ॥१६१॥ शिरडीक आदीं आयलोंना । कोणा कडेन कांयच धाडलेंय ना । अजाप हें अशें आसतना । बाबांच्या त्या उतरांचें ॥१६२॥ आदीं केन्नाच ना अशें घडलें । रतनजी मनांत पुराय गोंदळ्ळे । दक्षणा दिवन पांयां पडले । तरीय सुटलेंना कुवाडें तांकां ॥१६३॥ तें तितल्याचेरूच सोंपलें । प्रयोजन येवपाचें सांगलें । परत एकदां लोटांगण घालें । जोडून बसले आपले हात ॥१६४॥ शेटजी भोव धादोसले । म्हणलें, बाबा बरें केलें । आदलें भाग्य फळाक आयलें । मेळ्ळें दर्शन चरणांचें ॥१६५॥ हांव दुर्दैवी 'अल्पज्ञ । खबर ना पुजा अर्चा यज्ञ । नशिबानूच हें त्रिकालज्ञ । दर्शन घडलें चरणांचें ॥१६६॥ तुमी जाणटात म्हजी चिंता । करात ती पयस कृपावंता । पयस करूं नाकात ह्या अनन्य भक्ता । पडटां पांयां दयाळा ॥१६७॥ दया आयली साईनाथा । म्हणलें हुसको करूं नाका । तुजें दुर्दैव हांगाच्यान आतां । जातलें नपश्चात सदां खातीर ॥१६८॥ उदी प्रसाद दिलो हातांत । माथ्यार दवरलो कृपेचो हात । शेटीक दिलो आशिर्वाद । “मनाची मुराद पुरवील अल्ला” ॥१६९॥ मागीर आज्ञा आशिर्वाद घेवन । शेटजी नांदेडाक आयले परतून । सविस्तर सांगलें गणुदासाक वचून । जें जें जशें घडलें तें ॥१७०॥ मना सारकें जालें दर्शन । खुशालभरीत जालें मन । प्रसादपुर्वक आस्वासन । धन्य धन्य जालों हांव ॥१७१॥ मना सारकें जालें सगलें । पूण एकूच ना म्हाका कळ्ळें । म्हाराज हें कितें उलयले । उलगडो जालोना कसलोच ॥१७२॥ “तीन रुपया चवदा आणे । जाणां हांव जे दिल्ले तुवें” । बाबांचें हें कितें उलोवणें । सांग समजावन सगलें म्हाका ॥१७३॥ खंयचे रुपया खंयचे आणे । खंय केन्ना घडलें देणें । हेंच पडलां म्हाका कुवाडें । म्हजी ही पयलीच भेट शिरडीची ॥१७४॥ म्हाका कांयच कळनाशें

१. गिन्यान नाशिल्लो.

जालां । गूड कुवाड्यांत हांव पडलां । मनाचो सगलोच गोंदळ जाला । तुमी तरी सोडोवन सांगात ॥१७५॥ हो एक
चमत्कार । गणूदास करूंक लागले विचार । कितें आसतलें हातूंतलें सार । जायना निर्धार मनाचो ॥१७६॥ विचार
करतना अखेरेक । अवलियाची मूर्त एक । मौलीसाहेब अशी जांची वळख । याद बुवांक जाली तांची ॥१७७॥
जातीचे हे मुसलमान । वागणें पूर्ण संतां भशेन । धंदो हमालीचो करून । नशिबाचे आज्ञेन वागताले ॥१७८॥ दिल्यार
हांचें चरित्र सविस्तर । जातलें ग्रंथाचें विशयांतर । मौलीसाहेब-कथाचरित्र । नांदेडांत खबर सगल्यांक ॥१७९॥
शिरडीक वचपाचें थारतकूच । मौलीसाहेबांची फेरी सहजूच । एक दीस आपसुकूच । पावली घरांत
शेटजींच्या ॥१८०॥ त्या दोगांकूय एकामेकांचेर । प्रेम आसलें भरपूर । फळपान-फुलांचे हार । योग्य आदरान
ओंपले ॥१८१॥ जावन इत्सा शेटजींक । खाना दिलो मौलींक । थंयच्या खर्चाचो उगडास । जालो गणुदासांक
तेन्ना ॥१८२॥ खर्चाची वळेरी मागयली । पै पै सगली धरली । मागीर एकठांय करून मेजली । बेरीज जाली
ज्युस्त ॥१८३॥ तीन रुपया चवदाच आणे । तितल्याक तितले चड ना उणे । हिशोब तांचो आसलो बाबां कडेन ।
अजाप केदें व्हड हें ॥१८४॥ बसल्यात थंयच मशिदींत । ज्ञानराशी सगलें जाणटात । भूत भविश्य वर्तमान वळखतात ।
घडलें जरी तें खंयच्याय देशांत ॥१८५॥ भूतमात्रा विशीं एकरुपता । आसले बगर साईसमर्था । येत व्हय हो प्रकार
अणभवा । वा सांगपाक हेरांक ॥१८६॥ शिरडीच्यान पयस नांदेड । दोगांय मदीं अंतर व्हड । अनवळखी एकामेकांक
हे संत । साईक तार ही येवची कशी ॥१८७॥ साईम्हाराज तो हांव एक । मौलीबुवा कोण आनीक । भेदबुद्धीचो हो
विवेक । नासलें वेगळेपण दोगांय मदीं ॥१८८॥ मौलीबुवांचो जो आत्मो । तोच सगल्यांचो समान आत्मो । पूण ह्या
एकरुपतेच्या धर्माचो । धन्य तें वर्म जाणणारो तो ॥१८९॥ बाह्य देहान जरी वेगळे आसले । अंतरांत दोगूय एकूच

आसले । “ते दोग” म्हणप योग्य नासलें । केन्नाच वेगळे नासले ते ॥१९०॥ त्या दोगांचें एक ज्ञान । एक प्राण एक धोरण । दोगूय एकूच चैतन्यधन । समसमान वृत्तीन ॥१९१॥ शिरडी-नांदेड अंतर व्हड । त्या दोगांचें मन अखंड । एक प्राण एक कूड । तातूंतल्यान पावली तार दोगांकूय ॥१९२॥ कितले अजापीत हे साधुसंत । उलयतात नासतनाय तार यंत्र । खंयूय कितेंय घडूंदी सृश्टींत । माहिती पुरायेन आसता तांकां ॥१९३॥ मुखार योग्य काळ गेलो । रतनजींक देव पावलो । गुरवारपणाचो संकेत मेळ्ळो । खुशालकाय पातळ्ळी घरांत ॥१९४॥ योग्य वेळार जाली बाळंत । वचन बाबांचें जालें सत्य । आयलें जल्माक पुत्ररत्न । खुशालभरीत रतनजी ॥१९५॥ बरींच वर्सां पडचो दुकळ । मागीर पावसान घालचो धुमाकूळ । तसो शेटजींक खोसयेचो खळखळ । पुत्ररत्न मेळ्ळें म्हणून ॥१९६॥ वंशाचो हो रूख फुल्लो । दिसांमासांनीं फांकारत गेलो । धुवां-पुताच्या सुखान न्हालो । उपाट धादोसलो रतनजी ॥१९७॥ मुखारूय वताले दर्शनाक । मेळोवन बाबांच्या आशिर्वादाक । पूर्ण जावन इत्सा एकान एक । धादोसले मनांत रतनजी ॥१९८॥ आंबो जरी चंवरता वसंतांत । सगलींच फळां पिकीं जायनात । बारा भुरग्यां मदलीं चवगां आसात । सुखान नंदतात सध्या ॥१९९॥ सहजगतीन जें जें घडचें । तातुंतूच जाचें मन धादोसचें । अशे रतनजी गोड सभावाचे । जालेनात खंती मात पसून ॥२००॥ आतां फुडले कथेचें सार । साईन भरलां स्थिरचर । कोणेंय खंयूय

१. रावबहादूर हरी विनायक साठे शिरडीक कशे गेले तें दासगण्णी आपल्या अर्वाचीन भक्तीलीलामृताच्या एकविसाव्या अध्यायांत सांगिल्लेंच आसा. त्या वेळार म्हाराजांनीं तांकां आशिर्वाद दिल्लो - “तूं लम कर, तुका पूत जातलो.” ते प्रमाण साठेन लम केलें. कांय दिसां उपरांत तांची घरकान्न गुरवार जाली. पूण पूत न्हय तर धूव जल्माक आयली. ताका लागून साठे निशेंले. उपरांत तांची घरकान्न दुसरे खेपे गुरवार जाली. तेन्नाय धुवूच जाली. अर्थांतूच साठे भोव खंती जाले. पूण म्हाराजांचो आशिर्वाद फुकट गेलोना. तिसरे फावटीं मात तांगेर पूत जल्माक आयलो.

बसून स्थीर । अणभव साचार घेवचो ॥२०१॥ ठाणें शाराचो गरीब लाचार । आडनांव जाचें चोळकर । कशे ताच्या भावार्थाचेर । जाले गुरूवर प्रसन्न ॥२०२॥ आदीं केन्नाच ना पळयलें देखलें । त्या साईंक कशे आंगयले । कशें तांकां इत्सीत मेळ्ळें । अणभव दिलो कसो तांकां ॥२०३॥ कित्याक उपकारता भजन प्रेमा बगर । वाचप पोथी अर्था बगर । देव कसो मेळत भावार्था बगर । फकत एक उपचार हो सगलो ॥२०४॥ कुकमा बगर सोबना कपल । अणभवा बगर गिन्यान पोल । न्हय हे पुस्तकी विद्येचे बोल । अणभवान जोखून पळोवचे ॥२०५॥ कित्याक हो साईंलीला बेत । खबर ना म्हाका ताचो हेत । साईंनूच बरयल्या धरून म्हजो हात । प्रयोजनूय खबर तांकांच ॥२०६॥ ते भायर ग्रंथाक लागता अधिकारी । हांव करतां साईंची चाकरी । तांचीच ही दफ्तरदारी । आज्ञाधारी तांचो ॥२०७॥ श्रोते तानेल्यात चातका भशेन । साईं समर्थ स्वानंदघन । शिंवरता अगाध कथाजीवन । तान भागोवचे खातीर ॥२०८॥ जांचे सत्तेन ही जीब । सांगता जांचें हें चरित्र । तांच्या चरणांच्या धुळीत । घालुया लोटांगण हे कुडीचें ॥२०९॥ तोच हे जिबेक उलोवंक लायता । तोच स्वताची कथाय सांगता । ताच्याच पांयांचेर मेळची स्थिरता । चंचल ह्या म्हज्या चित्ताक ॥२१०॥ जशें हें कुडीक आनी वाचेक । तशेंच भजन हें मानसीक । जावचें म्हाका अक्षय सूखदायक । दीन हांव सेवक श्रीसाईंचो ॥२११॥ चरित्र सांगता आनी सांगून घेता । जरी साईंच नटला तत्वता । तरी कसो वेगळो तो आनी श्रोता । साईं बगर वेगळो न्हय तोय ॥२१२॥ पळोवपाक दिसता चरित्र केवळ । तरी हो सगलो साईंचो खेळ । स्वताच जावन खेळपाक उचांबळ । खेळ हो प्रबळ मांडला ॥२१३॥ चरित्र हें बाबांचें म्हान । भक्तांक अणभव अनेक दाखोवन । करून म्हाका निमताक कारण । तृप्त करतात निजभक्त समुदायाक ॥२१४॥ चरित्र न्हय हें भांडार सुखाचें । परम अमृताचे फळफळावळीचें । भाग्यवान आसत ताणेंच पियेवपाचें । उपाट भक्ती

॥ १४ ॥ अध्याय १४ ॥ ॥ १४ ॥
भावार्थान ॥२१५॥ महिमा अजापीत गुरूकृपेचो । आमकां भक्तांक यादींत उरचो । म्हणुनूच परिश्रम हो ग्रंथाचो ।
भक्त कल्याणा खातीर केला ॥२१६॥ गायल्यार चरित्र हें आवडीन । उपाट खोसयेन भरतलें मन । भक्तां मदीं कथा
पुरवणी अनुवादान । वाडटली भक्ती प्रेमळटाय ॥२१७॥ आयकतकूच रातदीस भावार्थान । तुट्टलें मोह मायेचें
बंधन । पयस जातलें त्रिपुटीचें भान । श्रोते सूखसंपन्न जातले ॥२१८॥ धरून श्रीसाईचरण । हेमाड अनन्य भावान
शरण । विसरूंक शकना एकूय खीण । चरणांचेरूच लोटांगण अखंड ॥२१९॥ संतसज्जनानो तुमच्या
आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । रतनजी-साईसमागमो
नांवाचो हो चवदावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

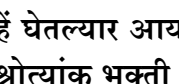
॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. ज्ञेय, ज्ञाता आनी ज्ञान.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ १८६

॥ अथ श्रीसाईसच्चरीत ॥ अध्याय १५ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः ॥ फळिल्लें जांचें भाग्य आसता ।
तांकांच साईदर्शनाचो लाभ जाता । त्रिविधताप बादना तांकां । साधन सोंपें परमार्थाक ॥१॥
कृपा करात तुमी श्रोतेजन । खीणभर करून निजगुरूचिंतन । कथेक करात सादर मन । लक्ष म्हजे
कडेन दियात ॥२॥ आसात तुमी खबर आमकां । फुकट कश्ट कित्याक हे तुमकां । माफ करात अशें म्हणूं नाका ।
उपमा तुमकां दर्याची ॥३॥ भरलो जरी उपाट । तरीय न्हंयेक धाडिना तो परत । पावस रावलो जरी कोसळत । घेता
ताकाय पोटांत तो ॥४॥ तशे तुमी श्रोते सज्जन । तुमच्या सांगातान घेवचें न्हाण । इत्सा धरल्या धाडूं नाकात परतून ।
योग्य न्हय त्यागप गरिबाक ॥५॥ येवं दी गंगेचें उदक निर्मळ । वा गांवचो पाट व्हाळ । नासतना कसलीच गडबड
गोंदळ । सुवात दोगांकूय पोटांत सागराच्या ॥६॥ म्हणून श्रोत्यांनो तुमच्या मनाक । संतकथा आयकुपाची जी
उमळशीक । तेच स्वता पावतले सफलठायेक । पलयतकूच कूपेन म्हजे कडेन ॥७॥ सबुरीन आनी श्रद्धेन । कथामृत
हें घेतल्यार आयकून । मेळटली भक्ती प्रेम भरुभरून । जातले श्रोते धन्य धन्य ॥८॥ भक्तांक सहज परमप्राप्ती ।
श्रोत्यांक भक्ती आनी मुक्ती । भावार्थ्यांक सूखशांती । सुसेग स्वताक सगल्यांक ॥९॥ गुरुमुखांतल्यो गोड कथा ।
आयकतकूच पयसावतली भवभय व्यथा । मेळटली खोस श्रोत्यांच्या चित्त । स्वता निजात्मता प्रगटली ॥१०॥
ह्या अध्यायाचें निरुपण । प्रेमळ भक्तांचें साईक प्रार्थन । दर्शन दिवन साई प्रसन्न । जातात कशे ते आयकात ॥११॥

निकतेंच दूद दिवन गेल्लें भायर । रोखडेंच परत येता माजर । तरीय चडून ताच्या आंगार । लुचपाक सोदतात पेटे
ताचे ॥१२॥ मागीर तें वाजेवन गुरगुरता । खीणभर पेटे जरी भियेता । आवय जेन्ना शांत बसता । तेन्ना ते लुचतात
उमळशिकेन ॥१३॥ खोसयेन ओडटात लुचता । आवयकूय पानो फुट्टा । मागीर तीच गुरगुरप विसरता । धरता
मायेन उबेक ॥१४॥ प्रेमाच्या भारांत विसरता त्रासांक । चारूय पांयांनी आंवुळटा पेट्यांक । मायेन चाट्टा तांच्या
आंगाक । सुवाळो तो आगळो अलोलीक ॥१५॥ भुरके पेट्यांच्या नाखटांचे । तातूंत दुखतात पाने आवयचे । तेय
दुखींत फुट्टात झरे मोगाचे । दूद देंवता धारांनी ॥१६॥ जशी त्या बाळांची अनन्य भक्ती । आवयक करता दुदाची
उत्पत्ती । तशीच तुमची चरणांची १आसक्ती । हालयतली काळीज साईचें ॥१७॥ एकदां हरिभक्त परायण ।
गणुदासांचें म्होंवाळ किर्तन । भक्त ठाण्याचे घेताले करून । कौपीनेश्वर लागींच्या गांवांत ॥१८॥ फकत इश्टांच्या
आगऱ्याक लागून । गणूदास करताले कथा आख्यान । एका रुपयाचेंय मानधन । वा नासलो हट्ट थंयसर ॥१९॥
किर्तनाक दिवपाची नासली कवडी । कूड उकती माथ्यार नासली पगडी । कमराक सादीच पंचो जोडी । गर्दी
व्हड श्रोत्यांची ॥२०॥ ह्या भेसाची ही कथा । मजा येतली आयकतां । आयकात ती स्वस्थ चित्ता । पळयात सासाय
श्रीसाईची ॥२१॥ एकदां दासगणूची कथा । शिरडी गांवांत जावपाची आसता । झगो उपरणें फेटो माथ्या । भेस
असो गेले करून ॥२२॥ शिष्टाचारा प्रमाण बाबांक । गेले नमस्कार करपाक । “व्वा, न्हवरो कसो लागलो दिसपाक” ।
म्हणलें तांकां बाबांनी ॥२३॥ “वता खंय असो नटून” । बाबांनी विचारलें पळोवन । वतां करपाक किर्तन । सांगलें
दासगणुनी तेन्ना ॥२४॥ फुडें बाबांनी विचारलें । “माथ्याक फेटो झगो उपरणें । लागना म्हाका कांयच असलें । झेत

१. तळमळ.

१८८

हो इतलो कित्याक ॥२५॥ काड तें सगलें म्हज्या मुखार । कित्याक आंगाचेर ताचो भार” । आज्ञे प्रमाण काडून सत्वर । दवरलीं चरणां कडेन ॥२६॥ तेन्नाच्यान उकते निर्मळ । हातांत चिपळी गळ्यांत माळ । किर्तना वेळार पूर्णकाळ । आसताले अशाच भेसांत गणूदास ॥२७॥ तरा ही जरी लोकाविरुद्ध । तरीय ती भोव पायाशुद्ध । जो प्रबुद्धांचो प्रबुद्ध । नारद प्रसिद्ध मार्ग हो ॥२८॥ ही नारदीय मूळ गादी । थंयच्यानूच हरदासांची मांदी । भायल्या रंगांची ना जांकां उपाधी । अंतशुद्धी हीच मोख जांची ॥२९॥ अर्दे आंगूच वस्त्रान धांपीत । चिपळ्यो विणा वाजयत । गायताले हरिनाम मुखांत । रूप प्रसिद्ध नारदाचें ॥३०॥ साईसमर्थाचे कृपेन । स्वता रचून संतांचें आख्यान । मानधना बगर करताले किर्तन । पावले नामनेक तातूंतल्यान ॥३१॥ उल्हास साईभक्तीचो । वाडयलो साई प्रेमरसाचो । दर्या खुशालकायेचो । योग्य विस्तारलो दासगणूनी ॥३२॥ भक्तां मदले मुकुटमणी चांदोरकर । तांचेय व्हड उपकार । साईचरण भक्तीचो जावंक विस्तार । मुखेल कारण आसले तेच ॥३३॥ दासगणू हांगा पावले । ताका कारणूय चांदोरकरूच आसले । गांवागांवांनी किर्तनां करताले । चलतालीं भजनां साईचीं ॥३४॥ सोलापूर जिल्लो पुणें शार । म्हाराजांची आदींच नामना अपार । मात ह्या कोंकणच्या लोकांक त्या वेळार । लायली भक्ती ह्या दोगांयनी ॥३५॥ मुंबय वाठारांत जी साईभक्ती । ताचे फाटल्यानूय ह्यो दोनूय व्यक्ती । साईम्हाराज कृपामूर्ती । प्रगटले तांच्या हातांत ॥३६॥ श्रीकौपीनेश्वर देवळांत । साईकृपेच्या किर्तन गजरांत । हरिनामाच्या जयजयकारांत । आयलो भार चोळकराचेर ॥३७॥ येताले लोक हरिकिर्तनाक । आयकताले आपले परीन बुवांक । कोण भाळटाले तांचे विद्वत्तेक । मानवताली कोणाक तरा सांगपाची ॥३८॥ कोण रंगताले गाण्यांत । व्वा! बुवा कितले गोड

१. विद्वानांचो विद्वान. २. मंडळी, चोंबो. ३. ह्या नांवाचो एक श्रद्धाळू गरीब मनीस ठाण्याक नागरी कोर्टांत कामाक आसलो.

श्रीसाईसच्चरीत १८९

गायतात । कितले विठ्ठलनामांत रंगतात । नाचतात कथेंत प्रेमान ॥३९॥ कोणाक भक्ती पूर्वंगांत । कोणाक आसक्ती कथा भागांत । कोणाक प्रेम आख्यानांत । कोणाक आवडत नकलो हरदासांच्यो ॥४०॥ बुवा अडाणी काय विद्वान । काय पदपदार्थ-बव्हर्थ संपन्न । काय फकत उत्तररंग प्रवीण । कथा अशे तरेन आयकताले ॥४१॥ अशे श्रोते खूब आसतात । पूण आयकून जे रमतात भक्तींत । देव, संतांचेर भावार्थ दवरतात । असले श्रोते दुर्मीळ ॥४२॥ आयकून घेतलें खोटलोभर । पूण अज्ञानाचे थराचेर थर । हें कसलें आयकुपाचें प्रत्यंतर । व्यर्थ असलें आयकप ॥४३॥ वचना जातूंत चिखोल धुवन । ताका कसो म्हणचो साबण । करिना जें अज्ञान निरसन । तें कसलें आयकप म्हणपाचें ॥४४॥ आदींच चोळकर श्रद्धाभोळो । आयलो साईप्रेमाचो उमाळो । घालून बाबांचेर भार सगलो । मागलें करात म्हूण सांबाळ ॥४५॥ बावडो गरीब कामगार । तांक नासली पोसपाक कुटुंबभार । सरकारा कडल्यान मेळचो शेर । घालो भार बाबांचेर ॥४६॥ आशादोशी करतात आंगवण । जाली जाल्यार इत्सा पूर्ण । घालतां इत्साजेवण । तशेंच करतां तृप्त ब्राह्मणांकूय ॥४७॥ गिरेस्तांची मोटी आंगवण । म्हणटात घालतां सहस्र भोजन । नाजाल्यार शंबर गायो दान । इत्सा पूर्ण जातकूच ॥४८॥ चोळकर मुळचेच निर्धन । चिंतलें करपाची आंगवण । याद करून साईंचे चरण । गरीब बावडो तो उलयलो ॥४९॥ बाबा गरिबीचो संवसार । नोकरेचेरूच सगलो भार । कायमचो जावपाक पगार । दिवच्यो पडटात परिक्षा ह्यो ॥५०॥ भोव कश्टांनी केल्या तयारी । पास जावपाचेर भिस्त सगली । नाजाल्यार गांठीची भाकरी । पडटली नोकरी वगडावची ॥५१॥ जालों कृपेन पास जर । जातलों तुमच्या चरणीं सादर । वांट्टां नांवान खडीसाकर । होच निर्धार पळयात म्हजो ॥५२॥ अशे तरेन केली आंगवण । इत्सा पूर्ण जाली ते प्रमाण । कळाव लागलो पावोवपाक आंगवण । त्याग केलो साकरीचो ॥५३॥ वाटेंत

गांठीक कितें तरी व्हरचें । रित्या हातांनी कशें वच्चें । आयचें फाल्यांचेर धुकलचें । दीस सारचे पडले तांकां ॥५४॥
हुपूं येतलो 'नाणेघाट' । सह्याद्रीचीं देगणां अफाट । पूण हो प्रपंचाचो 'उंबरेघाट' । कुस्तार खूब हुपपाक ॥५५॥
आंगवण उरल्या म्हूण शिरडीची । सोडली खावप गोडसाण साकरीची । च्या पसून बिनसाकरीची । पियेवपाक
लागले चोळकर ॥५६॥ अशेच गेले कांय दीस । गेले शिरडीक एक दीस । आंगवण पावोवन धादोस । जाले चोळकर
मनांतल्यान ॥५७॥ जातनाच साईचें दर्शन । चोळकरानी घालें लोटांगण । वंदून बाबांचे चरण । उमाळे खोसयेचे
आयले तांकां ॥५८॥ करून मन निर्मळ । वांटली साकर ओंपलें श्रीफळ । म्हणलें आयज मनोरथ सकळ । जालें
सफळ म्हजें हें ॥५९॥ धादोसले साईदर्शनान । सूख मेळ्ळें उलोवण्यान । चोळकर आसले जोगांचे नात्यांतल्यान ।
जालें वचप तांचे कडेन ॥६०॥ जोग उठले, सोयरे वचपाक लागले । बाबांनी तेन्ना जोगांक सांगलें । “पियेवपाक
दियात हाका च्याचे पेले । भरुभरून साकरीचे” ॥६१॥ खुणेचीं अक्षरां पडटां कानांत । चोळकर अजापले मनांत ।
खोसयेचीं दुकां आयलीं दोळ्यांत । माथें दवरलें चरणांचेर ॥६२॥ दिसलें अजाप जोगांक । ताचेय दुपेटीन चोळकरांक ।
कारण खबर त्याच दोगांक । पटल्यो खुणो मनाच्यो ॥६३॥ च्या नासली बाबांक खबर । कित्याक जावचो उगडास
येना बरोबर । चोळकरांचो विस्वास बसपा खातीर । छाप उरपाक भक्तीची ॥६४॥ तातूंतल्यान पावती दिली ।
“आंगवणीची साकर पावली । त्यागाची ती अदूय सोंपली । चोळकरा तुजी ॥६५॥ आंगवणी वेळावयलें तुजें चित्त ।
कळाव जाल्ल्याचें प्रायच्छीत्त । हें जरी तुवें दवरलें गुपीत । तरी तें कळिल्लें सगलें म्हाका ॥६६॥ तुमी कोणूय खंयूय

१. ठाणें जिल्ल्यांत मुरबाड म्हालांत ह्या नांवाचो एक ऊंच घाट आसा, ते वटेन कोंकणांतले लोक हेर राज्यांनी आनी थंयचे लोक कोंकणांत देंवतात. ह्या
घाटांतल्यान पुणें जिल्ल्यांतल्या जुन्नराक कोंकणांतले लोक यो-वच करतात. २. घराचो हुंबरो.

रावात । भक्तीन म्हजे मुखार हात पसरत । तत्पर उबो हांव दीसरात । भावार्था खातीर तुमच्या ॥६७॥ कुडीन जरी
हांव आलतडी । आनी तुमी सात समुद्रां पलतडी । तुमी थंय कितेंय केलें जरी । कळटा त्याच खिणाक
म्हाका ॥६८॥ खंयूय रावात धरतरे । आसतलों हांव तुमचे बरोबर । काळजांतूच तुमच्या म्हजें घर । अंतर्मनांतूय
हांवूच हांव ॥६९॥ असो हांव जो तुमच्या काळजांत । ताका नित्य तुमी नमात । भूतमात्रांच्याय अंतर्मनांत । हांवूच
आसतां बशिल्लों ॥७०॥ म्हणुनूच तुमकां जो जे सुवातेर । मेळटलो घरांत वा वाटेर । हांवूच आसतलों ताचे भितर ।
तिश्टत तुमचे खातीर ॥७१॥ कीड मूय जलचर खेचर । प्राणीमात्र सुणें दुकर । सगल्यां भितर हांवूच निरंतर । भरलां
साचार सगल्याक ॥७२॥ म्हजें दवरूं नाकात अंतर । तुमी आमी निरंतर । असो जो म्हाका वळखतलो नर ।
भाग्यवान तो व्हडलो ॥७३॥ दिसपाक जरी ही खबर सादी । तरी गुणांनी यथार्थ सामकी । कितली त्या
चोळकराक गोडी । दिली जोड भक्तीची ॥७४॥ आसलें जें जें ताच्या मनांत । वळखलें बाबांनी अंतर्मनांत । अशे
तरेन दाखयलें प्रत्यक्षांत । आपले तांकीच्या बळग्यार ॥७५॥ बाबांचीं उतरांच अनमोल । भक्तांच्या काळजांत
रिगतात खोल । प्रेमाच्या मळ्याक हाडटात ओल । दाखयतात व्हडपण भक्तीचें ॥७६॥ चातकाची भागोवंक तान ।
कुपां देंवतात पावस जावन । तृप्त जाता धरतरी तातूंतल्यान । तशीच तरा जाली ही ॥७७॥ चोळकर बावडो खंयचो
कोण । निमताक दासगणूचें किर्तन । आंगवण करपाक जालें मन । जाले प्रसन्न बाबाय ॥७८॥ म्हणुनूच हो
चमत्कार । कळ्ळें संतांचें मन अपार । उपदेशा खातीर बाबा तत्पर । प्रसंग अशे हाडटाले ॥७९॥ चोळकरांचें फकत
निमीत । सगल्या भक्तांचें करपाक हीत । अगाध बाबांची लिला नित्य । रावची सतत पळयतूच ॥८०॥ अशीच

१. उदकांतले तशेंच हवेंतले जीव.

१९२

आनीक लिला सांगून । करुया हो अध्याय पूर्ण । कसो एकल्यान केलो प्रस्न । आनी ताचें निरसन बाबांनी ॥८१॥
एकदां बाबा मशिदी भितर । बशिल्ले आपल्या आसनाचेर । भक्त एक बशिल्लो मुखार । चुकचुकली पाल एक
अचकीत ॥८२॥ पाल पडप, पालीचें वचन । फुडल्या प्रसंग अर्थाचें सुचन । सहज केलो बाबांक प्रस्न । उमळशिकेन
त्या भक्तान ॥८३॥ “बाबा ही वणटीचेर पळयात । पाल चुकचुकता परत परत । कितें आसुंये तिच्या मनांत ।
अशूभ बी कितेंय ना मूं?” ॥८४॥ तेन्ना बाबांनी सांगलें भक्ताक । “खोसयेचे उमाळे येतात पालीक । भयण तिची
येता मेळपाक । औरंगाबादेच्यान तिका हांगा” ॥८५॥ हें आनीक अजाप कसलें । मायबाप पालीक कसले । जीव
केदोसो भावभयण कसले । संवसारवेवसाय कसलो तिका ॥८६॥ बाबा कितें तरी हें उमेदी भितर । उलयले आसुंये
विनोदा खातीर । अशें मनांत चिंतून खीणभर । बसलो स्वस्थ भक्त तो ॥८७॥ इतल्यान औरंगाबादेच्यान । मनीस
एक घोड्या वयल्यान । आयलो घेवंक दर्शन । बाबा तेन्ना गेल्ले न्हावपाक ॥८८॥ वचपाचें आसलें ताका मुखार ।
उपाशीं घोडो वचना मुखार । हरभरे हाडपाक ताचे खातीर । गेलो तो तेन्ना बाजारांत ॥८९॥ पालीचो प्रस्न
विचारणारो । वेपान्याक त्या पळयतूच उरलो । इतल्यान ताणें खांकेचो ^१तोबरो । झटकलो निवळ करपाक
म्हुणून ॥९०॥ उमथो आपटितकूच जमनीर । पडली एक पाल भायर । भिरांतीन धांवली सरसर । नदरे मुखार
सगल्यांचे ॥९१॥ प्रस्न विचारण्याक बाबान म्हणलें । लक्ष तिचेर दवरूंक सांगलें । पळय फुडली कृती म्हणलें ।
पालीची भयण ती हीच ॥९२॥ पाल जी थंयच्यान धांवली तडक । भयण करीत आसलीच चुकचूक । धरून त्या
आवाजाचो नेम अचूक । मोडत मोडत गेली तिचे कडेन ॥९३॥ भयण-भयणीची ती गांठ । बऱ्याच दिसांनी

१. घोड्याक खाण घालपाची पिशवी.

घडिल्ली भेट । तोंडाक तोंड लावन खबरो दाट । सुवाळो उपाट हो प्रेमाचो ॥१४॥ एकामेकांक घालीत गिरक्यो । खोसयेन मारीत भिरक्यो । गेल्यो उब्यो आडव्यो तिरप्यो । मारीत फिरक्यो मेकळेपणान ॥१५॥ खंय तें औरंगाबाद शार । खंय शिरडी, कितें हो प्रकार । कसो अचकीत आयलो तो घोडेस्वार । पालूय ती ताचे वांगडाक ॥१६॥ आसत पाल ती औरंगाबादी । आसुंये उरिल्ली तोबऱ्या मदीं । पूण त्या प्रस्न उत्तरा संबंदीं । कसो हो जुळ्ळो योगायोग ॥१७॥ पाल कितें चुकचुकची । प्रस्न विचारपाची बुद्द येवची । बाबांनी योग्य जाप दिवची । अणभवूय मेळचो तत्काळ ॥१८॥ असो हो योग अप्रतीम । विनोदाचेर सार्वत्रीक प्रेम । संत साधन येवजून अनुपम । वाडयतात भक्तहीत ॥१९॥ पळयात जर तो जिज्ञासू नासलो । वा कोणेंच प्रस्न करूंक नासलो । महिमा साईंचो कसो कळत आसलो । कोणाक कळपाचो अर्थ हो ॥१००॥ अनेक फावट पाल चुकचुकता । अनेकांनी आयकल्लेंय आसता । पूण खंय कोण अर्थ विचारता । वा गुपीत ताचे फाटलें ॥१०१॥ सारांश हो जगाचो खेळ । सुत्रां गुप्त आनी अकळ । येवची कोणाक तरी ही 'अटकळ' । करतात सगले अजाप ॥१०२॥ उरफाटो हे पालीच्या चुकचुकपाचो । अनर्थ करतात अर्थाचो । केल्यार जप 'कृष्ण कृष्ण' नामाचो । टळटा अरिश्ठ अशें मानतात लोक ॥१०३॥ आसना ही कसलीय विद्वत्ता । मात केदी व्हड ही विस्मीतता । आपल्या चरणांक लावंक भक्तां । उत्तम युक्ती ही श्रीसाईंची ॥१०४॥ वाचतलो जो हो अध्याय आदरान । वा करतलो पारायण नेमान । गुरूराय करतले संकश्टां निवारण । खूण ही मनांत घट बांदात ॥१०५॥ अनन्यभावान चरणीं माथा । जो जो तेंकयतलो तत्त्वतां । तारता सांबाळटा अभय दिता । राखण करपी तोच एक ॥१०६॥ अंतर हांगा मानू नाकात । असोच आसा हो साईनाथ ।

१. अदमास.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

॥ अध्याय १५ ॥
 म्हज्या अणभवाचो भावार्थ गुपीत । भक्तकल्याणा पासत सांगतां हांव ॥१०७॥ पूर्ण विश्वांत हांवूच एक । म्हजे बगर
 ना दुसरें आनीक । न्हय फकत होच लोक । अखील ब्रह्मांडांत एक हांवूच ॥१०८॥ अशें अद्वितीयत्व जंय स्फुरता ।
 थंय भिरांतेक जागोच नासता । अहंकार अभिमान लयाक वता । ज्ञानस्वरूप सगलें भरलां जातूंत ॥१०९॥ हेमाडपंत
 साईक शरण । सोडपाक सोदिना तांचे चरण । आसा म्हूण तातूंत संवसारतरण । गोड निरुपण हें आयकात ॥११०॥
 फुडल्या अध्यायांत प्रसंग सुंदर । निर्माण करतले साई गुरूवर । ब्रह्मज्ञान कशें वाटेचेर । चिटकी भशेन लोक
 फाटल्यान ॥१११॥ कोणा एका आशेखोर मनशान । विचारलें साईक ब्रह्मज्ञान । तें ताच्याच बोल्सांतल्यान । दिलें
 काडून म्हाराजांनी ॥११२॥ आयकून हें कथानक श्रोत्यांक । दिसतलें बाबांचें कवतूक । आस सुटले बगर निष्ठंक ।
 ब्रह्म अशक्य दुबावा विरयत ॥११३॥ कोण ताचो अधिकारी । हाचो कोणूच विचार न करी । कोणाक तें मेळत कशे
 परी । तेंय सांगतले म्हाराज ॥११४॥ हांव तर तांचो दासानुदास । पदर पसरतां धरून आस । कित्याक हो साईप्रेमविलास ।
 खुशाल मनान आयकात तुमी ॥११५॥ चित्तूय जातलें प्रसन्न । मेळटलें चैतन्य समाधान । म्हणुनूच श्रोत्यांनो दियात
 ध्यान । संतमहिमान कळटलें ॥११६॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय
 अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । चोळकर साकर व्याख्यान नांवाचो हो पंदरावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. सिद्धांत.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ११५

सध्या अणभवतात । घालतात वारो जाका आदरान ॥१॥ छत्रधारी स्वता आत्मस्थिती । भालदार श्शांतीसंवत्ती । षडरिपु मायामोहवृत्ती । थंय तगनात खीणभर ॥३॥ कितलो हे सभेचो थाट । चार स अठरा भाट । चिन्मय चांदवा लखलखाट । पातळ्ळा प्रचंड ब्रह्मानुभव ॥४॥ विरक्ती भक्ती शुद्ध ज्ञान । श्रवण मनन निदिध्यासन । निजानुसंधान साक्षात्कारण । अष्टप्रधान सेवारत ॥५॥ शांती दान्ती दिव्यमणी । चकचकतात जाच्या गळ्यांत आभुशणीं । वेदान्त सागर अमृत तरंगिणी । म्होंवाळ वाणी जाची ॥६॥ लखलखता जाची तेजपुंज धार । करपाक ते गिन्यान तरसादीचो वार । पळोवन जाचो हात तत्पर । कांपता थरथर भववृक्ष ॥७॥ जय निरंजना अव्यया । गुणातिता योगीराया । परोपकारा खातीर धरल्या ही काया । करपाक उद्धार गरिबांचो ॥८॥ फाटल्या अध्यायांत निरुपण । भक्तीभावार्थ करून पूर्ण । पावोवन ताणें केल्ली आंगवण । दाखयली खूण मनाची ॥९॥ सद्गुरू सदा अवाप्तकाम । शिश्य कसो पुरवी तत्काम । शिश्यांचोच सेवाकाम । करता निश्काम पूर्ण करून ॥१०॥ भक्तीन ओंपतकूच फूल पान ।

१. स्नेह. २. तुस्त गावपी. ३. ज्ञानस्वरूपाचो. ४. न्हंय. ५. शाश्वत. ६. कूड. ७. फळइत्शे विरयत.

तितल्याच प्रेमान करतलो सेवन । तेंच ओंपतकूच अहंकारान । धुंवडायतलो मान थंयच ॥११॥ सच्चितसुखाचे जे सागर । तांकां बाह्य उपचारांत कसलो आदर । मात तेंच करतकूच भावार्थान सादर । सौख्य खात्रेन करतात सेवन ॥१२॥ नेणारपणाचें पांगरूण । घेवन अज्ञान दिताले ज्ञान । करिनासतना मर्यादेचें अतिक्रमण । गोड शिकवण ते दितात ॥१३॥ भावार्थान केल्यार तांची सेवा । सेवक खात्रेन मुक्तीक पावता । हेर सगल्या साधनांनी जेन्ना फटवता । लीन जावचें तेन्ना गुरुसेवेंत ॥१४॥ ते सेवेचें मातशें घाळपण । वा थंय चडूच 'शाणेपण । केल्यार साधक पडटलो त्रासांन । विस्वास पांयांचेर आसूंक जाय ॥१५॥ शिश्यान कितें करचें स्वता । सद्गुरूकूच आदाराक घेतल्यार जाता । शिष्याक आपले त्रास खबर नासतात । नकळत करता उपाय सद्गुरू ॥१६॥ गुरू सारको आनीक दाता । मेळचो ना ब्रह्मांडांत सोदतां । शरण्याचो परम शरणदाता । अनन्य शरण वचुया ताका ॥१७॥ उपमा दिवंक गेल्यार चिंतामणीक । चिंतामणी दिता चिंतप्याक । गुरू दितलो 'अचिंत्य वस्तूक । परम अजापान भक्ताक आपल्या ॥१८॥ तुळपाक गेल्यार 'कल्पतरूक । तो ती दिता कल्पना करप्याक । दितलो निर्विकल्प स्थितीक । कल्पने भायली गुरूराय ॥१९॥ 'कामधेनू इत्सा पुरवी । गुरूधेनूची तिचे परस थोरवी । अचिंत्यदानी अशी ही पदवी । कोण मिरयता तिचे बगर ॥२०॥ आतां श्रोत्यांक हेच निवेदन । फाटल्या अध्यायांत करतां म्हणिल्लें कथन । ब्रह्मार्थियाक ब्रह्मज्ञान मेळून । कथासंगती आयकात ॥२१॥ ब्रह्मज्ञानाचो आयल्यार 'भोक्ता । बाबा कशी करताले तृप्तता । कशे उपदेश दीत आपल्या भक्ता । त्या परमार्था आयकात तुमी ॥२२॥ संत सदांचे निश्काम । सकल

१. 'चतुराई' - हें बाबांचें उतर. हाचो अर्थ शाणेपण. "चड चतुराई बरी न्हय, श्रेश्ठ वा जाणटे सांगतात तें आयकुचें," अशें बाबा आपल्या भक्तांक परत परत सांगताले. २. चिंतूंक नाशिल्ले. ३. इत्शीत वस्त दिवपी रूख. ४. इत्शीत वस्त दिवपी गाय. ५. इत्सूक.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

परिपूर्ण अवाप्तकाम । पूण भक्त भोव 'सकाम । अतृप्त तो सदांच ॥२३॥ कोण मागता पुत्रसंतती । कोण अखंड राज्यसंपत्ती । कोण मागता भावभक्ती । संवसार निर्मुक्ती ॥२४॥ असोच एक भावार्थी भक्त । पूण सदांच धना फाटल्यान व्यस्त । आयकून बाबांची व्हड कीर्त । दर्शना खातीर आयलो ॥२५॥ गडगंज संपत्ती जरी घरांत । सेवेक दासदासी उपाट । दर्शन घेवचें आयलें मनांत । उदार मुर्ती श्रीसाईंचें ॥२६॥ बाबा व्हडले ब्रह्मज्ञानी । साधुसंतांचे मुकुटमणी । मस्तक दवरुया तांचे चरणीं । करणी जांची अगाध ॥२७॥ ना आपणाक कसलीच 'वाण । मागुया तांचे कडेन ब्रह्मज्ञान । मेळत जाल्यार हें साधन । जातलों धन्य धन्य हांव ॥२८॥ मागीर ताका इश्ट सांगीत । सोंपें न्हय ब्रह्म जाणप । तुजे सारक्या आशेखोराक मेळप । जातलें कुस्तार बरेंच ॥२९॥ धन घरकान्न पूत इतलेंच । नकळो जो आनीक कितेंच । ताका ब्रह्म हो फकत भ्रमूच । कसलो सुसेग दितलो ॥३०॥ इंद्रियशक्त जातकूच 'क्षीण । जगांत कोणूच दिनात मान । तेन्ना बेकार थवय बेठेच बसून । सूत कांतात ब्रह्माचें ॥३१॥ तशी ही तुजी उमळशीक ब्रह्माची । पयसो मोडिनासतना मेळोवपाची । कोणाच्यानूच ती ना जावची । करपाक पूर्ण केन्नाच ॥३२॥ आसूं, अशी इत्सा धरून मनांत । भावार्थी तो गेलो शिरडींत । परतीच्या भाड्याचो टांगो करून । पावलो चरणां कडेन श्रीसाईंच्या ॥३३॥ घेतलें साईंचें दर्शन । केलें तांच्या चरणांक वंदन । साईंनी मागीर म्होंवाळपणान । सांगलें तें आयकात श्रोत्यांनो ॥३४॥ हो साई कथाकल्पतरूवर । चित्त शुद्धतायेन आयकल्यार । वाडटलो जेन्ना श्रोत्यांचो आदर । प्रसवतलो तेन्ना फळाभारान ॥३५॥ रसभावान सर्वांगी भरतलो । सुगंधपुष्पी तो फुलतलो । म्होंवाळ फळाभारान लवंडतलो । जातली इत्सापुर्ती इत्सुकांची ॥३६॥ म्हणलें 'ताणें "बाबा ब्रह्म दाखयात । आयलां हेंच

१. आस्त धरपी. २. उणाव. ३. दुर्बळ. ४. ब्रह्म जाणपाक सोदपी त्या भावार्थ्यान.

श्रीसाईसच्चरीत १९९

धरून मनांत । शिरडीचे बाबा ब्रह्म दाखयतात । रोखड्यारोखडें म्हणटात लोक ॥३७॥ म्हणुनूच इतलों पयस आयलां । वाट चलून भोव थकलां । ब्रह्माचे आशेक भोव भुकेलां । मेळ्ळ्यार धन्य जातलों हांव” ॥३८॥ बाबान म्हणलें “करूं नाका चिंता । ब्रह्म दाखयतां रोखडें आतां । हांगा ना उदारीची वार्ता । दुर्मीळ विचारपी तुजे सारके ॥३९॥ लोक मागतात धनसंपदा । म्हणटात घालयात रोग १आपदा । मागतात लोकीक मान राज्यपदां । आस सुखाची तांकां सदांच ॥४०॥ फकत ऐहीक सुखाक लागून । लोक येतात शिरडीक धांवून । म्हजें फकिराचें करतात भजन । ब्रह्म मागिना एकलोय ॥४१॥ तशांची म्हजे कडेन गर्दी भोव । तुजे सारक्यांचोच उणाव । ब्रह्मजिज्ञासूंचो भुकेल्लों हांव । पुण्यकाळ म्हाका हो ॥४२॥ जाका भंय ब्रह्मवस्तूचें । नेमान चलप सूर्यचंद्राचें । उदेवप अस्तप नेमान तांचें । उजवाड चान्नें नेमान ॥४३॥ गिमाळो-वसंत असले ऋतूकाळ । इंद्रा सारके देव २लोकपाल । नेमान करता जो प्रजेचो सांबाळ । त्या सगल्यांचें मूळ तें ब्रह्म ॥४४॥ म्हणुनूच शरीरविस्रंसना आदीं । गिन्यानी मनीस ब्रह्मपुरुशार्थ सादी । ताचे बगर पुनरावर्तन ३निरवधी । लागतलें अनिर्बंध फाटीक ॥४५॥ तें हें ब्रह्म जाणले वीण । जालें जरी शरीर पतन । फाट सोडचें ना संवसार बंधन । पुनर्जनन चुकना कशेंच ॥४६॥ ब्रह्मूच कित्याक हांव तुका सगलें । दाखयतां पळय ४ब्रह्मगुंडाळें । जें तुका कूडभर रेवडायतलें । तें हांव अदीक करतां स्पश्ट” ॥४७॥ कितली ती म्होंवाळ वाणी । फकत अद्वैतसुखाची ५खणी । दुबावान पोखरल्यात जे प्राणी । तांच्या उद्धाराक समर्थ ॥४८॥ खीणयाळ्या सुखा फाटल्यान । दीसरात जे रावतात घुसपटून । तांकांय बाबांचीं उतरां मार्ग दाखोवन । योग्य चरणां कडेन धाडटात ॥४९॥ चिंतामणी प्रसन्न जातकूच । लोकीक सूख मेळटलें हाताक । मेळटली सत्ता सर्गसंपत्त । जातकूच

१. अरिष्टां. २. राजा. ३. सतत. ४. जाचे भितर ब्रह्म धरून सगलें आसा अशी वस्त. ५. खण.

१००

प्रसन्न महेन्द्र ॥५०॥ हाचे परस गुरूची अलोकीकता । गुरूसारको ना दाता । दुर्लभ ब्रह्म भक्तांक दाखयता । जालो जाल्यार सुप्रसन्न ॥५१॥ ताची गोड कथा आयकल्यार । पडटलो संवसार दुखखांचो विसर । ब्रह्मार्थियांक कशें शिकोवप । तेंय कळटा बाबांक ॥५२॥ आसूं, मागीर ताका बसयलो । खीणभर हेर कामांत घुसपायलो । जशें त्या प्रस्नाचें भानूच विसरलो । अशें ताका दाखयलें ॥५३॥ मागीर बाबांनी उलो मारून । भुरग्याक एका हाडलो आपोवने । पावय म्हणलो रकाद व्हरून । धाडलो ताका नंदू कडेन ॥५४॥ उश्णे जाय रुपया पांच । बाबांक आसा गरज सामकीच । दितां परत म्हूण रोखडेच । दिवंक सांग ताका बेगोबेग ॥५५॥ भुरगो गेलो घरा नंदूच्या । खिळी घाल्ली दाराक ताच्या । येवन परत भुरग्यान त्या । सांगली खबर ती बाबांक ॥५६॥ परत वच म्हणलें बाबान । आसतलो बाळा वाणी घरा कडेन । तोच रकाद ताका सांगून । म्हणलें हाड रुपया मागून ॥५७॥ फुकट गेली खेप तीय । नासलो घरा बाळा वाणीय । भुरग्यान येवन खबर तीय । सांगली जशीच्या तशी बाबांक ॥५८॥ आनीक एक दोन कडेन । धाडलो त्या भुरग्याक बाबान । थकलो तोय धांव धांवून । गेल्यो फुकट खेपो सगल्यो ॥५९॥ नंदू जावं बाळा वाणीय । नासलो घरांत कोणूच एकलोय । बाबांक आसली ही पक्की जाणीव । पूर्ण अंतर्ज्ञानी श्रीसाई ॥६०॥ साई चलपी उलोवपी ब्रह्म जशें । पांच रुपयांक अडत कशे । पूण त्या ब्रह्मार्थ्या खातिरूच तशे । नवलाय ही मांडीत ते ॥६१॥ सोयरो येतकूच घरांत । ताचे सरबराये पासत । च्या-शिरो जो करतात । हेरांकूय लाभ मेळटा ताचो ॥६२॥ तशें फकत निमताक । करून मुखार त्या ब्रह्मभोक्त्याक । म्हाराजांचो उपदेश हेर भक्तांक । कल्याणा खातीर सगल्यांच्या ॥६३॥ रुपया अडेजश्यांचें । बंडल आसलें नोटींचें । बोल्स भरिल्लें ब्रह्मार्थ्यांचें ।

१. इंद्राचें एक नांव. २. ह्या नांवाचो शिरडींतलो एक मारवाडी पसरकार. ३. ह्या नांवाचो एक पसरकार.

श्रीसाईसच्चरीत २०९

व्यर्थ शीण तो ब्रह्माचो ॥७८॥ एक आत्मविवेक नाशिल्ल्यान । ना विलक्षण प्राप्तीसाधन । हें जरी सत्य वेदान्तवचन ।
तें कसलें आधीन सगल्यांच्या ॥७९॥ करपाक अभ्यास आनी कश्ट । हाडांचीं काडां करचीं पडटात । तेन्नाच
गुरूकृपेच्या उजवाडांत । मेळटात हाताक ते हळू हळू ॥८०॥ हांवूच नियंता हांवूच ईश्वर । ब्रह्मदेवाक जेन्ना चडटा
अहंकार । स्वरुपाचो पडटा विसर । 'प्रादुर्भूतताय विश्वाची ॥८१॥ 'ब्रह्माहमस्मीति' जातकूच ज्ञान । ज्ञाता जाता
स्वरुपांत लीन । तेन्नाच विश्व आभास विसर्जन । कान रावता करीत गर्जन ॥८२॥ जातकूच स्वप्नबोध उत्पत्ती ।
ब्रह्माकारांतःकरणवृत्ती । ब्रह्म उज्यांत विश्वाची आहुती । जाता 'विभुती सृश्टीची ॥८३॥ जिवांचीय अशीच स्थिती ।
जाता जेन्ना भ्रमनिवृत्ती । दोरी किरण आनी 'शुक्ती । मुक्ता आभासाक तत्काळ ॥८४॥ शुक्त्यज्ञान तेंच रुपें
भान । रुपेंज्ञान तेंच शुक्तीज्ञान । भ्रमनिवृत्ती काळांत रुप्याचें 'अवसान । शुद्ध शुक्तिका विज्ञान ॥८५॥ परस्पर
मोहाचें हें लक्षण । ज्ञानदिपाचें करात 'उजळण । अज्ञान मळ उडयात धुवन । निर्दाळण त्या प्रतिभासाचें ॥८६॥
जल्म-मरणाचो नासतना बंध । आसतलो कित्याक मोक्षनिर्बंध । वेदान्ता कडेन आमचो कसलो संबंध । मागीर हो
प्रबंध कित्याक ॥८७॥ आसां हांव बद्ध जावचें निर्मुक्त । असो जो दृढनिश्चेव 'आसक्त । तोच हांगाचो अधिकारी
फकत । उपकारना ज्ञानी वा पूर्णज्ञानी ॥८८॥ बद्धूच ना खंयची मुक्ती । ही सामकी वस्तुस्थिती । बद्धमुक्तताय
आसा 'गुणसंगातीं । आसा अणभव सगल्यांक ॥८९॥ 'द्वितियांचो उणाव जंय । बांदता सोडटा कोण कोणाक ।
कोणूच ना बद्ध वा मुक्त थंय । द्वैत-अद्वैतांत गेलें जाल्यार ॥९०॥ दीसरात हे प्रकार । निर्मिता व्हय दिनकर । हो तर

१. उत्पत्ती. २. लय. ३. मोतयांची शिंपी. ४. म्हणल्यार रुप्याची अखेर जाता. ५. पाठांतर. ६. तल्लीन. ७. सत्व, रज, तम ह्या तीन गुणां कडेन
समागम जालो म्हणटकूच. ८. भयं द्वितीयाभिनिदेशतः स्यात्.

१०३

दृष्टीदोश वेव्हार । दिवाकर ^१अलिप्त ॥११॥ हांव कर्ता हांव एक भोक्ता । हो अभिमान धरून चित्ता । सर्ग-नरक
सूख-दुख अणभवता । वाडटा वान्सा आसक्तताय ॥१२॥ आत्मो नित्य पुराण शाश्वत । जल्मनाशा असले
विकार वर्जीत । ॐकार ^२अक्षराप्रतीकवंत । अनादी जो अनंत अखंड ॥१३॥ जाची ^३शरीरमात्रात्मदृष्टी । स्वता
वेगळो वेगळी सृष्टी । ताका आत्मज्ञानाची कश्टी । ^४परामर्ष मेळना ॥१४॥ वाणी सारक्या इंद्रियांचो लय । करात
मनांतल्यान जायात ^५कृतनिश्चय । त्या मनाचो करात ^६क्षय । घेवचो थाव बुद्धीचो ॥१५॥ प्रकाशा भशेन जे
ज्ञानबुद्धी । मनाची थंय लायात समाधी । मना सयत इंद्रियांची समृद्धी । एके बुद्धीच्या ताब्यांत ॥१६॥ मडकेचो मुखेल
घटक माती । तशीच इंद्रियांक बुद्धी । ते तांची नित्य स्थिती । अशी ही व्याप्ती बुद्धीची ॥१७॥ बुद्धी जावन स्वता
व्यापक । व्यापता मना असल्या सकल इंद्रियांक । ओंपता ईश्वरतत्वांत बुद्धीक । व्हड समर्पण आत्मतत्वांत ॥१८॥
असोच करतकूच ^७समाहार । जाता आत्मस्वरूप निर्धार । मागीर रुपें मृगजळ सोरपाचो आकार । नदरेचे ते दोश
फकत ॥१९॥ तो हो अशेष-विशेषरहीत । जल्म ^८अपक्षय विवर्जीत । यद्दर्शना बगर ना स्वहीत । साधू सेगीत
सांगतात ॥२०॥ कार्यमात्रा आसा कारण । आत्मो स्वयंभू ^९निश्कारण । 'पुराण' 'नव' हो पुराण । बुद्धीहीन
सभावान ॥२०॥ आकाशवत अविच्छिन्न । जल्म विनाश हांचे पलतडीन । 'ॐ प्रणव' जाचें ^{१०}आलंबन । ^{११}निरालंबन
निस्तेज जो ॥२०२॥ परब्रह्म तें जाणपाक योग्य । अपर ब्रह्म तें मेळोवपाक योग्य । ॐ तत्प्रतीक ध्यान करपाक
योग्य । उपसितव्य सदांच ॥२०३॥ सगल्या वेदांचें जें सार । प्रणव स्वरूप तोच ॐकार । ताचो सार्थ जो निर्धार ।

१. वेगळो. २. अवयव, निशाणी, प्रतिमा. ३. कूड होच आत्मो अशी जाची नदर आसा तो. ४. वासपूस. ५. ठाम निर्धार. ६. नाश. ७. समुदाय.
८. कारणा बगर, व्यर्थ. ९. आदीय नवो, त्रिकाल अबाधीत. १०. आदार, आश्रय. ११. आदाराबगर.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

तोच विचार महावाक्याचो ॥१०४॥ वेद स्वता जें सांगतात । जें खर कश्टांनी लोक संपादतात । ते प्रमाण ब्रह्मचर्यान वागतात । म्हणटात ताका उँपद ॥१०५॥ आसूं, त्या पदाचो आक्रम । करपाक गेल्यार जरी दुर्गम । तरी तें अभ्यासपाक सुगम । जातकूच गुरुकृपा परम ॥१०६॥ इंद्रियां मदलीं जीं स्थूल परम । थंयच्यान धरतकूच अनुक्रम । आदरतकूच सुक्षीम तारतम्यक्रम । मेळटा अविश्रम साधकाक ॥१०७॥ तें हें उँकाराचें अक्षर । सकल तपाचें जें सार । उच्चारमात्रेन स्फुरता अर्थसार । साक्षात्कार आवर्तनान ॥१०८॥ १अविपरिलुप्त चैतन्य । वाड नाश विकार शुन्य । असो आत्मो जाणटलो तो धन्य । भक्त अनन्य सद्गुरूचो ॥१०९॥ अध्यत्म अधिभूत अधिदैव । अशा तापांनी जे तापल्यात सदैव । तें कशें भोगतले हें सुदैव । वैभव हें एक संतांचें ॥११०॥ अज्ञानांतल्यान जल्मता १संसृती । ताचे पसून मेळपाक निवृत्ती । साधन जें ब्रह्मात्म एकत्ववृत्ती । ताची प्राप्ती ह्या जाग्यार ॥१११॥ विशयकल्पनाशुन्य स्थिती । “अहं ब्रह्मास्मीति” वृत्ती । ह्या महावाक्याचे आवृत्ती । बुद्दीप्रवृत्ती जातली जेन्ना ॥११२॥ गुरूवचनशास्त्र प्रचिती । अंतर्बाह्य करणवृत्ती । मना सयत मेळून विश्रांती । आत्मज्ञान मेळटलें तेन्ना ॥११३॥ तेन्नाच यथार्थ दर्शनप्राप्ती । विशय अर्थ असल्यो जड निवृत्ती । तुट्टा अज्ञाना सारक्यो हृदयग्रंथी । जाता अव्यक्तांत निमग्न ॥११४॥ कवडशांतलो अतिसुक्षीम कण । ताचे परसूय सुक्षीम प्रमाण । त्या अणुपरसूय २अणीयान आत्म अनुमान-निर्धार ॥११५॥ व्हडांत व्हड ब्रह्मांड । ताचे परसूय आत्मो व्हड । पूण हें सगलें ३सापेक्ष प्रमाण । आत्मो प्रमाणा भायलो ॥११६॥ सुक्ष्मत्वान ४अणोरणीयान ५। म्हत्व ताचें महत्परिमाणवान । ह्यो फकत नाम रूप असल्यो उपाधी जाण । आत्मो परिपूर्ण उपाधी वीण ॥११७॥ आत्म्याक ना जल्म मरण । ना ताका मूळ कारण । ईश्वर-

१. सर्वव्यापी. २. जल्ममरण, संवसार. ३. अणुभव. ४. सुक्षिमांतलो सुक्षीम. ५. अपेक्षा धरून केल्लें.

१०५

नित्य-शाश्वत-पुराण । सहज निश्चिती कुस्तार ॥११८॥ 'ॐकार' प्रतीक जें ब्रह्म । तेंच ताचें स्वरूप परम ।
आगमनिगमांकूय दुर्गम । तें कसलें सुगम सगल्यांक ॥११९॥ जाका समजूंक गेल्यार वेद थकले । तपस्वी वनवासी
जाले । उपनिशदांनी हात तेंकयले । जालोना अर्थबोध कोणाकूच ॥१२०॥ आत्मस्वरूपाच्या जाग्यार पावपाक ।
जाय अभेददर्शी आचार्यूच जावपाक । सुवात ना थंय दुबाव्यांक । हेरांचें सामर्थ्य कितलें ॥१२१॥ फकत दुबाव्याक
ना थंय थारो । भ्रमांतूच घुंवतलो जसो भोंवरो । वेद-आचार्या बगर दुसरो । स्थीर जायना तत्त्वबुद्धी ॥१२२॥
स्वबुद्धीकल्पनेचे अनंत तारे । चुकयनात ते लक्षचौऱ्यांशीं फेरे । वेद-आचार्येंदु एकूच पुरे । मागीर काळखाचो उरना
अंश पसून ॥१२३॥ हेरांक मेळना जें सोंपेपणान । तेंच मेळयतलो तो कश्टां वीण । जो दृढ रावता सद्गुरूच्या
सांगातान । मेळटा ताका सद्बुद्धि ॥१२४॥ सकार्य अज्ञान जंय सरता । सच्चिदानंदस्वरूप स्थीर जाता । स्वस्वरूपाची
स्थिती अवतरता । मोक्ष तिचें नांव दुसरें ॥१२५॥ हेंच जिवांचें व्हडलें अभीष्ट । ते खातीर करतात भोव कश्ट । जें
निरंतर ब्रह्मयोगनिष्ठ । अंतर्निष्ठ सदांकाळ ॥१२६॥ स्वरूपांत जातकूच चंचल । उठ्ठा विशायांची खळबळ । जालो
म्हणटकूच स्वरूपांत निश्चल । येता वैफल्य विशायांक ॥१२७॥ स्वरूपांत जो रावता तोंड घुंवडावन । विशय ताका
सदांच फुडो करून । तोच रावतकूच स्वरूपाच्या मुखार वचून । विशय तोंड घुंवडायतात ॥१२८॥ मोक्षमात्राचीच
इत्सा करता । हेर कडेन इत्सा नासता । त्रिखंडांत तृणालेश ना धरता । तोच अधिकारी मोक्षाचो ॥१२९॥ उणो जो
हातूंतल्या एका लक्षणान । मुमुक्षू न्हय तो खात्रेन । तो फकत मुमुक्षूच्या रुपान । जसो एकाक्ष देखणो ॥१३०॥
अहंकार गळ्ळे बगर । निर्मुलन लोभाचें जाले बगर । मनाची हद्दपारी जाले बगर । ब्रह्मज्ञान देंवना मनांत ॥१३१॥

१. वेदांचो निश्कर्श. २. शरणागती पत्करली. ३. इत्सा. ४. मोक्षाची इत्सा धरपी.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

ॐ देहआत्मबुद्धी हीच १भ्रांती । बंधाक कारण आसक्ती । सोडात विशयकल्पना स्फुर्ती । ब्रह्म मेळटलें हाताक ॥१३२॥
निर्विशेश परब्रह्म । साक्षात्कार हें कठीण काम । सविशेश निरूपण हेंच वर्म । होच धर्म बुदवंतांचो ॥१३३॥ आत्मो
गूढ सर्वाभुर्ती । हें तत्व जाणटात वेदांती । तरी येवची सगल्याक अनुभुती । असो अणभव कसल्या योगान ॥१३४॥
आदीं गरजेची चित्तशुद्धी । तशेंच सुक्षीम कुशाग्रबुद्धी । तेन्नाच प्रगट्टा हो त्रिशुद्धी । कृपासमृद्धी स्वयमेव ॥१३५॥
आत्मो सदांच अविकृत । ब्रह्मज्ञानी तो शोकरहीत । तोच धीरवंत बुदवंत । भवनिर्मुक्त तो सदांच ॥१३६॥ हांगा
चलना प्रवचनयुक्ती । वा ग्रंथ अर्थ धारणा शक्ती । वा वेदश्रुती-व्युत्पत्ती । चलना युक्ती कसलीच ॥१३७॥ आत्मो
सदांच अविकृत । शरीर सदांच अवस्थिती विरयत । हें वळखून साधता जो स्वहीत । योग्यायोग्य तो
जागरूक ॥१३८॥ आत्मज्ञानी सदांच निर्भय । ऐक्य एक अद्वितीय । दुजेपणाचो पुसलो ठाय । शोकनाश दृढ
फळटलो ॥१३९॥ आत्मो जरी समजुपाक कठीण । जायना स्पर्श प्रवचनां आयकून । फकत बुद्दी करीत किंते
म्हणून । तरीय समजुपाक सोंप्या उपायान ॥१४०॥ जो स्वता सामको निश्काम । आत्मज्ञान एकमात्र काम । असो
जो आत्मया प्रार्थी १प्रकाम । ताकाच परम लाभ हो ॥१४१॥ आयकप बी काळांत “तोच हांव” आसां” । अशे
अभेददृष्टीन जो पळयता । हेंच ध्यान जाचें आसता । आत्मो अनुग्रहान स्विकारता ताका ॥१४२॥ सदां वायट
कार्यांत आसक्त । अशांत आनी डळमळीत । एकाग्र ना जाचें चित्त । ताका हो मेळना ज्ञानिया ॥१४३॥ श्रुतीस्मृती-
प्रतिपादीत । करता जो योग्य त्यागता अयोग्य । जाचें सदां एकाग्र चित्त । आत्मो गुलाम ताचो ॥१४४॥ वायट कामा
पसून जो पयस वचत । आचार्य गुरूपदांचेर जो नम्र जायत । जाची फळ इत्सा १निवृत्त । ताकाच आत्मो प्राप्त

१. दुबाव, गोंदळ. २. भरपूर. ३. सोंपल्या.

ॐ श्रीसाईसच्चरीत॥

॥ १४५॥ जायनासतना विशयांत निश्काम । जाले बगर फकत आत्मकाम । दिले बगर सकल वृत्तींक विराम ।
 आत्माराम कठीण ॥ १४६॥ पळोवन जिज्ञासूच्या तपा । स्वता आत्म्याकूच निर्माण जातली कृपा । तेन्नाच प्रगट
 करता निजस्वरूपा । गुरू बगर सोंपो न्हयच ॥ १४७॥ तरी स्वरूप प्राप्ती खातीर साधकान । करचें श्रवण मनन चिंतन ।
 अभेद भाव शुद्ध एकचित्तान । तरूच आत्मलाभ सुखाचो ॥ १४८॥ प्रपंच हो अज्ञानमय सगलो । अज्ञानमुलक ताचो
 पसारो । ज्ञाना बगर मोक्षाक थारो । मातूय ना हें समजात ॥ १४९॥ अनुमान आनी युक्तीप्रभव । हो तर शास्त्राचो
 अणभव । प्रपंच नाशांतूच ज्ञान उद्भव । असंभव हेर तरेन ॥ १५०॥ महात्मो जावचो कित्याक पापात्मो । जिवात्मो
 तोच परमात्मो । हें वळखून वागतलो जो महात्मो । अभेद आत्मो तो एक ॥ १५१॥ ब्रह्म आत्मएकत्व विज्ञान । हेंच
 ज्ञानाचें पर्यवसान । एकदां जातकूच आत्मज्ञान । अज्ञान सगलें मावळटा ॥ १५२॥ आत्मज्ञान जातकूच पूर्ण । उरना
 कितेंच जाणपाचें अपूर्ण । हातचो मळ कशी वस्तूजात संपूर्ण । साक्षात्कारता ताका ॥ १५३॥ आत्मविज्ञानाचें फळ ।
 संवसारनिवृत्ती अविकळ । मेळटा परमानंद तत्काळ । सुकाळ ताका मोक्षाचो ॥ १५४॥ आत्मो सुक्षिमा परस सुक्षीम
 जाण । प्रचंडा परस महाप्रचंड । हो तर सर्वव्यापकताय प्रकार । बुद्दी जाणीव करपाक ॥ १५५॥ तो स्वता सुक्षीम ना
 प्रचंड । तरतम भाव थंय कल्पीत । तो आब्रह्मस्तंबपर्यंत । व्यापून उरला चराचराक ॥ १५६॥ तें हें अनिर्वचनीय
 सत् । बुद्दींत जावपाक संकलीत । वाचेन करतात मर्यादीत । अमर्यादीत जें स्वता ॥ १५७॥ फकत बुद्दीवैभवाच्या
 योगान । खरें वर्म लागना हाताक । साधू सद्गुरू संत संगतीन । प्राप्ती ताची सेवा कृपेन ॥ १५८॥ ब्रह्मनिरुपणाचो ना
 उणाव । पोथयो पुस्तकांनी भरलां उपाट । पूण सद्गुरूकृपा जाले बगर । लागना हाताक कितेंच ॥ १५९॥ दीसपट्ट्या

१. शेवट. २. संपूर्ण. ३. प्रचंडा परस प्रचंड. ४. अस्तित्त्व.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ २०८

कामांक लागून । शुद्ध संस्कारयुक्त जायना मन । मेळना ब्रह्मअणभव ते मेरेन । लागना हाताक कितेंच ॥१६०॥ ब्रह्म फकत नित्य । तें सोडून सगलें अनित्य । दृश्यजाता ना सातत्य । सत्य सत्य त्रिवार ॥१६१॥ ब्रह्म सांगपीय दुर्मीळ । तसोच कुस्तार आयकुपीय निर्मळ । प्रेमळ आनी अणभवशील । सद्गुरूय मेळप कुस्तार ॥१६२॥ ब्रह्म कितें वाटेर पडलें । दोंगरा घोर्लीनी जे जे दडले । उपास तपासांत जे घुसपले । तल्लीन जाले ध्यानधारणेंत ॥१६३॥ तांकांय जायनासतना गुरूकृपा । येना जें ब्रह्मरूपा । तें तुजे सारक्या ह्या लोभ स्वरूपा । स्पर्शतले बापा कशे तरेन ॥१६४॥ जांकां द्रव्याची व्हड आस्त । तांकां ब्रह्मज्ञान प्राप्त । जायना केन्नाच कल्पांत । गांठ निश्चीत बांदची ॥१६५॥ करतकूच परमार्थ श्रवण । करता विशयांचें चिंतन । आनी प्रपंचाचें 'निदिध्यासन । मागीर साक्षात्करणूय तशेंच ॥१६६॥ मळ भ्रम आनी आवरण । अशा त्रिदोशांत अंतस्कर्ण । इत्सा सोडून केल्लें मळ निर्मुलन । भ्रम-^३क्षालन उपासना ॥१६७॥ करतकूच स्वकर्म आनी उपासना । परिपक्वताय येता करप्याच्या मना । मळ-भ्रम निर्मळ जाता तेन्ना । उरता बाकी आवरण ॥१६८॥ तें हें सर्वानर्थबीज आवरण । कुसून वता मेळटकूच ज्ञान । रवी जातकूच प्रकाशमान । जाता निरसन काळखाचें ॥१६९॥ सत्यज्ञान अनंत अशां लक्षणीं । सांगलें जें वेदान्ततज्ज्ञांनी । तें ब्रह्म जाचो तोच लोकां मदीं । जातकूच ज्ञानी चकचकता ॥१७०॥ थोडें चान्ने थोडो काळोख । चलतालो वाटसूर रानांत एक । चोर समजून भियेलो एका खोडाक । लिपलो तो थंयसरूच ॥१७१॥ एकलो हांव हातांत पयसो । ^३तो टपला वाटमारो जसो । आतां करचो विचार कसो । भरवंसो ना जिवाचो ॥१७२॥ इतल्यान दिसलो उजवाड । तातूंत दिसलें तें खोड । पळ्ळी मनांतली भिरांत । कळ्ळी 'आभासता चोराची' ॥१७३॥ आसूं, आतां ह्या प्राप्ताक ।

१. एकाग्रताय. २. धुवप. ३. तें खोड. ४. भ्रम, भास.

दूदमिश्रीत १तोय । घेता दुदूच हंस जसो ॥११॥ श्रेय आनी प्रेय हीं दोन । जरी तीं पुरुशाचे सुवादीन । असमर्थ करपाक
हें विवेचन । विवेकहीण मंदमती ॥१२॥ श्रेय तें आसा कित्यांत । पयलींच जाणपाक जाय निश्चीत । मागीर येतकूच
आडखळ मार्गांत । २प्रतिकार संपूर्ण मेळटा करपाक ॥१३॥ हांगाच पुरुशार्थ नदरे मुखार । दत्त म्हूण रावता हजर ।
म्हणून श्रेया खातिरूच झगडें करात । करून निश्चेव बुद्दीचो ॥१४॥ अतर्क्य संवसारचक्राचे फेर । अखंड भ्रमती
आठूय प्रहर । आध्यात्मीक, अशे त्रिताप प्रखर । सोंसता दुर्निवार मनीस ॥१५॥ तातूंतल्यान आत्यंतीक दुख्ख कहर ।
सोंसतकूच जाता जर्जर । निवारणा खातीर सोदता मागीर । साधनां सोंपीं सूखकर ॥१६॥ सोंसपाक कुस्तार हें
भवचक्र परिवर्तन । जातलें कशें ताचें निरसन । ते खातीर आसत कसलें साधन । सोदात हें आदरान ॥१७॥
कळटकूच हे बुद्दीक व्हड भाग्यान । जल्मता पुरुशार्थताय थंयच्यान । मागीर तो सोदता उपाय साधनेन । निजसुवार्था
वयलो ॥१८॥ ३अनादि अज्ञान वा माया । ४शुक्तिरजत मृगजळा भशेन ५वाया । अध्यासरूप महंदतराया । वहरपाक
जाय ६ल्याक ॥१९॥ सपनांत भांगराचे करे पडटात । यत्नांनी सांठयल्यार खूब मेळटात । वेळार उपेगाक येतलेशे
दिसतात । पूण शेणटात जाग येता तेन्ना ॥२०॥ ७दृष्ट अदृष्ट भोगवासना । आस तान वा कामना । सदांच
प्रतिबंधक जाणा । समूळ खणून काडात तांकां पयलीं ॥२१॥ अशक्य दिसपाक सुर्यप्रकाशान । बुद्दी फाटीं सरता
थंयच्यान । जंय वेदश्रुतीचें रिगना पावल । तें आपल्या उजवाडान दाखयता गुरू ॥२२॥ काम-क्रोध दोनूय वृत्ती ।
करपाक दिनात ज्ञानप्राप्ती । श्रवण-मनन समाधी ८विश्चिती । हातोहात करतात त्यो ॥२३॥ दिवो कापराची
जातकूच भेट । अशक्य तांची ताटातूट । भेट जायनाच फुडें खीणभरांत । कापूर मिसळटा दिव्यांत ॥२४॥ श्रुती

१. उदक. २. निवारणाचो उपाय. ३. जाचो आरंभ काळ खबर ना असो. ४. मोतयाचे शिंपयेंतलें रुपें. ५. फुकट. ६. नाश. ७. दिसपी. ८. भंग.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

स्मृतींक अयोग्य । दुश्कर्मांनी जो लोळटा अखंडीत । आसून ज्ञानी कितें उपेग । योग्य अयोग्य कळना जाका ॥२५॥
तसोच जो सदांच अशांत । मनूय जाचें डळमळीत । चंचल इंद्रियां लहरी चित्त । जायना ज्ञानान परिपूर्ण ॥२६॥
जाच्या मनाक समाधान । जो गुरुपुत्र आचारवान । जाचें निश्चल आत्म १अनुसंधान । ज्ञानसंपन्न तो एक ॥२७॥
आसूं संवसार वा २मोक्षगामी । वचपाचें जरी निजधामी । जाता शरीररथ ३स्वामी । फकत बडबडपी करतलो
कितें ॥२८॥ हांगा वाचेक ना थार । अभ्यास एक सर्वसार । रथाचे सुवातेर दवरून शरीर । बसता स्थीर स्वता
तो ॥२९॥ ह्या आपल्या शरीर रथाची । आपले बुद्धीक करात सारथी । तातूंत स्वता धनी जावन बसात । सुसेगाद
मनान खुशाल ॥३०॥ कठीण अशी ४रसमार्गराजी । चलपाक मागीर सारथी ५योजी । मनरुपी लगामान आवरी । धा
इंद्रिय रुपांतले घोडे स्वैर ॥३१॥ घोडे जरी धांवले स्वैर । लगाम दवरतलो नियंत्रण तांचेर । ताका सारथ्याचे सुवादीन
करून । बसचें तुवें खुशाल ॥३२॥ सारथी कुशळ आनी निपूण । तरूच घोडे चलतले कसून । तेंच मनरुपी लगामाचें
नियंत्रण । सुदृढकूच जाता बळहीण ॥३३॥ विवेकबुद्धीचें जंय सारथ्य । मनाचेर ताबो, जाचें एकाग्र चित्त । ताकाच
परमपदाचें सूख । हेर थकतात वाटेर ॥३४॥ जाचें सदांच दोट्टी मन । ताका केन्नाच ना समाधान । ना ताका त्या
पदाचें अभिगमन । चुकना बदल संवसाराचो ॥३५॥ अशें तें पद परम मोठें । वास्तव्य तरी खंयसर ताचें । जाता
निरसन दुबावाचें । प्रगट्टा जेन्ना तें आपसूक ॥३६॥ चलना थंय तर्कवाद । अनुवाद प्रवाद वा संवाद । ईशकृपेनूच
लागतली दाद । हेर वाद व्यर्थ थंय ॥३७॥ चलना हुशारी थंय अदमासाची । मती खुंदटा तर्क काडप्याची । भोळ्या
भावाचीच फळटा सिद्धी । हेंच अजाप हांगाचें ॥३८॥ योग्य ज्ञानाक जें कारण । गती भिन्न ती बुद्धीय भिन्न । तो

१. चित्त. २. मोक्षा कडेन वचपी. ३. कूडरुपी जो रथ, ताचो धनी. ४. विशयांच्या जायत्या मार्गांची परंपरा. ५. दवरात.

आगमज्ञय वेगळोच जाण । तो ज्ञानदानी उत्तम ॥३९॥ कूड मोलादीक फुकट चल्ली । धन काम ही दनपारची सावळी । वळखून दुर्घट माया हरिची । लागता चरणांक संतांच्या ॥४०॥ संत भवसागराचें तारूं । तुवें जावचो थंयचो उतारूं । तांचे बगर पैलपारूं । दाखयतलो कोण आनीक ॥४१॥ विवेक-वैराग्य हांची जोड । बांदतलो तांची जो सांगड । तो जावचो कित्याक फातर जडमूढ । अवघड ना तांकां भवसागर ॥४२॥ स गुणी ऐश्वर्य भगवंताचें । 'वैराग्य' हें पयलें ऐश्वर्य ताचें । आसतले जे व्हड भाग्याचे । मेळना तांचे बगर हेरांक ॥४३॥ योग्य कर्म केले वीण । जायना चित्तशुद्धी निर्माण । चित्तशुद्धी जायनासतना जाण । जायना ज्ञानसंपादन कशेंच ॥४४॥ म्हणून कर्मूच एक जाण । ज्ञानप्राप्तीचें मूळ कारण । नित्यनैमित्तिक कर्म अनुष्ठान । तातुंतूच धुवप मळाचें ॥४५॥ अशा शुद्ध जाल्ल्या चित्तीं । विवेक-वैराग्याची उत्पत्ती । शमदम अशी साधन संपत्ती । विदेहमुक्ती येता हातांत ॥४६॥ फलकाम संकल्प त्यागून । चित्त एकाग्रतायेच्या योगान । अनन्यभावान जो गुरूक शरण । घेता पदरांत ताका सद्गुरू ॥४७॥ भायलेपणाची गोडी शुन्य । जो भावीक भक्त अनन्य । ज्ञान मेळोवन जाता बुद्धीमान । चलना उपाय आनीक ॥४८॥ मेळटकूच तेंय ज्ञान । अधर्ममार्गाचें करता आचरण । लोक ना परलोक, सकयल ना वयर । हुमकळटा त्रिशंकू भशेन ॥४९॥ जिवाची जी अज्ञानवृत्ती । तीच खरी संवसारप्रवृत्ती । जातकूच आत्मज्ञान प्राप्ती । तीच निवृत्ती संवसाराक ॥५०॥ आत्मज्ञ सदांच अहंभावा विरयत । धर्म अधर्म शुभ अशुभ विरयत । तांकां तें संवसारा अंतर्गत । हीत अहीत जाय कित्याक ॥५१॥ सोंपली देहअहंकारवृत्ती । तत्काळ थंयच आयली निवृत्ती । तीच जिवाची परमात्मस्थिती । खूण ठामपणान बांदची ॥५२॥ प्रवृत्ती कडेन दुस्मान मित्र । निवृत्तीचें आनिकूय

१. प्रवाशी. २. पलतड. ३. वळखात. ४. वेदांती लोकांचीं कामां.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

विचित्र । हांवूच हांव पळयतकूच सगल्याक । दुस्मान इश्टपण कसलें थंय ॥५३॥ अशा महासुखा मुखार । देहाचें
दुख्ख तें किरकोळ । तेन्ना ऐहीक सुखाक रडटा कोण । मेळटा जेन्ना हें महासूख ॥५४॥ ऐहीक दुख्खाचे दोंगर ।
कोसळूं दी मागीर तांचेर । तरी तो हालना कुसकूटभर । दोंगर ठाम धिराचो ॥५५॥ भगवंत जाचेर प्रसन्न जाता ।
ताकाच तो वैराग्य दिता । ताचे कडेनूच विवेकाची सांगड बांदता । दाखयता पलतड भवसागराची ॥५६॥ हारशांत
दिसपी मुखा भशेन । स्पश्ट आत्मदर्शनाचे जो रावता इत्शेन । ताका भूंयेर आनी वयर ब्रह्मलोकांत । सुवात ना
तिसरी आनीक ॥५७॥ 'यागीक जातकूच देवता तृप्ती । जातली पितुलोकाची प्राप्ती । मेळटली कर्मफळाची
'भुक्ती । मेळना तरीय आत्मज्ञान ॥५८॥ गंधर्व-महर्जनस्तपः-सत्य । थंयचें आत्मदर्शन भोव अस्पश्ट । ताचे विशीं
जे आत्मदर्शन आसक्त । भूलोक यथोक्त इत्शिता ॥५९॥ हांगा जाता चित्तशुद्धी । हारशा भशेन नितळ बुद्धी । शुद्ध
आत्मस्वरूप त्रिशुद्धी । जाता प्रतिबिंबीत तातूंत ॥६०॥ दुसरें स्थान जें ब्रह्मलोक । थंयूय जाता आत्म 'अवलोक ।
पूण कश्ट पडटात अनेक । भोव कुस्तार काम तें ॥६१॥ माया वेंटाळटा सोरोपा भशेन । पिळटा आंतकडी पुराय
भितरल्यान । कवटाळटा भायलेंय आंग पूर्ण । कोण शकता तिका टाळपाक ॥६२॥ "शेंकड्यांनी रुपया आसुनूय
बोल्सांत । सुस्त बसून तुमी पळयतात । बेगीन ते आतां भायर काडात । ब्रह्म बोल्सांत तुमच्याच" ॥६३॥ काड
म्हणटकूच हात घालून । गृहस्थ काडटा नोटी बोल्सांतल्यान । धा धांच्यो अडेजशें मेजून । आसतात नोटी ते
पुडयेंत ॥६४॥ गृहस्थ शरमलो मनांत । कितले अंतर्ज्ञानी म्हाराज । चरणीं मस्तक दवरीत । मागलें आशिर्वचन बाबां
कडेन ॥६५॥ बाबांनी त्या वेळार म्हणलें । "गुठलाय तुजें ब्रह्मगुंडाळें । लोभाचें जाले बगर वाटोळें । ब्रह्म तुका ना

१. यज्ञ करप्याक. २. जेवण. ३. आत्मप्राप्ती.

मेळचें ॥६६॥ पुत्रपशू असलें वित्तार्जन । आसकित्तूच जाचें मन । ताका खंयचें ब्रह्मज्ञान । लोभ द्रव्याचो सुटले
बगर ॥६७॥ महा कठीण वित्त मोह । तृष्णावर्त दुख्खाचो 'डोह । मद मत्सर मकर असह्य । इत्शे विरयत तो
तरतलो ॥६८॥ लोभा कडेन ब्रह्माचें अखंड वैर । थंय ध्यानाक ना अवसर । खंयची मुक्ती विरक्ती साचार ।
आचारभ्रष्ट लोभ्याक ॥६९॥ लोभा कडेन नासता शांती । ना समाधान ना निश्चिंती । एकूच लोभ भरतकूच चिंती ।
वता साधना मातर्यें ॥७०॥ श्रुतीस्मृतीक 'अविहीत । अशें वर्ज्य जें दुच्छरीत । तातुंतूच जो सदांच आसक्त । चंचल
चित्त तो सदांच ॥७१॥ ताका नांव 'विक्षिप्तचित्त' । सदांच दुश्कर्मांत व्यस्त । कायम विशयसुखांत लोळत ।
पळयना कांयच हीत अहीत ॥७२॥ जावचो कित्याक ब्रह्मविज्ञानसंपन्न । जो नासता फळइत्शेक 'निर्विण्ण । ते मेरेन
फुकट तें ब्रह्मविज्ञान । आत्मसंपन्न नासता तो ॥७३॥ येतकूच कोणूय कितेंय मागपाक । पयलीं अधिकार पळयतात
संत । जितली जाची योग्यताय आसत । दितात ते ताका तितलेंच ॥७४॥ जाच्या मनांत रातदीस । देह अभिमान
विशयचिंतन । ताका गुरूउपदेशाचो 'शीण । व्यर्थ लुकसाण दोगांकूय ॥७५॥ चित्तशुद्धी जाले वीण । परमार्थांत
रिगपाक पळयता जो आपूण । ज्ञानगर्वाची ती 'मिरवण । फकत शीण तो खरो ॥७६॥ म्हणून आवडटलें तेंच
उलोवचें । पचतलें तितलेंच खावचें । नाजाल्यार फुकटचें अजीर्ण जावपाचें । खबर आसा हें सगल्यांक ॥७७॥ म्हजें
भांडार व्हड आसा । दितलों ताका जो जें मागता । पूण गिरायकाची पळोवन योग्यता । मागिरूच ताका दितां
हांव ॥७८॥ आयकल्यार हें लक्ष दिवन । जातलें तुमचें कृतकल्याण । हे पवित्र मशिदींत बसून । असत्य केन्ना
उलयना हांव' ॥७९॥ ही संतवाक्य अमृताची न्हंय । भावार्थान बूड मारतकूच थंय । भायर भितरल्यान शुद्धता पुराय ।

१. खोल फोंडकूल. २. अयोग्य. ३. विरक्त. ४. कष्ट. ५. भपको.

वता धुवन मळ सगलो ॥८०॥ असो साईनाथांचो महिमा । सांगूंक गेल्यार पावचीं नात उतरां । अशक्य तांकां दिवप
उपमा । शुद्धप्रेमाक वश तो सदांच ॥८१॥ माऊली ती सकलांची । विश्रांती सुसेग घेवंक आशेल्ल्यांची । कल्पवल्ली
आश्रितांची । सावळी जी दीनदुबळ्यांची ॥८२॥ संवसाराचेर उदक सोडून । दोंगराच्या घोर्लीनी मौन धरून । पूर्ण
एकांतवास आपणावन । जागरूक जो आपल्या कल्याणांतूच ॥८३॥ आसतात अशे कितलेशेच संत । बाळगून
सुवार्थ फकत । नाजाल्यार फकत परमार्थ । उपेग कांयच ना हेरांक तांचो ॥८४॥ तसले न्हय श्रीसाई महंत ।
नासतनाय सोयरे धायरे आप्त । घरदार वा बायल पूत । रावता सदैव प्रपंचांत ॥८५॥ मागून भिक्षा पांच घरांत ।
आठूय आदेस झाडा पोंदा रावत । प्रपंच पसारो थंयच मांडीत । शिकयताले वेव्हार सगलो ॥८६॥ निजब्रह्मस्थिती
करून साध्य । लोककल्याणा खातीर झिजत । अशे महात्मे संत । आसतात दुर्मीळ जगांत ॥८७॥ धन्य तो देश धन्य
तें कूळ । धन्य ते आईबाप निर्मळ । धन्य तिची कूस सोज्वळ । जल्मलें अशें रत्न जंय ॥८८॥ कश्टां बगर परीस
मेळ्ळो । पाशाण समजून न्हयकारलो । बरोच तेंप ना कोणेंच वळखलो । शिरडींत ह्या परम भागवताक ॥८९॥
कोयरांत जशें रत्न पडचें । पोरांबाळांच्या हाताक मेळचें । तांणी खेळणें समजून खेळचें । आदळचें माड्डुवचें फातर
कशें ॥९०॥ आसूं, अशे तरेन तो ब्रह्माचो भोक्ता । आशिर्वचनान पावलो तृप्तता । तीच गत तुमची आमची समेस्तां ।
सोडचो रस्तो कठीण तो ॥९१॥ जे मेरेन बाह्य विशयांचें सेवन । उतर श्रवण स्पर्श संवेदन । वास घेवप बाह्य
आंगदर्शन । तेन्ना ना संयमन विशय अर्थाक ॥९२॥ जाले बगर इंद्रिय निरोधन । सभावताच आयिल्लें विन्मूखपण ।
ब्रह्माचें निरिक्षण । वा अशक्य ताचो उपदेश ॥९३॥ आदीं जावचें सर्वेवषणाविहीन । मागीर सद्गुरूक अनन्यशरण ।

१. प्रतिकार.

असो जो दृढश्रद्धा संपन्न । आत्मविज्ञानाक तो पात्र ॥९४॥ कान नाक हीं पांच ज्ञान इंद्रियां । त्यागतले जेन्ना स्वस्वविशया । मन संकल्प विकल्प स्वता । त्यागतलो निच्छेवान जेन्ना मेरेन ॥९५॥ अशें प्रतिनिवृत्त जेन्ना अंतर । बुद्दीय सांडटली निश्चेव वेपार । तेच ते परमगती साचार । ब्रह्म तें निर्विकार ॥९६॥ बुद्दी जातली निश्चेवशुन्य । चित्तूय जेन्ना पावतलें चैतन्य । तेन्नाच तोच एक, ना ताचे सारको अन्य । आत्म्याक धन्य जाणटलो ॥९७॥ जातकूच विशया कडल्यान विन्मूख । जातलीं इंद्रियां आत्म उन्मूख । तेन्नाच मेळटलें निजसूख । हेर सगलें असूख तें ॥९८॥ जें विशय विकार-प्रश्रचन्न । भोव सुक्षीम दिसपाक कठीण आत्मज्ञान । परमानंद प्राप्तीचें साधन । भोव गहन कळपाक ॥९९॥ ब्रह्मदेवपदा पर्यंत । लोकपरलोकांच्या विशयांत विरक्त । तोच एक ब्रह्मपद अभिषिक्त । तो एक मुक्त जाणचो ॥१००॥ चित्ताक विशयसुखा कडल्यान । हळूहळू फाटीं घुंवडावन । आत्मरुपांत स्थीर करून । आत्मज्ञान जोडचें ॥१०१॥ लोकपरलोक फळभोग वैराग्य । हर्ष शोक अशां द्वंद्वांचो त्याग । बुद्दीवंता कडेनूच हो भोग । अध्यात्मयोग तो होच ॥१०२॥ आधिदैवीक आध्यात्मीक आधिभौतिकांत । सकल वडवानल ज्वाळा आदिकांत । तापिल्ल्या संवसाररूपी सागरांत । आसतलो कोण सुखी खंय ॥१०३॥ तातूंतल्यान जावपाक आपलें उद्धरण । जावचें साईप्रसाद संपन्न । चरित्र तांचें आदरान । आयकुचें वाचचें पळोवचें ॥१०४॥ हें श्रीसाईनाथ चरित्र । घरकान्न पूत सोयऱ्यां सयत । आयकल्यार मेळटलो इहपरत्र । अगाध लिला श्रीसाईची ॥१०५॥ श्रोते श्रद्धाळू जे भाग्यवान । तेच ह्यो कथा दिवन कान । आयकतले जेन्ना शांत चित्तान । येता शांततायेक शांतताय ॥१०६॥ ह्या

१. निश्चेव करपाचो जो बुद्दीचो वेपार तो. २. विशय-विकार हांणी धांपिल्लें. ३. ब्रह्मपदाचेर जाका अभिशेक जाल्लो आसा असो. ४. ह्या तीन तापांनी.

५. दर्यांतलो उजो. ६. लोकपरलोक.

श्रीसाईसच्चरीत॥

कथारूप झग्याच्या प्रवाहांत । विरगळटा कर्म आनी अकर्मरूप मीठ । आयकतना रिगता दोळ्यांत । रूप ^१साजिरे
श्रीसाईंचें ॥१०७॥ चरित्र आयकल्ल्यान पातकांचो नाश । चरित्र आयकल्ल्यान काळाचेरूप ^२कास । चरित्र
आयकल्ल्यान परम उल्हास । मेळटलो श्रोत्यांक कश्टां बगर ॥१०८॥ आयकून शुद्ध अंतस्कर्ण । आयकून चुकतलें
जल्ममरण । आयकून श्रोत्यांक ब्रह्मपण । फकत ^३ब्रह्मार्पण केल्ल्यान ॥१०९॥ असो हो ^४साईसेवाकाम । सेवकांक
सदांच करता ^५निश्काम । आपल्या भक्तांक श्रीसाईराम । दितले सुसेग सर्वदा ॥११०॥ वांट्यावांट्यांनी ह्या ग्रंथाचें
वाचन । नातर श्रवण आनी ^६परिशीलन । मनन आनी चिंतन । करात दीसपट्टें श्रोत्यांनो ॥१११॥ “आनंदो ब्रह्मेति
व्यजानात्” । ही तर तैत्तिरीय श्रुती विख्यात । तेंच तें बाबा सांगीत । ^७श्रुतिनिर्णीत भक्तांक ॥११२॥ “हुसको करचो
न्हय मात लेगीत । सदांच आसचें खुशालभरीत । चिंता करची न्हय उबे जिणेंत” । उपदेश सदांच बाबांचो ॥११३॥
आसूं, ^८ब्रह्मतत्त्वनिर्धारण । हें ह्या अध्यायाचें धोरण । वतले जे श्रीसाईंक शरण । व्हडें हें तांच्या भवतारणा
खातीर ॥११४॥ बऱ्याचें वचन वारंवार । सांगून करचो दुसऱ्यांचेर उपकार । बाबा ताचो करून ^९अनुकार । वागताले
ते प्रमाण ॥११५॥ हें योग्य काय ^{१०}अयुक्तीक । हे मतभेद फकत वैयक्तीक । जातूंत खोस सामान्य लोकांक । तोच
हेत ह्या ग्रंथाचो ॥११६॥ हेंच आसा हांगा प्रयोजन । बाबा जाणटाले कार्यकारण । जशें जें ताचें इत्शीत मन ।
घडपाचें तेंय तशेंच ॥११७॥ गुरूमुखांतल्यो कथा आयकुच्यो । अतर्क्य लिला अणभवच्यो । शक्य तितल्यो याद
दवरच्यो । सांगच्यो त्यो हेरांक ॥११८॥ साईंचें हें चरित्र श्रद्धेन । आयकतकूच व्हड आदरान । आयकुप्या सांगप्याचें

१. सोबीत. २. झगडून जैतवंत जावपाची तयारी. ३. हातांतल्यान जें जें कर्म घडटलें ताच्या फळाची आस्त धरिनासतना तें ब्रह्मार्पण केल्ल्यान.
४. साईंचे सेवेची इत्सा. ५. इत्शे विरयत. ६. अभ्यास. ७. जाचो निकाल लायिल्लो आसा अशें. ८. निच्छीत करप. ९. नक्कल. १०. अयोग्य.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥

दैन्य वचून । पडटा फाटीं वायट सगल्यांचें ॥११९॥ पळोवन बाबांची लिला अलोकीक । कोण कर्मकट्टो जालोना
अजापीत । फकत दर्शनानूच जालो शांत । जालो लीन चरणांचेर ॥१२०॥ पवित्र चरित्रां ह्या साईचीं । शांत चित्तान
आयकुपाचीं । संद मेळटकूच अशी सुखाची । कोण फुकटची घालयतलो ॥१२१॥ सोयरीं धायरीं पूत इश्ट ।
कामक्रोधाच्या घुसपून भोवऱ्यांत । 'नानारोग' तिमिंगिलोज्जुंभित । खवळिल्लो आशा कल्लोळान ॥१२२॥ खिणांत
उद्वेगाचो झटको । येवन वता घटकेन घटका । झगडें पेटून उडटा खटको । पूण तोडचे न्हय संबंद ॥१२३॥ स्वताच
जिवाक करचो बोध । कीं तूंच आसा ब्रह्म शुद्ध । जाला तूं देहा सांगातान बद्द । 'उरफाटो लोंबकळपी पोपटा
भशेन ॥१२४॥ भुल्ला तूं फकत मोहमायेक । तातूंत विसरला आपले 'सोयेक । तुजो तूंच जावन 'सावशीक । यो
स्वरुपांत बेगोबेग ॥१२५॥ भ्रमाक लागून वाडलो भ्रम । देह अभिमान असले संभ्रम । मृगजळा भशेन हें "हांव
हांवपण" । वळखून 'निर्मम जायना कित्याक ॥१२६॥ ह्या हांव-तूं पणाच्या प्रपंचांत । घुस्पटचें कित्याक नीट चीत ।
कर विहार मेकळ्या मळबांत । सोड ती नळी हे पोपटा ॥१२७॥ मुक्त थंय आसता बद्दता । बद्दते कडेन आसता
मुक्तता । जावन परत उभयदशा । शुद्ध स्वतंत्र राव तूं ॥१२८॥ हें निश्चेवाचें ज्ञान । सूख वा दुख्ख सर्वाज्ञान । सोडून
मेळोवन घे विज्ञान । ब्रह्मज्ञान लागींच ॥१२९॥ कुडींत जे मेरेन 'हांव-तूं' पण । ना निजहीत पळोवपी तूं ते मेरेन ।
पळय स्वताक ताका सोडून । मार काटूकपण भिरकावन ॥१३०॥ कुबेरा भशेन धनवंत । भिक्षे खातीर जरी
भटकत । तरी तें फकत नश्टचरीत । विपरीतपण अज्ञानान ॥१३१॥ करचें सदांच सत्य शास्त्र श्रवण । विस्वासान
पाळचें सद्गुरू वचन । सदांच सादूर रावून । राखचे योग्य संबंद ॥१३२॥ वागपाची ती रीत पळोवन । करतले लोक

१. मानगें. २. तिमिंगल नांवाचो एक व्हड मासो. ३. नळयेक. ४. अनुकुलताय. ५. सादूर. ६. आसक्ती नाशिल्लो.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

तित्तुं अनुकरण । असंख्य जिवांचें जातलें उद्धरण । सोंपेपणान तातूंतल्यान ॥१३३॥ येतली केन्ना अशी घटका ।
मेळटली संवसार बंधनांतल्यान सुटका । मनाक जाच्या हो दीसरात चटका । सोडटा संबंद तो अनपेक्षीत ॥१३४॥
शक्य तितलो एकांत पळोवन । संवसार निस्सार ही गांठ बांदून । अभ्यास आनी आत्मचिंतन । आसचें अखंड
हातुंतूच ॥१३५॥ भक्ती श्रद्धापूर्ण मनान । शिष्यान पूर्ण नम्रपणान । गेले बगर साश्टांग शरण । दिना ज्ञानाचें भांडार
श्रीगुरू ॥१३६॥ सर्वस्वी गुरूसेवा करची । बंधमोक्ष वृत्ती स्पष्ट करची । विद्या अविद्या असल्यां प्रस्नांत धरची
दितलो गुरूच सफळटाय ॥१३७॥ आत्मो कोण परमात्मो कोण । कोण सांगूंक शकत गुरू वीण । गुरूय आयले
बगर शरण पूर्ण । दिनात कण पसून ज्ञानाचो ॥१३८॥ गुरू बगर हेरांनी दिल्लें ज्ञान । संवसार मुक्ती दिवपी तें जायना
पूर्ण । मोक्षफळ दिवपी आसना मात पसून । पटना मनाक केन्नाच ॥१३९॥ म्हणून गुरू बगर ना ज्ञान । विद्वानांक
हाची पूर्ण जाण । ब्रह्मात्म ऐक्यविषयांत अनुकुलतायेन । समर्थ पांय श्रीगुरूचे ॥१४०॥ करिनासतना थंय अनमान ।
सोडून गुर्मी अभिमान । जावन अखंड दंडायमान । तेंकयात माथें गुरूचरणांचेर ॥१४१॥ दासांचो दास हांव तुमचो ।
विस्वास एक तुमच्या चरणांचो । धरून आयलां अशें म्हणपाचो । करपाचो दृढ निश्चेव जिवाचो ॥१४२॥ मागीर
पळयात चमत्कार ताचो । गुरू तो सागर दयेचो । हालतलो करून पलंग ल्हारांचो । वयले वयर झेलतलो ॥१४३॥
माथ्यार आशिर्वादाचो हात । दवरून दुख्खां करतलो उद्ध्वस्त । जाळून पातकांच्यो राशी समेस्त । लायता तो उदी
कपलाक ॥१४४॥ अशें ब्रह्मार्थ्याक ब्रह्मनिरुपण । हें तर फकत निमीत जाण । जीवशीव ऐक्यतेची खूण । सांगली
संपूर्ण भक्तांक ॥१४५॥ आतां म्हाराजांची इतली । अतुल बुद्धी विद्या गाढी । आसतकूच फकांडांची कितें प्रौढी ।

१. बंधमोक्षाच्यो गजाली. २. संकोच. ३. नम्र. ४. बडाय, हांवपण.

किंतें आवडी १विनोदांची ॥१४६॥ सहज दुबाव घेतलें मन । पूण पळयतकूच विचारून । एकूच आसा समाधान ।
सावचीतपणान आयकात ॥१४७॥ भुरग्यांवाळां कडेन उलयतना । तांच्या चोंचच्या आवाजांत रमतना । बडयेच्यो
गजाली केन्ना । जातना तुमी आयकल्यात व्हय ॥१४८॥ तांचेर पोर्के प्रेम कित्याक । जीब कशी शकतली तें
सांगपाक । मात बोधप्रदान कुशळटायेक । विनोद फकांडां ही एकूच ॥१४९॥ कसलें जालां दुयेंस आपणाक । तें
खंय खबर आसता भुरग्याक । दिवचें पडटा वखद आवयक । जरी तें हट्टी पियेना ॥१५०॥ केन्ना मायेन
अपुरबायेन । केन्ना दोळे वटारून । केन्ना चौदावें १रत्न दाखोवन । केन्ना वेंगावन मोगान ॥१५१॥ तींच जावपाक
लागतकूच व्हड । करचेशे दिसता तांचे लाड । पूण बुद्धी खर वा जड । तसोच निर्णय ज्ञानाचो ॥१५२॥ खर बुद्धीचें
खर ग्रहण । उपदेश जातकूच लागना खीण । तेंच जडबुद्धीचें १विलक्षण । राखप भोव कश्टांचें ॥१५३॥ समर्थ साई
ज्ञाननिधी । ज्या भक्ताची जशी बुद्धी । पयलीं निर्धारून पात्रशुद्धी । ज्ञानसमृद्धी वांट्टात ॥१५४॥ तांकां पूर्ण
अंतर्ज्ञान । तांकां आदींच सगल्याची जाण । जाका जशें योग्य साधन । ताचें नियमन तशेंच ॥१५५॥ जसो जाचो
अधिकार । ताचो आदींच करून विचार । योग्यायोग्यते प्रमाण भार । बाबांचेर भक्तांचो ॥१५६॥ तशेंच आमी
दिसपाक थोर । मात त्या सिद्ध साई मुखार । आमी पोरां परसूय पोर । विनोदांत उमळशीक सदांच ॥१५७॥
विनोदांचें बाबा आगर । जंय जंय जांकां आदर । तें तें भरपूर दिवन समग्र । राखतात गोंदळिल्ल्या भक्तांक ॥१५८॥
सुबुद्द जावं बुद्धीमंद । वाचल्यार मेळटलो परमानंद । आयकल्यार लागतलो आयकुपाचो छंद । मनन केल्ल्यान
खोस उपाट ॥१५९॥ १आवर्तन केल्ल्यान परमार्थबोध । अभ्यासांतल्यान प्रचंड खोस । सौख्य मेळटलें उपाट

१. फकांडां. २. बडयेचो भंय. ३. स्विकार. ४. उरफाटें. ५. एका फाटल्यान एक पारायण.

१२२

१. नाशरहिता. २. झगडें नाशिल्ल्या. ३. निर्विकार. ४. भावार्थी.

गुरून जें सांगलां कानांत । तें दवरचें कायम गुपीत । वता फुकट गुरूवाणी ॥११॥ हें फकत कल्पनेंतलें । बेठेंच
लोकांनी घडयिल्लें । प्रत्यक्षूच कित्याक, सपनांत पसून जें दाखयिल्लें । सांगीत सद्बोधक सगल्यांक ॥१२॥
मानशांत जरीय हें अप्रमाण । बुधकौशीक ऋषीक जे तरेन । रामरक्षा दिक्षेचें सपन । केलें कथन तांणी
सगल्यांक ॥१३॥ गुरू वर्सावर्साचें धन । खोसयेन शिंवरतात स्वानंदजीवन । तें कितें दवरूंक गच्च भरून । स्वता
भरून मागीर वांटपाचें ॥१४॥ भुरग्याच्या धरून तोंडाक । आवय ताची भलायकी राखूंक । मायेन दिता वखद
पियेवंक । तीच पद्दत बाबांची ॥१५॥ मार्ग तांचो नासलो गुप्त । खंयच्या रुपान कसो अचकीत । भक्तांचो हेत पूर्ण
करीत । आयकात तें सादूर चित्तान ॥१६॥ धन्य धन्य सद्गुरू संगती । कोण सांगूंक शकत तिची महती । याद
जातकूच तांची एकएक उक्ती । येता निजस्फुर्ती उचांबळून ॥१७॥ प्रेमान करतकूच ईश्वरार्चन । गुरूसेवा गुरूपुजन ।
जातलें गुरूज्ञान संपादन । हेर साधनां पोकीं थंय ॥१८॥ भ्रम आनी आवरण । तातूंत हो मार्ग संकीर्ण । गुरूवाक्य
दीप कीर्ण । विघ्न विरयत मार्गदर्शक ॥१९॥ गुरू प्रत्यक्ष ईश्वर । ब्रह्मा विष्णु महेश्वर । गुरूच खरेपणीं परमेश्वर । ब्रह्म
परात्पर गुरूराय ॥२०॥ गुरू आवय गुरू पिता । देव तिडकता तेन्ना गुरू सांबाळटा । गुरू तिडकता तेन्ना तारपी
नासता । दवरचें लक्षांत सदांच ॥२१॥ गुरू दर्शक प्रवृत्तीचो । तीर्थव्रत निवृत्तीचो । धर्म अधर्म विरक्तीचो ।
वेदश्रुतीचो प्रवक्तो ॥२२॥ उगडून बुद्दीचे दोळे । संत दाखयतात निजरूप सुवाळे । पूर्ण करतात भक्तीचे दुवाळे ।
भोव कोमलतायेन दयाळू ॥२३॥ तातूंतल्यान विशयवासना निवळटा । न्हिदांतूय ज्ञानूच बडबडटा । कृपेच्या बळान
हाताक मेळटा । विवेक वैराग्य हीं फळां दोनूय ॥२४॥ जातकूच पवित्र समागम । संतसेवा संतप्रेम । स्वता

१. एकामेकांत भरसल्ले. २. सांगात.

श्रीसाईसच्चरीत॥

१॥ भक्तकामकल्पद्रुम । श्रम सगले निवारता ॥२५॥ सदांच आसचें पवित्र तल्लीन । संतकथा घेवच्यो आयकून । धरचे
संतांचे चरण । धुवून वतलीं पापां सगलीं ॥२६॥ लॉर्ड रे जेन्ना वाठाराचे अधिपती । क्राफर्डशाय जांणी घाली
पालथी । तेन्नाचे ते एक फामाद व्यक्ती । लागले भक्तीक बाबांचे ॥२७॥ हो संवसार बिंवसार सगलें फट । वेपार
धंद्यांत आयली तूट । उबगलें मन आयलो वीट । लागले तांबयो घेवन वाटेक ॥२८॥ मन जाल्लें सामकें चंचल ।
दिसतालें वच्चें भोंवडेक सरळ । रावचें सुखान एकल्यानूच सर्वकाळ । केलो ठाम विचार असो ॥२९॥ जीव
संकश्टांत पडटा जेन्ना । देवाचो उगडास जाता तेन्ना । मागीर तो भक्त नामस्मरणा । लागता फाटीक देवाचे ॥३०॥
पूण लागले बगर सुकती पापांक । देवाचो उगडास जायना कोणाक । मागीर दया येवन जगजेठीक । हाडटा घडोवन
संतभेट ॥३१॥ तशेंच त्या भक्ताचें जालें । पळोवन ताचे हाल जाल्ले । इश्टांनी ताका कितें सांगलें । आयकात तें
आतां श्रोत्यांनो ॥३२॥ कित्याक तूं वचना शिरडीक । समर्थ साईनाथांच्या दर्शनाक । धर वचून तांच्या चरणांक ।
सांग दुख्ख त्या दयाघनाक ॥३३॥ खीण एक संतसांगात मेळटा । चंचल मन निश्चल जाता । रोखडेंच हरिचरणांक
लागता । मागीर कुस्तार तें परतुपाक ॥३४॥ देशोदेशीचे लोक वतात । साईच्या चरणांक लागतात । म्हाराजांचे
आज्ञेंत वागतात । खुशाल जातात करून सेवा ॥३५॥ अशी तांची नामना कीर्त । जाणटीं भुरगीं सगल्यांक खबर ।
येतकूच तांकां काकुळट । दुख्ख पयस जातलें तुमचें ॥३६॥ शिरडी सध्याचें पवित्र स्थान । लोक येतात पयस
पयसच्यान । तुमीय पळयात अणभव घेवन । संतदर्शन हिताचें ॥३७॥ दळडिरो खंती दुकळांत । अचकीत मेळचें
ताका धन उपाट । जीव आसतना भुकेन तळमळत । मेळचीं पांच परखन्नां ॥३८॥ तशी इश्टान खबर सांगली ।

१. इत्शीत वस्त दिवपी झाड. २. लुकसाण. ३. साकरभात, जिलबी, पुनपोळी अशीं पांच पक्वान्नां.

१॥ श्रीसाईसच्चरीत॥ १२६

आयकून भक्ताक ती मानवली । अणभव घेवपाची इत्सा जाली । धरलो रस्तो शिरडीचो ॥३९॥ आयलो गांवांत
घेतलें दर्शन । घालें पांयांचेर लोटांगण । दुकां गळ्ळीं दोळ्यांतल्यान । जालें मन खुशालभरीत ॥४०॥ जें पूर्णब्रह्म
सनातन । स्वयंज्योती निरांजन । पळोवन अशें साईचें ध्यान । धादोसलें मन ताचें ॥४१॥ दिसलें पूर्वपुण्यायेच्याच
भाग्यान । मेळ्ळे हाताक हे साईचे चरण । मनाक जालें समाधान । जालो हुसक्यामेकळो दर्शनान ॥४२॥ आडनांव
जांचें साठे । मनांत निश्चेवाचे मोठे । गुरूचरित्र पारायण नेटे । आरंभलें नेमनिश्टेन ॥४३॥ सप्ता जालो पूर्ण । ते
रातीं बाबांनी दृश्टांत दिवन । अर्थ सांगलो साठ्यांक समजावन । घेवन पोथी ती हातांत ॥४४॥ स्वता आपल्या
आसनार बसून । फुड्यांत साठ्यांक बसोवन । गुरूचरित्राची पोथी घेवन । निरुपण केलें तत्पर ॥४५॥ बाबा ग्रंथाचें
आवर्तन करीत । पुराणीक कशे कथा सांगीत । साठे श्रोत्या भशेन शांत चित्त । आयकताले गुरूकथा
आदरान ॥४६॥ हें कितें अशें उरफाटें । विचारांत पडले साठे । दिसलें तांकां अजाप मोटें । आयलो उमाळो
प्रेमाचो ॥४७॥ अज्ञानरुपी काळोख उशा कडेन । दवरून जे माने कडेन । घोरेत पडल्यात वासने कडेन । जागयता
तांकां तूं दयाळा ॥४८॥ असल्याय वेळार पळयात । मारून फाटीर हात । गुरूचरित्ररुपी तें अमृत । पियेवपाक दिलें
कृपाळा ॥४९॥ आसूं, असो जातकूच दृश्टांत । जाले जागे साठे अचकीत । सांगली काका दीक्षितांक त्वरीत । पूर्ण
खबर घडली तशी ॥५०॥ म्हणलें कळना हाचो अर्थ । जाणटात एक बाबा समर्थ । कळना कितें तांच्या मनांत ।
काका तुमीच विचारात तांकां ॥५१॥ परत पारायण सुरू करचें । काय जालें तितलेंच पुरो समजुचें । बाबांचें मत
विचारचें । तेन्नाच जातलें समाधान ॥५२॥ काकांनी मागीर संद पळोवन । सांगलें बाबांक तें सपन । देवा तुमी असो

१. नेटान. २. वासनेक वेंगावन. ३. गुरूचरित्राचें.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

दृष्टांत दिवन । सांगलें कितें साठ्यांक ॥५३॥ सप्ता असोच सुरू दवरचो । काय इतल्याचेरूच थांबोवचो ।
दृष्टांताचो अर्थ तुमीच सांगचो । दाखोवचो मार्ग तांकां आतां ॥५४॥ इतलीच म्हजी चरणांचेर विनंती । साठे व्हड
भक्त भावार्थी । कृपा तुमी तांचेर करची । पूर्ण करची इत्सा तांची ॥५५॥ बाबांनी मागीर आज्ञा केली । “जावं दी
आनीक एक आवृत्ती । वाचतकूच ही गुरूची पोथी । भक्त जातात निर्मळ ॥५६॥ हे पोथयेचें पारायण । करतकूच
जातलें कल्याण । जातलो परमेश्वर प्रसन्न । संवसार बंधन सुट्टलें” ॥५७॥ बाबा जेन्ना हें करताले कथन
चेपतालें हांव तांचे चरण । भरलें अंतस्कर्ण अजापान । आयकून उतरां तीं श्रीसाईंचीं ॥५८॥ बाबा तरी हे अशे कशे ।
साठ्यांक फळ त्वरीत कशें । म्हजेच बाबतींत कित्याक अशें । वाट पळयतां हांव वर्सांचीं वर्सां ॥५९॥ एकूच
पारायण गुरूचरित्राचें । केलें साठ्यांनी सात दिसांचें । चल्तां चाळीस वर्सां पारायण जाचें । विचार ताचो जायना
कित्याक ॥६०॥ एकल्याक फळ दिसांनी सात । दुसऱ्याचीं फुकट वर्सां सात । चातका भशेन हांव पळयतां वाट ।
केन्ना हे करतले दया म्हजेर ॥६१॥ येतलो केन्ना असो दीस उदेवन । संतश्रेश्ठ हे जातले प्रसन्न । करीत मनाची
म्हज्या उमेद पूर्ण । दीत काय ते म्हाका उपदेश ॥६२॥ श्रीगुरू साई हे भक्तवत्सल । पळयात तांचें कितलें नवल ।
म्हज्या मनाची ही घालमेल । वळखली तांणी तत्काळ ॥६३॥ अशाच अज्ञानाच्या पोटांत । कोट्यांनी कोटी बऱ्यो
वायट । खिणाखिणाक वान्सा उठ्ठात । त्या सगल्यांचेर नदर तांची ॥६४॥ “मन चित्ता तें चिंतिना दुस्मान” । हें
जाणटात सगले जाण । हेर कोणूय जरी हे विशीं अज्ञान । वळखतात म्हाराज तत्काळ ॥६५॥ पूण ती आई भोव
कृपाळ । पोटांत घालता वायट सकल । अनिष्ट पळोवन प्राप्तकाळ । तितल्यांक चालन दिता ती ॥६६॥ तेन्ना तें

१. बाबांचें दर्शन जाले उपरांतचीं सात वर्सां.

मनांतलें वळखून । बाबांनी म्हणलें म्हाका पळोवन । ऊठ त्या श्याम्या कडेन वचून । रुपया पंदरा घेवन यो ॥६७॥
बस तांचे कडेन खीणभर । उलयात दोगूय खुशाली खबर । दक्षणा दितलो ती घेवन मागीर । यो रोखडोच
परतून ॥६८॥ साईनाथांक त्या दया येवन । निमीत दक्षणेचें करून । म्हणलें माग बेगोबेग वचून । रुपया शामा
कडेन म्हजे खातीर ॥६९॥ जातकूच अशी आज्ञा । बसपाक मुखार कोणाची प्राज्ञा । नाजाल्यार ती जातली
अवज्ञा । घेवन अनुज्ञा उठलों हांव ॥७०॥ रोखडेंच तांचें घर गांठलें । शामरावूय भायर आयले । निकतेच ते न्हावन
आयिल्ले । न्हेसताले तेन्ना धोतर ॥७१॥ निकतेंच जाल्लें न्हावन । सोवळें वस्त्र न्हेसून । घालताले धोतराची चूण ।
मुखांत गुणगूण नामाची ॥७२॥ विचारलें असो मदींच खंयच्यान । आयला व्हय मशिदींतल्यान । दिसता कित्याक
कांचेवल्ले भशेन । एकलोच आयज कसो कितें ॥७३॥ यो बस हांव आतांच न्हालां । हो पळय धोतर न्हेसतूच
आयलां । देवाचेर उदक घालून येतां । ते मेरेन बस तूं शांत हांगा ॥७४॥ ते मेरेन खा विडोपान । रोखडोच येतां
देवळांत वचून । मागीर करुया खबरो बसून । शांत मनान सवकासायेन ॥७५॥ माधवराव गेले भितर । दिसली थंयच
जनेलाचेर । आसली नाथभागवताची पोथी सुंदर । सहज घेतली हातांत ॥७६॥ उमळशिकेन ग्रंथ उगडलो ।
अजापीत जंय आरंभ केल्लो । सकाळीं जो अर्दकुटो दवरिल्लो । आयलो ज्युस्त भाग तोच ॥७७॥ अजाप व्हड
मनाक दिसलें । सकाळीं वाचन जें आळसायेन सोडिल्लें । बाबांनी तें पूर्ण करून घेतलें । वांगडाच लायलें
नियमनूय ॥७८॥ नियमन म्हणल्यार नेमान वाचन । जाले बगर पुराय परिशीलन । सदांचो नेम अर्दकुटो दवरून ।

१. माधवराव देशपांडे. २. सामर्थ्य. ३. आज्ञेचो अपमान. ४. संमती. ५. मिरयो. ६. भागवताच्या इकराव्या स्कंधा वयली एकनाथ महाराजांची मराठी
विस्कटावणी. ७. शिस्त. ८. अभ्यास.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ १२९

उठचें न्हय केन्नाच ॥७९॥ आतां थोडीशी उपकथा । ओगानूच आयल्या म्हूण सांगतां । आयकात श्रोत्यांनो आदरान
आतां । ह्या नाथभागवता संबंदान ॥८०॥ तें हें नाथभागवत । गुरूभक्ती रसान भरलां पूर्णतः । साईकृपापात्रभूत ।
दीक्षित वाचीत नेमान ॥८१॥ जगाच्या उद्दारा खातीर । नारायणान जें ब्रह्म्याच्या जाग्यार । पेरलें जें नारदक्षेत्रीं ताणें
मागीर । हाडलें बीं कणसाक ॥८२॥ ज्या क्षेत्राची धाय वटांनी । केली कापणी व्यासानी । परिक्षितीच्या खळ्यांत
मळून शुक्राचार्यानी । केली निवड कणसांची ॥८३॥ स्वामी श्रीधरान तें आसुडलें । स्वामी जनार्दनान मापलें । भरपूर
गोडधोडशें ताचें केलें । नाथप्रताप जेवण ॥८४॥ अध्याय इकरावो तातूंतलोच जाण । भक्तीप्रेम सुखाची खण । तें
हें 'बक्तीसखणी वृंदावन । वाचताले दीक्षित नेमान ॥८५॥ दिसाचें ताचें करीत पारायण । रातीचें वाचीत भावार्थरामायण ।
होय ग्रंथ गुरू आज्ञा म्हणून । जालो प्रमाण दीक्षितांक ॥८६॥ भक्तीसूख अमृताचें सार । ज्ञानेश्वरीचो दुसरो
अवतार । तो हो नाथांचो मूर्त उपकार । महाराष्ट्राचेर अफाट ॥८७॥ करून फांतोडेर न्हाण । नित्य नेमाचें साईपुजन । हेर
देव देवतार्चन । निवेद्य निरांजन दाखयतकूच ॥८८॥ मागीर श्रोत्यां वांगडा सविस्तर । दुदाचो निवेद्य थोडो
फलाहार । करतकूच नित्यक्रमा प्रमाण । पोथी आदरान वाचताले ॥८९॥ सहस्र पारायणां जाचे गोडयेन । भगवत्परायण
तुकारामान । केलीं 'भंडाऱ्याचेर एकांतान । कितली वर्णुची गोडी ती ॥९०॥ हो महाप्रासादीक दिव्य ग्रंथ । दीक्षित
शिश्य निश्ठावंत । म्हणून लोकांच्या उद्दारा पासत । केली आज्ञा श्रीसाईनी ॥९१॥ वच्चें पडना अटंग्या रानांत ।
भगवंत प्रगट्टा 'उद्धवगीतांत । श्रद्धाभक्तीन जे पारायण करतात । भगवंत प्राप्ती दुबाव विरयत ॥९२॥ महाभारतांत

१. जाका बक्तीस अध्याय आसात अशें. - ह्या अध्यायाचे अखेरेक दिल्ली टीप वाचची. २. ह्या नांवाचो एक दोंगर.
३. ह्या इकराव्या अध्यायाक 'उद्धवगीत' अशें म्हणटात.

श्रीसाईसच्चरीत

संवाद कृष्ण अर्जुनाचो । ताचे परसूय चड बरो हो कृष्ण उद्धवांचो । ह्या भागवतांत तो उपदेश साचो । प्रेमळ उतरां नाथांचीं ॥१३॥ आसूं, असो हो १ प्रासादीक ग्रंथ । ज्ञानदेव ज्ञानेश्वरी बरोबरींत । समर्थ कृपाळू श्रीसाईनाथ । घेताले नित्य वाचून शिरडींत ॥१४॥ सखाराम हरी जोग । तांकां हो बाबांचो नियोग । साठ्यांच्या वाड्यांत हो योग । भक्तांक उपयोग व्हड हो ॥१५॥ दीसपट्टें ह्या ग्रंथाचें श्रवण । बाबा घेताले करून । आपल्या भक्तां खातीर कळवळून । इत्शेन तांच्या कल्याणाचे ॥१६॥ अनुग्रह शैली बाबांची अगाध । भोंवतणच्या वाठारांतल्या भक्तांक उपदेशीत । भक्त आसूं लागीं वा पयसुल्ल्या गांवांत । बाबा मनांतल्यान लागींच ॥१७॥ आपूण जरी मशिदींत बसत । कोणाकूय कसलेंय काम दीत । ते खातीर ताका शक्तूय दीत । करून घेत कार्य आपलें ॥१८॥ बापूसाहेब जोगां कडल्यान । घेताले वाड्यांत पोथी वाचून । ते ती वाचीत नित्य नेमान । श्रोतेय येताले आयकुपाक ॥१९॥ जोगूय दनपारचें जातकूच जेवण । नित्य वचून बाबां कडेन । बिबूत घेताले वंदून चरण । मागताले आज्ञा पोथी वाचपाची ॥१००॥ केन्ना वाचन ज्ञानेश्वरीचें । केन्ना नाथभागवताचें । खोसयेन करीत पारायण तांचें । विस्कटावन सांगीत अर्थ श्रोत्यांक ॥१०१॥ अशी मान्यताय मेळ्ळे उपरांत । भक्त जे बाबांक मेळपाक येत । कितल्याशाच जाणांक धाडीत । आयकुपाक पोथी बेगोबेग ॥१०२॥ केन्ना थोडे भितर गजाल सांगीत । श्रोते ती सांठयता म्हणसर कानांत । अचकीत म्हणटाले उठात चलात । पोथी आयकुपाक वाड्यांत ॥१०३॥ श्रोते भावार्थान वतकूच आयकुपाक । थंयूय येवचें तेंच कथानक । जें आदले कथेचे दृढटायेक । अर्थबोधकतायेक करतालें पूर्ण ॥१०४॥ ज्ञानेश्वरांची ज्ञानेश्वरी । वा एकनाथांची स्पश्ट वाणी । बाबांच्योच कथा अणकारी । श्रोत्यांक अजाप तें व्हड ॥१०५॥ कसलेय

१. व्हडांच्या आशिर्वादान मेळिल्लो. २. आज्ञा.

पोथयेचो अमुकूच भाग । वाच्यो असो नासतनाय नियोग । आदीं सांगिल्ले कथेचोच सुयोग । पोथयेंत जोग
वाचताले ॥१०६॥ भगवद्गीता भागवत । मुखेलपणान हेच दोन ग्रंथ । भागवतधर्माचें सारभूत । जोग हें नित्य
वाचीत ॥१०७॥ गीता ज्ञानेश्वरी टिका । जिचें नांव 'भावार्थदीपिका' । भागवत इकरावो स्कंध 'निका । परमार्थ
भुमिका नाथांची ॥१०८॥ आसूं, ह्या नित्यक्रमा नुसार । भागवत वाचनाचो प्रचार । हांवूय तें वाचतालों निरंतर ।
पडलें अंतर त्याच दिसा ॥१०९॥ कथा एक अर्दीच वाचली । 'मंडळी मशिदींत वचपाक गेली । वाचतां वाचतां पोथी
दवरली । धांव मारली हांवेंय थंय ॥११०॥ बाबांच्या गोश्टींची आस मनांत । बाबा मात दुसरेंच येवजीत । हेर खंयच
सोडून भागवत । नासली तांकां खुशालकाय ॥१११॥ म्हणुनूच रोखड्यारोखडें । वाचून घेतलें आसुंये भागवत
उरिल्लें । अशें हें बाबांचें कवतूक मोटें । वाडटा भक्ती त्या उगडासांतल्यान ॥११२॥ आसूं, भागवती कथा सोंपली ।
उपकथाय थंयच आटापली । शामाची पुजा पूर्ण जाली । आयले ते भायर मागीर ॥११३॥ बाबान तुमकां रेकाद
दिला । तोच हांव घेवन आयलां । पंदरा रुपया हाड म्हणल्या । दक्षणा तुमचे कडल्यान ॥११४॥ बशिल्लों हांव सेवा
करीत । बाबांक तुमची याद अचकीत । म्हणलें म्हाका "ऊठ शामा कडेन वच । हाड दक्षणा तांचे
कडल्यान" ॥११५॥ "बस म्हणलें तुमच्या घरांत । खीणभर गजाली करात । तुमी दिल्ले दक्षणे सयत । परत यो
तूं बेगोबेग" ॥११६॥ माधवरावांनी हें आयकलें । भोव खुशालभरीत ते जाले । पूण फकत नमस्कार करून म्हणलें ।
हीच दक्षणा आमची ॥११७॥ हातूंतल्यान एक बरें जालें । पंदरा नमस्कार पदराक बांदले । पूण तत्काळ खबरेक
येवपाक सांगलें । रेकाद आसा म्हूण बाबांचो ॥११८॥ कितें गोश्टी सांगपाच्यो सांगात । कानांचें म्हज्या पांगळेपण

१. पवित्र. २. भक्त. ३. सदांच्या पाठा मदलो वाचपाचो उरिल्लो भाग.

फेडात । बाबांचे निर्मळ यशगंगेक । पापी म्हेळी करूं कित्याक ॥११९॥ मागीर शाम्यान बसपाक सांगलें । ह्या देवाचो खेळूच असो म्हणलें । तुमीय हें जाणटात सगलें । खीणभर सुसेग घेयात हांगां ॥१२०॥ घेयात हें पान, हो कात । चुनो सुपारी आसा डब्यांत । येतां हांव खीणभरांत । तोपी माथ्याक घालून ॥१२१॥ अगाध लिला ह्यो श्रीसाईंच्यो । कितल्यो म्हूण तुमकां सांगच्यो । आमी कितें पळयल्यात थोड्यो । शिरडींत हे येत सावन ॥१२२॥ हांव तरी फकत खेडवळ । तुमी शारांत रावपी सकळ । साईंच्यो ह्यो लिला अकळ । नकळो तुमकां सांगच्यो कश्यो ॥१२३॥ येतां म्हणून घरांत गेले । देवाक फूल पान ओंपलें । रोखडेच तोपी घालून आयले । बसले उलयत म्हजे कडेन ॥१२४॥ कितली देवाची अतर्क्य लिला । कोणाक कळत तांची 'कळा । अंत ना तांच्या खेळा । खेळुनूय खेळूंक नाशिल्ले भशेन ॥१२५॥ कितले तुमी हुशार गिन्यानी । एका परस एक ज्ञानी । आमी गांवढळ अडाणी । चरित्र बाबांचें कळटलें कशें ॥१२६॥ सांगिनासतना कसलीच खबरबात । आमचे कडेन कित्याक म्हूण ते धाडटात । तांची करणी तेच जाणटात । न्हय ही करणी मनशाची ॥१२७॥ आतां आयलाच जेन्ना विशय । गजाल एक जाली यादूय । उलोवया तिचेरूच खीण कांय । जातलो वेळ पासार ॥१२८॥ प्रत्यक्ष आमचे नदरे मुखार । घडिल्लो जो एक प्रकार । जाच्या मनांत जसो निर्धार । तसो ते व्हरताले तडीक ॥१२९॥ केन्ना केन्ना बाबाय कितले । सोंशीकसाण मनशाची पळयताले । भक्ती प्रेम कसवटेक लायताले । मागिरूच दिताले उपदेश ॥१३०॥ 'उपदेश' उतर पडटकूच कानांत । गुरूचरित्रकथा जी सांठे वाचीत । याद जाली तिची अचकीत । जोगूल पडचें तशी गत म्हजी ॥१३१॥ नासत मूं ही शामाची येवजण । मशिदींतलें म्हजें चंचल मन । ताका थिराय हाडपाच्या हेतान । अघटीत घटना

१. कुशळटाय.

बाबांची ॥१३२॥ आसूं, दुबावाची जी पाल चुकचुकली । तशीच मनांत दामून दवरली । कथा आयकुपाची उमळशीक लागली । पूर्तताय तिची करुया आदीं ॥१३३॥ मागीर गजाली बाबांच्यो । थोड्यो थोड्यो सुरू जाल्यो । उमेदीच्यो फुल्ल्यो पाकळ्यो । पळोवन प्रेम भक्तां वयलें ॥१३४॥ फुडें आनीकूय कथा सांगली । एक देशमुखीण अस्तुरी आसली । पळयात तिच्या आयलें चित्तीं । करचो संतसांगात ॥१३५॥ आयकून श्रीसाईची कीर्त । संगमनेरच्या लोकांचो धरून सांगात । आयली ती शिरडी गांवांत । दर्शना खातीर बाबांच्या ॥१३६॥ खाशाबा देशमुखाची ती आई । नांव तिचें राधाबाई । भक्ती दवरून साईच्या पांयीं । घेतलें दर्शन भक्तीन ॥१३७॥ दर्शन घडलें खुशालकायेन । गेली वाटेची तकालस शीण । वाडलें श्रीचरणां विशीं आपलेपण । स्मरली इत्सा मनांतली ॥१३८॥ आशिल्लें ठाम तिच्या मनांत । गुरू करचे साई समर्थ । करतले तेच उपदेश यथार्थ । परमार्थ घडटलो तातूंतल्यान ॥१३९॥ जाणटी बरीच ती अस्तुरी । बाबांचेर तिची निश्ठा भारी । मेळचो उपदेश कितेंय तरी । निर्धार मनांत केल्लो असो ॥१४०॥ बाबा जे मेरेन आपणाक स्वतंत्र । दिवचे नात कानमंत्र । थारावचे नात कृपेक पात्र । ते मेरेन खंयच वचप ना ॥१४१॥ मेळचो साईमुखांतल्यानूच मंत्र । दुसरे कडेन घेतल्यार तो अपवित्र । श्रीसाई संतांचे संत पवित्र । अनुग्रहाक पात्र करचें म्हाका ॥१४२॥ असो करून मनांतल्यान । ठाम निर्धार ते अस्तुरेन । सोडलें खाणजेवण । बसली धरणें धरून ॥१४३॥ आदींच पिरायेन जाणटी । तातूंत अशी ही हट्टी । अन्न उदक ना पोटीं । उपदेशाची भूक तिची ॥१४४॥ सेगीत तीन दीस तशीच । म्हातारी रावली उपाशींच । उपदेश जातलो तेन्नाच । धरणें सोडपाच्या निर्धारान ॥१४५॥ मंत्रउपदेश घेतले बगर । कित्याक म्हूण येवप हांगासर । उपदेश मेळ्ळोना जाल्यार । धरणें सोडप ना ह्या निश्चेवान ॥१४६॥ अन्न उदक बंद केलें । अशे तीन दीस गेले । तरीय बाबांचें ना लक्ष गेलें । जाली दुख्खी

ती अस्तुरी ॥१४७॥ माधवराव हुसक्यांत पडले । कितें करचें कळना जालें । ओगी बसपूय जमना जालें । अस्तुरेक
भिरांत ना मरणाची ॥१४८॥ मागीर ते वचून मशिदींत । बसले बाबां कडेन उलयत । दीसभराची खबरबात । आदरान
ते विचारताले ॥१४९॥ “शामा, आयज कितें विचार । बरो आसा न्हय समाचार । तो नारायण तेली जाला
पिशांतूर । छळाट म्हाका गरजे भायर” ॥१५०॥ पळोवन अस्तुरेचो निर्धार । शामा आदींच आसलो बेजार । कितें
काडचो उपाय तिचेर । विचारलें तांणी बाबांक ॥१५१॥ देवा ही लिला कसली आनीक । खेळ तुमचो कळना
हेरांक । तुमी गांवांत हाडटात मनशां एकेक । थातारचीं पडटात आमकां ॥१५२॥ ती देशमुखीण अशी । अन्न उदका
बगर कशी । बसल्या तीन दिसांच्यान उपाशीं । दवरून श्रद्धा तुमचेर ॥१५३॥ अस्तुरी ती हट्टी परम । तुमच्या
पांयांचेर निश्ठा ठाम । तरीय तुमी कित्याक म्हणून । करतात कश्टी तिका अशी ॥१५४॥ आदींच ती सुकिल्ली बडी ।
हट्टाक पेटल्या बावडी । अशीच उपाशीं रावल्यार रोखडी । करतली लागीं मरणाक ॥१५५॥ म्हणटले म्हातारी
गेली दर्शनाक । मागलो फकत उपदेश एक । आयलिना काकुळट बाबा साईक । उडयली तिका मारून ॥१५६॥
बाबा असो पडचो न्हय प्रवाद । सांगून तिका तिचो हितवाद । दिनात कित्याक तिका प्रसाद । आळ हो तुमचेर
येवचो न्हय ॥१५७॥ आंगांत उरूंक नात त्राण । फुगार जातलो प्राण । म्हातारी वतली मरून । येतलें अपसरण
तुमचेर ॥१५८॥ अस्तुरेचें खर व्रत । आमी जाल्यात चिंतेस्त । दुर्दैवान जर ती मरत । प्रसंग वायट जातलो
तो ॥१५९॥ अस्तुरी पेटल्या हट्टाक । केलोना जर तिका उपदेश । लागना तिची म्हाका धडगत । सांगात आतां
तिका कितेंय तरी ॥१६०॥ हांगाच आटापतां शीम अध्यायाची । फुडलें आयकुपाची इत्सा श्रोत्यांची । फुडल्या

१. ‘नारायण तेली’ हें उतर चड करून कसलेय दुश्ट प्रवृत्तीक धरून साईबाबा वयलेवयर म्हणटाले. २. लोकांक चवेंक विशय.

अध्यायांत पूर्तताय तिची । जातली गोड जावन ॥१६१॥ मुखार तिका व्हडा प्रेमान । उपदेश जो केलो बाबान ।
आयकल्यार तो आदरान । पयसावतलें अज्ञान श्रोत्यांचें ॥१६२॥ हेमाड श्रीसाईक शरण । श्रोत्यांक घालता लोटांगण ।
थोड्याशा यत्नांनी संवसार तरण । जायात तत्पर आयकुपाक ॥१६३॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान ।
रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । म्हाकां अनुग्रह नांवाचो हो अठरावो
अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

टीप : हांगा एकनाथी भागवतांत 32 अध्याय आसात अशें म्हणलां, ते चुकीचें आसा. महाराष्ट्र सरकारान 1971त उजवाडायिल्ल्या श्रीएकनाथी भागवताच्या
ग्रंथांत 31च अध्याय आसात. तशेंच श्री. रामचंद्र कृष्ण कामत संपादीत आनी केशव भिकाजी ढवळे प्रकाशीत, 1985 वर्साचे आवृत्तितूय 31च अध्याय
आसात. कळटा ते प्रमाणें, हेमाडपंत हांच्या सदांच्या वाचनांत श्री. लक्ष्मण रामचंद्र संपादीत आनी तुकाराम जावळी, निर्णय सागर प्रिंटिंग प्रेस हांणी 1910त
उजवाडायिल्ली आवृत्ती आसताली. तातुंतूय 31च अध्याय आसात. स्वता हेमाडपंत हांणी 'श्रीसाईलीला' च्या वर्स 5वें, अंक 6, 7, 8 पान 729 चेर एकनाथी
भागवत आनी भावार्थ रामायण आनी साईमहाराज हांचे कडेन संबंदीत आपल्या लेखांत एकनाथी भागवतांत 31 अध्याय आसात अशें नोंद केल्लें आसा.
॥श्रीसाईसच्चरीत॥

१. जागो. २. उपाट. ३. सुसेग.

मायाकर्मा १नुसारी । आसून स्वता निर्विकारी । स्फटिका भशेन नितळ ॥११॥ स्फटीक तांबडो काळो पिवळो ।
तसतसो रंग बदलता आपलो । तरीय रावता त्या रंगां वेगळो । विकारां पसून पयस निर्मळ ॥१२॥ उकत्या मळा
वयलें जशें मृगजळ । शिंपयेचेर रुप्या भशेन भासपी ३झळाळ । पळयतकूच दोरयेचें वेंटाळ । सोरोप कसो जाता
भास ॥१३॥ दोरयेक सोरोप समजून आरोप । मुळांतूच चूक अशें करप । तसोच 'हांव' पणाचो अभिमान बाळगप ।
खोटें बंधन मुक्ताक ॥१४॥ देह इंद्रीय मन प्राण । आत्मो तांचे परसूय विलक्षण । स्वयंज्योती शुद्ध चैतन्य । विकारा
विरयत आकृती नाशिल्लो ॥१५॥ देह बुद्धी मन प्राण । ह्या सगल्यांचो जेन्ना अभिमान । तेन्ना तें कर्तुत्व नशिबा
प्रमाण । सूखदुख्ख भान आवरप अशक्य ॥१६॥ वडाची बी ल्हान दिसत । तरी वटवृक्षाची शक्त तिच्या गर्भांत ।
उपाट बियो वडाच्या पोटांत । तातूंत रूख कोटींनी ॥१७॥ अशे दरेके बियेंतले वृक्ष । सृश्टीप्रलया मेरेन दितले
साक्ष । अशेंच विश्व प्रत्यक्ष । पळयात लक्ष दिवन ॥१८॥ शाश्वतताय निर्भयताय मुक्तताय । स्वतंत्रताय परमात्म
प्राप्तताय । हीच जिवाची सफळटाय । ३इतिकर्तव्यताय जल्माची ॥१९॥ मेळना मोक्ष ज्ञाना बगर । मेळना ज्ञान
विरक्ती बगर । अनित्य मनाक जोवेर दिसना संवसार । येना उर्बा विरक्तीची ॥२०॥ त्या अनित्यत्वाचे वाटेर । विश्व
आभासान चंचल नदर । तातूंत गोंदळाटा ४वाटसूर । वच्चें खंय कळना ॥२१॥ असो हो विश्व आभास । सगलो
फटकिरो मायाविलास । प्रपंचांतलो सपनांचो भास । ताचेर यत्न कित्याक फुकटचे ॥२२॥ सपनांतल्यान जागृतायेंत ।
येतकूच सपन जाता अस्तंगत । म्हणून जो निजस्वरुपांत स्थीत । उरना गोडी ताका प्रपंचांत ॥२३॥ आत्मैक्यत्व

१. प्रमाण. २. चकचकीत, दोळे दिपकावपी. ३. लागणूक, समाप्ती. ४. पांथस्थ.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

विज्ञाना बगर । आत्मयाथात्म्य प्रकाशना बगर । दुख्ख मोह हीं बंधनां तुटपा खातीर । नासता दुसरी जागृताय ॥२४॥
जरी परम श्रेष्ठ ज्ञान । साईं उपदेशताले अखंडपणान । तरीय भक्तीमार्ग सुटसुटीत करून । सांगताले सोंपे
पद्दतीन ॥२५॥ ज्ञानमार्गाचें सांगतना व्हडपण । ज्ञानमार्ग हो रामफळा भशेन । भक्तीमार्ग सीताफळा भशेन ।
एकवट दोगांयचो रोसाळ ॥२६॥ भक्ती ही सोज्वळ सीताफळ । ज्ञान हें पूर्ण पिकिल्लें रामफळ । एका परस एक
रोसाळ । म्होंवाळ परमळ तसोच ॥२७॥ रामफळाच्या गर्भातलो गर । लागना गोड फळ काडून पिकयल्यार ।
झाडाचेरूच पिकसर जो धरता धीर । ताकाच तो लागता म्होंवाळ ॥२८॥ रामफळाची गोडी रसपूर्ण । झाडाचेरूच
पिकून देंठा मेरेन । कळाव जरी पडपाक पिकून । खुबूच गोड वयर पिकल्यार ॥२९॥ वयले वयर जो जाणा
पिकोवपाक । तोच योग्य ताचो आस्वाद घेवपाक । सीताफळ हें सोंपें व्हरपाक । अल्पगुणें भोवमोल तें ॥३०॥
रामफळाक नाशभंय । गिन्यानीय नासतात निर्भय । जावंक जाय 'सिद्धीविजय । बारीकशी हयगय पसून
उपकारना ॥३१॥ म्हणून साईं दयाघन । चडशे आपल्या शिश्यांक उद्देशून । भक्ती आनी नामस्मरण । हांचेंच
स्पश्टीकरण करताले ॥३२॥ ज्ञाना परसूय श्रेष्ठ ध्यान । अर्जूनाक सांगताले भगवान । तुटपाक भक्तांचें संवसार
बंधन । साईय साधन सांगीत हेंच ॥३३॥ आसूं, ह्या विशयाची कथा । फाटल्या अध्यायांत सांगतां सांगतां । उरिल्ली
अर्दीच ती आतां । सांगतां श्रोत्यांनो आयकात ॥३४॥ जाणटी किडकिडीत अस्तुरी एक । आयली मंत्र मागपाक ।
ते खातीर पेटली हट्टाक । उपोशण आरंभून ॥३५॥ स्थिती तिची पळोवन । माधवरावांक आयलें कळवळून । गेले
बाबां कडेन धांवून । इतली मेरेन जाल्ली कथा ॥३६॥ साई संकल्प दाखोवपी । उजळ्ळी ही चरित्ररूप ज्योती ।

१. आठ सिद्धींचेर ताबो मेळोवपाक जाय.

मार्गदर्शक जावचो भावार्थी । ते ज्योतीच्या उजवाडान ॥३७॥ बाबांचे आज्ञे प्रमाण । माधवरावांनी म्हज्या सांगातान ।
आरंभलें कथानक रसपूर्ण । तेंच चलोवया मुखार ॥३८॥ पळोवन अस्तुरेचो 'निग्रह । बाबांनी दिलो अनुग्रह ।
बदल्लो तिच्या मनाचो ग्रह । सांगून कथा एक अभिनव ॥३९॥ फुडें बाबांनी प्रेमळपणान । म्हणलें तिका उलो
मारून । “आई अशें धरणें आरंभून । कित्याक गे मरण सुचलें तुका” ॥४०॥ कोणूय आसूं जाणटी बाई । बाबा
तिका म्हणटाले ‘आई’ । दादल्यांक ‘काका’ ‘बापू’ ‘भाई’ । गोड नवलाय उलो मारपाची ॥४१॥ अंतरंग जशे
प्रेमळ । उलयतालेय तशेच म्होंवाळ । गरीब दुखेस्तांचे 'कनवाळ । दीनदयाळ श्रीसाई ॥४२॥ आसूं, तिका आपोवन
हाडली । फुड्यांत आपल्या बसयली । प्रेमान तिच्या हातांत दिली । चावी गुप्त निजगुरुत्वाची ॥४३॥ करपाक
भवसंताप शमन । भक्तांचे भुकेल्ले दयाघन । वर्षाव केलो जो बाबा चिद्धन । स्वानंदजीवन तें पियेयात ॥४४॥
“आई, खरेंच सांग एक । हाल अशे जिवाचे करता कित्याक । हांव फकीर असो मागतां भीक । पळय प्रेमान म्हजे
कडेन ॥४५॥ खरेंच हांव पूत तूं आवय । आतां अशी म्हजे कडेन पळय । सांगतां तुका एक नवलाय । मेळटलें सूख
परम ॥४६॥ आसलो जो म्हजो गुरू । व्हड अवलिया कृपासागरू । थकलों हांव ताची सेवा करून । तरीय कानमंत्र
दिना कसोच ॥४७॥ म्हज्याय मनांत खर आस्त । सोडचो न्हय तांचो सांगात । तांच्या मुखांतल्यानूच घेवचो मंत्र ।
कितलेय कश्ट पडले तरीय ॥४८॥ सुरवातीक तांणी न्हयकारलें । पयशे म्हजे कडेन दोनूच मागले । हांवें ते रोखडेच
दिले । प्रार्थना केली मंत्राक्षराची ॥४९॥ गुरू म्हजो पूर्णकाम । दोन पयशांचें कसलें काम । कसो म्हणचो ताका
निश्काम । शिश्य कडेन दाम मागता जो ॥५०॥ असो दुबाव येवचो न्हय तुमकां । वेव्हारीक पयशांची ना इत्सा

१. हट्ट. २. काकुळट.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

तांकां । ही तर नासली तांची कल्पना । पयशे तांकां जाय कित्याक ॥५१॥ श्रद्धा आनी सबुरी हेच । ते दोन पयशे, दुसरें न्हय कांयच । दिले ते हांवें रोखडेच । तातूंत प्रसन्न म्हजेर गुरूमाय ॥५२॥ सबुरी म्हणल्यारूच धीर । पयसावं नाका तिका खीणभर । केन्नाय कसल्याय संकश्टा वेळार । तीच येतली उपेगाक ॥५३॥ दादल्यांचें दादलेपण ती ही सबुरी । पाप ताप दैन्यताय निवारी । युक्ती प्रवृत्ती आपत्ती १वारी । भय भिरांत व्हरता लयाक ॥५४॥ सबुरेचेर येसाचो वांटो । संकश्टांक धांवडायता बारा वाटो । हांगा अविचाराचो कांटो । खबर ना कोणाक ॥५५॥ सबुरी ही सद्गुणांची २खाणी । सद्भिचार राजाची ही राणी । श्रद्धा आनी ही खाश्या भयणी । जीव प्राण दोगांकूय ॥५६॥ सबुरे बगर मनीसप्राणी । स्थिती ताची ३दैन्यवाणी । पंडीत आसूं वा व्हड सद्गुणी । व्यर्थ जगणें हिचे बगर ॥५७॥ गुरू जरी महाबळिश्ट । आस्त धरता शिश्यप्रज्ञाच फकत । गुरूचरणीं जर एकनिश्ट । धीरबळ सबुरी ॥५८॥ जसो मणी आनी फातर । उजळटात दोगूय घांसतकूच साणीर । पूण फातर उरता फातर । मणी तो मणी तेजाळ ॥५९॥ दोगांकूय उजळपाक एकूच संस्कार । पूण मणया भशेन कसो आसत फातर । तेजस्वी मणयाची हिरकणी धारदार । फातर बेठोच गुळगुळीत ॥६०॥ बारा वर्सां सांगातान रावलों । गुरूनूच ल्हानाचो व्हड केलो । अन्नवस्त्राचो उणाव नासलो । प्रेम उपाट पोटांत ॥६१॥ पुतळो जसो भक्तीप्रेमाचो । लळो खरो जाका शिश्याचो । म्हज्या गुरू असलो ना गुरू मेळचो । सूखसुवाळो वर्णूवप कुस्तार ॥६२॥ कितलें त्या प्रेमाचें करचें वर्णन । मूख पळयल्यार ध्यानस्त मनान । आमी दोगूय आनंदघन । दुसरे कडेन पळोवप नकळों हांव ॥६३॥ प्रेमान हांवें गुरूमूख । पळोवचें दीस आनी रात । नासली म्हाका तान भुकेची आस्त । गुरू बगर अस्वस्थ मन सदांच ॥६४॥ ताचे बगर ना ध्यान । ताचे बगर ना लक्ष

१. पयस करता. २. खण. ३. काकुळेची.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

दुसरे कडेन । तोच एक नित्य 'अनुसंधान । कितलें व्हडपण गुरूचें ॥६५॥ हीच म्हज्या गुरूची आस्त । इत्शिना तो चड हाचे परस । केलिना म्हजी उपेक्षा केन्नाच । संकश्टांत राखलो सदांच ॥६६॥ केन्ना म्हाका आश्रय पांयां कडेन । केन्ना सागरा पलतडीन । तरीय चुकलेंना संगम सूख इल्लें पसून । कृपा नदरेन सांबाळ्ळी ॥६७॥ कांसय पिलांक जे तरेन । घालता फकत नदरेचेंच खाण । म्हजोय गुरू दृश्टीनूच । सांबाळटा तेच तरेन लेकरांक ॥६८॥ आई हे मशिदींत बसून । सांगतां तें तूं मान प्रमाण । गुरून फुकले नात म्हजेच कान । हांव तरी कशे फुकूं तुजे ॥६९॥ कांसयेची प्रेमदृश्टी । तातुंतूच पिलांक सूखसंतुश्टी । आई बेठीच जाता कित्याक कश्टी । उपदेशगोश्टी नकळों हांव ॥७०॥ कांसय न्हंयेचे एके देगेर । पिलां पलतडी दुसरे देगेर । पालन पोशण नदरेक नदर । व्यर्थ खटपटी मंत्राच्यो ॥७१॥ चल आतां अन्न खा वचून । जिवाचे हाल कित्याक म्हणून । लक्ष दवर फकत म्हजे कडेन । मेळटलो परमार्थ आपसूक ॥७२॥ अनन्य भक्तीन म्हाका पळय । तसोच तुका पळयतलों हांवूय । म्हज्या गुरून आनीक कितेंय । शिकोवंक ना म्हाका ॥७३॥ लागना साधनसंपन्नताय । लागना स शास्त्रांची चातुर्यताय । गुरू सगल्यांतल्यान सांबाळटा । दवरतकूच फकत विस्वास ॥७४॥ म्हणुनूच गुरूची व्हड महती । गुरू हरिहरब्रह्ममुर्ती । जो कोण वळखता ताची गती । तोच जातलो धन्य त्रिलोकांत'' ॥७५॥ असो करतकूच बोध अस्तुरेक । पटली ती कथा तिच्या मनाक । तेंकोवन माथें म्हाराजांच्या चरणांक । सोडलो उपास तिणें ॥७६॥ आयकून ही कथा पुराय । वळखून तिची समर्पकताय । अजापभरीत खोस चित्ताक म्हज्याय । कथासार्थकताय पळोवन ॥७७॥ बाबांची ही लिला पळोवन । गळो खोसयेन आयलो भरून । खोसयेचीं दुकां दोळ्यांतल्यान । जालो सद्बोध मनाक ॥७८॥

१. लक्ष.

अशी ती म्हजी स्थिती पळोवन । म्हणलें म्हाका माधवरावान । कित्याक गळो आयलो दाटून । बशिल्ले कडेन असो
कित्याक ॥७९॥ अश्यो बाबांच्यो अगणीत कथा । कितल्यो म्हूण सांगूं आतां । अशें माधवराव उलयत आसतां ।
घांट वाजता ती आयकली ॥८०॥ सदांच दनपारां भक्त जमून । जेवणा आदीं मशिदींत वचून । गंधाक्षता अर्घ्य पाद्य
करून । करताले विधीं सयत पुजन बाबांचें ॥८१॥ ताचे उपरांत ती पंचारत । बापूसाहेब जोग करीत । भक्ती प्रेमान
उंवाळीत । आरती म्हणीत भक्तलोक ॥८२॥ त्या आरतीं वेळा वयली । घांट ती वाजपाक लागिल्ली । आमी
मशिदीची वाट धरली । इत्सा पूर्ण जाली मनाची ॥८३॥ दनपारची ही आरत । दादले अस्तुच्यो मेळून करीत ।
अस्तुच्यो वयर मशिदींत । दादले सकयल माटवांत ॥८४॥ मंगल वाद्याच्या गजरांत । ताश्यांच्या झणत्कारांत ।
म्हणटाले आरती उच्च स्वरांत । व्हड खोसयेन सगले जाण ॥८५॥ पावले आमी माटवा कडेन । आरती चलताल्यो
मोट्या नेटान । भक्त आसले उपाट गर्देन । वाट नासली वचपाक वयर ॥८६॥ आरती सोंपता मेरेन । माटवांतूच उबे
रावून । मागीर वच्चें बाबां कडेन । केलो विचार मनांत ॥८७॥ अशें मनांत मात आयलें । माधवराव सोंपण चडले ।
म्हाकाय आगरो करपाक लागले । व्हेलो ओडून बाबां सरेन ॥८८॥ बाबा आपल्या स्थानार बसून । ओडटाले
चिलीम शांतपणान । मुखार जोग घांट वाजोवन । उंवाळटाले पंचारत ॥८९॥ अशे ते आरतीच्या रंगांत । माधवराव
बाबांच्या दक्षीण भागांत । स्वता बसून म्हाकाय बसयत । फुडो करून बाबांक ॥९०॥ मागीर शांतमुर्ती त्या
संतमणीन । म्हणलें आपले म्होंवाळ वाणयेन । दक्षणा कितली शामरावान । दिल्या ती दी म्हजे खातीर ॥९१॥ बाबा
हे शामराव हांगाच आसात । दक्षणे बदला नमस्कार दितात । हेच पंदरा रुपया म्हणटात । बाबां कडेन ओंपचे ॥९२॥
बरें आसूं, खबरो कसल्यो । तुमी दोगांयनी थंय केल्यो । सांग त्यो सगल्यो । आतां म्हाका विस्तारान ॥९३॥ आसूं

नमस्काराची कथा । केल्यो कसल्यो तुमी वार्ता । विस्तारान त्यो आतां । सांग म्हाका सगल्यो ॥१४॥ कथा सांगची ही उमेद । आरतींचो तो गजर व्हड । खोस पोटांत उपाट । सरली भायर ओंठांतल्यान ॥१५॥ बाबा जे उश्याक तेंकिल्ले । कथा आयकुपाक मुखार सरले । हांवेंय तोंड मुखार व्हेलें । केली सुरवात सांगपाक ॥१६॥ बाबा थंय ज्यो जाल्यो वार्ता । सगल्योच लागल्यो गोड चित्ता । तातूंतली म्हातारेची कथा । व्हड तिची नवलाय ॥१७॥ सांगतकूच ती गजाल शामरावान । आयलें तुमचें सामर्थ्य कळून । जसो ते कथेच्या निमतान । केलो खात्रेन अनुग्रह म्हाकाय ॥१८॥ तेन्ना बाबांक भोव उत्सूकताय । म्हणलें सांग ती कथा आपणाकूय । पळोवया तरी कसली नवलाय । जालो कसलो अनुग्रह ताची ॥१९॥ गजाल आसली ताजी आयकल्ली । तशीच मनांतूय भरिल्ली । बाबांक उतरान उतर सांगली । दिसली प्रसन्न चित्तवृत्ती ॥१००॥ अशें सांगलें सकल वृत्त । बाबांनीय आयकलें दिवन चित्त । रोखडेंच मागीर म्हाका म्हणीत । याद सदांच दवर हाची ॥१०१॥ आनीक विचारलें भोव खोसयेन । “कितलें हें केलें गोड कथन । मानवली व्हय तुका मना पसून । खरीच सार्थकताय पटली व्हय” ॥१०२॥ बाबा ही कथा आयकून । धादोशी हांव मनांतल्यान । काळजांतली तळमळूय सोंपून । मेळ्ळो योग्य मार्ग हो ॥१०३॥ बाबांनी मागीर म्हणलें ताचेर । “असोच आगळो हो आमचो प्रकार । ही एकूच गजाल मनांत धर । जातले भोव उपकार ॥१०४॥ आत्मयाचें समविज्ञान । समविज्ञानाकारण १ध्यान । तें ध्यानूच आत्म अनुष्ठान । समाधान तातूंतल्यानूच मनाचें ॥१०५॥ जावन सर्वेशणाविनिर्मुक्त । ध्यानांत हाडचो सर्वभूतस्थ । ध्यान जातलें वेवस्थीत । मेळपाचें तें मेळटलें ॥१०६॥ फकत जें साक्षात ज्ञान । चैतन्य वा आनंदधन । तेंच म्हजें स्वरूप वळखून । कर नित्य

१. श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासात् ज्ञानाद् ध्यानं विशिष्यते ॥ - श्रीमद्भगवद्गीता, अ. १२, श्लो. १२.

ध्यान ताचेंच ॥१०७॥ जायना जरी अशें ध्यान । कर सगुणरूप आख्यान । मनांत, शरीरभर म्हाका 'सगूण । रातदीस हाडचो ॥१०८॥ अशें करतकूच म्हजें ध्यान । जातली वृत्ती एकतान । ध्याता ध्यान 'ध्येयाचें भान । नश्ट जावन वतलें ॥१०९॥ अशे तरेन ही 'त्रिपुटी वतकूच लयाक । ध्याता पावता चैतन्यघनतेक । ध्यानाची 'इतिकर्तव्यता ती हीच एक । ब्रह्म तल्लीनतायेक पावतलो ॥११०॥ कांसय न्हंयेचे आलतडी । पिलां तिचीं पलतडी । ना दूद ना ऊब फकत दृश्टी । दिता पुश्टीकताय बाळकांक ॥१११॥ पिलांक सदांच आवयचें ध्यान । करचें पडना आनीक कांयच । लागना दूद चारो ना अन्न । मातेचें निरिक्षण हेंच पोशण तांकां ॥११२॥ हें जें निरिक्षण कांसयदृश्टी । ती तर प्रत्यक्ष अमृतवृश्टी । पिलांक मेळटा स्वानंदपुश्टी । ऐक्यसृश्टी गुरूशिश्यांक' ॥११३॥ जातकूच हो साईमुखांत उच्चार । थांबलो आरतीचो गजर । "श्रीसच्चिदानंद सद्गुरू जयजयकार" । केलो पुकार सगल्यांनी ॥११४॥ सोंपलो निरांजन 'शिष्टाचार । जाली आरत सविस्तर । जोग मागीर वांटपाक लागतकूच खडीसाकर । बाबांनीय केलो हात मुखार ॥११५॥ तातूंत सदांचे भशेन । खडीसाकर पोसो भरून । दिताले जोग भोव नमळायेन । करून नमस्कार प्रेमान ॥११६॥ ती सगली साकर हातांत । दवरून म्हज्या बाबा सांगीत । दवरतकूच ही कथा मनांत । जातली स्थिती हे साकरी प्रमाण ॥११७॥ जशी खडीसाकर ही गोड । तशीच पूर्ण जातली मनाची आवड । जातलें तुजें कल्याण व्हड । इत्सापुर्ती मनाची ॥११८॥ मागीर हांवें बाबांक नमस्कारून । मागलें हेंच कृपादान । इतलेंच पुरो आशिर्वचन । सांबाळून घेयात म्हाका तुमी ॥११९॥ बाबांनी सांगलें "कथा श्रवण । करात मनन आनी चिंतन ।

१. प्रत्यक्ष परमेश्वर. २.कर्ता, कर्म, क्रिया. ३. ध्याता, ध्यान, ध्येय. ४. कर्तव्याची समाप्ती. ५. उपचारीकताय.

जातलें स्मरण आनी ध्यान । पुर्णानंद मेळटलो ॥१२०॥ अशें जें पडलें कानांत । तें जरी तुवें दवरलें ध्यानांत । पावतलो कल्याणाचे खणींत । धुवन वतलीं पापां सगलीं ॥१२१॥ वारें वादळाचो वाडटकूच नेट । उसळटात ल्हारां दर्यांत । फेंसा वांगडा फसफशीत । येवन आदळटात देगेर ॥१२२॥ ल्हारां बुडबुडे फेंस भोंवरे । एका उदकाचे प्रकार सगले । हे फकत दिसपी भ्रमाचे पसारे । वारें शांत जाता मेरेनचे ॥१२३॥ हे प्रकार कितें घडले म्हणपाचे । वा कित्याक नाश पावले म्हणपाचे । वळखून सगले खेळ मायेचे । जालें गेलें सारकेंच ॥१२४॥ तेच तरेन सृश्टीची घडामोड । विवेक आशिल्ल्याक ना ताचें 'कोड । नाशवंतांची ते धरिनात 'होड । मेळयतात जोड सदांची ॥१२५॥ म्हत्वान ज्ञाना असलें ध्यान । ताचे खातीर लागता यथार्थ ज्ञान । जायनासतना ब्रह्म सद्वस्तूचें पुराय आकलन । मेळना ज्ञान यथार्थ ॥१२६॥ सम्यग्विज्ञान मूळ ध्यान । हाका नांव 'प्रत्यगात्मा अनुष्ठान । मात जो विक्रियारहीत जाण । हाडटलो ध्यानांत कशे रितीन ॥१२७॥ ब्रह्म तोच ईश्वर । आनी ईश्वर तोच गुरूवर । तिगांय मदीं ना भेद कुसकुटभर । जायना करपाक गेल्यार तो ॥१२८॥ जातकूच चिंतन परिपक्वता । विरगळून वतकूच ध्यान ध्याता । शांत दिव्या भशेन चित्ता । शांतताय तीच 'समाधी' ॥१२९॥ जावन सर्वेशणाविनिर्मुक्त । वळखून आसा जो सर्वभूतस्थ । जातकूच अद्वितीयत्वाचें अभय प्राप्त । येता मागीर तो ध्यानांत ॥१३०॥ मागीर अज्ञानान केल्ले कर्मबंध । तुट्टात तटातट ताचे संबंद । सुट्टात 'विधिनिशेध निर्बंध । भोगता आनंद मुक्तीचो ॥१३१॥ आत्मो आसा काय ना आदीं पळय । अद्वैत वा वेगळो ठाय 'ठांय । कर्तुंत्वी काय अकर्तो पळय । स य शास्त्रांनी

१. अपुरबाय. २. आस्त. ३. ब्रह्म. ४. अमूक करचें, अमूक करचें न्हय हे विशींचे नेम. ५. जाग्या जाग्यार.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

सोदचें ॥१३२॥ आत्मैकविज्ञान हीच । पराकाश्टा ज्ञानाची तीच । मोक्ष आनी परमानंदाचीच । उत्पत्ती सगली थंयच्यान ॥१३३॥ कुड्ड्याक सांगपाक हतयाचें वर्णन । हाडलो वक्तो 'बृहस्पती समान । तरीय स्वरूप समजना भाशणान । वाणी नाशिल्ल्याकूय वर्णप अशक्य ॥१३४॥ वक्त्याचें वक्त्र श्रोत्याचें श्रोत्र । हाडीत न्हय गेल्ले 'नेत्र । हतयाचें स्वरूप दाखोवपाक पात्र । फकत दोळे हेंच सत्य ॥१३५॥ दोळ्यां बगर हतयाचो आकार । येत कसो कुड्ड्याचे नदरे मुखार । तसले दिव्य दोळे दितात जेन्ना गुरूवर । ज्ञानप्राप्ती जाता तेन्नाच ॥१३६॥ साईस्वरूप यथार्थ ज्ञान । स्वता जो परिपूर्ण विज्ञानघन । हेंच तांचें ध्यान अनुश्टान । हेंच दर्शन तांचें ॥१३७॥ अज्ञान काम कर्मबंधन । हांचें जावपाक पूर्ण 'मोचन । आनीक ना दुसरें साधन । गांठ ही बांदून दवरात तुमी ॥१३८॥ साई न्हय तुमचो वा आमचो । तो सर्वभूत चराचराचो । सूर्य जसो सकल विश्वाचो । हो सकलांचो तसोच' ॥१३९॥ आतां आयकात तांचे बोल । सर्वसादारण आनी अनमोल । यादींत दवरतां वेळोवेळ । सुवार्थ सफळ सर्वदा ॥१४०॥ "नासतना संबंद कसलेच । कोणूच वचनात खंयूच । मनशाकूच न्हय मोनजातीक लेगीत । हड हड करिनात कोणूच ॥१४१॥ आयिल्ल्या गेल्ल्यांचो करता आदर । उक्त्याक वस्र, बसयता वासरेर । तानेल्ल्याक उदक भुकेल्ल्याक भाकर । दिता ताचेर कृपा हरिची ॥१४२॥ कोणाकूय जाय आसता पयसो । तुज्या मनांत दिवचो कसो । दिवं नाका, पूण जनावर कसो । वागूंय नाका केन्नाच ॥१४३॥ कोणूय उलोवं उतरां शंबर । स्वता दिनाका कोडू उतर । धरल्यार सोंशीकपण निरंतर । मेळटलें सूख अपार ॥१४४॥ संवसार जरी जालो आरतो परतो । आपणें धीर

१. देवांचो गुरू. २. दोळे. ३. मुक्तताय

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

केन्नाच न्हय सोडचो । जाग्यारूच ठाम रावचो । पळोवचें घडटा तितलें ॥१४५॥ तुमचे आमचे मदली वणत । पुरायेन मोडून उडयात । मागीर येवपा वचपाक मार्ग प्रशस्त । सामको निर्धास्त जातलो ॥१४६॥ हांव-तूं पणाची भेदवृत्ती । हीच ती वणत गुरूशिष्यां मदली । ती जर ना मोडली । अभेदस्थिती मेळप कुस्तार ॥१४७॥ “अल्ला-मालिक, अल्ला-मालिक” । वाली ना ताचे बगर कोण आनीक । करणी ताची अलोकीक । अकळ अमोलीक तितलीच ॥१४८॥ तेंच जातलें जें तो करतलो । मार्ग ताचो तोच दाखयतलो । खीण लागनासतना वेळ येतलो । इत्सा पूर्ण जातली मनाची ॥१४९॥ ऋणानुबंधाच्यो जुळून गांठी । भाग्यान तुमच्यो आमच्यो भेटी । धरुया एकमेका विशीं प्रेम पोटीं । सूखसंतुष्टी अणभवुया ॥१५०॥ कोण हांगां अमर उरता । कृतार्थ तो जो परमार्थाक लागता । नाजाल्यार स्वास उस्वास चलता । ते मेरेन जगता जीवमात्र” ॥१५१॥ पडटकूच कानांत हें कृपावचन । सुखावलें म्हजें आतूर मन । धन्य जालों जल्माक येवन । जालों खुशालभरीत ॥१५२॥ आसत गांठीक विचारशक्त अतूल । तशीच श्रद्धा व्हड अढळ । तरीय जोडपाक साईसारकें गुरूबळ । दैवूच सबळ गरजेचें ॥१५३॥ पळोवंक गेल्यार हातूंतलें सार । भगवंत उलयले होच निर्धार । “ये यथा मां” हेच उद्गार । भार सगलो कर्माचेर ॥१५४॥ यथाकर्म यथाश्रुत । जसो अभ्यास तशेंच हीत । होच ह्या अध्यायांतलो हेत । हेंच बोध अमृत हांगाचें ॥१५५॥ “अनन्याश्चितयंतो माम्” । हेंच भगवद्गीतावर्म । अशा नित्ययुक्तांचो योगक्षेम । चलयता खूब गोविंद ॥१५६॥ हो गोड उपदेश आयकून । याद जाता स्मृतीचें वचन । “देवान्भावयतानेन” । कळवळटात ते मागीर तुजे खातीर ॥१५७॥ तुमी

१. उमळशीक लागिल्लें. २. “ये यथा मां प्रपद्येते.”

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

दृढशक्तीन काडपाक लागात । दुदाचो हुसको पुरायेन सोडात । वाटी घेवन हांव उबोच आसां । फाटल्यान तुमच्या तयार ॥१५८॥ म्हणटले जोर आमी काडपाचे । दुदाचे पेले तुमी पियेवपाचे । हें आमकां ना कळपाचें । कार्या विशीं आसचें जागरूक ॥१५९॥ ही बाबांची प्रतिज्ञावाणी प्रमाण । मानून वागतले जे कोण । जल्मा जल्मांची सुखाची खण । मेळयली ताणें वळखुचें ॥१६०॥ श्रोत्यांनो आतां आनीक मागतां । खीण एक स्थीर करचें चित्ता । आयकात एक म्हज्या अणभवाची कथा । निश्चेवपोशकताय श्रीसाईची ॥१६१॥ सद्‌वृत्तीचें करतकूच नियमन । म्हाराज कशे दिताले उत्तेजन । आयकात ओंठ हालयले वीण । अनुग्रहदान श्रीसाईचें ॥१६२॥ भक्तान अनन्य शरण वच्चें । कवतुकान भक्तीचें निरिक्षण करचें । मागीर साईच्या कळांक तोखेवचें । अणभवचें नित्य नवें ॥१६३॥ आसूं, फांतोडेच्या पारार । सुस्त न्हिदेंतल्यान जागे जातकर । सद्‌वृत्तीची उदठकूच लहर । वाडोवची तीच निर्धारान ॥१६४॥ तेच वृत्तीचो परिपोष । जातकूच मेळटलो भोव संतोष । बुद्दीचोय जातलो विकास । मेळटली प्रसन्नताय मनाक ॥१६५॥ ही एक आसा संतउक्ती । दिसलें घेवची तिची प्रचिती । तातूंतल्यान मेळ्ळी मनाक शांती । दिसलें अजाप चित्ताक ॥१६६॥ शिरडी सारकें पवित्र स्थान । बिरेस्तारा सारको मंगल दिन । रामनामाचें अखंड आवर्तन । करपाचें आयलें मनांत ॥१६७॥ बुधवारा रातीं हांतरुणार । देहाक न्हीद लागता म्हणसर । मन रामस्मरणा भितर । घालून अंतरांत दवरलें ॥१६८॥ फांतोडेर येतकूच जाग । रामनामाचो केलो जप । मागीर मनाची अशी स्थिती जातकूच । जाली सार्थकताय जिबेची ॥१६९॥ निश्चेवान केली मनाची धारणा । आटपून सगलीं सैमीक कामां ।

१. पुश्टी.

॥ अध्याय १९ ॥
भायर सरलों साईंच्या फांतोड दर्शना । फुलां मेळ्ळीं तितलीं घेवन ॥१७०॥ सोडून दीक्षितांचें घर । पावतकूच
बुट्टींच्या वाड्या भायर । गीत एक म्होंवाळ औरंगाबादकर । गायतना सोबीत आयकलें ॥१७१॥ त्या गाण्याची
तेन्नाची योग्यताय । ओंवीरुपान सांगपाक गेल्यार । वतली मूळ गाण्याची स्वारस्यताय । जातलो मनोभंग
श्रोत्यांचो ॥१७२॥ म्हणुनूच तें गाणेंच समूळ । अक्षरान अक्षर गायतां हांव सकळ । तातुंतूच खोसभरीत जातले प्रेमळ ।
उपदेश निर्मळ मूळ गाण्यांत ॥१७३॥

॥पद॥

“गुरूकृपांजन पायो मेरे भाई । रामबिना कछु मानत नाहीं ॥ धृ. ॥
अंदर रामा बाहर रामा । सपने में देखत सीतारामा ॥ १ ॥
जागत रामा सोवत रामा । जहां देखे वहां पूरनकामा ॥ २ ॥
एका जनार्दनीं अनुभव नीका । जहां देखे वहां राम सरीखा ॥ ३ ॥ गुरू. ॥”

पयलींच थारायिल्लें निश्चीत । ओंपचें रामनामांत चित्त । निश्चेवाचो आरंभ आसलो जावपाचोच । गाण्यान ह्या
दिली घटाय ताका ॥१७४॥ तातूंतल्यान मनाचे जालें बोधन । ह्या म्हज्या निश्चेव आंकुराक लागून । साई समर्थ
करुणाघन । पदांबुसेचन करताले कित्याक ॥१७५॥ घेवन हातांत तंबोर । साई फुड्यांत आंगणा भितर । ऊंच स्वरांत
औरंगाबादकर । म्हणटना ही लकेर आयकली ॥१७६॥ औरंगाबादकर बाबांचो भक्त । म्हजे सारकोच चरणीं

१. आयकुपी.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ २५०

निश्ठावंत । आसुनूय जायतीं पदां तोंडपाठ । हेंच कित्याक स्मरलें वेळार ॥१७७॥ म्हजो निश्चेव फकत म्हाकाच खबर । हेंच गाणें ताणें गावचें त्या वेळार । जशें बाबांनी सुत्र हालयना बरोबर । स्फुरण जावचें तशेंच ॥१७८॥ आमी सगलीं फकत बावलीं । सुत्रधार साई माऊली । स्वता उलयनासतना उपासना व्हडली । दिली हातांत अचूक ॥१७९॥ मनांतलो म्हज्या हेत । वळखलो आसुये साईनी ज्युस्त । म्हणुनूच अणभव प्रत्यक्ष मार्गांत । दाखयलो खात्रेन दिसलें अशें ॥१८०॥ व्हडवीक ह्या नामाची कितली । संतमहंतांनी सांगली । हांवें पामरान वर्णुची कितली । स्वरूप प्राप्ती हाका लागून ॥१८१॥ हीं दोन अक्षरां उरफाटीं स्मरलो । तो कोळी वाटमारोय उद्धरलो । वाल्याचो ताचो वाल्मिकी जालो । वाक्सिद्धी मेळयली नवलाची ॥१८२॥ “मरा मरा” जरी उरफाटें म्हणीत । राम जालो ताचे जिबेर प्रकट । जल्मा आदींच अवतारचरीत । बरोवपाक पावलो रामाचें ॥१८३॥ रामनामांत पतितपावन । रामनामांत लाभ गहन । रामनामांत अभेद भजन । ब्रह्मसंपन्न ह्या नामांतल्यान ॥१८४॥ रामनामाच्या आवर्तनान । मुक्ती जल्ममरणाच्या फेज्यांतल्यान । एका रामनामाच्या स्मरणान । लाभ हे कोटीगुणांचे ॥१८५॥ जंय रामनामाचें गर्जन । थंय घोळटा विष्णूचें सुदर्शन । करता कोटी विघ्नांचें निर्दाळण । नाम रक्षक हें गरिबांचें ॥१८६॥ साईक उपदेशाक ना स्थळ । लागना तांकां काळवेळ । उठ्ठां बसतां चलतां निखळ । सहज सगलो उपदेश ॥१८७॥ हे विशींची गोड कथा । आदरान आयकात श्रोता । अणभवाक येतली साईची सद्दयताय । तशीच तांची व्यापकताय ॥१८८॥ एकदां एक भक्त श्रेश्ठ । कसली तरी उलयताले गोष्ट । स्वता जावन दुबाव आकृश्ट ।

१. मारपेट आनी लुटमार होच धंदो आशिल्ल्यान रोखडोच पाठ जातलो असोच “मरा मरा” हो मंत्र महर्षी नारदान त्या कोळ्याक दिल्लो.
२. राम जल्माक येवचे आदींच. ३. कृपा.

श्रीसाईसच्चरीत

लागले निंदा करपाक ॥१८९॥ गूण उरले एके वटेन । निंदा जावंक लागली चोंयवसल्यान । गोष्टीतल्यान भलतोच अर्थ काडून । आयलो ओतो निंदेक ॥१९०॥ आसले बगर कितेंय कारण । आसूं कोणाचें निंद्य आचरण । करचें फुड्यांत ताचें प्रबोधन । करून ताची काकुळट ॥१९१॥ निंदा केन्नाच करची नासता । हें दरेकलो जाणटा स्वता । पूण सभावाक वखद नासता । उरना कसोच तो पोटांत ॥१९२॥ थंयच्यान येता गळ्यांत । गळ्यांतल्यान जिबेर उपरांत । हळू हळू ओंठार पावत । करता प्रवास आपसूक ॥१९३॥ ना दुसरो निंदका समान । उपकार करपी त्रिभुवनांत पसून । जाता ताचे निंदेक लागून । चारूय वटयां कल्याण ॥१९४॥ कोण चिखोल काडटा रिंठ्यान । कोण शाब्बा सारक्या साधनान । कोण शुद्ध निर्मळ उदकान । निंदक जिबेन काडटात ॥१९५॥ स्वताचें मानसीक पतन । परोपकारा खातीर जे घेतात सोंसून । वर्णन त्या श्रेश्ठ उपकारांचें कठीण । निंदक खरेपणींच वंदनीय ॥१९६॥ पावला पावलार करतात सादूर । निंदे उदेशीं दाखयतात दोश विकार । फुडले तुमचे टाळटात अनर्थ । उपकार हे कितले वर्णू हांव ॥१९७॥ हेरां भशेनूच जांची साधुसंतांनीय । महती सांगल्या अवर्णनीय । त्या निंदक देवांक हांवूय । करतां नमस्कार साश्टांग ॥१९८॥ आयलो श्रोत्यांक सामको वीट । निंदकूय गेले शौचा पासत । मंडळी वचपाक लागली मशिदींत । दर्शनाक बाबांच्या ॥१९९॥ बाबा अंतर्ज्ञानी पूर्ण । दिताले वेळारूच भक्तांक शिकवण । मुखार कसलो प्रकार घडोवन । हाडलो तांणी तो आयकात ॥२००॥ मंडळी वांगडा वतना व्हाळार । बाबांनी विचारली त्या भक्ताची खबर । तांणी सांगलें ते व्हाळार । शौचा खातीर गेल्यात ॥२०१॥ कार्यावळ आटापले उपरांत । बाबा येवपाक परतत । व्हाळा वयल्यान भक्तूय परत । वचपाक लागले घरा कडेन ॥२०२॥ घडली जेन्ना भेट दोगांयची । उलोवणीं कितें जालीं तांचीं । हात जोडून करतां विनंती । आयकात तीं आदरान श्रोत्यांनो ॥२०३॥ थंयच एका

दुरगा कुशीक । गांवांतलो दुकर एक । मिटक्यो मारून खातालो हळशीक । बाबांन बोटान दाखयलो ताका ॥२०४॥
“पळय कितली गोडी ते जिबेक । आवडीन खाता लोकांची हळशीक । वळखना तो आपल्या भयणभावांक ।
धावडावन तांकां खाता एकलोच ॥२०५॥ आदले पुण्यायेक लागून । मेळिल्लो हो नरजल्म बसता वगडावन । त्या
आत्मघातक्याक ही शिरडी कशी म्हणून । दितली आनंद सुखाचो” ॥२०६॥ अशें उलयत बाबा गेले । भक्ताच्या
त्या वर्माक लागलें । फाटलें सगलें याद जालें । तोंपलीं उतरां तीं काळजाक ॥२०७॥ आसूं, बाबा तर पूर्णपणान ।
भक्तांक बोध करीत प्रसंगा प्रमाण । हातूंतलो सार घेतकूच मना पसून । जावचो ना पयस परमार्थ ॥२०८॥ “असेल
जरी माझा हरी । तरी मज देईल खाटल्यावरी” । हे म्हणीची सत्यताय खरी । पूण ती अन्न वस्त्रा पुरतीच ॥२०९॥
तरीय तिका जो परमार्थाक लायतलो । परमार्थ सर्वस्वी नागवतलो । “जशें जो करतलो तशें भरतलो” । अमोल हे
बोल बाबांचे ॥२१०॥ आनिकूय बाबांचे बोल । आयकल्यार नाचतले सोडून तोल । भावभक्तीची आसतकूच
ओल । मुळां खोल वतलींच ॥२११॥ “जळांत थळांत काश्ट प्रदेशांत । जनांत वनांत देश विदेशांत । व्यापलां हांव
तेज आकाशांत । न्हय हांव एका देशाचो ॥२१२॥ देह हो फकत साडेतीन हात । हीच आपली व्याप्ती जे मानतात ।
भ्रमांतल्यान तांकां भायर काडपाक । मुर्तीमंत जालां हांव ॥२१३॥ फळइत्सा त्यागून भक्तीभावान । अखंड करतले
जे म्हजें भजन । तें प्रत्यक्ष म्हजें हांवपण । कसलोच भेदभाव नासतना ॥२१४॥ गोड रावत गोडये बगर । दर्या रावत
ल्हारां बगर । दोळे रावत तेजा बगर । म्हजे बगर रावत भक्त कशे ॥२१५॥ चुकचो जल्ममरण आवर्त । अशें जाच्या
मनांत निश्चीत । यत्न करीत रावचें धर्मवंत । स्वस्थचित्त सर्वकाळ ॥२१६॥ सोडचें ताणें उलोवप वर्माक । कोणाच्या

१. फेरो.

लागचें ना जें मर्माक । सदांच तत्पर शुद्ध कर्माक । चित्त स्वधर्माक दवरचें ॥२१७॥ ओंपून म्हजे कडेन बुद्धी मन ।
स्मरात म्हाका अखंडपणान । देहाचें कितेंय जावं केन्नाय । भंय 'त्रिशुद्धी ताका ना ॥२१८॥ पळयता जो म्हजे कडेन
अनन्य । सांगता आयकता म्हजी कथा धन्य । म्हजे बगर धरिना भावना अन्य । चित्त चैतन्य मेळटलें" ॥२१९॥
घेयात आपलें नांव, येयात शरण आपणाक । हें तर सांगलें सगल्यांक । मात वळखुपाक आपले आपणाक । म्हणलें
करात श्रवण चिंतन ॥२२०॥ एकाक भगवान नामस्मरण । दुसऱ्याक भगवद्गीता श्रवण । एकाक भगवंताचें चरण
पुजन । वेगळेंवेगळें नियमन वेगवेगळ्यांक ॥२२१॥ कोणाक अध्यात्म-रामायण । कोणाक ज्ञानेश्वरी-पुरश्चरण ।
कोणाक हरिवरदा-पारायण । गुरुचरित्र निरिक्षण कोणाक ॥२२२॥ कोणाक पांयां कडेन बसयत । कोणाक
खंडोबाच्या देवळांत । कळकळीन कोणाच्या गळ्यांत । बांदताले विष्णूसहस्रनामावली ॥२२३॥ कोणाक उपदेशताले
रामविजय । कोणाक ध्यान नाममहात्म्य । कोणाक नादमय गीतारहस्य । विस्वासान गोडी अणभवपाक ॥२२४॥
कोणाक कितें कोणाक कितें । दीक्षा प्रकार अमर्याद ते । कोणाक प्रत्यक्ष, कोणाक दृष्टांतांतूय ते । करीत उपदेश
नवलायेचे ॥२२५॥ भक्तांचे प्रकार अठरा षण्ड । धांव धांवून दर्शनाक येत । जांकां सोऱ्याचें वेसन आसत ।
सपनांतूय वताले तांच्या ॥२२६॥ हड्डयार तांच्या बसताले । मुठी खोंटांनी मस्तिताले । सोपूत तांचे कडल्यान
घेताले । अतप्पर पियेवचों ना म्हणून ॥२२७॥ लग्नाच्या घरांत वणटीचेर । ज्योतिशी जशें काडटात हरिहर ।
“गुरुर्ब्रह्म” आदीं बरयतात मंत्र । कोणा भक्तार्थ्याच्या सपनांत ॥२२८॥ कोणेंय चोरून लायतकूच आसनां ।
करतकूच सुरवात हठयोग-साधनां । बाबांक कळटा तें अंतर्ज्ञानां । अचूक बाणान खोंचताले ॥२२९॥ कोणाय

१. कूड, वाणी, मन हांची शुद्धताय. २. तरातरांचे.

अनवळख्याच्या हाताक धरून । दिताले रेकाद धाडून । स्वस्थ बसपाक जायना व्हय भाकर खावन । सबुरी धरून
रावचें ॥२३०॥ कोणाक प्रत्यक्ष निक्षून सांगीत । आमची ती भोव खर जात । एक दोन फावटीं सांगून जर
आयकनात । जाल्यार कितें जायत सांगूं येना ॥२३१॥ सांगूं एकदां सांगूं दोनदां । आयकना जो मोन्यांनी आमचीं
उतरां । मागीर त्या पोटच्या पोराक सुद्धां । चिरून उडोवपाक फाटीं ना ॥२३२॥ महात्मे ते महामति । कितें हांव
पामर सांगूं चमत्कृती । कोणाक दिताले ज्ञानांतल्यान विरक्ती । सद्भाव-भक्ती कोणाक ॥२३३॥ कोणाक
कसल्याय वेव्हारांत प्रशस्त । वागपाची लायताले शिस्त । गजाल एक देखी पासत । सांगतां श्रोत्यांनो आतां
तुमकां ॥२३४॥ एकदां भर दनपारच्या वेळार । कितें सुचलें बाबांक कोणाक खबर । 'राधाकृष्णीच्या घरा शेजाराक ।
आयले उठून अचकीत ॥२३५॥ वांगडा आसले कांय लोक । सांगलें हाडात रे निसण एक । तशी एकल्यान करून
ताकतीक । दवरली हाडून निसण ॥२३६॥ बाबांनी ती लायली घराचेर । स्वता चडले पाख्याचेर । कोणाक
कळनासलें हो कितें प्रकार । कितें मनांत बाबांच्या ॥२३७॥ वामन गोंदकराचें सदन । लायली ताका बाबांनी
निसण । चडले झरझर तिचे वयल्यान । पाख्याचेर स्वता श्रीसाई ॥२३८॥ थंयच्यान राधाकृष्णीचें छप्पर । तेंकुनूच
घराक घर । तेंय हुपून गेले सत्वर । कितें हो चमत्कार कळना कोणाक ॥२३९॥ राधाकृष्णीबाईंक मात त्या वेळार ।
आंगाक भरिल्लो जोर खर । सुटिल्लो सर्वांगाक थरथर । बिकट तिची परिस्थिती ॥२४०॥ दोग जाण आदार दीत ।
तेन्नाच बाबा चलपाक शकत । स्वता इतले आसतना अशक्त । खंयच्यान आयली शक्त ही ॥२४१॥ रोखडीच दुसरे

१. राधाकृष्णाबाईंक श्रीसाई 'राधाकृष्णी' म्हणून उलो मारताले.

वटेनची 'वळचण । हुपून थंयची उतरण । थंयसर लावपाक सांगून तीच निसण । आयले देंवून सकयल ॥२४२॥
पांय तेंकयनाच फुडें जमनीक । दोन रुपया निसण लावप्याक । दिले बाबांनी रोखडेच । काडून बोल्सांतल्यान
तत्काळ ॥२४३॥ लायिल्ली दोन कडांनी निसण । इतलेंच कितें तें ताचें काम । ते खातीर येदो व्हड दाम । दिलो
ताका बाबांनी ॥२४४॥ लोकांक सहज उमळशीक । इतले पयशे निसण लावप्याक । बाबा दितात तरी कित्याक ।
म्हणलें हें विचारात तांकांच ॥२४५॥ केलो तेन्ना एकल्यान धीर । बाबांनी दिलें परत उत्तर । कोणाच्याय श्रमाचो भार ।
फुकट असो घालोवचो न्हय ॥२४६॥ कोणाय कडल्यान घेवचें काम । मात वळखुचे ताचे श्रम । लावचो स्वताक
असो नेम । फुकट परिश्रम घेवचे न्हय ॥२४७॥ कोणाक खबर खरें गुपीत । बाबा हें अशें कित्याक करीत । तें तांचें
तेच जाणत । संतांचो महिमा गूढ भोव ॥२४८॥ आयकल्यार मुखांतले उद्गार । तेच सर्वस्वी आमकां आदार ।
दवरल्यार तशी वागणूक-निर्धार । चलतलो वेव्हार सुरळीत ॥२४९॥ आसूं, फुडल्या अध्यायाची गोडसाण । हाचे
परसूय आसा रसपूर्ण । एके वावराडेचे भावडे धुवेन । सोडयलें कुवाडें श्रुतीचें ॥२५०॥ गणुदास हरदास प्रासादीक ।
उपकार करपाक अडाणी लोकांक । ईशावास्य भाशांतराक । केलो आगरो करपाचो ॥२५१॥ साईकृपेन ग्रंथ बरयलो ।
पूण कांय गूढ अर्थ उरलो । ताचे विशीं मनांत दुबाव उपरासलो । केलो पयस तो बाबांनी ॥२५२॥ बाबांनी सांगलें
शिरडींत बसून । पाल्याक जेन्ना वतलो परतून । 'काकांच्या घरांतली वावराडीण । करतली पयस दुबाव ॥२५३॥

१. पाख्याचो सकयलो भाग. २. वेदवाक्य. ३. व्हडांचे कृपेन मेळिल्ले. ४. दासगणू कडेन उलयले.
५. हरी सीताराम दीक्षित हांकां बाबा 'काका' म्हूण उलो मारताले.

ईशावास्यपद्म १परिसरीं । घिरट्यो घालतली सरस्वती भ्रमरी । तो आनंद सुगंध पियेवपाची कलाकुसरी । श्रोत्यांनो
चतुरायेन भोगात ॥२५४॥ आसूं, फुडल्या अध्यायांत हें कथन । करपी, करून घेवपी साई दयाघन । श्रोत्यांनो
सवडी प्रमाण श्रवण । करचें, कल्याण जातलें तुमचें ॥२५५॥ पंत हेमाड साईक शरण । तेच वरी भुतांत भगवंत
लीन । श्रोत्यांनो दियात चित्त दान । साईनिवेदन गोड हें ॥२५६॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो
भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । म्हाका अनुग्रह नांवाचो, हो एकुणिसावो अध्याय
सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. भोंवतणी.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ २५७

संश्लिष्टं आमी श्रोत्यांक । बाबांनी माध्यम करून वावराडेक । सांगलो श्रुतीचो अर्थ म्हणून ॥१२॥ ईशावास्य-
भावार्थबोधिनी । सुरू केल्ली गणुदासांनी । दुबाव येनाच फुडें सद्गुरूचरणीं । ओंपली व्हरून शिरडींत ॥१३॥ साई
तेन्ना उलयिल्ले जें वचन । तुज्या ह्या दुबावाचें निरसन । करतली काकांच्या घरांतली वावराडीण । वतलो तूं जेन्ना
परत थंय ॥१४॥ तेंच सध्याचे कथेचें आख्यान । आतां मुखार चलोवया हांगाच्यान । श्रोत्यांनो आयकात दिवन
ध्यान । जातलें आयकप असुदाय ॥१५॥ संस्कृत भास 'अनभिज्ञां खातीर । ईशावास्य ह्या उपनिषदाचो अर्थ ।
ओवयांतल्यान पदा पदाचो अर्थ । करचो स्पश्ट एकठांय ॥१६॥ मनांत अशी आस बाळगून । ईशावास्य-भावार्थबोधन ।
सोंपे सुगम भाशेंतल्यान । आरंभलें गणुदासांनी ॥१७॥ 'गुढार्थप्रचूर हें उपनिषद । भाशांतर जालें 'पदप्रपद । जाले
बगर भितरलो रहस्यबोध । मेळना खोस मनाक ॥१८॥ चारूय वेदांचें जें सार । तेंच उपनिषदांचें भांडार । हरिगुरूकृपा
नासत जाल्यार । भोव कुस्तार मेळपाक ॥१९॥ म्हणीत कोणूय हांव 'सज्ञान । जमता तसो करून यत्न । करतलों
उपनिषदांचें प्रतिपादन । आकलन योग्य तरेन ॥२०॥ तरी तें ना कल्पनेंत पसून घडत । हें तर गुरूकृपे बगर संकश्ट ।
'गुप्तप्रमेय येना हातांत । अडचणी मार्गांत पावला पावलार ॥२१॥ तेंच जो लागता गुरूचरणांक । वचून ताचें संकश्ट
लयाक । नदरे मुखारूच आपसूक । सुटावो जाता अर्थ गूढ ॥२२॥ आत्मज्ञानाचें हें शास्त्र । जल्ममरण इत्सा छेदपी
शस्त्र । जे नम्र विरक्त मात्र । तेच सत्पात्र स्पश्टीकरण करपाक ॥२३॥ असल्यांचो धरल्यार सांगात । अर्थबोधन
जाता खिणांत । बुद्दीची आडखळ वचून त्वरीत । जाता स्पश्ट अर्थ गूढ ॥२४॥ ईशावास्य सोंपें करतना ।

१. नकळो आशिल्ले. २. भरपूर गूढ अर्थांचें. ३. पदा पदांचें. ४. गिन्यानी. ५. सिद्ध करपाची गजाल.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ २५९

कृपा आसत जाल्यार । कित्याक हांवें भियेवचें तर । पूर्ण खुशाल आसां हांव ॥३८॥ तुमीच हें सगलें जाणटात ।
तरीय उपचार म्हूण विचारतात । हांवूय जाणटां हें मनांत । खबर कित्याक घेतात तुमी ॥३९॥ तुमीच करपाक
लायतात सुरवात । मागीर मुखार ती येतकूच रंगांत । मदींच अशी एक गुगली घालतात । अर्थबोध जायना तिचो
कोणाक ॥४०॥ अशे तरेन चलतालें तांचें भाशण । गणुदास पांय दामताले हातान । ईशावास्य-भावार्थबोधन ।
संबंदीत प्रस्न विचारलो ॥४१॥ ईशावास्य-भावार्थबोधिनी । बरोवपाक गेल्यार आडखळटा लेखणी । मन भरता
दुबावांनी । बाबा तुमीच सांगचो अर्थ तांचो ॥४२॥ अशे तरेन घडलो जो जो प्रकार । केलो बाबांच्या पांयांचेर
सादर । दुबाव जो निवारप कुस्तर । मांडलो मुखार बाबांच्या ॥४३॥ गणुदासान मागलें साईनाथा । ग्रंथपरिश्रम म्हजे
वृथा । ही ह्या ईशावास्याची कथा । तुमी सगलें जाणटात ॥४४॥ दुबाव जर पयस जालोना । ग्रंथाचो ह्या उलगडो
जायना । म्हाराजांनी उतर दिलें तेन्ना । करूं नाका चिंता कसलीच ॥४५॥ “कितें रे आसा हातूंत कठीण । वतकूच
आयिल्ले सुवातेर परतून । त्या काकांची वावराडीण । दुबाव करतली पयस तुमचो” ॥४६॥ काका ते भाऊसाहेब
दीक्षित । बाबांचे एक प्रेमळ भक्त । काया वाचा मनान सतत । व्यस्त गुरूचे सेवेंत ॥४७॥ नामनेचें मुंबय शार ।
थंयच्यान थोड्याशा अंतरार । पालें नांवाच्या गांवा भितर । रावतात हे हरिभाऊ ॥४८॥ खरें नांव तांचें हरी । आवयन
बापायन दवरिल्लें जरी । लोक म्हणटाले भाऊसाहेब तरी । बाबांचें मात तिसरेंच ॥४९॥ ‘महाजनींक व्हडले
काका । निमोणकरांक म्हातारे काका । भाऊसाहेबांक लंगडे काका । म्हणटाले बंब्या काकाय ॥५०॥ आवय

१. व्यर्थ. २. काका महाजनी. ३. नानासाहेब निमोणकर.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ २६१

बापूय दवरतात एक । राशीचें तें आसता आनीक । टोपणनांवानूय उलो मारतात । रीत ही तरातरांची ॥५१॥ म्हाराज दवरीत नांवां तरेकवार । तींच चलतालीं वेळावेळार । मागीर बिरुदावली तीच मुखार । लोक मोगान धरताले ॥५२॥ केन्ना भिक्षू केन्ना काका । बाबा उलो मारीत तांकां । त्याच नांवान मागीर तांकां । वळखूंक लागले लोक शिरडींत ॥५३॥ अजाप दिसलें गणूदासांक । अजाप सगल्यांच्या मनाक । कितें असो काकांचे वावराडेक । कळटलो करपाक उलगडो ॥५४॥ वावराडीण ती वावराडीण । आसतलें कितलें तिचें शिक्षण । अशें कितें तरी तिच्यांत विलक्षण । दिसलें अजापीत हें सगलें ॥५५॥ खंय श्रुतीची अर्थव्युत्पत्ती । कितली ते वावराडेची मती । बाबा करतात फकांडां तुमचीं । लोक अशें म्हणटाले ॥५६॥ बाबा निखटे विनोद करतात । अशेंच दिसलें पयलीं सगल्यांक । पूण बाबांच्या त्याय विनोदांत । सत्यताय दिसली गणूदासांक ॥५७॥ साईचीं तीं उतरां आयकून । साई उलयले सहजतायेन । अशेंच जालें सगल्यांचें मन । होलमलें सत्य दासगणूक ॥५८॥ साई उलयले सहजपणान । पूण त्या उतरांतलें खरेपण । प्रत्यक्ष दिसचें म्हणून । लागली उमळशीक सगल्यांक ॥५९॥ आसूं वा नासूं विनोदी उतर । केन्नाच तें नासतलें कारणा बगर । बाबांच्या उतरांचें एकेक अक्षर । आसतालें खण अर्थाची ॥६०॥ बाबा जें जें उलयत । उतरां न्हय तीं, ब्रह्मलिखित । अक्षर पसून नासतलें व्यर्थ । दाखयतलें कार्यार्थ वेळारूच ॥६१॥ ही दृढ भावना दासगणूची । आसूं कशीय ती हेरांची । निश्ठा जंय जशी जाची । फळ ताका तशेंच ॥६२॥ जशी भावना तशें फळ । जसो विस्वास तशेंच बळ । अंतस्कर्ण जितलें प्रेमळ । बोधूय निर्मळ तितलोच ॥६३॥ ज्ञानियांचो शिरोमणी । फट नासली तांची वाणी । आपल्या भक्तांची पूर्ण करची मागणी । ब्रीद हें चरणीं बांदलें ॥६४॥ फट न्हय केन्नाच

गुरुवचन । आयकात ही कथा मन लावन । संवसारताप सगले सोंपून । लागतले साधनपंथाक ॥६५॥ गणूदास गेले
पाल्यांक परत । काकासाहेब आसले तेन्ना घरांत । उमळशीक तांची वावराडीण कशी करीत । अर्थबोध
उपनिषदाचो ॥६६॥ दुसऱ्या दिसा फांतोडेर । गणूदास आसतना हांतरुणार । साकरन्हिदेचे खोसये भितर । घडलें
तेन्ना तें अजाप ॥६७॥ कोणा एका कुणव्याचे धुवेन । गायन चलयिल्लें म्होंवाळ वाणयेन । तिचे एके नकसूद
लकेरीन । जाले जागे गणूदास ॥६८॥ दीर्घ आलापान तें गायन । तातूंत मंजूळ पदबंधन । आयकून तल्लीन जालें
मन । लागले लक्ष दिवन आयकुपाक ॥६९॥ खडबडून जागे जाले । गीतेच्या अर्थबोधांत लक्ष ओडलें । कान दिवन
आयकत रावले । धादोसले पूर्ण काळजांतल्यान ॥७०॥ आसुंये हें भुरगें कोणाचें । गायता गंभीर आनी सुरान कितलें ।
ईशावास्याचें हें कठीण कुवाडें । सांगलें सहज सोडोवन ॥७१॥ आसूं, हीच ती वावराडीण । पळोवया तरी आसा
कोण । जिणें असंस्कृत उतरांतल्यान । सांगली श्रुती अर्थखूण ॥७२॥ भायर वचून पळयली । खरीच कुणव्याची धूव
आसली । काकांचे मोरयेंत घांसताली । आयदनां गायन करीत ॥७३॥ सोद घेतकूच कळळें सत । आसलो
दीक्षितांच्या घरांत । नाम्या नांवाचो नोकर एक । भयण ताची ती आसली ॥७४॥ हीच ती काकांची वावराडीण ।
पयसावलो दुबाव तिच्या गायनांतल्यान । वेदगायन रेड्यामुखांतल्यान । अशक्य ना संतांक कितेंच ॥७५॥ अशें ते
चलयेचें गायन । जालें दासगणूचें समाधान । बाबांच्या फकांडांचेंय महिमान । आयलें कळून सगल्यांक ॥७६॥
कांय जाण म्हणटात गणूदासांक । बशिल्ले आसतना देवपुजेक । काकांच्या घरचे देवाकुडींत । तेन्ना हें गीत
आयकलें ॥७७॥ आसूं, तें जशें आसत तशें । अर्थाचें तात्पर्य एकूच अशें । बाबा भक्तांक शिकयताले कशे ।

पळयात अनेक देखीनी ॥७८॥ “जाग्या वयल्यानूच म्हाका विचारात । बेठेच हांगाथंय कित्याक भोंवतात । इतलो विस्वास बाळगात । इत्सा पूर्ण करतां तुमची ॥७९॥ आसां हांव भरिल्लों सगल्याक । म्हजे बगर ना सुवात आनीक । धांवून येतां भक्तांच्या उल्याक । भक्ती खातीर कसोय केन्नाय” ॥८०॥ आसूं, तें भुरगें आठ वर्साचें । कमरेक एक पोरणें पिंजिल्लें । मात केसरी साडयेंत बरें सोबतालें । गायतालें म्होंवाळ आवाजांत ॥८१॥ “कितलो ते साडयेचो भरजर । कितली तिची देग सुंदर । कितलो आगळो तिचो पदर” । हातुंतूच ती मग्न गायतना ॥८२॥ खावपाक मेळना पोटभर । जुनेर ना न्हेसपाक बोटभर । तरीय कोणाचे तरी केसरी साडयेचेर । खुशालभरीत तें दिसलें ॥८३॥ पळोवन ताची गरिबीची स्थिती । आनी ताची रंगेल वृत्ती । दासगणूंक काकुळट आयली । सांगलें कितें तरी ‘मोरेश्वरांक ॥८४॥ पळयात हाचें आंग उकतें । दियात न्हय ताका कापड एकाद्रें । नोंद जातली ईश्वराकडें । जातलो पुण्य लाभूय तुमकां ॥८५॥ मुळांतूच मोरेश्वर कृपामुर्ती । वयल्यान दासगणूंची विनंती । सोबीत साडी घेवन विकती । खोसयेन दिली ते चलयेक ॥८६॥ सदांच खावपी जी उश्टें अन्न । तिका मेळचें ‘पंचपक्वान्न । तेन्ना तें भुरगें सुप्रसन्न । जालें साडी ती पळोवन ॥८७॥ दुसऱ्या दिसा न्हेसून साडी । उमेदीन लागलें खेळपाक फुगडी । हेर चलयांक ताणें घालीं फाटीं । खोसये भितर साडयेचे ॥८८॥ मुखार दुसऱ्या दिसा यादीन । दवरली साडी घडी करून । आंगार आदलें जुनेर न्हेसून । वावुरलें तितलेच खोसयेन ॥८९॥ न्हेसलेंना, दवरली सांबाळून । मात तिचें आदलें दैन्य । गणूदासाक तें दिसलें विशिन्न । भावनेच्या भिन्नत्वाक लागून ॥९०॥ नवी साडी दवरली घरांत ।

१. रा. मोरेश्वर विश्वनाथ प्रधान. २. पांच परखनां

पिंजिल्लें न्हेसून लागलें वावराक । तरीय दिसनासलें खिन्न पळोवपाक । परिणाम साडयेचो नासलोच ॥११॥
असमर्थपणान पिंजिल्लें न्हेसप । तांक आसतनाय तशेंच करप । हाका नांव दैन्य संपन्नपणान मिरोवप । भावना
गुणांनी सूखदुख्ख ॥१२॥ हेंच तें गणूदासांचें कुवाडें । अशे तरेन जेन्ना जालें सुटावें । ईशावास्याचें 'केणें मेळ्ळें ।
जालो अर्थबोध जाग्यारूच ॥१३॥ ईश्वरानूच जंय व्यापला सगलो । ब्रह्मांडाचो हो पूर्ण पसारो । थंय ताचे बगर
मेळना थारो । मानता कोण हो विचार ॥१४॥ 'तेंय पूर्ण हेंय पूर्ण । पुर्णांतल्यानूच निर्माण जालें पूर्ण । पूर्णांतल्यान
काडटकूच पूर्ण । उरतलें पुणूच फाटल्यान ॥१५॥ चलयेची गरिबी ईश्वरी अंश । पिंजकी साडी होय ताचोच अंश ।
दिवपी 'देय दान हेंय 'अशेष । एकूच ईश भरिल्लो ॥१६॥ "हांव म्हजें" हें पूर्ण सोडचें । अभिमान सोडून सदांच
वागचें । त्यागपूर्वक भोग भोगचे । आस धरची न्हय कित्याचीच ॥१७॥ अशी बाबांची अचूक वाणी । अणभव
घेतलो अनेकांनी । जीव आसामेरेन सोडिनासतना शिरडी । जनांत विजनांत प्रगट्टाले ॥१८॥ कोणाक मच्छिंदरगडार ।
कोणाक गांव आसूं वा शार । कोल्हापूर सोलापूर रामेश्वर । इत्शे प्रमाण प्रगट्टाले ॥१९॥ कोणाक आपल्या बाह्य
रुपांत । कोणाक जागेपणीं कोणाक सपनांत । तरातरांनी दिवन दृश्टांत । करीत इत्सापुर्ती भक्तांची ॥१००॥ अशे
अणभव एक ना दोन । कितले म्हणून करूं वर्णन । शिरडींत जरी रावतिकेचें स्थान । अचकीत वचत खंयूय ॥१०१॥
पळयात भुरगें हें कोणाचें कोण । क्षुद्र गरीब वावराडीण । केसरी साडयेचेर तिचें तें गायन । आयलें मुखांतल्यान
असुदाय ॥१०२॥ दुबाव म्हणून बाबांक विचारची । हे वावराडेन ती सुटावी करची । तीय काकांच्या घरांत आसची ।

१. खड्डो. २. "ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते"॥ ३. दिवपाक योग्य. ४. बाकी ना असो.

श्रीसाईसच्चरीत॥

रचना ही मायावी न्हय जाल्यार कितें ॥१०३॥ आदींच थंय वावराडीण । आसतली हें बाबांक कशें ज्ञान । फुडाराक तिच्याच गायनान । श्रुतीचो अर्थबोध जावचो कसो ॥१०४॥ मात जें घडलें तें घडिल्लें खास । अजापीत गणूदास सामकेच । दुबाव तांचो जाल्लो पयस । जावन ज्ञान ईशावास्याचें ॥१०५॥ दुबाव येवं येता श्रोत्यांक । खटाटोप हो इतलो कित्याक । स्वता बाबांनीच कित्याक । सुटावो करून सांगलोना ॥१०६॥ हें कितें बाबांक अशक्य नासलें । पूण तांचें म्हत्व कळचें नासलें । देव त्या भुरग्यांतूय आसा हेंय सांगलें । अशे तरेन बाबांनी ॥१०७॥ आत्मयाथात्म्य-निरुपण । हेंच सगल्या उपनिषदांचें पर्यवसान । हेंच मोक्षकर्म-निष्कर्षण । गीता अर्थ प्रवचन तें हेंच ॥१०८॥ प्राणी भिन्न आत्मो अभिन्न । आत्मो कर्तृत्व-भोगां वीण । तो ना अशुद्ध पाप-पुण्याचे सुवादीन । कर्म आचरण ना ताका ॥१०९॥ हांव जातीचो उच्च ब्राह्मण । हेर सगल्यांचो नीच वर्ण । मनांत जे मेरेन अशें भेदज्ञान । कर्म आचरण गरजेचें ॥११०॥ हांव कुडी बगर सगल्याक एक । म्हजे वीण ना कोणूच आनीक । हांवूच सकलांचो व्यापक । स्वरूपोन्मुख हें ज्ञान ॥१११॥ पूर्णब्रह्मस्वरूप अच्युत । असो हो जिवात्मो पूर्ववत । केन्ना तरी स्वस्वरूपा प्रत । पावचो ही मोख निश्चीत ॥११२॥ श्रुती-स्मृती आनी वेदान्त । ह्या सगल्यांचो होच सिद्धांत । हीच निमाणी मोख निश्चीत । च्युताक अच्युतपदप्राप्ती ॥११३॥ “समः सर्वेषु भूतेषु” । जे मेरेन मेळना हो स्थितीविशेष । ते मेरेन न भूतात्मा हृषीकेशु । ज्ञान प्रकाशूं समर्थ ॥११४॥ योग्य कार्यान चित्त शुद्ध । जातकूच जातलो अभेदाचो बोध । शोक मोह असल्यो संसृती विरुद्ध । जातलें सिद्ध तें ज्ञान ॥११५॥ अखिल ब्रह्मांड सचराचर । व्यापता जो ईश परमेश्वर ।

1. परिणाम, शेवट. २. सार. ३. भेद करूंक नजो असो. ४. विष्णू. ५. मेरेन. ६. उतरती कळा लागिल्ल्याक. ७. सुखी, खोशी. ८. जल्ममरण.

निष्क्रीय निष्कल जो परात्पर । तो कुडी विरयत सदात्मक ॥११६॥ नामरूपात्मक हैं विश्व । भायर भितरल्यान
व्यापला हो ईश । तो हांवेंच भरला अशेष । निर्विशेषरूपत्वान ॥११७॥ अस्तु वस्तुता जें निराकार । मायागुणांनी
भासता साकार । लोभ्या फाटल्यान हो संवसार । तोच पचपचीत निष्कामाक ॥११८॥ हें यत्किंचीत् भूतभौतीक ।
जगत् चेतना अचेतनात्मक । ईश्वरूच हो अद्वितीय एक । निर्धार दुबावा विरयत करचो ॥११९॥ जगद्बुद्धीचो हो
विवेक । जरी पटलोना पळयात मनाक । तरी हें धनहिरण्य आदीक । मोह तांचो करचो न्हय ॥१२०॥ हेंय घडना
जरी । वळखुचें तुमी कर्माधिकारी । जीव आसा मेरेन शतसंवत्सरीं । कर्मूच करीत रावचें ॥१२१॥ तेंय स्ववर्णाश्रम
उचीत । सांगिल्ले प्रमाण अनुष्ठाना सयत । अग्नीहोत्र असले नित्य विहीत । चित्त अकलंकीत जाय मेरेन ॥१२२॥
हो एक चित्तशुद्धीचो मार्ग । दुसरो सर्वसंगपरित्याग । हाका हुपिनासतना ज्ञानयोग । कर्मभोगूच फकत ॥१२३॥ ही
ब्रह्मविद्या हें उपनिषद । सगल्यांक दिना अधिकारविद । वृत्ती जे मेरेन जालिना अभेद । उपनिषदबोध
उतरांचो ॥१२४॥ तरी तोय जावचो पडटा । जिज्ञासू पयलीं तोच मागता । म्हणून बाबांनीय धाडलो परत ताका ।
वावराडीण सांगतली म्हणून ॥१२५॥ स्वता बाबांनीच जर बोध दिल्लो । जाल्यार येवचो नासलो अणभव फुडलो ।
'एकमेव अविद्वितीय' जावचो नासलो । कळचें नासलें व्हडपणूय बाबांचें ॥१२६॥ म्हजे बगर आनीक कोण । आसा
काकांची वावराडीण । हांवेंच ती दाखयली खूण । सांगलें समजावन ईशावास्य ॥१२७॥ परमेश्वर अनुग्रह लेश ।
आचार्य अनुग्रह विशेष । नासतना आत्मज्ञानांत प्रवेश । सिद्ध उपदेशूच गरजेचो ॥१२८॥ आत्मप्रतिपादक जें जें

१. बाकी उरनासतना, संपूर्ण. २. प्राणसंचार. ३. भांगर. ४. शंबर वर्सा. ५. कोणाचो अधिकार कितें आसा तें जाणपी. ६. अल्प अंश.

॥ अध्याय २० ॥
 शास्त्र । आयकत रावचें तें तेंच फकत । समर्थनीय जें तें हांवूच सगल्याक । म्हजे बगर ना कितेंच आनीक ॥१२९॥
 जातकूच आत्मतत्त्वाचें विवरण । तोच हांव आत्मो, न्हय आनीक कोण । हें जाका अभेध अनुसंधान । आत्मोय
 प्रसन्न ताकाच ॥१३०॥ आसूं, जातकूच आत्मनिरूपण । अशेंच राखतकूच आत्म अनुसंधान । धरतकूच अशीच
 आत्मताय निच्छलपणान । मेळटलो परमात्मो हाताक ॥१३१॥ फुडलो अध्याय कथा आख्यान । विनायक ठाकूर
 आदींचें कथन । श्रोत्यांनो करात आदरान श्रवण । जातले परमार्थप्रवण ॥१३२॥ त्योय कथा अश्योच गोड ।
 आयकतकूच भागतले श्रोत्यांचें कोड । महापुरुषदर्शनाची होड । जातली इत्सापुर्ती भक्तांची ॥१३३॥ सूर्य उदेतकूच
 जे तरेन । काळोख वता विरगळून । तशीच ह्या कथामृतान । जातली माया नानपश्चात ॥१३४॥ अतर्क्य साईचें
 महिमान । कोण आनीक करतलो कथन । म्हाका फकत निमताक धरून । स्वताच तें सांगून घेतले ॥१३५॥
 संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान ।
 ईशावास्य भावार्थबोधनं नांवाचो हो विसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. रा. विनायक हरिश्चंद्र ठाकूर, बि. ए. हांचे सारक्यांच्यो कथा. २. हौस.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ २६८

१. मार्ग, पददत्त. २. विद्वान्. ३. मशिदीची नितळसाण दवरपी सेवेकरी.

अखंड ॥११॥ तात्पर्य संताचो हो सांगात । अभाग्याक तो कसो मेळत । ईश्वरी कृपेन तो जाता सहज । नाजाल्यार
योग हो कठीण ॥१२॥ अशी ही गोड कथा । श्रोत्यांनो आदरान आयकात आतां । ह्यो संतांच्यो 'अनादि संस्था ।
गुप्त वेवस्था कश्यो त्यो ॥१३॥ वर्तमान काळांत योग्य वेळार । आपले आवडीचे सुवातेर । अवतार घेतात कार्या
खातीर । तरीय ते एकूच एकामेकांक ॥१४॥ देश काळ वस्तू भिन्न । तरीय एकाची जी वळख पूर्ण । दुसरो संत
जाणटा संपूर्ण । अंतरांत एकपण सर्वदा ॥१५॥ जे तरेन चक्रवर्ती राजाचीं ठाणीं । वसयिल्लीं असतात जाग्याजाग्यांनी ।
थंय थंयची मागीर आमदनी । मेळयतात ते अधिकारी नेमून ॥१६॥ तसोच हो स्वानंदसम्राट । जाग्याजाग्यांचेर
जावन प्रकट । चलयता हो निजराज्य 'शकट । हालयता सुत्रां गुप्तपणान ॥१७॥ एकदां एक उच्चविद्या 'विभूषीत ।
बि ए चे उपाधी युक्त । जे एक एक बडटी मेळयत । जाल्ले अधिकारी नामनेचे ॥१८॥ मेळ्ळी मुखार मामलतदारी ।
वाडटां वाडटां जाले जिल्ल्याधिकारी । तांकां साईबाबांची संगत बरी । व्हड नशिवानूच मेळिल्ली ॥१९॥ दिसपाक
जरी ही मामलतदारी । 'पयसुल्ल्यान जशी दोंगुल्ली बरी' । लागीं पावतकूच भरल्या 'काजरीं । तरीय मानान ती
व्हडूच ॥२०॥ गेले ते आदले गोड दीस । जेन्ना आसली ह्या अधिकाराची हौस । लोकूय अधिकाऱ्यांक मान दीत ।
खोस दोगांकूय तितलीच ॥२१॥ विचारूं नाकात आतांचे हाल । सुखाची नोकरी, गेलो तो काळ । आतां जबाबदारीचो
सुकाळ । वलो दुकळ पयशांचो ॥२२॥ आदलो मामलतदारीचो मान । तशेंच आदल्या प्रांताभशेन । वैभव आतां तें
येना दिसून । केली प्रामाणीक नोकरी तरीय ॥२३॥ आसूं, तेंय अधिकारसंपादन । उपाट पयसो वेंचले वीण ।
करिनासतना सतत अभ्यासशीण । हेर कोणाक जमत करपाक ॥२४॥ आदीं बीए जावचें पडटा । मागीर तो 'नगदी
कारकून जाता । पगार तीस रुपया मेळटा । मार्गांत येता गती अशी ॥२५॥ योग्य वेळार घांटांर वच्चें । जमीनमापणे

१. जांच्या आरंभा विशीं कांयच खबर ना अश्यो. २. राज्याचो गाडो. ३. मेळयिल्ले. ४. काजऱ्याच्या झाडांनी. ५. रोख वेव्हाराचो हिशोब दवरपी.

१७०

काम शिकचें । मेजणेदारां मदीं रावचें । जावचें पास परिक्षेंत ॥२६॥ मुखार जेन्ना कोणूय असामी । स्वता वतली
वैकुंठधामीं । करतली आपली सुवात रिकामी । येतली ती हाच्या उपेगाक ॥२७॥ आतां आसूं हें चरवण । कित्याक
जाय फुकटची कणकण । अशाच एकल्याक साईची भेट घडून । जाली ती गजाल आयकात ॥२८॥ बेळगांवां
लागीं वडगांव म्हणून । आसा एक गांव ल्हान । आयलो पंगड मेजपाक जमीन । उरलो राबित्याक रातचो ॥२९॥
गांवांत आसले सत्पुरुष एक । गेले तांच्या दर्शनाक । चरणांचेर दवरून मस्तक । मेळयलो प्रसाद आशिर्वाद ॥३०॥
त्या सत्पुरसाच्या हातांत । आसलो निश्चलदास लिखीत । 'विचारसागर' नांवाचो एक ग्रंथ । वाचीत आसले तेन्ना
ते ॥३१॥ उपरांत कांय वेळान । येतां म्हणून सांगून । ग्रहस्थ लागले वचपाक उठून । आयकात साधवान कितें
सांगलें ॥३२॥ बरें आतां तुमी येवचें । ग्रंथाचें ह्या निरिक्षण करचें । तातूंतल्यान मनोरथ तुमचे । जातलें पूर्ण मतींत
दवरात ॥३३॥ मुखार तुमी तुमच्या कामाक । वतले जेन्ना उत्तर दिशेक । मेळटलो थंय सत्पुरुष एक । महाभाग्यानूच
पळयात तुमकां ॥३४॥ फुडलो मार्ग ते दाखयतले । मनाची थिराय तेच दितले । तेच मागीर उपदेश करतले । दितले
पटोवन बोध आपलो ॥३५॥ थंयचें मागीर तें कार्य सोंपलें । उपरांत जुन्नराक बदलेर गेले । 'नाणेंघांटा'र चडचें
पडलें । तेन्ना आयलें व्हड संकश्ट ॥३६॥ मार्ग थंयचो भोव कठीण । रेड्या वयल्यान चडटाले चडण । रेडो हेंच
थंयचें वाहन । हाडलो लागीं बसपाक ॥३७॥ जातले मुखार व्हड अधिकारी । मेळटल्यो घोडे गाडयो मोटारी ।
आयज मात ही रेड्याची सवारी । परिस्थिती घेयात समजून ॥३८॥ घांट पांयांनी चडप कुस्तार । नासलें शक्य रेड्या
बगर । अशी ती नाणेघांटाची आगळी खबर । वेगळेंपण वाहनाचें ॥३९॥ मागीर तांणी केलो विचार । रेडो एक केलो
तयार । चडयलें ताचेर खोगीर । बसले चडून व्हड यत्नांनी ॥४०॥ बशिल्ले खरे पूण आसली चडण । रेड्या असलें

१. ह्या नांवाचो एक घांट आसा.

आगळें वाहन । झेलपटे धक्के खावन खावन । लागलें दुखपाक फाटीं ॥४१॥ फुडें असो हो प्रवास सोंपलो ।
जुन्नराचो राबितो आटापलो । मागीर बदलेचो हुकूम आयलो । हाल्लो मुक्काम थंयच्यान ॥४२॥ कल्याणाक
जाली बदली । चांदोरकरांची भेट घडली । साईनाथांची कीर्त आयकली । लागली तळमळ दर्शनाची ॥४३॥
दुसऱ्याच दिसा योग खरोखर । जाताले चांदोरकर तयार । म्हणपाक लागले चलात बरोबर । करुया वारी
शिरडीची ॥४४॥ घेवया बाबांचें दर्शन । करुया दोगूय तांकां नमन । एक दोन दीस थंय रावून । परतुया मागीर
कल्याणाक ॥४५॥ पूण त्याच दिसा ठाणें शारांत । सुनावणी दिवाणी न्यायालयांत । थारिल्ली तिची तारीख ज्युस्त ।
म्हणून सोडलो सांगात ॥४६॥ नानासाहेब आगरो करीत । चलात हो आसात बाबा समर्थ । पूर्ण करतले दर्शनाचो
हेत । जाय कित्याक तो मुकदमा ॥४७॥ पूण हें कशें तांकां पटत । तारीख चुकोवपाक दिसताली भिरांत ।
धांवधपट्यो ह्यो कश्यो चुकत । बरयल्यात ज्यो नशिबांत ॥४८॥ नानासाहेब चांदोरकरान । आदले कांय अणभव
सांगून । म्हणलें दर्शनाची इत्सा मनांतल्यान । धरल्यार विघ्नां पळटात कुशीक ॥४९॥ पूण बसनासलो विस्वास
मनाक । करतले कितें आपल्या सभावाक । म्हणलें आदीं हुसको घालोवपाक । लावया निकाल दाव्याचो ॥५०॥
आसूं, मागीर ते गेले ठाण्याक । चांदोरकर गेले शिरडीक । दर्शन घेवन लागले परतुपाक । अजाप हेवटेन घडलें
पळयात ॥५१॥ वेळार जरी ते राविल्ले हाजीर । दाव्याचें काम व्हेल्लें मुखार । चांदेरकरूय पाविल्ले मुखार । फजेत
जाली बरीच ॥५२॥ विस्वास दवरल्यार बरें जावपाचें । चांदोरकर वांगडा व्हरपाचे । दर्शनूय सुसेगीदीन मेळपाचें ।
शिरडींत श्रीसाईचें ॥५३॥ दाव्या असलो दावोय उरलो । साधवाचो सांगातूय चुकलो । थंयच मागीर निश्चेव
केलो । वचपाचो स्वताच शिरडीक ॥५४॥ घडये पावतकूच शिरडींत । वेळार नानांची भेटूय घडत । स्वताच बाबां
कडेनूय व्हरत । खोस जातली मनाक ॥५५॥ शिरडींत ना वळखीचो कोण । हांवूय थंय नवखो पूर्ण । नानांची वळख

सगल्यां कडेन । मेळ्ळ्यार पुरो नशिबान ॥५६॥ अशे विचार करीत मनांत । बसले ते वचून रेल्वेंत । दुसऱ्या दिसा पावले शिरडींत । अर्थांतूच नाना नासले थंयसर ॥५७॥ हे ज्या दिसा वचपाक गेले । नाना त्याच दिसा थंयच्यान परतले । तातूंतल्यान हे भोव निरशेले । दुख्खी जाले मनांत ॥५८॥ आसूं, मागीर तांकां नशिबान । आदले तांचे एक इश्ट मेळून । घडयलें तांणी साईचें दर्शन । जाली इत्सापुर्ती मनाची ॥५९॥ दर्शनाक लागून जडलें चित्त । घालो साश्टांग दंडवत । आंगार कांटो फुल्लो झरझरीत । देंवले प्रेमाश्रू दोळ्यांतल्यान ॥६०॥ खीणभरांत ते जातकूच सावचीत । बाबा तांकां कितें म्हणीत । 'त्रिकालज्ञ तोंड करून सस्मीत । आयकात लक्ष दिवन ॥६१॥ "कानडी आप्पाचें तें सांगप । जशें रेड्याचेर बसून घांट चडप । इतलें ना सोंपें हांगाचें चलप । आंग झरोवप चुकना" ॥६२॥ कानांत पडटकूच हो अक्षरमंत्र खुणेचो । गळो चडूच भरून आयलो तांचो । उगडास जालो त्या सत्पुरसाच्या उतरांचो । वचन अणभवाक आयलें तांचें ॥६३॥ मागीर जोडून दोनूय हात । घालो साईचरणांचेर दंडवत । म्हणलें हे साईनाथा कृपा करात । घेयात पदरांत अनाथाक ह्या ॥६४॥ तुमीच म्हजे म्हापुरूस । निश्चलदास ग्रंथ उपदेश । आयज म्हाका कळ्ळो 'अशेष । निर्विशेष सखबोध ॥६५॥ खंय वडगांव खंय शिरडी । कितें ही सत्पुरूस-म्हापुरूस जोडी । कितली ती स्वल्पाक्षर भास उकती । कितली उपदेश कुशळटाय ॥६६॥ एकलो म्हणटा वाचात ग्रंथ । घडटलो फुडें सत्पुरसाचो सांगात । मागीर ते फुडल्या कर्तव्याचो उपदेश । करीत योग्य तरेन ॥६७॥ दैवयोगान तेंय मेळ्ळें । तेंच तें हें खुणेनूय पटयलें । मात तें एकल्याचें वाचिल्लें । हाडपाक जाय आचरणांत दुसऱ्यान ॥६८॥ सांगपाक लागले तांकां साईनाथ । "अप्पांनी सांगिल्लें तें यथार्थ । पूण जेन्ना तें येतलें कृतींत । पूर्ण मनोरथ जातलें तेन्नाच" ॥६९॥ निश्चलदासांचो 'विचारसागर' । वडगांवांत भक्ता खातीर जालो उच्चार । कांय तेंपान ग्रंथपारायणा उपरांत ।

१. भूत, वर्तमान, भविष्य काळांनी घडपी गजालींचें ज्ञान आशिल्लो. २. संपूर्ण.

[illegible]

विनोदपर आख्यायिका । तातूंतल्यान अनंतरावांच्या मनां । मेळ्ळें सफळ समाधान ॥८५॥ ती ल्हानशीच पूण परम
सार । सांगतां कथा आयकात तत्पर । विनोद तरीय तो बोधपर । कोण अनादर करतलो ॥८६॥ बाबांनी दिलें प्रत्युत्तर ।
“एकदां आयलो एक सौदागर । तेन्ना एका घोड्यान मुखार । लेंडयो णव उडयल्यो ॥८७॥ वेपारी तो कार्यात
तत्पर । लेंडयो पडटना पसरलो पदर । बांदून घेतल्यो त्यो घट्ट समग्र । पावलो चित्त एकाग्रतायेक” ॥८८॥
साईसमर्थ हें उलयले कितें । आसुये ताचो मतितार्थ कितें । वेपारी लेंडयो जमयता कितें । लागना अर्थ
कितेंच ॥८९॥ असो विचार करीत करीत । अनंतराव आयले परत । सांगलें संभाषण इत्थंभूत । केळकरांक
तांणी ॥९०॥ म्हणलें वेपारी तो कोण । लेंडयांचें कितें प्रयोजन । णवांचेंच कितें कारण । सांगात सोंपें करून
म्हाका ॥९१॥ दादा हें कसलें कुवाडें । अल्पबुद्धी म्हाका सुटना तें । जातलें बाबांचें हृदय उकतें । समजायात अशे
तरेन ॥९२॥ ‘म्हाकाय कळना’ दादांनी सांगलें । बाबांचें हें उलोवप असलें । तरीय तांचेच स्फुर्तीन जितलें । सांगतां
कळटा तितलें ॥९३॥ कृपा ईश्वरी तें हें घोडें । हें नवविधा भक्तीचें कुवाडें । भक्ती बगर ना परमेश्वर जोडे । एकल्याचे
बुद्दीक न्हय हें कळपाचें ॥९४॥ श्रवण किर्तन विष्णुस्मरण । चरणसेवन अर्चन वंदन । दास्य सख्य आत्मनिवेदन ।
भक्ती ही वळख नवविधा ॥९५॥ पूर्ण भाव दवरून मनांत । हांचे मदली एक जरी घडत । श्रीहरी भावाचो भुकेलो
आसत । प्रगट्टलो घरांतूच भक्तांच्या ॥९६॥ जप तप व्रत योगसाधन । वेद उपनिशद परिशीलन । उदंड अध्यात्मज्ञान
निरुपण । भक्ती नासल्यार तें पोकळ ॥९७॥ नाका वेदशास्त्र प्राविण्य । नाका ज्ञानी हे दिगंतकीर्त । नाका सुकी
भजन प्रीत । प्रेमळ भक्तीच गरजेची ॥९८॥ वेपारी समजात तुमी स्वताक । वळखात सौद्याच्या ह्या भावार्थाक ।
श्रवणा सारके भक्तीचो बावटो उबतकूच । ज्ञानराजाक जाता खोस ॥९९॥ उडयल्यो लेंडयो णव घोड्यान । वेपारी

१. वेपारी. २. पुराय. ३. गणेश दामोदर केळकर म्हणल्यारूच दादा केळकर. ४. हेत. ५. मेळना. ६. अभ्यास.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

धधांवल्लो घेवंक तळमळीन । तश्योच नवविधा भक्ती श्रद्धेन । धरतकूच विसावता मनांत ॥१००॥ तातूंतल्यानूच
मनाक मेळटली स्थिरताय । सगल्याक सद्भाव गंभीरताय । ताचे बगर अनिवार्य ही चंचलताय । सांगताले गुरूवर्य
प्रेमपूर्वक ॥१०१॥ दुसऱ्या दिसा अनंतराय । वंदुपाक वतकूच साईचे पांय । “पदराक बांदल्यो लेंडयो व्हय” ।
विचारलें तांकां बाबांनी ॥१०२॥ अनंतरावानी सांगलें ताचेर । कृपा आसची ह्या गरिबाचेर । बांदप जातल्यो त्यो
त्याच बळग्याचेर । कितलें तांचे हें म्हानपण ॥१०३॥ आशिर्वाद दिलो तेन्ना बाबान । “कल्याण जातलें” दिलें
आस्वासन । अनंतराव सुखावले मनांतल्यान । जाले धादोशी संपूर्ण ॥१०४॥ आतां आनीक ल्हानशीच कथा ।
श्रोत्यांनो आयकात सादरचित्ता । कळटली बाबांची अंतर्ज्ञानिता । सन्मार्ग प्रवर्तकता तशीच ॥१०५॥ एकदां एक
वकील आयले । येना फुडेंच मशिदींत गेले । साईनाथांचें दर्शन घेतलें । केलें वंदन चरणांक तांच्या ॥१०६॥ रोखडीच
मागीर दिवन दक्षणा । बसले कुशीक वकील त्या खिणा । थंय चलिल्ल्या साई-संभाशणा । उदेली इत्सा
मनांत ॥१०७॥ बाबांनी तेन्ना पळयलो वकिलाक । लागले ताका पळोवन उलोवपाक । बोल तांचे ते लागले
वर्माक । जालो पश्चाताप वकिलाक ॥१०८॥ “लोक तरी हे लबाड कितले । पांयां पडटले दक्षणाय दितले ।
भितरल्यान मागीर गाळीय संवतले । कितें म्हणचें ह्या सभावाक” ॥१०९॥ आयकून तें वकील गप्प रावले । तरीय
ते मनांतल्यान ज्युस्त वळखले । उतरांचे बाण वर्माक लागले । होलमलें तांकां तात्पर्य ॥११०॥ फुडें जेन्ना ते
वाड्यांत गेले । दीक्षितांक तांणी सगलें सांगलें । बाबा थंय जें जें उलयले । तांच्याच त्या उतरांनी ॥१११॥ येनाच
फुडें थोमणो मारलो । म्हाका तो फकत इशारो दिसलो । कोणाच्या निंदा फकांडांक थारो नासलो । केन्नाच तांच्या
अंतरांत ॥११२॥ शरीर प्रकृती जावन अस्वस्थ । मुन्सफ आमचे जाले त्रस्त । रावले रजेर हांगा सुसेगाद । सुदारची

१. सकयल्या दिवाणी कोर्टांतलो न्यायाधीश.

म्हूण भलायकी आपली ॥११३॥ वकिलांचे कुडींत आसतना । मुन्सफा विशींच्यो जाल्यो वार्ता । प्रत्यक्षांत थेट संबंद नासतां । चल्ली चर्चा बरीच ॥११४॥ वखदां विणें हे कुडीचे रोग । चुकतले कशे लागून साईंच्या नादाक । पावले जे न्यायाधीश पदाक । तांकां हे धंदे सोबतात न्हय ॥११५॥ अशी तांची निंदा चलतां । चलिल्लीं साईंचींय फकांडां । हांवूय तांचे मदीं आसलों अंशता । ताची अयोग्यताय दाखयली ॥११६॥ थोमणो न्हय हो अनुग्रह । व्यर्थ कोणाचो ऊहापोह । भगल्यो निंदा असो कुश्चित्री संग्रह । धरचो न्हय सांगात असत्याचो ॥११७॥ आनीक एक हें प्रत्यंतर । आसतना शंबर कोसांचें अंतर । साईंक सगल्यांच्या मनांतली खबर । खरे अंतर्ज्ञानी म्हाराज ॥११८॥ आनीक एक जालो निवाडो खर । आयले जरी मदीं अडचणींचे दोंगर । कितेंच चुकयना साईंची नदर । गुपितूय उकतें सगलें तांकां ॥११९॥ आसूं, फुडें तेन्नाच्यान । केलो निश्चेव वकिलान । अतप्पर करचों ना निंदा फकाण । घालो पीळ कानाक ॥१२०॥ तुमी खंयूय कितेंय केल्यार । अशक्य साईंची चुकोवप नदर । हाचे विशीं खात्री जातकर । वायट बुद्दी विरगळ्ळी ॥१२१॥ सत्कार्याची आयली इत्सा मनांत । फाटीं फुडें साईंचो सांगात । समर्थ कसो तांकां फसयत । निर्धार मनांत हो जालो ठाम ॥१२२॥ पळोवंक गेल्यार हे कथे कडेन । संबंद तिचो त्या वकिला कडेन । तरी सगल्यांक आनी सगले वटेन । बोधदिणी सगल्यांक सारकीच ॥१२३॥ वकील वक्ते श्रोते समग्र । आनीक साईंचे भक्त हेर । तांचोय असोच निर्धार । जावचो खरेपणीं मागतां हांव ॥१२४॥ जातकूच शिंवर साईंकृपेचो ।

१. चर्चा. २. अंजनवेलचे मथुरादास म्हाराजांच्या दर्शनाक बरेच फावट येताले. थंय शिरडींत एक सगूण नांवाचो खानावळ चलोवपी आसलो. तागेर ते रावताले. एकदां ते आनी सगूण उलयत बशिल्ले आसतना कांय लोकांचीं फकांडां, बकत्सायो चलिल्ल्यो. उपरांत मथुरादास म्हाराजां कडेन गेले. ते बसतकूच रोखडेंच म्हाराजांनी विचारलें, “सगूण कितें म्हणटालो?” अर्थांतूच मथुरादास कांचवेले आनी सगुणा कडेन जें चलिल्लें तें म्हाराजांक पसंत ना म्हणपाचें मनांत वळखले. कोणाच्योच टवाळ्यो, भगल्यो मारप वा त्यो आयकप योग्य न्हय, ही शिकवण तांणी घेतली. ३. सगले.

२७७

१. कलियुगांतल्यो दुष्ट वान्सा. २. सोरोप.

सदांची बसकण । भक्त दर्शनाक येतात धांवून । मस्तक चरणांचेर दवरून । सूख लुट्टात प्रेमान ॥११॥ तोय तुमचो
पांय कसो । बियेचो चंद्र जसो । पांयांचो आखाणो कवळटा तसो । उमळशीक दर्शनाची करता पूर्ण ॥१२॥ कृष्ण
पक्षाची पंदरावी तीथ । उमाशेची काळखी रात । सरतकूच चंद्रदर्शनाची आस्त । उपरासता मनांत सगल्यांच्या ॥१३॥
सोंपतकूच रात वद्य पक्षाची । आस जाता चंद्रदर्शनाची । अस्तंत दिशेक नदर सगल्यांची । लागता सोदूंक
मळबांत ॥१४॥ ती आपल्या भक्तांची इत्सा । आपल्या पांयां कडेनूच पूर्ण करता । दावे जांगेर उजवो पांय
दवरता । तरा ही आगळी बसपाची ॥१५॥ दावो हात तर्जनी, मदलें बोट । रूंद करून जो आखाणो धरीत । उजव्या
पांयाच्या आखाण्या लागींच । दिसतालो नखचंद्र कसो बियेचो ॥१६॥ दर्शनाची उमळशीक खर । हरशीं मळबांत
दिसना कोर । शाणो मागीर ह्या बोटां मुखार । लावन नदर म्हणटालो ॥१७॥ पळयात आतां ह्या बोटां मदल्यान ।
मुखार जातलें चंद्रदर्शन । कोर जरी ती आसली ल्हान । लागता दिसपाक थंयच्यान ॥१८॥ धन्य आखाण्याचें
महिमान । वेणीमाधवान आपूण जावन । गंगा यमुना प्रकट करून । केलो तृप्त गणुदासाक ॥१९॥ प्रयागतिथार
घेवचें न्हाण । अशें मागलें जेन्ना आज्ञापन । “म्हज्या ह्या आखाण्याकूच प्रयाग मान । मार बूड थंयसरूच” ॥२०॥
अशें सांगतकूच बाबांनी । दवरलें चरणांचेर माथें दासगणूनी । गंगा यमुना जावन प्रकट दोगांयनी । दिलें दर्शन तांकां
थंयच ॥२१॥ अशा त्या प्रसंगाचेर । दासगणूंचें पद तें सुंदर । “अगाध शक्त अघटीत लिला” हाचेर । श्रवणतत्पर
जरी श्रोते ॥२२॥ साईचरिताच्या चवथ्या अध्यायांत । दासगणू स्वता तें गायतात । श्रोते परत जर तें वाचीत ।
कळटली परतूय ती नवलाय ॥२३॥ म्हणुनूच शाखा-चंद्रन्याय । आखाण्यार तर्जनी मध्यमा दोनूय । दवरून
दाखयता साईमाय । सोंपो उपाय आपल्या भक्तांक ॥२४॥ म्हणटाले जावन निरभिमान । सगले कडेन बागयात

मान । करात एका आखाण्याचें ध्यान । साधन सोंपें भक्तीचें ॥२५॥ आतां आदलें कथा आख्यान । जालें भक्तांक अनुग्रह कथन । फुडलें अपूर्व चरित्रश्रवण । ध्यान दिवन आयकात ॥२६॥ शिरडी जालें पुण्यक्षेत्र । बाबांक लागून तें चड पवित्र । गर्दी जाताली दीसरात । येताले 'सत्पात्र पुण्यार्थी ॥२७॥ धाय दिशांक जांची साक्ष । पटली प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष । साईंच्या रुपांत हो कल्पवृक्ष । अवतरलो शिरडींत साक्षात ॥२८॥ गरिबांक तशेच गिरेस्तांक । पळयत एकेच नदरेन सगल्यांक । दाखोवन कसलीय गूढ देख । करीत भक्तकल्याण ॥२९॥ कितली ती अमर्याद प्रेमळटाय । सैमीक ज्ञानसंपन्नताय । तितलीच आत्यंतीक सर्वात्मभावताय । धन्य अणभव दिवपी भाग्याचो ॥३०॥ केन्ना दृढ मौन धारण । हेंच जांचें ब्रह्मव्याख्यान । केन्ना चैतन्य -आनंदघन । भक्तांचे गर्देंत सदैव ॥३१॥ केन्ना गुढान उलोवप । केन्ना फकांड विनोद करप । केन्ना दुबावीपण सोडून दिवप । तिडकप तांचें चलतालें ॥३२॥ केन्ना भावार्थ केन्ना विवेक । केन्ना उकतें निश्चयात्मक । अशे अनेकांक अनेक । करताले उपदेश श्रीसाई ॥३३॥ अशें हें साईंसमर्थाचें आचरण । मन बुद्धी वाचा हांचे तांकी पलतडीन । गूढ करणी येनासली कळून । अनिर्ज्ञात अचकीत ॥३४॥ इत्सा भागना मूख पळोवन । इत्सा भागना फकत उलोवन । इत्सा भागना खबरो आयकून । खुशालकाय इतली मनाक ॥३५॥ जमतल्यो पावसाच्यो सरी मेजपाक । जमतलो बांदपाक वारो 'मोटेक । मात ह्या साईंच्या चमत्कारांक । कोण मेजपी मेजतलो ॥३६॥ आसूं, आतां फुडली कथा । साईंची भक्त रक्षणाची 'चिंता । तशीच कठीण प्रसंगार निवारकता । आयकात स्वस्थ चित्तान ॥३७॥ कशें भक्तांचें संकश्ट वळखून । दिताले धीर तें वेळारूच टाळून । आपल्या चरणीं स्थीर करून । करीत कल्याण सर्वदा ॥३८॥ ह्या अर्थाची दंतकथा एक । दितली

१. आदर करपाक, दान करपाक योग्य. २. बायंतल्यान उदक काडपाचें पात्र. ३. हुसको.

श्रीसाईसच्चरीत॥

खोशी आयकुपाक इत्सुकाक । वाडयतली साई सांगात सुखाक । वाडटली श्रद्धा भाविकांची ॥३९॥ आसूं गरीब
दुखवी कश्टी । वाडटली साईकथेची गोडी । जपतकूच साईनाम हर 'घडी' । दाखयतले तांकां पलतड श्रीसाई ॥४०॥
काकासाहेब मिरीकर । राबितो शार तांचें अहमदनगर । पदवी तांकां सरदार । मेळिल्ली सरकारी पांवड्यार ॥४१॥
पुतूय कर्तव्यतत्पर । कोपरगांवचो मामलेतदार । आसतना चिथळीचे भोंवडे । आयलो दर्शनाक शिरडींत ॥४२॥
बसले वचून मशिदींत । चरणीं मस्तक दवरीत । खबर खुशाली विचारीत । चल्ल्यो तांच्यो गजाली ॥४३॥ आसली
थंय मंडळी बरीच । 'माधवरावूय आसले लागींच । कथामृताची गोडी आगळीच । लक्ष दिवप्यांनीं चाखची ॥४४॥
कशी भावी संकश्ट सुचना । उपायां सयत तिची निवारणा । करून राखताले भक्तजनां । अघटीत घटना
बाबांची ॥४५॥ बाबांनीं जेन्ना मिरीकरांक । विचारलो पळयात प्रस्न एक । "अहो ती आमची द्वारकामाय । आसा
व्हय खबर तुमकां" ॥४६॥ बाळासाहेबांक हाचो कांयच । उलगडो जालोना कसोच । स्पश्ट केलें तेन्ना बाबांनींच ।
म्हणलें "द्वारकामाय ती 'हीच ॥४७॥ हीच आमची द्वारकामाता । मशिदींत जो हे बसतां । दिता ताका ती निर्भयता ।
उरना भिरांत हुसक्याची ॥४८॥ व्हड कृपाळू ही मशीदमाय । भोळ्या भाविकांची ही आवय । पडल्यार संकश्टांत
कोणूय कसोय । करतली ही राखण जाग्यारूच ॥४९॥ एकदां जो भितर बसलो । जालो तो पूर्ण संकश्ट मेकळो ।
सावळेंत जो हिचे न्हिदलो । सूख ताका सुखासनाचें ॥५०॥ द्वारका द्वारावती ती हीच" । बाबांनीं बिबूत दितकूच ।
अभय हात मस्तकार दवरतकूच । उठले मिरीकर वचपाक ॥५१॥ आनीक दिसलें बाबांच्या मनाक । प्रस्न विचारचो
मिरीकरांक । वळखता व्हय तूं त्या 'लांब 'बावाक । आनी ताचे नवलायेक ॥५२॥ मागीर मूठ वळून दावो हात ।

१. दर खिणाक. २. माधवराव देशपांडे वा बाबांचे शामा. ३. हीच मशीद. ४. सोरोप. ५. तपस्वी.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

कोंपरा कडेन उजव्या हातांत । धरून घुंवडायत तोंडान म्हणीत । “आसता असो तो भिरांकूळ ॥५३॥ पूण कापाझदाद ना तितली ताची । आमी लेकरां द्वारकामायचीं । कोणाक कळची ना करामत तिची । पळोवचें कवतूक मोन्यांनी ॥५४॥ राखण आसतना द्वारकामायची । भिरांत कसली लांब बावाची । तारप्या मुखार गती मारप्याची । नासता व्हड केन्नाच” ॥५५॥ ह्याच प्रसंगार हो खुलासो । बाबांनी कित्याक करचो असो । मिरीकरां कडेन संबंद कसो । लागली उमळशीक सगल्यांक ॥५६॥ बाबांक विचारपाचो नासलो धीर । तशेंच दवरून माथें चरणांचेर । चिथळीक वचपाक जालो उशीर । म्हणून देंवले मिरीकर ॥५७॥ आसले माधवराव वांगडाक । दोगूय मंटपा भायर पावपाक । “यो खीणभर” म्हणून माधवरावांक । आपयलो परत बाबांनी ॥५८॥ म्हणलें “शामा तूंय तयारी कर । वचपाक तांचे बरोबर । चिथळीची एक पासय मार । जातली मनरिजवण तुजीय ॥५९॥ तत्काळ शामा सकयल देंवलो । मिरीकरां सरेन आयलो । म्हणलें आपुणूय येतलों । तुमचे वांगडा चिथळीक ॥६०॥ रोखडोच घरा वचून येतां । खबर घरच्यांक कळीत करतां । बाबा म्हाका वच म्हणटा । चिथळीक तुमच्या सांगातान ॥६१॥ तेन्ना म्हणपाक लागले मिरीकर । चिथळी बरेंच पयसुल्लें अंतर । तितले पयस पावता म्हणसर । त्रास फुकटचे जातले तुमकां ॥६२॥ माधवराव परत आयले । जें जालें तें बाबांक सांगलें । बाबांनी म्हणलें “बरें जालें । लुकसाण आमचें कितें जातलें ॥६३॥ मंत्र तीर्थ ब्राह्मण देव । भविश्यकार वैज काय गुरूराव । हांचे कडेन जसो भाव । तशीच उत्पत्ती फळाची ॥६४॥ आमी चिंतचें सदांच हीत । सांगचो अर्थ विहीत । आसत जशें जाच्या कर्मांत । घडटलें तशेंच

१. शिरडीच्यान तेरा मैल पयस आशिल्लो गांव. २. योग्य.

खात्रेन” ॥६५॥ इतल्यान मिरीकर दुबावले । मानूंक जाय बाबांनी सांगिल्लें । माधवरावांक हळूच खुणायले । वचुया म्हणलें चिथळीक ॥६६॥ मागीर तांणी म्हणलें राव येतां । बाबांची परत आज्ञा घेतां । वच म्हणल्यार रोखडोच येतां । मातशी वाट पळयात ॥६७॥ येतालें तेन्ना तुमी नाका म्हणलें । बाबांनीय म्हणलें बरें जालें । आमचें कितें लुकसाण जातलें । ओगी बसयलो म्हाका ॥६८॥ आतां परत विचारून येतां । चल म्हणल्यार रोखडोच येतां । ते सांगतले तशेंच करतां । दास हांव तांचे आज्ञेचो ॥६९॥ मागीर गेले बाबांक सांगपाक । म्हणलें मिरीकर आपयतात । चिथळीक वांगडा येवपाक सांगतात । आज्ञा तुमची मागतात ॥७०॥ ताचेर सांगणें पडलें साईचें । “बरें तो व्हरता तर तुवें वच्चें । द्वारकामाय नांव हिचें । घालयत कशी उतर फुकट ॥७१॥ आई ती आई भोव मायाळू । भुरग्यां विशीं भोव दयाळू । मात भुरगींच जायत जर टवाळू । सांबाळ कशी ती करतली” ॥७२॥ मागीर वंदून श्रीचरणांक । माधवराव सरले भायर वचपाक । मिरीकरांची नदर तांचेच वाटेक । येनाच फुडें टांगो सोडलो ॥७३॥ गेले दोगूय चिथळीक । चवकशेंत कळळें ऑफिसाचे लोक । येवपाचे ते पावलेनात येवपाक । तशे ते बसले सुसेगाद ॥७४॥ थंयच्या मारुतीच्या देवळांत । लोकांक राबित्याक दीत । दोगूय मागीर ते पासत । वचपाक गेले थंयसर ॥७५॥ एक पार जाल्ली रात । बसून दोगूय हांतरुणांत । दिव्याच्या मंद उजवाडांत । गजाली तांच्यो चलताल्यो ॥७६॥ थंयच आसलें एक दिसाळें । मिरीकर उगडून वाचपाक लागले । वाचपांत ते गुल्ल जाले । घडलें अजाप विचित्र ॥७७॥ नासतना कोणाच्या ध्यानांमनां । अचकीत एक सोरोप तेन्ना । खंयच्यान आयलो कोण

१. श्रद्धा नाशिल्लीं.

श्रीसाईसच्चरीत॥

जाणा । रावलो निवर्णे करून ॥७८॥ मिरीकराचे कमरेचेर । आसलो उपरण्याचो पदर । त्या मोवशार आसनाचेर ।
बसलो भंया विरयत ॥७९॥ हळूहळू येतालो तेन्ना भितर । जातालो आवाज सर्र सर्र । पूण आयलो ना कोणाक त्या
वेळार । दुबाव अशे तरेन सोरपाचो ॥८०॥ इतलो भिरांकूळ जरी प्रसंग । मिरीकर दिसाळ्यांत दंग । तरीय पट्टेवाल्याचें
अंतरंग । व्हांवयले ल्हारांचेर कल्पनेच्या ॥८१॥ येता आवाज तो खंयच्यान । कोण करता कसल्या कारणान ।
पळयलें सगल्याक दिवो धरून । जाल्यार दिसलो लंबुम्हाराज ॥८२॥ पळयनाच फुडें तो थरथरलो । सोरोप सोरोप
म्हणून आड्डलो । मिरीकरांचो धिरूच सुटलो । सुटलें कांपरें आंगभर ॥८३॥ शामरावूय अजापले । म्हणलें बाबा हें
कितें केलें । नसतें विघ्न खंयच्यान धाडलें । आतां सुटावें करूंक जाय ॥८४॥ मागीर पळोवन ती अवस्था । जाच्या
जें जें लागलें हाता । धांवले तें तें घेवन तत्वतां । करिनासतना आवाज पावलांचो ॥८५॥ तसो तो सोरोप कमरे पोंदा ।
पळयलो हळू हळू सरकतना । सोरोप कसलो, प्रत्यक्ष संकश्ट तेन्ना । येता कशें दिसलें ॥८६॥ पळयतां पळयतां तें
गिराण सुटलें । दांडे आदींच आसले उखलिल्ले । धडाधड ते सोरपाचेर पडले । जाले कुडके ताचे थंयच ॥८७॥ अशें
संकश्ट टळ्ळें । पळोवन मिरीकरांक भरून आयलें । प्रेम तांचें बाबां वयलें । वाडलें आनीक पर्तीनी ॥८८॥ अशें
अरिश्ट पयसावलें । प्रेम दोळ्यांतल्यान व्हांवपाक लागलें । बाबांनीच तें पयस केलें । खात्री तांची जाली
ठाम ॥८९॥ कशें हें गंडांतर चुकलें । बाबांनी वेळारूच कशें सुचयलें । नाका म्हणटना टांग्यांत बसयले । धाडले
शामरावांक आदाराक ॥९०॥ कितली ही दया पोटांत । कितलें तेज तांच्या अंतर्ज्ञानांत । वळखून फुडलो प्रसंग

१. ताकतिकेन. २. जिवा वयलो काळ.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

खिणांत । केलो उपायूय तांणीच ॥९१॥ म्हात्म्य दर्शनाचें दाखयलें । म्हत्व मशिदीचें पटयलें । आपलेंय प्रेम
दाखोवन दिलें । आगळे आपले लिलेन ॥९२॥ एकदां एक भविश्यकार व्हडले । नांव तांचें नाना डेंगळे । श्रीमंत
बुट्टीं कडेन आसले । म्हणलें तांकां तें आयकात ॥९३॥ सामको अशूभ आयचो वार । येवं येता संकश्ट तुमचेर ।
मनांत मात धरात धीर । आसचे सादूर इतलेंच ॥९४॥ डेंगळ्यांनीं अशें सांगतकूच । बापूसाहेब अस्वस्थ सामकेच ।
दिसूयभर त्या हुसक्यांतूच । उरले ते पूर्ण घुसपून ॥९५॥ फुडें मागीर सदांच्या वेळार । मंडळी जमली मशिदी भितर ।
बापूसाहेब, नाना मेळून बरोबर । बसले वचून बाबां कडेन ॥९६॥ रोखडेंच बाबांनीं विचारलें बुट्टींक । “कितें हे
नाना सोदताले सांगपाक । ते कितें तुका पळयताले मारपाक । भियेनात म्हूण आमी असल्यांक ॥९७॥ पळोवया
कसो मारता तो मार । खुशाल तांकां दी उत्तर” । आसूं, अशें जातकर । पळयात फुडलो चमत्कार ॥९८॥ सांजवेळार
भायले वटेन । बापूसाहेब शौचाक म्हणून । गेल्ले आसतना थंयसर । आयलो एक सोरोप ॥९९॥ पळोवन तें विघ्न
भयंकर । बापूसाहेब आयले थंयच्यान भायर । शिपाय तांचो त्या वेळार । म्हणपाक लागलो मारुया ताका ॥१००॥
गेलो फातर उखलपाक । आडायत ताका बापूसाहेब । हाड म्हणलें बडी एक । गडबड बरी न्हय अशा वेळार ॥१०१॥
शिपाय जो गेलो बडये खातीर । सोरोप चडपाक लागलो वणटीर । तोल वचून पडलो जमनीर । गेलो बिळांत
रोखडोच ॥१०२॥ थंयच्यान मागीर तो गेलो पळून । मारपाक ना उरलें कारण । जालें बाबांच्या उतरांचें स्मरण ।
संकश्ट निवारण अभयत्र ॥१०३॥ आसूं, हो साईसमागम सुवाळो । भाग्यवंत जाणें दोळ्यांनीं पळयलो । खुबूच तो

१. सगले, सांगातान .

आगळोवेगळो । विसरूंक शकचो ना तो केन्नाच ॥१०४॥ अशे कितलेशेच अणभव । दाखोवन वाडयलो भक्तांचो
भाव । बरोवंक गेल्यार कागदाचो उणाव । तरीय सोंपचें ना ^१बरोवन ॥१०५॥ अशेंच आनीक एक कथांतर । रात
पडून दुसरो ^२प्रहर । प्रत्यक्ष घडलें जें चावडेर । बाबांच्या फुड्यांत तें आयकात ॥१०६॥ कोराळे तालुको कोपरगांव ।
^३वतनवाडीचो मूळ गांव । अमीर शक्कर जाचें नांव । ताचो भावार्थ साईचरणांचेर ॥१०७॥ धंद्यान दलाल जात
खाटीक । वांदन्यांत जाचो बरोच लोकीक । मात त्राशिल्लो खर दुखण्याक । उबगल्लो जिवाक सामकोच ॥१०८॥
येतकूच संकश्ट स्मरता देव । सोडली धंद्याची ^४उठाठेव । सोंपोवन सगली देवघेव । गेलो सरळ शिरडीक ॥१०९॥
कुंती पांडवांची आवय आसून । अज्ञातवास आनी वनवासाक लागून । वाजेल्ली जरी संकश्टां सोंसून । मागताली
संकश्टांच देवा कडेन ॥११०॥ म्हणटाली देवा परमेश्वरा । सूख दी जे मागतात तांकां । दी निरंतर दुख्ख म्हाका ।
घालूं नाका विसर तुज्या नांवाचो ॥१११॥ इतलेंच देवा म्हजें मागणें । दितलोच जाल्यार दी हेंच देणें । जातलें तुजें
नांव ^५तेणें । अखंड अळंकार म्हज्या गळ्यांतलो ॥११२॥ श्रोत्यां वक्त्यांनी अखंडपणान । इतलेंच मागचें साई कडेन ।

१. एकदां ह्याच माधवराव देशपांडेंक ते शिरडीक आसतना सोरोप चाबलो. लागींच एक विरोबाचें थळ आसा सोरोप चाबिल्ल्या मनशाक थंय व्हरून दवरतकूच तो बरो जाता असो थंयच्या लोकांचो समज आनी अणभवूय आसा. ते प्रमाण जायत्या जाणांनी तांकां थंय वचपाचो आग्रो केलो. ताचेर तांणी “म्हाराजांची आज्ञा जातली तशें करता,” अशें सांगलें आनी म्हाराजां कडेन गेले. म्हाराजांनी माधवराव सकयलूच आसतना “वयर चडूं नाका”, अशी मोट्या आवाजान आज्ञा केली. माधवराव, ती आपणाकूच आज्ञा आसा, अशें समजून वयर चडलेनात. मात ती आज्ञा तांकां न्हय तर सोरपाच्या विखाक आसुंये अशें दिसता. कित्याक तर तें जें वीख चडटालें तें त्या खिणाच्यान वयर चडलेंना. मुखार मागीर हळूहळू माधवराव कसलोच उपचार करिनासतना म्हाराजांचे कृपेन पूर्ण बरे जाले. अजाप म्हणल्यार हे विशांचो दिश्टावो तांकां एका वर्सा पयलींच जाल्लो. २. आदेस. ३. जमीन जुमलो. ४. धांवपळ. ५. तातूंतल्यान.

निरंतर दवरात चरणां कडेन । विसर पडचो न्हय नांवाचो ॥११३॥ आसूं, अमीरान केलें नमन । विधियुक्त बाबांचें
हातचुंबन । व्याधीचेंय सविस्तर निवेदन । दुखणें पयस कर म्हूण मागलें ॥११४॥ जाल्लो तांकां जो वाय विकार ।
विचारलो बाबांक उपाय ताचेर । बाबांनी मागीर दिलें उत्तर । रावचें थोडे दीस चावडेर ॥११५॥ मशिदींतल्यान नित्य
रातीं वेळार । बाबा वताले जे चावडेर । एका दिसा आड निरंतर । रावतालो अमीरूय थंयसरूच ॥११६॥ जाल्लो
अमीराक संधीवात । रावतालो सुखान खंयूय गांवांत । दोंगरा फातरांनीय वचून पडप । चड मानवतालें
तांकां ॥११७॥ चावडी ही भोव पुरातन । जीर्ण जाल्ली पुरायेन । शेड्डे पाली सोरपांनी मेकळेपणान । वावुरचें
तातूंत ॥११८॥ थंयच रावताले दुयेंती कुश्टी । सुणीं थंयच खातालीं उश्टीं । अमीर जाल्ले भोव कश्टी । चलनासलें
कांयच बाबां मुखार ॥११९॥ फाटले वटेन भरिल्लो कोयर । फोंडकुलां पडिल्लीं धोंपरभर । परिस्थिती सामकीच
बिकट खर । जाल्ली ती एक ख्यास्तूच जल्माची ॥१२०॥ वयल्यान पावस सकयल्यान शेळ । जागो वयर-सकयल
खोल । वाऱ्या शिंयाचो एकूच कल्लोळ । भिरांत मनांत अमीराच्या ॥१२१॥ गात्रां धरलीं कुडीचीं । सुवात ती वाऱ्या
पावसाची । शेळ तर थंय अशे तरेची । बाबांचें उतर हेंच वखद ॥१२२॥ तांकां बाबांचे ठाम बोल । आसूं वारो पावस
वा शेळ । जागो वयर सकयल वा खोल । ताचो विचार करचो न्हय ॥१२३॥ सुवात जरी ती दुबावीत । साईंचो
सांगात महाप्रसाद । तांचें उतर हेंच वखद । मानून रावलो खोसयेन ॥१२४॥ चावडी चडटा थंय मुखार । हांतरूण
घालून मध्याचेर । णव म्हयने ते चावडेचेर । रावलो अमीर शक्कर ॥१२५॥ आंगांत बळिल्लो संधिवात । अनुपान

१. महारोग जाल्ले. २. मुख्य वखदा वांगडा वा ताचे उपरांत घटवाये खातीर खातात वा पियेतात तें वखद.

भायलें पूर्ण विपरीत । तरीय ठाम विस्वास काळजांत । तातूंत जालें यथायोग्य सगलें ॥१२६॥ णव म्हयने थंयच रावपाक । दिल्लो आदेश अमीराक । येवपाक पसून दर्शनाक । केल्ली मनाय मशिदींत ॥१२७॥ पूण ती चावडी अशें स्थान । दिल्लें ताका जें नेमून । थंयच्यान बाबांचें दर्शन । घडटालें आपसूक कश्टां बगर ॥१२८॥ तेंय दीसपट्टें सांज सकाळ । ते भायर एकांतरा दोनूय वेळ । थंय चावडेचो सुवाळो सकल । मेळटालो दोळेभर पळोवपाक ॥१२९॥ सदांच सकाळीं भिक्षेक वचपाचो । चावडे वयल्यानूच रस्तो बाबांचो । सहज दर्शन घडपाचो । अमीराक बसला थंयच्यान ॥१३०॥ तशेच सदांच आमोरेचे । बाबांनी चावडे मुखार येवचें । तर्जनी मान हालोवन करचें । दिशांक अभिवंदन मग्नतार्येंत ॥१३१॥ मागीर वताले थंयच्यान । समाधीघराच्या कोनशा मेरेन । थंयच्यान मागीर मशिदी वटेन । वताले भक्तां वांगडा ॥१३२॥ चावडी एका दिसा आड । नांवाक एक पड्डो आड । दोगांय मदीं फळयांचें कवाड । आवड दोगांकूय गोश्टींची ॥१३३॥ थंयच पुजा आरती भजन । जातकूच परतताले भक्तजन । उपरांत दोगूय सुसेगादीन । बसताले थंय उलयत ॥१३४॥ वयलेचाराक जरी बंदखण । साईचो दृढ सांगात भितरल्यान । हेरांक हो लाभ भाग्या वीण । मेळपाक भोव दुर्मीळ ॥१३५॥ तरीय अमीर वाजेलो । एकाच जाग्यार उबगलो । बंदखणीचोच ताचो अणभव जालो । चिंतलें गेल्यार बरो गांवाक ॥१३६॥ स्वातंत्र्याची इत्सा मनाक । परसुवादीनपणाची ताका तिडक । सोडल्यार बरो ह्या वनवासाक । आयलें मनांत अमीराच्या ॥१३७॥ गेलो बाबांचे

१. उरफाटें. २. सांजेचे भोंवडे वेळार. ३. सकाळीं भिक्षेक वतना. ४. एका दिसा आड बाबा चावडेंत वताले आनी थंयच पुजा आरती करून न्हिदताले आनी दुसऱ्या दिसा फांतोडेर मशिदींत परत वताले तेन्ना.

आज्ञे वीण । सोडून आपलें सदांचें स्थान । थंयच्यान कोपरगांवांत वचून । रावलो एके धर्मशाळेंत ॥१३८॥ पळयात
थंय चमत्कार । मरपाक तेंकिल्लो एक फकीर । तळमळटालो घोंटभर उदका खातीर । मागपाक लागलो अमीरा
कडेन ॥१३९॥ आयली काकुळट अमीराक । गेलो उदक दिवपाक । ताचो पियेतांच घोंट एक । उडयली मान
आडवी ताणें ॥१४०॥ सोडिल्लो ताणें प्राण । लागीं लागसार नासले कोण । तातुंतूय रातीचो वेळ म्हणून । गडबडलें
मन अमीराचें ॥१४१॥ भरतली सकाळीं पंचायत । मरणाचे चवकशेक सुरवात । जातलें सुरू अटकसत्र । करतलें
तपास सरकार ॥१४२॥ घडिल्ली खबर जरी सत्य । विस्वास तिचेर कोण दवरीत । न्यायाकूय विस्वास साक्षी
पुराव्यांत । अशी ही तरा निकालाची ॥१४३॥ हांवेंच हाका दितकूच उदक । गेलो हाचो प्राण आपसूक । अशें जर
हांव लागलों सांगपाक । सांपडटलों हाताक आयतोच ॥१४४॥ म्हजोच संबंद येतलो आदीं । धरतले म्हाकाच हे
संबंदीं । मुखार जातकूच सत्याची फोडणिशी । थारतलों हांव निर्दोश ॥१४५॥ पूण ते मेरेनचो काळ । वतलो
दुखखाचो जातले हाल । ताचे परस आयिल्ले वटेन काडुया पळ । थारायलें ताणें मनांत ॥१४६॥ म्हणून अमीर
रातयांत । पळ्ळो थंयच्यान लिपत लिपत । फुडें वता तितलो फाटल्यान पळयत । अस्वस्थचित्त मार्गांत ॥१४७॥
केन्ना एकदां पावतां चावडेर । मनाक ताच्या नासलो थार । असो जावन सैरभैर । पावलो एकदांचो तो
शिरडींत ॥१४८॥ म्हणलें बाबा हें कितें केलें । कित्याक हें असलें पाप घडयलें । म्हजेंच कर्म म्हाकाच भुजलें । तें
म्हाका कळ्ळें पुराय ॥१४९॥ सुखा खातीर चावडी सोडली । म्हणून म्हजी खोड मोडली । आसूं आतां ह्या
दुखखांतल्यान पयलीं । काडून घालात म्हाका शिरडींत ॥१५०॥ केली तयारी हातोहात । अमीर पळ्ळो रातयांत ।

संझून थंयच तें प्रेत । धर्मशाळेंत ते रातीं ॥१५१॥ “बाबा बाबा” मुखान म्हणीत । माफ करात काकुळटेक येत । पावलो जेन्ना चावडेंत । तेन्नाच मेळ्ळी थाकाय जिवाक ॥१५२॥ सारांश हो जरी एक धडो । थंयच्यान कानाक लायलो 'खडो । फुडें अमीर वागपाक लागलो । सोडून मार्ग वायट वांकडो ॥१५३॥ आसूं, विस्वासांतल्यान गूण आयलो । संधिवातांतल्यान मुक्त जालो । मुखार कसलो प्रसंग आयलो । घडलो प्रकार तो आयकात ॥१५४॥ चावडेक फकत तीन खण । आग्नेय कोनसो बाबांचें ठिकाण । चारांय वटयां फळयांचें वेश्टण । न्हिदताले ताचेर तेन्ना बाबा ॥१५५॥ पेट्टाले दिवे आख्खी रात । न्हिदताले सदांच उजवाडांत । फकीर, गरीब भायर बसत । काळोख भायले वटेन ॥१५६॥ अमीर जसो तांचे मदलोच । आडेकडेक लोक हेर बरेच । तेय लंवडताले पळयात थंयच । अशे अनेक ते आसताले ॥१५७॥ थंयच बाबांचे फाटले वटेन । सामान सुमानाचे कोठये कडेन । वैरागी अब्दूल परम भक्तीन । सेवेक तत्पर आसताले ॥१५८॥ अशें आसुनूय मध्यानरातीर । बाबा आड्डले अब्दुल्लाचेर । म्हणलें आपल्या हांतरुणाचेर । पळय रे आदळ्ळें भूत एक ॥१५९॥ उल्या फाटल्यान उलो आयकून । आयलो अब्दूल दिवो घेवन । ताका म्हणीत बाबा आड्डून । आत्तां आसलें मरे तें हांगाच ॥१६०॥ अब्दूलान सगल्याक सोदलें । थंय तर कांयच नासलें । बाबा म्हणीत उगडून दोळे । पळय रे नीट सगल्याक ॥१६१॥ अब्दूलान पळयलें आनीक परतून । बाबा 'सटक्यान बडयताले जमीन । भायर न्हिदिल्ले सगले जाण । पळयताले जागे जावन ॥१६२॥ जागो जालो अमीर शक्कर । म्हणलें हो आयज कसलो 'कहर । हे अशे मध्यानरातीर । प्रहार सटक्याचे जातात

१. पीळ घालो. २. हातांतलो ल्हान दांडो. ३. अनर्थ.

२९९

कित्याक ॥१६३॥ पळोवन हो प्रकार सगलो । अमीर तत्काळ वळखलो । सोरोप बी आयला आसतलो । कळ्ळां तें बाबांक ॥१६४॥ बाबांचो ताका व्हड अणभव । खबर आसलो बाबांचो सभाव । आनी तांच्या उलोवण्यांतले भाव । जाणटालो तो ज्युस्ताज्युस्त ॥१६५॥ संकश्ट भक्तांच्या उशा कडेन । बाबा म्हणटाले तें आपले कडेन । भाशा ही अमीराक पाठ जावन । वळखतालो ज्युस्त सगलें ॥१६६॥ इतल्यान ताच्याच उशा कडेन । वळवळपी कितें तरी पळयलें ताणें । “अब्दूल दिवो घेवन यो रे धांवून” । मारली आरड अमीरान ॥१६७॥ हाडलो दिवो जेन्ना भायर । पातळिल्लें दिसलें निवणें भयंकर । उजवाडांत तो दिसलो विखार । मान हालयत धोलतालो ॥१६८॥ थंयच केलो ताका शांत । मानले बाबांचे उपकार व्हड । चिंतलें कितली विलक्षण ही पद्दत । भक्तांक आपल्या वाटावपाची ॥१६९॥ कसलें भूत कसली बत्ती । वेळाकाळाची दिवन जागृती । आपल्या भक्तांची संकश्ट मुक्ती । आसली हीच येवजण ॥१७०॥ अश्यो सोरपांच्यो कितल्योश्योच कथा । सांगूं येतल्यो चरित्रांत आतां । पूण जातली ग्रंथाची विस्तारता । म्हणून सारांशान आटोपतां ॥१७१॥ “सोरोप विंचू नारायण” । साधू तुकारामांचें वचन । “मात तांकां पांयां पडचें पयसुल्यान” । हेंय सांगणें तांचेंच ॥१७२॥ तेच म्हणटाले तांकां ‘अधर्म’ । तांकां ‘व्हाणेचें काम’ । तांचे संबंदीं वर्तनक्रम । कळना ठाम निर्बद ॥१७३॥ जाचो जसो सभावधर्म । ते प्रमाण ताचें काम । जसो ईश्वरी नेमानेम् । हेंच तें वर्म थंयचें ॥१७४॥ ह्या दुबावाचें समाधान । एकूच आसलें बाबां कडेन । जीवमात्र समसमान । अहिंसा प्रमाण सगल्यां विशीं ॥१७५॥ विंचू सोरोप दोगूय सारकेच । सगल्यां मदीं ईश्वर एकूच । जाले बगर इत्सा ताचीच । जायना अपाय कोणाक ॥१७६॥ हें विश्व सगलें ईश्वराधीन । वागप अशक्य हांगा स्वताचे मर्जेन । हें

बाबांचें अणभवज्ञान । आमकां गर्व फाजील ॥१७७॥ तळमळटा विंचू पडटकूच तळ्यांत । पावता तो जेन्ना उदकाच्या तळाक । एकलो खोसयेन ताळयो मारीत । म्हणटा तूं पिडटालो असोच ॥१७८॥ दुसरो मागीर ती ताळी आयकून । येता तळा कडेन धांव मारून । बुचकळपी त्या विंचवाक पळोवन । अंतस्कर्ण ताचें कळवळटा ॥१७९॥ म्हणून वचून त्या विंचवा कडेन । हळूच उखल्लो ताका चिमटेन । तशी ताणें जातीधर्मा प्रमाण । मारली नांगी बोटाचेर ॥१८०॥ हांगा कसलें आमचें ज्ञान । आमी संपूर्ण परसुवादीन । बुद्दी दिवपी तो नारायण । घडयतलो आपूण तेंच खरें ॥१८१॥ अनेकांचे अनेक अणभव । हांवूय सांगतां म्हजो अणभव । साई वचन विस्वास गौरव । परम वैभव निश्टेचें ॥१८२॥ जशे काकासाहेब दीक्षित । दिसाचे वाचताले नाथभागवत । तशेच ते दर रातीं नित्य । वाचताले भावार्थ १रामायण ॥१८३॥ चुकत देवा वयलें फूल । रावत न्हावपाचे एक वेळ । चुकत बाकीचे नेम सकळ । चुकनासलो वाचन वेळ केन्नाच ॥१८४॥ हे दोनूय ग्रंथ नाथांचे । सार पुरायेन परमार्थाचें । समर्थ साईच्या अनुग्रहाचें । दाखोवपी खरे दीक्षितांक ॥१८५॥ ह्या अद्वितीय गोड ग्रंथीं । आत्मज्ञान वैराग्य निति । तांची अखंड त्रिगूण ज्योती । लखलखता दिव्य तेजान ॥१८६॥ तातूंतल्या बोधामृताचो पेलो । ज्या सभाग्याच्या ओंठांक लागलो । ताचो त्रिताप खीणभरांत न्हिवलो । लागलो मोक्ष पायां कडेन ॥१८७॥ साईकृपेन कोणूय दीक्षितांक । श्रोतो जाय आसलो आयकुपाक । आयलो तो योग म्हज्या वाट्याक । जाले उपकार म्हजेरूय ॥१८८॥ वचपाक लागलों दीसरात । आयकुपाक त्यो कथा पवित्र । भाग्यान घडलें श्रवण सत्र । पावन कान तातूंतल्यान ॥१८९॥

१. एकनाथ महाराजांनी बरयिल्लें.

आसूं, अशीच एक रात । कथा चलताली परम पवित्र । आडकथा जी घडली विचित्र । श्रोत्यांनो तें चरित्र
आयकात ॥१९०॥ कितें करूं, एक सांगतां सांगतां । मदींच दुसरेंच मनांत उप्रासता । वळखून ताची श्रवणार्हता ।
कित्याक जावचें हावें उपेक्षीत ॥१९१॥ चलताली सुरस रामायणी कथा । पटली मातेची खूण हनुमंता । तरी
तपासूंक गेलो स्वामीची समर्थता । भोगली अनर्थता अखेरेक ॥१९२॥ लागतकूच रामबाणांचो वारो फाटीक ।
हनुमंत मळबांत घुंवलो गरगरीत । भियेलो जीव जालो कासावीस । पिता पावलो त्या समयार ॥१९३॥ आयकून
ताचें हितवचन । हनुमंत रामाक आयलो शरण । चालू आसतना त्या भागाचें कथन । घडलें विलक्षण तें
आयकात ॥१९४॥ मन कथेंत जाल्लें तल्लीन । आयकुपाचे खोसयेंत सगले मग्न । अचकीत विंचवाच्या रुपांत
विघ्न । कोण जाणा कशें उप्रासलें ॥१९५॥ कळना ताची येवजण कसली । अचकीत म्हज्या खांद्यार उडी । मारून
बसलो थंयच दडी । चाखीत गोडी कथारसाची ॥१९६॥ हांगाय बाबांची साक्ष । नासलें म्हजें थंय लक्ष । मात जो
हरिकथेंत दक्ष । ताचो संरक्षक स्वता हरीच ॥१९७॥ सहज गेली म्हजी नदर । पळयतां जाल्यार विंचू भयंकर ।
म्हज्याच खांद्यार उपरण्याचेर । दावे वटेन बशिल्लो ॥१९८॥ ना चलन ना वलन । सुसेगाद दत्तावधान । श्रोत्या भशेन
आयकुपांत मग्न । आसनार आपल्या बशिल्लो ॥१९९॥ बेठोच सभावधर्मा प्रमाण । हालयतालो नांगी थांबून
थांबून । म्हजें मात थाय्यार नासलें मन । जाल्ली गुळी भंयान ॥२००॥ रामकथेचो आसलो रंग । सांगपी आयुकपी
पोथयेंत दंग । सगल्यांचो करपाक रसभंग । असो हो सांगात वायटाचो ॥२०१॥ रामकथेचो होच म्हयमा । विघ्नांचो
थंय चलना गरिमा । थंय पावपाक लागता उपरमा । धर्माक आपल्या विसरून ॥२०२॥ रामकृपेन सुचली बुद्द ।

१. पवन, वायू. २. प्रभाव.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

हळूच पयस हें करचें संकश्ट । पातयेवचो न्हय तो प्राणी चंचल । निमाणो खीण हाडीसर ॥२०३॥ उपरणें जें पांगरिल्लें । हळूच दोनूय वटयां उबारलें । विंचवा सयत गुठलायलें । व्हरून सोडलो बागेंत ॥२०४॥ विंचू जातीचोच भिरांकूळ । प्रसंगार विसरचो ना आपली जातकूळ । भंय खरो पूण बाबांची आज्ञाय प्रबळ । हात येना जालो मारपाक ॥२०५॥ हांगा दुबाव येतलो श्रोत्यांक । कित्याक सोडचो त्या घातक्याक । चाबल्यार तो मेळटा व्हय सूख कोणाक । कित्याक ताका मारचो न्हय ॥२०६॥ सोरोप विंचू प्राणी विखारी । आदर तांचो कोण करी । बाबाय म्हूण कशे तरी । सांगतले तांकां सोडात म्हणून ॥२०७॥ श्रोत्यांची शंका सामकी खरी । म्हजीय आसली तीच परी । पूण आदल्या असल्या प्रसंगांतलीं । आयकात उतरां बाबांचीं ॥२०८॥ प्रसंग आसलो भोव बिकट । शिरडींत एकदां काकांच्या वाड्यांत । प्रगटलो माळयेर जनेलांत । सोरोप व्हड भिरांकूळ ॥२०९॥ जनेलाच्या बुराकांतल्यान । प्रवेश केलो त्या सोरपान । दिपावलो दिव्याच्या उजवाडान । रावलो निवणें करून थंयच ॥२१०॥ उजवाडान जरी दिपावलो । मनशाच्या आवाजान हाल्लो । गडबड आयकून सादूर जालो । फणो वयर काडलो ताणें ॥२११॥ फाटींय वचना फुडेंय येना । फणो हालोवपाचो थांबयना । कसो मारचो कांयच कळना । जालो गोंदळ सगल्यांचो ॥२१२॥ दांडे बडयो सगलेच जाण । आयले घेवन ताकतिकेन । पूण मारपाक सामकीच अडचण । जाल्ली स्थिती बिकट ॥२१३॥ तेन्ना सोरोप जो धांवलो । वणटीच्या तळाक देंवलो । म्हज्या हांतुणाचे घडयेंत घुसलो । आसलें थंय जें लागींच ॥२१४॥ लागिल्लो जरी तो वर्माक घाव । चुकल्यार धरतलो आसलो दाव । दिवो हाडून घेतलो थाव । तेन्ना दिसलो एकदांचो ॥२१५॥ ताचो येवंक नासलो वेळ । आमचेंय आसलें नशीब सबळ । आयिल्लो जरी जिवाचेर काळ ।

१. ह्या नांवाचो बाबांचो एक भक्त आसलो.

केलो सांबाळ बाबांनी ॥२१६॥ आपल्या आयिल्ल्या मार्गान । सोरोप झरझरीत गेलो पळून । आमकां वांचयले सुटलो आपूण । सुसेग जालो सगल्यांक ॥२१७॥ मागीर 'मुक्ताराम उठलो । म्हणपाक लागलो तो बऱ्यान सुटलो । बुराकांतल्यान त्या वचूंक नासलो । जाल्यार व्हगडावपाचो जीव आपलो ॥२१८॥ मुक्तारामाची दयेची दृश्टी । पळोवन हांव जालों कश्टी । कित्याक उपकारता दया 'दुश्टी' । चलतली श्रृश्टी कशे तरेन ॥२१९॥ मुक्ताराम येतालो केन्ना तरी । आमी बसताले सांज सकाळीं । म्हजी तर थंयच हांतुणाची घडी । आवडलेंना तें उलोवप म्हाका ॥२२०॥ सुरवातीचें तो उलयलो । उपरांतचें हांव उलयलों । बेठोच वाद मात जालो । उरलो निर्णय तसोच ॥२२१॥ एकलो म्हणटा सोरपाक मारचो । खीण पसून वगडाय नासचो । दुसरो म्हणटा कित्याक मारचो । जीव बेठो तो निश्पाप ॥२२२॥ एकल्याक मुक्तारामाचो धिक्कार । दुसऱ्याक म्हजो 'पुरस्कार' । वाद वाडलो परस्पर । जालेंना साध्य कितेंच ॥२२३॥ मुक्ताराम सकयल गेलो । हांवेंय सुवातेंत बदल केलो । बुराकाक त्या गुड्डो मारलो । हांतूण घालें न्हिदपाक ॥२२४॥ दोळे लागले झेमपाक । लोक गेले न्हिदपाक । म्हाकाय लागल्यो जांबयो येवपाक । न्हिवलो वाद आपशींच ॥२२५॥ रात सोंपून उजवाडलें । सकाळचे विधी करून जाले । बाबा व्हाळा वयल्यान परतले । जमले लोक मशिदींत ॥२२६॥ सदां भशेन फांतोड पारार । आयलों मशिदींत सदांच्या वेळार । येवन बसले आपापल्या जाग्यार । मुक्ताराम आनी हेर भक्त सगले ॥२२७॥ कोण हाताचेर तंबाकू चोळीत । कोण बाबांची चिलीम भरीत । कोण तांचे हातपांय चेपीत । सेवा करीत अशे तरेन ॥२२८॥ कळटालें बाबांक मनांतलें ।

१. दुश्ट प्राण्यां विशींची. २. म्हज्या मता कडेन सहमत.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

हळूच तांणी विचारलें । रातीं वाड्यांत कितें जालें । वाद कसलो चलतालो ॥२२९॥ ताचेर जें जशें घडलें । तें सगलें
 हांवें बाबांक सांगलें । मारचो काय ना तेंय विचारलें । अशे तरेच्या सोरपाक ॥२३०॥ पूण बाबांचें एकूच मत ।
 सोरोप विंचू ही जरी मोनजात । ईश्वर नंदता सगल्यांच्या काळजांत । मोग ताका सगल्यांचो ॥२३१॥ ईश्वर जगाचो
 सुत्रधार । ताचेच आज्ञेन चलता संवसार । सोरोप विंचू आज्ञे भायर । वचत तरी कशे ताचे ॥२३२॥ म्हणुनूच
 प्राणीमात्रांचेर फकत । प्रेम आनी दयाच करात । साहस सोडात सबुरी धरात । राखतलो श्रीहरी सगल्यांक ॥२३३॥
 कथा अनेक अशे तरेच्यो । सांगूं येतल्यो साईबाबांच्यो । म्हणुनूच तातूंतल्यो फकत साराच्यो । वेंचून घेवच्यो
 श्रोत्यांनी ॥२३४॥ फुडल्या अध्यायांत आनिकूय गोड । भक्ती श्रद्धेची आगळी जोड । भक्त दीक्षित प्रसंग अवघड ।
 वतले बकरो मारपाक ॥२३५॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत
 श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । आडमरण निवारण नांवाचो हो बाविसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. वागणूक. २. रितीन. ३. आपुणूच परमेश्वर. ४. अचेतन.

गांठीक । तरूच गोडी लागतली मनाक । गोष्टी संतांच्यो आयकुपाक । मेळपाक सूख समाधान ॥११॥ एकदां एक
योग अभ्यासक । वांगडा घेवन चांदोरकरांक । आयलो बाबांच्या दर्शनाक । पावले दोगूय मशिदींत ॥१२॥ पातंजल
असलें योगशास्त्र । ताणें अभ्याशिल्लें संपूर्ण । अणभव पळोवंक गेल्यार विचित्र । ध्यान खीणभर पसून
लागनासलें ॥१३॥ महाराज साई योगिश्वर । करतले कृपा आपणाचेर । जातलें ध्यान निर्धार । वचून दुबाव
मनांतले ॥१४॥ असो धरून मनांत हेत । साईचें जेन्ना दर्शन घेत । तेन्ना ते बशिल्ले खायत । कांद्या वांगडा
भाकर ॥१५॥ धरिल्लो पळोवन तोंडा मुखार । सुको कांदो, शेळी भाकर । दुबाव जालो आनिकूय खर । जावचें ना
समाधान हांचे कडल्यान ॥१६॥ दुबाव जालो खर आनीक । कळलें तें अंतर्ज्ञानी साईक । म्हणलें “नाना, कांदो जो
शकता पचोवंक । खावचो तो ताणेंच ॥१७॥ पचोवपाचो 'जोम जाचो । ताणें कांदो कितलोय खावचो” ।
आयकून कलकल्लो जीव योग्याचो । गेलो शरण सद्भावान ॥१८॥ आसूं, मागीर बाबा बसतकूच गादयेर । येवन
तो योगी थंयसर । करून नितळ अंतस्कर्ण । बसलो कुशीक बाबांच्या ॥१९॥ विचारलें भोव सादूरतायेन । आपल्या
दुबावाचें समाधान । मेळोवन उदी आशिर्वचन । परतलो धादोस मनान ॥२०॥ अश्योच आनीक कथा जाण ।
आयकल्यार पूर्ण भावार्थान । दुख्ख मोह हे अनर्थ टळून । पावतात भक्त धादोसकायेक ॥२१॥ आसलें जरी ल्हानशें
कोंड । घाणयारें तें रेबकोंड । तातुंतूच बुडोवन आपली सोंड । जाता धादोशी दुकर ॥२२॥ जीव आनी पोपट एकूच
जात । एक कुडींत दुसरो पांजऱ्यांत । आसलो पोपट जरी पारतंत्र्यांत । मानता तो बरें ताकाच ॥२३॥ घरकोंब्या
भशेन हो पोपट । पांजऱ्यांतूच ताचें सगलें सूख । नकळो तो स्वातंत्र्याचें कवतूक । जिवूय कामूक तसोच ॥२४॥

१. शक्त.

कितलो मजेचो हो पांजरो । भांगरा काड्यांनी बांदला बरो । उरफाटो हुमकळटां तरीय हांव बरो । पांय कसोच सुटचो ना ॥२५॥ भायर मागीर मुकपाचें ह्या सुखाक । चुकपाचें डाळींबाच्या बियांक । मेळच्यो नात गोड मिरसांगो खावपाक । स्वसूख वगडावप स्वताच ॥२६॥ मात येतकूच पोपटाचो योग । मेळटा ताका संद अचकीत । मारता ताचेर प्रेमान थापट । घालता अंजन दोळ्यांत ॥२७॥ त्या थापटाच्या बळग्यान । सटकलो दोळ्यांत उजवाड पडून । उडपाक लागलो पांखांच्या वाऱ्यान । कोण मागीर ताका आडयत ॥२८॥ जग अफाट जाका उगडलें । अफाट डाळींबां पेरांचे मळे । मळब मेकळेपणान उडपाक मेकळें । स्वातंत्र्य सूख भोगता उपाट ॥२९॥ तशीच ह्या जिवाची स्थिती । ईश्वरी अनुग्रह गुरूप्राप्ती । दोगूय मेळिल्ल्यान बंधनमुक्ती । स्वातंत्र्यमुक्ती अणभवता ॥३०॥ आतां पूर्ण भक्तीभावान । भावीक श्रोत्यांनो सगले जाण । शुद्ध प्रेमाची कथा रसपूर्ण । आयकशात व्हय खीणभर ॥३१॥ फाटल्या अध्यायांत चमत्कार । दिवन श्रामाक बरोबर । चिथळेचे भोंवडे । धाडले मिरीकरांक बाबांनी ॥३२॥ साईनी भविश्य वळखून । सोरपाचें विघ्न टाळपाक म्हणून । केले मिरीकरांक सावधान । दिवन जाणविकाय वेळारूच ॥३३॥ केलिना फकत सुचोवणीच । आंखलो निवारणाचो उपायूय आपणेंच । नाका म्हणटना धाडले सक्तिनूच । सांबाळले संकश्टांत मिरीकरांक ॥३४॥ बाबा भक्तकल्याण तत्पर । बाळासाहेब मिरीकर । टाळून तांचें शंङांतर । दाखयलो अणभव आगळो ॥३५॥ ताचे परस पळयात शामाची हालत । सोरोप चाबून अचकीत । जगपाची पसून नासली आस्त । केली सुटका बाबांनी ॥३६॥ तीय लिला बाबांचीच एक । सांगतां आदीं श्रोत्यांक । चाबिल्लो जरी सोरोप हाताक । उपाय केलो कसो पळयात ॥३७॥ सात वरांच्या सुमाराक । हाताचे किरंगळेक ।

१. माधवराव बळवंत देशपांडे. २. वांगडाक. ३. जिवा वयलो काळ, संकश्ट.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

E E E E E अ० वि० च०
E चाबलो सोरोप अचकीत एक । बळावलें वीख आंगांत ॥३८॥ वेदना असह्य अत्यंत । मरण दिसपाक लागलें
E फुड्यांत । माधवराव जाले भयभीत । चिंता वहड मनांत ॥३९॥ आंग तांचें पडलें काळें । पावले सोयेरे दायेरे सगळे ।
E बिरोबा कडेन व्हरया म्हणपाक लागले । आयिल्लो काळ जिवाचेर ॥४०॥ निमोनकरूय मुखार आयले । उदी
E घेवन वचुया म्हणलें । माधवराव मशिर्दीत धांवले । कितीं केलें पळयात बाबांनी ॥४१॥ जातकूच बाबांचे नदरेक
E नदर । पळयात बाबांचो चमत्कार । गाळी घालपाक लागले अनिवार । दिनात जाले वयर येवपाक तांकां ॥४२॥
E “चडूं नाका भटुरड्ड्या वयर । चडलो जाल्यार खबरदार । वच चलूंक लाग देंव सकयल” । केली गर्जना वहडा
E आवाजान ॥४३॥ आकांताचे बाबा तिडकले । उजो मुखांतल्यान ओंकीत रावले । माधवराव अजापले । घडलें
E कित्याक हें आसुंये ॥४४॥ पळोवन असो हो प्रकार । माधवराव भियेले भरपूर । सुचना जालो कसलोच विचार ।
E बसले निरशेवन सकयल ॥४५॥ देवूच जेन्ना रागार जाले । माधवराव काळजांतल्यान भियेले । दिसलें सोंपले
E उपाय सगले । धांवडायले जेन्ना बाबांनी ॥४६॥ कोणाक सुटचो ना थरथर । पळोवन तेन्नाचो तो अवतार ।
E आयकून गल्लींचो शिंवर । आसलो प्रसंगूच भयंकर ॥४७॥ मशीद् म्हजे माहेरघर । हांव साईचें पोटाचें पोर । अशें
E आसतना आवयूच भुरग्याचेर । तिडकली इतली कित्याक आयज ॥४८॥ सोरोप चाबलो हें गाराणें । आवय बगर
E कोणाक सांगणें । पूण असो जर धांवडायलो तिणें । वचप कोणा कडेन आनीक ॥४९॥ भुरगें जशें आवय कडेन ।

E १. विरोबा म्हण म्हादेवाचें एक देवूळ आसा. सोरोप चाबिल्ल्याक थंय व्हरून दवरतात. मागीर थंयच तो बरो जाता असो भावार्थ आसा.
E २. स. नानासाहेब निमोनकर म्हूण माधवरावांचे चुलते. हे साईबाबांचे परमभक्त आनी सरकाराचे ऑनररी मॅजिस्ट्रेट आसले.
E ३. माधवराव आनी गांवचे लोकूय बाबांक ‘देवा’ म्हूण उलो मारताले.

माधवराव तशे बाबां कडेन । इतलें दाट नातें आसून । बाबा आयजूच अशे वागले कित्याक ॥५०॥ माताच जेन्ना लाथ हाणी । लेकरांक तेन्ना सांबाळचीं कोणीं । जगपाचे आशेचेर सोडलें पाणी । माधवरावांनी त्या वेळार ॥५१॥ कांय खीण वतकूच । बाबा स्थीर १स्थावर जातकूच । धीर करून माधवराव हळूच । बसले वयर वचून ॥५२॥ बाबांनी सांगलें “सोडू नाका धीर । करूं नाका कसलीच २जिकीर । बरें जातलें सोड ३फिकीर । दयाळू फकीर सांबाळटले ॥५३॥ बस वचून शांत भितर । सरूं नाका घरा भायर । दवरून विस्वास म्हजेर । राव हुसक्यामेकळो मनांत” ॥५४॥ मागीर ते परत । पावपाचेच आसले घरांत । बाबा ४तात्यांक धाडीत । दिवन एक निरोप ॥५५॥ “न्हिदूं नाका ताका सांगचें । घरा भितरूच भोंवचें । मनाक येत तें खायत रावचें । सांबाळचें हें इतलेंच” ॥५६॥ काकासाहेब दीक्षितांक । बाबांनीय सांगलें ते सांजेक । न्हीद आयली जरी रातीक । न्हिदपाक ताका दिवं नाकात ॥५७॥ अशी घेतकूच जतनाय । पळ्ळी बादा असुदाय । जळजळ मातशी उरिल्ली तरीय । मेळिल्लो सुसेग जिवाक ॥५८॥ मुखार तीय बरी जाली । कसली भिरांकूळ वेळ टळ्ळी । अशी दयाळू साई माऊली । कृपेन कळवळ्ळी भक्तां खातीर ॥५९॥ “चडूं नाका भटुरड्या वयर” । अशे बाबांच्या उतरांचे प्रहार । ते कितें माधवरावांचेर । केल्ले व्हय तेन्ना बाबांनी ॥६०॥ माधवरावांक उद्देशून । नासले ते उतरांचे बाण । सोरपाच्या विखाक जोखून । आज्ञा मोखून ते मारताले ॥६१॥ “चडलो जाल्यार खबरदार” । साईमुखांतली आज्ञा प्रखर । वीख थांबलें जागच्या जाग्यार । आडायलें मुखार बळावपाचें ॥६२॥ ताचेय मुखार आनीक । “देंव सकयल वच चलूंक लाग” । हो साई पंचाक्षरी मंत्र । देंवयतालो विखार तत्काळ ॥६३॥ लागनासलीं आनीक साधनां दुसरीं । लोकीक मंत्र वा

१. शांत. २. हुसको, काळजी. ३. तात्या गणपत पाटील कोते.

पंचाक्षरी । अशे साई भक्तांचे कैवारी । राखताले संकश्टांतल्यान लोकांक ॥६४॥ ना मंत्र आवर्तन केलें । ना तांदूळ उदक मंतरलें । ना उदकाचे शिंताडे मारले । तरीय देंवयलें वीख कशें ॥६५॥ कितलो पळयात हो चमत्कार । फकत संतमुखांतलें उतर । माधवरावांक पडलो उतार । कृपेक ना हे अंतपार ॥६६॥ आतां फाटल्या अध्यायांत सुचीत । कथा सुरस आनी अद्भूत । श्रोत्यांनो जावन दत्तचित्त । आयकात ती पुरायेन ॥६७॥ कथा जी फाटल्या अध्यायांत । तिचे परस हिची नवलाय जास्त । साई कशी माया करीत । जातलें सांगप श्रोत्यांक ॥६८॥ आयकतकूच ह्यो कथा श्रद्धेन । पट्टलें गुरूवचनाचें म्हानपण । वायट कर्मां लयाक वचून । वाडटली श्रद्धा गुरूपांयांचेर ॥६९॥ सोंप्यांतलो सोंपो उपाय । हृदयांत स्मरात साईचे पांय । होच एक तरणोपाय । जातलें निरसन मायेचें ॥७०॥ संवसारभंय भोव प्रचंड । मायासमुद्भूत हें बंड । कथा आयकल्ल्यान जातलो दुखंड । मेळटलो अखंड आनंद ॥७१॥ आयली एकदां 'म्हामारी शिरडींत । पातळ्ळी लोकां मदीं भिरांत । दिली दवंडी संपूर्ण गांवांत । केली येरादारी बंद सगली ॥७२॥ म्हामारीचो व्हड शेक । कांपरें भरलें ग्रामस्थांक । घेना जाले वाऱ्याक पसून परक्याक । पडले बंद वेवसाय सगले ॥७३॥ म्हामारी जे मेरेन आसतली गांवांत । कोणेंच घेवचो न्हय बोकड्याचो घात । येवंक दिवची न्हय गाडी शिमेंत । पाळचे नेम सगल्यांनी ॥७४॥ ग्रामस्थांचें हें देवभोळेपण । आवडलेना बाबांक इल्लें पसून । कुकल्पनाच ह्यो तांच्या मतान । अडांगीपण हें लोकांचें ॥७५॥ तांणी थंय करचें नियमन । बाबांनी ताचेर घालचें विरजण । कशे कशे तरेन तें आयकून । घेयात सादर मनान ॥७६॥ ग्रामपंचांचो हो निर्धार । ग्रामस्थ पाळटाले साचार । दंड दिवप होच परिहार । नेम तांचो मोडप्यांक ॥७७॥ बाबांक नासलो दंडाचो भय । ते सदा सर्वदा निर्भय । लावन हरिचरणां कडेन

१. फेंफरें.

लय । सदांच दुर्जय कळिकाळा ॥७८॥ जळवाचीं लांकडां भरिल्ली । गांवांत एकदां गाडी आयली । शिमेर पावतनाच संकश्टांत पडली । लोक सगले तिडकले ॥७९॥ लांकडांचो जंय उणाव । लोकांक ताची पूर्ण जाणीव । तरीय नेम मोडिल्ल्याचो भंय । आसलो मनांत सगल्यांच्या ॥८०॥ गाडयेकाराचेर ते तिडकले । गाडी ताची परतुपाक लागले । हें वर्तमान बाबांक कळलें । पावले ते थंय रोखडेच ॥८१॥ स्वता रावले गाडये मुखार । गाडयेकाराक आयलो धीर । हाडली गाडी शिमे भितर । मोडून विरोध लोकांचो ॥८२॥ थंयच्यान ती माटवांत । हाडून रकयलीं दारांत । एकूय उतर मुखांत । काडपाक धजलोना कोणूच ॥८३॥ ग्रीश्म शरद् वा हेमंत । ऋतू आसूं वर्षा वा वसंत । आठूय प्रहर मशिदींत । पेट्टाली धुनी श्रीसाईची ॥८४॥ कितें बाबांचो निर्धार विचित्र । अग्नीहोत्राचें अग्नीहोत्र । तशीच पेट्टाली दीसरात । धुनी ती पवित्र बाबांची ॥८५॥ ते धुनी खातिरूच फकत । भोरे लांकडाचे घेताले विकत । मागीर स्वता माटवांत । दाळटाले तीं वणटी कडेन ॥८६॥ जुळोवन बाजाराचो वेळ । बाबांनी करचे लाकडांचे दाळ । तांचेरूय शेजाऱ्यांची नदर । शीममेर ना सुवार्थाक ॥८७॥ “बाबा घरांत जळोव ना । लांकडां बगर चूल पेटना” । अशीं उलोवन फटींगपणां । व्हरताले लोक मागून लांकडां ॥८८॥ सुवार्थी लोक जातीचेच पाड । सभामाटवाक नासलें कवड । मेळटाली तांकां आयतीच सवड । गरजेवंत लबाड सामके ॥८९॥ बाबा भोव परोपकारी । वर्णुची कितली तांची थोरी । दिसपाक उग्र बाह्यात्कारीं । तरीय मवाळ भितरल्यान ॥९०॥ अगाध तांचें महिमान । जिवेन जावन निरभिमान । केलें ताच्या चरणांक वंदन । जाल्यारूच पूर्ण अध्ययन करतली ॥९१॥ व्यापून सकल स्थीरचर । बाकी उरला विश्रंभर । चिंतून हें निरंतर । करिना वैर कोणा कडेन ॥९२॥ तोच भरिल्लो

१. जिखपाक कुस्तार. २. दुश्ट. ३. संद. ४. व्हडवीक. ५. वयलेचाराक.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

आसा सृश्टींत । धाय दिशा फाटींत पोटांत । कोणाचेरूय वांकडी नदर करीत । जाल्यार तो जाता दुखखी
आपूण ॥१३॥ आंगांत जरी वैराग्य पूर्ण । स्वता लोकसंग्रहा खातीर आपूण । करता प्रापंचिकाचें ^१आचरण ।
दिवपाक शिकवण आश्रितांक ॥१४॥ कितली नम्रताय ह्या महात्म्याची । वाडटा विस्मीतता मनाची । दिसून येता
भक्तप्रेमळटाय तांची । तितलीच अवतार सार्थकताय ॥१५॥ अतुल दीनवत्सलताय पोटांत । ल्हानपणाची मोटी
आवड । देख म्हणून कोट्यांनी कोटी । जातल्यो गोश्टी सांगपाक ॥१६॥ केन्ना ना उपास वा तापास । हठयोगाचोय
सायास । केन्ना ना रसासक्तीची आस । खाताले आहार थोडोसोच ॥१७॥ वचून नेमान लोकांच्या दारांत । वली
सुकी भाकर मागीत । हीच सदांची भिक्षा आसत । करिनासले लाड जिबेचे ॥१८॥ गोड गोडशाची धरिनासले
^२होड । घेवन बसनासले जिबेचे लाड । मेळ्ळें, ना मेळ्ळें तरीय धडगोड । ताकाच गोड मानीत ॥१९॥ अशे तरेन
करून प्राणधारण । करीत कुडीचें रक्षण । कारण तें ज्ञान मोक्षसाधन । निरभिमान सदांच ॥१००॥ निजशांती जांचें
भुशण । कित्याक तांकां माळांचें ^३आभुशण । लागना चंदन बिबूत ^४अर्चन । ब्रह्म पूर्ण श्रीसाई ॥१०१॥ बोधदायक
भोव पावन । भक्तीप्राधान्य हें आख्यान । आयकतात जे शांत चित्तान । विरगळ्ळें तांचें भवभान ॥१०२॥ भावार्थी
श्रोता जोडटा जेन्ना । साईचें भांडार उगडटा तेन्ना । दुबावी क्लिश्टांक हें साध्य जायना । भोक्ते भोळे
सप्रेम ॥१०३॥ आतां फुडलें कथा आख्यान । श्रोत्यांनो आयकल्यार दिवन ध्यान । हाडटलें प्रेमाचें स्फुरण । आनंद
जीवन दोळ्यांत ॥१०४॥ कितली बाबांची चातूर्यरिती । कितली तांची युक्ती प्रयुक्ती । हें वर्म वळखात सद्भक्तीं ।
अणभवात वेळावेळार ॥१०५॥ हें साईचरित्र अमृतसेवन । करात आदरान दिवन ध्यान । मन गुरूचरणांचेर दवरून ।

१. वागणें. २. आस. ३. अळंकार. ४. पुजा.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

आयकात कथा आख्यान ॥१०६॥ ही कथा अपूर्व १रसपूर्ण । जेवची ती सगल्यांनी शांतपणान । दरेका पदार्थाचें
आगळेपण । चाखची नवलाय पोट भरून ॥१०७॥ आतां पुरो गोडयेची कथा । ताचे परसूय विलक्षण बोकडाची
वार्ता । अजाप दिसतलें श्रोत्यांच्या चित्ता । जातलो आनंद गुरूभक्तांक ॥१०८॥ घडलें एकदां कवतूक । हाडलो
कोणें तरी बोकड एक । सामको दुर्बळ तेंकिल्लो मरपाक । आयले लोक पळोवपाक ॥१०९॥ जाका नासता कोणूच
वाली । ताका सांबाळटा साई माऊली । सडलीं पडलीं आनी कावलीं । तांकां जागो मशिदींत ॥११०॥ मागीर थंयच
त्या वेळार । बडेबाबा आसले लागसार । बाबांनी म्हणलें करात प्रहार । दियात ताचो बळी धपक्यान ॥१११॥
बडेबाबांचें कितलें म्हानपण । बसपाक सुवात उजवे १वटेन । बडेबाबांक पयलीं ओडपाक दिवन । मागिरूच
चिलीम ओडीत बाबा ॥११२॥ ज्या बडेबाबां बगर । रुचनासलें बाबांक खीणभर । जाणीं उंडी घेतले बगर ।
चलनासलें जेवणूय श्रीसाईक ॥११३॥ एकदां दिवाळे असली परब । ताटां पक्वान्नांचीं साबार । पंगत बसली
जेवपाक जाल्यार । गेले बडेबाबा तिडकून ॥११४॥ नासतना बडेबाबा सांगाताक । बाबा हात लावचे नात अन्नाक ।
आनी बाबाच जर उंडी लायनात तोंडाक । जेवतले लोक हेर कशे ॥११५॥ म्हणून सगल्यांचें अडलें । बडेबाबांक
सोदून हाडले । मागीर जेन्ना पंगतीक बसयले । घेतलें अन्न बाबांनी ॥११६॥ आतां सोडून सध्याचे कथेक ।
बडेबाबांचीच खबर १देखीक । सांगचीशी दिसली श्रोत्यांक । मानची न्हय हिका आडकथा ॥११७॥ बडेबाबा सोयरे
बाबांगेर । सभामाटवांत जेवणा वेळार । वाट पळयत बसले दारार । कान दिवन उल्याक ॥११८॥ दोन वटांनी दोन
पंगती । बाबा बसले तांचे मदीं । बडेबाबांची सुवात रिती । दाव्या हाताक बाबांच्या ॥११९॥ निवेद्य वाडून ताटांत ।

१. गोड जेवण. २. बाबांच्या उजव्या हाता कडेन. ३. उदाहरण.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

मांडलीं ताटां पंगतींत । लोक बसले आपले सुवातेंत । आयलो वेळ जेवपाचो ॥१२०॥ बाबांनी मागीर परम आदरान । स्वता आपयले ऊंच आवाजान । “बडे मियां” इतल्याच उल्यान । करीत नमस्कार आयले वयर ॥१२१॥ कारणा बगर जो तिडकलो । ताचो तो आदर कसलो । जाणें अन्नाचो अपमान केलो । ताचो सन्मान कित्याक ॥१२२॥ तरी ह्याय लोकाचारान । बाबा स्वता दाखयत वागून । सोयऱ्याक पंगतीक घेतलेवीण । जेवप अयोग्य सदांच ॥१२३॥ ही जी गृहस्थाची कर्ममर्यादा । बाबा केन्ना हुंपिनासले स्वता । जातूंतल्यान टळटल्यो भक्तांच्यो आपदा । वागताले स्वताय तशेंच ॥१२४॥ इत्साप्राप्ती अतिथी पुजनान । अनिश्ठ पयसावता तातूंतल्यान । ना जाल्यार लुकसाण खात्रेन । म्हणुनूच पुजतात विद्वान तांकां ॥१२५॥ सोयरो उरल्यार घेनासतना अन्न । पशू पुत्र धन धान्य विनाशन । सोयऱ्याक घडल्यार उपोषण । आमंत्रण तें अनर्थाक ॥१२६॥ दीसपट्टे तांकां साईसमर्थ । रुपया पन्नास दक्षणा दीत । मागीर निरोप दिवपा पासत । वचत स्वता पावलां एकशें एक ॥१२७॥ त्या बडेबाबांचेर जेन्ना आयली । त्या बोकडाची पयली पाळी । “कैसा बे काटना इसकू खाली” । कारण आयलें तोंडांतल्यान ॥१२८॥ माधवरावूय थंयच आसले । तांकां बाबांनी सांगलें । शामा सुरी हाड म्हणलें । कापुया बोकडाक ह्या आतां ॥१२९॥ माधवराव ताकतिकेन । गेले राधाकृष्णे सरेन । सुरो व्हडलो आयले घेवन । दवरलो फुड्यांत बाबांच्या ॥१३०॥ जरी तो सुरो हाडपाक । पडले त्रास माधवरावांक । तरीय पळोवन ते बारकेले सुरयेक । येना मनांत बाबांच्या ॥१३१॥ इतल्यान ते खबरेची कुणकूण । राधाकृष्णेच्या कानांत पडून । सुरो घेतलो परत मागून । दया येवन काळजांत ॥१३२॥ मागीर माधवराव गेले परत । दुसरो सुरो हाडपाक । ते थंयच बसले वाड्यांत । हत्या नाका म्हूण आपल्या हातान ॥१३३॥ मागीर काकांचें पळोवंक मन । सांगलें तांकां बाबान । चल तूं यो सुरो घेवन । मुक्ती दिवया त्या बोकडाक ॥१३४॥

काका बावनकशी भांगर । बाबांक जरी सगलें खबर । तरीय तें कडयले बगर । जायनात ताचे अळंकार ॥१३५॥ तें
खरें वा बनावट । परिक्षा केले बगर एक फावट । कानस लायले बगर स्विकारिनात । दवरिनात विस्वास
सांगण्याचेर ॥१३६॥ मेळपाक हिऱ्याक ताचें वैभव । सोंसचे पडटात घणाचे घाव । फुकट मेळना देवकळा गौरव ।
सोंसले बगर घाव टाक्यांचे ॥१३७॥ काका जरी गळ्यांतले ताईत । हेरांक कशी येवची प्रचीत । हिऱ्याकूय बांदून
सूत । पारखी उडयतात उज्यांत ॥१३८॥ संतवचनांत धरल्यार विकल्प । अयेशस्वी ताचे संकल्प । निसत्त्व निर्फळ
वटवट । मेळना परमार्थ मात्त पसून ॥१३९॥ वंदनीय जाका गुरूवचनाचो अर्थ । सफळ ताचो सुवार्थ परमार्थ ।
पळयता जो दोश कुटिलताय तातूंत । जाता सर्वनाश ताचोच ॥१४०॥ गुरू सेवेक जो तत्पर । गुरू आज्ञेचोच जाका
आदर । योग्य अयोग्यतेचो सगलो विचार । दवरता तो गुरू शिराचेर ॥१४१॥ गुरू आज्ञेचो तो चाकर । स्वतंत्र नासता
ताका विचार । नित्य गुरूवचन पाळपा बगर । पळयना तो हेर कितेंच ॥१४२॥ चित्त साईनामस्मरणांत । दृष्टीय
समर्थ चरणांत । वृत्ती साईध्यान धारणेंत । देह कार्याक श्रीसाईच्या ॥१४३॥ आज्ञापन आज्ञापालन । दोगांय मदीं
वतकूच एक खीण । तोय कळाव जायना सहन । हें विलक्षण चातूर्य ॥१४४॥ दीक्षित विशुद्धसत्त्वधीरू । निश्चेवाचे
महामेरू । बोकडाक जिवेशीं कसो मारूं । विचारूच जे शकना करपाक ॥१४५॥ निरपराध बोकड मरतलो । आत्मो
ताचो तळमळटलो । नितळ चारित्र्याकूय दाग लागतलो । पाप व्हडलें घडटलें ॥१४६॥ हो विचार नाच थंय ।
आज्ञाभंग हो पाप भंय । रावप फकत आज्ञेंत हेंच जंय । कार्य पुण्याचें व्हडलें ॥१४७॥ गुरू आज्ञा जाका प्रमाण ।
ताका विलक्षण चडटा स्फुरण । सहज कोमल अंतस्कर्ण । घेवपाक प्राण जाता सिद्ध ॥१४८॥ मागीर ते साठ्यांच्या

१. देवाचें तेज. २. दुबाव.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

वाड्यांत गेले । आज्ञे प्रमाणें शस्त्र हाडलें । बोकडो मारपाक सिद्ध जाले । अनमनले नात कुसकूटभर ॥१४९॥ गुरू
आज्ञेचें परिपालन । तेंच वीरश्रीचें स्फुरण । धरलें शस्त्र उबारून । करून वृढ अंतस्कर्ण ॥१५०॥ जल्म निर्मळ
ब्राह्मणवंशांत । जल्मा पसुनूच अहिंसा व्रत । प्रसंग ताचेरूच असो येत । हात कसो तो उबारतलो ॥१५१॥ गुरू आज्ञा
पालनांत तत्पर । केलो मनाचो ठाम निर्धार । मात धडधडपाक लागिल्लें ऊर । घाम दरदरून सुटलो ॥१५२॥ काया
वाचा मनांतल्यान । वायट उतर जो नकळो घेवन । तो शस्त्र प्रहार कसो म्हणून । करीत ही गजाल अशक्य ॥१५३॥
मानिना जो गुरूवचनाक । गती नासता ताका आनीक । पूर्वपुण्यकर्माच्या ताच्या नाशाक । आडावंक शकचो ना
कोणूच ॥१५४॥ गुरू आज्ञेचें परिपालन । हेंच भुशणांतलें भुशण । हीच खऱ्या शिष्याची खूण । आज्ञा उल्लंघन
महापाप ॥१५५॥ वगडाय नासतना एकूय खीण । करचें गुरूआज्ञेचें पालन । विचारांनी घुसपटता तो कर्मदळिद्री
जाण । शिंगां नाशिल्लो नरपशू ॥१५६॥ थंय पळोवचो न्हय म्हूर्त । शुभाशूभ वा तुर्तातूर्त । तत्काळ आज्ञा मानता तो
धूर्त । कळाव करता तो कर्मकट्टो ॥१५७॥ मागीर एका हातान कासाटो मारून । दुसऱ्यान शस्त्र सांबाळून । भुजां
सारयत सारयत येवन । रावलो बोकड्या सरेन ॥१५८॥ जाले अजापीत समस्त लोक । हें कसलें कृत्य अलोकीक ।
काकांच्या मनाची तो कोंवळीक । अस्तमली अशी कित्याक ॥१५९॥ मुसलमान जो करपी मासाहार । त्या
चडफडट्या बोकडाचेर । फकीरबाबा उबारूंक सोदिना शस्त्र । थंय तयारी काकांची ॥१६०॥ वज्रा परसूय कठोर ।
फुलापरसूय कोमलतर । म्हणटात आसतात जे लोकोत्तर । तांचें अंतस्कर्ण तें खरें ॥१६१॥ मागीर सुरो घट्ट धरून ।
हात तो वयर उबारून । म्हणलें माते तुमचे साक्षीन । मारतां आतां हाका हांव ॥१६२॥ आर्तत्राणार्थ शस्त्रधारण ।

१. समजुचो. २. कोमलता.

श्रीसाईसच्चरीत ॥ ३०९

तातुंतूच निशपाप बोकड १हनन । मात गुरूसेवेक विकलो प्राण । म्हणून घालमेल जिवाची ॥१६३॥ मारपाक वतकूच
घाई घाईत । कृपा उपजली ताच्या काळजांत । अनमनपाक लागलो मारपाक हात । सुरो लागलो
लटपटपाक ॥१६४॥ “हूं, मार आतां कितें पळयता” । बाबांनी अशी दितकूच आज्ञा । घाव घालपाक त्या
खिणा । अर्दवाटकुळाकार वळ्ळे ते ॥१६५॥ सुच्या सयत उखल्लो हात । पावलो लागीं बोकडाचो अंत । मात
साईच आयले धांवत । रक्षणाक ताच्या ॥१६६॥ आतां हो घाव घालतलो खात्रेन । अशें पळोवन त्या दयाळू साईन
प्रसंगाचें गांभिर्य वळखून । म्हणलें “आसूं मारूं नाका ॥१६७॥ हां, हां, काका फाटीं सर आतां । कितली ही तुजी
निशुरता । ब्राह्मण आसुनूय हिंसा करता । तकली ना व्हय तुजी जाग्यार” ॥१६८॥ अशें आयकतकूच सुरो उडयलो ।
अजापलो तेन्ना लोक सगलो । बोकडो मरणांतल्यान वाटावलो । पावयली गुरूभक्ती तेंगशेर ॥१६९॥ मागीर सुरो
उडोवन काकान । म्हणलें तें आयकात लक्ष दिवन । “बाबा तुमचें जें अमृतवचन । धर्मशासन तें आमकां ॥१७०॥
आमकां खबर ना दुसरो धर्म । आमकां ना लज शरम । गुरूवचन पालन हेंच वर्म । हेंच वेदशास्त्र आमचे
खातीर ॥१७१॥ गुरूआज्ञेचें परिपालन । हेंच शिष्याचें शिश्यपण । हेंच आमचें व्हडलें भुशण । आज्ञा मोडप हें दुशण
आमकां ॥१७२॥ जावं सुखी वा कश्टी । परिणामाचेर ना दृश्टी । घडटलें जें आसत १अदृश्टीं । करपी करून घेवपी
तो परमेश्वर ॥१७३॥ आमकां फकत एकूच खबर । नित्य तुमच्या नामाचो उच्चार । स्वरूप सदांच गुरू दोळ्यां मुखार ।
आज्ञांकीत जावचें रातदीस ॥१७४॥ हिंसे अहिंसे विशीं आमी अज्ञान । आमचे तारक सद्गुरू चरण । आज्ञा
कित्याक हाचीय ना जाण । पालन करप इतलेंच खबर ॥१७५॥ गुरू आज्ञा जंय स्पश्ट । योग्य अयोग्य वा बरें वायट ।

१. हत्या. २. नशिबांत.

वैराग्य ना अंतरांत । नित्य अनित्य विवेक करिनात । अशांचेर गुरुकृपा कशी जायत । जीण घालयली तरीय ॥१९०॥ तरी जो गुरूपदीं निरंतर । इत्सा ताची पूर्ण करता ईश्वर । निश्चल निश्काम करता सत्वर । तो परात्पर सोडरा ॥१९१॥ आसचें निर्मळ श्रद्धाबळ । ताचेर प्रज्ञेचें बळ प्रबळ । 'सबुरीची जोड अढळ । सबळ ताचो परमार्थ ॥१९२॥ हांगा लागना प्राण प्रतिबंध । 'अपानोदान हांचो सोद । हठयोग समाधी वा उद्बोध । साधन दुर्बोध तें आमकां ॥१९३॥ आसतकूच शिष्याची भुमिका तयार । सद्गुरु सिद्धीक जायना उशीर । ती तुजे खातीर सदांच अनुग्रह तत्पर । उबी एकाच पांयाचेर ॥१९४॥ सगूण साक्षात्कार प्रचिती । भक्तमात्र तेंच अणभवती । भाविकां मदीं निर्माण जाता भक्ती । नास्तीक युक्ती हेरांक ॥१९५॥ फुडें बाबा काकांक सांगीत । घे हो उदकाचो तांबयो हातांत । आतां हांव 'हलाल' करतां निश्चीत । दितां ताका सद्गती ॥१९६॥ आदींच बोकडो तेंकला मरपाक । थंयच आसा तक्या नजीक । फकीरबाबांक सुचलो विचार एक । जालें स्मरण योग्य वेळार ॥१९७॥ घेतलो बाबांचो विचार । बोकडो मारचो तक्याचेर । ते निमतान करतकूच स्थलांतर । सोडलो प्राण त्या बोकडान ॥१९८॥ बोकडाचें मरण खात्रेन । वळखून चुकिल्ले सगले जाण । तरीय योग्य वेळ पळोवन । केलो हो खेळ बाबांनी ॥१९९॥ सद्गुरूक शरण गेले । सद्गुरूपूच ते जाले । मीठ दर्यांत न्हावपाक देवलें । जालें पूर्ण तें दर्याचेंच ॥२००॥ जीव हो ह्या जगाचो भोक्तो । ईश्वर जगद्भोगप्रदातो । तरीय सद्गुरु एक मोक्षदातो । भांडार निजात्म ऐक्यतेचें ॥२०१॥ कृपा जातकूच पोटीं । सद्गुरु दितले दिव्य दृष्टी । तातूंतल्यान मागीर ही सकल सृष्टी । आसपावतली नदरेंत एकेच ॥२०२॥ हेमाड

१. हें उतर बाबांच्या तोंडांतलें. ताचो अर्थ धीर. २. अपान आनी उदान ह्या वायांचो, म्हणल्यारूच प्राणायामाचो.
३. फकीर लोक बसपाचें घर. ४. लागीं.

१. निष्पाप.

अशे बाबा वागत । त्याच फकांडांतल्यान सारूय सांगीत । हिताचो जो सगल्यांच्या ॥११॥ लोक लागनासले
फकांडांच्या नादाक । तरीय आशेताले बाबांच्या फकांडांक । केन्ना तीं येतलीं आपल्या वांट्याक । पळयताले वाट
खोसयेन ॥१२॥ फकांडां हरशीं आवडनात कोणाक । हीं फकांडां मानवतालीं सगल्यांक । वयल्यान जेन्ना अभिनयाचे
भरीक । कार्यूय तें जातालें रोखडेंच ॥१३॥ सहज अभिनव यत्नां वीण । हांसत्या मुखान, दोळ्यांचे खुणेन । फकांड
जातालें जेन्ना रसपूर्ण । गोडी वर्णुवप अशक्य ताची ॥१४॥ आतां सांगतां एक अणभव । कथा अल्पबोध अभिनव ।
फकांडांतल्यानूय परमार्थ उद्भव । आयकात व्हडवीक ती उतरांची ॥१५॥ सप्तकांतलो दरेक आयतार । भरता
शिरडीक व्हड बाजार । माटव घालून उकताडार । चलता वेपार खरेदी विक्रीचो ॥१६॥ थंयच मागीर रस्त्या देगेन ।
पडटाल्यो भाजयेपाल्याच्यो राशी येवन । तेली 'तांबोळी हांचें सामान । चवाठ्यार मांडटाले ॥१७॥ अशाच एका
आयतारा । बाबां कडेन दनपारां । पांय चेपीत बशिल्लो आसतना । घडलें एक अजाप ॥१८॥ त्या दनपाराचो
दरबार । सदांच भरतालो चिक्कार । तातूंत बाजार आनी आयतार । गर्दी उपाट लोकांची ॥१९॥ सरळ बाबांच्या
फुड्यांत बसून । मान सकयल बागोवन । चेपतालों हांव तांचे चरण । नामस्मरण करीत ॥२०॥ माधवरावजी दावे
वटेन । वामनराव उजवे वटेन । 'श्रीमंत बुट्टी तिसरे वटेन । बशिल्ले सेवे खातीर ॥२१॥ 'काकाय थंयच बशिल्ले ।
इतल्यान माधवराव हांसले । कितें अण्णासायब ते थंय कसले । दिसतात दाणे दशिल्ले ॥२२॥ अशें म्हणून
'कोटाच्या हाताक । माधवराव बोटान लागले दाखोवंक । तेन्ना दशिल्ले ते घडयेक । दिसले दाणे कसले
तरी ॥२३॥ ते कितें म्हूण पळोवंक गेलो । दोडिल्लो दावो हात लांब केलो । तातूंतल्यान चण्यांचो शिंवर जालो ।

१. पान सुपारी विकपी. २. श्रीमंत गोपाळराव बुट्टी. ३. हरी सीताराम दीक्षित. ४. आपल्या आंगा वयल्या.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

लागलो लोक वेंचपाक ॥२४॥ वेंचून सगले एकठांय केले । पांच पंचवीस चणे जमले । थंयच फकांडांक निमित्त मेळ्ळें । घडलें तरी अशें कशें ॥२५॥ तर्काचेर चल्ले तर्क । जो तो विचारांत जालो गर्क । चण्यांचो कोटा कडेन संपर्क । जालें अजाप सगल्यांक ॥२६॥ खाकी कोटाचे हे इल्लेशे घडयेंत । चणे हे इतल्या प्रमाणांत । आयले तरी कशे अजापीत । कळना जालें कोणाकूच ॥२७॥ चेपीत आसतना बाबांचे चरण । लावन नामांत पूर्ण ध्यान । मदींच हें चण्यांचें आख्यान । जालें उत्पन्न कशें म्हणून ॥२८॥ इतलो वेळ सेवेंत तरीय । पडलोना मदीं कसो एकूय । प्रस्न पडुये कोणाकूय । आसलो प्रकारूच अजापीत ॥२९॥ खंयच्यान तरी हे चणे आयले । घडयेंत भितर कशे पावले । सगलेच अजाप करीत रावले । तेन्ना उलयले बाबा तें आयकात ॥३०॥ विलक्षण पद्दती शिक्षणाच्यो । अनेकांच्यो अनेक तरांच्यो । वळखून त्या त्या मनशाच्यो । बाबा दीत शिक्षण तांकां ॥३१॥ तरा विचित्र म्हाराजांची । मार्ग, पद्दतूय भोव मजेची । अशी खंयच आयकल्या पळयिल्ल्याची । देख अजून तरी ना मेळूंक ॥३२॥ म्हणलें “हाका वायट संवय थोडी । एकल्यानूच खावपाची गोडी । आयज बाजाराची सादून घडी । चणे रगडीत आयलो हो ॥३३॥ एकल्यानूच खावप बरें न्हय । खबर आसा म्हाका ताची संवय । आतां चण्यांचो मेळ्ळो पुरावोय । बेठेंच करपाचें अजाप कित्याक” ॥३४॥ सांगलें हांवें, कोणाक दिनासतना । खबर ना म्हाका खावप जेन्ना । थंय असली ही संवय केन्ना । लागत म्हाका कशी म्हणून ॥३५॥ बाबा हांवें आयजवेर । पळोवंक ना केन्ना शिरडीचो बाजार । मागीर चण्यांचो तो विचार । खावपाचें सोडुनूच दियात ॥३६॥ आसत जाका ही आसूं गोडी । म्हजी तरी ना अशी खोडी । आदीं दुसऱ्याक दिले बगर थोडी । खायना हांव वस्त कसलीच ॥३७॥ मागीर बाबांची पळयात युक्ती ।

१. संद.

कशी लायतात आपली भक्ती । आयकून म्हजी ही स्पश्टोक्ती । कितें उलयले दियात लक्ष ॥३८॥ “लागीं आसतलो ताका दितलो । नासल्यार तूं तरी कितें करतलो । हांवूय म्हूण कितें करतलों । स्मरण जाता व्हय म्हजें ॥३९॥ हांव आसां न्हय तुजे कुशीक । दिता व्हय म्हाका कुडको एक” । अशें चण्यांचें हें फकत कारण निमताक । पटयलें तत्त्व निश्चल ॥४०॥ १देवता १प्राण १अग्नी १वंचन । विश्वदेवांतीं करून अतिथिवर्जन । करतात जे पिंडपोशण । महादुशण त्या अन्नाक ॥४१॥ घडये दिसत हें ल्हान तत्व । वेव्हारांत लायतकूच भोव म्हत्व । रस आस्वादन हें उपलक्षणत्व । पंचविशयत्व हे तरेन ॥४२॥ विशयांत जाका आस । परमार्थ धरिना ताची आस । १तांचेर जो घालतलो कास । ताचो दास परमार्थ ॥४३॥ “यदा पंचावतिष्ठते” ह्या मंत्रान । जें सांगलां श्रुतीन । तेंच बाबान ह्या फकांडांच्या निमतान । केलें दृढ अदीक ॥४४॥ उतर स्पर्श रूप गंध । हे चौकडेचोय होच संबंद । कितलो बोधदिणो हो प्रबंध । कथानुबंध बाबांचो ॥४५॥ मन बुद्धी असले इंद्रियगण । करपाक लागतकूच विशय सेवन । करचें आदीं म्हजें स्मरण । तें म्हाका समर्पण अंशांशान ॥४६॥ इंद्रियां रावत विशया बगर । हें कल्पनेंत पसून घडप कुस्तार । ते विशय जर ओंपले गुरूचरणांचेर । येतली आसक्ती सहज ॥४७॥ काम म्हजे विशींचेंच करचें । राग आयल्यारूय म्हजेरूच रागवचें । अभिमान दुराग्रह ओंपचे । भक्तीन रावचें म्हज्या चरणांचेर ॥४८॥ काम राग अभिमान । वृत्ती जेन्ना उफाळटात कडकडून । म्हाकाच एक मोख करून । मारची शेंवटून म्हजेरूच ॥४९॥ क्रमाक्रमान अशे तरेन । करतलो हरी वृत्ती हनन । ह्या विखाराच्या ल्हारांतल्यान । करतलो निरसन तो गोविंद ॥५०॥ इतलेंच न्हय तर हे विकारजात । म्हज्या स्वरुपांतूच नाश पावतात । वा म्हज्या रुपांतूच ते स्वय जातात । विसवतात

१. इंद्रियाधिष्ठीत आनी हेर देवता, प्राण अपान उदान हे पंचप्राण, पंचाग्नी. २. फसोवप. ३. विशयांचेर. ४. कठोपनिषद्, अ. २, वल्ली ३, मं. १०.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

म्हज्या चरणांचेर ॥५१॥ अशें जातकूच अभ्यसन । वृत्ती आपसूक जाता क्षीण । काळांतरान समूळ निर्मुलन । जाता मन वृत्ती मेकळें ॥५२॥ गुरू आसा फुड्यांत कायम । अशी जातकूच बुद्दी ठाम । ताका हें असलें काम । विशय बादना केन्नाच ॥५३॥ जंय हो सद्भाव ठाम जालो । थंयच भवबंध उलगडलो । विशय विशयांत गुरू प्रगटलो । विशयूच नटलो गुरुरूपांत ॥५४॥ मात्त पसून विशयसेवनांत । बाबा आसात फुड्यांत । सेव्य असेव्यता विचार मनांत । पळयना फुडेंच उठलो ॥५५॥ असेव्य विशय आपसूक सुट्टा । वेसनी भक्ताचें वेसन तुट्टा । असेव्यार्थाचें मनूय विट्टा । वळयतकूच दृढ अभ्यासान हें वळण ॥५६॥ विशय निग्रहांत जाता सादर । वेद त्या निग्रहाचो आकर । विशय सेवन नेमा प्रमाण मागीर । वागना स्वच्छंदीपणान ॥५७॥ अशी संवय लागतकूच मनाक । क्षीण जाता विशयाची आस । आवड जाता गुरूभजनांत । येता कोंबरी शुद्ध ज्ञानाक ॥५८॥ शुद्ध ज्ञान लागतकूच वाडीक । देह बुद्दीची तुट्टा बेडी । अहंब्रह्मांत बुडी ते बुद्दीक । दितकूच सूख समृद्धी रोखडीच ॥५९॥ देह जरी हो क्षणीक । तरीय तो परमपुरुशार्थ साधक । जो प्रत्यक्ष मोक्षा परस अदीक । काय दाखोवपी भक्तीयोग ॥६०॥ चारूय पुरुशार्था वयर । हो पुरुशार्थ पांचवे सुवातेर । अशक्य पावप ह्या योगाचे तेंगशेर । अलोकीक तरा भक्तीची ॥६१॥ गुरूसेवेन जो जाता कृतार्थ । ताका कळटा हें वर्म यथार्थ । भक्ती ज्ञान वैराग्य सुवार्थ । तोच पावतलो परमार्थाक ॥६२॥ गुरू आनी देव हातूंत । भेद पळयता जाचें चित्त । ताणें पुराय भागवतांत । पळयलोच ना भगवंताक ॥६३॥ वाचलें संपूर्ण रामायण । कळलेंच ना रामाची सीता कोण । ते खातीर भेदभाव सोडून । मानचे गुरू-देव एकूच ॥६४॥ घडटकूच गुरूसेवा निर्मळ । जातल्यो विशयवासना निर्मूळ । चित्त जातलें नितळ सोज्ज्वळ । स्वरूप उज्वल प्रगटलें ॥६५॥

१. विधी. २. उपभोगां विशीं. ३. नियमन, निश्चेव. ४. मूळ सुवात. ५. खिणयाळो. ६. आदार नाशिल्ल्यो.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

आसूं, इत्साशक्त जातकूच प्रबळ । चणे बाबांच्या हातचो मळ । हाचे परसूय विलक्षण करपाक खेळ । लागना तांकां काळवेळ ॥६६॥ फकत पोटाच्या आकर्शणान । इंद्रियांच्या लोकीक गारुडीन । घुंवडावन भारयिल्ले हाडांचे कांडयेन । काडटा जो इत्सीत पदार्थ ॥६७॥ साईनाथ गारुडी अलोकीक । कितली तांच्या खेळाची व्हडवीक । इत्सा जातकूच खिणांत एक । काडटले चणे अगणीत ॥६८॥ तरी सार कितें हे कथेचो । मुद्दो आमी थंयच थांबोवचो । पांचां मदल्या खंयच्याच विशयाचो । घेवचो न्हय उपभोग बाबां बगर ॥६९॥ मनाक दितकूच ही शिकवण । वेळावेळार जातली आठवण । दितना घेतना साईचरण । लक्ष उरतलें कायम ॥७०॥ हे सगूणमुर्ती शुद्धब्रह्म । दोळ्यां मुखार रावतले खात्रेन । भक्ती मुक्ती विरक्ती उपजून । परमप्राप्ती मेळटली ॥७१॥ पळयतकूच हें सुंदर ध्यान । न्हिवतली संवसाराची भूक तान । शेणटलें ऐहीक सुखाचें भान । जातलें मन धादोशी ॥७२॥ ओंवी स्मरना याद केल्यार । पूण याद जाता बसतकूच दांत्यार । तशी ही चणकलिला सांगतकर । जालें स्मरण सुदामकथेचें ॥७३॥ एकदां राम कृष्ण सुदामा । सेवा करीत आसले गुरू आश्रमा । लांकडां हाडपाच्या कामा । कृष्ण बलराम हांकां धाडले ॥७४॥ गुरूमातेचे आज्ञेन । कृष्ण बलराम गेले रानाचे वटेन । मात तिणें तांचे फाटल्यान । धाडलो सांगाताक सुदामाक ॥७५॥ दिले चणे ताचे कडेन । भूक लागतकूच रानांत भोंवून । तिगांयनी ते खावचे सांगातान । सांगलें ताका गुरूमातेन ॥७६॥ फुडें रानांत कृष्ण मेळटकूच । “दादा तान लागली” म्हणटकूच । चण्यांचो विशय काडिनासतनाच । आयकात कितें उलयलो तें ॥७७॥ पियेवचें न्हय उदक रित्या पोटार । सुदाम्यान म्हणलें, घेयात सुसेग खीणभर । पूण उलयलोना चण्यांची खबर । बसलो कृष्ण मांडयेर ॥७८॥ पळोवन लागिल्लो कृष्णाचो दोळो ।

१. इहलोका संबंदींचें. २. सांदीपनी गुरूंच्या आश्रमांत सेवा करीता आसतना.

झगडटकूच अरस १परस । पिकतलो रस हास्याचो ॥९१॥ भक्त दामोदर ३घनश्याम । बाबरे जांचें आडनांव । अण्णा चिंचणीकर टोपणनांव । प्रेम उपाट बाबांचेर ॥९२॥ सभाव व्हड खरमरीत । कोणाचीच धरिनासले भीड मुरवत । उगड उलोवप योग्य अयोग्यतायेंत । बरें वायट पळयनासले ॥९३॥ सभाव अण्णांचो जितलो कडक । तितलोच सालस आनी सात्वीक । माथें जशें भरिल्लें तुबक । बोट तेंकतनाच फार जावपाचो ॥९४॥ सगलीं कामां तडकाफडकीं । उदारी म्हणटात ती खबर नासली । धरिनासले भीडभाड कोणाची । रोखठोक वेव्हार ॥९५॥ एकवेळ धरूं येत उजो हातांत । अण्णा ताचे परसूय खर अत्यंत । मात ही निश्कपट सभावजात । तितलीच प्रिती साईची ॥९६॥ अशेच एकदां दोन पारार । आसतना भरिल्लो दरबार । मशिदींत दावो हात दुरगाचेर । दवरून बशिल्ली स्वारी बाबांची ॥९७॥ बाबा तटस्थपणान पळयताले । नकळटना भक्तांची झगडींय लायताले । सोंपतना रागार फुगारूय जाताले । अखेरेक समजायताले दोगांकूय ॥९८॥ कोण बाबांची कूस दामताले । कोण पांय चेपताले । कोण फाट पोट रगडताले । सेवा चलताली अशे तरेन ॥९९॥ बाबा बालब्रह्मचारी । मरणा मेरेन विर्यान शुद्धाचारी । करपाक दीत सेवा चाकरी । दादले अस्तुच्यो समेस्तांक ॥१००॥ अण्णा भायर ओणवे रावून । दावो हात चेपताले सवकासायेन । तेन्ना परिस्थिती उजवे वटेन । आयकात शांत चित्तान ॥१०१॥ थंय आसली एक बाई । उपाट भक्ती बाबांचे पांयीं ।

१. भोंवतणीं. २. हांकां अण्णा चिंचणीकर ह्या नांवान चडशे वळखताले. ते आनी तांची घरकान्न साईबाबांची व्हड भक्ती करतालीं. म्हणून तीं दोगांय बरींच वर्सां शिरडींतूच येवन राविल्लीं. कांय वर्सां उपरांत घरकान्नीक गांवांत आसतना मरण आयलें. ताचे उपरांत कांय दिसांनी अण्णाकूय गांवांत आसतनाच मरण आयलें. तांणी आपली सगली मालमत्ता आनी इस्टेट व्हड भक्तीन श्रीच्या खर्चा खातीर श्रीशिरडी संस्थानाक ओंपली. 'श्रीसाईलीला' म्हयनाळ्याच्या शके १८४५ च्या १२व्या आंकांत तांच्या मृत्यूपत्राची प्रत छापल्या. ३. अस्तुरी

श्रीसाईसच्चरीत

बाबा तिका म्हणटाले आई । मावशीबाय हेर लोक ॥१०२॥ वेणूबाय खरें नांव । कौजलगी हें आडनांव । मावशीबाय म्हणटालो सगलो गांव । अपार भाव श्रीसाईपदीं ॥१०३॥ अण्णांची जाल्ली पन्नाशी । तोंडांत नासली बत्तिशी । अणभवी जाणटी ती मावशी । लागलें झगडें दोगांयचें ॥१०४॥ अण्णांची सेवा घरकान्नी सयत । मावशीबाय आसली रांडाव मुळांत । दामतना बाबांची कूस पोट । आवरनासलो तिका स्वास उस्वास ॥१०५॥ श्रीसाई सेवेक सबळ । मावशीबाय मनाची निर्मळ । दोनूय हातांनी घालून पीळ । करताली मळणी पोटाची ॥१०६॥ फाटी कडल्यान पोटा मेरेन । दोनूय हातांनी बाबांक धरून । करताली घुसळण दामून चेपून । ताक घुसळिल्ले भशेन ॥१०७॥ साईनामांत लावन लय । चेपताली भंया विरयत मावशीबाय । बाबाय करिनासले हायहूय । मेळटाली थाकाय जिवाक तांच्या ॥१०८॥ चेपपाची तराच विलक्षण । पोट-फाट उडयताली घुसळून । हें जरी घडटालें प्रेमांतल्यान । तरीय दिसपाची काकुळट पळयतल्याक ॥१०९॥ साईचें हें निश्कपट प्रेम । दिवन घेताले सेवा अनुत्तम । काय तें आपलें स्मरण अविश्रम । घडचें भक्तांक हेत होच ॥११०॥ आमची तपश्चर्या ती कितली । मेळूंक आमकां अशी संतसंगती । मात साईच दयाळू निश्चिंती । करिनासले उपेक्षा भक्तांची ॥१११॥ कितली त्या घुसळपांतली शक्त । बाबा सकयल वयर हालत । तिचीय तशीच जाताली गत । नवलाय कितली ही सेवेची ॥११२॥ अण्णा ओणवे तरीय स्थीर । बाई आपले सेवेंत चूर । तातूंतल्यान तोंड जातालें सकयल वयर । घडलो प्रकार कसलो पळयात ॥११३॥ साईसेवेंत विसरून भान । चलताली सेवा अखंडपणान । सेवेच्या भारांत तिचें वदन । पावलें तोंडा कडेन अण्णांच्या ॥११४॥ पळोवन अशी ती संद । मावशीबायक सुचलो विनोद । म्हणलें

१. मग्न.

अण्णा, कसलो तुमकां हो नाद । घेवंक सोदतात उमो म्हजो ॥११५॥ धेंक ना पिकिल्ल्या केंसांचो । घेवंक पळयतात म्हजो मुको । अशें आयकतकूच अण्णा सामको । फुरफुरलो तिडकीन तिचेर ॥११६॥ म्हणलें हांव इतलो म्हातारो । हांव कितें पिसो मूर्ख सामको । तूंच तेंकयता तोंडाक बोंचो । आनी वयल्यान झगडटा म्हजे कडेन ॥११७॥ पळोवन तीं झगडीं तांचीं । बाबांक कळकळ आयली दोगांयची । मिटोवपाक झगडीं तांचीं । येवजिली युक्ती प्रबळ ॥११८॥ प्रेमान म्हणलें “आरे अण्णा । कित्याक बेठोच मांडला हो दणाणा । वायट कितें तेंच कळना । घेतल्यार उमो आवयचो” ॥११९॥ आयकून दोगांय मनांत लजलीं । झगडीं फकांडां थंयच जिरलीं । आयकून सगलीं हांसपाक लागलीं । फकांडां तीं मानवलीं सगल्यांक ॥१२०॥ पळोवंक गेल्यार कथा थोडी । मार्मीक, श्रोते घेतले गोडी । थातारप कशीं असलीं झगडीं । दिसतली स्पश्ट कथेंत ॥१२१॥ आवय-पुता भशेन प्रीती । आसली जर दोगांय मदीं प्रेमबुद्धी । जाल्यार जावचीं नासलीं हीं झगडीं । वाद नासलो जावचोच ॥१२२॥ चाबकान मारल्यार हांसता । फुलांच्या मारान रडपाक येता । भावनेच्या बळान वृत्तीचीं ल्हारां । कळना अणभव हो कोणाक ॥१२३॥ आगळी साईची कुशळटाय । उतरां प्रसंगा प्रमाण असुदाय । तातूंतल्यान श्रोत्यांक धादोसकाय । घेताले बोधूय तत्काळ ॥१२४॥ अशेंच एकदां रगडटना पोट । आयली भक्तांक काकुळट । पळोवन तिची अतिरेकी पद्दत । जालो हुसकोय सगल्यांक ॥१२५॥ म्हणलें बाई दया करात । अशी आसता व्हय रगडपाची रीत । थोडी तरी काकुळट धरात । तुट्टल्यो शिरो बाबांच्यो ॥१२६॥ पडना फुडें हीं उतरां कानांत । बाबांनी तत्काळ उठून बसत ।

१. उमो.

सटको आपलो घेवन हातांत । आपटिलो जमनीर नेटान ॥१२७॥ पळोवन तांचो तो अवतार । कोण उबो रावत
मुखार । दोळे तांबडे भडंग प्रखर । घुंवताले जे चारूय वटयां ॥१२८॥ काळखांत माजराचीं बिबळां । तशे चकचकताले
दोळे तेन्ना । दिसतालें दोळ्यांच्यो त्यो ज्वाळा । उडयतल्यो हुलपून श्रृष्ट सगली ॥१२९॥ सटक्याचें तोंक हातांनी
धरलें । पोटाचे खळयेंत खोयलें । दुसरें खांब्यांत मुखार तोपलें । वेंगायलो घट्ट खांब्याक ॥१३०॥ सटको लांब
सवाय हात । दिसलें गेलो पुराय पोटांत । आतां स्फोट जावन अंत । जातलो असो जालो भास ॥१३१॥ खांबो
स्थीर, तो कसो हालत । बाबा लागीं लागीं आयले तेंकत । खांब्याक धरलो घट्ट वेंगेंत । उडलो आवरो
पळोवप्यांचो ॥१३२॥ आतां जातलो पोटाचो स्फोट । सगल्यांनी घालें तोंडांत बोट । देवा कसलो हो प्रसंग दुर्घट ।
आयलें कसलें हें अरिष्ट ॥१३३॥ भंयभीत चिंतेस्त जाले भक्त । आयलो सगल्यांचेर आकांत । मावशेक लागुनूच हें
अरिष्ट । भक्ताधीनताय हें ब्रीद ॥१३४॥ जेन्ना कोणूय सेवा करीत । मदींच जर कोणेंय आडखळ हाडीत । वा
सेवेकऱ्याक कितेंय म्हणीत । मारतालो संताप बाबांक ॥१३५॥ आपलेपणान भक्तांच्या मनांत आयलें । तांणी
मावशीबायक शिटकायलें । तांणीय बाबांचें हितूच चिंतिल्लें । परिणाम जावचो असो कित्याक ॥१३६॥ आसूं,
आयली दया देवाक । मेळ्ळी शांती साईंच्या मनाक । सोडून ते भिरांकूळ कल्पनेक । बसले ते येवन
आसनार ॥१३७॥ भक्त जरी प्रेमळ प्रामाणीक । पळोवन बाबांचो सभाव कडक । लायलो तेन्नाच्यान खडो
कानाक । घेतलो धडो कायमचो ॥१३८॥ तेन्नाच्यान केलो निर्धार । पडप ना भानगडीक अतप्पर । जाका जें दिसत
हितकर । करपाक दिवचें ताका तशें ॥१३९॥ समर्थ स्वता सामर्थ्यवंत । निग्रह अनुग्रह ज्ञानवंत । गूण अवगूण

॥ अध्याय २४ ॥
सेवकजनांत । पळोवचे आमी कित्याक ॥१४०॥ एकल्याची सेवा साईक सूखकर । दुसऱ्याची ती आसता प्रखर ।
हे तरी निजबुद्धीचे विकार । कळना खरो प्रकार ॥१४१॥ आसूं, आतां हो मस्करी विनोद । घेवपी घेतलो हातूंतलो
बोध । साईकथेचो रस आनंद । भक्तांक भक्तरंद पियेवं दी ॥१४२॥ हेमाड साईचरणांचेर लीन । फुडल्या अध्यायांत
आनीकूय गहन । भक्त दामोदराची इत्सा पूर्ण । करतले श्रीसाई दयाघन ॥१४३॥ तोय व्हड चमत्कार । संवसार त्रस्त
दामोदर । ताका आपोवन आपले मुखार । हुसको ताचो घालयलो ॥१४४॥ संतसज्जनांनो तुमच्या आशिर्वादान ।
रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । फकांडां विनोद नांवाचो हो चोविसावो
अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. फुलांचो रस.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ३२५

१. उद्धवाक. २. उतरांचो खेळ.

वेवस्था भक्तांक कथामृत । साईकृपेन पोटभर पियेयात । करात शांत संवसाररूपी हुलपाक ॥११॥ चरीत न्हय हो
सोमकांत । साईकथा चंद्र अमृत सोडीत । भक्त चकोर तानेन तळमळत । जावचे तृप्त पियेवन मनसोक्त ॥१२॥
आतां मोगाळ श्रोतेजन । दुबाव सोडून एकाग्र मन । आयकात ह्यो कलिमल दहन । कथा पावन साईच्यो ॥१३॥
जडटकूच एकदां अनन्य निश्ठा । मागीर त्या भक्ताच्यो सगल्यो अनिश्ठा । निवारून पूर्ण करता इत्सा । दिता ताका
धादोसकाय ॥१४॥ ह्याच अर्थाची एक कथा । दाखयतली साईची भक्तवत्सलता । श्रोत्यांनी ती आदरान आयकतां ।
जातली खोस मनाक ॥१५॥ तरी आयकात लावन जीव । कथा ही आगळी अभिनव । येतलो परम अणभव । कशी
दयेचो सागर गुरूमाय ॥१६॥ कथा जरी ही सामकी ल्हान । भोव अर्थपूर्ण अर्थबोधान । खीण एक दियात ध्यान ।
सरतलीं संकश्टा कुशीक ॥१७॥ अहमदनगरचे सुखेस्त । कांसार एक गिरेस्त । दामूअण्णा नांवाचे भक्त । चरणांचेर
विस्वास जांचो श्रीसाईच्या ॥१८॥ त्या परम भक्ताची कथा । खोस मेळटली आयकतां । भक्त रक्षणाची तत्परता ।
दिसतली प्रत्यक्षताय श्रीसाईची ॥१९॥ रामनमीच्या वर्सुक्या उत्सवांत । व्हडलीं दोन निशाणां शिरडींत । दिसतात
भोंवतना पुराय गांवांत । जाणटात लोक सगले ॥२०॥ तांचे मदलें एक निमोणकरांचें । दुसरें ह्या दामुअण्णांचें । नेम
हे तांचे कैक वर्सांचे । भक्ती प्रेमाचे अखंड ॥२१॥ दोग घरकान्नी दामुअण्णांक । पूत जावचो ही उमळशीक ।
काकुळट तेन्ना आयली साईक । इत्सापुर्ती जाली तांची ॥२२॥ निशाणाची आंगवण केली । रामनमीच्या उत्सवांत
पावयली । मिरवणुकीक सुरवात जाली । निशाण वर्साक थंयच्यान ॥२३॥ कोंड्या मेस्ताच्या घरांत । मिरवणुकीची

१. जाचेर चंद्राचें कीर्ण पडटकूच रस सुट्टा असो एक मणी. २. इत्सा पूर्ण जाय मेरेन. ३. कलियुगांतल्यो दुश्ट वान्सा.
४. वायट गजाली. ५. शं. संकराव रघुनाथ देशपांडे म्हणल्यारूच नानासाहेब निमोणकर.

श्रीसाईसच्चरीत

तयारी करतात । थंयच्यान मागीर वाद्यांच्या गजरांत । व्हरतात नाचयत निशाण ॥२४॥ मशिदीच्या तोंकांक दोनांय वटेन । भरपूर बंदेरां फोली लावन । महोत्सव करतात व्हड खुशालेन । आगळोवेगळो दर वर्सा ॥२५॥ तशेंच येतात थंय जे फकीर । वाडटात तांकां पोटभर । अशे तरेन रामनम थंयसर । मनयतात हे शेठ लोक ॥२६॥ त्याच ह्या दामुअण्णाची कथा । श्रोत्यांक नमळायेन सांगतां आतां । आयकून घेतल्यार प्रसन्न चित्ता । साईसमर्थताय प्रगटली ॥२७॥ मुंबयच्या तांच्या इश्टान । पत्र एक दिलें धाडून । लाभ मेळटलो दोन लाख खात्रेन । करुया असो धंदो आतां ॥२८॥ जोडुया दरेकीं लाख लाख । दोगूय आमी भागाक । जाप धाडपाची करात ताकतीक । धंदोय प्रामाणीक फायद्याचो ॥२९॥ कापूस भरपूर घेवया विकत । दर मेळटलो हातोहात । आनीक वेळ वगडावं नाकात । करचो पडटलो पच्छताप ॥३०॥ घालोवं नाकात ही वेळ । अण्णांच्या मनांत जालो गोंदळ । विस्वास त्या इश्टाचेर प्रबळ । तरीय जायना विचार ठाम ॥३१॥ धंदो करचो वा ना करचो । गोंदळ अण्णांच्या मनाचो । उगडास केलो देवाचो । गोंदळ मनाचो सोडोवंक ॥३२॥ दामुअण्णाय गुरुपुत्र । बरयलें तांणी बाबांक पत्र । आमकां ना बुद्दी स्वतंत्र । तुमीच आदार आमचो ॥३३॥ सुकृद्दर्शनीं हो वेपार । करचो असो येता विचार । जातले तुमचे व्हड उपकार । सांगात जातलो लाभ काय लुकसाण ॥३४॥ पत्र बरयलें माधवरावांक । म्हणलें तें वाचून दाखयात बाबांक । दियात रोखडोच निरोप आपणाक । दिसता धंदो हो फायद्याचो ॥३५॥ दुसऱ्या दिसा सांजवेळार । पडलें माधवरावाच्या हातांत पत्र । तांणी व्हरून मशिदी भितर । दवरलें चरणांचेर श्रीसाईच्या ॥३६॥ “कितें शामा घाई कित्याक । कागद कसलो लायता पांयांक” । बाबा तो नगरचो दामूशेट विचारूंक । सोदता तुमकां कितें

१. संद.

तरी ॥३७॥ “अशें कितें तरी तो बरयता । कसले बेत तो आंखता । दिसता मळबाक हात लायता । देव दिता तें नाका ॥३८॥ वाच वाच ताचें पत्र” । शामान जें वाचलें सविस्तर । त्याच अर्थाचो मजकूर । दामुअण्णांचो अक्षरशा ॥३९॥ देवा, तुमी बसतात निश्चल । करतात भक्तांची खळबळ । मागीर जातकूच मनाची तळमळ । हाडटात चरणां कडेन ॥४०॥ कोणाक स्वता ओडून हाडटात । कोणाक पत्रां बरोवंक लायतात । भितरलो आशय पयलींच सांगतात । मागीर वाचून तरी घेतात कित्याक ॥४१॥ “आरे शामा, वाच वाच । म्हजेर कित्याक पातयेता बेठोच । हांव हो आपलो असोच । उलयतां जिबेर येता तें सहज” ॥४२॥ मागीर माधवरावान पत्र वाचलें । बाबांनी लक्ष दिवन आयकलें । कळकळून मागीर बाबा उलयले । “सुटल्या तकली त्या शेटीची ॥४३॥ धाड ताका जाप सडसडीत । विचार, कितें उणें आसा घरांत । राव समाधानान मेळटा ते भाकरेंत । पडूं नाका भकीक लाखाचे” ॥४४॥ शामाच्या पत्राची खिणाखिणा । वाटूच पळयताले दामुअण्णा । पत्र मेळटांच त्याच खिणा । वाचलें तांणी उगडून ॥४५॥ पूण वाचून ती जाप । दामुअण्णा निर्शेले साप्प । बाळगिल्ली तांणी व्हड आस । हुमटलो रूख ते इत्शेचो ॥४६॥ आतां लाख जोडचे । अर्दे कळंतरान रिणाक दिवचे । तातूंतल्यान आनीक लाख जोडचे । खोसयेंत रावचें शारांत ॥४७॥ असो आसलो तांचो बेत । सगलो गेलो मातर्येंत । जावपाचें लग्नपती रातयांत । भंगलें तांचें सपन ॥४८॥ पत्र बरयलें तेंच चुकलें । बाबांनी हें कितें केलें । दोळ्यां मुखार ताट वाडिल्लें । खोंटावन उडयलें हांवेंच ॥४९॥ आसूं, त्या पत्रांत दामुअण्णांक । शामान अशेंय सुचयिल्लें एक । येवचें एकदां दर्शनाक । आसता अंतर काना दोळ्या मदीं ॥५०॥ अशें माधवरावांचें सुचीत । प्रत्यक्ष वचप दिसलें उचीत । कोणें सांगचें तातुंतूय

आसत हीत । घडये मान्यताय दितूय बी ॥५१॥ असो विचार करून मनांत । अण्णा पावले शिरडींत । चरण दर्शन घेतले उपरांत । बसले तेंकुनूच बाबांक ॥५२॥ हळू हळू पांय चेपीत । विचारपाचें नासलें धाडस जायत । अचकीत सुचलें मनांत । वांटो दवरचो बाबांचो ॥५३॥ मनांत म्हणलें श्रीसाईनाथा । करशात जर ह्या वेव्हारांत साह्यता । लाभाचो कांय वांटो ओंपतां । हाडून तुमच्या चरणांचेर ॥५४॥ मस्तकाक लायले साईचरण । दामूअण्णा बसले कांय खीण । संकल्प-विकल्प मनाचें लक्षण । वेपार चलताले भितरल्यान ॥५५॥ भक्तीन करचें 'मनोरथ । ते नकळो खरो सुवार्थ । फकत गुरूकूच खबर शिष्याचें हीत । भविश्य भूत वर्तमान ॥५६॥ धरल्या जी इत्सा मनांत । कोणेंय कितलीय दवरूं गुपीत । साई समर्थ सगलें जाणटात । 'अंतर्यामी पूर्ण ते ॥५७॥ जेन्ना कोणूय आपलें इत्शीत । साईचरणांचेर प्रेमान ओंपीत । पूर्ण विस्वासान आज्ञा मागीत । दाखयताले साई मार्ग तांकां ॥५८॥ हेंच तर तांचें निजव्रत । खबर आसलें भक्तांक समेस्त । जो जो अनन्य शरण येत । करताले संकश्टां पयस तांचीं ॥५९॥ गुरूच खरो माता-पिता । जल्मा जल्मांचो पाता-त्राता । तोच हरिहर आनी विधाता । करपी, करून घेवपी तोच एक ॥६०॥ भुरग्यान मागतकूच गोड गोडशें । आवय दिता बाळकडू इल्लेंशें । भुरगें आड्डूं वा रडूं जाय तशें । निर्णय प्रेमाचो असो हो ॥६१॥ बाळकडूची ती कोडसाण । योग्य वेळार दितली गूण । भुरगें नकळो तें लक्षण । मातेची खूण मातेक ॥६२॥ वांटो जरी दवरलो अण्णान । बाबा कितें भुलतले तातूंतल्यान । तांची प्रीती लाभा वीण । तत्पर हिताक भक्तांच्या ॥६३॥ मातीमोल जांकां धन भांगर । वांटो बिटो तांकां नासता खबर । संतांचे हे आसतात अवतार । फकत उद्धारांक गरिबांक ॥६४॥ यम नियम शम दम संपन्न । माया दुस्वास दोश 'विहीन । फकत

१. इत्सा, येवजण. २. मनांतलें वळखुपी. ३. नाशिल्ले.

श्रीसाईसच्चरीत॥

परानुग्रह हेंच प्रयोजन । जाची जीण तो 'संत' ॥६५॥ दामुअण्णांचो हो वांटो । मनांतल्या मनांत गुप्त जालो । बाबान प्रगट उपदेश केलो । आयकात तो आदरान ॥६६॥ जीवनमात्रांचें मनोगत । बाबांक सगलें ज्ञात । वर्तमान भविश्य भूत । जसो आंवाळो तळटा वयलो ॥६७॥ आपल्या भक्ताची भावी स्थिती । बाबांक आदींच कळटाली । कशी सादूरताय मेळटाली । बाबां कडल्यान ती आयकात ॥६८॥ “म्हाका ना रे बाबा कसलीच जाण” । दिली बाबांनी सुचोवणी प्रेमान । बऱ्या वेपाराची साईक ना जाण । शरमले अण्णा मनांत ॥६९॥ आयकून हें बाबांचें वचन । दामूअण्णांक पटली खूण । दिलो मनाचो संकल्प सोडून । बसले तकली घालून सकयल ॥७०॥ परत मनांत आयलो विचार । कसलो करूं दुसरो वेपार । तांदूळ गंव भुसार । आयकात उत्तर बाबांचें ॥७१॥ पांच शेर तूं घेतलो । सात शेर परत दितलो । आयकून हीं उतरां वळखलो । पडलो लजेक अण्णा तेन्ना ॥७२॥ अशें खंयच कितेंच घडना । जें साईचे नदरेक पडना । वयर सकयल कोणाच्या अंतर्मना । नदर तांची सगल्याक ॥७३॥ हे वटेन तांचो इश्ट । पडलो सामको विचारांत । गोंदळ व्हड ताच्या मनांत । उत्तरेय ना अण्णांचें ॥७४॥ तेन्नाच शेटीचें पत्र पावलें । घडिल्लें तें तातूंत बरयिल्लें । वाचून तांकां अजाप जालें । म्हणलें कर्मगती विचित्र ही ॥७५॥ कितलो बरो योग आसलो । स्वताच कित्याक ना विचार केलो । फुकट फकिराच्या नादाक लागलो । वगडावन बसलों लाभाक ॥७६॥ “देव दिता कर्म व्हरता । जावपा सारकी बुद्दी जाता” । असलो बरो धंदो आसतां । फकीर कित्याक जाय थंय ॥७७॥ वेव्हाराचेर सोडून उदक । दारादारांनी पोटाचे भरीक । पिशां वरी भोंवता भिकेक । ते कितें दितले सल्लो बरो ॥७८॥ आसूं, नासलें ताच्या नशिबांत । म्हणुनूच अशी सुचली बुद्द । दुसऱ्या कोणाक

१. दुसऱ्यांक. २. कड्डणांचो.

धेवचो भागाक । “‘यद्भावि न तद्भावि” तें ॥७९॥ जालें, अण्णा शांत बसले । आशिल्लें जाचें कर्म फुटिल्लें । तेंच ताच्या त्या इश्टाचें जालें । आयलें तपलें गळ्यांत ॥८०॥ करपाक गेलो सट्टो । पूण ताचो दिसूच उरफाटो । ठोकर बसली जालो तोटो । कसो बडगो फकिराचो ॥८१॥ दामुअण्णा कितलो म्हजो । भाग्यवान व्हडलो शाणो । खरो गुणाचो साई ताचो । कितली माया भक्तांची ॥८२॥ इश्ट म्हणून म्हज्या नादाक । लागल्यार पडपाचो लुकसाणेक । फकिरान त्या वाटायलो बावड्याक । कितली दृढबुद्धी ताची ॥८३॥ फकांडां ताच्या पिशेपणाचीं । घमेंड आपल्या शाणेपणाची । जाली सगली फुकटची । अणभव होच मेळ्ळो ॥८४॥ सोडून फकिराचे निंदेक । लागिल्लों जर ताचे भक्तीक । हांवूय पडचो नासलों लुकसाणेक । जागोवपाचो म्हाकाय तो वेळारूच ॥८५॥ आतां आनीक एक कथा । सांगून आवरुया अण्णांच्या ग्रंथा । खोस जातली श्रोत्यांच्या चित्ता । कळटलें व्हडपण श्रीसाईचें ॥८६॥ पळयात एकदां अशें घडलें । गोंयच्यान एक पार्सल आयलें । कोणें तरी उंची आंबे धाडिल्ले । मामलेदार राळे ह्या नांवान ॥८७॥ माधवरावांच्या नांवाचेर । बाबांच्या पांथीं जावचे सादर । म्हणून कोपरगांवांत स्विकार । जावन आयले ते शिरडींत ॥८८॥ मशिदींत बाबां मुखार । उगडटकूच आंबे दिसले सुंदर । आशिल्ले मेजून तिनशां वयर । म्होंवाळ रसाळ घमघमीत ॥८९॥ बाबांनी ती फळां पळयलीं । माधवरावां कडेन काडून दिलीं । तांणी चार कोळंब्यांत दवरलीं । बाकीचीं गेले घेवन ॥९०॥ फळां पडटकूच कोळंब्यांत । बाबा तेन्ना कितें म्हणीत । “‘फळां तीं दामुअण्णा पासत । दवरात थंयच तशींच” ॥९१॥ मागीर दोन वरां उपरांत । दामुअण्णा मशिदींत । आयले पुजा करपा पासत । घेवन साहित्य आपलें ॥९२॥ आदीं घडिल्लें तांकां खबर नासलें । बाबा व्हडल्यान

१. “यद्भावि न तद्भावि, भावि चेन्न तदन्यथा” म्हणल्यार, घडपाचें ना तें घडचेंच ना. २. थोमणो.

उलोवंक लागले । “आंबे दाम्याचे न्हय ते आपले । खावपाक आशेल्यात लोक जरी ॥९३॥ जाचे आंबे ताणेंच घेवचे । कित्याक आमचे कोणाचे जावचे । जाचे आसत ताणेंच खावचे । वच्चें मरून खावन” ॥९४॥ प्रसादूच हो अशे भावनेन । अण्णान स्विकारलो सभावान । विपरीत अर्थान वच्चें न्हय भियेवन । अण्णा पूर्ण हें जाणटाले ॥९५॥ पुजा करून अण्णा गेले । परत येवन विचारपाक लागले । फळां हीं घरकान्नीक धाकले काय व्हडले । दिवचीं कोणाक तें कळना ॥९६॥ बाबांनी सांगलें दी धाकलेक । आठ भुरगीं येतलीं जल्माक । चार धुवो चौग पुतांक । ही आम्रलिला दितली जल्म ॥९७॥ पदराक ना म्हूण भुरगें । यत्न रातदीस करचे । साधुसंतांचें भजन करचें । मेळोवचे कृपा आशिर्वाद ॥९८॥ म्हणून साधुसंतांचो नाद । मेळोवपाक ग्रहप्रसाद । ज्योतिर्विद्येचो लागलो छंद । जाले ज्योतिशतज्ज्ञ स्वताच ॥९९॥ नशिबांत ना संतान । हें ज्योतीश विद्येचें निदान । अण्णा आशिल्ले पूर्ण जाणून । बशिल्ले जावन निराश ॥१००॥ अशा वेळार हें आस्वासन । साईसंत मुखांतलें वचन । परत आस जाली उत्पन्न । समर्थ प्रसन्न जाल्ल्यान ॥१०१॥ अशे तरेन कालांतरान । बाबांचीं उतरां सत्य जावन । तांणी दिल्ल्या त्या आंब्याच्या प्रसादान । आयलें भुरगें जल्माक ॥१०२॥ जशें उलयले तशेंच घडलें । आपलें ज्योतीश निश्फळ थारलें । साईचे बोल सत्य जाले । जल्मलीं भुरगीं उतरा प्रमाण ॥१०३॥ आसूं, ही तर वाणी साईची । ते देहधारी आसतनाची । तरी राखली सासाय महिम्याची । देहत्यागा उपरांतूय ॥१०४॥ “जालों जरी गतप्राण । उतरां म्हजी मानात प्रमाण । म्हजीं हाडां थडग्यांतल्यान । दितलीं तुमकां आस्वासन ॥१०५॥ हांवूच कित्याक म्हजी तुरवत । रावतली तुमचे कडेन उलयत । जे तिका अनन्य शरणागत । करतली संवाद तांचे कडेन ॥१०६॥ दोळ्यां आड हांव

१. भुरगें. २. थडगें.

वतलों । हुसको हो धरूं नाकात असलो । म्हज्या हाडांतल्यान आवाज येतलो । घडटलो संवाद तुमचे कडेन ॥१०७॥
फकत म्हजें करात स्मरण । विस्वासपूर्ण अंतस्कर्णांतल्यान । हातांनी चालूच दवरात भजन । जातलें तुमचें
कल्याण ॥१०८॥ हे भक्तकाम कल्पतरू । समर्थ साई सद्गुरू । हेमाड तुमच्या चरणांक न अंतरूं । दया करात
सगल्यांचेर ॥१०९॥ धांव पाव रे गुरूवरा । भक्तजनांच्या करुणाकरा । सुसेग ना ह्या संवसारा । धांवधपट्यो पुरो
आतां ॥११०॥ आमकां मनमानी करप्यांक । संवसारांतूच घुसपटून रावप्यांक । विशयभोगांक संवकल्ल्यांक ।
आवरून वृत्ती करात अंतर्मूख ॥१११॥ लहारां वांगडा भरकटत । चल्ल्यात आमी भवसागरांत । दिवन वेळाप्रसंगार
हात । करात आमकां भवनिर्मुक्त ॥११२॥ इंद्रियां मेळत तशीं धांवतात । वायट वागपाक प्रवृत्त जातात । स्वैर
न्हंयक बांद घालात । नियंत्रणांत हाडात इंद्रियांक ॥११३॥ इंद्रियां नासत जर अंतर्मूख । आत्मो केन्नाच जायना
सन्मूख । ताचे वीण कशें आत्यंतीक सूख । जातलो जल्म निरर्थक ॥११४॥ घरकान्न पूत सांगाती । कोणूच
उपकाराक येनात अंतीं । एक तूंच निमाणचो सांगाती । सूख निर्मुक्ती दिवपी तूं ॥११५॥ सोडोवन कर्माकर्मांचें
जाळें । कर एकदांचें दुख्खा वेगळें । उद्धार सगले दीन दुबळे । कृपाबळान हे म्हााराजा ॥११६॥ वादावादी हेर
अवकळा । कृपाबळान समूळ निर्दळा । जिबेक लागूं दी नामाचो चाळा । सुनिर्मळा साईराया ॥११७॥ अशें दियात
प्रेम मनाक । घालयात संकल्प विकल्पांक । विसर पडूं दी देह घर भानाक । घालयात म्हजें हांवपणूय ॥११८॥ घडूं
दी तुमचें नामस्मरण । जावचें न्हय हेर स्मरण । येवचें मनाक थीरपण । जावचो न्हय स्पर्श चंचलपणाचो ॥११९॥
तुमी धरतकूच पोटा कडेन । सोंपतलें आमचें काळखी अज्ञान । सुखांत नंदतले तुमच्या उजवाडान । उणाव आसचो

१. दुर्दशा. २. संवय.

॥ अध्याय २५ ॥
 ना कित्याचोच ॥१२०॥ तुमी हे जे पिवयले । निजचरिताचे आमकां पेले । थापटून जे जागे केले । हें कितें पुण्य
 सामान्य ॥१२१॥ फुडल्या अध्यायांत आनीकूय गोड । पूर्ण जातले आयकुप्यांचे लाड । वाडटली साईचरणांची
 आवड । जातली श्रद्धाय घटमूट ॥१२२॥ आयलो एक भक्त दर्शनाक । सोडून आपल्या गुरूचरणांक । करतकूच
 नमस्कार साईपदांक । निजगुरू स्थानाक केलें दृढ ॥१२३॥ तशेच दुसरे एक ग्रहस्थ । गिरेस्त तरीय संकश्टांनी त्रस्त ।
 आयले पूत घरकान्नी सयत । दर्शना खातीर श्रीसाईच्या ॥१२४॥ कसो तांचो पूर्ण केलो हेत । मोडण्यान पिडीत
 तांचो पूत । केलो दर्शनानूच पिडा ^१निर्मुक्त । करून उगडास आदल्या दृश्टांताचो ॥१२५॥ म्हणून हेमाड साईक
 शरण । करता श्रोत्यांक आदरान ^२विनवण । जावन साईकथा ^३प्रवण । करात सार्थक आयकल्ल्याचें ॥१२६॥
 संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । भक्त
^४अभिष्ट संपादनं नांवाचो हो पंचविसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. मेकळो. २. विनंती. ३. आसक्त. ४. इत्सीत वस्त दिवपी.

१. प्रगट जावंक ना. २. गुंथिल्लें. ३. पांवळ्यो.

करची बुद्धी अंतरासक्त । नित्य अनित्य विवेकयुक्त । वैराग्यरत करात म्हाका ॥११॥ हांव तर सदांच विचारशुन्य
मूढ । आसां अशिक्षीत व्हड निगूढ । बुद्धी सदांच दुबावांचेर आरूढ । तातूंतल्यानूच गूढ हें पडलां म्हाका ॥१२॥
गुरूवेदान्त वचनांत भरवसो । दवरतलों हांव अढळ असो । करून मन जसो हारसो । निजबोध ठसो
प्रगट्टलो ॥१३॥ आशिर्वाद दियात साईसमर्था । करात ह्या ज्ञानाची सार्थकता । अणभवा विणें बेठोच बडबडटां ।
परमार्थ कितें सादतलो ॥१४॥ म्हणुनूच बाबा तुमच्या प्रभावान । आंगांत अणभवचें हें ज्ञान । सहज सायुज्य पदार
पावोवन । दान हें दिवचें कृपेचें ॥१५॥ देवा सद्गुरूसाई तेच खातीर । देहाहंता ओंपतां पायांचेर । हांवपण नाच म्हजे
भितर । पळय आतां हांगाच्यान तुजें तूंच ॥१६॥ आपणाय म्हजो देहाभिमान । नाका सूखदुख्खाची जाण । इत्शे
प्रमाण निजसुत्रा चालन । दिवन आवर मन म्हजें ॥१७॥ नाजाल्यार म्हजें जें हांवपण । तेंच स्वता तूंच जावन ।
आपणाय सूखदुख्खाचें भोक्तेपण । नाका हुसको म्हाका ताचो ॥१८॥ जयजयाजी पूर्णकामा । जडचें प्रेम तुज्या
चरणां । मन हें चंचल मंगलधामा । मेळचो सुसेग तुज्या चरणांचेर ॥१९॥ तुजे बगर दुसरो कोण । सांगतलो आमकां
हितवचन । करतलो आमचें दुख्ख निरसन । समाधान मनाचें ॥२०॥ भाग्य शिरडीचें म्हणुनूच जालें । बाबा थंय
आगमन तुमचें । थंयच मुखार वास्तव्य केलें । स्थानाक त्या केलें तीर्थक्षेत्र ॥२१॥ धन्य शिरडी भाग्यवंत । जिका हो
साई कृपावंत । करता तीर्थ पुण्यवंत । अलंकृत आपल्या राबित्यान ॥२२॥ तूंच म्हजी प्राणशक्त । तूंच म्हजे जिबेचो
चालक । थंय हांव कोण तुजे गूण गायक । करपी करून घेवपी तूं स्वताच ॥२३॥ तुजो नित्य सांगात । हीच आमकां
अखेर-सुरवात । तुजें नित्य आयकुवप चरीत । हेंच पारायण आमचें ॥२४॥ अखंड तुजें नामस्मरण । हेंच आमकां

१. गहन. २. चतुर्विध मुक्तींतली एक.

कथाकिर्तन । हेंच आमचें नित्य आख्यान । समाधान हेंच आमकां ॥२५॥ नाका आमकां अशें सूख । जातूंतल्यान
मुकतले आमी भजनाक । हाचे परस अधःपतन तें अदीक । परमार्थ बाधक आसतलें कितें ॥२६॥ खोसयेच्या
दुकांच्या उदकान । धुवया बाबांचे चरण । लावया शुद्धप्रेम चंदन । शुद्ध श्रद्धा न्हेसोवया ॥२७॥ हें अंतरंग पुजा
आचरण । बाह्योपचार ^१पुजेहून । अशे तरेन तुका सुप्रसन्न । सूखसंपन्न करुया ॥२८॥ सात्त्वीक अष्टभाव-कमळ ।
अष्टदल भोव निर्मळ । मन करून एकाग्र ^२अविकल । ओंपुया, निजफळ संपादुया ॥२९॥ लावया भावार्थाचो बुको ।
बांदुया दृढभक्तीचो कमरपटो । ओंपुया पादांगुश्टीं गळो । भोगुया सुवाळो अपूर्व ॥३०॥ प्रितीरत्न अलंकार भुशण ।
उडोवया सर्वस्व उंवाळून । करुया पंचप्राण चंवरी ^३आंदोलन । कश्ट निवारण तन्मय ^४तरंगान ॥३१॥ ओंपुया अशे
तरेन स्वानंदपुजा । अष्टांग गंध-^५अरगजा । अशे आमी आमच्या ^६काजा । साईराजा पुजतां तुमकां ॥३२॥ पूर्ण
जावंक मनांतल्यो इत्सा । ‘साईसमर्थ’ नित्य स्मरुया । ह्याच मंत्रान परमार्थ सादुया । जावया कृतार्थ
निजनिश्ठा ॥३३॥ फाटल्या अध्यायांत जालें कथन । साईसमर्थ दयाघन । करपाक निजभक्तांचें कल्याण । कशी
शिकवण दिताले ताचें ॥३४॥ आतां ह्या अध्यायांत निरुपण । भक्तांक स्वगुरूपदीं स्थापन । करताले कशे तरेन ।
कथा आख्यान तें आयकात ॥३५॥ फाटल्या अध्यायांत निदर्शीत । भक्तपंत कथामृत । श्रोत्यांनो आयकात दिवन
चित्त । तत्व निश्चीत जावपाक ॥३६॥ कसले कसले अणभव दाखयले । कशें निश्ठेचें काजळ घालें । कशें
स्वगुरूपदाचेर अढळ केलें । शांत केलें मन कशे तरेन ॥३७॥ एकदां भोव कश्टांनी एक । पंत नांवाचे भक्त एक । गेले
इश्टा वांगडा शिरडीक । दर्शन घेवंक श्रीसाईचें ॥३८॥ ते आदले अनुगृहीत । आसले आपल्या गुरूपदीं स्थीत ।

१. परस. २. समर्थ. ३. वारो घालप. ४. सत्री. ५. शेंदूर. ६. कार्य.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

कित्याक वच्चें शिरडीक । आयलो दुबाव मनांत ॥३९॥ तरीय जाचो जसो योग । तसो अकल्पीत घडटा भोग ।
आयलो साईदर्शनाचो ओग । जालो अचूक सूखदायी ॥४०॥ आमी आंखची येवजण एक । ईश्वराच्या मनांत
भलतेंच आनीक । कोणाक जमत आडावंक दैवाक । शांत चित्तान हें आयकात ॥४१॥ वचपाचें थारावन शिरडीक ।
सरले भायर बरेच लोक । लागले रेल्वेंत चडपाक । व्हड खोसयेन सगले ॥४२॥ बसले जेन्ना ते गाडयेंत । अचकीत
तांकां हे दिसले पंत । शिरडीक वचपाचो तांचो बेत । कळ्ळो त्या पंतांक ॥४३॥ लोकां मदले बरेच पंतांचे इश्ट ।
तांचे मदले कांय वेय, वेण । वचपाचें नासुनूय पंतांच्या मनांत । बळ्यांच आगऱ्याक सांपडले ॥४४॥ सुरवातीक
पंतांचो विचार । वचपाचें आसलें जे सुवातेर । तिकेदूय काडिल्ली वचपाक थंयसर । बदल्लो विचार तो
मुखार ॥४५॥ इश्ट सोयरे लागले म्हणपाक । चलात वचुया शिरडीक । मनांत नासुनूय तांच्या आगऱ्याक । दिलो
हयकार पंतांनी ॥४६॥ पंत देंवले विराराक । मंडळी गेली शिरडीक । उश्णे घेवन खर्चाक । पंतूय मुंबय गेले
मागीर ॥४७॥ मोडपाक जमलेंना इश्टाचें मन । आपल्या गुरूची मान्यताय घेवन । आयले मागीर शिरडीक
सांगातान । सगले मेळून खोसयेन ॥४८॥ गेले मशिदींत वचपाक । सकाळीं इकरांच्या अदमासाक । गर्दी भक्तांची
पुजेक । जाले खुशाल ते पळोवन ॥४९॥ तेन्ना बाबांचें पळोवन ध्यान । जाले सगले खुशालसंपन्न । इतल्यान
पंतांक मल्लुकें मारून । कोसळ्ळे ते जमनीर ॥५०॥ वगडायलें तांणी सिंतीद । पडले जावन बेशुद्ध । इश्टां मदीं
पातळ्ळी भिरांत । जाले दुखेस्त सगलेच ॥५१॥ लोकांचो व्हड आदार । साईबाबांची कृपेची नदर । शिंपडटकूच
उदक मस्तकार । आयले सिंतिदार परत ॥५२॥ येतकूच पूर्ण भानार । उठून बसले जाग्यार । दिसलें जशें जागरण
खर । करून आतांच उठिल्ले वरीं ॥५३॥ बाबांनी अंतर्ज्ञानांतल्यान । तांची गुरुपुत्रताय वळखून । अभयाचें

आस्वासन दिवन । तांच्या गुरूभजनांत स्थापले ॥५४॥ म्हणलें प्रसंग कसलोय येवं दी । “तकिया अपना छोडना नहीं । निश्चल रावचें 'सद्दीं' । पळोवचें अनन्य एकत्वीं” ॥५५॥ पंतांक पटली ही खूण । आपल्या गुरूचें जालें स्मरण । साईबाबांचें कनवाळूपण । उरलो उगडास जीणभराचो ॥५६॥ तशेच एक मुंबयचे । गृहस्थ हरिश्चंद्र नांवाचे । पुताक दुयेंस मल्लुक्याचें । निर्शेल्ले सामके तातूंतल्यान ॥५७॥ देशविदेशांतले वैज केले । उपाय सगले फुकट गेले । यत्न करून पूर्ण थकले । उरिल्ले साधुसंत फकत ॥५८॥ सन एकुणीसशीं धांत । दासगणूंचीं किर्तनां चलत । श्रीसाईची पातळ्ळी कीर्त । वाडली गर्दी शिरडीची ॥५९॥ ग्रामीण आसुनूय भाग्याची थोर । शिरडी जाली पंढरपूर । वाडलो म्हयमा अपरंपार । वाडली गर्दी आकांताची ॥६०॥ पिडा घालयतात दर्शनान । वा फकत हाताच्या स्पर्शान । तशेच शुद्ध कृपा नदरेन । आयल्यात अणभव लोकांक ॥६१॥ जातकूच अनन्य शरणागत । धन्य, कृतार्थ जाताले भक्त । वळखून सगल्यांचें मनोगत । पूर्ण करीत इत्सा तांच्यो ॥६२॥ उदी स्पर्शानूच पिशाच्चां पळटात । आशिर्वादान पिडा टळटात । कृपा नदरेन बादा चुकतात । लोक येताले धांवून ॥६३॥ अशें महात्म्य कथाकिर्तनांतल्यान । दासगणुंच्या ग्रंथांतल्यान । तशेंच आयकून एकामेकां कडल्यान । लागताली उमळशीक दर्शनाची ॥६४॥ उपाय सगले थकले । कुटुंबा सयत वाटेक लागले । पितळे शिरडीक पावले । पूर्वपुण्यायेन दर्शनाक ॥६५॥ घालो पुताक पांयांचेर । स्वताय दर्शनाक आयले मुखार । तेन्नाच घडलो चमत्कार । जाले पितळे सैरभैर ॥६६॥ साईची जातकूच नदरेक नदर । भुरगो कोसळ्ळो भूंयेचेर । आकांत आवयबापायचेर । परतिले दोळे त्या भुरग्यान ॥६७॥ पडलो बेशुद्ध जमनीर । तोंडांत फेंस भरपूर । पालक जाले थतरवितर । खेपीत आपल्या कर्माक ॥६८॥ गेलो कसो दिसलो

१. सदांच. २. शेट हरिश्चंद्र पितळे.

श्रीसाईसच्चरीत॥

स्वास । तोंडांतल्यान येतालो फेंस । सोडली जगपाची आस । बापूय गर्भगळीत पुराय ॥६९॥ अशे झटके अनेक ।
येवन गेल्ले त्या भुरग्याक । इतलो वेळ नासलो उरूंक । आदीं असो केन्नाच ॥७०॥ असलो केन्नाच पळोवंक
नासलो । हो थारलो काळ जिव्या वयलो । आवयचो जीव गळ्यांत पावलो । पळोवन स्थिती पुताची ॥७१॥
आयिल्लीं कित्याक घडलें कितें । कसले साधू कसलें कितें । केल्ली खटपट तिचें कितें । घातकी कित्याक हे
थारचे पांय ॥७२॥ चोराच्या भंयान घरांत घुसचें । तर घरूच आंगाचेर कोसळचें । तशेंच हें येवप आमचें । जालें अशें
दिसलें ते मातेक ॥७३॥ वाग खातलो म्हूण गायेन । धांवपाक लागचें आकांतान । धरची वाटेर तिका कसायान ।
जालें हें पळयात तशेंच ॥७४॥ पांथस्थ वतांत तापलो । म्हणून झाडाचे सावळेक रावलो । जाल्यार तो रुखूच
कोसळ्ळो । जाली गत ही तशीच ॥७५॥ श्रद्धा दवरून उपाट । पुजेक वच्चें देवळांत । आनी देवुळूच कोसळचें
अचकीत । जालो प्रकार हो तसलोच ॥७६॥ आस्वासन बाबांनी दिलें मागीर । “शांत जायात, धरात धीर ।
भुरग्याक दवरात दुसऱ्या जाग्यार । येतलो रोखडोच तो शुद्धीर ॥७७॥ व्हरात भुरग्याक बिराडार । रोखडोच कांय
खिणां भितर । येतलो तो पूर्ण शुद्धीर । करूं नाकात गडबड बेठीच” ॥७८॥ आसूं, फुडें तशेंच केलें । बाबांचें सांगणें
खरें जालें । पितळे कुटुंब खुशाल जालें । गेले दुबाव विरगळून ॥७९॥ भुरग्याक त्या व्हरतकूच बिराडार । रोखडोच
तो आयलो शुद्धीर । आवयबापायचो सोंपलो धोर । उदेली खोस मुखामळार ॥८०॥ मागीर घेवन घरकान्नीक ।
आयले पितळे दर्शनाक । साश्टांग नमस्कार श्रीसाईंक । केलो नमळायेन अपार ॥८१॥ उठिल्लो पळोवन आपलो
पूत । उपकार मनांतल्यान मानीत । बसले खुशालेन पांय चेपीत । तेन्ना विचारलें हांसत बाबांनी ॥८२॥ “ल्हारां

१. श्रीसाईबाबांचे पांय. २. हुसको.

सहज विचारतकूच खबर शिरडीची । आयली गजाल तीन रुपयांची । संबंद कथेचो जुळना जालो ॥९७॥ विचार करतकूच याद जाली । आवय तांकां सांगपाक लागली । उतरां बाबांचीं सत्य आसलीं । पूर्ण उगडास जालो म्हाका ॥९८॥ आतां तुवें पुताक व्हेलो । शिरडीक बाबांच्या पांयांचेर घालो । तसोच तुका बापायन व्हेल्लो । अक्कलकोटाक तेन्ना ॥९९॥ थंयचे म्हाराजूय सिद्ध । परोपकारी महाप्रसिद्ध । अंतर्ज्ञानी योगी प्रबुद्ध । बापुयूय शुद्ध आचरणाचो ॥१००॥ घेवन तुज्या बापायची पुजा । प्रसन्न जालो तो योगीराजा । प्रसाद म्हणून दोन रुपया । दिल्ले पुजा केल्ले खातीर ॥१०१॥ हेय आदले रुपया दोन । बाळा तुजे खातीर स्वामीन । दिल्ले तेन्ना प्रसाद म्हणून । पुजापाठ करपाक ॥१०२॥ तुमचें देवाच्यांतलें देवता पुजन । तातूंत आसले हे रुपया दोन । करतालो तांची पुजा नेमान । व्हड निश्ठेन तुजो बापूय ॥१०३॥ तांचे निश्ठेची म्हाकाच जाण । वागत गेले निश्ठे प्रमाण । पुजे उपकरणां हीं तांचे फाटल्यान । जालीं खेळणीं भुरग्यांचीं ॥१०४॥ निश्ठा गेली देवा वयली । पुजा करप लजेची थारली । अखेरेक ती बंदूच पडली । दखल रुपयांची घेना कोणूच ॥१०५॥ अशीं बरींच वर्सां गेलीं । रुपयांची त्या जतनायूच सोडली । आसले म्हणपाची यादूय गेली । पडले खंय तरी ते कोनशाक ॥१०६॥ आसूं, तुजें भाग्य व्हडलें । साईं निमतान 'म्हाराजूच मेळ्ळे । यादी त्यो जागोवंक आयले । तशेंच संकश्ट निवारपाक ॥१०७॥ तरी आतां हांगाच्यान फुडें । सोडून दी सगले दुबाव 'कुडे । पळय आपल्या पुर्वजांकडें । नाका वांकडे वेव्हार ॥१०८॥ करपाक लाग रुपयांचें पुजन । संतप्रसादाक मान भुशण । समर्थ साईन ही दाखयली खूण । पुनरुज्जिवन भक्तीचें ॥१०९॥ आयकतकूच ही आवयची कथा । उपाट खोस पितळ्यांच्या चित्ता । पटली साईची व्यापकता । आनी सार्थकताय

१. अक्कलकोटचे स्वामी समर्थ. २. द्वेश.

दर्शनाची ॥११०॥ आवयच्या उतरांचें अमृत । नश्ट भावना करी जागृत । दिलें पश्चातापाचें प्रायश्चीत । दाखयलें
हीत फुडाराचें ॥१११॥ आसूं, जावपाचें जावन गेलें । फुडल्या कार्याक संतांनी जागयले । मानून तांचे उपकार
व्हडले । रावले जागृत निजकार्याक ॥११२॥ असोच आनीक एक अणभव । सांगतां आयकात दिवन भाव ।
भक्तांच्या स्वेत्साचारी मनाचे सभाव । बाबा आवरीत कशे ताचो ॥११३॥ गोपाळ नारायण आंबेडकर । नांवाचो एक
पुणेंकर । आसलो बाबांचो भक्तप्रवर । आयकात कथा ताची सादर ॥११४॥ आंग्लभुंयेंत सरकार दरबारीं
अबकारी खात्यांत ताची नोकरी । धा वर्सां जातकूच ती । बसलो सोडून घरांत ॥११५॥ नशीब घुंवलें जाले पारखे ।
सगलेच दीस नासतात सारके । आयले ग्रहदशेचे १गरके । भोगले बगर ना सुटका कशीच ॥११६॥ सुरवातीक ठाणें
जिल्ल्यांत नोकर । फुडें नशिबांत आयलें १जव्हार । आसले जंय अंमलदार । जाले बेकार थंयच्यानूच ॥११७॥
नोकरी ही उदक १आळवा वयलें । परत कशें जाग्यार पडटलें । यत्न खर करून पळयले । तांणी त्या वेळार ॥११८॥
मात आयलेंना तातूंत येस । निश्चेव केलो रावचें १स्ववश । संकश्टांचो जालो कळस । निरशेले सगल्या
वटांनी ॥११९॥ वर्सांचीं वर्सां बेकारेंत गेलीं । आशिल्ल्या नाशिल्ल्याची माती जाली । संकश्टांचेर संकश्टां
आयलीं । जालें जगप कुस्तार ॥१२०॥ अशीं गेलीं वर्सां सात । दर वर्सा शिरडीक वचत । बाबां मुखार गाराणें
मांडीत । लोटांगणां घालीत दीसरात ॥१२१॥ वर्स एकुणीसशीं सोळांत । खचले पूर्ण मनांत । आत्महत्येचो विचार
मनांत । शिरडी क्षेत्रांत वचून ॥१२२॥ घरकान्नी सयत त्या वेळार । रावले शिरडीक म्हयनोभर । कितें एके राती
वेळार । घडली घडणूक ती आयकात ॥१२३॥ दीक्षितांच्या वाड्या मुखार । एके बैलांचे गाडयेचेर । बशिल्ले

१. वाटोळें, भोंवताडे. २. शारा लागींचे गांव. ३. तेन्याचो खोलो. ४. मेकळो, स्वतंत्र.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

आसतना आंबेडकर । चलताली मनाची घालमेल ॥१२४॥ उबगल्ले ते जिणेक । निरशेवणी सामकी मनाक ।
नाकात हे त्रास आतां आनीक । सोडिल्ली आस जगपाची ॥१२५॥ करून असो विचार । जावन जिवाचेर उदार ।
बायंत उडी मारपाक तयार । जाले तेन्ना आंबेडकर ॥१२६॥ आनीक कोण नात लागीं । पळोवन ती संद बरी ।
करची मनाची इत्सा पुरी । जावचो दुख्खा मेकळो एकदांचो ॥१२७॥ आत्महत्त्येचें पाप भयंकर । तरीय मनाचो केलो
निर्धार । पूण बाबा साई सुत्रधार । तांणी हो अविचार केलो पयस ॥१२८॥ थंयच चार पावलांचेर । एका खानावळ
चलोवप्याचें घर । ताकाय बाबांचोच आदार । तोय सेवेकरी बाबांचो ॥१२९॥ सगुणान येवन हुंबऱ्यार । विचारलें
आंबेडकरांक त्या वेळार । ही अक्कलकोट स्वामींची पोथी केन्ना तरी । वाचिल्ली व्हय आदीं तुवें ॥१३०॥
पळोवया ती पोथी म्हणून । घेतली हातांत आंबेडकरान । पळयलीं पानां सहज चाळून । वाचपाक लागले
मदींच ॥१३१॥ कर्मधर्मसंयोग कसो । विशयूय आयलो ज्युस्त तसो । अंतर्वृत्तींत वाचपा सारको । आयलो अणभव
तत्काळ ॥१३२॥ आपसूक आयली जी कथा । समेस्त श्रोत्यांक सांगतां आतां । तात्पर्य अर्थान ल्हान करतां । ग्रंथ
विस्तारतलो म्हणून ॥१३३॥ अक्कलकोटीचे संतश्रेष्ठ । आसतना म्हाराज अंतर्निश्ठ । भक्त एक भोव पिडेस्त ।
जालो खंती दुखेस्त ॥१३४॥ केली सेवा अनेक दीस । पिडा मुक्तीची धरून आस । तरीय सोंसूंक जायनात ते
कश्ट । जालो दुखेस्त सामकोच ॥१३५॥ करून आत्महत्त्येचो निर्धार । पळोवन रातीचो प्रहर । वचून एके
बायचेर । केलो नाश कुडीचो ॥१३६॥ इतल्यान म्हाराज थंय आयले । स्वता ताका जिवदान दिलें । “भोगपाचें
आसा तें भोगचेंच पडटलें” । केलो उपदेश उपरांत ताका ॥१३७॥ आपल्या आदल्या कर्मा प्रमाण । दुख्ख कश्ट
भोगले वीण । जाले बगर भोग भोगून । आत्महत्या योग करतलो कितें ॥१३८॥ हो भोग उरल्यार अर्दकुटो । जल्म

ॐ षेवचो पडटा दुसरो । म्हणून तसोच सोंस कश्ट मातसो । आत्महत्त्यारो नाका जावंक ॥१३९॥ कथानक हें वाचले
उपरांत । जाले आंबेडकर अजापीत । लजेक पडलो अवचीत । पळोवन व्यापकताय बाबांची ॥१४०॥ आंबेडकर मनांत
समजले । आदलें कर्म भोगचेंच पडटलें । हेंच ह्या प्रसंगांतल्यान सुचयलें । केलेंना धाडस तेंच जालें बरें ॥१४१॥ जशी
वाचा आकाशवाणी । तशीच ह्या दृश्टांताची करणी । भक्ती जडली साईंच्या चरणीं । अघटीत घटणी बाबांची ॥१४२॥
साईंची शिटकावणी सगुणाच्या मुखांतल्यान । अशे तरेन त्या पुस्तकांतल्यान । पावूंक नासली जर आपले मेरेन ।
जावपाची दुर्दशा जल्माची ॥१४३॥ फुकट जीव वचपाचो । घरकान्नीचेरूय काळ येवपाचो । कुटुंबाचेर खेव
पडपाचो । मुकपाचो सुवार्थ परमार्थाक ॥१४४॥ पोथयेचें करून निमीत्त । बाबांनी सगुणाक केलो प्रवृत्त । करपा
पसून आत्मघात । वळोवपाक मन म्हजें दुसरे कडेन ॥१४५॥ प्रकार जर तो नासलो घडूंक । बावडो फुकट मुकपाचो
जिवाक । मात जंय साई सारको तारक । तो कितें मारपी मारतलो ॥१४६॥ अक्कलकोट स्वामींची भक्ती । ह्या
भक्ताच्या बापायक आसली । तीच फुडें चलयत ही प्रचिती । हाडून दिली बाबांनी तांकां ॥१४७॥ आसूं, मुखार
बरेंच जालें । तेय दीस पयस गेले । ज्योतिशविद्येंत कश्ट केले । फळूय योग्य आयलें तांचें ॥१४८॥ साईकृपेच्या
प्रसादान । फुडें बरे दीस येवन । ज्योतिशविद्येंतल्या प्राविण्यान । गरिबी जाली पयस तांची ॥१४९॥ वाडलें
गुरूचरणीं प्रेम । मेळ्ळें सूख कुशल क्षेम । मेळ्ळें गृहसौख्य आराम । जाली जीण तांची सुखाची ॥१५०॥ अशे
असंख्य चमत्कार । एका परस एक थोर । सांगल्यार जातलो ग्रंथविस्तार । म्हणून फकत सार सांगलो ॥१५१॥ हेमाड
साईचरणांचेर शरण । फुडल्या अध्यायांत गोड कथन । विष्णुसहस्रनामाचें दान । दिलें बाबांनी श्रामाक ॥१५२॥

१. माधवराव देशपांडे.

284

E
E
E
E

[illegible]

म्हजें हे व्याप फुकट । ही सगली माया बनावट । जशी सावळी दनपारची ॥११॥ बादची न्हय मायेची गुंतागूंत । अशें
जर आसत मनांत । साईचरणीं पूर्ण जायात । शरणागत अनन्य भावान ॥१२॥ लावपाक मायेचो अंत । वेदशास्त्र्यांनी
तेंकयले हात । पळयतलो जो भुर्ती भगवंत ॥ तोच तो तरतलो खात्रेन ॥१३॥ सोडून निजामशायी । धन्य तो पाटील
चांदभाई । वांगडा घेवन फकीर साई । आयलो सुरवातीक नेवाशांत ॥१४॥ थंय वर्स स म्हयन्यांचो । जातालो
राबितो फकिराचो । थंयच कमा कानड गांवचो । रावलो तांच्या सांगाताक ॥१५॥ आसूं, फुडें नामनेची 'टाकळी' ।
घेवन थंयचो दगडू तांबोळी । कमा अशी मंडळी आयली । बाबां वांगडा शिरडीक थंयच्यान ॥१६॥ सगल्याक
जाग्याजाग्यांचेर । पवित्र थळां तिर्थी अपार । पूण साईच्या भक्तांक मात । शिरडीच भोव पवित्र ॥१७॥ नशिवान
जर येवंक नासलो योग । खंयचो मागीर हो महाभाग । आमकां गरिबांक 'हो संयोग' । व्हड भाग्य हें आमचें ॥१८॥
जे जे भक्त शरणागत । 'साधपाक तांच्या कार्याचो अर्थ' । साई तांकां दाखयत यथार्थ । सन्मार्ग तांच्या
हिताचो ॥१९॥ तरी श्रोत्यांनो एकाग्र मनान । करात सच्चरीत आवर्तन । तें हें परम गुरूकृपा साधन । चरित्र पावन
श्रीसाईचें ॥२०॥ फाटल्या अध्यायांत निरुपण । एकल्याक ताच्या गुरूपदीं स्थापन । दुसऱ्याक जागयलो दिवन ।
खूण अक्कलकोट स्वामींची ॥२१॥ एकल्याचो चुकयलो आत्मघात । आंखून येवजण अकल्पीत । जिवदान दिलें
खीणभरांत । टाळून आयिल्लें मरण ॥२२॥ आतां ह्या अध्यायांत कथन । केन्ना साई कशे प्रसन्न । जावन करीत
अनुग्रहदान । सूखसंपन्न भक्तांक ॥२३॥ दीक्षाप्रकार तो अद्भूत । कसो कोणा कडेन जायत । विनोदपूर्ण हांसत
खेळत । आयकात श्रोत्यांनो सावचीत ॥२४॥ उपदेशाच्यो तरा असंख्यात । सांगल्यात आदीं ह्याच ग्रंथांत । जशी

१. एके वनस्पतीचें नांव. २. श्रीसाई सांगाताचो. ३. मेळोवपाक.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

जाची ग्रहणशक्त । सांगताले मार्ग तसोच ॥२५॥ वैजाक कळटा रोगाचें निदान । ताकाच कळटा मात्रेचो गूण ।
पिडेस्ताक नासता ताची जाण । म्हणटा हाड गोड पयलीं ॥२६॥ गोड गोड तरीय वायट । पिडेस्त ताचे खातिरूच
धरता हट्ट । धरिना वखदाची वाटी हातांत । दवरले बगर गोड हातार ॥२७॥ चलना सक्ती पिडेस्ताचेर । वैज
येवजण आंखता मागीर । हेत साध्य करचे खातीर । आदीं गोड मागीर दिता वखद ॥२८॥ मात प्रमाण बदलता
ताचें । जातूंत दोश लिपतात गोडाचे । तोंड कडू जायना घेवप्याचें । तीच रीत श्रीसाईंची ॥२९॥ होच न्हय सगल्याक
नेम । अधिकार आनी मनोधर्म । जशी सेवा भक्त प्रेम । तसोच उपक्रम अनुग्रहाक ॥३०॥ बाबांची एकेक कृती
अजापीत । कोणाचेरूय जेन्ना प्रसन्न जायत । ताका मागीर अनुग्रह दीत । आयकात कशे रितीन तो ॥३१॥ आयलें
म्हणटकूच तांच्या मनांत । नासतना कोणाच्या मनां ध्यानांत । सहज फकांडां करीत करीत । करताले कल्याण
भक्तांचें ॥३२॥ इत्सा जातकूच वाचपाची ग्रंथ । सहज येतालें भक्तांच्या मनांत । दिवन ग्रंथ बाबांच्या हातांत ।
प्रसाद म्हूण तो घेवचो ॥३३॥ उपरांत त्या ग्रंथाचें वाचन । केल्ल्यान जातलें श्रेयसंपादन । आयकुपी सांगप्याचें परम
कल्याण । प्रसादपूर्ण आयकप तें ॥३४॥ कोण दशावतार चित्रां । कोण दशावतारांचीं स्तोत्रां । कोण गीते सारकीं
पवित्र पंचरत्नां । ओंपताले पुस्तकां चरित्रां ॥३५॥ दासगणूय ओंपीत संतलीलामृत । जाल्यार केन्ना भक्तलीलामृत ।
कोण विवेकसिंधु ग्रंथ । बाबा ते दिताले शामा कडेन ॥३६॥ म्हणटाले शामा पुस्तकां व्हरात । दवरात हीं बांदून
घरांत । शामा नमळायेन आज्ञा मानीत । दवरताले पुस्तकां दप्तरांत ॥३७॥ भक्त अशें चिंतून मनांत । दुकानांतल्यान
ग्रंथ हाडीत । ते दिवन बाबांच्या हातांत । प्रसाद म्हूण मागचे ॥३८॥ सभाव बाबांचो जरी उदार । हेंय करपाक लागता
धीर । व्हरताले माधवरावांक बरोबर । काडटाले तांकां मुखार ॥३९॥ तांचे कडल्यान बाबांच्या हातांत । संद पळोवन
श्रीसाईसच्चरीत ॥

दिताले ग्रंथ । बाबांक जशें ग्रंथाचें म्हत्व । तशीच जाणीव भक्तस्थितीचीय ॥४०॥ भक्तांनीं ग्रंथ दिवचे । बाबांनीं ते सहज चाळचे । मागीर ते परत मेळचे । म्हणून पसरचे हात भक्तांनीं ॥४१॥ पूण बाबा ते दवरून घेत । काडून शामा कडेन दीत । भितर व्हरून दवर म्हणीत । नीट सांबाळून सारके ॥४२॥ तेन्ना शामा बाबांक म्हणीत । हे जे भक्त पसरतात हात । तांचे तांकां दिवया परत । तरीय ते सांगताले दवरूंक ॥४३॥ काका महाजनी नांवाचे भक्त । वाचताले जे नेमान भागवत । घेवन वांगडा ग्रंथाची प्रत । आयले एकदां शिरडीत ॥४४॥ माधवरावांक मेळपाक आयले । वाचपाक म्हूण पुस्तक उखल्लें । हातांत धरून मशिदींत गेले । सहज विचारलें बाबांनीं ॥४५॥ शामा हें पुस्तक कसलें । शामान सगलें बाबांक सांगलें । बाबांनीं तें हातांत घेतलें । दिलें परत पळोवन ॥४६॥ हेंच पुस्तक हीच प्रत । हेंच नाथांचें भागवत । दिल्लें स्वता बाबांनीं हातांत । महाजनींच्या आदींच ॥४७॥ ग्रंथ न्हय तो मालकीचो । आसा काका महाजनींचो । जाल्या इत्सा तात्पुरतो वाचपाचो । सांगलें स्पश्टपणान ॥४८॥ तरीय बाबांनीं म्हणलें शामाक । जे अर्थी हांवें हो दिला तुका । दवर तूं तुज्या संग्रहाक । येतलो उपेगाक दप्तरांत ॥४९॥ आसूं, कांय तेंपान परत । काका महाजनीं आयले शिरडींत । येतना हाडलें दुसरें भागवत । स्वता ओंपलें हातांत साईच्या ॥५०॥ प्रसाद म्हणून परत दिलें । “नीट सांबाळून दवर” म्हणलें । तेंच जिवाभावाक तुमच्या येतलें । दिलें आस्वासन काकांक ॥५१॥ “हेंच तुज्या उपेगाक येतलें । दिवं नाका कोणाक तत्काळ” म्हणलें । अशें व्हड कळकळेन सांगलें । स्विकारलें प्रेमपूर्वक तें काकांनीं ॥५२॥ बाबा स्वता 'अवाप्तकाम । पदार्थ वस्ती विशीं पूर्ण निश्काम । भागवत जांचो आचरण धर्म । गरज कित्याक संग्रहाची ॥५३॥ कोणाक कळत बाबांचें मन । पूण हें

ग्रंथांचें संमेलन । वेव्हारी नदरेन अती पावन । आयकुपाचें साधन निजभक्तांक ॥५४॥ शिरडी आतां पवित्र थळ । देशोदेशींचे शिश्य सकल । येवन एकठांय वेळावेळार । मांडटले जेन्ना ज्ञानसत्र ॥५५॥ तेन्ना हे ग्रंथ येतले उपेगाक । दप्तरांतल्यान दाखोवपाक शामाक । आपूण जेन्ना वतलों निजधामाक । जातले प्रतिमा ग्रंथ हेच ॥५६॥ अशे हे ग्रंथ परम पावन । आसूं शिरडी वा हेर स्थान । वाचतना भक्तांक स्मरण जावन । संग्रहकारण थारचे ॥५७॥ जावं रामायण वा भागवत । परमार्थाचो खंयचोय ग्रंथ । वाचतकूच रामकृष्णाचें बी चरीत । दिसताले साईच सगल्याक ॥५८॥ दिसतालें ह्या ग्रंथांचे विभुतींत । साईच नटला ते ते स्थितींत । आयकुपी, सांगपी नित्य पळयतात । मुखार मुर्ती श्रीसाईची ॥५९॥ ग्रंथ ओंपतात गुरूक । वा दितात दान ब्राह्मणांक । तातुंतूय आसा पुण्य दिवप्याक । शास्त्र प्रमाण ह्या अर्थाक ॥६०॥ हें कितें स्वल्प प्रयोजन । वा जें शामाक बाबांचें नियोजन । तुवें हे ग्रंथ व्हरून । दवरचे सांबाळून कार्यालयांत ॥६१॥ जसो शामा भक्त निस्सीम । तितलेंच ताचेर बाबांचें प्रेम । ताका लावचो कितेंय तरी नेम । उपरासली इत्सा साईमनांत ॥६२॥ तेन्ना तांणी पळयात कितें केलें । जरी शामाच्या मनांत नासलें । तरीय अनुग्रह करपाक लागले । कशे रितीन तें आयकात ॥६३॥ एका दिसा मशिदींत । बुवा रामदासी एक । आसलो ताचो नेम । रामायण वाचपाचो ॥६४॥ फांतोडपारार तोंड बी धुवन । न्हावन शुद्ध भस्म लावन । भगवें वस्त्र न्हेसून । मांडलें तांणी अनुष्ठान ॥६५॥ विष्णुसहस्रनाम आवर्तन । उपरांत अध्यात्म रामायण । पारायणांचेर पारायण । श्रद्धापरिपूर्ण चलचें ॥६६॥ असो बरोच तेप वतकूच । माधवरावांचो वेळ येतकूच । साईसमर्थ कितें करीत स्वताच । आयकात कथा ही ताची ॥६७॥ माधवरावांची सेवा आयली फळाक । लावचो कितें तरी नेम जिवाक । भक्तीमार्गाचो जावचो प्रसाद । मेळचो सुसेग संवसारांत ॥६८॥ अशें बाबांच्या दिसलें मनाक । लागीं

आपोवन रामदासाक । म्हणलें “घांस मारून आयलो पोटांत । पडटात दिसता आंतकड्यो तुटून ॥६९॥ चल, घालोवपाक ही पोटदुखी । घेवन यो बेगोबेग सोनामुखी । मारले बगर थोडीशी फकी । वच्ची ना दूखदूख पोटाची” ॥७०॥ बावड्या रामदासान भावार्थान । पोथयेंत घालून दवरली खूण । गेलो बाजारांत धांवून । मानून आज्ञा श्रीसाईची ॥७१॥ रामदास उठलो पोथये वयल्यान । बाबांनी कितें केलें हेवटेन । तत्काळ उठून आसना वयल्यान । गेले सरळ पोथये कडेन ॥७२॥ आसली हेर पोथयांत । पोथी विष्णुसहस्रनामाची एक । उखलून बाबांनी घेतली हातांत । बसले येवन आसनाचेर ॥७३॥ म्हणलें “शामा ही पोथी कितली । आसा पळय कल्याणकारी । म्हणून तुजे कडेन दितां ती । पळय मुजरत वाचून ॥७४॥ एकदां म्हाका उपरासली नड । काळीज लागलें करपाक धडधड । जाली जिवाची चडफड । दिसना धडगत म्हजी म्हाकाच ॥७५॥ अशा त्या प्रसंगाक । कितें केलें हांवें आयक । पोथयेचो हे जालो उपेग । तरलो हो जीव तिकाच लागून ॥७६॥ खीणभर काळजाक सुसेग दिलो । तत्काळ हो जीव थंड जालो । दिसलें अल्लाच पोटांत देंवलो । जीव हो जगलो तिचेच खातीर ॥७७॥ म्हणून शामा ही तुका व्हर । वाचपाक हळूहळू सुरू कर । सदांच घे कसलेंय अक्षर । खोसदिणी व्हड ही” ॥७८॥ शामान म्हणलें ती आपणाक नाका । कळळ्यार रामदास तापयतलो म्हाका । हांवेंच चोरल्या दिसतलें ताका । भिरांत गैरसमज जावपाची ॥७९॥ आदींच तो सभावाचो पिसांट । आवटो खाश्ट तापट । कित्याक जाय ही कटकट । नाका मनस्ताप फुकटचो ॥८०॥ भरीक पोथयेची लिपी संस्कृत । म्हजी भाशा गांवठी अपवित्र । जोडाक्षरूय जिवेचेर ना उमटत । उच्चार पूर्ण म्हजे अस्पश्ट ॥८१॥ पळोवन बाबांचें कृत्य सकळ । बाबा लायतातशे दिसले कळ । बाबांक

१. ह्या नांवान बाबा माधवरावांक उलो मारताले. २. विष्णुसहस्रनाम.

शामाची कितली कळकळ । नासली जाणीव ताची शामाक ॥८२॥ “शामा म्हजो आसतलो पिसो । पूण म्हाका
पूर्ण लळो ताचो । मोग लायता जिवाक आगळो । ताचो कळवळो म्हाका व्हड ॥८३॥ ही विष्णुसहस्रनाम माळ ।
बांदतलों स्वता ताच्या गळ्यांत । घालयतलों ताचें संवसारदुख्ख । लायतलों संवय जिवेक ॥८४॥ नाम पापाचे दोंगर
फोडटा । नाम देहाचें बंधन तोडटा । नाम वान्सेच्यो कोंडी सोडटा । उडयता हुमटून समूळ ॥८५॥ नाम काळाची
मोडटा मान । चुकयता जल्ममरण आकर्शण । अशा सहस्रनामाची मनांतल्यान । लागची गोडी शामाक ॥८६॥ नाम
यत्नांनी घेतल्यार शुद्ध । यत्नां विणेंय नासता अशुद्ध । मुखांत आयलें जर अनपेक्षीत । करतलें प्रगट प्रभाव ॥८७॥
नामा सारकें सोंपें आनीक । साधन ना अंतःशुद्धीक । नाम जिवेचें भुशण एक । नाम पोशण परमार्थाचें ॥८८॥ नाम
घेवपाक लागना न्हाण । नामाक ना विधी आचरण । नामान सकल पाप निर्दळण । नाम पावन पूर्ण सदांच ॥८९॥
अखंड म्हजेंय नाम घेतल्यार । जातलो खरोखर बेडा पार । लागना साधन कसलेंच हेर । मेळटलो मोक्ष
हाताक ॥९०॥ म्हज्या नामाचो ध्यास सतत । धुवन वतलीं ताचीं पापां समेस्त । तो गुणेस्ता परस गुणेस्त । जाका
जप म्हज्या नामाचो” ॥९१॥ हेंच बाबांचें मनोगत । ते प्रमाण मागीर ते वागत । शामा जरी नाका म्हणीत । बाबा तें
घालीत बोल्सांत ॥९२॥ वाडवडिलांची पुण्याय सबळ । तातूंतल्यानूच साईकृपेचें फळ । अशें हें सहस्रनाम निर्मळ ।
घालयतलें तळमळ प्रपंचाची ॥९३॥ हेर कर्मांक लागतात विधी । नाम केन्नाय घेवचें निरवधी । ताका ना काळ
वेळ बाधी । उपासना सादी ना आनीक ॥९४॥ नाथांनीय हेच तरेन । आपल्या एका शेजाऱ्याचेर व्हरून । हेंच
सहस्रनाम माथ्यार मारून । लायलो मार्गाक परमार्थाच्या ॥९५॥ नाथांच्या घरांत सदांच पुराण । शेजारी जातीचो

१. सेगीत.

श्रीसाईसच्चरीत॥

ब्राह्मण । सोडिल्लो ताणें आपलो धर्म । बुडिल्लो वायट वेसनांनी ॥१६॥ केन्ना करिना पुराण श्रवण । वाड्यांत पावल दवरिना दुर्जन । नाथांक ताची दया येवन । धाडलें ताका आपोवणें ॥१७॥ उच्चवर्णीय आसून जल्म । फुकट वता हें जाणून वर्म । नाथांक आयली दया परम । कसो हो पावतलो मोक्षाक ॥१८॥ म्हणुनूच ताणें न्हयकारल्यार पसून । दिलो सहस्रनामाचो नित्यपाठ घालून । श्लोक एकेक वाचून वाचून । जालो ताचो पूर्ण उद्धार ॥१९॥ 'ह्या सहस्र नामाचो पाठ । चित्तशुद्धीचो मार्ग 'धोपट' । परंपरागत हो परिपाठ । ताचीच ही धडपड बाबांक ॥१००॥ तेवटेन रामदास आयलो धांवत । घेवन सोनामुखी वखद । 'अण्णा उबेच कळीचे नारद । खबर पूर्ण सांगली ॥१०१॥ रामदास मुळाचोच शिरफाल्त । वयल्यान नारद उजो पेटयत । मागीर सांगात कोणाक जमत । गावपाक आगळेपण त्या प्रसंगाचें ॥१०२॥ रामदास आदींच दुबावी मनांत । माधवरावांचोच दुबाव घेत । फारावपाक आपली पोथी म्हणीत । घाले बाबांक मध्यस्थीक ॥१०३॥ सोनामुखीची विसरलो खबर । घसरलो तो माधवरावांचेर । रागान जालो इंगळो प्रखर । केलो शिंवर गाळींचो ॥१०४॥ पोटदुखीचें हें धोंग सगलें । तुवेंच बाबांक मुखार काडले । म्हज्या पोथयांचेर तुजे दोळे । चलचें ना हें म्हजे मुखार ॥१०५॥ पराक्रमी हांव रामदास नांवाचो । पोथी घेतले बगर ना सोडचों । तकली ही तुजे मुखार फोडटलों । व्हांवयतलों पाट रक्ताचे ॥१०६॥ म्हजे पोथयेचेर तुजो दोळो । स्वताच रचून हो खेळ सगलो । घालून बाबांचेर जातलो मेकळो । नांवा निराळो रावून ॥१०७॥ माधवरावान खूब समजायलो । रामदास आयकुपाक तयार नासलो । तेन्ना माधवराव कितें उलयलो । आयकात तें शांत

१. केशवस्वामीकृत श्रीएकनाथस्वामींचें चरित्र, अ. ५७, ओ. ३४ ते ७१ पळयात.
२. सरळ. ३. अ. अण्णा चिंचणकर (दामोदर घनश्याम बाबरे).

चिन्तान ॥१०८॥ हांव कपटी म्हूण बेठो । करूं नाका आरोप नस्तो । कितलो पोथयेचो करता उदो । असल्यो पोथयो पायलेक पंचवीस ॥१०९॥ तुजे ते पोथयेक लागलां भांगर । काय लागल्यात हिरे ना खबर । बाबांचोय विस्वास ते खातीर । धरिना तूं हें योग्य न्हय ॥११०॥ हट्टीपण ताचें पळोवन । विचारलें बाबांनी आपलेपणान । “असो नेटान आड्ड्यो मारून । तापता कित्याक रे रामदासा ॥१११॥ आरे, हो शामा भुरगो आमचोच । शिरो तूं ताणटा कित्याक बेठ्योच । कित्याक तमाशा करता वगीच । जगा मुखार हो असो ॥११२॥ असो कसो तूं कलह तत्पर । कित्याक उलयना गोड उतर । इतल्यो ह्यो पोथयो वाचुनूय निरंतर । अजुनूय अंतस्कर्ण अशुद्ध ॥११३॥ सदांच अध्यात्म रामायण वाचता । सहस्रनामाचें आवर्तन करता । तरीय असो स्वैर वागता । आनीक म्हणटा स्वताक रामदास ॥११४॥ असो कसो तूं रामदास । तुवें सर्वार्थान आसूंक जाय उदास । तरीय सुटना पोथयेची आस । कितें ह्या कर्माक म्हणपाचें ॥११५॥ रामदासींक नासची ममता । ल्हान व्हडां विशीं आसची समता । तुजी तर ह्या भुरग्याक विशमता । झोमून घेता पोथी हातांतल्यान ॥११६॥ चल बस वचून तुज्या जाग्यार । पोथयांचो तूं सोड विचार । मनीस मेळचो ना आकल्प सोदल्यार । विचार अंतस्कर्णांत राखचो ॥११७॥ तुजे पोथयेची कसली महती । शाम्याक तातूंत कसली गती । हांवेंच थंयच्यान उखल्ली ती । आनी दिली ताचे कडेन ॥११८॥ तुका जाल्यार ती तोंडपाठ । शाम्याक दिवचें अशें आयलें मनांत । वाचून दवरतलो आवर्तनांत । कल्याण भोव जातलें” ॥११९॥ कितली ती वाणी रसाळ । म्होंवाळ आनी कनवाळ । तितलीच स्वानंदजळ शितळ । कितली भोव अपूर्व ॥१२०॥ रामदास शिटकावलो मनांतल्यान । म्हणलें माधवरावांक फणफणून । घेतलों पंचरत्नी गीता बदलून । हें तुका आतां

१. भेद. २. जगाचे अखेरे मेरेन. ३. जाणविकाय. ४. तिच्या बदलाक.

सं० ॥ १२१॥ रामदास इतलो निवळ्ळो । माधवराव खोशी जालो । एकूच कित्याक हांव धा दितलों । गीता तुका बदलाक ॥ १२२॥ आसूं, फुडें तो वाद निवळ्ळो । गीता ग्रंथ जामीन उरलो । देव गीतेचो जाका ना कळ्ळो । ताका गीता कित्याक ॥ १२३॥ साई मुखार अध्यात्म रामायण । करतालो जो पारायणांचेर पारायण । त्या रामदासान साईक तोंड दिवन । करचें झगडें कित्याक अशें ॥ १२४॥ हें तरी हांव सांगतलों कसो । दोश कोणाक दितलों कसो । प्रकारूय जर तो घडूंक नासलो । जाल्यार म्हत्व कशें कळपाचें ॥ १२५॥ इतलें झगडें लायलें जाणें । बाबांचेंय घालयलें दुखणें । कल्याण आसा म्हजें 'जेणें । अलोकीक देणें साईचें ॥ १२६॥ जावंक नासलो जर हो वाद । बसचो नासलो माधवरावांचो विस्वास । खरेंच चडचें नासलें अक्षर जिबेक । पाटूच जावचें नासलें ताका ॥ १२७॥ असो हो साईनाथ प्रेमळ । खेळगडो परमार्थाचो दुर्मीळ । दामीत केन्ना कसली 'कळ । करणी 'अकळ तांची ॥ १२८॥ फुडें शामाची भक्ती वाडली । 'दीक्षितांक- 'नरक्यांक ही उजळणी दिली । अक्षरवळख करून घेतली । केली पोथी तोंडपाठ ॥ १२९॥ आसूं, हो माधवरावांचो 'वाद । साई शुद्धबोध अनुवाद । परमानंदपूर्ण हो विनोद । निर्विवाद सूखदिणो ॥ १३०॥ तशेच ब्रह्मविद्येचे जे अभ्यासक । व्हड मोग तांचो बाबांक । प्रसंगा प्रमाण अभिव्यक्तीक । दाखयताले कशे पळयात ॥ १३१॥ एकदां जोगांचें टपालांत । आयलें पार्सल शिरडी पोस्टांत । घेवपाक तें धांव धांवत । गेले ते थंयसर ॥ १३२॥ पुस्तक पळयता जाल्यार तें भाश्य । लोकमान्यांचें गीतारहस्य । खांकेक मारून

१. जातूंतल्यान. २. बटन. ३. कळपाक कुस्तार.
४. हरी सीताराम दीक्षित, बिए, एलएलबी, सॉलिसिटर.
५. प्रो. गणेश गोविंद नरके, एमए. ६. साईबाबां वांगडा जाल्लें उलोवप.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

मशिर्दीत । गेले दर्शना खातीर ॥१३३॥ बागयतना तकली नमस्कारा खातीर । पार्सलूय पडलें बाबांच्या पांयांचेर ।
“बापूसाब हो कितें प्रकार” । विचारलें तांकां बाबांनी ॥१३४॥ पार्सल मागीर थंयच फोडलें । कसलें, कितें तेंय
सांगलें । ग्रंथा सयत बाबांच्या हातांत दिलें । पळयलें तें बाबांनी ॥१३५॥ ग्रंथ काडून घेतलो हातांत । पळयलो
चाळून खीणभरांत । बोल्सांतल्यान एक रुपया काडीत । दवरलो वयर कवतुकान ॥१३६॥ रुपया सयत तो ग्रंथ ।
घालो जोगांचे व्हंटयेंत । म्हणलें हो पुराय वाचात । जातलें तुमचें कल्याण ॥१३७॥ अश्यो अनुग्रहकथा बाबांच्यो ।
सांगूं येतल्यो जायत्यो । पूण त्यो जातल्यो ग्रंथ विस्ताराच्यो । म्हणून थोडे भितर सांगल्यात ॥१३८॥ एकदां शिरडींत
अशें जालें । दादासाहेब खापर्डे आयले । घरच्यां सयत थंय रावले । भक्तीन रंगले बाबांचे ॥१३९॥ खापर्डे नासले
सामान्य गृहस्थ । तें एक व्हड विद्वान प्रस्थ । साई मुखार जोडून हात । दवरीत मस्तक पांयांचेर ॥१४०॥ आंग्लविद्या
पारंगत । कायदेतज्ज्ञां मदीं किर्तीमंत । उलेवपांतल्यान सगल्यांक हालयत । साई मुखार मात धरीत
मोनेपण ॥१४१॥ भक्त बाबांचे असंख्यात । मात तांचे कडेन मौनव्रत । खापर्डे नूलकर बुट्टी विरयत । धरपी भक्त
मेळ्ळोना ॥१४२॥ हेर सगले उलयताले । कांय जाण वादूय घालताले । भीडभाड मुर्वत धरिनासले । मौनव्रत तें ह्या
तिगांक ॥१४३॥ फकत धरिनासलेच मौन । बाबां मुखार बागयताले मान । अवर्णनीय तांचें तें लीनपण ।
श्रवणशालीनतायूय तशीच ॥१४४॥ विद्या पन्नास तरेन । समजून घेवच्यो जांचे कडल्यान । ते दादा साहेबूय मौन ।
धरताले मशिर्दीत येतांच ॥१४५॥ वेदांचें कितलेंय तेज । शुद्धब्रह्मा मुखार निस्तेज । साई परब्रह्ममुर्ती सतेज ।

१. तज्ज्ञ. २. तेजस्वी.

श्रीसाईसच्चरीत ३५८

लजयताली ती विद्वत्तेक ॥१४६॥ राबितो तांचो चार १मास । घरकान्न रावली म्हयने सात । दोगांकूय दिसानदीस ।
भोव खोस भोगली ॥१४७॥ घरकान्न व्हड निश्ठावंत । साईचरणांचेर प्रेम अत्यंत । साईक नेमान निवेद्य हाडीत ।
मशिदींत आपल्या हातांनी ॥१४८॥ जे मेरेन जायनासलें निवेद्य ग्रहण । ते मेरेन अस्तुरेक उपोशण । म्हाराजांनी
करतकूच सेवन । मागीरूच जेवण तिचें ॥१४९॥ आसूं, एकदां आयली वेळ । बाबा परम भक्तवत्सल । अस्तुरेची
श्रद्धा पळोवन २अचल । दाखयलो मार्ग निर्मळ ॥१५०॥ दरेकल्याची रीत आगळी । बाबांची मात सामकीच वेगळी ।
हांसतां खेळटां अनुग्रह ३वितरी । जो उरचो वृढ अंतरांत ॥१५१॥ एकदां सांजो शिरो पुरी । भात वरण आनी खीर ।
सांडगे पापड कोशिंबीर । अस्तुरेन भरून हाडलें ताट ॥१५२॥ अशें तें ताट येना फुडें । बाबा भोव खुशाल जाले ।
रोखडेच आसना वयल्यान उठले । हात कफनीचे कवळीत ॥१५३॥ बसले वचून जेवणा कडेन । घेतलें ताट फुड्यांत
ओडून । वयलें धांपणें कुशीक काडून । जाले तयार जेवपाक ॥१५४॥ निवेद्य हेरूय येताले बरेच । हाचे परसूय गोड
कितलेशेच । बरेंचदां ते उरताले तशेच । मागीर होच इतलो प्रीय कित्याक ॥१५५॥ ही तर प्रपंचाची वार्ता ।
आफुडची कित्याक संतांच्या चित्ता । माधवरावजी साईसमर्था । म्हणटाले ही विशमता कित्याक ॥१५६॥ हेरांचीं
ताटां तशींच दवरतात । कोणाचीं रुप्याचीय पयस भिरकायतात । मात हे अस्तुरेचें ताट येतांच उठ्ठात । खावपाक
लागतात अजाप हें ॥१५७॥ हिचेंच अन्न कित्याक इतलें गोड । देवा, हें आमकां व्हड गूढ । कसलें तरी हें तुजें
४गारूड । आवड निवड तुमकां कित्याक ॥१५८॥ बाबा म्हणीत “वर्णू ५काय । अन्नाची ह्या अपुर्वाय । ६आदीं ही

१. म्हयने. २. खंबीर. ३. दिताले. ४. इंद्रजाळ, जादू. ५. कितली. ६. फाटल्या एका जल्मांत.

श्रीसाईसच्चरीत ३५९

एका वाणयाची गाय । दुदाळ टमटमीत आसली बरी ॥१५९॥ मागीर ती खंय नाच्च जाली । माळ्या कडेन जल्माक आयली । तीच मुखार क्षत्रिया कडेन गेली । घरकान्न जाली वाणयाची ॥१६०॥ फुडें ती जल्मली ब्राह्मणा पोटांत । दिसली बऱ्याच तेंपा उपरांत । प्रेमाच्यो दोन उंडयो पोटांत । बरे भशेन वचूं दी” ॥१६१॥ अशें म्हणून पोटभर जेवले । तोंड आनी हात धुयले । सहज तृप्तीचे धेंकर दिले । येवन बसले गादयेर ॥१६२॥ अस्तुरेन मागीर करून नमन । चेपपाक लागली साईचरण । बाबांनी तीच संद पळोवन । दिलो तिका कानमंत्र ॥१६३॥ बाई ज्या हातांनी पांय चेपी । बाबा ते हात आपल्या हातांनी दामी । पळोवन देव-भक्तांची चाकरी । करी मस्करी तेन्ना शामा ॥१६४॥ बरें चल्लां म्हणपाचें देवा । कितलो मौजेचो हो देखाव । पळोवन हो एकामेकांचो भाव । नवलाव भोव दिसता ॥१६५॥ पळोवन तिचें सेवाकाम । प्रसन्न बाबांचें अंतर्दाम । हळूच म्हणटाले “राजाराम । राजाराम” पद तोंडान ॥१६६॥ अशें म्हणीत राव सतत । सफल जातलें आई जिवीत । शांत जातलें तुजें चित्त । हीत उपाट मेळयशी ॥१६७॥ कितली त्या वचनाची मात । काळजांत खोल वचून खोंचत । वचनयोगानूच शक्तीपात । खीणभरांत करताले ॥१६८॥ अशे कृपाळू साईसमर्थ । प्रणतपाळ साईनाथ । पूर्ण करी नित्य भक्तमनोरथ । करताले हीत तांचें ॥१६९॥ भोव हीत आनी प्रीती । भोव लीन श्रोत्यां विशीं । सांगतां हांव तें धरात चित्तीं । मागतां मागणें नमळायेचें ॥१७०॥ दोमळो लंपट गोडाचे गोडयेक । गोमटी तुटल्यार पसून सोडिना धेंपीक । तशेच धरात साईचरणांक । राखतलो कृपा नदरेन तो ॥१७१॥ भक्त-गुरू हें नातें आगळें । दोगूय एक, फकत आंग वेगळें ।

१. अजाप. २. नम्र.

बळयां करपाक गेल्यार वेगळे । शेणटा अभिमान करप्याचो ॥१७२॥ एकल्या बगर एक ठेलो । कच्च्या गुरूचो कच्चोच चेलो । मात जो पक्क्या गुरूचो केलो । द्वैतांत ताका मोनेपण ॥१७३॥ गुरू रावता एका गांवांत । शिश्य ताचो दुसऱ्या गांवांत । अशें जाचें मन फुडारांत । ते दिखावू दोगूय ॥१७४॥ मुळांतूच जर नात दोन । वेगळेंपण मागीर तें खंयच्यान । एक रावना दुसऱ्या वीण । इतले अनन्य दोगूय ते ॥१७५॥ गुरू-भक्ता मदीं ना अंतर । अशें वास्तव्य निरंतर । माथें भक्ताचें गुरूचरणांचेर । उपचार होय स्थुलाचो ॥१७६॥ भक्त अद्वैत भजनपर । गुरूय अद्वैत भक्तपर । अशे समरस नासतकूच परस्पर । फकत तो वेव्हार नांवाचो ॥१७७॥ कशें मेळटलें अन्नआच्छादन । नाका हुसको इल्लो पसून । हें तर सगलें नशिबा आधीन । यत्नां बगर मेळपी ॥१७८॥ करपाक गेल्यार यत्नांनी संपादन । तरी तो जातलो व्यर्थ शीण । यत्नांनी जायात परमार्थसंपन्न । करात चिंतन हें रातदीस ॥१७९॥ 'उत्तिष्ठत' आनी 'जाग्रत' । घोरेता कित्याक खर न्हिदेंत । श्रुतिमाय तारस्वरान गर्जत । प्रेमान जागयत भक्तांक ॥१८०॥ सर्वानर्थबीजभूत । अज्ञान न्हिदेंत जे जे लोळटात । तांणी वेळारूच जावन जागृत । गुरूज्ञान अमृत पियेवचें ॥१८१॥ म्हणून जावन सामके विनीत । जायात गुरूचरणी शरणागत । तो एक जाणटा विहीत 'अविहीत' । आमी बाळकां अज्ञानी ॥१८२॥ साहंकार किंचिज्ज जीव । निरहंकार सर्वज्ञ शीव । दोगांय कडेन अभेद भाव । जावपाक उपाय एक गुरू ॥१८३॥ अज्ञान उपाधी आत्मो 'जीव' । माया उपाधी आत्मो 'शीव' । जाणा घालोवपाक हो भेदभाव । समर्थ गुरुराय एकलोच ॥१८४॥ मन संकल्प विकल्प अधीन । करात साईचरणीं समर्पण । मागीर थंयच्यान मेळटा जें स्फुरण ।

१. खुंटलेलो, निरुपयोगी. २. मार्गदर्शनान तयार जाल्लो. ३. देव आनी जीव वेगळेवेगळे मानप. ४. काठकोपनिषद. ५. योग्य कितें अयोग्य कितें.

ताचें अहंपण ताचे कडेन ॥१८५॥ तशीच सगली क्रियाशक्त । तीय साई प्रती ओंपात । मागीर तो सांगता जे
रितींत । वागचें स्थितींत तशेच ॥१८६॥ वळखात पूर्ण साईची सत्ता । भार घालून तांचेर पुर्णता । कार्य करतकूच
निरभिमानता । सिद्धी सगल्यो मेळटात ॥१८७॥ पूण म्हणशात हांव हें करीन । धरून मनांत अभिमान । फळ येतलें
तत्काळ दिसून । कळाव लागचो ना खिणाचोय ॥१८८॥ मायामोह-रातींक । हे कुशीचें ते कुशीक । हेमाड दीत
आसतना आळस । हरिगुरूकृपेक पावलो ॥१८९॥ तोय फकत भाग्यान । ना अभ्यासान, ना यत्नान । तांणीच
फकत आपल्या हेतान । भोवमान दिलो अशें दिसता ॥१९०॥ करपाक भक्तांचो उद्धार । करून आपल्या चरित्राचो
निर्धार । ग्रंथ बरोवन घेतलो सविस्तर । स्वता धरून हात तांणीच ॥१९१॥ अखंड आख्यान-सुत्र । अनन्य प्रेमफुलांचो
तरेकवार । गुंथून हार मनोहर । ओंपुया आदरान श्रीसाईक ॥१९२॥ मेळोवया 'स्वराज्यशिंवासन । जावया स्वपदार
विराजमान । भोगुया स्वानंद नम्रपणान । सुखायमान आपल्या अंतरांत ॥१९३॥ अशें अगाध साईचरित्र । फुडल्या
अध्यायांत हाचे परसूय विचित्र । ध्यान दियात खीणमात्र । आयकुपाक पवित्र आख्यान ॥१९४॥ फुडें येतले
अध्याय तीन । बाबा हालनासतना जाग्या वयल्यान । दितात दृश्टांत कशे तरेन । पळयात तांची नवलाय ॥१९५॥
तातूंतलो सुरवातीचो अध्याय । लाला लखमीचंदाचो विशय । प्रेमसुत्रान बांदून पांय । दाखयली ताची सुवात
ताका ॥१९६॥ बऱ्हाणपूरची अस्तुरी एक । तिचे खिचडेक उत्सूक । जावन केलें दर्शन इत्सूक । दाखयलें कवतूक
प्रेमाचें ॥१९७॥ फुडें भेद्याक सपनांत । त्रिशूळ काडपाचो दिलो दृश्टांत । ताचे फाटल्यान अचकीत । मेळ्ळें लिंग

१. आत्मस्वरूपरी स्वराज्य. २. आगळेंवेगळें. ३. ह्या नांवाचो श्रींचो परम भक्त.

श्रीसाईसच्चरीत॥

ज्ञानी गहन । करपाक जाणटा शिश्यप्रबोधन । वा आपलें स्वरूप पावनस्थान । ताचें सद्गुरुरूपण तांकां ॥३॥ पिता
दिता देहाक ३जनन । जल्मा फाटल्यान लागता मरण । गुरू दोगांचेंय करता निर्दाळण । ती दयाशीलताय
आनीक ॥४॥ आतां आदलें आख्यान । करात सपनाचो अध्याय श्रवण । कशे भक्तांच्या सपनांत वचून । बाबा
दिताले दर्शन ॥५॥ कोणाक सांगीत त्रिशूळ काडपाक । कोणाक खिचडी हाडपाक । कोणाची लागताले फाट
फोडपाक । घेवन बडी हातांत ॥६॥ कोणाक सपनांत वचून भिवयत । कोणाचें सोऱ्याचें वेसन मोडीत । संकश्टां
निवारून लायत । गोडी आपल्या चरणांची ॥७॥ कशी कोणाची फाट फोडली । रगड्यान छाती धाडायली । धाव्या
३अध्यायांत ही कथा सांगली । श्रोत्यांनी आयकल्या आदींच ॥८॥ फुडले कथेची अपूर्वताय । धन्य आयकुपी, धन्य
गावपीय । पावतात ऐक्य जाग्यारूच दोगूय । मेळयतात सूख अक्षय्य ॥९॥ फट कथा, निंदा असलें श्रवण । ह्या

१. मूस. २. जल्म. ३. श्रीसाईनाथांच्या एका भक्ताने सुचविल्ले प्रमाण ही कथा धाव्या अध्यायांत न्हय तर ती नारायण गांवचे भिमाजी पाटील हांचे बाबतींत १३व्या अध्यायांत सांगल्या.

पापांचें जातलें क्षालन । करुया संतकथा अनुवादन । परम पावन जें सदांच ॥१०॥ आतां तेंच कथानिरूपण ।
श्रोत्यांनो आयकात आदरान । पावला पावलार येतलें दिसून । कृपाळूपण श्रीसाईंचें ॥११॥ १राली-भाव ग्रीसी
वेपारांत । खरेदी पुराय हिंदुस्तानांत । पसरे तांचे शारा शारांत । आसलो एक मुंबयंतूय ॥१२॥ थंयच्या अधिकाऱ्यांच्या
पदरीं । सध्या लखमीचंदाची नोकरी । भोव विस्वासू आज्ञाधारी । काम करताले मुन्शीचें ॥१३॥ रेल्वे खात्यांत
सुरवातीक आसले । मागीर व्यंकटेश छापखान्यांत गेले । थंयच साईचे भक्तीक लागले । आयकात तो प्रसंग ॥१४॥
“देशाचेर खंयूय म्हजो मनीस । आसत हजारांनी मैल पयस । हाडीन बांदून दोर पांयांक । जशें पील
चिमणेचें” ॥१५॥ अशें बाबांनी बरेचदां म्हणलें । बऱ्याच लोकांनीय तें आयकलें । अणभवूय तशेच आयले ।
सांगतां ती लिला बाबांची ॥१६॥ व्हेलीं अशीं पोरां कैक । देशदेशांतलीं शिरडीक । तांचे मदलेच लखमीचंद एक ।
भुरगें हें भावीक बाबांचें ॥१७॥ जेन्ना जायते जल्म घेता । नशीब कर्म उदयाक येता । तेन्नाच संतांचो सांगात
लाभता । वता लयाक काळोख मोहमायेचो ॥१८॥ विवेक अग्नी उज्वल जाता । भाग्योदया विरक्तपण येता ।
संचीत-कर्म नाश पावता । जाता सफळ जिवीत ॥१९॥ नदरेंत भरतकूच साईनाथ । दुसऱ्याक नासता जागो तातूंत ।
तेय दवरात बंद दोळ्यांत । साईनाथ चारूय वटयां ॥२०॥ घडटकूच लालाजींची भेट । स्वअणभवाच्यो ते गजाली
सांगीत । सांठोवन त्यो दवरल्यो काळजांत । सांगतां उमळशीक म्हणून ॥२१॥ ४रणें आयलें तांकां पळयात । तीय
लिला अलोकीक । कान मन करून एक । आयकात भावीक श्रोत्यांनो ॥२२॥ वर्स एकुणीसशीं धांत । नातालांचे

१. आडनांव. २. हाता खाला. ३. कारकून, फारशी भाशा जाणपी. ४. साईबाबांचें धरप.

आसले दीस । शिरडीक वचपाचो योग । आयलो तेन्ना लालाजीक ॥२३॥ तेन्नाच पयलें प्रत्यक्ष दर्शन । मात ह्या
योगाचें चिन्न । म्हयन्यां आदींच आयिल्लें दोन । घडून तें आयकात ॥२४॥ सांताक्रूज गांवांत आसतना । ध्यानामनांत
कांयच नासतना । सपन पडलें तांकां तेन्ना । पळयलें अजाप दृश्टांतांत ॥२५॥ म्हातारो एक ^१दाडीवालो । साधू
भक्तवृंदी वेडिल्लो । असो महात्मो उबो पळयलो । केलो ताका नमस्कार ॥२६॥ फुडें दत्तात्रेय मंजुनाथ । बिजूर
आडनांवाचे गृहस्थ । आयले थंय लखमीचंद । किर्तना खातीर गणूदासांच्या ॥२७॥ दासगणूंची सदांची पद्दत ।
मुखार बाबांचो फोटू दवरित । ताका पळोवन लखमीचंदांक । स्मरली मुर्ती सपनांतली ॥२८॥ तेंच खाड तीच
पिराय । तेच अवयव तेच पांय । लखमीचंदाची लागली 'लय । तोच तो महात्मो म्हणपाची ॥२९॥ आदींच तें
दासगणूंचें किर्तन । तातूंत तुकारामाचें आख्यान । वयल्यान त्या सपनांतल्या साधवाचें दर्शन । लालाजी तल्लीन
जाले भोव ॥३०॥ लखमीचंद मनाचे कोमल । दोळ्यांत आयलें प्रेमाचें जल । लागली तांच्या जिवाक तळमळ ।
मुर्ती ती प्रेमळ पळोवपाची ॥३१॥ आदीं जी पळयली सपनांत । तशीच दिसली किर्तनांत । थंयच्यानूच उमळशीक
मनांत । सुचना जालें आनीक कितेंच ॥३२॥ मेळत काय कोणाचो सांगात । वचपाक म्हाका शिरडींत । एकदांचें ह्या
संताच्या चरणांत । दिसलां जावचें नतमस्तक ॥३३॥ केन्ना ताचें दर्शन जायत । केन्ना न्हायन त्या परमानंदांत ।
लखमीचंद उरलो तळमळींत । रातदीस ते एकूच ॥३४॥ खर्चाची वेवस्था करपाक । कितें तरी उपाय जाय काडपाक ।
दर्शन तर बेगोबेग जावपाक । जाय हीच तळमळ ताका ॥३५॥ देव सदांच भावाचो भुकेलो । पळयात कसो

१. खाडयो. २. खात्री जाली.

चमत्कार घडलो । तेच रातीं दारांत पावलो । आठांच्या सुमाराक इश्ट ताचो ॥३६॥ दार उगडून पळयता जाल्यार ।
उबो दारांत इश्ट शंकर । लखमीचंदाचो घेवंक विचार । आयिल्लो तो शिरडी विशीं ॥३७॥ बेत वचपाचो केडगांवाक ।
नारायण म्हाराजांच्या दर्शनाक । पूण आतां ठाम निर्धार एक । पयलीं वचपाचो शिरडीक ॥३८॥ करचे जाचे खातीर
यत्न । तेंच आपसूक येत चलून । लखमीचंद फुल्लो खोसयेन । मानून उपकार देवाचे ॥३९॥ घेतले बापोलभावा
कडल्यान । पंदरा रुपया उश्णे मागून । शंकरावानूय तशेंच करून । केली तयारी वचपाची ॥४०॥ बांदलें सामानसुमान ।
सरले भायर घरांतल्यान । काडली तिकेट वेळार वचून । धरली गाडी दोगांयनी ॥४१॥ शंकरराव व्हडले भजनी ।
गाडयेंत भजन केलें दोगांयनी । लखमीचंद चौकसपणीं । करताले चवकशी रस्त्यांची ॥४२॥ शिरडींतलो कोणूय
जन । मेळ्ळ्यार ताका करून नमन । म्हणटाले सांगात बाबांचें महिमान । अणभव प्रमाण आमकां ॥४३॥
साईबाबा व्हडले संत । नगर वाठारांत विख्यात । म्हणलें तांची कसलीय प्रचीत । आसल्यार आमकां
सांगची ॥४४॥ डब्यांत चार मुसलमान । शिरडीं लागीं जांचें स्थान । खबरो थोड्यो तांचेय कडेन । मेळ्ळें समाधान
करतकूच ॥४५॥ साईबाबांची कसलीय म्हायती । आसल्यार आमकां सांगची । लखमीचंद उपाट भावार्थी ।
विचारताले तांकां प्रेमान ॥४६॥ श्रीसाई म्हान संत । कैक वर्सां राबितो शिरडींत । म्हान ते अवलिया महंत । दिली
अशी तांणी म्हायती ॥४७॥ अशे उलयतां उलयतना । खोसयेन मार्ग चलतां चलतना । दोगूय कोपरगांवाक पावले
तेन्ना । स्मरण जालें शेटीक ॥४८॥ साईक पेरां आवडटात । कोपरगांवांत तीं पिकतात । गोदावरी देगेर विकतात ।

१. मनीस.

म्हणलें दिवपाक मेळटलीं बाबांक ॥४९॥ पूण पावतकूच गोदेचे देगेर । देखावो पळोवन भुल्लुसले अपार । टांगो पावलो दुसऱ्या तिरार । विसरले विचार पेरांचो ॥५०॥ शिरडी चार गांव पयस थंयच्यान । टांगो धांवतालो नेटान । लखमीचंदाक जालें स्मरण । मेळनासलीं पेरां अशे सुवातेर ॥५१॥ अचकीत एक म्हातारी फाटल्यान । दिसली येतना पांटलो घेवन । थांबयलो टांगो तिका पळोवन । पेरांच स्वता आयिल्लीं मेळपाक ॥५२॥ लखमीचंद खोशी जाले । पेरां वेंचून घेवपाक लागले । उरिल्ल्यांक पळोवन म्हातारेन म्हणलें । ओंपात म्हजीं म्हणून हीं बाबांक ॥५३॥ पेरांचो विसर आनी याद । म्हातारेची भेट अचकीत । तीय साईचीच भक्त ज्युस्त । अजापले दोगूय मनांत ॥५४॥ आदीं म्हातारो दिसलो सपनांत । तोच मुखार मेळ्ळो किर्तनांत । ताचीच घडये ही म्हातारी आसत । दुबावले लालाजी मनांत ॥५५॥ आसूं, मागीर टांगो सोडलो । उलयतां उलयतां शिरडी पावलो । पयसुल्ल्यान मशिदीचेर बावटो दिसलो । केलो नमस्कार दोगांयनी ॥५६॥ आंगणाच्या दारांतल्यान । वचून भितर सभामाटवांतल्यान । पळोवन बाबांची मुर्ती पयसुल्ल्यान । जालें मन सद्गदीत ॥५७॥ मागीर तयारेन पुजेचे । गेले मशिदींत भेटेक बाबांचे । यथायोग्य घेवन दर्शन तांचें । जाले खुशालभरीत दोगूय ॥५८॥ जातकूच इत्शीत दर्शन । ^१लखमीचंद

१. अशीच आनीक एक गजाल. शिरडीक रामलाल नांवाचो पंजाबी ब्राह्मण रावतालो. तो मुंबयंत आसतना म्हाराज ताच्या सपनांत आयले आनी “म्हजे सरेन यो.” अशें ताका सांगलें. ताणें आदीं केन्नाच म्हाराजांक वा तांचो फोटू पसून पळोवंक नासलो. ताका लागून सपनांत आयिल्ले म्हाराज कोण हें ताका कळना जालें. दुसऱ्या दिसा रस्त्यान चलतना कुशीच्या एका पसऱ्यार ताका म्हाराजांचो फोटू दिसलो. ताणें “हो फोटू कोणाचो आनी ते म्हाराज खंय आसतात?” अशें त्या पसरकाराक विचारलें. पसरकारान सगली म्हायती दिली. उपरांत रामलाल शिरडीक गेलो आनी तेन्नाच्यान म्हाराजांच्या निमाण्या खिणा मेरेन थंयच रावलो.

जालो तल्लीन । विसरून गेलो भूक तान । स्वानंदजीवन पावलो ॥५९॥ घेवन हातांत शुद्ध उदक । धुयले बाबांच्या
चरणांक । करून पुजा-केळीं श्रीफळ एक । ओंपलें भक्तीन श्रीचरणांचेर ॥६०॥ धूप दीप विडो दक्षणा । केली
मानसपुजा प्रदक्षणा । करून फुलांहार समर्पणा । बसले मागीर चरणां कडेन ॥६१॥ लखमीचंद भक्त प्रेमळ ।
गुरूकृपेची खोस निखळ । पळोवन साईचरण कमळ । रंगलो भोंवऱ्या भशेन ॥६२॥ आयकात तेन्ना बाबा उलयले
तें । “साले रास्ते में भजन करते । और दूसरे आदमी से पूछते । क्या दूसरे से पूछना ॥६३॥ सब कुछ अपने आंखों से
देखना । क्यों दूसरे आदमी से पूछना । झूठा है क्या सच्चा सपना । कर लो अपना विचार आप ॥६४॥ मारवाडी से
लेकर उछिती । क्या जरूर दर्शन की होती । हुई क्या अब 'मुराद पुरती'” । अजापले उतरां आयकून तीं ॥६५॥
आपणें वाटेक केली चवकशी । बाबांक हांगा ती कळळी कशी । हेंच परम अजाप मानसीं । जालें
लखमीचंदाच्या ॥६६॥ घरांत आपणाक पडलें सपन । गाडयेंत आमी केलें भजन । बाबांक कशें कळळें वर्तमान ।
कितलें प्रचंड हें अंतर्ज्ञान ॥६७॥ आसली उमळशीक दर्शनाची । आसली चणचण पयशांची । उश्णे घेवन पुर्ती
इत्शेची । केली तेंय कळळें बाबांक ॥६८॥ अजाप परम लखमीचंदाक । अजाप जमिल्ल्या सगल्यांक । अजाप
सत्पद साळकां भोंवऱ्याक । कल्पने भायलें चातूर्य बाबांचें ॥६९॥ रीण काडून सुवाळे । नातर भोंवताडे देशा
वयले । आवडनात बाबांक दुवाळे असले । शिकवण ही मुखेल हांगाची ॥७०॥ आसूं तें, सकळ भक्तांचे संगतींत ।
हेय वताले साठ्यांच्या वाड्यांत । दनपार जातकूच जेवपाक बसत । खुशालभरीत मनान ॥७१॥ इतल्यान बाबांचो

१. उश्णे. २. मनांतली इत्सा. ३. मनांत.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

प्रसाद म्हणून । भक्तान एका सांजो हाडून । वाडलो थोडो पानां वयल्यान । जाले तृप्त तो खावन ॥७२॥ दुसऱ्या दिसा बसतकूच जेवणाक । जालो सांज्याचो उगडास लालार्जीक । पूण सदांच कोण येतलो दिवपाक । उरली आस मनांत ॥७३॥ तिसऱ्या दिसाची नवलाय । उरिल्ले वान्शेची भरपाय । करून दीत साई माय । कशे तरेन ती आयकात ॥७४॥ गंध अक्षता फुलां ताटांत । घांट निरांजन पंचारत । घेवन आयले जोग मशिदींत । लागले विचारूंक बाबांक ॥७५॥ “कसलो हाडुया निवेद्य आयज” । तेन्ना उलयले साई म्हाराज । “सांजो ताटभर घेवन यो, वच । आरती पुजा कर मागीर” ॥७६॥ दवरून थंयच पुजेचें सामान । जोग तत्काळ गेले परतून । आयले परत शिरो घेवन । पावतलो इतलो सगल्यांक ॥७७॥ फुडें जाली दनपारची आरत । आदींच निवेद्य घेवन आयिल्ले भक्त । ताटां येवपाक जाली सुरवात । तेन्ना बाबांनी म्हणलें भक्तांक ॥७८॥ आसा दीस बरो आयचो । दिसलें प्रसाद जावचो शिऱ्याचो । वचून बेगोबेग घेवन येवचो । वांटचो सगल्यांक पोटभर ॥७९॥ मागीर भक्तांनी वचून हाडलीं । शिऱ्याचीं दोन आयदनां व्हडलीं । लखमीचंदाकूय भूक लागली । फाटूय तांची आयिल्ली भरून ॥८०॥ पोटांत भूक फाटीक कणकण । म्हणून लखमीचंदाचें अस्वस्थ मन । बाबांच्या मुखांत तेन्ना वचन । आयलें तें आयकात श्रोत्यांनो ॥८१॥ “भूख लगी है अच्छा हुआ । कमर में दर्द चाहिये दवा । अब सांजे की चली है हवा । करो सवार आरती” ॥८२॥ जें जें लखमीचंदाच्या मनांत । तें तें स्पश्ट बाबांच्या उलोवपांत । उतरां बगर पडसादांत । अंतर्ज्ञानी म्हाराज ॥८३॥ आसूं, आरती पूर्ण जातकर । शिरो मेळ्ळो प्रसादा वेळार । जाली लखमीचंदाची इत्सा पूर्ण । खुशालभरीत जाले ते ॥८४॥ थंयच्यान बाबांचेर बसलें प्रेम । उजवाती नाल्ल माळ हांचो नेम । लखमीचंदाकूय

लाभलें १क्षेम । पुजा उपक्रम अखंड ॥८५॥ बसली भक्ती साईंचेर । शिरडीक वचपी कोणूय मेळ्ळ्यार । माळ दक्षणा
उजवाती कापूर । दिताले धाडून ताचे कडल्यान ॥८६॥ कोणूय वचूं शिरडीक । कळटकूच खबर लखमीचंदाक । ह्यो
तीन वस्तू दक्षणे सांगाताक । धाडटाले बाबांक नेमान ॥८७॥ चावडेचे रातीं त्याच वेळार । सुवाळो पळोवपाक
गेल्ल्या वेळार । बाबांक आयली खोंकली खर । जालो जीव कासावीस ॥८८॥ लखमीचंद म्हणटाले मनांत । किंते
ही खोंकली दिता त्रास । कोणाची तरी लागली दिश्ट । म्हणुनूच येता ही खोंकली ॥८९॥ हो तर मनाचो खेळ
फकत । आयलें लखमीचंदाच्या मनांत । सकाळीं येतकूच मशिदींत । आयकात बाबांनी म्हणलें किंते ॥९०॥
लखमीचंद येतकूच तांचे सरेन । बाबा उलयले आपूण जावन । काल जीव बेजारलो खोंकलेन । हो किंते प्रकार
दिश्टीचो ॥९१॥ दिसता म्हाका कोणाची तरी । दिश्टूच लागल्या आसुंये खरी । म्हणुनूच ही खोंकली परोपरी ।
हाडटा बेजार जिवाक ॥९२॥ अजापलो लखमीचंद अंतरीं । हीं उतरां म्हजींच खरीं । कशीं तीं बाबांक कळ्ळीं
तरी । बाबा सगल्यांच्या काळजांत ॥९३॥ मागीर तांणी म्हणलें हात जोडून । भोव खूश जालों तुमच्या दर्शनान ।
अशीच कृपेची नदर दवरून । करात राखण म्हारजा ॥९४॥ आतां म्हाका ह्या चरणां वीण । देवूच ना आनीक
कोण । मन हें रमचें करूंक भजन । तुमच्याच चरणांचें सदांच ॥९५॥ म्हणलें चरणीं दवरून माथा । निरोप मागतां
साई समर्था । आज्ञा दिवची आमकां आतां । सांबाळात अशेच अनाथांक ॥९६॥ आसची नित्य कृपा दृश्टी ।
जावचे न्हय केन्ना संवसारांत कश्टी । मेळची तुमची नामसंकिर्तन पुश्टी । सूखसंतुश्टी पुराय ॥९७॥ आशिर्वाद उदी

१. सूख. २. सामकी.

घेवन । इश्टां वांगडा खुशाल जावन । मार्गांत अखंड साईगूणगायन । करीत परतलो लखमीचंद ॥१८॥ अशीच
चिमणी आनीक एक । बांदून बाबांनी हाडली शिरडीक । आयली जेन्ना प्रत्यक्ष दर्शनाक । आयकात करणी ती
अजापीत ॥१९॥ चिमणी-एक अस्तुरी प्रेमळ । तिचे कथेचें परम नवल । बऱ्हाणपूरांत दृश्टांतात सकल । पळयले
तिणें म्हाराज साईक ॥१००॥ केन्नाच नासलें प्रत्यक्ष दर्शन । तरी ते अस्तुरेक पडलें सपन । बाबांनी तिच्या दारांत
येवन । मागलें खिचडी-जेवण ॥१०१॥ अस्तुरी जाली जागी रोखडीच । पळयता जाल्यार ना कोणूच । सपन तें
तिणें रोखडेंच । सांगलें सगल्यांक संपूर्ण ॥१०२॥ घरकार तिचो त्याच शारांत । आसलो अधिकारी पोस्टांत । फुडें
जातकूच बदली अकोल्यांत । केली तयारी शिरडीची ॥१०३॥ दोगांय तीं व्हड भावीक । लागिल्ली साईदर्शनाची
उमळशीक । दिसलें दृश्टांताचें कवतूक । माया अलोकीक साईची ॥१०४॥ फुडें योग्य दीस पळोवन । गेलीं दोगांय
शिरडी वटेन । मार्गांत गोमती तिर्थाक वंदून । पावलीं शिरडी गांवांत ॥१०५॥ घेवन दर्शन बाबांचें प्रेमान । करून
पुजन मनोभावान । नित्य चरण सेवा करून । जालीं सूखसंपन्न दोगांय ॥१०६॥ अशें तें जोडपें खुशालकायेन ।
रावलें शिरडींत म्हयने दोन । बाबाय संतोशले खिचडी जेवणान । तांचे ते भावभक्तीन ॥१०७॥ ओंपचे खातीर
खिचडी निवेद्य । आयलें जोडपें तें शिरडींत । चवदाव्या दिसा मात अचकीत । उरलो निवेद्य दिवपाचो ॥१०८॥ खंड
पडिल्ल्यान संकल्पांत । अस्तुरी दुखावली मनांत । पंदराव्या दिसा दनपार जातकूच । पावली घेवन खिचडी ॥१०९॥
आसले तेन्ना पड्डे सोडिल्ले । घेवन वांगडा भक्त आपले । बाबा आदींच जेवपाक बशिल्ले । म्हणपाचें कळळें ते
अस्तुरेक ॥११०॥ अशें जेवप चलतालें तेन्ना । भितर कोणूच वचनासले केन्ना । पूण लागिल्ले तळमळे अस्तुरेच्या

श्रीसाईसच्चरीत॥

मना । थारनासलो जीव तिचो कसोच ॥१११॥ फकत खिचडी ऑपपाचे खोसयेन । अकोल्याच्यान शिरडी मेरेन ।
आयिल्ली जी जे तळमळीन । ती रावत ओगी कशी ॥११२॥ आयकनासतना कोणाचेंच । पड्डो काडून कुशीक
हळूच । भितर वचून स्वताच । केली इत्सापुर्ती तिणें ॥११३॥ तेन्ना बाबांनी नवल केलें । खिचडे खातीर इतले
भुकेले । तीच आदीं मागपाक लागले । उबारलें ताटूच दोनांय हातांनी ॥११४॥ खोशी जाले खिचडी पळोवन ।
एकार एक उंडी उखलून । धादोसले त्या भक्तीपूर्ण जेवणान । दिसलें नवल सगल्यांक ॥११५॥ पळोवन बाबांची
उमळशीक । दिसलें अजाप सगल्यांक । मागीर आयकून खिचडीचे कथेक । दिसलें कवतूक श्रीसाईचें ॥११६॥
आतां फुडलें कथा आख्यान । आयकतकूच प्रेम वाडटलें भक्तीन । सेवा करूंक एक गुजराती ब्राह्मण । आयलो
अचकीत शिरडींत ॥११७॥ रावबहादूर 'साठ्यां कडेन । सुरवातीक केली नोकरी ताणें । ते शुद्ध सेवेक लागून ।
मेळ्ळी पायरी बाबांची ॥११८॥ तीय कथा भोव गोड । जाका भक्तीप्रेमाची आवड । कशे श्रीहरी पूर्ण करताले
लाड । इत्सा मनाची आयकात ॥११९॥ मेघा ताचें नामाभिधान । आदले 'संबंद साई कडेन । शिरडी पावलो तो
तातूंतल्यान । आयकात हें गोड कथानक ॥१२०॥ साठे अधिकारी खेड जिल्ल्यांत । थंय हो मेघा मेळ्ळो अचकीत ।
दवरलो ताका 'तैनातींत । शिवालयान्त नित्य पुजेक ॥१२१॥ फुडें हे साठे शिरडीक आयले । थंयच तांचें
भाग्य उदेलें । थंय म्हाराज साई जोडले । चित्त जडलें तांचे चरणीं ॥१२२॥ भाविकांची गर्दी उपाट । पळोवन विचार
आयलो मनांत । बांदचें एक घर ह्या गांवांत । रावपा खातीर भाविकांक ॥१२३॥ मागीर फुडारी ग्रामस्थ मेळोवन ।

१. हरी विनायक साठे. २. ऋणानुबंध. ३. सेवेक.

श्रीसाईसच्चरीत

केलें तांचे जागेचें संपादन । जंय बाबा रावले सुरवातीक येवन । सुवात तीच केली निश्चीत ॥१२४॥ हे पवित्र
सुवातेचें महिमान । चवथ्या अध्यायांतूच पूर्ण वर्णन । परत सांगपाचें ना प्रयोजन । चलोवया निरुपण
मुखार ॥१२५॥ आसूं, मेघाचें नशीब मोटें । लाभले रावबहादूर साठे । तेन्नाच तो लागलो परमार्था वाटे । बरोच
आगरो केल्ल्यान तांणी ॥१२६॥ परिस्थितीक जावन वश । पाविल्लो तो कर्मभ्रंश । ताका दिवन गायत्री उपदेश ।
घडयलो प्रवेश सन्मार्गांत ॥१२७॥ मेघा साठ्यांचे सेवेक लागलो । दोगांय विशीं आदर वाडलो । गुरूच तो मेघाचो
थारलो । लोभूय वाडलो ताचे विशीं ॥१२८॥ आसूं, एकदां सहज उलयतना । आपल्या गुरूचें माहात्म्य सांगतना ।
प्रेम वाडलें साठ्यांच्या मना । विचारलें आदरान मेघाक ॥१२९॥ घालचें बाबांक 'गंगोदक न्हाण । इत्सा ही म्हजी
मनांतल्यान । म्हणुनूच तुका चड करून । धाडटां पळय हांव शिरडीक ॥१३०॥ तशेंच तुजी अनन्य सेवा । पळोवन
दिसता म्हज्या जिवा । घडचो सद्गुरूचो संगम तुका । बसची श्रद्धा तुजीय चरणांचेर ॥१३१॥ जातलें सार्थक तुजे
कुडीचें । परम कल्याण ह्या जल्माचें । वचून काया मन वाचें । लाग पांयांक सद्गुरूंच्या ॥१३२॥ मेघान विचारली
तांची जात । खरेपणीं साठेय ते विशीं अज्ञात । म्हणलें कोण मुसलमानूय म्हणीत । बसतात मशिदींत म्हणून ॥१३३॥
अविंध हें उतर पडटकूच कानांत । आयलो दुबाव मेघाच्या मनांत । मुसलमान नीच सगल्यांत । कसलें तांचें
गुरूपण ॥१३४॥ ना म्हणल्यार साठे तापतलो । हय म्हणल्यार दुर्दशेक पावतलों । मेघाच्या मनाचो गोंदळ वाडलो ।
पडलो व्हड विचारांत ॥१३५॥ 'इकडे आड तिकडे विहीर' । गोंदळून जालें मन अस्थीर । पूण साठ्यांचो आगरो खर ।

१. गंगेच्या उदकाचें.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

केलो निर्धार दर्शनाचो ॥१३६॥ फुडें मेघा शिरडीक आयलो । मशिदीच्या आंगणांत पावलो । पायरी जेन्ना चडपाक लागलो । दाखयली लिला बाबान ॥१३७॥ घेतलो भिरांकूळ अवतार । धरलो हातांत फातर । म्हणलें खबरदार पायरी चडल्यार । मुसलमानाची सुवात ही ॥१३८॥ तूं तर ब्राह्मण उच्च जातीचो । हांव मुसलमान निचाचो । तेंकल्यार भश्टकार जावपाचो । वच परतून फाटल्या पावलांनी ॥१३९॥ भिरांकूळ रागीट तें रूप । दुसरें प्रलयरुद्राचें स्वरूप । पळोवप्याचो जातलो थरकांप । चळचळीत कांपलो मेघा तेन्ना ॥१४०॥ मात हो राग फकत वयलेवयर । अंतरांत दयेचो हुंवार । मेघा विस्मीत भयंकर । कशें कळळें आपल्या मनांतलें ॥१४१॥ कितलें पयस अहमदनगर । खंय तें जिल्ल्याचें शार । म्हजें दुबावीत अंतस्कर्ण । आविश्करण हें ताचें ॥१४२॥ बाबा जितले मारपाक धांवत । तितलो मेघाचो धीर खचत । पावल एकेक फाटीं पडत । वचपाक धजनासलें मुखार ॥१४३॥ तसोच कांय दीस रावलो । बाबांचो रागरंग पळयलो । अखंड सेवा करीत गेलो । तरीय पटलोना विस्वास ठाम ॥१४४॥ फुडें मागीर तो घरा गेलो । जोर येवन हांतरुणार पडलो । थंयच बाबांचो ध्यास लागलो । आयलो परतून शिरडीक ॥१४५॥ तो जो आयलो तोच रमलो । साईचरणीं भाव जडलो । साईचो अनन्य भक्त जालो । साईच ताचो एक देव ॥१४६॥ मेघा आदींच शंकरभक्त । आसलो साई चरणीं अनुरक्त । शंकरूच फुडाराचो साईनाथ । उमानाथूय तोच ताचो ॥१४७॥ आसलो मेघा दीसरात । साईशंकर जप करीत । आनीक कांयच नासलें बुद्दींत । मन दुबावा मेकळें ॥१४८॥ जालो साईचो अनन्य भक्त । साईक प्रत्यक्ष शंकर मानीत । शंकर शंकर जप करीत । मानिनासलो दैवत आनीक ॥१४९॥ साईच ताचें देवतार्चन । साईच ताचो गिरीजारमण । इतलेच दृश्टीचो थाव घालून । मेघा नित्य प्रसन्नमन ॥१५०॥

शंकराक बेलाची आवड । शिरडींत नासलें बेलाचें झाड । म्हणून मेघा कोस देड । वचून बेल हाडटालो ॥१५१॥ देड कोसाचें कसलें व्हडपण । बेला खातीर चडन दोंगर पसून । पूण मेळटालें जें समाधान । वर्णन ताचें अशक्य ॥१५२॥ पयस पयसुल्यान बेल हाडचो । पुजासंभार पूर्ण मेळोवचो । ग्रामदेवांचो अनुक्रम घेवचो । ओंपचो सगल्यांक यथाविधी ॥१५३॥ मागीर तसोच मशिदींत । प्रेमान बाबांची गादी वंदीत । सेवा सगल्यो करून योग्य । पियेतालो तो तीर्थ पांयांचें ॥१५४॥ मेघाच्यो आनिकूय कथा । खोस जातली आयकतां । ग्रामदेवां विशीं आदरता । दिसतली व्यापकता साईची ॥१५५॥ मेघा शिरडींत आसलो मेरेन । आरत दनपारची करतालो नेमान । मात आदीं ग्रामदेवतांक पुजून । मागिरूच वतालो मशिदींत ॥१५६॥ असो ताचो नित्यक्रम । एकदां चुकलो तो क्रम । खंडोबाचे पुजेचो अतिक्रम । घडलो यत्न करून पसून ॥१५७॥ गेलो पुजा करपाक म्हणून । थकलो दार उगडपाचे यत्न करून । आयलो पुजा तशीच सांडून । घेवन परत ती आरत ॥१५८॥ तेन्ना बाबा ताका म्हणीत । नाका खंड असो पुजेंत । पुजा पावली सगल्या देवांक । उरलो एकलो पुजे वीण ॥१५९॥ वचून पुजा करपाक सांगलें । दार बंद आसा मेघान म्हणलें । यत्न केल्यारूय उगडना जालें । म्हणून सांडची पडली पुजा ॥१६०॥ वचून पळय म्हणलें बाबान । मेघा गेलो ताकतिकेन । अजापलो दार उकतें पळोवन । आयलो अणभव उतरांचो ॥१६१॥ खंडेरायाची पुजा केली । मेघाचीय घालमेल सोंपली । फुडें बाबांनी करपाक दिली । पुजा आपली मेघाक ॥१६२॥ मागीर गंधफूल सगले अश्टोपचार । पुजा ओंपली अती आदर । यथाशक्ती दक्षणा हार । ओंपलो फळां प्रसादूय ॥१६३॥ एकदां मकर

१. अपमान.

सक्रांतीक । गोदावरीचें हाडून उदक । उटणें चंदन लावन आंगाक । बाबांक न्हाणोवचें दिसलें ताका ॥१६४॥
लागतकूच फाटीक आज्ञे खातीर । बाबा म्हणीत, जाय तें कर । मेघा बेगोबेग घेवन घागर । धांवलो हाडपाक
उदक ॥१६५॥ येवचे आदीं सूर्य उदेंतेक । मेघा घागर घेवन उदकाक । घालिनासतना न्हाणो पांयांक । गेलो गोमतीचे
देगेर ॥१६६॥ येवपा वचपाचे आठ कोस । इतली वाट लांब पयस । जातले म्हणपाचें भोव त्रास । सपनांत पसून
आयलेंना ताच्या ॥१६७॥ हाचो नासलो हुसको मेघाक । आज्ञा मेळटांच गेलो उदकाक । आसता जेन्ना वृढटाय
निश्चयाक । खोस कार्याची रोखडीच ॥१६८॥ गंगेच्या उदकान साईक न्हाण । घालचें अशें जातकूच मन । कसले
कश्ट कसलो शीण । फकत श्रद्धा ती प्रमाण एक ॥१६९॥ आसूं, अशें तें उदक हाडलें । तांबयो-गंगालयांत ओतलें ।
न्हावपाक येयात आपोवंक लागले । पूण मानलेंना तें बाबांनी ॥१७०॥ दनपारची आरत जाली । मंडळी सगली घरा
गेली । जाल्या न्हावपाची तयारी सगली । जाली दनपार म्हणलें मेघान ॥१७१॥ आगरो ताचो पळोवन । साईय
मागीर आपले लिलेन । हात ताचो हातांत धरून । पळयात कितें सांगतात ॥१७२॥ नाका रे म्हाका गंगान्हाण । असो
कसो तूं नादान । म्हाका फकिराक कित्याक म्हणून । जाय हें उदक गंगेचें ॥१७३॥ पूण मेघा आयकना कसोच ।
म्हादेवा भशेन जो मानता बाबांक । गंगान्हाण आवडटा म्हादेवाक । हें एकूच खबर ताका ॥१७४॥ बाबांनी म्हणलें
दीस आयचो । मकरसक्रांतीचे परबेचो । गंगा उदकान शंकराक न्हाणोवपाचो । जातलो पळय तो प्रसन्न ॥१७५॥
मागीर पळोवन ताचें प्रेम । आनी ताचो तो अढळ नेम । म्हणलें पूर्ण कर तुजें काम । शुद्ध अंतर्मन मेघाचें ॥१७६॥
अशें म्हणून बाबा उठले । न्हावपाक दवरिल्ल्या पाटार बसले । मस्तक मेघा वटेन धरलें । म्हणलें थोडेंशेंच घाल

उदक ॥१७७॥ सगल्या गात्रांनी शीर प्रमूख । ओत ताचेर हळूच उदक । तें न्हातकूच पावलें कुडीक । हें तरी आयक
रे इतलें ॥१७८॥ बरें म्हणून कळसो उखल्लो । तकलेर ओततकूच आनंद जो जालो । “हर गंगे” म्हणून रकयलो ।
ओतलो पुराय आंगाचेर ॥१७९॥ मेघा भोव खूश जालो । शंकर म्हजो पुरायेन न्हालो । रितो कळसो जेन्ना सकयल
दवरलो । लागलो पळोवंक तो नवल ॥१८०॥ पुरायेन जरी रकयलें उदक । तकली तितलीच वली एक । बाकी कूड
सुकी ठाक । वस्त्रांचेरूय ना थेंब उदकाचो ॥१८१॥ मेघा पूर्ण गळसणलो । लागींचो लोकूय अजापलो । अशे
भक्तांचे लाड आपलो । श्रीसाई करता पुराय ॥१८२॥ मनांत तुज्या घालचें न्हाण । चल घाल तुजे इत्शे प्रमाण ।
तातुंतूय म्हज्या अंतरांतली खूण । कळळी पळय तुका सहज ॥१८३॥ हेंच साईभक्तीचें वर्म । जावचो मात सुदैवान
समागम । मागीर ताका ना कितेंच दुर्गम । सगलेंच सुगम क्रमाक्रमान ॥१८४॥ उठ्ठां बसतां उलयतना । सकाळ
दनपार चलतां भोंवतना । भक्त श्रद्धा थिराय धरतना । घेता करून पूर्ण मनोरथ ॥१८५॥ मात अशी कसली तरी खूण ।
प्रत्यक्ष वेव्हारांत पटोवन । प्रसंगा प्रमाण गोडी लावन । घडयताले वळख ते परमार्थाची ॥१८६॥ अशीच मेघाची
आनीक कथा । सुखावतले श्रोते आयकतां । भक्तप्रेम साईचें पळयतां । जातलें मन खुशाल ॥१८७॥ बाबांचो एक
फोटू व्हाडलो । नानांनी जो नवो दिल्लो । तोय मेघान वाड्यांत दवरिल्लो । लायिल्लो पुजेक भक्तीन ॥१८८॥
मशिदींत प्रत्यक्ष मुर्ती । वाड्यांत फोटू पूर्ण प्रतिकृती । दोनूय कडेन पुजा आरती । चलताल्यो सांज सकाळ ॥१८९॥
अशी अखंड सेवा चलतना । सहज वर्स सोंपलें तेन्ना । मेघा फांतोडेर जागो आसतना । पळयलो दृश्टांत ताणें
एक ॥१९०॥ मेघा आसलो हांतरुणारूच । दोळे दवरून उकतेच । असो आसतना पूर्ण जागृत । पळयली स्पश्ट

आकृती बाबांची ॥१९१॥ बाबांनी पळोवन ताची जागृतता । हांतरुणार उडोवन अक्षता । सांगलें “त्रिशूळ काड रे मेघा” । आनी जाले गुप्त थंयच ॥१९२॥ बाबांचीं तीं उतरां आयकून । दोळे उगडले भोव खोसयेन । बाबांची अंतर्धानताय पळोवन । मेघा भोव अजापलो ॥१९३॥ ताणें भोंवतणीं पळयलें । तांदूळ सगल्याक शिंपडिल्ले । वाड्याचें दार बंद आसलें । तरीय अजाप हें घडलें कशें ॥१९४॥ तत्काळ मशिदींत वचून । घेतना बाबांचें दर्शन । मेघान केलें दृश्टांत वर्णन । त्रिशूळ कथेचें यथायोग्य ॥१९५॥ दृश्टांत पुराय ताणें सांगलो । बाबांनी म्हणलें “दृश्टांत कसलो” । उतरां म्हजीं तूं विसरलो । त्रिशूळ काड म्हणिल्लीं ॥१९६॥ दृश्टांत म्हणून म्हजे बोल । वतकूच कितें करपाक तोल । बोल म्हजे अर्थ सखोल । फट ना एकूय अक्षर” ॥१९७॥ मेघान म्हणलें तुमीच जागयले । अशेंच म्हाका सुरवातीक दिसलें । पूण एकूय दार उकतें नासलें । म्हणून दिसलें तशें मनाक ॥१९८॥ ताका बाबांचें आयकात उत्तर । “म्हज्या प्रवेशाक लागना दार । म्हाका ना आकार ना विस्तार । वसतां निरंतर सगल्याक ॥१९९॥ दवरून म्हजेर भार । जो जालो निर्भर । ताचे सगले शरीर वेपार । चलयतां हांव सुत्रधार” ॥२००॥ आसूं, फुडें नवल विंदान । त्रिशूळाची येवजण । श्रोत्यांनो आयकात सावधान । येतलें धोरण कळून ॥२०१॥ हेवटेन मेघा जो परतलो । त्रिशूळ काडपाक आरंभ केलो । वाड्यांत फोट्या कुशीक वणटीचेर काडलो । त्रिशूळ तांबड्या रंगान ॥२०२॥ दुसऱ्याच दिसा मशिदींत । आयलो पुणेंच्यान रामदास भक्त । प्रेमान बाबांक नमस्कार करीत । ओंपलें लिंग श्रीशंकराचें ॥२०३॥ इतल्यान मेघाय थंय आयलो । बाबांक साश्टांग प्रणाम केलो । बाबांनी म्हणलें “हो शंकर

१. तुळा. २. युक्ती.

आयलो । सांबाळ हाका तूं आतां” ॥२०४॥ अशें लिंग मेळटकूच । त्रिशूळ-दृश्टांता उपरांत रोखडेंच । मेघा रावलो लिंगाक पळयतूच । जावन सद्गदीत प्रेमान ॥२०५॥ आनीक पळोवपाक अणभव लिंगाचो । आगळो वेगळो काकासाहेबांचो । श्रोत्यांनी आदरान आयकल्यार सगलो । वाडटलो भरवंसो श्रीसाई चरणांचेर ॥२०६॥ दुसरे वटेन जो लिंग घेवन । वतालो मेघा मशिदींतल्यान । दीक्षित-वाड्यार न्हावन धुवन । मग्न नामस्मरणांत ॥२०७॥ कपडे धुवन आंग पुसून । फातराचेर उबे रावून । तुवालो तकलेर घेवन । स्मरण करताले श्रीसाईचें ॥२०८॥ नित्यनेमा प्रमाण । माथ्यार तुवालो उडोवन । करीत आसतना नामस्मरण । जालें दर्शन लिंगाचें ॥२०९॥ चलिल्लें आसतना नामस्मरण । आयजूच कित्याक जावचें लिंगदर्शन । अशे जे पडिल्ले दीक्षित विचारान । मेघा हांसत्या मुखान फुड्यांत ॥२१०॥ मेघान म्हणलें “पळयात काका । लिंग दिलें बाबांनी ‘विलोका’ । काका अजापले पळोवन ताका । लिंगा वांगडा श्रेश्ठ त्या ॥२११॥ रूपरेखा आकार लक्षणीं । आयलें ध्यानांत जें पूर्वक्षणीं । तेंच तें लिंग पळोवन तत्क्षणीं । सुखावले दीक्षित मनांत ॥२१२॥ आसूं, फुडें मेघाच्या हातांतल्यान । त्रिशूळ लेखन पूर्ण जावन । फोट्या कुशीक लिंग स्थापन । घेतलें करून श्रीसाईनी ॥२१३॥ मेघाक आवडटालें शंकर पुजन । करून शंकरलिंग प्रदान । केलें ताचे भक्तीचें दृढीकरण । अजापीत करणी साईची ॥२१४॥ अशी न्हय कथा एकूच । सांगीन अश्यो

१. पळयात. २. त्या खिणाक.

३. अशेंच गणपती स्थापने संबंदीं एके अस्तुरेक पडिल्ल्या सपनाचें टिप्पण रा. हरी सीताराम दीक्षित हांणी केलां. तें अशें - “एकदां हांव शिरडीक वतालों तेन्ना मोरेश्वरराव प्रधान म्हाका बोरीबंदराचेर मेळपाक आयले आनी सांताक्रूझाक आपणाल्या घरांत गणपती स्थापन करचो काय कितें, (फुडल्या पानाचेर)

अस्तुच्यो तीन । मंडळी सगली चौग मेळून । मेवणी घरकान्न धूव आपूण । उमळशीक संतदर्शनाची ॥१०॥ घेवन
साईंचें दर्शन । मंडळी जाली खुशालमन । करपाक लागलीं साईं कडेन । भजनां नेमान प्रेमळ ॥११॥ रामदासी
सांप्रदाय । भजनांनी भोगताली खुशालकाय । बाबा रुपया आठ आणे तांकांय । दिताले आयल्यार मनांत ॥१२॥
केन्ना तांकां बर्फी दीत । केन्ना रित्या हातानी धाडीत । बाबांचें अशें चलतालें नित्य । पूण नासलें निश्चीत
कितेंच ॥१३॥ पयशे वांट्टाले हें पूर्ण सत्य । नासलें तातूंत कांयच असत्य । मात ते थोड्यांकूच मेळत । कळनासलें
मनांतलें कोणाकूच ॥१४॥ भीक मागपी फुकटे फकीर । येताले नेमान बाबांच्या दारार । बाबा जरी दयेचे सागर ।
करिनासले दान सगल्यांक ॥१५॥ लाभ मेळोवपाचो जाचो योग । ताकाच हें मेळटालें सूख । संताचो हात तेंकपाचें
भाग्य । मेळटा फकत भाग्यवंतांकूच ॥१६॥ ह्याच अर्थाची एक खबर । श्रोते धादोसतले आयकल्यार । करून सादर
ती तांचे मुखार । धरुया वाट मागीर फुडली ॥१७॥ सकाळचो फराळ करून । बाबा धुनी 'लागीं नेमान । बसताले
खांब्याक तेंकून । येतालें तेन्नाच 'अमनी थंयसर ॥१८॥ भुरगें तीन वर्सांचें फकत । जिनतानी डबी ताच्या हातांत ।
आई जमली तें वांगडा येत । ज्युस्त वेळ धरून ॥१९॥ अमनी मांडयेर बसतालें । डबी बाबांच्या हातांत दितालें ।
“रुपय्या रुपय्या” करीत रावतालें । धरतालें हात बाबांचो ॥२०॥ बाबांक भुरग्यांची लक्तुबाय । तितलेंच मायेस्त
तें अमनीय । उमो घेवन अपुरबाय । करीत ताची उपाट ॥२१॥ बाबांनी धरचें पोटा कडेन । अमनीचें लक्ष रुपयां
कडेन । म्हणटालें “बाबा रुपया दियात काडून” । पळयत तांच्या बोलसाक ॥२२॥ अमनीचो तर भुरग्या सभाव ।

१. मशिदींत. २. बाबांचो एक भक्त कोंडाजीची धूव.

व्हडा व्हडांचीय तीच 'हाव । सुवार्था खातिरूच सगली धांवाधांव । परमार्थांत भाव 'एखाद्याचोच ॥२३॥ अमनीन बसचें मांडयेर । आवय पयस दुर्गा भायर । हालूं नाका दिले बगर । खुणायताली ताका नदरेंतल्यान ॥२४॥ “तुज्या बापायचें घेतलां व्हय रीण । उठ्ठा तो सुट्टा म्हजे फाटल्यान । फुकटखाऊ निर्लज्जी सगले जाण” । म्हणचें तिडकीन बाबांनी ॥२५॥ मात हो राग वयलेवयर । भितरल्यान प्रेमाचें ल्हारार ल्हार । हात घालून बोल्सा भितर । काडटाले भायर रुपया एक ॥२६॥ घालून तो डबयेंत घट्ट । धांपतकूच आवाज येतालो खट्ट । डबी पडटकूच तें हातांत । धरतालें वाट घराची ॥२७॥ हें तर जातालें फराळा वेळार । तशेंच जेन्ना ते वताले व्हाळाचेर । अमनीक रुपया दिताले थंयसर । काडून तिडक तशीच ॥२८॥ अशे तिका दीसपट्टे दोन । जमलीक दिताले स काडून । भाग्या, सुंदरीक दोन, दोन । पांच दादा केळकरांक ॥२९॥ धा ते पंदरा तात्याबांक । पंदरा ते पन्नास फकीर बाबांक । आठ वांट्टाले गोरगरिबांक । चलतालें नेमान हें दिवप ॥३०॥ आसूं, अशी ही दानशीलता । मद्राशांनी आयकून ती वार्ता । सहज उपरासून अर्थ सुवार्थता । आरंभलो उपक्रम भजनाचो ॥३१॥ वयलेचाराक हें भजन सुंदर । भितरल्यान द्रव्याची आस खर । पयशे दितात हे आशेचेर । रावले कुटुंबा सयत शिरडींत ॥३२॥ तातूंतल्या तिगांक चडूच हांव । बाबांनी दिवचें भरपूर द्रव्य । मात साईचरणीं भजन-सद्भाव । भावार्थ भोव घरकान्नीचो ॥३३॥ पळोवन कुपांक मुखार । जसो खोसयेन नाचता मोर । चंद्राक पळोवन जसो चकोर । तसोच तिका आदर बाबांचो ॥३४॥ एकदां चलतना दनपारची आरत । श्रीसाईंनी जावन कृपामूर्त । दिलें दर्शन राम रुपांत । पळोवन भावार्थ ते अस्तुरेचो ॥३५॥

१. आस. २. चुकून कोणाचोय. ३. कोंडाजीची घरकान.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

हेरांक सदांचे साईनाथ । अस्तुरेक दिसताले १जानकीकांत । घळघळीत दुकां तिच्या दोळ्यांत । पळोवन विस्मीत
जाले लोक ॥३६॥ दोनूय हातांनी ताळी वाजयत । तेन्नाच दोळ्यांतल्यान दुकांय गळयत । अपरूप पळोवन हें
विस्मीत । जाले तेन्ना लोक सगले ॥३७॥ असो पळोवन देखाव आगळो । पळयतूच उरलो लोक सगलो । असो
इतलो खोसयेचो उमाळो । तिकाच एकलेक येवचो कित्याक ॥३८॥ फुडें घरकाराक सांजवेळार । जावन उपाट
आनंदनिर्भर । रामदर्शनाची ती खबर । सांगली तिणें पुराय ॥३९॥ नीलोत्पल-दलश्याम । भक्तकामकल्पद्रुम । तो
हो भरताग्रज सीताभीराम । दाशरथी राम दिसलो म्हाका ॥४०॥ किरीटकुंडलमंडित । वनमालाविराजित । पीतवास
चतुर्हस्त । जानकीनाथ दिसलो म्हाका ॥४१॥ शंख-चक्र-गदाधर । श्रीवत्सलांछन कौस्तुभहार । तो हो पुरुषोत्तम
परात्पर । रूपमनोहर दिसलो म्हाका ॥४२॥ म्हणटात हो मनीसरूपधारी । असामान्य लिला अवतारी । जानकीजीवन
मनोहारी । धनुर्धारी दिसलो म्हाका ॥४३॥ फकीर दिसलो जरी हो वयलेचाराक । भिक्षाय मागता गांवांत सगल्याक ।
मनोहारी त्या जानकीजीवनाक । धनुर्धार्याक पळयलो हांवें ॥४४॥ आसत हो अवलिया वयलेचाराक जरी ।
कोणाक कसोय दिसलो अंतरीं । जानकीजीवन मनोहारी । धनुर्धारी दिसलो म्हाका ॥४५॥ अस्तुरी परम भावार्थी ।
घरकार तिचो भोव सुवार्थी । अशीच भोळी बायलांची जात ती । खंयचो रघुपती आसत थंय ॥४६॥ मनांत आसता
जशें जशें । भोळ्या भाविकांक भासता तशें । आमकां सगल्यांक साई अशे । हिकाच कशें रामरूप ॥४७॥ अशे
दुबाव काडून कैक । केलीं सगल्यांनी फकांडा अनेक । शिश्पाप मनाचे ते अस्तुरेक । नासली खबर कल्पना

१. श्रीराम.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

असत्य ॥४८॥ आदीं ती व्हडली अधिकारी । अशी तिची आख्यायिका भारी । जातालें रामदर्शन सूखकारी ।
वेळावेळार तिका तेन्ना ॥४९॥ फुडें सुटली द्रव्याची हांव । द्रव्या कडेन नासता देव । जालो रामदर्शनांत उणाव ।
असो हो सभाव लोभाचो ॥५०॥ साईक हें तर सगळें ज्ञात । वळखून तिचें सरलें पाप । परत एकदां रामदर्शन दीत ।
केलो हेत पूर्ण तिचो ॥५१॥ आसूं, फुडें तेच रातीं आगळी । गजाल नवलाची घडली । घरकारान सपनांत
पळयली । घडणूक एक भिरांकूळ ॥५२॥ आपूण आसां एका शारांत । पुलीस एक आपल्या घरांत । बांदून आंवळीत
आपले हात । व्हरता ओडीत आपणाक ॥५३॥ पांजरो एक त्या जाग्यार । साई ताचे भायले सुवातेर । पळयत हें
सगलें थंयसर । राविल्ले उबे शांत तेन्ना ॥५४॥ लागींच म्हाराजांक पळोवन । तेय स्थितींत हात जोडून । तोंड
काकुळटेचें करून । केलो तांणी नमस्कार ॥५५॥ बाबा तुमची कीर्त आयकून । पाविल्लों आसतना चरणां कडेन ।
कित्याक हें येवचें अपसरण । आसतना फुड्यांत तुमी साक्षात ॥५६॥ म्हाराजांनी तेन्ना सांगलें । “कृतकर्म भोगचें
पडटलें सगलें” । ताचेर गृहस्थान नमळायेन म्हणलें । करूंक ना कांयच अशें आपणें ॥५७॥ ह्या जल्मांत तरी ना
कांयच केलें । जाका लागून हें संकश्ट आयलें । ताचेर म्हाराजांनी ताका म्हणलें । “आसुंये कर्म फाटल्या
जल्माचें” ॥५८॥ म्हणलें ताणें ताचेर । फाटल्या जल्माचें कोणाक खबर । आसल्यार पसून ताचो गोबर । जावंक
जाय दर्शनान तुमच्या ॥५९॥ जातकूच आमकां तुमचें दर्शन । उज्या मुखार जशें तण । तशी फाटलीं कर्मां भस्म
जावन । मेळना कित्याक मुक्ती म्हाका ॥६०॥ तेन्ना म्हाराजांनी म्हणलें ताका । “इतलो विस्वास आसा व्हय
तुका” । हय म्हणटकूच म्हाराजांनी ताका । सांगलें दोळे धांपपाक ॥६१॥ आज्ञे प्रमाणें दोळे धांपून । उबो आसलो

थंयच, इतल्यान । आवाज जालो घडांयच करून । पडलो ताच्या कानांत ॥६२॥ आवाजान त्या भानार आयलो । दोळे उगडून पळोवंक लागलो । स्वताक बंधनमुक्त पळयलो । पडिल्लो पुलीस भरून रक्तान ॥६३॥ प्रकार पळोवन भियेलो । म्हाराजां कडेन पळोवंक लागलो । हांसून तांणी म्हणलें “सांपडलो । ज्युस्त आतां तूं ताब्यांत ॥६४॥ आतां येतले अंमलदार । पळोवन हो सगलो प्रकार । आरोप दवरतले तुजेर । परत व्हरतले धरून” ॥६५॥ मागीर ताणें विचारलें भियेत । बाबा तुमी हें खरेंच सांगतात । कितेंय करात पूण सोडयात । कोण ना सांबाळपी तुमचे बगर ॥६६॥ अशें आयकून म्हणलें साईन । “परत राव दोळे धांपून” । तशें करून उगडले दोळे परतून । अजाप घडिल्लें आनीक ॥६७॥ आपूण पांजऱ्याचे भायले वटेन । साई म्हाराज आपणाक तेंकून । केलें तांकां साश्टांग नमन । तेन्ना विचारलें ताका बाबान ॥६८॥ “आतांचो तुजो नमस्कार । आनी आदीं जो घालतालो निरंतर । कितें दोनांय मदीं अंतर । सांग विचार करून” ॥६९॥ ताणें दिलें उत्तर । जमीन-अस्मानाचें अंतर । तेन्नाचो द्रव्याचे आशेन नमस्कार । आतांचो परमेश्वराचे भावनेन ॥७०॥ आदीं भाव नासलो कसलोच । वयल्यान राग आसलो इतलोच । मुसलमान आसुनूय तुमीच । बाटयतात आमकां हिंदूंक ॥७१॥ ताचेर बाबा विचारीत । “ना व्हय भक्ती तुज्यांत । मुसलमानांच्या देवा विशीं मनांत” । ‘ना’ म्हणलें त्या गृहस्थान ॥७२॥ बाबांनी ताका विचारलें परत । “ना व्हय पंजा तुज्या घरांत । पुजिना तूं आसता जेन्ना ताबूत । पळय विचारून मनाक ॥७३॥ “काड-बिबी’य आसा घरांत । लग्नकार्याक तिकाय पुजतात । मानपानूय तुमी तिचें करतात । मुसलमानी तें दैवत” ॥७४॥ हय

१. एक दैवत.

म्हणून मान्य करीत । आनीक कितें इत्सा बाबा विचारीत । निजगुरू रामदासाच्या दर्शनाची आस । जाली मनांत गृहस्थाच्या ॥७५॥ तेन्ना ताका बाबान । म्हणलें पळय फाटल्यान । ताणें पळयलें जेन्ना वळून । दिसले समर्थ रामदास फुड्यांत ॥७६॥ पडटकूच समर्थाच्या पांयांचेर । जाले अदृश्य जाग्याच्या जाग्यार । उमळशीकेन ताणें मागीर । विचारलें कितें तें आयकात ॥७७॥ बाबा तुमचें जालां वय । जाणटी ही दिसता कूड । आसा व्हय तुमकां जाणीव । पिराय मर्यादा तुमची ॥७८॥ “कितें तूं म्हाका म्हातारो म्हणटा । वांगडा धांवून पळय आतां” । अशें म्हणून साई धांवपाक लागता । होय धांवलो फाटल्यान ॥७९॥ म्हाराज धांवतना नेटान । धुल्ल जो उसळ्ळो वाऱ्यान । तातुंतूच गेले अदृश्य जावन । खडबडून जागो जालो गृहस्थ ॥८०॥ आसूं, ताका जेन्ना जाग आयली । विचारचक्रां घुंवपाक लागलीं । चित्तवृत्ती तत्काळ बदल्ली । लागलो गावपाक महती बाबांची ॥८१॥ पळोवन अशी चमत्कृती । साईचरणीं जडली भक्ती । बाबां विशींची दुबाववृत्ती । अस्तली परिस्थिती आदींची ॥८२॥ पळोवंक गेल्यार फकत सपन । मात तीं उत्तरां आनी ते प्रस्न । आयकून श्रोत्यांनी करचो ग्रहण । भावार्थ खोल भितरलो ॥८३॥ हो प्रस्नोत्तर-अनुवाद । मद्रासीक जालो परमबोध । सोंपलो साई विशींचो विरोध । हास्यविनोद रुपान ॥८४॥ दुसऱ्या दिसा सकाळीं । दर्शनाक आयली मंडळी । साईनाथान कृपा केली । दिवन 'पेढे दोन रुपयांचे ॥८५॥ तशेंच पालवाचे रुपया दोन । बाबांनी त्या सगल्यांक दिवन । घेतले कांय दीस दवरून । चल्लें भजन-पुजन ॥८६॥ फुडें कांय दीस वतकूच । मंडळी भायर सरली वचपाक । पयसो जरी मेळ्ळोना मुबलक ।

१. दुदफेणे.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

मेळळो आशिर्वाद भरपूर ॥८७॥ “अल्ला मालिक बहोत देगा । अल्ला तुम्हारा भला करेगा” । फुडें हेंच आयलें
उपेगा । लागले ते जेन्ना मार्गाक ॥८८॥ साईंच्या आशिर्वचनान । ध्यान मनांत तांचेंच स्मरण । दीसरात करतना
मार्गक्रमण । दुख्ख ना सपनांत कुसकूटभर ॥८९॥ घडली आशिर्वादा प्रमाण । यात्रा यथासांग मनाप्रमाण ।
नासतना कसलेच कष्ट त्राण । पावले घरा सुखरूप ॥९०॥ जितल्यो मनांत चिंतिल्ल्यो । ताचे परसूय चड यात्रा
घडल्यो । गायत व्हडविको साईंच्या उतरांच्यो । खोस आगळी सगल्यांक ॥९१॥ ते भायर बाबांचें आशिर्वचन ।
“अल्ला भला करेगा” हें वचन । अक्षरान अक्षर सत्यांत येवन । जाल्यो इत्सा पूर्ण सगल्यो ॥९२॥ अशे ते समस्त
तीर्थ उपासक । भगवतभक्त मद्रासी लोक । पुराय योगी सात्वीक । १बंधमोचक साई तांकां ॥९३॥ अशीच रसाळ
कथा आनीक । आदरान आयकात श्रोत्यांनो एक । जातलें भोव अजाप मनाक । आयकल्यार भक्तीभावान ॥९४॥
भक्तकाजकल्पद्रुम । कितले साई दयाळू परम । कशे तरेन भक्तांचेर करून प्रेम । करीत इत्सा पूर्ण तांच्यो ॥९५॥
ठाणें जिल्ल्यांत वांटें शार । त्राशीक एक भक्तप्रवर । रघुनाथराव तेंडुलकर । हुशार-धीर म्हूण नामना ॥९६॥ सदां
खूश व्हड प्रेमी । तल्लीन जाले साईंच्या चरणपद्मीं । थंयच्या बोधमकरंदकामीं । गुणगुणटाले अखंड नामांत ॥९७॥
दिवन रूप ‘भजनमाला’ । सांगली जांणी साईलीला । ती भक्तीप्रेमान वाचतलो ताका । पावतलो श्रीसाई पावला
पावलार ॥९८॥ सावित्री नांवाची तांची १कलत्र । बाबू तांचो व्हडलो पूत । पळयात ताचो अणभव विचित्र ।
आयकात तें चरित्र श्रीसाईंचें ॥९९॥ एकदां बाबू दुबावी मनान । वैजकी म्हाविद्यालयांतल्यान । घेवन विदेशी

१. बंधनांतल्यान मुक्ती दिवपी. २. घरकान्न.

वैजकी शिक्षण । बसना जालो परिक्षेक ॥१००॥ ताणें रातीचो दीस करून । केलो अभ्यास जीव ओतून । सहज ज्योतिश्याक केलो प्रस्न । येसा विशीं परिक्षेच्या ॥१०१॥ ज्योतिश्यान पंचांग चाळून । ग्रहांचीं थळां काडलीं सोदून । राशी नखेत्रां बोटांनी मेजून । जालो चिंतेस्त अखेरेक ॥१०२॥ म्हणलें केले कष्ट खर । पूण अंदूं ना ग्रहांचो जोर । फुडलें वर्स खूब सूखकर । परिक्षे खातीर आसा तुका ॥१०३॥ बसून परिक्षेक फायदो कसलो । जर पास जावपाचोच नासलो । बाबून हाचो धसको घेतलो । खचलो पूर्ण तो मनांत ॥१०४॥ फुडें एकदां सावित्री शिरडीक । गेली साईच्या दर्शनाक । लायतकूच मस्तक चरणांक । चल्ल्यो गजाली बऱ्या वायटाच्यो ॥१०५॥ तातूंत बाबूचीय खबर आयली । दुखेस्त उतरांनी तिणें सांगली । म्हणलें पुताची ग्रहस्थिती इबाडली । नाजाल्यार बसपाचो परिक्षेक ॥१०६॥ ज्योतिश्यान पळोवन टिपण । सांगलें अंदूं ना योग म्हणून । अभ्यास पूर्ण जावन पसून । पूत सोदिना बसूंक परिक्षेक ॥१०७॥ तरी बाबा ही कसली ग्रहदशा । अंदूं अशी कित्याक निराशा । केन्ना एकदां सोंपतली परिक्षा । हुसको सगल्यांक जाला ताचो ॥१०८॥ आयकून तिची खबर । बाबांनी सांगलें “टिपण गुठलावन दवर । हुसक्यामेकळो बरय पेपर । कर म्हूण बरो अभ्यास ॥१०९॥ नादाक कोणाच्या लागूं नाका । जल्मटिपणां पळोवं नाका । हात कोणाक दाखोवं नाका । लक्ष दवर अभ्यासांतूच ॥११०॥ सांग पुताक मेळटलें येस । भिरांत सोडून परिक्षेक बस । जावं नाका कसोच निराश । दवर विस्वास ठाम म्हजेर” ॥१११॥ मागीर बाबांची आज्ञा घेवन । आवय परतली घरा कडेन । पुताक बाबांचो निरोप सांगून । धाडलो खोसयेन परिक्षेक ॥११२॥ विस्वासून त्या साई वचनाक । भुरगो तो बसलो परिक्षेक ।

१. निरशेवणी.

उत्तरांय लेखी प्रस्नांक । ज्युस्ताज्युस्त बरयलीं ॥११३॥ लेखी परिक्षा पूर्ण जाली । उत्तरांय सगलीं बरयलीं । तरीय दुबावाची कीड पिडटाली । आत्मविस्वास नासलो ठाम ॥११४॥ बरयिल्ल्यो जरी जापो अचूक । पुरो तितल्यो पास जावपाक । पूण नासलो थारो ताच्या मनाक । धीर ताणें सोडिल्लो ॥११५॥ लेखी परिक्षेक जाल्लो पास । ताका दिसतालें आपूण नापास । तातूंतल्यान जावन सामको निराश । तोंडी परिक्षेक वचना जालो ॥११६॥ तोंडी परिक्षेचो आरंभ जालो । पयलो दीस तसोच गेलो । दुसऱ्या दिसा एक इश्ट आयलो । पळयलो विद्यार्थ्याक जेवतना ॥११७॥ अजापलो पळोवन बशिल्लो जेवपाक । म्हणलें, हुसको तुजो परिक्षकाक । धाडलो म्हाका पळोवन येवपाक । आयलोना कित्याक तेंडुलकर ॥११८॥ लेखी परिक्षेंत तो नापास । ताका तोंडीचे कित्याक त्रास । म्हणून बसला घरांत निराश । सांगलें हांवें स्पश्ट ताका ॥११९॥ तेन्ना परिक्षकान धाडलो म्हाका । आसा तसो घेवन येवंक तुका । “लेखी परिक्षेंत पास” ताका । दी खोसयेची खबर म्हूण ॥१२०॥ मागीर तो सुवाळो कितें वर्णुचो । खोसयेन धावो केलो साईचो । सुसेग घेनासतना खीणभराचो । धांवलो तो आसलो तसोच ॥१२१॥ आसूं, फुडें जालें गोड । पूर्ण जाली परिक्षेची 'होड । दिली आपल्या चरणीं दृढ जोड । पूर्ण करून इत्सा श्रीसाईनी ॥१२२॥ दळपाच्या दांत्याचो खूंट । जसो हालोवन बसयतात घट्ट । तशीच गुरुचरणीं निशेची गोश्ट । हालोवन शुद्ध करता साई ॥१२३॥ अशें सांगचे नात केन्नाच कोणाक । जें चित्तवृत्तीक मारक । हें नित्य येतालें अणभवाक । निश्टा करीत दृढ अशे तरेन ॥१२४॥ सांगिल्ले वाटेन लागतकूच चलपाक । दिसता गोड सुरवातीक । फुडें अशे पातळायतले कांटे वाटेक ।

१. इत्सा.

चारूय वटयां सगल्याक ॥१२५॥ फुट्टले फांटे मागीर ते निश्टेक । दुबाव वाडटलो मनांत आपसूक । हाडटा साई
हे आडवाटेन कित्याक । दिसता अशें मनाक ॥१२६॥ पूण अशें जेन्ना येतलें मनांत । थंयच श्रद्धेक धरात नेट ।
संकश्टां ही परिक्षाच प्रत्यक्षांत । तेन्नाच बसतली श्रद्धा दृढ ॥१२७॥ दिवन संकश्टांक तोंड । करतकूच साईस्मरण
अखंड । जातात सगले अपाय दुखंड । शक्त ही प्रचंड नामाची ॥१२८॥ हेंच ह्या आडमेळ्यांचें प्रयोजन । तेय साईच
करता निर्माण । तेन्नाच घडटलें साईस्मरण । संकश्टांचो नाशूय तेन्नाच ॥१२९॥ आसूं, बापूय ह्याच भुरग्याचो ।
भक्त भोव प्रेमळ बाबांचो । धीर सन्मार्गी व्हड मनाचो । आयिल्लें ताचें जाणटेपण ॥१३०॥ नामनेचे विदेशी वेपारी
गृहस्थ । 'पसरो जांचो मुंबय शारांत । प्रामाणीकपणान त्या दुकानांत । केली नोकरी तांणी ॥१३१॥ फुडें जाणटेपण
लागलें येवपाक । तशे त्रास सुरू जाले दोळ्यांक । इंद्रियांय दुबळीं जावपाक । गरज सुसेग घेवपाची ॥१३२॥
कामाचे नासले त्राण । तरीय भलायकी सुदारची म्हणून । रजा घेतली रघुनाथरावान । घेवपा खातीर सुसेग ॥१३३॥
फुडें ती रजा पुराय सोंपली । पूण भलायकी ना सुदारली । म्हणून परत चीट धाडली । आनीक रजा
मागपाक ॥१३४॥ अर्ज पळोवन वरिश्ठ । मागिल्ले रजेची शिफारस करीत । ते पेढयेचे वरिश्ठ मात । पूर्ण विचारी
दयाळू ॥१३५॥ धनी मनाचो उदार । पळोवन आपलो प्रामाणीक नोकर । दितालो प्रेमाची अर्दी भाकर । चरितार्थ
फुडलो चलचो म्हणून ॥१३६॥ अशी ही सरकारी पद्दत । आदर्श पेढयोय वेळा प्रसंगात । प्रामाणीक सेवकांचे
बाबतींत । आपणायताल्यो मार्ग आदाराचो ॥१३७॥ मात म्हजो धनी ही भाकर । दीत काय म्हजे खातीर । जातलों

१. पेढी.

जेन्ना हांव बेकार । पडिल्ले अशा हुसक्यांत ॥१३८॥ देडशें फकत म्हजो पगार । पावूणश्यांच्या पॅन्शनाचेर । पडटलो संवसाराचो भार । घोळटाले विचार मनांत ॥१३९॥ मात फुडें मजा जाली । बाबांनी अजापीत करणी केली । रघुनाथांचे घरकान्नीक खबर कसली । विचारली तें कवतूक आयकात ॥१४०॥ येवपाक निमाणो आदेश । आसतना ज्युस्त पंदरा दीस । वचून तिच्या सपनांत । पळयली परिक्षा बाबांनी ॥१४१॥ “शंबर दिवपाची इत्सा म्हजी । पूर्ण जातली मूं आस तुजी” । तिणें म्हणलें खुशी तुमची । आमचो भरवंसो तुमचेरूच ॥१४२॥ ते वटेन थाराव अर्जाचेर । रघुनाथराव प्रामाणीक नोकर । खूब केली सेवा आयजवेर । अर्दे पॅन्शन दिवया ताका ॥१४३॥ तोंडान जरी म्हणले शंबर । धा दिले आनीक वयर । अशे हे समर्थ दयेचे सागर । प्रेम उपाट भक्तां विशीं ॥१४४॥ आतां आयकात आनीक एक । कथा सुंदर मनोरंजक । भक्तप्रेम उल्हासकारक । खोसदिणी श्रोत्यांक भोव ॥१४५॥ कॅप्टन हाटे नांवाचे डॉक्टर । श्रद्धा उपाट जांची बाबांचेर । बाबांनी सपनांत दर्शन फांतोडेर । दिलें, तें म्होंवाळ कथानक ॥१४६॥ हाटे रावताले ग्वाल्हेराक । पळयताले सपनांत बाबांक । पळयात बाबांचे प्रस्नकुशळटायेक । आनी ताचेर जाप हाटेंची ॥१४७॥ बाबांनी विचारलें, “म्हाका विसरलो व्हय” । हाट्यांनी तत्काळ धरले पांय । भुरग्याक जर विसरली आवय । धडगत ना कोणाची ॥१४८॥ उठून रोखडेच गेले पोरसांत । हाडली वालपापडी टवटवीत । रोख दक्षणा शिंदो साहित्य । व्हड भक्तीन केलें एकठांय ॥१४९॥ अशी सिद्धी पुर्ती पळोवन । हाटे तें सूप ऑपपाक म्हणून । मुखार येतांच जागे जावन । जाली जाणविकाय सपनाची ॥१५०॥ तेन्नाच हाट्यांचें जालें मन । साहित्य तें सगलें व्हरून । ऑपचें बाबांक प्रत्यक्ष वचून । ते खातीर वच्चें शिरडीक ॥१५१॥ मात तेन्ना ते ग्वाल्हेराक ।

पत्र बरयलें मुंबयक । खबर पूर्ण कळयली इश्टाक । सांगलें शिरडीक वच म्हणून ॥१५२॥ धाडटां पोस्टांतल्यान पयसो । शिंदो घेवचो योग्य असो । पापडेच्यो चुडयो टवटवीत अश्यो । मेळय कश्योय करून ॥१५३॥ उरिल्लो पयसो वांगडा व्हरचो । शिंद्या सयत बाबां कडेन दिवचो । चरण वंदून प्रसाद मागचो । दिवचो तो म्हाका धाडून ॥१५४॥ पयशे मेळनाच फुडें इश्टान । शिरडीक वचून घेतलें सामान । अडले मातशे पापडेक लागून । अचकीत आयली एक भाजयेकान्न ॥१५५॥ आपयली तिका उलो मारून । सांगोच आसल्यो तिचे कडेन । अजापलो इश्ट मनांतल्यान । घेतल्यो जाय तितल्यो ॥१५६॥ मागीर तें साहित्य सगलें । व्हरून म्हाराजांक ओंपलें । तांणी तें निमोणकरां कडेन दिलें । वापरलें दुसऱ्या दिसा निवेद्याक ॥१५७॥ फुडें बाबांनी बसतकूच जेवपाक । हात लायनासतना 'वन्न-शिताक । सांगोच तितल्यो लागले खावपाक । पळोवन अजापीत लोक सगले ॥१५८॥ सांगोच तितल्यो उखल्ल्यो । त्योच फकत तोंडांत घाल्यो । हाटे भोव खुशाल जालो । खबर ही सगली कळळी तेन्ना ॥१५९॥ जाच्या मनांत जसो भाव । तसोच हो हाट्यांक अणभव । फुडले कथेचो आयकात नवलाव । गोड माया श्रीसाईची ॥१६०॥ साईचो लागिल्लो हात । रुपया एक आसचो घरांत । अशें आयलें

१. Extract from Captain Hate's letter, dated X'mas, Lashkar, Gwalior, C. I., addressed to Mr. H. S. Dikshit : "Though I am miles away the favour that Sai Baba *Sad-Guru* shows on me is marvellous. Duty keeps me here, but I will take the first opportunity of coming to Shirdi. My humble respects to Sai Baba. I have sent a M. O. of Rs. twelve only. Please give Rs. 10 as '*Dakshina*' and Rs. 2 should be spent in buying ghee, wheat-flour, *dal* etc. as *shidha*. Please do keep on it, vegetable of **वाल्पापडेच्यो सांगो**. All this *shidha* etc. has a special meaning and I shall be highly obliged to you for this favour of yours." २. वरण

हृदयांच्या मनांत । इत्सा ती पूर्ण केली श्रीसाईन ॥१६१॥ कोटी-कोटी इत्सा मनांत । धरची बरी सोडची वायट ।
मागीर साईची कुशळटाय पळयात । उबेच फाटल्यान भक्तांच्या ॥१६२॥ जातकूच अशी सदित्सा मनांत । पूर्ण
जाता ती एका खिणांत । तेन्नाच वतालो एक इश्ट । दर्शना खातीर श्रीसाईच्या ॥१६३॥ वृत्ती मात आसची गोड ।
साई पूर्ण करता लाड । जाका सद्वृत्तीची आवड । करता ताचें कवतूक ॥१६४॥ तेन्ना एक रुपया हाटेन । दिलो त्या
इश्टा कडेन । म्हणलें घडये उरत विसरून । दी हो हातांत श्रीसाईच्या ॥१६५॥ इश्ट पावलो शिरडीक । गेलो सरळ
दर्शनाक । दर्शन घेवन कुशीक । बसलो मागीर बाबांचे ॥१६६॥ दक्षणे खातीर करतकूच हात । आदीं आपली दक्षणा
दीत । बाबांनी ती घालतकूच बोल्सांत । काडली मागीर ताणें हाटेची ॥१६७॥ तोय रुपया करून नमस्कार । दवरलो
बाबांच्या हाताचेर । म्हणलें ही दक्षणा म्हजे बरोबर । धाडल्या हाटे डॉक्टरान ॥१६८॥ साई सगल्यांच्या काळजांत ।
हाटे जरी ग्वाल्हेरांत । वळखून तांच्या मनाचो हेत । बसले पळयत रुपयाक त्या ॥१६९॥ बाबांनी जावन खुशालभरीत ।
केलो रुपयासयत फुडें हात । प्रकार तो आगळो अजापीत । लोक उत्सूकतायेन पळयताले ॥१७०॥ रुपया तो वयर
हवेंत । आखाण्यान उडोवन परत हातांत । धरपाचो खेळ रावले खेळत । मागीर दिलो त्या इश्टा कडेन ॥१७१॥
म्हणलें “दी हो जाचो ताका । वांगडा उदी प्रसादूय दी ताका । कांयच नाका तुजें आमकां । खुशाल राव म्हणचें
ताका” ॥१७२॥ घालून लोटांगण पांयांचेर । उदी प्रसाद घेवन बरोबर । आज्ञा बाबांची योग्य वेळार । घेवन
गेलो इश्ट ग्वाल्हेराक ॥१७३॥ पावतकूच ग्वाल्हेराक । रुपया दिवन तो डॉक्टराक । सांगली खबर घडिल्ली
शिरडीक । आयलें काळीज भरून हाटेचें ॥१७४॥ म्हणलें मनांत जसो हेत । केल्लो आपणें जसो संकेत । बाबांनी

वळखून मनोगत । इत्सा पुर्ती केली पळय ॥१७५॥ अशें दिसलें जरी हाटेच्या मना । ती तर आसली तांची कल्पना ।
कोणाक कळटा संतांची योजना । खोलाय तांच्या मनाची ॥१७६॥ हें जरी म्हणचें निश्चीत । तीच पळयात दुसरी
प्रचीत । ती हाचे परसूय विपरीत । जाचें मनोगत जाणटा तोच ॥१७७॥ एकल्याचो रुपया दिताले परत । दुसऱ्याचो
दवरताले बोल्सांत । कारण कोणाक कळचें निश्चीत । कितें मनांत बाबांच्या ॥१७८॥ स्वताची करणी तांणी
स्वताच जाणपाची । आमी फकत मजा पळोवपाची । अशी गोड संद ना घालोवपाची । आयकात कथा
ह्या अर्थाची ॥१७९॥ एकदां वामन नार्वेकार । जांकां बाबांचें प्रेम अपार । हाडलो एक रुपया सुंदर । भक्तीभावान
ओंपपाक ॥१८०॥ आसली ताचेर एके वटेन । सीतासती राम लक्ष्मण । सोबीत मुर्ती दुसरे वटेन । हात जोडिल्ल्या
मारुतीची ॥१८१॥ ताका ओंपपा फाटलो हेत । हात लावन बाबांनी तो परत । दिवचो उदी प्रसादा सयत । म्हणून
हातार दवरिल्लो ॥१८२॥ कोणाच्या कितें चलता मनांत । बाबा तें ज्युस्त वळखत । तरीय तो रुपया पडटकूच
हातांत । घालो बोल्सांत तत्काळ ॥१८३॥ इत्सा वामनरावांच्या मनांतली । माधवरावांनी बाबांक सांगली । तांचे
खातीर विनवणी केली । रुपया परत दिवचो म्हणून ॥१८४॥ “ताका कित्याक दिवपाचो । आमीच तो दवरपाचो” ।
स्पश्ट रोख बाबांचो । फुड्यांत सांगलें वामनरावांच्या ॥१८५॥ “तरीय तो जर दिता । रुपया पंचवीस हाचें मोल
आतां । जाल्यार बदलून हांव तो दितां” । म्हणलें सांग ताका ॥१८६॥ मागीर त्या रुपयाक लागून । वामनरावांन
हाडले फैदा करून । हाचे ताचे कडल्यान मागून । दिले हातांत बाबांच्या ॥१८७॥ तेय दवरीत बोल्सांत । म्हणलें,

१. येवजण.

निजभक्त उद्धारार्थें कार्य । संतांक सर्वदा अपरिहार्य । तूं तर सगल्या संतांचो आचार्य । तुकाय 'अनिवार्य' तें आसा ॥३॥ जांणी धरले तुजे पांय । ताच्या सगल्या दुख्खांचो लय । जालो पूर्वसंस्कार उदय । मार्ग निर्भय निर्धास्त ॥४॥ स्मरून तुमचे चरण । येतात महातिर्थ वयल्यान ब्राह्मण । करतात गायत्री पुरश्चरण । पोथी पुराण वाचतात ॥५॥ संस्कारहीण अल्पशक्ती । आमी कोण जाणणारे भक्ती । उडयले जरी आमकां 'समस्ती' । दिवचे नात साई अंतर ॥६॥ जांचेर ते कृपा करतात । अकल्पीत महाशक्ती पावतात । आत्म अनात्म विवेक संपत्त । वांगडाच प्राप्ती ज्ञानाची ॥७॥ साई मुखांतल्या उतरांचे आशेन । भक्तलोक पिशे जावन । उतरां उतरांचे ठशे जोडून । घेताले भरंवशान अणभव ॥८॥ आपल्या भक्तांचे मनोरथ । जाणटाले पूर्ण साईनाथ । पूर्णूय करताले तेच समर्थ । तातूंतल्यान कृतार्थ भक्त तांचे ॥९॥ धांव पाव रे साईनाथा । दवरतां तुज्या चरणीं माथा । विसरून गुन्यांव सगले आतां । घालय चिंता दासाची ॥१०॥ असो सांपडटकूच संकश्टांत । स्मरता साईक जो भक्त । ताचें दुख्ख,

૧. મુકૂટ, શ્રેષ્ઠ. ૨. જે ટાઢૂં નજો અશે. ૩. સગલ્યાંની.

चिंता समेस्त । निवारण करता तोच एक ॥११॥ अशे साई दयेचे सागर । कृपा केली तांणी म्हजेर । म्हणुनूच भक्तांक
जालो हो सादर । ग्रंथ भोव मंगलकारक ॥१२॥ नाजाल्यार म्हजो कितें अधिकार । कोण हें कार्य घेवपाचो माथ्यार ।
जाचो तोच निवारपी आसल्यार । कसलो 'भार म्हजेर ॥१३॥ आसतकूच म्हजे वाचेचो प्रकाशक । साई समर्थ
ज्ञानदीपक । अज्ञान काळखाचो नाशक । धरचो दुबाव कित्याक ॥१४॥ त्या दयाळू प्रभूचो भरवंसो म्हणून ।
दिसलोना श्रम इल्लो पसून । इत्साय जाली मनाची पूर्ण । कृपा प्रसाद हो तांचोच ॥१५॥ संतसेवा ही ग्रंथ रुपान ।
पूर्वपुण्यायेनूच आयलें हें घडून । गोड करून घेतली देवान । उपकारी ताचो हांव सदांच ॥१६॥ फाटल्या अध्यायांत
जालें श्रवण । तरातरांचे दृश्टांत दिवन । कशी भक्तांक शिकवण । दिताले दयाघन साई ताचें ॥१७॥ आतां ह्या
अध्यायांतूय एक । सप्तशृंगी देवीचे उपासक । तांचें हें गोड कथानक । खुशालकायेचें आयकात ॥१८॥ देव-देवी
आपल्या भक्तांक । कशे लायताले संतसेवेक । हो तर चमत्कारूच एक । आयकात तो आदरान ॥१९॥ म्हाराजांच्यो
कथा उपाट । एका परस एक अद्भूत । हीय कथा तसलीच । आयकात ती शांत चित्तान ॥२०॥ कथा न्हय तें
अमृतपान । तातूंतल्यान मेळटलें समाधान । कळटलें साईचें म्हानपण । व्यापकतायूय तशीच ॥२१॥ तर्कवादी आनी
चिकित्सक । लागचें न्हय केन्ना तांच्या नादाक । हांगा ना सुवात वादावादीक । गरज अमर्याद प्रेमाची ॥२२॥ ज्ञानी
आसून जावचो भावीक । श्रद्धाशील विस्वासूक । वा संतांघरचो पायक । हेरांक ह्यो काणयो मायावी ॥२३॥ हो
साईलीला 'कल्पतरू । निर्विकल्प फळपुष्पधरू । आसत भक्त भाग्याचो 'सधरू । तोच उतारू ह्या तळाचेर ॥२४॥

१. वजें. २. इत्सीत वस्त दिवपी रूख. ३. घटमूट.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

आयकात कथा परम पावन । परमार्थ्याक दिवपी मोक्षाचें दान । सकळ साधनां मदीं मुखेल जावन । कृतकल्याणी
 सगल्यांक ॥२५॥ सहजतायेन जडजीव उद्धारण । तें हें साईकथा अमृतपान । प्रापंचिकांचें समाधान । मोक्षाचें साधन
 मोक्ष इत्सुकाक ॥२६॥ हांगा करतकूच कल्पना एक । पावता कल्पनातीत आनीक । म्हणून हेमाड जावन नतमस्तक ।
 आपयता श्रोत्यांक आयकुपाक ॥२७॥ एकेक अशी सांगतकूच कथा । वाडटली लिलारस आस्वादता । जातलें
 समाधान भवदवार्ता । साईसमर्थताय ती हीच वळखात ॥२८॥ गांव वणी जिल्लो नाशीक । काकाजी वैद्य नांवाचे
 गृहस्थ एक । आसले थंय राबित्याक । पुरयत ते थळावे देवीचे ॥२९॥ देवीचें नांव सप्तशृंगी । पुरयत अस्थीर
 अंतरंगी । अनेक खर संकश्टां प्रसंगी । संवसार त्रासांनी पिडिल्ले ॥३०॥ पडटकूच संकश्टांचो रेवाडो । मन हें
 घुंवता जशें भंवरो । शरिरूय काडटा भोंवताडो । मेळना सुसेग खीणभराचो ॥३१॥ तातूंत काकाजी भोव दुखेस्त ।
 वचून सरळ देवळांत । देवा कडेन काकुळटेक येत । चिंता पयस करची म्हणून ॥३२॥ केलो धावो मनांतल्यान ।
 देवीय संतोशली भाव पळोवन । तेच रातीं दृश्टांत दिवन । केलो जो चमत्कार आयकात ॥३३॥ देवी सप्तशृंगी
 आईन । काकाजींच्या सपनांत वचून । चल म्हणलें बाबां कडेन । जातलें मन पूर्ण स्थीर ॥३४॥ हे बाबा खंयचे
 कोण । करतली देवी स्पश्टीकरण । म्हणून काका जे रावताले उमळशिकेन । इतल्यान आयली जाग तांकां ॥३५॥
 उमळशीक तशीच उरली । सपनवृत्ती तत्काळ सोंपली । काकाजींनी बुद्धी चलयली । 'बाबा' कोण ते कळचे
 म्हणून ॥३६॥ आसतले 'बाबा' त्र्यंबकेश्वर । काकाजींच्या मनांत होच विचार । वचून घेतलें दर्शन सत्वर ।
 १. मनांत. २. लागून. ३. बेगोबेग.

सौंपनासली अस्थिरताय मनाची ॥ ३७॥ काकाजी धा दिसां मेरेन । रावले त्र्यंबकेश्वराक वचून । तरीय उदासूच उरले
निमाणे मेरेन । नासलें समाधान मनाक ॥ ३८॥ वचनासली मनाची खिन्नताय । थांबनासली ताची चंचलताय ।
वाडटाली दिसानदीस उद्विग्नताय । आयले परत काकाजी ॥ ३९॥ सदांच सकाळच्या न्हावपा वेळार । रुद्र आवर्तन
लिंगाचेर । अभिशेक करताले संततधार । तरीय अस्थीर मनांत ॥ ४०॥ गेले परतून विचारपाक देवीक । म्हणलें
कित्याक धाडलो त्र्यंबकेश्वराक । आतां तरी दी सुसेग । धांवधपट्यो ह्यो सौंसनात माते ॥ ४१॥ असो भोव काकुळटेन ।
धावो केलो देवीक पळोवन । तेच रातीं ताका दिवन दर्शन । सांगलो दृष्टांत देवीन ॥ ४२॥ म्हणलें आपणें जे बाबा
सांगले । ते समर्थ साई शिरडीचे । तूं कित्याक त्र्यंबकेश्वराचे । वाटेन गेलो कळना हेंच ॥ ४३॥ खंय शिरडी, कशें
वच्चें । नांव केन्ना आयकूंक ना तांचें । आतां हें वचप कशें घडचें । कळना म्हाका कितेंच ॥ ४४॥ तरीय जो
संतचरणीं रत । धरता दर्शनाची आस मनांत । संतूच कित्याक तो अनंत । सदित्सा पूर्ण करता ताची ॥ ४५॥ जो जो
संत तो तो अनंत । नासता फरक दोगांयंत । उरफाटें दोग मानप हेंच द्वैत । संतांक अद्वैत अनंतांत ॥ ४६॥ चलून वतलों
साईदर्शना । स्वता पूर्ण करीन मनाची कामना । ही तर फकत अभिमान-वल्गना । अघटीत करणी संतांची ॥ ४७॥
दिसले बगर संतांक । कोण पावत तांच्या दर्शनाक । जांचें सत्ते बगर पान एक । हालूंक शकना झाडाचें ॥ ४८॥ जशी
जाची दर्शनाची इत्सा । जसो भाव जशी निश्ठा । सानंद अणभव पराकाश्टा । मेळटा भक्तश्रेष्ठाक ॥ ४९॥ वच्चें
कशें साईदर्शनाक । हे वटेन हुसको हो काकाजीक । ते वटेन ताचो सोयरो एक । पावलो तांगेर शिरडीच्यान ॥ ५०॥

१. मग्न. २. इत्सा. ३. उमळशीक.

सोयरो तरी कितें सामान्य । सगल्यां परस जो बाबांक मान्य । जाच्या प्रेमाक ना तुळा अन्य । अधिकारूय धन्य
आसलो जाचो ॥५१॥ वळख माधवराव नांवान । देशपांडेपणाचें वतन । बाबां कडेन सामकें लागीपण । इतलें
आनीक नासलें कोणाक ॥५२॥ सदा सर्वदा प्रेमान झगडप । आरेतुरेचें एकेरी उलोवप । स्वताच्या भुरग्या प्रमाणें
वागोवप । पावलो तेन्ना ^१वणीक ॥५३॥ भुरग्याक जेन्ना जालें दुखणें । आवयन देवीक घालें गाराणें । व्हंटयेंत तुजे
घालें हें सानुलें । तारप मारप तुजे कडेन ॥५४॥ भुरगें म्हजें जातकूच बरें । चरणांचेर घालतां रोखडें । अशें देवीक
करतकूच सांगणें । मेळ्ळो सुसेग भुरग्याक ॥५५॥ आसूं वैज वा देव । संकश्टांतूच तांकां ^२भाव । मागीर विसरपाचें
तांचें नांव । हीच वृत्ती मनशाची ॥५६॥ सोंपलीं वर्सां म्हयने साबार । आंगवणीचो पडलो विसर । अखेरेक आवयन
मरणा वेळार । माधवरावांक सांगलें ॥५७॥ बऱ्याच वर्सांची ही आंगवण । पावयतां पावयतां तेंकलें मरण । तरीय
शक्य जालेंना म्हज्यान । वच तूं दर्शनाक देवीच्या ॥५८॥ तशेंच आवयच्या दोनांय स्तनांक । जाल्लें दुखणें खर
एक । तेंय बरें जावचें म्हूण आनीक । घाल्लें गाराणें देवीक ॥५९॥ घालतां माते लोटांगण । वाटायशी जर ह्या
दुखण्यांतल्यान । करून रुप्याचे दोन स्तन । ओंपतां उंवाळून चरणांचेर ॥६०॥ आयज फाल्यां करतना । तीय
उरिल्ली पावयनासतना । याद जाली आवयच्या मना । मरण लागीं पावलें तेन्ना ॥६१॥ ^३बब्याक हाची याद
दिवन । फेडपाचें ताचे कडल्यान उतर घेवन । रोखडोच तिणें सोडलो प्राण । जाली विलीन अनंतांत ॥६२॥ फुडें
बब्याचेंय तेंच जालें । वर्सां म्हयने उलगले । आंगवण साप्प विसरून गेले । उरली तशीच पावोवपाची ॥६३॥ अशे

१. वणी गांवांत. २. मोल. ३. माधवरावांक आई 'बब्या' म्हणटाली.

तरेन वर्सा तीस । सोंपतकूच शिरडीक एक दीस । ज्योतिशी एक करीत प्रवास । पावलो त्याच स्थानार ॥६४॥
ज्योतीश विद्येचें खर ज्ञान । वळखतालो भूत-भविश्य-वर्तमान । अनेकांक तृप्त करून । पाविल्लो बरोच
नामनेक ॥६५॥ श्रीमंत केशवराव बुट्टीं सयत । अनेकांचें भविश्य सांगीत । विस्वास तांचो मेळयत । लोकिकाक
तो पाविल्लो ॥६६॥ माधवरावांचो भाव धाकलो । आपलें भविश्य जाणपाक गेलो । ज्योतिश्यान पूर्ण अभ्यास
केलो । म्हणलें, “आसा रागणें देवीचें ॥६७॥ आवयन केल्ल्यो आंगवणी दोन । मरणा वेळार व्हडल्या पुताक
आपोवन । दिल्ल्यो त्यो याद करून । सांगिल्लें पावय म्हुणून उगडासान ॥६८॥ त्यो पावोवंक नात आजवेर ।
तिडकल्या देवी तुमचेर खर” । बापाजीन येवन ती खबर । सांगली माधवरावांक ॥६९॥ माधवरावांक पटली खूण ।
शेटीक बेगोबेग आपोवन । करून घेतले रुप्याचे स्तन । गेले घेवन मशिदींत ॥७०॥ घालून बाबांक लोटांगण ।
फुड्यांत दवरून दोनूय स्तन । घेयात ही आंगवण पावोवन । सांगलें तांणी बाबांक ॥७१॥ तूंच आमची सप्तशृंगी ।
तूंच आमचे खातीर देवी । ही आंगयिल्ली देणगी । घेयात करून पावन ॥७२॥ “सप्तशृंगीच्या देवळांत वचून । ओंप
तुज्याच हातांतल्यान । सांग घेवपाक करून पावन” । म्हणलें ताका बाबांनी ॥७३॥ अशे तरेन करतकूच आग्रो
खर । माधवरावांचोय जालो विचार । तसोच सरलो भायर । केलो निश्चेव दर्शनाचो ॥७४॥ घेतलें बाबांचें दर्शन ।
मागलें तांचें आशिर्वचन । उदी प्रसाद आज्ञा घेवन । सरलो भायर वचपाक ॥७५॥ येना फुडें ते सप्तशृंगीक । लागले
कूळ पुरयताक सोदपाक । नशीब काकाजीचें त्या खिणाक । आसले ते घरांतूच ॥७६॥ काकाजीक उमळशीक

१. बापाजी.

उपाट । रोखडीच जावची बाबांची भेट । तेन्नाच पडप माधवरावांची गांठ । ही कितें गजाल सामान्य ॥७७॥ खबर तांची विचारतकूच । शिरडीच्यान आयल्यात हें कळटकूच । खोस दोगांकूय एकूच । मारली वेंग एकामेकाक ॥७८॥ अशे ते दोगूय प्रसन्नचित्त । साई महिमान गायत गायत । पूर्ण जातकूच आंगवण कृत्य । पुरयतूय वांगडा आयले शिरडीक ॥७९॥ माधवरावां असलो सांगात । तोच मेळप असो अचकीत । पुरयतबुवा खुशालभरीत । धरली वाट शिरडीची ॥८०॥ आंगवण पावल्या त्याच 'खिणाक । दोगूय पावले शिरडीक । रोखडेच गेले साईदर्शनाक । परम भक्ती उत्कंठेन ॥८१॥ आदीं जशी मनाची उमळशीक । तश्याच पावलांनी करीत ताकतीक । पावले काकाजी गोदा तडीक । शिरडी लागींच थंयच्यान ॥८२॥ पुजाच्यान धरले बाबांचे चरण । केलो अभिशेक दुकांच्या उदकान । जावन दर्शनान सूखसंपन्न । जालें प्रसन्न चित्त तांचें ॥८३॥ आसलो म्हणुनूच देवीचो दृश्टांत । नदरेन पळयतकूच ते बाबा समर्थ । काकाजी सुखावले यथार्थ । जालें मनोरथ पूर्ण तांचें ॥८४॥ आसूं, काकाजी सूखसंपन्न । दर्शन जाल्ल्यान चित्त प्रसन्न । जालें पूर्ण हुसक्यामेकळें मन । कृपा धनाच्या वर्षावान ॥८५॥ सोंपलें मनाचें चंचलपण । स्वता जाले विस्मयसंपन्न । आपणाकूच विचारलें आपणेन । करणी कितली ही विलक्षण ॥८६॥ उलयलेनात उतर पसून । ना प्रस्न-समाधान । दिलेंना कसलेंच आशिर्वचन । फकत दर्शन सूखदिणें ॥८७॥ चंचलताय म्हज्या मनाची सगली । एका दर्शनानूच पूर्ण न्हिवली । परम 'सूखसंवित्ति लाबली । 'दर्शनमहती' नांव हिचेंच ॥८८॥ साई चरणीं नदर लागली । तातूंतल्यान वाचा मोनी जाली । आयकतकूच बाबांच्यो गजाली मेळळी । खोस वर्णना

१. रोखडेच. २. ज्ञान, इश्टागत.

भायली ॥८९॥ पुरयतबुवा अनन्य भावान । गेले समर्थाक शरण । मेळ्ळें उपाट सूखसमाधान । विसरले वृत्तीक
आदले ॥९०॥ उपरांत काकाजी शिरडीक । रावले बारा दीस आनीक । मेळटकूच पूर्ण थिराय मनाक । परतले
सप्तशृंगीक ॥९१॥ सपनांकूय लागता काळ । फांतोड वा सकाळ । जेन्ना जीं पडटात तींच सफळ । थारतात निर्फळ
बाकीचीं ॥९२॥ अशी सगल्याक प्रसिद्धी । मात ह्या शिरडीच्या सपनांची सिद्धी । खंयूय कशींय जरी पडलीं ।
अणभव अबादीत भक्तांक ॥९३॥ ह्या अर्थाची ल्हानशी कथा । आदरान सांगतां श्रोत्यांक आतां । कवतूक दिसतलें
परम चित्ता । वाडटली उमळशीक आयकुपाची ॥९४॥ अशेंच एकदां बाबांनी दीक्षितांक । सांगलें दनपारचें वचपाक ।
टांगो घेवन रहात्याक । हाडपाक खुशाल भाऊंक ॥९५॥ दीस बरेच जावन गेले । एकामेकांक मेळूंक नासले ।
म्हणुनूच लागल्यात तळमळे । आपयला म्हूण सांग ताका ॥९६॥ करून आज्ञा अभिवंदन । दीक्षित गेले टांगो घेवन ।
खुशालभाऊ मेळटकूच प्रयोजन । सांगलें तांकां येवपाचें ॥९७॥ आयकून बाबांचो निरोप । खुशालभाऊंक भोव
अजाप । कांय खिणां आदीं सपनांत । हेंच सांगताले बाबा आपणाक ॥९८॥ आतांच हांव दनपारां जेवन । घेतालों
सुसेग आड पडून । थंयच दोळ्याक दोळो लागून । सपनूय पडलें अशेंच ॥९९॥ म्हणलें आतांच यो शिरडीक ।
म्हजीय वाडली उमळशीक । करूं कितें घोडो ना लागसराक । धाडलो पुताक सांगपाक ॥१००॥ पूत आतांच भायर
सरलो । इतल्यान तुमचो टांगो पावलो । दीक्षित फकांडांनी म्हणपाक लागलो । तेच खातीर धाडलो म्हाका ॥१०१॥
आतां स्वता येता जाल्यार । टांगो भायर आसा तयार । दीक्षितां वांगडा ते मागीर । पावले खोशयेन

१. थंयचे एक शेट जे बाबांचे भक्त आसले. २. हेत.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

शिरडीक ॥१०२॥ तात्पर्य, खुशालभाऊ मेळटकूच । बाबांचेय पूर्ण जालें मनोरथ । खुशालभाऊंचेंय भरून आयलें काळीज । पळोवन ही लिला बाबांची ॥१०३॥ एकदां एक पंजाबी ब्राह्मण । रामलाल ह्या नांवान । राविल्लो मुंबय वचून । दिलो दृश्टांत ताका श्रीसाईंनी ॥१०४॥ दिङ् वायु रवि वरुण असल्यो देवता । हांच्यो अनुग्रहाच्यो सत्ता । बाह्यांताकरण-विषयग्राहकता । जागृतावस्था नांव तांकां ॥१०५॥ सुसेग घेतात जेन्ना इंद्रियगण । जाता जाग्रतसंस्कार प्रबोधन । ग्राह्यग्राहकरुपान स्फुरण । अशें हें लक्षण सपनाचें ॥१०६॥ ताचें सपन तर विलक्षण । खबर नासलें बाबांचें रूपलक्षण । आदीं केन्नाच नासलें दर्शन । “म्हजे कडेन येवन वच” म्हणीत ॥१०७॥ आकृती वयल्यान दिसले महंत । पूण खबर ना खंय रावतात । रामलाल जावन जागृत । लागलो करपाक विचार ॥१०८॥ वच्चें अशें दिसलें मना । पूण वचप खंय खबर ना । मात जो ताका आपयतालो दर्शना । ताची रचना खबर ताकाच ॥१०९॥ त्याच दिसा दनपारां मागीर । सहज मारतना रस्त्यान फेर । फोटू एका दुकानाभितर । पळोवन मनांत अजापलो ॥११०॥ सपनांत जें रूप दिसलें । हेंच तें म्हणपाचें ठाम पटलें । पसरकाराक त्या विचारलें । फोटू हो कोणाचो म्हणून ॥१११॥ लक्ष लावन फोटू पळयलो । कोण खंयचे विचारपाक लागलो । कळटकूच हो साई शिरडीचो । रामलालाक जालो सुसेग ॥११२॥ फुडलो नामो फुडें मेळ्ळो । रामलाल मागीर शिरडीक गेलो । बाबांच्या निर्वाणा मेरेन रावलो । कायम तो शिरडींत ॥११३॥ भक्तांचे पूर्ण करपाक हेत । हाडचे तांकां दर्शनाक । पूर्ण करचे तांचे सुवार्थ परमार्थ । हेंच मनोरथ बाबांचें ॥११४॥ हरशीं ते अवाप्तकाम । स्वता सदांच निश्काम । निसुवार्थ निरहंकार निर्मम ।

१. भोंवडी. २. आसक्ती नाशिल्ले.

॥ अध्याय ३० ॥
 भक्तकाम एक अवतार ॥११५॥ राग जाचो घेना वारो । दुस्वासाक जंय मेळना थारो । जो नासता फकत पोटभरो ।
 तोच साधू खरो समजुचो ॥११६॥ सगल्यां विशीं प्रेम निसुवार्थ । होच जाचो परमपुरुशार्थ । वेंचिना जो धर्मविशया
 व्यतिरिक्त । वाचा हो व्यर्थ खीणभर ॥११७॥ सारांश म्हजो धरून हात । बरोवन घेतना हें आपलें चरीत । भक्तीन
 जावचें निजस्मरणरत । होच निमाणो हेत हातूंतलो ॥११८॥ म्हणुनूच हेमाड भोव नमळायेन । मागता इतलेंच श्रोत्यां
 कडेन । श्रद्धाभक्ती परिपूर्ण जावन । आयकात साईसच्चरीत ॥११९॥ तातूंतल्यान मनाक मेळटली शांती । जल्मतली
 व्यसनमग्ना ^१उपरती । लागतली साईचरणांची भक्ती । भवनिर्मुक्ती दिवपी ॥१२०॥ आसूं, फुडल्या अध्यायांत
 आतां । संन्यासी विजयानंदाची कथा । मानस सरोवरा कडेन वतकूच जाका । लाबली निर्मुक्तताय
 निजपदीं ॥१२१॥ भक्त मानकर बाळाराम । ताकाय तसोच दिलो ^२विश्राम । तोच नूलकर-मेघा हांचो काम । पूर्ण
 करी प्रकाम साईनाथ ॥१२२॥ वागा असलो क्रूर प्राणी । ताकाय दिली सुवात चरणीं । अशी अगाध साईची करणी ।
 आयकुपाची संद-महोत्सव ॥१२३॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय
 अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । आंगवण आदीं कथाकथनं नांवाचो हो तिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥
 ॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. वैराग्य. २. सुसेग.

208

三
 三
 三
 三

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEE॥श्रीसाईसच्चरीत॥EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEE

निमाणेचे सांगाती तेच एक ॥१०॥ ह्या अर्थाची गोड कथा । साईं मुखार घडिल्ली वार्ता । आयकतना दिसतली
श्रोत्यांच्या चित्ता । भक्तवत्सलताय श्रीसाईंची ॥११॥ खंय मद्रास खंय शिरडी । खंय मानस सरोवर १दरडी । कशी
भक्तांची भरतकूच घडी । हाडटाले ओडीत पांयां कडेन ॥१२॥ एकदां संन्यासी मद्रासी एक । मद्रासच्यान मानसरोवराक ।
सरलो भायर वचपाक । विजयानंद नांव जाचें ॥१३॥ एका जपानी प्रवाशाचो । नकासो मानसरोवराचो । पळोवन
केलो निश्चेव मनाचो । दर्शनाचो उत्कट ॥१४॥ वाटेंत लागलो शिरडी गांव । कानार पडलो बाबांचो प्रभाव ।
दर्शनाची धरून १हांव । आयले जागो सोदीत ॥१५॥ साईं म्हाराज व्हड संत । किर्तीवंत संवसारभरांत । आयकून
धरलो दर्शनाचो हेत । थांबले वतना वाटेर ॥१६॥ तेन्ना शिरडींत आयिल्ले । स्वामी सोमदेव हरिद्वाराचे । योगायोगान
दोगांयचें । मेळप जालें भक्तां मदीं ॥१७॥ विचारलें तांकां संन्याशान । मानस सरोवर कितलें पयस हांगाच्यान ।
पांचशें मैल म्हणलें स्वामीजीन । आसा तें गंगोत्रीचेर ॥१८॥ थंय झेल बरोच पडटा । पन्नास कोसांचेर भाशा
बदलता । भूतानाच्या लोकांक दुबाव येता । पिडटात ते खूब परक्यांक ॥१९॥ स्वामीमुखांतलें वर्तमान । आयकून
संन्याशी जालो खिन्न । जालें ताचें दुबावीत मन । चिंतामन जालो भोव ॥२०॥ घेतलें बाबांचें दर्शन । घालें पांयांचेर
लोटांगण । खुशालभरीत जालें मन । बसले आसन घालून ॥२१॥ तेन्ना बाबांक आयलो राग । म्हणलें तांणी
थंयच्या भक्तांक । घालात धांवडावन ह्या संन्याशाक । गरज ना हांगा बसपाची ॥२२॥ पयलींच संन्याशी तो नवो ।
सभाव बाबांचो खबर नासलो । मनांत जरी लज्जीत जाल्लो । बसलो सेवा नियाळीत ॥२३॥ सकाळचो भरिल्लो
दरबार । मशिदींत मंडळी चिक्कार । भक्तीची पद्दत, पुजा १संभार । पळोवन भोव अजापलो ॥२४॥ कोण बाबांचे

१. देगण. २. आस. ३. साहित्य.

पांय धुयताले । कोण आखाण्याचें तीर्थ घेताले । शुद्ध सद्भावान पियेताले । लायतालो दोळ्यांक एकएकलो ॥२५॥
कोण लायताले तांकां गंध । कोण लायताले अत्तर सुगंध । ब्राह्मण-क्षुद्र आदीं जाती बंध । गेल्ले संबंद
विसरून ॥२६॥ बाबा जरी तिडकल्ले । संन्याशी प्रेमनिश्ठेन उचांबळिल्ले । पावल तांचें वळना जालें । जमलेंना
उठप जाग्या वयल्यान ॥२७॥ रावले दोन दीस शिरडीक । इतल्यान आयलें पत्र एक । गांवांत आवयक आयिल्लो
आताक । म्हणून जालो तो निराश ॥२८॥ आवयक मेळपाचें आयलें मनांत । वच्चेंशें दिसलें परत गांवांत । मात
जेन्ना बाबा आज्ञा दीत । तेन्नाच भायर सरपाचें ॥२९॥ मागीर तें पत्र धरून हातांत । संन्याशी गेलो मशिदींत ।
सांगून आवयचो वृत्तांत । केली विनवणी बाबांक ॥३०॥ म्हाराज साई समर्था । मनांत आवयक मेळपाची इत्सा ।
आज्ञा दियात प्रसन्नचित्ता । म्हाका फुडल्या प्रवासाक ॥३१॥ बाबांच्या चरणीं घेतलें घालून । दियात आज्ञा कृपा
करून । प्राण गळ्या कडेन हाडून । आसतली आवय हांतरुणार ॥३२॥ आसतली पळयत म्हजी वाट । घेवं दी
म्हाका तिची भेट । जातले तिचे उणे कश्ट । जातली अखेर सुखान ॥३३॥ साई समर्थानी अंतर्ज्ञानान । ताचेंच
आयुश्य सोंपलां तें जाणून । सांगलें जें ताका पळोवन । आयकात तें शांत चित्तान ॥३४॥ आशिल्लो इतलो
आवयचो लळो । जाल्यार कित्याक हो भेस आपणायलो । कलंक भगव्याक लायलो । सोबना मोयपास ह्या
भेसाक ॥३५॥ चल वचून तूं ओगी बस । वचूं दी आनीक थोडे दीस । जावं नाका असो कासावीस । येवजुया मागीर
ताचेर ॥३६॥ वाड्यांत आसतात खूब चोर । दारां लावन आसचें सादूर । सर्वस्वाचो करतले अपहार । घालतले
दरोडो व्हडलो ॥३७॥ वैभव केन्नाच नासता शाश्वत । कूड ही सदांच अनित्य । मरण आसता लागींच नित्य । वळखून

१. बंधना. २. दितले. ३. खबर. ४. माया. ५. लूट.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

हैं दवरचो धर्म जागृत ॥३८॥ देह घरकान्न पूत हांचे विशीं । फुकट अभिमान जो लोकां मदीं । तत्प्रयुक्त त्रिताप
बी । अनर्थ ऐहिकी हाका नांव ॥३९॥ दुसरो अनर्थ आमुष्मिक । लोक जे जे परलोक कामूक । परलोकूय
मोक्षप्रतिबंधक । अधोमुख सदांच ॥४०॥ थंय नासता पुण्योपचय । थंयची प्राप्ती नासता निर्भय । क्षीण पुण्याचें
पतनभय । आसा दुबाव विरयत थंयूय ॥४१॥ तरी हे ऐहीक-आमुष्मिक । दोनूय भोग अनर्थावहक । तांचो त्याग
निश्शेख । आद्य उत्पादक आनंदाचो ॥४२॥ संवसाराक जे जे वितले । अढळ हरिपदीं जे जे रमले । तांच्या बंधाचें
कुवाडेंच सुटलें । धरणें उठलें अज्ञानाचें ॥४३॥ हरिभजनस्मरणाची घडी । पाप ताप दैन्य दवडी । ध्यानांत हाडटकूच
भोव आवडी । वाटायता तो संकश्टांत ॥४४॥ तुजी पूर्वपुण्याय खर म्हणून । पावलो तूं हांगा मेरेन । आतां म्हजे
कडेन दिवन ध्यान । करून घे सार्थक जिवाचें ॥४५॥ फाल्यांच्यान भागवताचें । पारायण योग्य आरंभचें । तीन
सप्ता त्या ग्रंथाचें । करचें शुद्ध अंतस्कर्णान ॥४६॥ जावन पूर्ण निर्वासन । कर त्या ग्रंथाचें श्रवण । वा भक्तीभावान
वाचन । एकाग्रताय तत्पर ॥४७॥ प्रसन्न जातले भगवंत । सगल्या दुख्खांचो करतले अंत । जातलो मायामोह शांत ।
मेळटलें सूरख उपाट ॥४८॥ जावन शुचिर्भूत । दवरून हरिचरणा कडेन चित्त । मेळोवन घे हें साङ्ग व्रत । मोहनिर्मुक्त
जातलो ॥४९॥ पाविल्लो निर्वाणाचो वेळ पळोवन । बाबांनी होच उपाय येवजून । घेतलो रामविजय वाचून ।
जाका लागून समाधानी मृत्युंजय ॥५०॥ दुसऱ्या दिसा सकाळीं उठून । न्हावप धुवप आटापून । बाबांक पुजा फुलां
ओंपून । केलो नमस्कार भक्तीभावान ॥५१॥ मारलें खांकेक भागवत । वाचपाक जाय एकांत । व्हाळा वयली

१. आधिदैवीक, आधिभौतीक आनी आध्यात्मीक. २. पारलोकीक. ३. सकयल तोंड. ४. नाश. ५. मुळा सयत. ६. पयलो. ७. घालयता.
८. सदाचरणी आनी नितळसाण दवरून वागपी. ९. स्वता साईबाबांनी आपले कुडीचो.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

सुवात शांत । दिसली तांकां योग्य तेन्ना ॥५२॥ वचून बसले घालून आसन । सुरू केलें पारायण । संन्याशीच ते भगवत्परायण । केलें पूर्ण दोन सप्तांनी ॥५३॥ करपाक घेतकूच तिसरो सप्ता । दिसली अचकीत अस्वस्थता । वाडपाक लागली अशक्तता । दवरलो अर्दकुटो तसोच ॥५४॥ आयलो वाड्यांत परतून । काडले कश्ट दीस दोन । तिसऱ्या दिसा बुवान । धांपले दोळे सदां खातीर ॥५५॥ दवरून आपलें शरीर । फकीर बाबांचे मांडयेर । संन्यासी जालो थंय स्थीर । मुक्तशरीर विदेही ॥५६॥ संन्याशाचें मरण । येतकूच बाबांक कळून । जालें तांचें आज्ञापन । दवरची कूड दीसभर ॥५७॥ इतल्यान उडोवं नाकात पुरून । जातलें तांचें पुनर्जिवन । लोकांनी व्हड आस धरून । केली राखण कुडीची ॥५८॥ एकदां गेल्लो प्राण कुडींतल्यान । तो कसो येत परतून । पूण बाबांचें उतर मानून प्रमाण । केली राखण कुडीची ॥५९॥ परिणामीं तें फळाक आयलें । बेवारस कूड राखीत गेले । चवकशे खातीर पुलीस आयले । जीव कसो येत प्रेताक ॥६०॥ हें कितें बाबा नासले जाणत । प्रेताक कसो जीव येत । आसलो मनांत एकूच हेत । चवकशी जावनूच कूड लागची मातयेक ॥६१॥ बेवारश्यांचो राजा धनी । चवकशी करी आकस्मीक मरणीं । जावची न्हय आदींच कुडीची दाटणी । म्हणून येवजण बाबांची ॥६२॥ आसूं, फुडें हें सगलें जालें । प्रेताचेर सगले संस्कार जाले । मागीर तें योग्य जाग्यार पुरलें । कार्य जालें संतांचें ॥६३॥ अशीच आनीक एक वार्ता । सांगतां श्रोत्यांक आतां । आयकात ती सादर चित्ता । कळटली व्यापकताय श्रीसाईची ॥६४॥ भक्त एक बाळकराम । मानकर जाचें उपनाम । आसले बाबांचे भक्त परम । गृहस्थाश्रम करून ॥६५॥ मात फुडें तांची घरकान्न । आयिल्ल्यान तिका मरण । सामकें दुखावलें तांचें मन । परमस्थैर्याक ते पावले ॥६६॥ फाटल्या

१. तकली. २. देहाभिमान सुटिल्लो. ३. चेपण. ४. आदरान. ५. आडनांव.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

जल्माची फलप्राप्ती । घडली साईचरण संगती । लागली थंय निश्चल भक्ती । पूर्ण विरक्ती संवसारांत ॥६७॥
आशापाश भुरगीं असले । तोडून मोह बंध सगले । पळयात मानकर दैवाआगळे । संवसारा वेगळे जाले
सामके ॥६८॥ परमार्थ उद्धाराची परंपरा । परसेवेची मोहनमाळा । घालून आपल्या पुतांच्या गळा । ऐहीक सुखाक
घालें कुलप ॥६९॥ होय एके तरेचो संन्यास । संन्यासाचे प्रकार अनेक । मात जो न्हय ज्ञानगर्भ हेरांक । हाडटा
आडखळी पावला पावलार ॥७०॥ म्हणून हो साई उदारमूर्त । मानकरांची भक्ती उपाट । कृपा करची आयलें मनांत ।
केली विरक्ती वृढ तांची ॥७१॥ अनेक जल्मांचे संस्कारपटल । चंचल मन उरना अचल । इत्सां आकांक्षांचीं लहारां
प्रबळ । वैराग्य अढळ थारना ॥७२॥ शिरडीच न्हय म्हजें स्थान । हांव आसां संवसार व्यापून । दाखोवपाक हें
सप्रमाण । करीत आज्ञापन मानकरांक ॥७३॥ पुरो आतां रावला तें शिरडीक । हे घे रुपया बारा खर्चाक । चल
मच्छिंदरगडार तप करूंक । सुखासमाधानान राव थंय ॥७४॥ आयकून तें साईवचन । आज्ञा वंदनीय मानून । घालून
साश्टांग लोटांगण । घेतलें दर्शन चरणांचें ॥७५॥ करून नमन नमळायेन । म्हणलें साईक बाळकरामान । घडना जंय
तुमचें दर्शन । कितें हांवें करचें थंय ॥७६॥ हांगा नित्य पांयांचें दर्शन । घडटा चरणतीर्थ सेवन । जाता दीसरात सहज
चिंतन । पडटलों थंय एकलोच ॥७७॥ तरी बाबा तुमचे विरयत । कसलें म्हजें थंयसर हीत । हें कळपाक ना हांव
समर्थ । कित्याक धाडटात पयस इतले ॥७८॥ पूण धरचो न्हय दुबाव मनांत । गुरूच्या उतरांचो भक्तान केन्नाच ।
केलो संकल्प खिणाक त्याच । निर्विकल्प मानकर ॥७९॥ म्हणलें बाबा माफ करात । शुद्र बुद्दीचे विचार मनांत ।
नाका जाल्ले दुबाव येतात । लज म्हाका दिसता हाची ॥८०॥ हांव तर तुमचो आज्ञाधर । रावून नामस्मरण तत्पर ।
फकत तुमच्या सामर्थ्याच्या बळग्यार । गडाचेर पसून रावन ॥८१॥ थंयसरूय करीन तुमचें ध्यान । तुमचे कृपामुर्तीचें

स्मरण । तुमच्याच पांयांचें चिंतन । हेंच सतत तप म्हजें ॥८२॥ तुमचे चरणीं अनन्य शरण । म्हजी स्थिती गमन
आगमन । केल्ली आसतना तुमकां अर्पण । विचार हो कित्याक करचो हांवें ॥८३॥ तुमचे आज्ञेची निजसत्ता थंयूय ।
मनाक दितली शांतताय । अशी आसतना तुमची समर्थताय । फुकट हुसको करूं कित्याक ॥८४॥ साईसमर्थ ब्रह्म
सनातन । ब्रह्मलिखीत तांचें वचन । पळयतलो जो विस्वास दवरून । घेतलो तो पूर्ण अणभव ॥८५॥ मागीर बाबांनी
ताका म्हणलें । सादूरतायेन आयकूंक सांगलें । वचन तें आपलें । दुबावाचे भानगडीक पडूं नाका ॥८६॥ चल
बेगोबेग मच्छिंदरगडार । दीसपट्टे तीनदां थंय तप कर । कांय तेंप वतकर । जातलो तूं पूर्ण स्वानंदनिर्भर ॥८७॥
आयकून अशें आस्वासन । मानकरांक पडलें मौन । फुडें कितें उलोवं हांव दीन । जालो तयार वचपाक
गडाचेर ॥८८॥ परत धरून साईचरण । घेवन उदी प्रसाद आशिर्वचन । मागीर मानकर स्वस्थ मनान । लागलो
वाटेक मच्छिंदरगडाचे ॥८९॥ पळोवन तें रम्य स्थान । जंय नितळ निर्मळ जीवन । थंयचो ल्हवपीक वारो पळोवन ।
सुखावलो भोव मानकर ॥९०॥ असो मानकर साईप्रयुक्त । आसतना गडाचेर साईवियुक्त । केले तांणी तप यथोक्त ।
यथानियुक्त रावून थंय ॥९१॥ पळयात बाबांचो चमत्कार । तपांत तल्लीन आसतना मानकर । प्रत्यक्ष दिलें दर्शन
गडाचेर । जालो तांकां साक्षात्कार ॥९२॥ समाधी स्थितींत दर्शन जावप । हातूंत कसलेंच ना अजाप । पूण तांणी
पळयले समर्थाक । जागृतावस्थेंत आसतना ॥९३॥ न्हय फकत नदरेन पळयले । बाळकरामान प्रत्यक्ष विचारलें ।
बाबा कित्याक हांगा धाडले । आयकात कितें सांगलें तेन्ना ॥९४॥ “शिरडींत आसतना अनेक कल्पना । येवपाक
लागिल्ले तरंग नाना । म्हणून तुज्या चंचल मना । गडप्रयाणा नियुक्त केलें ॥९५॥ पृथ्वी आप असल्या कन्यांक ।

१. तांक. २. उदक. ३. मळबांतल्यान पडपी करे.

दाळून रचिल्ल्या ह्या 'अगाराक' । साडेतीन हातांच्या घराक । शिरडी भायर नासलों तुजे खातीर ॥९६॥ आतां जो हांगा, तोच थंयूय आसा । पळोवन घे स्वस्थ चित्तान म्हाका । थंयच्यान जो हांवें धाडिल्लो तुका । हेच खातीर वळख' ॥९७॥ आसूं, फुडें हे मानकर । नियोजीत काळ सोंपतकर । येवंक आपल्या मुक्कामाचेर । सोडलो मच्छिंदरगड तांणी ॥९८॥ घरा वांद्रें गांवांत । वच्चें थंय आयलें मनात । पुणेंच्यान दादर स्टेशनांत । थारायलें वचपाचें रेल्वेन ॥९९॥ गेले पुणें स्थानकांत । रावले लोकां मदीं रांकेत । तिकेट मेळपाचो नंबर येत । घडलो चमत्कार तेन्ना एक ॥१००॥ कुणबी भेस लंगोटी भेंडाक । खांद्यार उडयिल्ली कांबळ एक । असो अनवळखी प्रवाशी एक । जनेला कडेन पळयलो ॥१०१॥ काडून दादरची तिकेट । कुणबी फाटीं वळ्ळो जो नीट । बाळकरामाची 'दृश्टादृश्ट' । जातकूच लागीं पावलो ॥१०२॥ विचारलें तुमी खंय वतात । "दादराक" बाळकरामान दिली जाप । तिकेट दिली ताच्या हातांत । म्हणलें ही दवरात तुमकां ॥१०३॥ हांवूय वचपाचो आसलों थंय । पूण एक म्हत्वाचें कार्य हांगाय । गरज आसा रावपाकूच जाय । तेच खातीर उरता वचपाचें ॥१०४॥ दिल्यार पसून कितलेय पयशे । तिकेट मेळोवप हें कुस्तार तशें । तेंच जेन्ना कश्टां बगर जालें अशें । खोस परम मानकरांक ॥१०५॥ मागीर ते तिकेटीचें मोल दितलो । म्हूण बोल्सांतल्यान जो रुपया काडलो । इतल्यान तो कुणबी गर्देंत घुसलो । नाच्च जालो खंयचे कडेन ॥१०६॥ बाळकरामान ताका सोदलो । सोद घेवन थकलो । पूण तो कसोच ना मेळ्ळो । येवन थांबली रेल्वे तरीय ॥१०७॥ नासली व्हाण पांयांक । फटकूर गुठलायिल्लें तकलेक । खांद्यार कांबळ लंगोटी भेंडाक । कुणबी भाव हो कोण तरी ॥१०८॥ भाडेंय नासलें तें सादेंसुदें । स्वता दिवन रोख पदरचे । कित्याक हें उपकाराचें वजें । घालें हें कुवाडें

१. घराक. २. नदरेक नदर.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

मानकराक ॥१०९॥ उदार आनी निरपेक्ष अंतस्कर्ण । असो हो कुणबी दिसपी कोण । कळ्ळेंच ना निमाणें मेरेन ।
लागली खंत मानकरांक ॥११०॥ तशेच मागीर ते अजापीत । मेळपाची इत्सा धरून मनांत । रेल्वे आसा मेरेन
स्टेशनान्त । रावले उबे दारांत ॥१११॥ फुडें जेन्ना गाडी सुटली । मेळटलो म्हणपाची आस सोंपली । तेन्ना गाडयेची
खिळी धरली । मारली उडी डब्यांत ॥११२॥ गडा वयली प्रत्यक्ष भेट । तसोच हांगा हो वेगळो बेत । पळोवन
कुणब्याचो वेगळोच झेत । लागली तळमळ मानकरांक ॥११३॥ आसूं, फुडें हे सद्भक्त । साईचरणीं पूर्ण अनुरक्त । दृढ
श्रद्धा भक्तीयुक्त । जाले कृतार्थ शिरडींत ॥११४॥ साईसंलग्न पदाब्जरजीं । साईनामाची घालीत 'रुंजी । भक्त-
भोंवरो बाळकरामजी । शिरडींतूच रावले ॥११५॥ घेवन बाबांचें अनुज्ञापन । मुक्तारामजीक वांगडा घेवन । केन्ना
केन्ना ते शिरडी सोडून । करताले भायर भोंवडी ॥११६॥ मात शिरडी केंद्रस्थान । वेळावेळार परत येवन । अखेरेक
आयलें मरण । परम पावन शिरडींत ॥११७॥ फाटल्या जल्माच्या भाग्यान । नदर विशय साईचो जावन । चरणीं
तांच्या मन लागून । मरण निर्भय मेळ्ळें जाका ॥११८॥ धन्य तात्यासाहेब नूलकर । धन्य मेघा 'भक्तप्रवर । निमाणें
शिरडींत भजनतत्पर । प्राण जांणी सोडले ॥११९॥ मेघा जेन्ना पावलो 'पंचत्व । पळयात ताचें उत्तरविधान म्हत्व ।
आनीक बाबांचें भक्तसख्यत्व । मेघा तो धन्य आदींच ॥१२०॥ घेवन वांगडा भक्त समेस्त । मरणयात्रेंत गेले
ग्रामस्थ । बाबाय गेले मसुंडेंत । ऑपलीं फुलां मेघाचेर ॥१२१॥ चलतना मेघाचें 'उत्तरविधान । दुकां आयलीं
बाबांच्याय दोळ्यांतल्यान । मार्येंत घुसपल्ल्या मनशा भशेन । जाले दुखेस्त भोव मनांत ॥१२२॥ प्रेमान बाबांनी

१. भोंवताडे. २. श्रेष्ठ. ३. मरण. ४. निमाण्यो क्रिया.

आपल्या हातान । कूड धांपली फुलां घालून । करीत शोक दुकांनी रडून । मागीर ते फाटीं परतले ॥१२३॥ मनशाचो करपी उद्धार । अशे संत पळयले भरपूर । पूण साईबाबांची महती अपार । वर्णन कितलें करचें तिचें ॥१२४॥ वागा असलो क्रूर प्राणी । तो कितें मनशा भशेन ज्ञानी । पूण तोय लागलो तांचे चरणीं । अघटीत करणी साईची ॥१२५॥ ह्या अर्थाची एक रम्य कथा । आयकात नीट दिवन चित्ता । मागीर कळटली बाबांची व्यापकता । समचित्तताय सगल्यांक ॥१२६॥ एकदां जालो चमत्कार शिरडींत । आसतना 'महानिर्वाणाक दीस सात । रावलो उबो येवन दारांत । गाडो एक बैलांचो ॥१२७॥ वयर एक वाग प्रचंड । गळ्यांत जाच्या साखळदंड । बांदून दवरिल्लो गडगंज । तोंड जाचें भिरांकूळ ॥१२८॥ आसलें ताका एक दुखणें । उपाय करून डोंबारी थकले । अखेरेक संतदर्शन करपाचें थारलें । निर्णय जालो तांचो ॥१२९॥ डोंबारी ते आसले तीन । तो वाग तांचें जगपाचें सादन । गांवागांवांत खेळ करून । भरताले पोट आपलें ॥१३०॥ भोंवतां भोंवतां तो वाठार । पडली बाबांची लिला कानार । दर्शन घेवपाचो जालो विचार । व्हेलो वांगडा वागाकूय ॥१३१॥ चरण साईचे चिंतामणी । अष्टसिद्धी लोटांगणीं । 'नवनिधी घेताल्यो लोळणीं । पियेताल्यो तीर्थ पांयांचें ॥१३२॥ मार्थें दवरूया तांच्या चरणांचेर । 'दुवा' मागुया वागा खातीर । संतांच्या आशिर्वादाच्या बळग्यार । जातलें कल्याण सगल्यांचें ॥१३३॥ म्हणून त्या डोंबाऱ्यान । वागाक देंवयलो दारा कडेन । सांखळ आंवळून धरून । रावलो थंयच तिश्टत ॥१३४॥ आदींच क्रूर भिरांकूळ मस्त । तातूंत आसलो तो पिडेस्त । म्हणून सामको अस्वस्थ । पळयताले कवतुकान समस्त ॥१३५॥ वागाची स्थिती त्या डोंबाऱ्यान । केली बाबांक पुराय कथन । मागीर तांची मान्यताय मेळोवन । आयले परत दारा कडेन ॥१३६॥ पळचो ना वाग

१. बाबांच्या. २. कुबेराचे णव भांडार.

तोडून । अशे तरेन सांखळ आंवळून । सवकासायेन ताक हाडून । केलो उबो साई मुखार ॥१३७॥ तेजोराशी त्या साईक पळोवन । वाग येतांच सोंपणा कडेन । कळना कित्याक गेलो दचकून । जालो नतमस्तक आदरान ॥१३८॥ कितलो पळयात चमत्कार । जातकूच दोगांयची नदरेक नदर । वाग चडना फुडेंच सोंपणांचेर । लागलो पळोवंक प्रेम भावनेन ॥१३९॥ रोखडोच शेंपडेचो गोंडो फुलयलो । तीनदां जमनीर प्रहार केलो । साईचरणांचेर देह दवरलो । सगलें जालें शांत शांत ॥१४०॥ एकदांच भयंकर डरकलो । रोखडोच थंयच पंचत्व पावलो । लोक सगलो अजापलो । वाग शांत जाल्लो पळोवन ॥१४१॥ हेवटेन डोंबारी जाले खिन्न । परत तेच दिसले प्रसन्न । कारण पिडेस्त तो मरणासन्न । प्राणी निर्वाणाक पाविल्लो ॥१४२॥ साधुसंतांचे नदरे मुखार । वचप प्राण हें पुण्य थोर । वागा असलें जनावर । मेळटा मोक्ष सगल्यांक ॥१४३॥ काय फाटल्या जल्माचो ऋणी । पावयलें रीण जालो अनृणी । देह दवरलो साई चरणीं । करणी अघटीत विधीची ॥१४४॥ दवरतांच संतचरणीं मस्तक । मरण येता ज्या प्राण्याक । थंयच तो पावता उद्धाराक । हीच जोड जल्माची ॥१४५॥ व्हड भाग्याचो आसले बगर । केन्ना संतांचे नदरे मुखार । पडत व्हय बेठेंच शरीर । जायत उद्धार कोणाचो ॥१४६॥ नदरे मुखार साधूंचे । परमसूख देह दवरपाचें । अमृत जाता पियेल्ल्या विखाचें । ना खोस ना दुखवूय मरणाचें ॥१४७॥ नदरे मुखार संतचरण । आसतना ज्या प्राण्याक मरण । धन्य देह तो कृष्णार्पण । नासता ताका पुनर्जनन ॥१४८॥ संतांचे नदरे सन्मुख । मरण न्हय तें वैकुण्ठसूख । जिखलो ताणें मृत्युलोक । दुख्ख ना ताका पुनर्जल्माचें ॥१४९॥ संतांच्या फुड्यांत प्राण सोडटा । ताका पुनरावृत्ती नासता । तेंच पापांचें प्रायश्चीत आसता । पावता तो पूर्ण उद्धाराक ॥१५०॥ संताचें संपूर्ण अवलोकन । करीत जाता जें

१. डरकाळी फोडली. २. रिणा मेकळो. ३. मुखार.

श्रीसाईसच्चरीत॥

॥ अर्थाय ३१ ॥

देहपतन । ताका कित्याक म्हणचें मरण । निजउद्धारण तेंच खरें ॥१५१॥ पळोवपाक गेल्यार पूर्वविधान । कोण तरी हो पूण्यवान । मिरोवपाक गेलो विद्येचो अभिमान । जालो अपमानीत हरिभक्त ॥१५२॥ ताच्या शापाक लागून । आयलो हे क्रूर योनींत जल्मून । लागलो चरणाक उश्शापाच्या योगान । अभिनव करणी भक्तांची ॥१५३॥ दिसलें मेळ्ळो ताका उश्शाप । साई दर्शनान जळ्ळें पाप । तुटले बंध सोंपले त्रास । जालो उद्धार आपसूक ॥१५४॥ पूर्ण सभाग्य आसले बगर । कशें मरण संतांचे नदरे मुखार । त्रिताप त्रिपुटी त्रिगुण काबार । जावन निर्गूण रावलो ॥१५५॥ असो पूर्वकर्म अनुबंध । सुटलो क्रूरदेह संबंद । तुटलो लोखंडी सांखळेचो बंध । ईश्वरी निर्बध सगलो हो ॥१५६॥ साधुसंतांच्या चरणां भशेन । उद्धारगती खंय हेर कडेन । ती ह्या वागाक मेळून । समाधानी जाले ते डोंबारी ॥१५७॥ वाग तांच्या पोटाचें साधन । वाग तांच्या कुटुंबाचें पोशण । त्याच वागाक येतकूच मरण । जाले दुखेस्त ते डोंबारी ॥१५८॥ डोंबाऱ्यान विचारलें म्हाराजांक । आतां कितें करपाचें वागाक । कसो लावपाचो मातयेक । तुमीच दियात सद्गती ताका ॥१५९॥ म्हणलें “करूं नाकात खंत । हांगाच आसलो ताचो अंत । तोय व्हड पुण्यवंत । व्हड सुखाक पावलो ॥१६०॥ त्या तत्क्याच्या फाटल्यान । शंकराच्या देवळा कडेन । पुरात ताका थंय व्हरून । नंदी कुशीक दियात गती ॥१६१॥ पुरतकच ताका ताचे कुशीक । तोय पावतलो सद्गतीक । रिणा मेकळे बंधमुक्तीक । तुमच्याच हातांतल्यान पावतलो ॥१६२॥ फाटल्या जल्माचो रीणकार । पावोवपाक रीण हो अवतार । तुमच्या बंधनांत साचार । रावलो तो आयजवेर” ॥१६३॥ डोंबारी मागीर ताका घेवन । गेले शंकराच्या देवळा कडेन । व्हरून नंदीचे फाटले वटेन । लायलो ताका मातयेक ॥१६४॥ कितें तरी चमत्कार आगळो । वाग तत्काळ कसो मेलो ।

१. फकिराची रावपाची सुवात.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

प्रकार इतलोच जर घडिल्लो । विसरून वचपाचो येन्ना म्हणसर ॥१६५॥ पूण फकत सातूच दिसां उपरांत । बाबाय
जाले विलीन अनंतांत । म्हणुनूच उगडास हो मनांत । जायत रावता सतत ॥१६६॥ फुडल्या अध्यायांत आनीकूय
गोड । बाबांनी सांगलें आपल्या गुरूचें 'कोड । पूर्ण केली गोखले बाईची 'होड । दिवन जोड अनुग्रहाची ॥१६७॥
हेमाड साईनाथांक शरण । गुरूहातान बायंत उरफाटो हुमकळावन । कशी बाबांनी कृपा संपादन । केली तें कथन
आयकुचें ॥१६८॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत
श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । दर्शनमहिमा नांवाचो हो एकतिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. कवतूक. २. इत्सा.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ४२०

हाचे परस व्हडलो चमत्कार । वागा सारको प्राणी क्रूर । ताचोय मरण प्रकार । आयकलो सविस्तर श्रोत्यांनी ॥३॥
आतां ह्या अध्यायांत । स्वता बाबा जो सांगीत । असो गोड सांगतां वृत्तांत । श्रोत्यांक भोव बऱ्याचो ॥४॥ एकदां
बाबा आसतना रानांत । जालें गुरूदर्शन अचकीत । कशी गुरूची करणी अद्भूत । आयकात ती शांत चित्तान ॥५॥
परम नवलाय हे कथेची । सांगूं हांव पामर ती कितली । भक्ती श्रद्धा मुक्ती दितली । सांगल्या जी स्वता साईन ॥६॥
तशेंच एके अस्तुरेचें मन । जालें घेवचें बाबांचें दर्शन । रावचें थंय दीस तीन । करून उपास एकवत ॥७॥ कसो तिचेर
हाडलो प्रसंग । कसो करपाक लायलो निर्धारभंग । कश्यो पुरणपोळयो खमंग । करून घेतल्यो तिचे
कडल्यान ॥८॥ पोळयो फकत घेतल्योच नात करून । खावपाक लायल्यो तिकाय पोट भरून । दुसऱ्या खातीर
केल्ल्यो कश्टून । ताचें सार्थक दिलें तिकाय ॥९॥ हातुंतूच आसा परम कल्याण । उपासां परस जायते गूण । कशें
तिका दिले पटोवन । केन्नाच विसरचीना अशे तरेन ॥१०॥ तशीच जाका परमार्थाची आवड । कसो करचो अभ्यास

[illegible]

दृढ । करचें कशें धाडस अवघड । मेळोवपाक जोड नित्याची ॥११॥ ह्या अर्थाचो कथा अनुक्रम । अमृता परसूय गोड
परम । श्रोत्यां मदीं वाडटलें भक्तीप्रेम । नाश जातलो दुख्खाचो ॥१२॥ आतां हांगाच्यान कथा गोड । आयकुप्यांचें
पूर्ण जातलें कोड । वक्त्याक श्रोत्यांक स्वानंद जोड । जातलें सार्थक आयकल्ल्याचें ॥१३॥ प्रेमभरीत अलोकीक ।
सांगून घेतले साई कथानक । म्हजे सारक्या मूर्ख पामराक । बरयतनाय कवतूक उतरा उतराक ॥१४॥ जेन्ना
गंगादर्शनान पाप । वा चंद्राच्या दर्शनान ताप । तेन्ना साईमुखांतले आलाप । पाप-संताप-हारक ॥१५॥ आतां तुमी
श्रोतेजन । करात आयकुपाक सादूर मन । म्हाराज साई मुखांतलें वचन । घडोवपी निजगुरूदर्शन ॥१६॥ जरी
वेदवेदांचें अध्ययन । केलें श्रुतीशास्त्र पारायण । गुरूकृपे वीण ना ज्ञान । बाकीचो तो शीण फकत ॥१७॥ अव्यक्त
बी स्थावरान्त । हो संवसारवृक्ष भोव विस्तृत । जल्म मरण शोकाकुलीत । दृष्टजात नाशवंत ॥१८॥ छेद आनी
नाशयुक्त । म्हणुनूच हाका म्हणटात वृक्ष । तो हो अव्यक्त स्थावरान्त । वृक्षा भशेन संवसार ॥१९॥ तो हो दिसपी
नष्टस्वरूप । वयल्यान सकयल मेरेन संवसारवृक्ष । जाचो व्हड खांदयांचो व्याप । कळना कुसकूटभरूय
कोणाक ॥२०॥ खिणा फाटल्यान खीण सरतात । तसो हो पातळटा फांटे फुट्टात । केन्ना पयसुल्यान मनभुलयणो
दिसता । वेगायल्यार कांटे आंगभर ॥२१॥ केळीच्या गब्या भशेन निस्सार । जशें मृगजळ वा गंधर्वनगर । तृष्णाजले
बद्धपरिकर । असो हो श्रेश्ठ वृक्ष सोबीत ॥२२॥ अज्ञान काम कर्म उद्भव । अव्यक्त बिये भितर प्रभव । जो दर
खीण मिथ्या सभाव । आसतना अभावात्मक स्वताच ॥२३॥ अनर्थात्मक हो जाग्याचो । अज्ञानांतल्यान जल्म

१. कवतूक. २. अचल. ३. दुख्खान भरिल्लो. ४. तेज नाशिल्लो. ५. नेमून दिल्लो. ६. उत्पत्ती.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

हाचो । आसक्ती तान असल्या उदकाचो । सांठो ताचे भोंवतणीं ॥२४॥ धन धान्य पूत 'दारा । दान इनाम हांचो
 जाचो पसारो । देह बुद्दीक लागून हाका थारो । वागता तो ताच्या आदारान ॥२५॥ अनंत प्राणी लिंगभेद । हेच ज्या
 वृक्षाचे 'खांद । काम वासना असल्यो खांदयो निर्बंध । तातूंतल्यान पातळटा हो पुराय ॥२६॥ श्रुती स्मृती असले
 पत्रेन जो भरला । उतर स्पर्श सारके पालवेन तरतरला । यज्ञदान क्रिया फुलांनी घसघसला । सरसरला जो रोसान
 दोगांयच्या ॥२७॥ अंत ना हाच्या फळांक । उपजीविकाभूत हो सगल्यांक । धरतरे वयलो हो सगलो लोक । हाचे
 वेगळो रावना ॥२८॥ केन्ना नाच गायन वादन । केन्ना खेळ हास्य 'रुदन । असो हो पिपळ सनातन । मान
 'बागयिल्लो सदांच ॥२९॥ 'शबलब्रह्मी आविर्भाव । असंगशस्त्रें जाका अभाव । शुद्धमुळाधार जो सद्भाव । ज्योती
 सभाव तो वळखात ॥३०॥ तें ब्रह्म सत्य सर्वाधार । जग हें मिथ्या सपन आकार । जाका ना आद्य अंत निर्धार ।
 मदींच वसतलें कशें तें ॥३१॥ म्हणून परिश्रम करतात विरक्त । संत संतत जंय अनुरक्त । 'मुमुक्षूंचे जे अपेक्षीत ।
 जाची इत्सा साधकांक ॥३२॥ आसत इत्सा तें नदरेक पडचें । तातूंतल्यान संतांक शरण वच्चें । मागीर ते सांगतले तें
 तें आयकुचें । समूळ भायरावचे दुबाव ॥३३॥ बांदून मनाची 'मोट । करून बुद्दीचो कडेलोट । जावन निस्संग
 'निपट । पळोवचे नीट गुरूचरणांक ॥३४॥ दुबावाचो झाडो करात । नाजाल्यार करतले झगडें मार्गांत । अभिमान
 पांयां पोंदा माड्डयात । जाल्यारूच पावतले पलतडी ॥३५॥ ह्या अर्थाची आख्यायिका एक । बाबांनी स्वता
 सांगली ती आयकात । पियेतकूच गुरूवचनाचें अमृत । मेळटलो अत्यानंद परम ॥३६॥ एकदां आमी चौग जाण ।

१. घरकान्न. २. खांदयो. ३. रडप. ४. पांयां कडेन पळोवपी. ५. भेसळ. ६. मोक्षाची इत्सा धरपी. ७. गांठवल. ८. सर्वस्वी.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥

वाचून पोथी पुस्तक पुराण । करपाक लागले ब्रह्मनिरुपण । ज्ञानसंपन्न जावन ॥३७॥ 'उद्धारेदात्मनात्मानं' । हें
गीतेचें घेवन वचन । 'अयुक्त सर्वथैव परावलंबन । अशें प्रवचन करतालो एकलो ॥३८॥ ताका प्रत्युत्तर करतालो
'अन्य । मन सुवादीन तोच धन्य । आसचें संकल्प-विकल्पशुन्य । कांय ना आपले वीण जगांत ॥३९॥ अनित्य
सगले सविकार । नित्य एक निर्विकार । म्हणुनूच नित्य अनित्य विचार । करात निरंतर, सांगतालो तिसरो ॥४०॥
चवथ्याक आवडनासलें पुस्तकी ज्ञान । करपाक सोदी योग्य आचरण । कायेन वाचेन पंचप्राण । ओंपतालो
गुरूचरणांचेर ॥४१॥ गुरू परमात्मो चराचर । भरिल्लो आसा भायर भितर । असो जावपाक स्वताचो निर्धार । निश्ठा
अपार गरजेची ॥४२॥ 'अनागमज्ञ फकत तार्कीक । वाद घालपाक इत्सूक चिकित्सक । ताका ना सपनांतूय ज्ञान
'सम्यक । शुद्ध भावीक जाय ॥४३॥ अशे आमी चौग सुबुद्द । लागले लावपाक कसलो सोद । स्वबुद्धिदूनूच
जावचो तो बोध । स्वतंत्र निर्वेध मनान ॥४४॥ अशी इत्सा तिगांच्या मनांत । भोंवतना स्वच्छंद रानांत । मेळ्ळो एक
'वंजारी मार्गांत । प्रस्न केलो ताणें आमकां ॥४५॥ वत पडिल्लें आसा खर । वतात थंय आनी कित्या खातीर । दिलें
ताका परत उत्तर । रान सोदपाक चल्ल्यात ॥४६॥ विचारपाक लागलो वंजारी । सोदतात तुमी कोणाक तरी । सांगलें
ताका आमी प्रत्युत्तरीं । गुपीत सांगप योग्य न्हय ॥४७॥ पळोवन आमची धांवाधांव । कळवळ्ळो वंजाऱ्याचो
जीव । म्हणलें रान अटंगें, खबर नासतना थाव । मनाक येत तशें भोंवचें न्हय ॥४८॥ रानावनांत येतना भोंवपाक ।
हाडचो कोणाय वाट दाखोवप्याक । भर दनपारां धाडस कित्याक । करतात अशें तुमी कळना ॥४९॥ नाका सांगूं
तुमचें गुपीत । पूण बसून ही भाकर तरी खायात । आनी उदक पियेवन वचात । सबुरी राखात मनांत ॥५०॥ आयलो

१. जोडूंक नाशिल्लें. २. दुसरो. ३. जाच्या आरंभाचो काळ खबर ना असो. ४. योग्य तरेन. ५. लामाणी जातीचो.

जरी इतलो काकुळटेक । न्हयकारून ताचे विनवणेक । आमी चलत रावले फुडले वाटेक । थकले मागीर
बरेच ॥५१॥ आमी सगलेच बुदवंत । काडुया सोदून स्वताच वाट । वाटाड्याची गरज कित्याक । आशिल्लो हो गर्व
आमकां ॥५२॥ पूण बरेंच अटंगें तें रान । विशाल रुखांनी भरिल्लें पूर्ण । जंय रिगूंक कुस्तार सूर्यकिरण । वाट कशी
मेळुंये थंय ॥५३॥ जावन पूर्ण दिशाभूल । भोंवले सगल्याक निश्फळ । नशीब बरें म्हणुनूच हें थळ । मेळ्ळें परत
पळोवपाक आमकां ॥५४॥ दैवान हाडले आयिल्ले वाटेन । तोच लामाणी मेळ्ळो परतून । म्हणलें 'पावले दिसता
आडवाटेन' । आमकां चाळोवपा खातीर ताणेन ॥५५॥ कार्य ल्हान वा व्हड । वाट दाखोवपाक लागता बोट ।
लागना सोद आसतकूच रितें पोट । फांटे अफाट बुद्दीचे ॥५६॥ आसले बगर ईश्वरी घाट । मार्गांत जायना
कोणाची भेट । करची न्हय केन्नाच अन्नाक फाट । वाडिल्लें ताट न्हयकारून ॥५७॥ भाकरेचो कुडको दितालो
कोण । घे खा म्हणटालें ताचें वचन । मानचो हो व्हडलो शुभशकून । कार्य विघ्नाविरयत करपाक ॥५८॥ करात
आतां 'अल्पाहार । धरात मनांत मातसो धीर । पूण तांकां मानवलोना हो सुविचार । गेले परतूय उपाशींच ॥५९॥
लायले बगर सोद मनातलो । जेवप ना हो निर्धार आसलो । ह्या उलोवण्यान फसलो । हट्ट नडलो तांकां ॥६०॥
म्हाका लागिल्ली सामकी भूक । तानेन पडिल्ली कोरड ताळ्याक । लमाण्याचें प्रेम अलोकीक । दिसलें कवतूक
तांचें ॥६१॥ आमी व्हडले बुदवंत शिक्षीत । दयामाया ना काळजांत । धनिकान उबारून उश्टो हात । धांवडायलोना
कावळ्याक एकल्यान ॥६२॥ हो तर 'अनधिकारी अशिक्षीत । लामाणी, जाची सकयली जात । तरीय सभावीक
प्रेमळ मनांत । भाजी भाकर खा म्हणटालो ॥६३॥ अशें फायद्या बगर प्रेम । करता जो तोच सुबुद्ध परम । ताचो

१. येवजण. २. थोडोसो फराळ.

आदर होच अप्रतीम । विद्या उपक्रम दिसलो ॥६४॥ म्हणुनूच हांवें व्हड आदरान । दिल्ली ती त्या लामाण्यान ।
खाली भाकर तृप्तलों उदक पियेवन । तेन्ना अजाप घडलें एक ॥६५॥ आयले गुरुराज अचकीत । म्हणलें वादावादी
कित्या पासत । मागीर सांगली इत्थंभूत । खबर तांकां सगली ॥६६॥ येतात न्हय म्हज्या सांगातान । रोखडेंच तुमकां
दितां सोदून । पूण जो मानतलो म्हजें वचन । फळटलो हेत ताचोच ॥६७॥ हेरांनी तें ना मानलें । हांवें मात शिरसावंद्य
केलें । हेर सगले परत गेले । म्हाका व्हेलो वांगडा गुरुरायान ॥६८॥ व्हेलो एके बांयचेर । दोनांय पांयांक बांदलो दोर
तकली सकयल पांय वयर । सोडलो भितर उदकांत ॥६९॥ तेंकचे न्हय उदकाक हात । उदकूय वच्चें न्हय तोंडांत ।
अशे तरेन असुदाय हुमकळत । दवरलो बांयंत गुरुरायान ॥७०॥ झाड आसलें देगेर एक । ताका दोरयेचें दुसरें तोंक ।
बांदून गेले गुरुराय निशंक । कोणाक कळ्ळेंना खंय तें ॥७१॥ धा बारा वरां उपरांत । गुरुराज आयले परत ।
काडून म्हाका भायर त्वरीत । विचारलें बरो आसा न्हय तूं ॥७२॥ दिलें हांवें प्रत्यूत्तर । आसलों सामको आत्मनिर्भर ।
भोगलें जें सूर्ख अपार । वर्णू कसो पामर हांव ॥७३॥ आयकतकूच हें म्हजें वचन । जाले गुरुराय सूर्खसंपन्न ।
भोंवडावन हात फाटी वयल्यान । ओडलो लागीं आपल्या ॥७४॥ सांगतना येतात उमाळे प्रेमान । मागीर व्हेलो
शाळेंत गुरून । पक्षीण पिलांक घेता ओडून । तसोच वेंगेंत घेतलो म्हाका ॥७५॥ कितली गोड गुरूची शाळा ।
सुटलो जनक-जननीचो लळा । तुटली मोहमायेची शृंखळा । मेळ्ळी मुक्तताय सहज ॥७६॥ दुरापाश सगलो
सुटलो । प्रवृत्ती प्रतिबंध निर्बंध भंगलो । दिसलें ह्या गुरूच्या गळ्यांतूच गळो । घालून ताका बसोवचो
दोळ्यांत ॥७७॥ ताचें पडबिंब नासतना दोळ्यांत । तो मागीर मासाचो गुळो फकत । वा हांव बरो कुड्डो ताचे परस ।

१. अधिकार नाशिल्लो. २. हुसक्या मेकळे. ३. पांखां पोंदा. ४. सांखळ.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

अशी ही शाळा दिसलें म्हाका ॥७८॥ लागतकूच हे शाळेक पांय । कोण अभागी माघारा जाय । म्हजें घरदार बाप-
माय । जालें सगलें गुरुरायूच ॥७९॥ मना सयत इंद्रियां सगलीं । उठून आपल्या जाग्या वयलीं । येवन दोळ्यांत उबीं
रावलीं । ध्यान करपा खातीर ॥८०॥ गुरू एक दुष्टीचें ध्यान । हेर सगलें गुरूसमान । आनीक कांयच ना गुरू वीण ।
'अनन्य अवधान' नांव ताचें ॥८१॥ करतकूच गुरूस्वरुपाचें ध्यान । कुंठीत जाता बुद्धी मन । म्हणून शेवटाक करचें
नमन । धरून मौन उतरा विणें ॥८२॥ नाजाल्यार ज्ञाना खातीर गुरू करचो । शुन्य सदुपदेश मेळोवचो । दक्षणा दितना
धनाक मुकचो । पश्चातापाक पावचो अखेरेक ॥८३॥ गुह्यज्ञानाची फकत चावटी । मिरयता प्रामाणीकपणाची
दिवटी । पाजल्या जाका धोंगीपणाची बाळगुटी । दितलो तो कितें अखेरेक ॥८४॥ वयलेचाराक व्हडलो सोंवळो ।
मनांतल्यान ना कावळो । अणभवाच्या नांवान आंवळो । ताची शाळा बिनकामाची ॥८५॥ जंय ओतो उतरांचे
बडबडीक । ब्रह्मज्ञान येना अणभवाक । गुरू स्वताच तोखेता स्वताक । शिष्याचें हीत जातलें कशें ॥८६॥ जाचें उतर
तोपना मनाक । पटना साक्ष अंतस्कर्णाक । ताचें गुरूत्व उपकारता कित्याक । वटवट रिती फुकटची ॥८७॥ आसूं,
अशी सेवा दिली । दाखयली म्हाका ज्ञानाची गुरूकिल्ली । ना ती म्हाका सोदची पडली । कळ्ळो अर्थ
आपसूक ॥८८॥ अर्थजात स्वता प्रगटले । कश्टां बगर हातांत चडले । गुरूकृपेचें अशें केलें । उरलें सोदप
जाग्यारूच ॥८९॥ तकली सकयल वयर पांय । हुमकळायताले जेन्ना गुरुराय । तेन्ना म्हाका जी खोस जाय ।
समर्थ गुरूमाय ती जाणपाक ॥९०॥ संतांघरची उरफाटीच खूण । हें तर अणभवांतलें ज्ञान । हांगा निश्ठाच एक
प्रमाण । एक साधन गुरूकृपा ॥९१॥ कर्मठाक विधिनिशेधपण । गिन्यान्याक ज्ञानाचो अभिमान । योग्याक

१. फाटीं वचत. २. व्यर्थ बडबड. ३. नाजूक. ४. उणाव. ५. जाताली. ६. अमूक करचें, अमूक करचें न्हय हे विशींचे नेम.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

अहंकाराचो शीण । चलना विस्वासा बगर ॥१२॥ गर्वान कुड्डे पंडिताचे दोळे । अभिमानाचे प्रत्यक्ष पुतळे ।
गिन्यानी ताका पळोवन पळे । रावना तो तांच्या सांगाताक ॥१३॥ ज्ञान म्हणटा आपले वीण । देव तरी दुसरो
कोण । हांव तर स्वताच ज्ञानसंपन्न । चिद्धन परिपूर्ण तो हांवूच ॥१४॥ भक्त आपले भक्तीभावान । गिन्यानी
आसुनूय सादेपणान । ओंपतात स्वामीक तनमनधन । ओंपता सर्वस्व ताकाच ॥१५॥ ही एक म्हजी कर्तबगारी । ही
म्हज्या सामर्थ्याची थोरी । ही म्हज्या बुद्धीवैभवाची उजरी । नासता हो अहंकार तांचे कडेन ॥१६॥ जें जें घडटा तें
देव घडयता । तोच चडयता तोच देंवयता । तोच झगडटा झगडपाक लायता । करपी करून घेवपी तो एक ॥१७॥
स्वामींच्या माथ्यार कर्तृत्व दवरून । स्वता आपणायता नमळाय पूर्ण । भक्ताक सदांच देवाधीनपण । ना स्वतंत्रताय
कसलीच ताका ॥१८॥ आसूं, हे जे चौग प्रबुद्ध । घेताले कसलो तरी सोद । हे तर हांगा मेरेन रावले मुग्ध ।
आयकात स्पष्टीकरण ताचें आतां ॥१९॥ हे सगले कर्मठ धनपाठी । विद्वत्तेची घमेंड मोटी । करतना उतरगिन्यानाची
चावटी । आयली गजाल देवाची ॥२०॥ आपल्या गिन्यानाच्या नेटान । देव कसो कसल्या रुपान । आपणाक
कसो खंयचे वाटेन । मेळटलो हो हेत तांचो ॥२१॥ विद्वाना भितर श्रीसाई एक । मुर्तीमंत वैराग्य विवेक । परब्रह्म
स्वता पळोवपी, हो अविवेक । कित्याक म्हूण आपणायताले ॥२२॥ श्रोते असो घेतले दुबाव । तरी हो लोकसंग्रह
देखाव । साईसमर्था सारको भक्तउद्धारक देव । हीणत्व हें हाडटलो कित्याक ॥२३॥ स्वता आसतना अवतारी ।
वंदनीय मानून वंजारी । अन्नब्रह्म स्वता निर्धारिं । सेवूनी व्हडवीक गायली ॥२४॥ तशेंच करता जो ताचो अवमान ।

१. चैतन्यमय ईश्वर. २. प्रभाव. ३. दुबाव धरून. ४. व्हडले वैदीक.

श्रीसाईसच्चरीत

ताचें कशें जाता लुकसाण । प्रबुद्धाचे काणयेचें गायन । कोणूच ना ज्ञानी गुरू बगर ॥१०५॥ मातृ पित्र आचार्य
अनुशासन । हांचे बगर अशक्य धर्मज्ञान । तेंय सगले अभ्यासा आधीन । व्यर्थ अनुशठाना बगर ॥१०६॥ मेळोवपाक
लागतकूच आशिर्वचन । जाता मातृवान पितृवान । आनीक जाता आचार्यवान । श्रुतिवचन हें प्रख्यात ॥१०७॥ ह्या
तिगांचें जें आख्यान । वा ईज्याध्ययनदान । जल्ममरणाचें जावपाक उल्लंघन । परम एक हें साधन ॥१०८॥ उपाय हे
सगले चित्तशुद्धीचे । हांचे बगर नाणें आत्मवस्तूचें । हातांत मेळना अशें तें जिणें । जल्माक येवन फुकट ॥१०९॥
कूड, इंद्रीय आनी मन । बुद्दीकूय करपाक जमना आकलन । अशें जें आत्मस्वरूप गहन । ताचें दर्शन
गुरूकृपेन ॥११०॥ जंय 'प्रत्यक्ष' वा 'अनुमान' । दोनूय प्रमाणां अप्रमाण । ताका तळव्या वयल्या आंवाळ्या
भशेन । गुरू विणें कोण दाखयतलो ॥१११॥ ह्या शिरडीसंताच्या दरबारांत । ज्योतिशीय येवन मुजरो करतात । जे
मनीस-कुडीचें भविश्य सांगतात । सगल्या ल्हाना व्हडांक ॥११३॥ धन धान्य वैभवभोगी । राजे रजवाडे आनी
जोगी । तडी तापडी रागी विरागी । हांकां उमळशीक दर्शनाची ॥११४॥ जपी तपी व्रती संन्यासी । यात्रेकार
क्षेत्रनिवासी । गायक नर्तक 'परिवारेंसीं' । येताले शिरडी दर्शनाक ॥११५॥ म्हारूय येताले दर्शनाक । दरबारांत
श्रीसाईंच्या शरणाक । म्हणटाले मायबाप खरो होच एक । चुकयतलो फेरे जल्माचे ॥११६॥ आत्मलिंग जांच्या
गळ्यांत । कपलाक सारयल्या बिबूत । भोंवतात सुकी भीक मागीत । पळयात सुवाळो 'जंगमाचो' ॥११७॥
'मानभाव, गारुडी येतात । गोंधळी गोंधळ घालतात । भवानीचो जोगवो मागतात । अती प्रेमान बाबां
कडेन ॥११८॥ लुळे पांगळे 'कानफाटे' । जोगी नानक भाट दिवटे । साईंच्या भक्ती प्रेमान ते । धांवताले व्हड

१. चोंब्यांनी. २. शिवपुजकांची एक जात. ३. कृष्णभक्तांचो एक संप्रदाय. ४. कानकातरे.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

प्रेमान ॥११९॥ डुगडुगे सरोदे पांगूळ । कोल्हाटिणीय करताले खेळ । थंयच हो वंजारी प्रेमळ । आयलो ज्युस्त पळोवन संद ॥१२०॥ धन्य धन्य साईची आकृती । वैराग्याची ओतीव मुर्ती । निर्विशय निस्संग निसुवार्थी । भक्तभावार्थी अनुपम्य ॥१२१॥ आसूं, आतां फाटलें कथा आख्यान । मुख्य कथेचो धागो धरून । सुरू करुया आतां व्याख्यान । दियात ध्यान श्रोत्यांनो ॥१२२॥ बाबा ना स्वता उपाशीं रावत । ना कोणाक रावपाक दीत । उपाशीं रावप्याचें लागना चित्त । कसलो ताचो परमार्थ ॥१२३॥ देव मेळना रित्या पोटार । आदीं आत्म्याक संतुष्ट करात । ह्या उपदेशाची गजाल आयकात । श्रोत्यांनो आतां आदरान ॥१२४॥ भुकेन भर दनपारच्या कडार । सकयली माती जेन्ना येता वयर । अन्नब्रह्मपद अभिव्यक्ती भितर । निर्माण जाता चित्तांत ॥१२५॥ भोव कठीण अशा प्रसंगार । अन्नाची उणी घालिना तोंडांत जर । लागता इंद्रियगणांक घरघर । विसरता निजकळा सर्वस्वी ॥१२६॥ पोटांत नासतना अन्नाचो कण । देव पळोवचो खंयच्या दोळ्यान । महिमा वर्णुचो खंयचे वाचेन । आयकुचो तो खंयच्या कानान ॥१२७॥ सारांश इंद्रियांक आसत शक्ती । जाल्यारूच घडटा देवाची भक्ती । अन्ना वीण उरलीं जर दुर्बळ तीं । जाल्यार ना गती तांकां परमार्थांत ॥१२८॥ आडबऱ्यां जेवपूय न्हय हितकर । पोटापुरतेंच खरें सूखकर । उपास हो अतिरेक भयंकर । दिता दुख्खूच सदांच ॥१२९॥ एकदां एक अस्तुरी शिरडीक । पत्र घेवन केळकरांक । आयली साईच्या दर्शनाक । परम खुशाल मनान ॥१३०॥ म्हाराजांच्या चरणां कडेन । बसचें तीन दीस उपास धरून । अस्तुरी ती आयिल्ली निश्चेव करून । पूण तो उरलो तसोच ॥१३१॥ बाबांच्या नित्यक्रमा प्रमाण

१. स. दामोदर वामन म्हणल्यारूच केळकर हांकां.

श्रीसाईसच्चरीत

जर । परमार्थाचो केल्यार विचार । पयलीं बांदची कमरेक भाकर । अस्तुरेचो ते निर्धार उरफाटो ॥१३२॥ जाच्या मनांत देव मेळोवचो । भाकरेचो कुडको पयलीं खावचो । आसले बगर समाधानी मनाचो । देव कसो मेळटलो ॥१३३॥ देव मेळटलो भुकेल्ल्या पोटार । हें कल्पनेंत पसून कुस्तार । चलना असले साईमुखार । निर्धार उपास तापासांचे ॥१३४॥ अंतर्ज्ञानी म्हाराजांक । आसली हाची जाणविकाय योग्य । आदींच दादा केळकरांक । उलोवन तांणी तें दाखयिल्लें ॥१३५॥ आतां हे शिगम्याचे परबेक । रावतलीं म्हजीं भुरगीं उपाशीं कित्याक । दिल्यार हांवेंय तांकां उपाशीं रावपाक । जाल्यार कितें उपेग म्हजो ॥१३६॥ साईमुखांतल्यान हे उद्गार । पडटात थंयच आसात भायर । दुसऱ्याच दिसा जाली तयार । पावली ती अस्तुरी शिरडीक ॥१३७॥ आडनांव तिचें गोखले । ठाम तिणें मनांत थारायलें । दादांगेरूच गांठवल लायलें । दिलें पत्र तांकां ॥१३८॥ काशीबाई कानीटकर । आपलेपणान दिवन पत्र । साईच्या दर्शना खातीर । करात वेवस्था म्हणलें दादांक ॥१३९॥ अस्तुरी पावली शिरडीक । गेली तत्काळ दर्शनाक । दर्शन घेवन बसली खीण एक । तेन्नाच तांकां उपदेश ॥१४०॥ कोणाच्या कितें मनांत । साईनाथ जाणटाले समस्त । अशें कांयच ना भूमंडळांत । जें नासलें खबर तांकां ॥१४१॥ 'अन्नमन्नाद' विष्णूरूप । उपास तापास आनी 'निर्लेप' । भुकेल्लो आनी तानेल्लो रावप । कित्याक हो व्याप फुकटचो ॥१४२॥ उपास तापासांची इतली । गरज कित्याक तुका पडली । स्वता बाबांनी तिका विचारली । आनीक सांगलें मागीर ॥१४३॥ चल वचून त्या 'दादाभटांगेर' । बऱ्यो पुरणपोळयो कर तयार । ताच्या भुरग्यांकूय दी भरपूर । आनी तूंय खा पोटभर ॥१४४॥

१. अन्न आनी अन्न खावपी. २. शुद्ध. ३. दादा केळकर.

अजाप ती परब शिगम्या सारकी । येवपाचोय योग ती अस्तुरी । तेन्नाच घरकान्नुय दादांची । भश्टी जावन बशिल्ली ॥१४५॥ सोंपली उपासाची उमळशीक । वच्चें पडलें रांदपाक । मागीर तिणें प्रेमपुर्वक । पाळ्ळी आज्ञा बाबांची ॥१४६॥ बाबांच्या पांयां पडून । दादांच्या घरा वचून । पुरणपोळयेचें जेवण करून । वाडून सगल्यांक जेवली स्वताय ॥१४७॥ कितली ही आख्यायिका सुंदर । कितलो भितरलो अर्थ उपसंहार । जावचें अशें गुरूवचनांत स्थीर । लागना मागीर कळाव उद्धाराक ॥१४८॥ अशीच कथा आनीक एक । याद जाल्ली साईसमर्थाक । सांगली प्रेमान समस्त भक्तांक । आयकात आदरान श्रोत्यांनो ॥१४९॥ जाच्या मनांत परमार्थाची आस । ताणें करपाक जाय सायास । करचो पडटा दृढ अभ्यास । धाडशीय जावचें थोडेशें ॥१५०॥ अशें हें सत्कथा अमृत चरणतीर्थ । पियेवचें नित्य कल्याणा खातीर । जातकूच संतचरणीं नतमस्तक सादर । जातलें पावन अंतस्कर्ण ॥१५१॥ एकदां हांव आसतना ल्हान । पोटाक तिरांटो बांदून । पोटा पुरतो धंदो मेळचो म्हूण । सरलों भायर घरांतल्यान ॥१५२॥ वाटेक मेळ्ळें बीडगांव । थंय घेतलो थोडो विसव । फकिराचो म्हज्या आगळोच प्रभाव । दिसली खोस जिवाक ॥१५३॥ थंय मेळ्ळें जरीचें काम । हांवूय राबलों अविश्रम । फळाक आयले ते म्हजे श्रम । पळयात पराक्रम फकिराचो ॥१५४॥ म्हजे आदींच आसले । चौग हुशार कामगार नांवाजिल्ले । तांचें काम पुराय जाल्लें । तेंय मापलें त्या वेळार ॥१५५॥ एकल्यान पन्नासांचें केलें । दुसऱ्याचें शंबरानें जालें । तिसऱ्याचें देडशांचें भरलें । म्हजें सगल्यां परस दुपेटीन ॥१५६॥ पळोवन म्हजें हुशारपण । खूश जावन धनयान । केलो म्हजो भोवमान । प्रेम

२. सारांश. ३. यत्न. ४. सुसंग घेनासतना.

भारी म्हजेर ॥१५७॥ ताणें म्हाका मुस्तायकी दिली । तकलेक फेटो शालूय दिली । पूण हांवें ती बांदून दवरली । जशी दिल्ली तशीच ॥१५८॥ कोणाचें देणें कोणाक पावता । कितलेंय दिल्यार आस उरता । म्हजो परमेश्वर जेन्ना दिवपाक लागता । तें सोंपना केन्नाच ॥१५९॥ देणें एक म्हज्या देवाचें । तें कशें तुळत हेरांचें । अमर्यादेक मर्यादेचें । भुशण खंयचें आसतलें ॥१६०॥ म्हजो देव व्हर व्हर म्हणटा । म्हाकाच जो तो दी दी म्हणटा । पूण लक्ष खंय कोण दिता । पटना म्हजें सांगणें कोणाकूच ॥१६१॥ खजिनो ओतपाक लागला भरून । हाडिना गाडी एकलो पसून । खण म्हणल्यार पळयना खणून । यत्न करपाक नाका कोणाक ॥१६२॥ हांव म्हणटां तो खजिनो खणचो । गाडयो भरून लुटून व्हरचो । खरो आवयचो पूत आसचो । ताणेंच भरचें भांडार ॥१६३॥ आमची तरी कितली गती । मातयेची जावन वतली माती । वारो वतलो वाऱ्याचे 'संगती' । मेळची ना संद ही परत ॥१६४॥ आसूं, म्हज्या फकिराची कळा । म्हज्या भगवंताची लिला । म्हज्या देवाचो 'ताळा' । भोव निराळो आगळोच ॥१६५॥ हांवूय केन्ना खंयूय वतां । खंयच्याय जाग्यार वचून बसतां । पूण हो जीव मार्येंत 'घोंटाळटा' । खाता झेलपाटे प्रचंड ॥१६६॥ माया आसा भोव कठीण । तिणें केलो म्हाका हीण दीन । म्हज्या मनशांची अखंडपणान । उजळणी करून आसतां हांव ॥१६७॥ “जो जो जैसैं जैसैं करील । तो तो तैसैं तैसैं भरील” । स्मरता जो म्हजे बोल । सूख उपाट ताका मेळटलें ॥१६८॥ हेमाड साईक शरण । अपूर्व हें कथानिरुपण । साईच स्वता घेता करून । म्हजें हांवपण किंकोत थंय ॥१६९॥ तोच हे कथेचो निवेदपी । तोच वाचपी तोच आयकुपी । तोच बरोवपी, बरोवन घेवपी । अर्थूय सांगपी

१. वांगडा. २. अणभव. ३. गोंदळटा.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

स्वता तोच ॥१७०॥ साईच स्वता ही सजयता कथा । तोच वाडयता तिची रुचिरता । श्रोतो वक्तो तोच जाता । ब्रह्म
अणभवूय भोगता तोच ॥१७१॥ मागीर अशा आयकुपाची गोडी । ही कितें लहान परमार्थजोडी । भक्त भाग्यवंत जे
हे सूखसमृद्धी । आनंद निरवडी भोगतात ॥१७२॥ आतां फुडल्या अध्यायाचें सार । साईचे उदीचें म्हानपण अपार ।
श्रोते सज्जनानो पसरतां पदर । जावन सादर आयकात ॥१७३॥ हेमाड भोव नमळायेन सांगता । कृपा आयली
साईसमर्था । तांणीच सांगून घेतलें आपल्या चरिता । कथा रसाळ ही अपूर्व ॥१७४॥ संतसज्जनानो तुमच्या
आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । गुरूमहिमा वर्णन नांवाचो हो
बतिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. रुचीकताय. २. चातूर्य.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ४३४

[illegible]

三
 三
 三
 三

E

सदांचो ॥१०॥ बिबूत दिवपा फाटलो हेत । बाबा कितें सुचयत । ह्या दिसपी सगल्या विश्वांत । गोबरूच भरला हें
दवरात याद ॥११॥ कूड ही पंचभुतांचें काश्ट । भोग भोगपाक 'अवशिष्ट' । भोग सोंपतकूच पडटली 'निचेश्ट' ।
जातलो विस्पश्ट हो गोबर ॥१२॥ तुमची म्हजी हीच स्थिती । तिची तुमकां जावची स्मृती । दीसरात म्हाकाय
जागृती । तेच खातीर बिबूत दितां हांव ॥१३॥ अखील विश्व मायेन व्याप्त । ब्रह्म सत्य ब्रह्मांड असत्य । हाची खूण
ही बिबूत सत्य । निश्चीत अर्थ हो जाणात ॥१४॥ हांगा नात कोण कोणाचे । घरकान्न पूत मामा भाचे । नागडे
आयल्यात नागडे वचपाचे । बिबूत ही हाचें स्मारक ॥१५॥ बिबुतीचें हे करतकूच 'चर्चन' । दुख्ख व्याधींचें जाता
निरसन । मात हे बिबुतीचो सत्य अर्थ गहन । विवेकपूर्ण 'वैराग्य' ॥१६॥ दितली ती दक्षणा दिवन । मेळोवपाक
प्रवृत्ती वैराग्यलक्षण । फुडें मागीर निवृत्तीची वैराग्यखूण । कळटली तुमकां सवकासायेन ॥१७॥ मेळ्ळें जरी वैराग्य
हाताक । विवेक जरी नासलो सांगाताक । तरीय मेळटलें तें 'मातयेक' । म्हणून बिबुतीचो आदर करात ॥१८॥
विवेक-वैराग्याची जोड । तीच ही बिबूत-दक्षणेची सांगड । बांदले बगर संवसार न्हंयेची तड । भोव कुस्तार
गांठपाक ॥१९॥ ल्हान व्हड येताले दर्शनाक । जाताले चरणांचेर नतमस्तक । जेन्ना आज्ञा मागताले वचपाक ।
बिबूत तांकां दिताले बाबा ॥२०॥ धुनी सदांची मशिदींत । पेढटाली अखंड दीसरात । तातूंतली मूठ मूठ दिवन
बिबूत । धाडटाले बाबा तांकां ॥२१॥ प्रसाद म्हणून बिबूत दीत । बोटान तांच्या कपलाक लायत । तोच हात तकलेर
दवरीत । दिताले आशिर्वाद कल्याणाचो ॥२२॥ रक्षा उदी आनी बिबूत । उतरां तीन अर्थ एकूच । होच प्रसाद
अमर्याद नित्य । बाबा अखंड वांटटाले ॥२३॥ संवसार हो उदीसमान । हें एक हे उदीचें महिमान । येतलो असो एक

१. बाकी, उरिल्ले. २. बेशुद्ध. ३. आंगाक लायतकूच. ४. विरक्तपण, प्रपंचा विशीं आसकती नासप. ५. माती जातली.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

कांय एक । उरूंक ना संबंद सेवाधर्माचो ॥३७॥ पुरो आतां ही ताबेदारी करप । धंदो बरो हाचे परस स्वतंत्र । फुडें मागीर वतकूच थोडो तेंप । आयली दया भगवंताक ॥३८॥ सुटली नोकरी पराधीनताय । आवडपाक लागली स्वतंत्रताय । जेवण वसतीगृह-वेवस्थाय । स्थापन केली स्वसत्ता थंयच ॥३९॥ नांव दवरलें 'आनंदाश्रम' । तातुंतूच केले परिश्रम । दिसानदीस वाडलें नाम । मेळ्ळो सुसेग चित्ताक ॥४०॥ पळोवन अशी गजाल घडिल्ली । निश्ठा साई चरणांचेर वाडली । मागीर ती दृढभक्तीस्वरुपा चडली । अणभवान पटली अढळटाय ॥४१॥ सत्य जाली साईची वाणी । आयकुप्यां खातीर जाली काणी । प्रेम वाडलें साईचरणीं । अघटीत करणी श्रीसाईची ॥४२॥ उलोवप सगलें प्रथमपुरुशीं । मात तें सदांच दुसऱ्यां विशीं । लक्ष दवरून पळोवप्या पाशीं । अणभव हो दीसरात ॥४३॥ फुडें जसो जसो अणभव । वाडलें भक्ती प्रेम वैभव । आनीक एक तांचो अभिनव । भक्तीभाव आयकात ॥४४॥ आसूं, असोच एकदां अचकीत । नारायणरावांच्या इश्टाक । डंख मारलो विंचवान एक । सणसण मारून तळमळ्ळो ॥४५॥ डंख मारला थंय लावपाक । बाबांची उदी भोव उपेगाक । पूण गेले जेन्ना सोदपाक । मेळना जाली कशीच ॥४६॥ इश्टाक सोंसनासले सणसण । उदी मेळना कशीच सोदून । घेवन बाबांच्या फोट्याचें दर्शन । मारलो उलो तांकां ॥४७॥ मागीर थंयच त्या फोट्याच्या मुळांत । पेटून सोंपिल्ली एक उजवात । पडिल्लो तिचो पिठो बरोच । उदीच कसो तो दिसलो ॥४८॥ घेवन एक चिमटी तातूंतली । डंख मारिल्लो थंय लायली । साईनाममंत्र म्हणून फूक मारली । अपार श्रद्धा भावनेन ॥४९॥ आयकल्यार दिसतलें अजाप । पिठो तो लायना फुडेंच । सोंपल्यो 'वेदना

१. अशेच बाबतींत रा. हरी सीताराम दीक्षित हांणी बरोवन दवरिल्लो अणभव - एकदां बापूसाहेब जोगांक विंचू चाबलो. तेन्ना रातचीं सुमार आठ वरां जाल्लीं. ते बेगोबेग म्हाराजां कडेन गेले. ते सोंपणां चडटात तें पळोवन म्हाराजांनी म्हणलें, "बापूसाहेब कितें जालां?" (फुडल्या पानाचेर)

श्रीसाईसच्चरीत॥

थंयचे थंयच । उमाळो प्रेमाचो दोगांकूय ॥५०॥ ही तरी उजवातीची बिबूत । लायिल्ली त्या पिडेस्ताक । मार्गा वयले
मातयेचो पसून एकल्याक । आयलो अणभव असोच ॥५१॥ मातये भशेन तिचो संसर्ग । जाका जालां दुखणें रोग ।
ताचे बगर हेरांचेर प्रयोग । केल्यारूय उपयोग घडटालो ॥५२॥ एकदां एका भक्ताचे धुवेक । जालें दुयेंस पोटाक ।
कळ्ळी ही खबर बापायक । जालो भोव दुखेस्त ॥५३॥ बापूय रावतालो वांट्रें शारांत । धूव पयस दुसऱ्या गांवांत ।
उदी दवरिल्ली नासली घरांत । धाडलो रेकाद नानांक ॥५४॥ बाबांची तुमी प्रार्थना करात । म्हजो हुसको पयस कर
म्हणात । १चांदोरकरांक अशी विनंती करीत । म्हणलें उदी धाडात प्रसादाची ॥५५॥ रेकाद घेवन वचप्याक । नानाय
मेळ्ळे वाटेक । वताले ते कल्याणाक । घरकान्नी वांगडा तेन्ना ॥५६॥ ठाणें शार स्टेशना कडेन । नानांक रेकाद
दिलो ताणें । उदी तेन्ना नासली तांचे कडेन । घेतली माती रस्त्या वयली ॥५७॥ थंयच रस्त्यार उबे रावून । गाराणें
साईसमर्थाक घालून । घरकान्नीच्या माथ्याक फाटल्यान वळून । लायली चिमूट प्रत्यक्षांत ॥५८॥ हे वटेन तो भक्त
उठलो । धूव आसली त्या गांवांत गेलो । थंय ताका जो १वृत्तांत कळ्ळो । अजापलो आयकून बरोच ॥५९॥ धुवेक

(फाटल्या पाना वयल्यान) बापूसाहेबांनी सांगलें, “बाबा, म्हाका विंचू चाबलो.” म्हाराजांनी म्हणलें, “बरें दिसतलें चल!” बापूसाहेब तशेच सोंपणां वयल्यान परत
गेले, ते दुरगा भायर पावना फुडेंच सणसण आपसूक बंद जाले.

शिरडीक एक अघोरी कला साध्य करून घेतिल्ले ज्योतिशीबुवा गेल्ले. ते म्हाराजांच्या दर्शनाक गेले. पूण तांची नदर पयशांचेर बरीच आसली. मात थंय पयशे मेळपाची
शक्यताय उणी अशें तांकां दिसलें. म्हणून ते दर्शन घेवन रोखडेच राहत्याक गेले. थंय रातीं तांकां विंचू चाबलो. सामके सणसण मारपाक लागले. तेन्ना तांणी म्हाराजांनी
दिल्ली बिबूत लायली आनी एकसारकें म्हाराजांचें नामस्मरण केलें. ताका लागून सणसण थांबले. तातूंतल्यान तांची म्हाराजांचेर श्रद्धा वाडली. दुसऱ्या दिसा ते परत
शिरडीक गेले. उपरांत थंय पंदरा-वीस दीस रावले. म्हाराजांचे कृपेन तांकां थंय सुमार 300 रुपया जोड मेळ्ळी. १. नारायण गोविंद चांदोरकर. २. खबर.

तीन दीस जोर । आयिल्लो बरोच खर । जाम जाल्ली तो काडून आंगार । कालूच मेळिल्लो सुसेग मात्सो ॥६०॥ हो
वेळूय तोच आसलो । नानांनी मारून साईक उलो । उदी म्हणून लायिल्लो मातयेचो तिबो । मेळिल्लो सुसेग
तेन्नाच्यानूच ॥६१॥ आसूं, त्या दुखण्याचें कथन । योग्य वेळार विस्तारान । फुडेंफाटीं येतलें आख्यानान । देख ही
उदी पुरतीच ॥६२॥ हेच प्रेमळ चांदोरकर । आसले जेन्ना जामनेराक मामलेदार । साई भक्तांच्या कल्याणाक
तत्पर । करताले चमत्कार ते आयकात ॥६३॥ उदीचो हे महिमा अपार । श्रोत्यांनो जायात आयकुपाक तयार ।
सांगतां हो दुसरो चमत्कार । दिसतलें व्हड अजाप ॥६४॥ गुरवारपणांत नानांचे धुवेक । जायनासले त्रास सोंसपाक ।
जामनेरच्यान साईसमर्थाक । मारतालीं उलो सगलींच ॥६५॥ जामनेरचो हो प्रकार । शिरडींत नासलो कोणाक खबर ।
बाबा सर्वज्ञानी भक्ततत्पर । ते नकळो अशें ना कितेंच ॥६६॥ बाबांक भक्तांची एकात्मता । जाणून नानांचे थंयची
अवस्था । समर्थ साई विरगळ्ळे चित्ता । केलें प्रत्यक्षांत कितें पळयात ॥६७॥ उदी धाडची आयलें मनांत । तेन्नाच
गोसावी रामगीरबुवांक अचकीत । इत्सा जाली खर मनांत । वचपाची गांवांत आपल्या ॥६८॥ वचपाक खानदेशी
गांवाक । लागले नेटान तयारेक । गेले बाबांच्या दर्शनाक । आज्ञा मागपाक मशिदींत ॥६९॥ बाबा देहधारी
आसतना । तांच्या पांयां पडनासतना । कोणूच कसल्याच कार्याक केन्ना । वचनासले आज्ञा घेतले बगर ॥७०॥
आसूं लग्न वा मुजी बंधन । मंगलकार्य विधिविधान । कार्य कारण वा प्रयोजन । लागतालें अनुमोदन बाबांचें ॥७१॥
बाबांची आज्ञा मेळयले बगर । आशिर्वाद तांचो घेतले बगर । जावचें ना कार्य सूखकर । भावना पूर्ण सगल्यांची ॥७२॥
आसूं, अशी त्या गांवची रीत । म्हणुनूच बुवा रामगीर येत । पांयांक बाबांच्या लागत । आज्ञा मागीत वचपाची ॥७३॥
म्हणलें, बाबा वचूंक सोदतां गांवांक । म्हणून आयलां दर्शनाक । दियात उदी आज्ञा वचपाक । केलो तांणी

कलियुगीं अवतार । सगुण ब्रह्म साचार । अवतीर्ण जाहलासे । स्वामी दत्तदिगंबर । दत्तदिगंबर ॥ आरती ॥४॥
आठां दिवसां गुरूवारीं । भक्त करिती वारी । प्रभुपद पहावया । भवभय निवारी । भय निवारी ॥ आरती ॥५॥
माझा निज द्रव्यठेवा । तव चरणरजसेवा । मागणें हेंचि आतां । तुम्हां देवाधिदेवा । देवाधिदेवा ॥ आरती ॥६॥
इच्छित दीन चातक । निर्मळ तोय निजमुख । पाजावें माधवा या । सांभाळा आपुली ही भाक । आपुली ही भाक ॥
आरती ॥ म्हणलें बाबांक गोसाव्यान । आसात फकत रुपया दोन । पावतलों कसो हांव तातूंतल्यान । बाबा वचून
जामनेरांत ॥८३॥ बाबांनी म्हणलें “चल सुसेगाद आतां । जातली तुजी सगली वेवस्था” । विस्वास दवरून
साईंच्या चरणां । लागलो गोसावी वाटेक ॥८४॥ मेळोवन आज्ञा बापूगीर । घेवन असो बाबांचो विचार । उदीप्रसाद
पावोवन सत्वर । सरलो भायर वचपाक ॥८५॥ जामनेराक तेन्ना आतां असलो । रेल्वेचो रस्तो नासलो । वा पर्यायूय
येरादारीचो हेर कसलो । जालो हुसको गोसाव्याक ॥८६॥ गेले बसून रेल्वेंत । प्रवासी देंवले जळगांवांत । थंयच्यान
फुडलो मार्ग समस्त । वच्चो पडटालो चलून ॥८७॥ एक रुपया चवदा आणे । जालें रेल्वेचें भाडें । उरले फकत दोन
आणे । वचप कशें मुखार ॥८८॥ असो गोसावी खर हुसक्यांत । आसतना जळगांव स्टेशनांत । तिकेट दिवन भायर
जो येत । दिसलो पयस शिपाय एक ॥८९॥ शिपाय आदींच सोद मोहिमेर । ज्युस्त येवन गोसाव्या मुखार । विचारी
तुमीच व्हय बापूगीर । वळखतात व्हय तुमी ताका ॥९०॥ शिपायाची त्या घेवप खबर । आसा आपलेच खातीर ।
वळखून गोसाव्यान येवन मुखार । दाखयली वळख ताका आपली ॥९१॥ ताणें म्हणलें तुकाच लागून । धाडला
म्हाका चांदोरकरान । चल बेगीन बस टांग्यांत वचून । पळयतात वाट ते उमळशिकेन ॥९२॥ बुवांक प्रेमाचो आयलो

उमाळो । नानांक शिरडीच्यान निरोप गेलो । तरीच हो टांगो वेळार आयलो । टळ्ळो हुसको व्हड ॥९३॥ शिपाय दिसलो बरोच हुशार । खाड मिशयो कल्लेदार । नीट नेटकी न्हेशिल्लो 'इजार । टांगोय ताचो सोबीत ॥९४॥ जसो टांगो घोडेय तशेच । ते कितें आसले भाड्याचे थोडेच । वताले हेर टांग्यांच्या फुडेंच । उमळशिकेचे ओडीन कार्याचे ॥९५॥ जातकूच बारा वरां रातीन । टांगो जो सुटलो नेटान । थांबयलो फांतोडेर व्हरून । व्हाळा कडेन वाटेक ॥९६॥ तेन्ना त्या टांगेवाल्यान । घोड्यांक 'घाले सोडून । म्हणलें रोखडोच येतां वचून । करुया फराळ रुचीक ॥९७॥ वचून उदक हाडटां थोडें । खावया आमी आंबे पेढे । आनी गुळपापडीचे कुडके । बांदून घोडे वचुया मागीर ॥९८॥ खाड भेस मुसलमानी पळोवन । वेगळीं ताचीं उतरां आयकून । रामगीर दुबावलो मनांतल्यान । फराळ हो कोणें करपाचो ॥९९॥ म्हणून ताका विचारली जात । म्हणलें तूं कित्याक जालो दुबावीत । हांव हिंदू गरवाल क्षत्रीयपूत । आसां रजपूत जातीचो ॥१००॥ फराळूय हो दिला नानान । तुजे खातीर म्हजे कडेन । दुबाव धरूं नाका मात्त पसून । खा तूं हुसक्या मेकळो ॥१०१॥ असो जेन्ना विस्वास पटलो । दोगांयनी मागीर फराळ केलो । उपरांत ताणें टांगो जोडलो । प्रवास सोंपलो सांजवेळार ॥१०२॥ टांगो पावतकूच गांवा भितर । दिसलें नानांचें कार्यालय घर । घोडेय थांबले खीणभर । रामगीर धादोसलो मनांत ॥१०३॥ बुवांक जालें मुतूक । म्हणून गेले थंयच कडेक । परत आयले खिणांत एक । जाल्यार घडिल्लें अजाप थंय ॥१०४॥ घोडेय ना टांगोय नासलो । टांगेवालोय तो नाच्च जाल्लो । जाग्यार त्या कोणूच नासलो । दिसलो उकतो जागो सगलो ॥१०५॥ पडलो विचारांत रामगीर । कसलो तरी हो चमत्कार । हाडून म्हाका असो हांगा सर । खंय तरी हो गेलो आसुंये ॥१०६॥ नानांक कार्यालयांत

१. पिजाम. २. उदक पियेवंक.

श्रीसाईसच्चरीत॥

मेळपाची बुवांक । लागिल्ली भोव उमळशीक । पूण ते तर गेल्ले घरा वचपाक । म्हणून लागले वाटेक तांच्या
घराचे ॥१०७॥ बुवा वाटेन विचारीत चलिल्लो । सहज नानांचो नामो कळ्ळो । घराच्या व्हरांदांत वचून बसलो ।
आपयलो भितर नानांनी ॥१०८॥ दोगांयची जेन्ना भेट जाली । बिबूत आरती भायर काडली । नानां मुखार दवरली ।
सांगली खबर पुराय ॥१०९॥ अजाप जेन्ना ही उदी पावली । त्याच वेळार धूव नानांची । बाळंटेरा खातीर अडिल्ली ।
तळमळटाली वेदनांनी बरीच ॥११०॥ जावपाक तें संकश्ट निरसन । चलयिल्लें तांणी नवचंडी हवन । पळोवन
सप्तशतीपाठ पठण । जालो अजापीत गोसावी ॥१११॥ जशें भुकेल्ल्याक अचकीत । पक्वान्नांचें मेळचें ताट । वा
चकोराच्या मुखांत अमृत । तशेंच तेन्ना दिसलें नानांक ॥११२॥ आपोवन हाडली घरकान्नीक । दिली उदी पियेवंक ।
स्वता आरती म्हणपाक । केलो आरंभ नानांनी ॥११३॥ वेळ थोडो गेलो ना गेलो । भितरल्यान निरोप आयलो ।
ओंठांक लायतकूच बिबुतीचो पेलो । दिसलो सुसेग धुवेक ॥११४॥ तत्काळ त्रासांतल्यान सुटका जाली । सूखरूप
ती बाळंत जाली । सुखान हातांपांयांनी सुटली । सोंपलो हुसको सगल्यांचो ॥११५॥ टांगेवालो खंय गेलो । हांगाय
ना तो म्हाका दिसलो । रामगीरान नानांक प्रस्न केलो । टांगो धाडिल्लो तो आसा खंय ॥११६॥ नानांनी म्हणलें
धाडूंक ना हांवें । खंयचो टांगो आयिल्लो कोण । तुमी येतले हें जाणा आसलो कोण । टांगो कित्याक हांव
धाडटलों ॥११७॥ मागीर बुवांनी टांग्याची कथा । पुरायेन सांगली समेस्तां । अजाप दिसलें नानांच्या चित्ता ।
पळोवन वत्सलताय बाबांची ॥११८॥ खंयचो टांगो खंयचो शिपाय । नट नाटकी ही माउली साई । संकश्टा वेळार
धांवत येई । भक्ती खातीर भक्तांचे ॥११९॥ आसूं, आतां कथा आख्यान । फुडें चलोवया फाटलें कथन । फुडें
कांय काळा उपरांत । बाबाय निर्वाण पावले ॥१२०॥ वर्स एकुणीसशें अठराचो दसरो । विजयादशमीचो दीस बरो ।

साधून बाबांनी हो म्हूर्त खरो । ओंपलो निजदेह धरतरेक ॥१२१॥ मागीर जाली समाधी । नारायणरावांनी ताचे आदीं ।
बाबा तेन्ना देहधारी । दर्शन घेतलें दोन फावटीं ॥१२२॥ समाधीक जाले तीन संवत्सर । दर्शनाची इत्सा जरी प्रखर ।
पूण मेळनासलो योग्य अवसर । तातूंतल्यान उमळशीक वाडिल्ली ॥१२३॥ समाधी घेवन वर्स जालें । नारायणरावांक
दुयेंसांनी पिडले । वखदां उपचार सगले सोंपले । उपाय थकले लोकिकांतले ॥१२४॥ गेल्ले जरी व्याधींनी भरून ।
तरीय मुखांत साईचेंच ध्यान । गुरूरायांक खंयचें मरण । दिलें दर्शन नारायणाक ॥१२५॥ एके राती पडलें सपन ।
साई एका भुंयारांतल्यान । नारायणरावां सरेन येवन । दिताले आस्वासन तांकां ॥१२६॥ हुसको धरूं नाका
कसलोच । गूण पडटलो फाल्यांच्यानूच । एक सप्तक सोंपना फुडेंच । बसतलो उठून तूं स्वताच ॥१२७॥ आसूं,
मागीर आठ दीस सोंपले । उतरान उतर सत्यांत आयलें । नारायणराव उठून बसले । मनांत धादोसले उपाट ॥१२८॥
अशेच वतकूच कांय दीस आनीक । आयले नारायणराव शिरडीक । समाधीच्या दर्शनाक । तेन्ना हो अणभव
सांगलो ॥१२९॥ देहधारी म्हणून जगत । समाधिस्त जे, ते कसले मरत । साई जल्ममरणातीत । सदा अखंडीत
स्थिरचरीं ॥१३०॥ उजो जसो लांकडांत लिपता । दिसना तरीय भितर आसता । घांसतकूच रोखडोच पेट्टा । तसोच
भक्तां खातीर हो साई ॥१३१॥ एकदां जाणें प्रेमान पळयलो । ताचो जीणभराचो गुलाम जालो । फकत एकरूप
प्रेमाचो भुकेलो । ताच्या उल्याक येता धांवून ॥१३२॥ लागना ताका थळ वा काळ । उबे निरंतर सदांकाळ । खंयची
खंयच्यान दामीत कळ । करणी अकळ तांची ॥१३३॥ अशी कितें तरी करतले रचना । मनांत येतले दुबाव नाना ।
तेन्ना तेन्ना नदर दवरतकूच चरणां । ध्यानधारणा वाडटली ॥१३४॥ अशें जातकूच एकाग्र मन । जातलें अत्यंत

१. वेळ, संद.

सईचिंतन । हेंच हो साई घेता करून । कार्यूय वता जावन निर्विघ्न ॥१३५॥ वेव्हार लागनात सोडपाक । सुट्टली
आस आपसूक । असो हो लायतकूच अभ्यास मनाक । कार्यूय घडटलें असुदाय ॥१३६॥ कर्मभुंयेर आयला
म्हणटकूच देह । कर्मां घडटलीं दुबावा विरयत । घरकान्न पूत घर आनी वित्त । उपाट दान जावचें कित्याक ॥१३७॥
घडपाचें तें घडूं दी उपाट । सद्गुरूचिंतन आमचें हीत । संकल्प विकल्प जातले नश्ट । वाडिल्लीं पापां
टळटलीं ॥१३८॥ पळोवन भक्तांचो भाव । कशे साई महानुभाव । दाखयताले भक्तांक एकेक अणभव । वाडयताले
वैभव भक्तीचें ॥१३९॥ मनाक येत तसो भेस करीत । मेळत थंय प्रगट जायत । भक्तकल्याणा खातीर खंयूय भोंवत ।
शिश्य भावार्थी आसूंक जाय ॥१४०॥ ह्या अर्थाची आनीक कथा । श्रोत्यांनो आदरान आयकात आतां । संत
आपल्या भक्तांच्या हिता । खातीर कशे वावुरतात दीसरात ॥१४१॥ उगडून कानांचीं कवडां । काळजाच्या देवळाचीं
उगडात दारां । पियेयात मनसोक्त ह्या कथा सारा । जातलो संवसार संकश्टांचो नाश ॥१४२॥ हें जें सध्याचें सोंपलें
गाजिल्लें । झूज जर्मन देशीयां कडलें । लश्कर करपाक सिद्ध जालें । दुस्माना आड लढाय ॥१४३॥ इंग्रजांचे
राज्याधिकारी । हे भारत भुंये भितरीं । लश्करभरती शारोशारीं । करीत आसले सगल्याक ॥१४४॥ एकुणीसशें सतरा
सालांत । एका भक्ताचो वेळ येत । नेमणूक जाली ठाणें जिल्ल्यांत । घडलो प्रकार अशे तरेन ॥१४५॥ आप्पासाहेब
कुलकर्णी नांव । बसलो ताचो साईचरण्णीं भाव । होय आसलो साईचो एक प्रभाव । लिला तांची अगाध ॥१४६॥
तांकां बऱ्याच वर्सां पयलीं । बाळासाहेब भाट्यांनी दिल्ली । पुजेक तांणी ती लायिल्ली । छबी एक
बाबांची ॥१४७॥ कायेन वाचेन मनान । मेळिल्लीं गंध फुलां घालून । नेमान त्या फोट्याचें पुजन । निवेद्य ओंपून

१. शाराशारांत. २. श्रद्धा. ३. फोटू.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

करताले ॥१४८॥ सोंपतले केन्ना कर्मभोग । जातलें केन्ना मना योग्य । साईं प्रत्यक्ष दर्शनयोग । आप्पांक दुयेंस जालें काळजाचें ॥१४९॥ श्रीसाईंच्या फोट्याचें दर्शन । तेंय प्रत्यक्ष दर्शना समान । श्रद्धा मात आसची पूर्ण । येतलो अणभव ज्युस्त वेळार ॥१५०॥ फकत फोट्याचें दर्शन पसून । जाता प्रत्यक्ष दर्शना भशेन । आयकात श्रोत्यांनो आदरान । सार्थताय हे विशींची एक ॥१५१॥ एकदां बाळाबुवा सुतार । मुंबयचे भजनी कलाकार । आधुनीक तुकाराम-नामधर । गेले दर्शना खातीर शिरडीक ॥१५२॥ हीच तांची भेट पयली । आदीं केन्नाच घडूंक नासली । दोगांयची नदरेक नदर जाली । साईन तेन्ना सांगलें स्पश्ट ॥१५३॥ चार वर्सांच्यान पळयतां । म्हाका हाची वळख आसा । बाळाबुवा आयकून अजापता । उलयतात हे अशे कित्याक ॥१५४॥ बाबांनी ना शिरडी सोडली । हांवेंय दोळ्यांनी आयजूच पळयली । अशा म्हजे कडेन चार वर्सां पयलीं । वळख जाली हें कशें ॥१५५॥ असो करतां करतां विचार । चारूच वर्सां आदली खबर । बाबांच्या फोट्याक केल्लो नमस्कार । उगडास ताचो जालो बुवांक ॥१५६॥ मागीर त्या उतरांची अन्वर्थताय । पटली तत्वतां बाळाबुवांकूय । म्हणलें पळयात संतांची व्यापकताय । भक्तावत्सलताय ही तांची ॥१५७॥ हांवें फकत फोटू नमस्कारिल्लो । प्रत्यक्ष फुड्यांत आयज पळयलो । बाबांनी ज्युस्त उगडास धरलो । म्हाका पडिल्लो विसर केन्नाच ॥१५८॥ विसरिल्लों म्हणपूय न्हय सार्थ । कारण तत्काळ कळना उलोवपाचो अर्थ । फोटू नमस्कारांतल्यान वळख हो पदार्थ । जाणपाक समर्थ नासलों हांव ॥१५९॥ म्हजी वळख बाबांक खबर । म्हाका पडिल्लो सामको विसर । संतांचेर जेन्ना पडची नदर । तेन्नाच दिवची तांणी याद करून ॥१६०॥ निर्मळ हारसो, निर्मळ उदक । तेन्ना रुपाचें प्रतिरूप देख । फोटू हेंय प्रतिरूपूच एक । शुद्ध चिन्न रुपाचें ॥१६१॥ म्हणून संतांच्या फोट्याचें दर्शन । आसा प्रत्यक्ष दर्शना भशेन । सगलें जाणपी संतांची

तुत्या वेळार ताच्या ॥१८८॥ आनीक मागतकूच आनीक एक । दिलो काडून तिसरोय एक । तरीय तो मागतालो आनीक । अजाप कवतूक फुडेंच ॥१८९॥ चित्र्यां कडेन आसले तीन । आप्पान तेय घेतले मागून । दिले त्या फकिराक काडून । तरीय तो थांबना मागपाचो ॥१९०॥ तेन्ना आप्पान म्हणलें ताका । घरा यो आनीक दितां । ताचेर तो बरें म्हणटा । आनी वता तांचे वांगडा ॥१९१॥ घरांत पावतकूच दिले काडून । आप्पानीं ताका रुपया तीन । जाले णव तरीय अजून । जायना धादोशी फकीर कसोच ॥१९२॥ फुडें आनीक मागतकूच दक्षणा । आप्पान ताका सांगलें तेन्ना । फकत ही नोटूच आतां । उरल्या बाकी म्हजे कडेन ॥१९३॥ मोडीचे सोंपले सगले । आनीक ना कांयच उरले । नोट दी म्हूण फकिरान सांगलें । तशी काडून दिली आप्पानीं ॥१९४॥ नोट जेन्ना ती पडली हातांत । मोड सगली दिली परत । फकिरान मागीर धरली वाट । गेलो आयिल्लो तसोच ॥१९५॥ पळयल्यार हे कथेचो सार । भक्ताचे जशे विचार, उतर । तशे ते घेतलों करून पूर्ण । प्रतिज्ञा ही साचार साईची ॥१९६॥ श्रोत्यांची आयकुपाची उत्सूकता । पळोवन अशीच आनीक कथा । स्मरली ती सांगतां आतां । आयकात भोव आदरान ॥१९७॥ आसले एक भक्त भावीक । नांव हरिभाऊ कर्णिक । डहाणू गांवचे नागरीक । अनन्य सेवक श्रीसाईचे ॥१९८॥ एकुणीसशें सतरा वर्स । पळोवन गुरुपुनवेचो दीस । आयले ते शिरडी यात्रेक । ताचें चरित्र सांगतां थोडें ॥१९९॥ यथायोग्य पुजा जाली । दक्षणा वस्त्रां बाबांक ओंपलीं । आज्ञा घेवन देंवतना आयली । कल्पना एक तांच्या मनांत ॥२००॥ दिसलें आनीक एक रुपया । परत वचून बाबांक दिवया । मागीर दिसलें दुसरे फावट येवया । दवरुया रुपया तो तसोच ॥२०१॥ जाणें आज्ञा मेळोवन दिल्ली । ताणेंच वयल्यान कुरू केली । आतां एकदां आज्ञा जाली । लागात

१. माधवराव देशपांडे.

मार्गाक फुडल्या ॥२०२॥ विस्वास दवरून ते खुणेचेर । कर्णिक तशेच गेले मुखार । वचून देंवले नाशीक स्टेशनार ।
इश्टां वांगडा मार्गांतल्या ॥२०३॥ काळ्या रामाच्या देवळा भितर । कर्णिक गेले दर्शना खातीर । नरसिंग म्हाराज
संताचें थंयसर । जालें दर्शन अचकीत ॥२०४॥ भक्त गर्दैत आसतना इतले । म्हाराज अचकीत उठले । कर्णिकाचें
मनगट धरलें । रुपया मागपाक लागले आपलो ॥२०५॥ कर्णिक जाले अजापीत । व्हड खोसयेन रुपया दीत । कशे
साईय मनोदत्त । रुपया स्विकारतात दिसलें अशें ॥२०६॥ साई स्विकारताले हेंय न्हय सत्य । नासतना पसून ध्यानांत
मनांत । बळयां ओडून ते मागीत । जाल्लो तसलोच हो प्रकार ॥२०७॥ मन हें संकल्प विकल्पात्मक । ल्हारांचेर
ल्हारां अनेक । भायर पळयल्यार दिसता एक । भितर कल्पना दुसरीच ॥२०८॥ आरंभीं मनांत उठ्ठात ज्यो लहरी ।
फकत ती सद्‌वृत्ती आसची बरी । जातली तिचीच पुश्टी जरी । कल्याणकारी एक ती ॥२०९॥ तिचेंच हें आख्यान ।
दृढ अभ्यास सतत चिंतन । जावंक दिवचें न्हय विस्मरण । राखचें वचन यत्नांनी ॥२१०॥ आप्पासाहेबांच्या फकत
मनांत आयिल्लें । फुडें घडये ते विसरतूय आसले । पूण तें रोखडेंच पूर्ण करून घेतलें । दाखयलें अजाप
भक्तीचें ॥२११॥ नाय जाल्यार त्या फकिरा कडेन । एकुणीस रुपया हातांत आसून । दिले णवूच कित्याक आप्पा
कडेन । आसली आस धांचीच ॥२१२॥ जाका बाबांचो लागलो ँकर । तो हो णव पुतळ्यांचो हार । नवविधा भक्तीप्रेम
दाखोवचे खातीर । स्मरण प्रकार बाबांचो ॥२१३॥ बाबांच्या देहविसर्जनाची कथा । येतली जेन्ना मुखार आतां ।
कळून येतली आगळी दानता । णव-दान दिल्लें तेन्नाची ॥२१४॥ दिल्लो कायेन वाचेन मनांतल्यान । रुपया एकूच

१. हात. २. श्रवण, किर्तन, विष्णुस्मरण, चरणसेवन, अर्चन, वंदन, दास्य, सख्य, आत्मनिवेदन.
३. णव रुपयाचें दान, सौ. लक्ष्मीबाईक दिल्लें तें.

श्रीसाईसच्चरीत॥

ॐ ते अस्तुरेन । घेतिल्लो भोव खोसयेन । नासले मागूंक आनीक ॥२१५॥ मात स्वताचे घरकान्नीचें देणें । आप्पांच्या मनाक दिसलें उणें । आपूण जाल्यार दिवपाचो धा गुणें । फकिराक त्या तेन्नाच ॥२१६॥ अशें आप्पा जेन्ना उलयले । धा रुपया दितलो म्हणलें । ते जर तांणी दिवंक नासले । उरपाचे ते कायम रिणांत ॥२१७॥ फकीर हो नासलो हेरां भशेन । दारांत येवपी भिकाऱ्या भशेन । हातांत कितेंय पडटा तें घेवन । वतात जे परत ॥२१८॥ जावंक नासले चड दीस । उलयिल्ल्या दिसाच मागपाक येत । पूण ते कोण तरी अपरिचीत । म्हणून दुबावत आप्पा तेन्ना ॥२१९॥ सुरवातीक तांणी मागले जेन्ना । स रुपया आसुनूय तेन्ना । सगले ताका दिलेना । तेच खातीर आप्पांनी ॥२२०॥ आसूं, नासलें जर प्रेम आप्पांचेर । बाबा कित्याक येवपाचे जावन फकीर । दक्षणेचें करूंक नासलें निमीत जर । येवपाचें रसाळपण कथेक कशें ॥२२१॥ आप्पासाहेब फकत निमीत । तुमची आमची एकूच गत । सुरवातीक जरी गोड हेत । प्रसंगा वागताले प्रसंगा प्रमाण ॥२२२॥ आमी सगले उतरांनी तत्पर । दिवपा वेळार दुबाव भरपूर । जीव जाता सकयलवयर । खात्री तर उरता पयसूच ॥२२३॥ तरीय हीत आनी मीत उलयतलो । उलयिल्ले प्रमाण वागतलो । उतर खरें करतलो । पूत हरीचो एखादोच ॥२२४॥ आसूं, जो भक्त अनन्य भावीक । जो जो ज्या ज्या अर्थी कामूक । आसूं ऐहीक वा आमुष्मिक । साई फलदायक समर्थ ॥२२५॥ जरीय हे आप्पासाहेब हुशार । इंग्रजीविद्या पंडीत चतूर । सुरवातीक चाळीस रुपयाच पगार । दितालें तांकां सरकार ॥२२६॥ मात हो फोटू मेळटकूच । हळूहळू वाडत वतकूच । चाळिसां परस चड कितलोसोच । जाल्लो तांचो पगार ॥२२७॥ दितकूच एकाचे धा पर्टींनी । सत्ता अधिकारूय तितलेच पर्टींनी । हो तर अणभव बाबांनी । बऱ्याच फावर्टीं

१. आप्पांचे घरकान्नीन. २. धा पर्टींनी चड. ३. वळख नाशिल्ले. ४. कोणूय एकलो. ५. इहलोक संबंदाचो.

ॐ श्रीसाईसच्चरीत ॥

दाखयिल्लो ॥२२८॥ ते भायर परमार्थाची नदर । वाडीक लागता निश्टे खातीर । ही कितें आसा सादी खबर ।
आगळी कुशळटाय बाबांची ॥२२९॥ फुडें आप्पासाहेबान मागली । बिबूत फकिरान जी दिल्ली । पळयता जाल्यार
ती पुडी धाकटुली । पळयली उगडून प्रेमान ॥२३०॥ बिबूत आनी फुलां अक्षता । पुडयेंत ते मेळ्ळीं जेन्ना । तावज
करून ^१अतिपुज्यता । बांदली आपल्या हाताक तांणी ॥२३१॥ फुडें बाबांचें घेतना दर्शन । बाबानूच जो दिल्लो
काडून । तो केंसूय भोव श्रद्धेन । घालो तांणी त्या तावजांत ॥२३२॥ कितलें ते बिबुतीचें ^२म्हानपण । उदी शंकराचेंय
भूशण । कपलाक जो लायतलो भक्तीन । विघ्न निरसन जातलें ताचें ॥२३३॥ तोंड हात पांय न्हावन धुवन । उदी

१. व्हड भक्तीन. २. हे बिबुतीच्या म्हानपणाच्यो आनिकूय अनेक देखी रा. हरी सीताराम दीक्षित हांणी बरोवन दवरल्यात. “पाल्याक पंजाब्यांचे चाळींत खिमजी लालजी जोशी ह्या नांवाचो गृहस्थ रावतालो. ताची धूव बऱ्याच दिसां सावन दुयेंत आसली. एका दिसा ती अस्वस्थ जाली. तेन्ना तिची आवय आमच्या घरांत येवन म्हाराजांची बिबूत घेवन गेली. ती बिबूत लायतकूच ते चलयेक रोखडोच थोडो गूण मेळ्ळो. फुडें खिमजी धुवेक आनी घरकान्नीक घेवन शिरडीक गेले. तांची धूव सामकीच फ्राक जाल्ली. तिच्यान चलपाक पसून जायनासलें. हातांपांयांच्यो दोंकल्यो जाल्ल्यो. एका भक्तान तिका उबारून म्हाराजांच्या फुड्यांत व्हरून बसयली. म्हाराजांनी तिका बिबूत लायली आनी आशिर्वाद दिलो. दोन-चार दिसांनी ती स्वता चलपाक लागली. पूण उट्टां बसतना तिका त्रास जाताले. मागीर तिणें ते विशीं म्हाराजांक सांगलें. म्हाराजांनी तिका एक फळ खावपाक दिलें आनी तेन्नाच्यान तिची तीय अडचण पयस जाली.

म्हजो एक इश्ट एक दीस म्हज्या कार्यालयांत आयलो आनी म्हणपाक लागलो, “आयज आठ दीस जाले म्हाका न्हिदूच पडना. वखद चालू आसा, पूण कांयच गूण पडना.” हावें तांकां म्हाराजांची बिबूत दिली आनी ती तीन दीस घेवपाक सांगली. दुसऱ्याच दिसा ते म्हज्या ऑफिसांत आयले आनी म्हणपाक लागले, “काल बिबूत घेतली आनी रातभर सुस्त न्हीद पडली.”

तशेंच, वांदऱ्याक रावपी म्हज्या एका इश्टाच्या भुरग्याक दोन म्हयने न्हिदूच पडनासली. ताच्या बापायन ताका शिरडीक म्हाराजांच्या दर्शनाक व्हेलो. तेच रातीं ताका न्हीद पडली आनी तेन्नाच्यान सदांच रातची न्हीद पडपाक लागली.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥ ४५३

१. सध्या. २. हाडाक खोल मेरेन जाल्लो घावो. ३. लायतकूच. ४. रावताले

कशीच बरी । म्हणपाक लागलीं सगलीं सोयरीं । आतां देव होच उपाय ॥१०॥ देव-दैवत कुलस्वामी जाले ।
एकलोय ना उपकाराक पडले । कोणें तरी शिरडीचें नांव सांगलें । अवलिया व्हडलो रावता म्हणून ॥११॥ ते शिरडीचे
संतप्रवर । साईम्हाराज योगेश्वर । करतात पिडा परिहार । फकत दर्शनानूच सगल्यो ॥१२॥ घेवचें एकदां साईदर्शन ।
निश्चीत केलें आवयबापायन । पळोवया तरी उपाय करून । घेवन नांव देवाचें ॥१३॥ म्हणलें तो अवलिया म्हान ।
उदी जर लायत आपल्या हातान । भस्म जातात खर पिडा पसून । पळोवया तरी घेवन अणभव ॥१४॥ चलात वंदुया
तांचे पांय । करून पळोवया निमाणो उपाय । तातूंत तरी टळूं हो अपाय । इलाज आतां हो एकूच ॥१५॥ आसूं, फुडें
तीं तिगांय मेळून । सामान सुमान सगलें बांदून । साईदर्शनाचे तळमळीन । पावलीं बेगोबेग शिरडीक ॥१६॥ रोखडेंच
बाबांचें घेतलें दर्शन । घालें चरणांचेर लोटांगण । दुख्ख पुताचें केलें कथन । रावन उबे फुड्यांत ॥१७॥ नमळायेन
हात जोडून । श्रीसाईचरणांचेर लीन जावन । काकुळटेचें तोंड करून । करपाक लागले विनवणी बाबांक ॥१८॥
पिडला भुरगो हो दुयेंसान । दुख्ख पळोवपाक जायना आमच्यान । गूण पडना कसल्याच उपायान । धडगत दिसना
आमकां ॥१९॥ पुताचे हे हाल पळोवन । साईसमर्था तुमकां शरण । तरी आशिर्वाद आतां दिवन । करात निवारण
आमच्या दुख्खाचें ॥२०॥ आयकून तुमचें महिमान । आयल्यांत आमी पयसल्यान । शरण तुमकां अनन्यभावान ।
दियात जिवदान इतलें ॥२१॥ तेन्ना त्या साई करुणामूर्तिन । दिलें तांकां आस्वासन । मशिदींत जे येतात आस धरून ।
घडचें ना तांचें वायट केन्नाच ॥२२॥ आतां तुमी रावात शांत । घाव्यांचेर त्या ही लायात बिबूत । मेळटलो गूण आठ
दिसांत । दवरात भरवंसो देवाचेर ॥२३॥ मशीद न्हय, ही तर द्वारका । जांचे लागतले पांय तिका । तत्काळ सूख

भलायकी तांकां । येतलो अणभव सगल्यांक ॥२४॥ हांगा येवन सुसेग मेळ्ळोना । अशें केन्नाच घडचें ना । चडटलो जो हे मशिदीचीं सोंपणां । हेत ताचो सफळ समजात ॥२५॥ फुडें बाबांचे आज्ञेन । पिडेस्ताक त्या फुड्यांत बसोवन । पांयांचेर बाबांनी हात भोंवडावन । पळयलो कृपेचे नदरेन ॥२६॥ पिडा ही तर फकत कुडीक । आसली जरी ती दैवीक । वा कठीण मानसीक । जावपाची समूळ नश्ट दर्शनान ॥२७॥ पळोवन साईचें मूख । जाग्यारूच सोंपलें सगलें दुख्ख । पियेतकूच तांच्या उतरांचें पियुख । सूख परम दुयेंतीक ॥२८॥ आसूं, फुडें ते तशेच शिरडीक । रावले चार दीस आनीक । सुसेग मेळत गेलो दुयेंतीक । वाडलो विस्वासूय साईचरणीं ॥२९॥ उपरांत त्या तिगांयनी मेळून । बाबांची पूर्ण आज्ञा घेवन । परतलीं खुशाल मनान । सुखा समाधानान गांवाक आपल्या ॥३०॥ हो कितें ल्हान चमत्कार । हाड्याव्रणाक पडलो उतार । बिबूत आनी कृपेची नदर । होच एक उपचार आगळो ॥३१॥ अशें हें म्हापुरसाचें दर्शन । भाग्यान मेळटकूच आस्वासन । कल्याण करपी आशिर्वचन । तातूंतल्यान निर्मुलन दुयेंसाचें ॥३२॥ आसूं, कांय दीस वतकूच । बिबूत घांयांचेर लावन पियेतकूच । गूण पडलो हें करतकूच । भुरगो तो जालो बरो पूर्ण ॥३३॥ आयकून मालेगांवांत हें चुलत्याक । इत्सा जाली वचपाची शिरडीक । मनांत थारायलें

१. अमृत. २. ठाणें जिल्ल्यांत बेलापूरा लागीं तुरभे गांवांत रावपी शांताबाई नांवाचे अस्तुरेच्या दाव्या पांयाच्या आखाण्याक हाड्याव्रण जाल्लो. तो सात वर्सां आसलो. एके रातीं म्हाराज तिच्या सपनांत गेले आनी तिका “तूं डिकेमाली लाय” अशें सांगलें. तिका व्हड खोस जाली. तिणें त्या घायाक डिकेमाली (एक वखद) लायली आनी थोड्याच दिसांनी गूण पडलो. उपरांत तिणें आपली खबर बरोवन म्हाराजांक पत्र धाडलें. ताचेर १ सप्टेंबर १९१८ अशी तारीख आसा.

वचपाचें शिरडीक । पावले उपरांत मुंबय ॥३४॥ फुडें मुंबय जेन्ना गेले । मालेगांवांत 'मनमाडाक पावले । कोण जाणा मन कशें घुंवलें । विचार बदल्लो शिरडीचो ॥३५॥ सत्कार्याची अशीच रीत । सुरवातीक दुश्ट मोडें घालतात । लोकवंदतेक जे बळी पडनात । निमाणें सद्गती तांकांच ॥३६॥ मागीर तें संतदर्शन सोडून । गेले सरळ मुंबय वटेन । उरिल्ली सुटी अलिबागाक रावून । घालोवची हो हेत मनांत ॥३७॥ असो निश्चेव जातकूच मनांत । तीन रातीं सेगीत । आयकलो आवाज न्हिदेंत । “अजुनूय म्हजेर विस्वास ना व्हय” ॥३८॥ अशी ही आकाशवाणी फाटोफाट । आयकून डॉक्टर अजापीत । केलो निश्चेव मनांत । वचपाचो शिरडीक खात्रेन ॥३९॥ मात एकल्याक दुशीत जोर । डॉक्टरांचेच ताका उपचार । ताका सुसेग मेळटगीर । रोखडेंच थारायलें वचपाचें ॥४०॥ पूण तो जोर बरोच खर । गुणाक येना कसलेच उपचार । पडलो ना इल्लोय उतार । आडमेळ वचपाक शिरडीक ॥४१॥ मागीर प्रतिज्ञा केली मनांत । आयज जर हाका गूण मेळत । जाल्यार फाल्यां सकाळीं फुडेंच । वचपाचें थेट शिरडीक ॥४२॥ असो वृद्ध निश्चेव केलो । दुयेतीक त्या गुणूय पडलो । फळादीक तांचो हेत जालो । भायर सरले डॉक्टर वचपाक ॥४३॥ संकल्पा प्रमाण शिरडीक गेले । मनोभावान चरण वंदिले । बाबांनीय अंतरींचे अणभव दाखयले । लक्ष ओडलें आपले सेवेंत ॥४४॥ दवरून मस्तकार हात । दिलो तांकां उदी प्रसाद । पळोवन साईचो महिमा अगाध । विस्मीत मनांत डॉक्टर ॥४५॥ रावले थंय चार दीस । परतले जावन खुशालभरीत । पूर्ण जातकूच पंदरा दीस । गेले विजापूराक बडटेचेर ॥४६॥ हाड्याव्रणाचे ओडीन । आयली समृद्धी साईदर्शनान । संतचरणांची गोडी वाडून ।

१. मालेगांव आनी मनमाड ह्या दोनांय सुवातांनी.

जोडली जोड अक्षय ॥४७॥ अशेच एकदां डॉक्टर पिल्ले । नारूच्या दुखण्यान पिडिल्ले । एकाचेर एक सात जाले ।
बरेच त्रासले जिवाक ॥४८॥ श्रीसाईचें प्रेम उपाट । 'भाऊ' टोपणनांवान उलो मारीत । भाऊचें सदांच कुशल हीत ।
विचारीत परम आवडीन ॥४९॥ मशिदी भितर सांज सकाळ । जनेला कुशीक भाऊचें थळ । थंय जाताल्यो बरोच
वेळ । गजाली जायत्यो दोगांयच्यो ॥५०॥ भाऊ जाय चिलीम ओडटना । भाऊ जाय विडी फुंकतना । भाऊ जाय
न्याय निवडटना । भाऊ बगर जायनासलें ॥५१॥ आसूं, अशी तांची कथा । सोसूं नजो जावन दुयेंसाची व्यथा ।
भाऊन धरलें हांतरूण शेवटा । हालअपेश्टा आकांताच्यो ॥५२॥ असो तो प्रसंग दारूण । मुखांत 'साई' नामस्मरण ।
पुरो कश्ट बरें तें मरण । आयले शरण साईक ॥५३॥ धाडलें बाबांक सांगून । विटलों हें दुख्ख भोगून । कितले म्हूण
हे आंगाक 'ब्रण । सोसूं नजो हे त्रास म्हज्यान ॥५४॥ शुद्ध आचरणान वागून पसून । कित्याक हीं दुख्खां म्हजेच
फाटल्यान । दुश्कर्मां करिना तरीय पसून । कित्याक पाप हें माथ्यार म्हज्या ॥५५॥ मरणा सारक्यो ह्यो वेदना । बाबा
आतां सोसूं येना । ताचे परस येवं दी मरणा । भोगतां यातना जल्मांत फुडल्या ॥५६॥ भोगले बगर ना उपाय ।
आनीक जल्म घेवपाक जाय । मंदमती हांव जाणटां हेंय । चुकना नशिबांतलें केन्नाच ॥५७॥ सुखान घेतलों धा
जल्म । थंय हें भोगतलों म्हजें कर्म । मेळपाक ह्या जल्माक 'उपरम । दियात इतलें दान म्हाका ॥५८॥ पुरो ह्या
जल्माचें जिणें । सोडयात म्हाका जिवेंप्राणें । नाका आतां हें कश्टांचें जगणें । मागतां मागणें इतलेंच ॥५९॥
आयकून प्रार्थना सिद्धराणा । दया आयली अंतस्कर्णा । डॉक्टर पिल्ल्यांच्या समाधाना । शिंवरलें करुणामृत तें

१. घावे. २. मोक्ष.

पियेयात ॥६०॥ मागीर तो 'भक्तकामकल्पद्रुम । पळोवन दुख्खावस्था ती परम । करचे खातीर तिचो 'उपशम ।
चलयलो उपक्रम कसलो तो ॥६१॥ निरोप जो हाडिल्लो दीक्षितान । बाबांनी ती खबर आयकून । म्हणलें सांग
ताका वचून । “भिरांत धरूं नाका कसलीच” ॥६२॥ आनीक ताका धाडलें सांगणें । “कित्याक धा जल्मांचें
जगणें । फुडल्या धा दिसांनी भोगुया सगलें । दोगूय मेळून वांटून ॥६३॥ मोक्ष, सुवार्थ वा परमार्थ । दिवपाक हांव
आसतना समर्थ । होच व्हय तुजो पुरुशार्थ । मरण अनर्थ मागता ॥६४॥ हाडात ताका उखलून । भोग हे अशे
सोंपोवया भोगून । वचूं नाका असो गोंदळून । हाडात मारून फाटीर” ॥६५॥ आसूं, डॉक्टराक अशे स्थितींत ।
हाडलो बेगोबेग मशिदींत । आपलें उशें काडून हातांत । दिलें ताका बाबांनी ॥६६॥ दवरलो आपले दावे वटेन ।
फकीर बाबा बसताले ते वटेन । म्हणलें बस हांगा तेंकून । हुसको धरूं नाका बेठोच ॥६७॥ सोड पांय मेकळे लांब ।
तातूंत तुका मेळटलो सुसेग । भोगले बगर सोंपनात भोग । खरो उपाय तो होच ॥६८॥ बरें-वायट सूख-दुख्ख ।
नशिबा प्रमाण अमृत वा वीख । हें सोंपनासपी झगडें देख । करूं नाका दुख्ख वा खोस ॥६९॥ जें जें येतलें तें तें
सोंस । अल्ला मालीक, दवर उगडास । धर सदांच ताचो ध्यास । सांबाळटलो तोच एकलो ॥७०॥ कूड वाचा चित्त
वित्त । हांचे सयत रिगचें चरणांत । आसतकूच निरंतर ताच्या स्मरणांत । करणी ताची दिसतली ॥७१॥ तेन्ना उलयले
पिल्ले डॉक्टर । “पट्टी बांदताले नारूचेर । नानासाहेब चांदोरकर । पूण ना गूण कसलोच” ॥७२॥ बाबा म्हणटाले
“नाना पिसो । पट्टी सोड तूं मरतलो । आतां कावळो येवन तोंचतलो । पडटलो गूण तुका तातूंत” ॥७३॥ अश्यो

१. इत्सीत वस्त दिवपी. २. नाश.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

चलतना गजाली थंयसर । पणट्यांनी तेल घालपा खातीर । १अब्दूल तेन्नाच आयलो वयर । घडलें कितें तें
आयकात ॥७४॥ मशीद पयलींच सामकी ल्हान । भक्तांची गर्दी मोट्या प्रमाणान । तातुंतूच पिल्लेची बडबड
अखंडपणान । खांकुडटालो वावुरपाक अब्दुल ॥७५॥ अब्दुल कार्या विशीं दक्ष । पणट्यां कडेन ताचें लक्ष । तातूंत
पिल्ल्यां कडेन जालें दुर्लक्ष । घडलो तेन्ना प्रकार विलक्षण ॥७६॥ अब्दुल्लाच्या जरी नासलें मना । घडपाचें तें केन्ना
चुकना । पिल्ल्यांनी जो सोडिल्लो पांय तेन्ना । पडलो ताचेर पांय अब्दुल्लाचो ॥७७॥ पयलींच जो पांय सुजिल्लो ।
ताचेरूच अब्दुल्लाचो पांय पडलो । पिल्ल्यांनी व्हड आकांत केलो । पावलो जीव वचपाक ॥७८॥ मारली एकूच
किळांच । जीव पावलो गळ्यांत । म्हणलें बाबांक जोडून हात । काकुळटेन कितें तें आयकात ॥७९॥ घावे फुटून

१. तेलवात करपी श्रींचो एक भक्त. तो मूळ नांदेडचो. पूण म्हाराजांनी समाधी घेवच्या आठ-धा वर्सां आदींच्यान शिरडीक सेवे खातीर येवन राविल्लो. समाधी
उपरांतूय कसलेंच मानधन घेनासतना फकत पोटा पुरतें खावपाक मेळटा ताचेर सेवा करतालो. म्हाराज देहधारी आसतना ताचेर बरेंच काम पडटालें आनी तें सगलें
तो व्हड खोसयेन करतालो. आदीं सदांच चावडेंत रावतालो आनी उपरांत मरणा मेरेन द्वारकामाई लागीं रावतालो. रातचो पसून सुसेग घेनासतना कुराण वाचपांत
बरोच वेळ घालयतालो. घरा ताची आवय, घरकान्न, पूत असो घराबो आसतनाय त्या सगल्यांक सोडून तो शिरडीक रावतालो. ताची आवय आनी पूत केन्ना केन्ना
शिरडीक येतालीं. घरकान्नूय एकदां शिरडीक आयिल्ली, पूण तो तांच्या सांगण्याक भुल्लोना. ताच्या पुताच्या लग्नाचो हुसको ताचे आवयक जातालो. ती
सोयरिकोय हाडटाली. पूण अब्दुलभाई फकीर जाल्लो आसा, त्या घरांत आमची धूव दिवपाची ना, अशी जाप मेळटाली. उपरांत घरकान्न शिरडीक आयली आनी
म्हाराजांक गाराणें सांगलें. म्हाराजांनी तिका “सबुरी धर, भियेवं नाका, पुताक बरी चली मेळटली आनी तें आपसूक जमून येतलें,” अशें सांगलें. त्या सांगण्या
प्रमाणूच उपरांत सगलें घडून आयलें. एकदां अब्दुलभाईची आवय आनी पूत एका गांवांत गेल्लीं आसतना एक मनीस मेळ्ळो. ताणें आपले धुवे कडेन ताचें लग्न
कर असो आग्रोच धरलो. कांय लोकांनी ताका भुरग्याचो बापूय फकीर जाला अशेंय सांगलें. पूण ताचेर ताणें, “आपुणूय फकीर जालों तरीय हरकत ना, आपली
धूव ह्याच भुरग्याक दितलीं,” अशें सांगलें. ते प्रमाण तें लग्नूय बेगोबेग जमोवन हाडलें. त्या मनशाची व्हडली धूव लग्नाची आसली. तिचेंय लग्न जमिल्लें. पूण
तें जावपाक वगत आसलो. तरीय ताणें रावनासतना धाकले धुवेचें लग्न अब्दुलभाईच्या पुता कडेन केलें.

व्हांवपाक लागले । पिल्ले मनांत अस्वस्थ जाले । एके वटेन किळची मारताले । तरीय लागले गावपाक ॥८०॥

“कर्म कर मेरे हाल पर तू करीम । तेरा नाम रहिमान है और रहीम । तू ही दोनों आलम का सुलतान है । जहां में नुमाया तेरी शान है । फना होने वाला है सब कारोबार । रडे नूर तेरा सदा आशकार । तूं आशिक का सदा मददगार है ।”

थांबून थांबून मारताले सणसण । जीव कळवळो त्या त्रासान । हो साईंचोच खेळ हें मनांतल्यान । वळखलें तेन्ना सगल्यांनी ॥८१॥ बाबांनी म्हणलें “पळयात कसलो । बेस बरो आतां गावपाक लागलो” । पिल्लेन विचारलें तो कावळो । अजून खावपाक येतलो व्हय ॥८२॥ तेन्ना बाबांनी सांगलें “चल तूं वाड्यांत । वचून न्हीद आतां शांत । येवचो ना कावळो परत । तोंचपाक तुका केन्नाच ॥८३॥ तोच तो, जो येवन गेलो । तोच जाणें पांय दवरलो । तोच तो कावळो तोंचून पळो । जातलो बरो तूं आतां” ॥८४॥ खंयचो काऊ आनी कावळो । घडपाचो प्रकार प्रत्यक्ष दाखयलो । कावळो अब्दुल्लाच्या रुपांत आयलो । दाखयलें उतर करून सत्य ॥८५॥ उतर न्हय तो ब्रह्मलेख । कर्माचेर पसून मारतलो भेख । थोड्याच वेळान भाऊंक । दिसपाक लागलो सुसेग ॥८६॥ बिबूत लावप बिबूत पियेवप । हेंच वखद होच अदमास लावप । गेली लयाक पिडा पाप । धा दिसां भितर ॥८७॥ सरले भायर किडे सात । मातेर जी आसली चवनांत । सोंपले त्रास, जीव जालो शांत । जालो अंत दुख्खाचो ॥८८॥ पळोवन ह्या चमत्काराक । दिसलें अजाप पिल्ल्यांक । खोसयेन आयलें रडपाक । पळोवन सत्कार्य हें बाबांचें ॥८९॥ बाबांच्या चरणांचेर

१. चराचरांत. २. खुंटी.

पिल्लेन । घालें साश्टांग लोटांगण । दुकां आडावप जालें कठीण । उतरां सुटनासलीं तोंडांत ॥९०॥ सांगून आनीक
एक अणभव । करुया पुराय हो बिबूत प्रभाव । जाच्या मनांत जसो भाव । होच भोवमान ग्रंथाचो ॥९१॥ एकदां
माधवराव व्हडलो । बापाजी तांचो भाव धाकलो । कसो तांचेर आकांत आयलो । जालें निवारण बिबुतीन ॥९२॥
प्रभाव असो हे बिबुतीचो । नवलाव कितलो हांवें सांगचो । जंय पार ना कसल्याच वखदाचो । थंय हीच एक
गुणकारी ॥९३॥ आसतना साऊळ बांयचेर । घरकान्नीक आयलो जोर । गांठी आयल्यो जांगेचेर । भियेलो मनांत
बापाजी ॥९४॥ घरकान्न वळवळटाली दुखण्यान । सगल्याक पडिल्लो काळोख बिण्ण । बापाजी गेलो गळसणून ।
भियेलो सामको मनांत ॥९५॥ काळखांतल्यानूच त्या धांवत सुटलो । भंयभीत जावन शिरडीक आयलो । घडिल्लो
सगलो प्रकार सांगलो । भावाक ताणें आपल्या ॥९६॥ म्हणलें आयल्यात गांठी दोन । तळमळटा ती सामकी जोरान ।
पळयात तुमी स्वता येवन । परिस्थिती बरी दिसना म्हाका ॥९७॥ बापाजीन सांगतकूच रडकुण्यान । माधवराव
दचकले मनांतल्यान । सैरभैर जाले भिरांतेन । मन उरलेंना थाय्यार ॥९८॥ माधवराव व्हडले विवेकी । गांठी म्हूण
कळटांच भरली धडकी । गांठीच्या जोराची तडकाफडकी । जाणटात तुमी श्रोत्यांनो ॥९९॥ प्रसंग बरो आसूं वा
वायट । कार्य आसूं योग्य वा अनिश्ट । आदीं साईक विचारप वाट । वयवाट सरळ ही शिरडींत ॥१००॥ मागीर ते
जें जशें सांगतले । करप ज्युस्त तशेंच सगलें । तेच संकश्टां निवारताले । सांगचे कितले अणभव ॥१०१॥ आसूं, हे
चालीरिती प्रमाण । केलो विचार माधवरावान । आदीं बाबांक केलें हें कथन । करून साश्टांग नमस्कार ॥१०२॥

१. शिरडी लागींचो एक गांव.

म्हणलें जय जय साईनाथा । तुमीच आमचे सर्वस्वी त्राता । कित्याक हें संकष्ट आयलें आतां । उपरासली नस्ती
कटकट ॥१०३॥ तुमचे बगर आनीक कोणाक । सांगतले निवारण करपाक । मेळचो सुसेग तुमचे हे धुवेक । दियात
आशिर्वाद तिका आतां ॥१०४॥ करात हें संकष्ट निवारण । कोण कैवारी तुमचे वीण । करात ह्या दुर्धर जोराचें
शमन । ब्रीदसंरक्षण करात समर्था ॥१०५॥ दियात आतां आज्ञा आमकां । बाबांनी तेन्ना म्हणलें तांकां । “अशे
रातीचे वचूं नाका । उदी दियात तिका धाडून ॥१०६॥ कसल्यो गांठी कसलो ताप । आमचो ‘अल्ला मालिक’ बाप ।
बरें जातलें सगलें आपसूक । सूखरूप हुसक्यामेकळें ॥१०७॥ मात तूं सकाळीं फांतोडेर । वचून यो साऊळ बांयचेर ।
सुसेगाद राव हांगासर । करूं नाका ताकतीक वचपाची ॥१०८॥ फाल्यांय वचून येवचें । गरजे भायर ना खांकुडपाचें ।
भावार्थान बिबुतीचें प्राशन करचें । भियेवचें आमी कित्याक” ॥१०९॥ आयकून हें बापाजी भियेलो । ताचो
सामको इत्साभंग जालो । माधवरावांक कळटालो वखदपालो । तरीय ना उपेग प्रसंगाक ॥११०॥ एक साईकृपेवीण ।
वखदाचो पडना गूण । हें एक वर्म ही एक खूण । जाणटाले पूर्ण माधवराव ॥१११॥ आज्ञा बाबांची मानून । उदी
दिली धाडून । रावले माधवराव स्वस्थ बसून । परतलो खिन्न बापाजी ॥११२॥ उदकांत उदी कालोवन । आंगाक
लावन पिवपाक दिवन । सुटलो घाम दरदरून । पडली न्हीद सुस्त सामकी ॥११३॥ सकाळीं उठली बेस बरी ।
घरकान्नीक दिसली हुशारी । ना जोर नासली गांठ विखारी । जालो अजापीत बापाजी ॥११४॥ हेवटेन माधवराव
जे उठले । सकाळचें नित्य कार्य आटापलें । साऊळाक वचपाक भायर सरले । आयले दर्शनाक मशिदींत ॥११५॥
घेतलें बाबांचें दर्शन । घालें पांयांचेर लोटांगण । उदी आशिर्वाद मेळोवन । सरले भायर वचपाक ॥११६॥ मशिदीचीं

सोंपणां देवतना । आयकले बाबा उलो मारतना । “शामा कळाव करिनासतना । यो बेगोबेग परत” ॥११७॥
आसतली भावजय वळवळत । दोन गांठींची दूख कशी सोंशीत । पडल्या आसतली तळमळत । वाटेक हळहळ
देराक ॥११८॥ बाबांनी अशें कित्याक सांगलें । रोखडोच यो कित्याक म्हणलें । माधवराव मनांत भियेले । चलपाक
लागले वाट नेटान ॥११९॥ साऊळ बांयचेर ताकतिकेन । थार नासलो पावं मेरेन । पावल दवरतकूच हुंबऱ्यार येवन ।
जाले विस्मीत प्रचंड ॥१२०॥ जिका रातीं आयिल्लो खतखतीत जोर । च्या दवरतना पळयली चुलीचेर । माधवरावांक
अजाप खर । जाल्लो तो बदल पळोवन ॥१२१॥ तेन्ना तांणी बापाजीक विचारलें । हें सगलें कशें घडलें । ताचेर
बापाजीन खोसयेन सांगलें । चमत्कार हो बिबुतीचो बाबांचे ॥१२२॥ म्हणलें, आपणें येतांच उदी दिली । उदकांत
कालोवन आंगाक लायली । रोखडीच पुराय घामान भिजली । पडली न्हीद शांत तिका ॥१२३॥ फुडें जेन्ना सकाळ
जाली । सडसडीत उठून बसली । जोर निवळ्ळो गेल्यो गांठी । हें सगलें चरित्र श्रीसाईंचें ॥१२४॥ शामाक पळोवन
अशी स्थिती । स्मरली साईची उक्ती । “रोखड्यारोखडो यो शिरडी” । अजापले भोव मनांत ॥१२५॥ वच्चे
पयलींच कार्य सोंपलें । च्या पियेवन माधवराव परतले । मशिदींत वचून धरले । चरण तांणी श्रीसाईंचे ॥१२६॥
म्हणलें देवा कितें हो खेळ । तुमीच केली मनाची खळबळ । बशिल्ले कडल्यान उबयतात वावटळ । उपरांत
थान्यारूय घालतात तुमीच ॥१२७॥ बाबांनी दिली जाप परत । “पळय कर्माची गती अघटीत । हांव करिना,
करपाक लायना, कितेंच निच्छीत । तरीच श्रय म्हाका दितात ॥१२८॥ कर्मा जीं जीं दैवान घडटात । हांव थंय गवाय
फकत । करता करून घेता तो एक अनंत । कृपावंतूय तोच एक ॥१२९॥ हांव न्हय देव न्हय ईश्वर । हांव न्हय ‘अनल
श्रीसाईसच्चरीत ॥

हक्क' न्हय परमेश्वर । 'यादे हक्क' हांव यादगार । बंदो हांव लाचार अल्लाचो ॥१३०॥ सोडून पुराय अहंकार । मानून ताचे उपकार । ताचेरूच जो घालतलो भार । बेडा पार जातलो ताचो' ॥१३१॥ असोच एका इराण्याचो । अणभव तो म्हत्वाचो । आवाज ताचे सानुले धुवेचो । परत परत धरतालो ॥१३२॥ मारतालें मोडणें वरा वरान । पडटालें तें बेशुद्ध जावन । उपाय कसलेच चलनात जावन । येतालो आकांत सगल्यांचेर ॥१३३॥ फुडें तांच्या एका इश्टान । सांगलें बिबुतीचें महिमान । म्हणलें अशें वखद रामबाण । सोदून खंयच मेळचें ना ॥१३४॥ पारल्याक बेगोबेग वचून । उदी माग दीक्षितां कडेन । दवरतात ते सांबाळून । दितले काडून खोसयेन ॥१३५॥ ती उदी मागीर वेळावेळान । लायतकूच तिका श्रद्धा भक्तीन । पडटलो मोडण्याक गूण । सुसेग तिका मेळटलो ॥१३६॥ आयकून मागीर त्या पारश्यान । उदी हाडून दीक्षितां कडल्यान । दिली धुवेक पियेवपाक नेमान । सुदारली तिची भलायकी ॥१३७॥ वरावरान जी पडटाली । बिबुतीन तत्काळ बरी जाली । अदीं मदीं येवपाक लागली । चुकून एक बी फीट तिका ॥१३८॥ बिबुतीच्या प्रभावाक लागून । फुडें तेंय अंतर सोंपून । जालो परिहार पुरायेन । वचून लयाक तें संकश्ट ॥१३९॥ हर्द्यालागीं एका गांवांत । रावतालो एक गृहस्थ । मुतखड्याच्या दुयेंसान ग्रस्त । उबगल्लो

१. हे बिबुतीचे अशे अनेक अणभव आसात. नारायण गोपिनाथ दिग्ने ह्या नांवाचो गृहस्थ मुंबय रावतालो. तांच्या पोटांत एक गांठ जाल्ली. तिका लागून ताका बरेच त्रास जाताले. मुंबयंत एक-दोग नामनेच्या वैजांक ताणें ती दाखयली. पूण कांयच उपेग जालोना. फुडें एका गृहस्थान ताका म्हाराजां कडेन वच म्हूण सुचयलें. अर्थांत, तशे स्थितींत वचप शक्य नासलें. ताणें म्हणलें, "म्हाराजांच्या आशिर्वादान ही गांठ फुटून सुसेग मेळ्ळो जाल्यार हांव म्हाराजां कडेन वचपाक शकतलों." ताचेर त्या गृहस्थान तांकां म्हाराजांची उदी दिली. तांणी ती पोटांत घेतली आनी दुसऱ्याच दिसा गांठ फुटून भितरलो पूं शौचा वटेन वचपाक लागलो. फुडल्या दोन-चार दिसांनी तांकां पूर्ण बरें दिसलें. मागीर रोखडेच ते म्हाराजांच्या दर्शनाक गेले.

जिवाक सामको ॥१४०॥ शस्त्रक्रिये बगर हे दुयेंस । जावपाचें न्हय बरें कशेंच । करात तुमी शस्त्रक्रियाच । लोक
सांगपाक लागिल्ले ॥१४१॥ दुयेंती भरलो हुसक्यान । थकलो विचार करून । मरपाक पाविल्लो त्रास सोंसून । हाल
जायनासले पळोवंक ॥१४२॥ शस्त्रक्रिया करपाक लागता थीर । दुयेंती मनांत नासलो थीर । नशिबान ताच्या त्याच
वेळार । घडलो चमत्कार तो आयकात ॥१४३॥ हेवटेन हो असो प्रकार । तेन्नाच त्या गांवचे इनामदार । साईबाबांचे
भक्त थोर । कळ्ळें गांवांत आयल्यात अशें ॥१४४॥ तांचे कडेन बाबांची बिबूत । आसता नित्य, सगले जाणीत ।
पयस पयसल्यान लोक येत । मागपाक बिबूत तांचे कडेन ॥१४५॥ इनामदारां कडल्यान बिबूत हाडली । पुतान
बापायक पियेवपाक दिली । पांच मिनटां लेगीत जाल्लीं नासतलीं । घडलें व्हड अजाप ॥१४६॥ उदी प्रसाद आंगांत
घोळ्ळो । मुखडो जाग्यारूच विरगळ्ळो । मुतांतल्यान भायर पडलो । सुसेग मेळ्ळो तत्काळ ॥१४७॥ मुंबयंत
रावपी एक गृहस्थ । आसले जातीन प्रभू कायस्थ । दरेका गुरवाचाराच्या काळांत । पडटाली दुयेंत घरकान्न
तांची ॥१४८॥ मागीर कितलेय उपाय करात । जायनासलो सुदार तिच्यांत । भियेवन सामकी थरथरत । तोय
बावडो त्राशिल्लो ॥१४९॥ 'श्रीराममारुती' नांवान विख्यात । आसले एक साई भक्त । तांचे सांगणेन तो गृहस्थ ।
सरलो भायर शिरडी वचपाक ॥१५०॥ वेळ येतालो जेन्ना बाळंटेराचो । दिसतालो तांकां तो संकश्टाचो । अखेरेक
केलो निर्धार मनाचो । वचपाचेंच शिरडीक ठाम ॥१५१॥ घडपाचें आसा तें ना चुकचें । निदान बाबांच्या फुड्यांत
तरी घडचें । दोगांय लागलीं वाटेक शिरडीचे । निश्चेव असो करून ॥१५२॥ अशे तरेन बरोच तेंप शिरडींत । रावलीं
दोगांय त्या पवित्र थळांत । सारीत पूर्ण वेळ साईसेवेंत । खुशालभरीत मनान ॥१५३॥ घालयतकूच असो बरोच

काळ । बाळंटेराचो लागीं आयलो वेळ । हुसको घरकानीक प्रबळ । टळटलें कशें हें संकश्ट ॥१५४॥ म्हणटां
म्हणटां लागीं पावलो । बाळंटेराचो दीस तेंकलो । गर्भदाराचो मार्ग अडलो । आयलो आकांत सगल्यांचेर ॥१५५॥
अस्तुरेक जावपाक लागल्यो वेदना । कितें करचें कोणाकूच सुचना । सुरू केली सगल्यांनी प्रार्थना । येतली बाबां
बगर काकुळट कोणाक ॥१५६॥ आयल्यो शेजानी धांवून । बाबांक गाराणें घालून । एकलेन पेल्यांत उदक ओतून ।
दिली बिबूत तिका पियेवपाक ॥१५७॥ अशीं तशीं गेलीं मिणटां पांच । सुटका अस्तुरेची जाली रोखडीच । पूण
भुरगें मेल्लें पोटांतूच । दिसली गर्भस्थिती निर्जीव ॥१५८॥ आसूं, गर्भाची कर्मगती । जातली फुडें गर्भप्राप्ती ।
अस्तुरी पावली भंयनिर्मुक्ती । जाली सुखी सदां खातीर ॥१५९॥ त्रासां बगर बाळंत जाली । हातां पांयांनी सुखान
सुटली । व्हड चिंता तांची सोंपली । जाली ऋणी जल्माची ॥१६०॥ फुडल्या अध्यायांत हाचे परस गोड । आयकून
पूर्ण जातले श्रोत्यांचे लाड । पयस जावन चिकित्सकपणाची खोड । मेळटली जोड भक्तीची ॥१६१॥ आमकां
निराकाराची उपासना । आमी दिवचे नात दक्षणा । आमी बागोवचे नात १माना । जाल्यारूच दर्शनाक येतले
आमी ॥१६२॥ असो जांचो ठाम निर्धार । पडटकूच साई चरणांचेर नदर । पळयात तांचो चमत्कार । दक्षणे सयत
कूड ओंपीत साश्टांग ॥१६३॥ बिबुतीचेंय अपूर्व महिमान । नेवासकरांनी भक्तीप्रेमान । कशे तरेन सोरपाक दूद
दिवन । गृहस्थधर्म राखलो ॥१६४॥ अशे तरेच्यो कथा उत्तम । आयकतकूच उत्पन्न जातलें प्रेम । संवसारदुखवाचो
जातलो उपशम । हाचे परस परमसूख कसलें आनीक ॥१६५॥ म्हणून हेमाड करता विनंती । साईचरणीं करून

१. मान.

श्रीसाईसच्चरीत ४८

E

[illegible]

三
 三
 三
 三

E

जागता । अखेरेक जेन्ना दर्शनाक वता । येता शरण साईंक ॥१०॥ जो जो पळोवंक मुखार सरलो । तो तो जागच्या जाग्यारूच उरलो । परत ना केन्ना फाटीं परतलो । रमलो पांयां कडेनूच श्रीसाईंच्या ॥११॥ धरून दांतांनी तण । जशें कोणें येवचें शरण । तशेच धरताले चरण । पडून विसर आपल्या निश्चेवाचो ॥१२॥ सुसेग जंय पंथ अभिमानाक । सूख दिसतलें भोव जिवाक । आदरान ह्या पस्तीसाव्या अध्यायाक । आयकुचो तुमी श्रोत्यांनो ॥१३॥ तशीच सांगली कीर्त उदयेची । अनुभुती बाळा नेवासकराची । कशी प्रिती सोरपाची । रूप मानून साईंचेंच ॥१४॥ कृपा करात श्रोत्यांनो म्हजेर । हांव फकत आज्ञेचो चाकर । आज्ञा पाळपाक जाणटां सादर । उद्भवलें हें अक्षर चरित्र ॥१५॥ नदर दवरतकूच चरणांचेर । उमट्टात पदांचीं ल्हारां तांचेर । पवित्र त्या चरित्रकुंभा भितर । भरतां हांव तीं वयलेवयर ॥१६॥ कांसयेचीं पिलां आमी । फकत नदरेचे उबेन पोशिल्लीं । नात तानेल्लीं भुकेल्लीं भागिल्लीं । दवरल्यांत सदैव पूर्ण तृप्त ॥१७॥ आसतकूच एक नदरेचें सूख । लागना आमकां अन्नउदक । नदरेनूच न्हिवता तानभूक । सांगचें कितलें कवतूक ॥१८॥ आमकांय सकल नदरेचो विशय । कृपासिंधु साईंराय । दृश्य द्रष्टो दर्शन जाय । विचारून ठाय त्रिपुटीचो ॥१९॥ तशेंच आमकां कात, स्पर्श । दोनांय कडांनी साईंप्रकाश । वा नाक आनी वास । थंयसरूय निवास श्रीसाईंचोच ॥२०॥ वा कानांत उतर पडटा । रोखडेंच साईंचें रूप दिसता । श्राव्य श्रावक श्रवण उडटा । झडटा त्रिपुटी एकसारकी ॥२१॥ वा जंय रसना रसान । घोळ्ळी थंय साईं समरसान । कशें जीब रस रसास्वादन । बावडें कुवाडें त्रिपुटीचें ॥२२॥ कर्मेद्रियांचो होच प्रकार । तांकांय एक साईं सेवन केल्यार । सकल

१. जाता. २. ज्ञेय, ज्ञाता आनी ज्ञान हीं तीन. ३. जीब.

कर्मचो जातलो संहार । पडटलें जाग्यार नैशकर्म्य ॥२३॥ आसूं, आतां हो लांबयलो ग्रंथ । साईंप्रेमान गेलों व्हांवत ।
फाटल्या आख्यानाचेर दिवया चित्त । चलोवया आमचो कथाभाग ॥२४॥ एक मूर्तिपूजापराडःमूख । निराकाराचो
परम भजक । जालो तयार शिरडी वचपाक । फकत चवकस बुद्दीन ॥२५॥ म्हणलें आपूण शिरडीक येवन । घेतलों
फकत साधवाचें दर्शन । केन्नाच बागोवचों ना मान । दिवचों ना दान दक्षणा ॥२६॥ मान्य आसल्यार ह्यो अटी दोन ।
येतां शिरडीक सांगातान । बरें म्हणटकूच त्या इश्टान । सरलो भायर तांचे वांगडा ॥२७॥ काका महाजनी तांचे इश्ट ।
संतां विशीं जांची भावना पवित्र । पूण मनाचो भोव दुबावीत । आसलो तो तांचो इश्ट ॥२८॥ दोगूय मुंबयच्यान
सरले भायर । शेनवाराचे राती वेळार । दुसऱ्या दिसा फांतोड पारार । पावले येवन ते शिरडीक ॥२९॥ गेले दोगूय
मशिदींत । साईदर्शन घेवपा पासत । तेन्ना कितें घडलें आयकात । शांत चित्तान श्रोत्यांनो ॥३०॥ पावल दवरलें तेन्ना
सोंपणाचेर । पडली नदर त्या इश्टाचेर । 'कां यावें जी' म्हणीत येवकार । दिलो बाबांनी गोड आवाजान ॥३१॥
प्रेमवचन तें आयकून । इश्टाक त्या पटली खूण । उलोवपाची ती ठेवण । जालो उगडास आपल्या
बापायचो ॥३२॥ 'कां यावें जी' हो उच्चार । करतना बाबांनी जो काडलो स्वर । तो आयकून इश्ट भरपूर । जालो
अजापीत मनांत ॥३३॥ आयकून म्होंवाळ उतरांची ठेवण । सर्गेस्त बापायचें जालें स्मरण । तांच्याच आवाजाची
तरा ही पूर्ण । दिसलें अनुकरण ज्युस्ता ज्युस्त ॥३४॥ कितली वाणयेची मोहनशक्त । काकांचे इश्ट अजापीत । ही
तर म्हज्या बापायचीच पद्दत । आवाज खात्रेन हो वळखीचो ॥३५॥ बापायच्या आवाजांत तें भाशण । आयकून

१. सर्वकर्मपरित्याग. २. तोंड धुंवडायिल्लो. ३. पद्दत.

श्रीसाईसच्चरीत॥

इष्टाचें पाझरलें मन । घालें बाबांच्या चरणीं लोटांगण । विसरून निर्धार आपलो ॥३६॥ फुडें बाबांनी दक्षणा मागली । तीय फकत काकां लागीं । काकांनीय रोखडीच दिली । सरले भायर थंयच्यान ॥३७॥ उपरांत दनपारां परत गेले । दोगांकूय मुंबय वचपाचें आसलें । काका आज्ञा मागपाक लागले । मागली दक्षणा बाबांनी ॥३८॥ तीय फकत काकां कडेन । म्हणलें सतरा रुपया दी काडून । कांयच मागलेंना त्या इष्टा कडेन । गोंदळ मनाचो जालो ताच्या ॥३९॥ विचारलें ताणें काकांक हळूच । दक्षणा कित्याक मागतात तुमचे कडेनूच । सकाळींय दिली तुमीच । आतांय दी म्हणली तुमकांच ॥४०॥ हांव आसून पसून फुड्यांत । कित्याक ते म्हजे कडेन मागिनात । तेन्ना काका ताका म्हणत । तूंच विचार तें बाबांक ॥४१॥ इतल्यान काकांक विचारलें बाबान । किंते रे उलयता तो तुजे कडेन । तेन्ना स्वताच विचारलें त्या इष्टान । दक्षणा दिवं काय म्हणटां हांव ॥४२॥ ताचेर बाबांनी जाप दिली । “तुज्या मनांत दिवपाची नासली । म्हणून हांवें मागूंक नासली । मनांत आसल्यार दी आतां” ॥४३॥ बाबांनी मागतकूच दिताले जे भक्त । तांकां हिणयतालो तो इष्ट । तोच जेन्ना दिवपाक सोदीत । अजापले काका उपाट ॥४४॥ म्हणिना फुडें, मनांत आसल्यार दी । भोव ताकतीक ताका जाली । सतरा रुपयांची भर केली । घालून आपल्या बोल्सांतले ॥४५॥ सांगलें मागीर बाबांनी ताका । “वच्चे पयलीं बस मात्सो आतां” । केलो गोड उपदेश ताका । काडलो दुबाव मनांतलो ॥४६॥ “तुमचे-आमचे मदली तेल्याची ँवणत । मोडून उडय ती मुळा सयत । मागीर जातलो मार्ग प्रशस्त । सरभोंवतणीं मेळपाक” ॥४७॥ फुडें दिली आज्ञा बाबांनी । तेन्ना म्हणलें माधवरावांनी ।

१. एक म्हण.

मळब दाटलां कुपांनी । पावस भिजयतलो हांकां ॥४८॥ ताचेर म्हणलें बाबांनी । हुसक्यामेकळे तांकां वचूं दी ।
भिरांत ना पळय पावसाची । कसलीच तांकां मार्गांत ॥४९॥ अभिवंदून साईंचे पांय । तशेच बसले गाडयेंत दोगूय ।
जोगलां मारीत, दाटून धूय । आयलो हुंवार गंगेक ॥५०॥ गडगड, जोगलांचो आकांत । तशेंच बसचें पडलें व्हड्यांत ।
तरीय पूर्ण विस्वास काकांच्या मनांत । दिल्लें आस्वासन बाबांनी ॥५१॥ इश्टाक त्या पडलो विसर । कसो जातलो
प्रवास सूखकर । येतलीं आडमेळीं वाटेर । सरले भायर बेठेच येवपाक ॥५२॥ आसूं, फुडें ते सुखान पावले ।
आगगाडयेंत वचून बसले । उपरांत कूप घोग्यांनी रकले । पावले सूखरूप मुंबयक ॥५३॥ फुडें जेन्ना घरांत पावले ।
जनेलां दारां उगडून पळयलें । घुसपल्लें सवणें उडून गेलें । मरून पडिल्लीं आनीक दोन ॥५४॥ पळोवन असो तो
देखाव । हळहळो हाचो जीव । अन्न उदकाक लागून तांचो जीव । गेलो आपले खातीर म्हणून ॥५५॥ सरिल्लों
जेन्ना वचपाक शिरडी । दवरिल्लीं जर जनेलां उगडीं । पडची नासली काळाची उडी । मेलीं बावडीं म्हज्या
हातान ॥५६॥ चिंतलें घडये आतां जी उडली । तिचीच बाबांक काळजी आसली । म्हणुनूच तांणी आज्ञा दिली ।
आयज ह्या पडट्या पावसांत ॥५७॥ नाजाल्यार तीय तळमळपाची । अन्ना विणें मरपाची । उडून गेली जी जगपाची ।
मरपाची तीं गेलीं मरून ॥५८॥ आनीक हांचो अणभव एक । तोय आयकुपा सारको सुरेख । एका पांयाचे खोंटेचें
दुख्ख । भोगताले ते तेंप बरोच ॥५९॥ शिरडीक वचप थारचे आदीं । बऱ्याच तेंपाची ही व्याधी । थंयच्यान येतकूच
ना बाधी । गेली समूळ कायमची ॥६०॥ अशीच दुसरी कथा आनीक । गेल्ले संतांची परिक्षा पळोवंक । चरणांचेर

१. कुपां.

माथें पडलें तेकोवंक । नासतना मनांत, ती आयकात ॥६१॥ तशेंच दिवपाची नासतना दक्षणा । मोहपाशांत घुसपले जेन्ना । विसरून निर्धार केल्लो मनां । दिली दक्षणा कशी ताचीय ॥६२॥ ठक्कर धरमसी जेठाभाय । सॉलिसिटर रावपी मुंबय । दृढ जाली पूर्वपुण्याय । इत्सा खर मेळपाची साईक ॥६३॥ महाजनींचे हेच शेठ । दोगांयची वळख दाट । दिसलें शिरडीक वचून थेट । घेवची ती भेट प्रत्यक्ष ॥६४॥ ठक्करजींचे पेडयेचेर । काकाच पळयताले मुख्य कारभार । सुटी पडटकूच 'हारोहार' । करताले तयारी शिरडीची ॥६५॥ काका तरी खंय वेळार परततले । आठ आठ दीस थंय काडटाले । आज्ञा नासली साईची म्हणटाले । ही कसली रीत कामाची ॥६६॥ अशे कशे तरी हे संत । बंड ना हें आमकां पसंत । गेले शेठ शिगम्याचे सुटयेंत । पळोवंक परिक्षा श्रीसाईची ॥६७॥ स्वता विशीं व्हड अभिमान । आपल्या ऐश्वर्याचेंच म्हानपण । संतूय म्हूण मनशा भशेन । कित्याक मान बागोवची ॥६८॥ पळोवन अधिकारस्थिती श्रीसाईची । थकताले व्हडले पंडीत शास्त्री । थंय बावडे ते धरमसी । धरतले तग कितलोसो ॥६९॥ पूण चडूय अंधश्रद्धा न्हय बरी । करून घेवया आपली खात्री । असो निर्धार करून अंतरीं । केली तयारी शिरडीची ॥७०॥ वयर सांगिल्ल्या त्या इश्टा भशेन । धरमसीय तेच तरेन । सुटले काकांच्या सांगातान । आनीक तांकां म्हणलें ॥७१॥ शिरडी वतात, थंयच रावतात । हे खेपे अशें करूं नाकात । येवचें पडटलें म्हजे वांगडाच परत । सांगतां तुमकां हें आतांच ॥७२॥ तेन्ना काकांनी तांकां म्हणलें । काम न्हय हें म्हज्या हातांतलें । ताचेर धरमसीन कितें केलें । घेतलो आनीक एक सांगाती ॥७३॥ काका जर 'सरनात' येवपाक । बऱ्याक पडटलो हो येतना वाटेक । म्हणून घेवन तिसरो

१. वळीन. २. ना म्हणीत.

एक । गेले शिरडीक तिगूय ॥७४॥ जगांत अनेक जाती अश्यो । आसतात परोपकारी भक्तांच्यो । दुबावी वृत्ती घालोवंक तांच्यो । धरून धरून हाडटाले बाबा तांकां ॥७५॥ मागीर ते जेन्ना वताले परत । आपले अणभव हेरांक सांगीत । कोणाय कडल्यान बरोवन घेत । लावपाक लोकांक सन्मार्गाक ॥७६॥ तात्पर्य हे जे वताले कोण । जाताले तृप्त दर्शन सुखान । सुरवातीक जरी भरिल्ले दुबावान । परम आनंदीत अखेरेक ॥७७॥ आसत तांची कितेंय इत्सा । येतालेय आसुंये पळोवंक परिक्षा । पूण तांच्या येवपांत अशा । कार्य सादतालें बाबांचें ॥७८॥ बाबाच तांकां उर्बा दीत । तेन्नाच ते भायर सरत । थंय पावतकूच लीन जायत । लायताले बाबाच तांकां परमार्थाक ॥७९॥ तांच्यो लिला कोणाक कळत । सोदपाक गेल्यार अवकळा जायत । सोडून अभिमान चरणीं लोळात । भोगतले सूख परम ॥८०॥ देव ब्राह्मण गुरूंच्या दारांत । वच्चें न्हय केन्ना घेवन रिते हात । म्हणून काकांनी द्राक्षां बाजारांत । घेतलीं विकत व्हरपाक ॥८१॥ द्राक्षां पूर्ण बियां विरयत । अशीय आसता एक जात । पूण त्या वेळार बियांचींच फकत । आसलीं तींच घेतलीं काकांनी ॥८२॥ आसूं, गजाली खबरो करीत । पावले तिगूय शिरडींत । वांगडाच तिगूय मशिदींत । गेले दर्शना खातीर ॥८३॥ बाबासाहेब तर्खड भक्त । तेय आसले तेन्ना मशिदींत । शेठ धरमसी उमळशिकेन विचारीत । कितें तांकां तें आयकात ॥८४॥ हांगा कितें आसा, येतात कित्या खातीर । तर्खडान म्हणलें दर्शना खातीर । शेठीन म्हणलें आयकल्या खबर । घडटात म्हूण हांगा चमत्कार ॥८५॥ तर्खडान तांकां म्हणलें तेन्ना । ही न्हय म्हजी भावना । जशी उमळशीक जाच्या मना । जाता ती इत्सा फळादीक ॥८६॥ काकांनी चरणांचेर दवरली

१. अवदसा.

तकली । द्राक्षां बाबांच्या हातांत दिलीं । वांटपाक तीं सुरवात जाली । भक्त जमिल्ले आसलेच ॥८७॥ बाबा तेन्ना
हेरां सयत । रमसींकूय थोडीं दीत । पूण तांकां ती आवडनासली जात । घोस्त तांकां बियो नाशिल्ल्यांचो ॥८८॥ ह्या
द्राक्षांची तांकां चीड । सुरवातीकूच अशी उपरासली नड । कशीं खावचीं, दिसलें अवघड । नासलें शक्य नाका
म्हणपूय ॥८९॥ ते भायर सांगिल्लें डॉक्टरानूय । द्राक्षां धुयनासतना खावचीं न्हय । योग्य दिसना आपणेंच धुवपूय ।
गोंदळ मनाचो सामकोच ॥९०॥ फुडें तशींच उडयलीं तोंडांत । बियो चोखून दवरल्यो बोलसांत । साधवांचें तें स्थान
पवित्र । करपाक अपवित्र जायना मन ॥९१॥ तेन्ना शेठीन म्हणलें मनांत । साधू आसुनूय हे कशें जाणीनात । हीं
द्राक्षां म्हाका मानवनात । तरीय दितात बळ्यांच ॥९२॥ आयलो विचार असो मनांत । तेन्नाच बाबा आनीक दीत ।
बियांचीं म्हणून धरलीं हातांत । तोंडांत घालिनासतना तशींच ॥९३॥ बियांचीं द्राक्षां जरी आवडनात । तरीय तींच
बाबांनीं दिलीं परत । धरमसी गडबडले मनांत । करचें कितें कळना तांकां ॥९४॥ तोंडांत घालपाक जायना मन ।
धरलीं मुठींत सांबाळून । तेन्ना बाबांनी म्हणलें “उडय रे खावन” । मानली आज्ञा शेठीन ॥९५॥ बाबांनी “खावन
उडय” म्हणटकूच । उडयलीं धरमसीन तीं तोंडांत । सगलींच मेळ्ळीं बियां विरयत । अजाप व्हड जालें तांकां ॥९६॥
अशीं मेळटकूच बियां विरयत । धरमसी परम अजापीत । श्रद्धाभक्तीन आयलें मनांत । कितेंच ना अशक्य ह्या
संतांक ॥९७॥ हेत म्हज्या मनांतलो वळखून । धुवंक नाशिल्लीं, बियांचीं तीं आसून । साई म्हाका जीं दीत काडून । तीं
बियां विरयत हितकारी ॥९८॥ मनांत परम अजापलो । तपासणेचो विसर पडलो । अहंकार सगलो गळून गेलो ।
जडलो मोग संतचरणांचो ॥९९॥ केल्ले संकल्प लयाक गेले । साईचरणीं तांचें प्रेम जडलें । शिरडी वचपाचे तळमळे

लागले । वाडली उमळशीक अपार ॥१००॥ बाबा तखंड हेय थंयच । बशिल्ले बाबांक तेंकुनूच । बाबांनी तातूंतल्यानूच ।
दिलीं काडून तांकांय ॥१०१॥ तेन्ना धरमसी तांकां विचारीत । तुमचीं बियांचीं वा बियां विरयत । तखंड म्हणीत
बियां सयत । अजापले शेठ आकांताचे ॥१०२॥ तातूंतल्यान ते साधू ही श्रद्धा बसली । दृढ करपाक कल्पना सुचली ।
साधू आसशात जाल्यार हीं फुडलीं । दितले ते काकांक ॥१०३॥ बाबा वांट्टाले सगल्यांक । पूण शेठीचें चिंतप घट
करपाक । काकांकूच लागले दिवपाक । शेठ अजापले तें पळोवन ॥१०४॥ अशी ही साधुत्वाची खूण । अशें हें
मनकवडेपण । तयार जालें धरमसीचें मन । साईक साधू मानपाक ॥१०५॥ माधवराव थंयच आसले । तांणी मागीर
बाबांक सांगलें । काकांचे धनी ते हेच म्हणलें । सांगलें समजावन बाबांक ॥१०६॥ “हो कसलो काकाचो मालक ।
ताचो मालक कोण तरी आनीक” । बाबान प्रत्युत्तर दिलें चोख । खोसदिणें अशें तें काकांक ॥१०७॥ अशीच
नवलाय आनीक । आप्पा नांवाचो रांदपी एक । थंयच उबो धुनी कुशीक । उलयले बाबा घालून ताचेर ॥१०८॥
म्हणलें हे शेठजी हांगा मेरेन आयले । ते म्हजे खातीर नात कश्टले । आप्पा विशीं प्रेम दाटलें । म्हणून पावल्यात
शिरडींत ॥१०९॥ आसूं, अशें हें उलोवप जालें । धरमसी निर्धार विसरले । वचून बाबांच्या पांयां पडले । मागीर
परतले वाड्यांत ॥११०॥ आसूं, दनपारची जातकूच आरत । घरा वचपाचे तयारेक लागत । मागीर आज्ञा मागपा
पासत । गेले परत मशिदींत ॥१११॥ धरमसीन तेन्ना काकांक सांगलें । हांव आज्ञा मागचों ना म्हणलें । तुमकां जाय
जाल्यार मागात म्हणलें । सांगलें माधवरावांनी तें आयकात ॥११२॥ काकांचें ना प्रमाण । सप्तक सोंपना ते मेरेन ।
मेळचें ना आज्ञापन । तुमीच विचारून घेनात कित्याक ॥११३॥ फुडें ते तिगूय वचून बसतकूच । माधवरावांनी आज्ञा

मागतकूच । बाबांनी सुरू केली एक कथाच । आयकात ती शांत चित्तान ॥११४॥ “आसलो एक चंचलबुद्धी । घरांत धनधान्याची समृद्धी । नासली कुडीक पिडा व्याधी । आवडटाल्यो उठाठेवी फुकटच्यो ॥११५॥ बेठेच घेताले वजें माथ्यार । नासली स्वस्थताय भोंवताले गांवभर । दवरताले सकयल, परत माथ्यार । नासलो थारो मनाक ॥११६॥ पळोवन ताची अशी अवस्था । काकुळट आयली म्हज्या चित्ता । ‘दिसता थंय एके कडेन आतां । दवर रे निश्चीतताय’ सांगलें ताका ॥११७॥ बेठोच असो कित्याक हेडटा । एका जाग्यार बस आतां” । खबर बोंचली धरमसीच्या चित्ता । समजून थोमणो तो आपणाक ॥११८॥ आसून वैभव वेवस्थीत । कारणा बगर फुकट । धरमसी सदांच चिंतेस्त । दिताले ताण तकलेक ॥११९॥ आसुनूय उपाट संपत्ती मान । नासलें मनाक समाधान । फाटल्यान काल्पनीक दुख्खां गहन । रावताले घुसपून तातुंतूच ॥१२०॥ आयकून साईं मुखांतली कथा । शेठजी परम विस्मीत चित्ता । ही आपल्याच मनाची अवस्था । भोव आदरान सांगली ॥१२१॥ काकांक इतले बेगीन आज्ञा । अशक्य अशीच ही घटना । तीय मेळटकूच यत्न करिनासतना । धादोसले धरमसी मनांत ॥१२२॥ काकान येवचें सांगातान । धरमसी आसले इत्सा धरून । तीय पूर्ण केली बाबान । दिवन आज्ञा वचपाक ॥१२३॥ हीय शेठजीची इत्सा एक । कशी वळखली बाबांनी आपसूक । पटलें विलक्षण धरमसींक । साधुत्वलक्षण तें हेंच ॥१२४॥ जालो पयस दुबाव । अवतार रूप हें साधुत्व । जाच्या मनांत जसो भाव । दाखयलो अणभव तसोच ॥१२५॥ जो ज्या मार्गान वचपाक सोदता । तोच मार्ग ताका दाखयता । साईं अधिकारसंपत्ती जाणटा । कळटा परमार्थप्राप्त्यीय तांकां ॥१२६॥ भक्त भावार्थी वा टवाळखोर । दोगांकूय साईं कृपेचे सागर । एकल्याक टाळून दुसऱ्याचेर उपकार ।

करप नकळो ही माऊली ॥१२७॥ मागीर जेन्ना ते वचपाक लागले । बाबांनी काकां कडेन मागले । दक्षणा पंदरा रुपया घेतले । तशेंच सांगलें काकांक ॥१२८॥ “दक्षणा म्हण जाणें म्हाका । एक रुपया दिलो ताका । धा पटींनी चड म्हाका । दिवचो पडटा मोबदलो ॥१२९॥ हांव कितें कोणाचें घेना फुकट । मागिना हांव सगल्यां कडेन सरसकट । फकीर जाका दाखयता बोट । ताकाच जाण दक्षणेची ॥१३०॥ तोय फकीर जाचो रुणी । ताचे कडेनूच करतालो मागणी । दिणारो घेवन करतालो पेरणी । फुडें कापणी करपाक ॥१३१॥ वित्त हें फकत धर्मा वतीन । वित्तवंताक उपकारा पडून । धर्मफळ हें येवपांतूच खरेपणान । मेळटा थारो ज्ञानाक ॥१३२॥ दुख्ख दिवपी हें वित्त । आसा फकत इत्सा उपभोगार्थ । व्यर्थ कारणा बगर वेंचतात । धर्मसंचीत समजून ॥१३३॥ कवडीकवडी करून । अडाणी जें जोडटा धन । तें विशयसुवार्थाचे आवडीन । पावना केन्नाच सूख मेळोवंक” ॥१३४॥ ‘नादत्तमुपतिष्ठति’ । सगल्यांक खबर ही श्रुती । ‘पूर्वदत्त उबें रावता पुढतीं’ । म्हणून मागता दक्षणा ॥१३५॥ राम अवतारांत रघुनंदनान । अपार स्वर्णस्त्रियांचें दान । दितकूच सोळा हजार प्रमाणान । घेतलें कृष्णान फळ ताचें ॥१३६॥ भक्ती ज्ञान वैराग्य हीन । असो जो भक्त, तो अती दीन । ताका पयलीं वैराग्य दिवन । भक्तिज्ञान दिताले मागीर ॥१३७॥ करून घेताले जें दक्षणा दान । तीच वैराग्याची खूण । फुडें भक्तिमार्गाक लावन । करताले ज्ञानप्रवीण ॥१३८॥ “हांव तरी कितें करतां । एकपट घेतां धापट दितां । क्रमाक्रमान ज्ञानमार्गाक लायतां” । आस उपरासता धरमसीक ॥१३९॥ स्वता काडून रुपया पंदरा । दवरले तांणी बाबांच्या हाता । विसरले केल्ल्या आपल्या निर्धारा । प्रकार अजापीत

१. दिले बगर मेळना. २. फाटल्या जल्मांत दिल्लें दान बी. ३. फुड्यांत.

सगलोच ॥१४०॥ दिसलें आदीं फुकट बडबडलों । बरें केलें प्रत्यक्ष आयलों । साधू कशे आसतात पळोवंक पावलों ।
घेतलो तांचो अणभव ॥१४१॥ आसूं, दृढ न विचारतां मनाक । आपूण येवचो नासलों नमनाक । तोय आयलों
आपसूक । करणी साधवांची 'अघटीत ॥१४२॥ मुखांत अखंड "अल्ला मालिक" । तांकां कितें आसा कठीण ।
आमकां पळोवपाची उमळशीक । फकत चमत्कार साधवांचे ॥१४३॥ फुकट जालो आमचो पण । घालें मनशाक
लोटांगण । मागले बगर दक्षणा पसून । दिली काडून स्वताच ॥१४४॥ फुकट आमची बडाय सगली । स्वता व्हरून
तकली आपली । पुज्य भावान साईचरणीं ओंपली । नवलाय कसली दुसरी ॥१४५॥ कितली सांगूं ही साईची
व्हडवीक । हें सगलें जरी ते स्वताच करीत । वयलेचाराक अलिप्तताय धरीत । नवलाय ती कसली दुसरी ॥१४६॥
कोणेंय केलें वा केलेंना वंदन । दिलें वा दिलेंना दक्षणादान । आनंदकंद साई दयाघन । करिनासले अनादर
कोणाचो ॥१४७॥ पुजिल्ल्याचो ना आनंद । अवमान केल्ल्याचो ना खेद । आनंद ना थंय कसलो 'विषाद । पूर्ण
'निर्वृद्ध ते हे स्थितींत ॥१४८॥ आसूं कोणाचो कसलोय हेत । जाका एकदां दर्शन दीत । ताची भक्ती पांयां कडेन
जडयत । शक्त ही अद्भूत श्रीसाईची ॥१४९॥ आसूं, फुडें उदीप्रसाद । मेळोवन घेवन आशिर्वाद । परतले ते
निर्विवाद । ख्याती ही अगाध श्रीसाईची ॥१५०॥ वचपाक भायर शिरडींतल्यान । लागतालें बाबांचें आज्ञापन । गेले
जाल्यार आज्ञा मोडून । आपोवणें तें संकश्टांक ॥१५१॥ वचपाक गेल्यार स्वताचे मर्जेन । पश्र्चाताप आनी विटंबण ।
वाटेक आडखळ येताली दारूण । तांचें निवारण कुस्तार ॥१५२॥ अशी सांगली थंयची व्हडवीक । स्थिती आमचीय

१. कळप कुस्तार. २. खेद. ३. जग आनी ईश्वर एकूच आसा असो भाव.

तीच । “हांवें हाडले बगर पावना कोणूच” । अशी गजाल श्रीसाईंची ॥१५३॥ “म्हजी इत्सा जाले वीण । हुमरो हुपीत कसो कोण । कोणाक मर्जेन घडत दर्शन । घडटलें येवप शिरडीक” ॥१५४॥ कृपामूर्ति श्रीसाईसमर्थ । आमचीं सुत्रां तांच्या हातांत । कृपा जातली तांच्या मनांत । व्हरतले तेन्नाच दर्शनाक ॥१५५॥ अशें थंयचें वचप, आगमन । नासतना साईंचें चित्त प्रसन्न । जायनासलें कोणाकूच आज्ञापन । दिवन उदी प्रसाद ॥१५६॥ करून साईंक नमन । मागपाक वतकूच आज्ञापन । बिबुती वांगडा आशिर्वचन । तेंच आज्ञापन वचपाक ॥१५७॥ आतां एक बिबुतीचो अणभव । श्रोत्यांक सांगतां अभिनव । मागीर नेवासकर भक्तीप्रभाव । महानुभाव साईंकृपा ॥१५८॥ वांदऱ्याक रावपी एक गुहस्थ । तोय जातीचो प्रभू कायस्थ । रातची न्हीद पडनासली स्वस्थ । थकिल्लो यत्न करून ॥१५९॥ दोळ्याक दोळो लागपाची फुरसत । बापूय येतालो सपनांत । जागयतालो ताका अचकीत । घडटलें अशें हें सदांच ॥१६०॥ आदले योग्य अयोग्य प्रकार । गुपीत खोल क्लिश्ट विचार । गाळी फस्तींचो शिंवर । करीत ताका तो उठयतालो ॥१६१॥ दीसरात असो प्रसंग । दीसरात न्हिदेचो भंग । कशेच चुकनासले भोग । कळनासली भानगड कितें ॥१६२॥ तातूंत तो गुहस्थ वाजेलो । उपाय कितेंच सुचना जालो । एक साईभक्त ताका मेळ्ळो । विचारलो इलाज हाचेर ॥१६३॥ आमी नकळों हेर उपाय । साईम्हाराज महानुभाव । दवरशात जर तुमीय भाव । दिसतलो प्रभाव बिबुतीचो ॥१६४॥ जशें जशें ताका सांगलें । तशें तशें ताणें केलें । अणभवाकूय तशेंच आयलें । सपन तें कायमचें जालें बंद ॥१६५॥ कर्मधर्मसंयोगान तो इश्ट । आसलो साईसमर्थाचो भक्त । सांगून बिबुतीचो महिमा अगाध । दिली तांकां चिमूटभर ॥१६६॥ म्हणलें वतले तेन्ना न्हिदपाक । लायात ही

१. महात्मा.

थोडी कपलाक । पुडी बांदून दवरात उशापोंदाक । करात स्मरण श्रीसाईंचें ॥१६७॥ दवरात उपाट भक्तीभाव । पळयात मागीर बिबुतीचो प्रभाव । तत्काळ करतली पिडेचो १अभाव । सहज तिचो हो सभाव ॥१६८॥ अशें करतकूच ताका सगली । रातभर सुस्त न्हीद पडली । सपनां वायट पडलिंनात कसलीं । जालो खुशालभरीत ॥१६९॥ मागीर ताका खोस इतली । आमी ती वर्णुची कितली । पुडी ती सदांच उशा पोंदा रातची । दवरून स्मरण करी श्रीसाईंचें ॥१७०॥ फुडें बाबांचो फोटू हाडलो । बिरेस्तार पळोवन हार ओंपलो । उशा कडेन स्थापन केलो । पुजलो आदर भक्तीन ॥१७१॥ दर बिरेस्तारा फुलां ओंपून । घेवपाक लागलो फोट्याचें दर्शन । नेमान सुरू केलें पुजन । जालें निवारण पिडेचें ॥१७२॥ अशे चलयिल्ले नेमनिश्टेन । पावलो तो पूर्ण कल्याण । न्हीदभंग, वायट सपनां विसरून । पावलो पूर्ण समाधान ॥१७३॥ हो तर बिबुतीचो एक उपेग । सांगतां आनीक अद्भूत योग । कसल्याय संकश्टांत करतकूच प्रयोग । दिताली सूर्ख इत्शीत ॥१७४॥ आसलो एक भक्त थोर । बाळाजी पाटील नेवासकर । झरयली कूड बाबां खातीर । सेवा असामान्य करून ॥१७५॥ गांवांतले सदांचे वचपा येवपाचे । तशेंच व्हाळाचेर फेरी करपाचे । बाबांचे हे रस्ते झाडपाचें । नेवासकरांचें नित्य काम ॥१७६॥ हेच सेवेची परंपरा कायम । दवरली चालू तांचे फाटल्यान । २राधाकृष्णाबाई नांवाचे एके अस्तुरेन । काम तिचें अलोकीक ॥१७७॥ जात ब्राह्मण

१. नाश. २. ही अस्तुरी जातीन देशस्थ ब्राह्मण आसली. तिचें खरें नांव सुंदराबाई क्षीरसागर. पूण कोणाकूय उलो मारतना ती 'राधाकृष्णा' अशें म्हणटाली. ताका लागून अखेरेक तिकाच तें नांव पडलें. तिणें आपले कडेन एक लंगड्या बाळकृष्णाची पितळेची मूर्त बाळगिल्ली. ती तिच्या न्हावपा, जेवपा, न्हिदपा वेळार वांगडा आसताली. साईबाबा तिका 'रामकृष्णी' म्हणटाले आनी सदांच दनपारां जेवपाक बसचे पयलीं तिका दोन भाकऱ्यो आनी तोंडाक लावपाक भाजी बी धाडटाले. ती मशिर्दीत केन्नाच येनासली. ती बालविधवा आसली. ते स्थितितूंय शिरडींत रावून ती कसलीय संतसेवा श्रद्धेन करताली. सदांच भजन करताली.

सगल्यांक वंदनीय । आनी ही सेवा अशी निंदनीय । आफुडलिना केन्नाच ही विचारांची सौम्यताय । निर्दोश तिच्या मनाक ॥१७८॥ उठून सकाळीं नित्य । घेवन सान्न हातांत । झाडटाली ती बाबांची वाट । धन्य कितली सेवा तिची ॥१७९॥ काम निर्मळ आनी सत्वर । बरोबरी तिची करीत कोण हेर । थोड्या तेंपा उपरांत मागीर । सरलो मुखार अब्दुल ॥१८०॥ असो हो पाटील भाग्यवान । संवसारांतूय वैराग्य बाळगून । आसलो सुवार्थ त्यागून पुरायेन । आयकात ताचें कथानक ॥१८१॥ जातकूच शेताची कापणी पूर्ण । येतालो धान्य मशिदींत घेवन । आंगणांत ताच्यो राशी करून । ओंपतालो चरणीं श्रीसाईंच्या ॥१८२॥ साईक सर्वस्व धनी मानून । तातूंतल्यान ते जें दितले उखलून । व्हरतालो घरा तितलेंच धान्य । मानी समाधान तातुंतूच ॥१८३॥ म्हाराज न्हाताले । वा हात पांय तोंड धुयताले । तें उदक जें मोरयेंतल्यान येतालें । रावतालो बाळा तें पिवून ॥१८४॥ अशें बाळान मरणा मेरेन । चलयलें हें एकवत नेमान । उपरांत तांच्या पुतान । चलयलो नेम तो थोडो तेंप ॥१८५॥ तोय धान्य धाडटालो सतत । तातूंतल्या जोंधळ्याची भाकर नित्य । म्हाराज निर्वाणा मेरेन अखंडीत । खाताले चार फावटीं ॥१८६॥ आयकात एकदां कितें घडलें । वर्सश्राद्ध बाळाचें आयलें । अन्न शिजोवन तयार जालें । वाडपाक लागले वाडपी ॥१८७॥ येवप्यांचो अदमास पळोवन । रांदिल्लें घरांत जेवण । पूण वाडपा वेळार मेजून । लोक तिपेटीन आयले ॥१८८॥ नेवासकान्न मनांत भियेली । मांय कडेन उलोवपाक लागली । लजेक पडपाची पाळी आयली । जातलें कशें खबर कोणाक ॥१८९॥ मांयची तिचे निश्ठा थोर । आमचे साईसमर्थ खंबीर । आसतना भियेवचें कित्या खातीर । राव सुसेगाद म्हणलें सुनेक ॥१९०॥ अशें मांयन सांगून । बिबूत मूठभर घेवन । घाली आयदनांत एकेका व्हरून । धांपलीं मागीर तीं कपड्यांनी ॥१९१॥ म्हणलें चल तूं सुसेगाद वाड । वाडपा पुरतेंच धांपण काड । परत आसलें तशें ओड ।

खूण ही दृढ सांबाळ ॥१९२॥ हें साईच्या घरचें अन्न । आमचो ना एकूय कण । तोच राखतलो लजेंतल्यान । ताचें उणाकपण ताकाच ॥१९३॥ आसूं, जसो ते मांयचो निश्चेव । तसोच तिका आयलो अणभव । कसलोच येनासतना उणाव । जेवले सगले धादोसकायेन ॥१९४॥ आयिल्ले सगले जेवले । योग्य रितीन सगलें जालें । तरीय बरेंच जेवण उरलें । आयदनांनी आदले भशेनूच ॥१९५॥ बिबुतीचो हो असो प्रभाव । संतांचो सहज सभाव । जाच्या मनाचो जसो भाव । ताका अणभवूय तसोच ॥१९६॥ आसूं, गायतना बिबुतीचें म्हानपण । नेवासकरांची कथा एक अजून । भक्तीमत्ता तांची पळोवन । याद जाली ती आयकात ॥१९७॥ विशयांतर जावपाचे भिरांतीन । दुबावलें एकदां म्हजें मन । जायत तें जावं, प्रसंगा प्रमाण । सादर ती करचीच ॥१९८॥ असो निश्चेव करून मनांत । कथा सांगतां ती आयकात । अयोग्य जर दिसली आसत । करची माफी श्रोत्यांनी ॥१९९॥ एकदां एक नागरीक शिरडीचो । रघु पाटील नांवाचो । सोयरो म्हूण गेलो नेवासाचो । आयलो हांच्याच घरांत ॥२००॥ गोरवां वासरां दाव्याक । बांदिल्लीं आसतना एके रातीक । फोंऽस फोंऽस करीत नाग एक । आयलो अचकीत गोठ्यांत ॥२०१॥ पळोवन हो प्रसंग असलो । सुटलो सगल्यांक कलकलो । फणो काडून तो रावलो । हालना जाग्या वयलो कसोच ॥२०२॥ गोरवांची जाली गडबड । दाव्याचीं सुटपाक धडपड । नेवासकरांचो विस्वास दृढ । आयल्यात साईच त्या रुपान ॥२०३॥ आतां गोरवांक सोडले बगर । उरूंक ना गत्यंतर । ना जाल्यार पडून पांय ताचेर । जायत दुखापत कोणाकूय ॥२०४॥ पयसल्यान नागाक पळयलो । नेवासकर खुशाल जालो । आंगार तांच्या कांटो फुल्लो । केलो नमस्कार थंयच्यानूच ॥२०५॥ म्हणलें ही साईची कृपा । मेळपाक आयले नागाच्या रुपा । भरून दूद वाडग्यांत एका । हाडलें तांणी ताचे खातीर ॥२०६॥ कितें म्हणचें बाळाजीच्या सभावाक । दिसलोना भंय मात्तूय मनाक । पळयात कितें म्हणलें त्या नागाक । सादूर श्रोत्यांनो आयकात ॥२०७॥ कित्याक बाबा तूं फसफसता । कित्याक आमकां

ॐ भिवयता । हें घेयात दूद आतां । पियात शांत चित्तान ॥२०८॥ वाडग्यान ताचें भरचें ना पोट । म्हणून हें हाडलें तोपभर
दूद । दवरलें फुड्यांत धरिनासतना भिरांत । भंय सगलो भावनेचो ॥२०९॥ दूद दवरून ताचे फुड्यांत । वचून बसलो
आपल्या स्थानांत । ना लागीं ना पयस बसत । मुखांत नवलाय नागाची ॥२१०॥ भिरांकूळ तो नाग पळोवन ।
सगल्यांचें कितें सारकें मन । गेले सगलेच कांचवेवन । कशें हें विघ्न टळटलें ॥२११॥ भायर वचपाकूय भिरांत । नाग
वचत म्हूण घरांत । बसले दवरून पाळत । हालचालींचेर ताच्या सगले ॥२१२॥ हेवटेन नाग तृप्त जावन । सगल्यांचे
दोळे चुकोवन । नाच्च जालो खंयचे वटेन । प्रकारूच सगलो अजापीत ॥२१३॥ गोठोभर सोद घेतलो । कोणाकूच
तो ना दिसलो । जीव सगल्यांचो सावचीत जालो । मनांत चुकचुकलो नेवासकर ॥२१४॥ आदीं गोठ्यांत जेन्ना
आयलो । तेन्ना जसो नदरेक पडलो । तसोच जर वतना दिशिल्लो । कितलें बरें जावपाचें ॥२१५॥ बाळाक
घरकान्नी दोन । पूत आसलो सामको ल्हान । केन्ना केन्ना नेवाश्याच्यान । येताले दर्शन घेवपाक ॥२१६॥ बाबा त्या
दोगींय पासत । कपडे कापडां घेताले विकत । आशिर्वाद म्हूण तांकां ते दीत । असो तो भक्त बाळाजी ॥२१७॥ हो
सच्चरीत मार्ग नीट । जंय जंय हाचे पाठ । थंयच द्वारकामाईचो मठ । साईय हाजीर खात्रेन ॥२१८॥ थंयच
गोदावरीचो तट । थंय शिरडी क्षेत्र निकट । थंयच साई धुनी सकट । निवारता संकश्ट उल्यान एकाच ॥२१९॥ जंय
साईचरित्र पठण । थंय साईचो राबितो अखंड । श्रद्धा भक्तीन चरित्र आवर्तन । करतकूच तो प्रसन्न
सर्वभावान ॥२२०॥ याद करतकूच साई स्वानंदधन । दीसपट्टें जपतकूच नामस्मरण । लागना हेर जप तप साधन ।
खटपट ध्यानधारणेची ॥२२१॥ साईचरणीं दवरून प्रीत । जे जे ह्या साईची बिबूत । नित्य नेमान लायतात पियेतात ।
इत्सा पुर्ती जाता तांची ॥२२२॥ धर्म बी चारूय पुरुशार्थ । मेळोवन ते जातात कृतार्थ । प्रगट्टाले सकल गुह्यार्थ ।
स्वार्थपरमार्था वांगडा ॥२२३॥ महापापा असलीं पापां प्रबळ । तशींच बारीक पातकांय सकळ । बिबूत संपर्कान

ॐ श्रीसाईसच्चरीत ॥

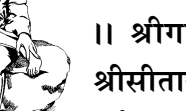
॥ अध्याय ३५ ॥
 नाश समूळ । मेळटा निर्मळटाय पुरायेन ॥२२४॥ अशें हें बिबूत धारण । भक्तांक खबर तिचें म्हानपण । श्रोत्यांचेंय
 जावचें कल्याण । म्हणून वाडयलें हें वर्णन ॥२२५॥ वाडयलें ही उतरां अयोग्य । नकळों हांवूय महिमा योग्य । तरीय
 श्रोत्यांच्या हिता पासत । सांगला अर्थ संकलीतूच ॥२२६॥ म्हणून प्रार्थना हीच श्रोत्यांक । करून वंदन श्रीसाईक ।
 अणभव घेयात स्वताच एक । आयकात इतलेंच सांगणें म्हजें ॥२२७॥ हांगा ना दुबावाचें काम । वाडचो पुज्यभाव
 परम । लागना बुद्धी हुशारकायेचो उपक्रम । जाय श्रद्धाळू उपाट ॥२२८॥ नास्तीक फकत काडपी तर्क । वाद
 घालपी आनी चिकित्सक । तांकां ना संतज्ञान ^१सम्यक । आसता तें शुद्ध भाविका कडेन ॥२२९॥ कथेंत न्यून
^२अतिरिक्त । मानून सगलें साईप्रेरीत । जावन दोशदृश्टी विरयत । वाचचें सच्चरीत हें श्रीसाईचें ॥२३०॥ साई परम
 दयाळू प्रीतीं । रसीक वाचकवृंद चित्तीं । ह्या निमतान स्थापची निजमूर्ति । स्मरण नित्य जावपाक ॥२३१॥ खंय गोंय
 खंय शिरडी । थंयच्या चोरांची कथा उगडी । साई पुराय सांगीत सूख-आवडी । सत्य कथा फुडें ती ॥२३२॥ म्हणून
 साईचरणांचेर माथें दवरून । मागता हेमाड काळजांतल्यान । आनी तितलेच नमळायेन । श्रोत्यांनो जायात तयार
 आयकुपाक ॥२३३॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत
 श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । दुबाव खंडन-बिबूत समर्थन नांवाचो हो पस्तिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. योग्य. २. आलायतें.

॥ अथ श्रीसाईसच्चरीत ॥ अध्याय ३६ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
 श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः ॥ आतां फाटल्या अध्यायांतलें आख्यान ।
 मजेशीर चोरयेचें निरुपण । करपाचें दिल्लें आस्वासन । जायात तयार आयकुपाक ॥१॥ कथा
 न्हय ही स्वानंदजीवन । पियेता तितली वाडटली तान । तिचेंय करपाक शमन । कथांतर कथन जातलें ॥२॥ जें
 आयकून सुखावतलो श्रोता । अशी रसाळ ती ही कथा । निवारण जातली संवसारश्रांतव्यथा । सुखावस्था
 मेळटली ॥३॥ इत्सा स्वहीत सादपाची । आसतली ज्या भाग्यवंताची । ताणें कथा ही श्रीसाईची । आसचें सादर
 आयकुपाक ॥४॥ संतमहिमा अपरंपार । कोणाच्यान वर्णूक जावचोना साचार । थंय म्हजो कितें अधिकार ।
 जाणीव हाची पूर्ण म्हाका ॥५॥ इतलें पुरो वक्त्याचें हांवपण । साई कुशळटायें स्वता जावन । कोणाय कडल्यान
 आपले गूण । दिता कथन करून भक्तांक ॥६॥ तो हो सर्वश्रेष्ठ सरोवरहंस । हंसःसोहंवृत्ति - उदास । ब्रह्म-
 मुक्तसेवन उल्लास । साहस जाका प्रचंड ॥७॥ जाका नासतना नांव गांव । आंगांत अपरंपार वैभव । खिणांत करता
 रंकाचो राव । भ्रुकुटी कुशळटाय ही जाची ॥८॥ तो हो तत्वज्ञान अवतार । दाखयता साक्षरुपान साक्षात्कार ।
 नामानिराळो पयस अंतराचेर । रावून घडयता प्रकार तरातरांचे ॥९॥ तो जाचेर करता कृपा । दाखयता ताका

१. थकिल्ल्या भागिल्ल्यांची. २. हांव तोच तो, तो तोच हांव. ३. ब्रह्मरूप दाण्यांची खावड. ४. भिकान्याक राजा. ५. कटाक्षलिला.

वेगळींवेगळीं रुपां । अघटीत घटना रचयता १अमुपा । आयकात तो प्रौढ प्रताप ॥१०॥ ध्यानान ताका जे वळखतात ।
वा प्रेमळ भजनां गायतात । कितेंच उणें तांकां करिनात । सांबाळटात पूर्णपणान ॥११॥ कथांची आपल्या आवड
उपाट । म्हणून दितात स्मरण सतत । करून श्रोत्या वक्त्यांचें निमीत । करता मनोरथ पूर्ण भक्तांचें ॥१२॥ परमार्थाचे
पूर्ण अभिमानी । प्रपंचाचेर सोडून पाणी । जाणें जोडलो चक्रपाणी । उद्धारले प्राण्यांक अनेक ॥१३॥ देशी विदेशी
जांकां भजत । भक्तिध्वज जांचो फडकत । गरीब दुबळ्यांक आपयत । इत्सा पूर्ण करीत सगल्यांच्यो ॥१४॥ आसूं,
आतां हें परम पवित्र । आयकात सादर साईचरित्र । श्रोत्या वक्त्यांचें श्रोत्र वक्त्र । जावचें पावन सगल्याक ॥१५॥
गोंयकार दोग गृहस्थ । आयिल्ले साईदर्शना पासत । दोगूय चरणां कडेन बसत । भोव संतुष्ट दर्शनान ॥१६॥ दोगूय
जरी आयिल्ले वांगडाच । साई मागीत दक्षणा एकल्या कडेनूच । तोय काडून दीत रोखडीच । मागिल्ले प्रमाण रुपया
पंदरा ॥१७॥ दुसऱ्या कडेन मागलेनात । तरीय तो पस्तीस काडून दीत । साई ते नाका म्हणीत । भोव अजापीत तो
तेन्ना ॥१८॥ अशा त्या वेळार थंयच । २माधवरावूय आसले लागींच । पळोवन तो भेदभाव रोखडेंच । विचारलें तांणी
बाबांक तें आयकात ॥१९॥ बाबा अशें कितें करतात । दोगूय ते सांगातान येतात । एकाल्याचीच दक्षणा मागून
घेतात । न्हयकारतात दुसऱ्याची कित्याक ॥२०॥ संतां कडेन हो भेदभाव कित्याक । तुमीच दी म्हणटात एकल्याक ।
न्हयकारतात खोसयेन दिवप्याक । मन कित्याक मोडटात ताचें ॥२१॥ अल्पवित्तिं धरतात प्रिती । सगल्यां कडेन
निसुवार्थी वृत्ती । आशिल्लों हांव जर तुमचे सुवातीं । वागचो नासलों असो केन्नाच ॥२२॥ “शाम्या तुका खबर ना ।

१. व्हडा प्रमाणान. २. माधवराव देशपांडे म्हणल्यारूच बाबांचो शामा.

हंवा कोणाचें कांयच घेना । १मशिदआई आपलें २देणें मागता जेन्ना । रिणामेकळो जाता दिवपी ॥२३॥ म्हाका कितें आसा घर । वा आसा म्हजो संवसार ? । जी म्हाका पडची पयशांची जरूर । हांव बेफिकीर सगल्यां विशीं ॥२४॥ मात रीण वैर आनी घात ३जिवाक । केन्नाच चुकना करप्याक । आंगयतात गरजे पुरते देवाक । कश्ट म्हाका ४उद्धारप्याक ॥२५॥ तुमकां ना ताची काळजी । कामा पुरतीच करतात ५अजीजी । रिणकारी ना असो जो भक्तां मदीं । ताका हांव राजी सदांच ॥२६॥ सुरवातीक हो गरीब ताका । ६पंदरा दितांच आंगयलो म्हाका । पयलो पगार दितां तुका । विसरलो उपरांत सामकोच ॥२७॥ पंदरांचे जाले तीस, मागीर । तिसांचे साठ साठांचे शंबर । दुपेटीन चौपटीन वाडलो पगार । तरीय याद केलिना आंगवणेची ॥२८॥ करतां करतां सातशें जाले । कर्मधर्मान हांगा पावले । तेन्ना हांवें म्हजे ७तेच मागले । दक्षणेच्या नांवान ॥२९॥ “आतां आयकात दुसरी खबर । भोंवतना एकदां दर्यादेगेर । दिसलें एक व्हडलें घर । बसलों वासरेर वचून ताचे ॥३०॥ घराचो त्या धनी ब्राह्मण । आसलो धनीक आनी कुलीन । दिलो येवकार प्रेमान । दिवन अन्न उदक पोटभर ॥३१॥ थंयच एके वणटी कुशीक । आसलें जिका ८कतरेल एक । दिलो जागो म्हाका न्हिदपाक । पडली सुस्त न्हीद रातभर ॥३२॥ न्हिदिल्लो म्हाका पळोवन । फोडली वणत फातर काडून । हळूच म्हजें बोल्स कातरून । चोरलें सगलें धन ताणें ॥३३॥ जागो जातकूच हें कळ्ळें । खूब म्हाका रडपाक आयलें । रुपया तीस हजार गेल्ले । हळहळ्ळें मन सामकें ॥३४॥ नोटींनीं भरिल्लो बोटवो तो । असो

१. मशिदीची अधिष्ठात्री देवता. २. कोणा कडल्यान येवपाचें आसा तें. ३. हत्या. ४. भक्तांचो उद्धार करप्याक. ५. भोव नमळायेन केल्ली विनवणी. ६. पंदरा रुपया. ७. वणटीक केल्ली सुपुल्ली आरमार.

श्रीसाईसच्चरीत॥

जातकूच अचकीत रितो । सुटलो आंगाक थरथरो । ब्राह्मणूच उरफाटो समजायतालो ॥३५॥ चलना जालें अन्न
उदक । जावन असो कफल्लक । पंदरा दीस रडत नशिबाक । रावलों बसून वासरेर ॥३६॥ पंदराव्या दिसा अचकीत ।
रस्त्यान भोंवतना विचारीत । दिसलो येतना फकीर एक । पळयलो म्हाका रडटना ॥३७॥ विचारलें दुख्खाचें
कारण । केलें हांवें पुराय निवेदन । ताणें म्हणलें जातलें निवारण । आयकशीत जाल्यार म्हजें सांगणें ॥३८॥ फकीर
एक तुका सांगतां । पूर्ण ताचो नामोय दितां । वचून धर ताचे चरण आतां । दितलो तुका तो धन तुजें ॥३९॥ पूण
आदीं एक व्रत कर । हेत साध्य जाता म्हणसर । आवडट्या पदार्थाचो त्याग कर । कार्य साध्य जातलें तुजें ॥४०॥
तशें करतकूच फकीर गावलो । पयसो म्हजो म्हाका मेळ्ळो । मागीर हांवें तो वाडो सोडलो । लागलों प्रवासाक
आदले वरी ॥४१॥ वाट चलतना लागलो पडाव । जायनासलो जातूंत शिरकाव । इतल्यान एक शिपाय सुस्वभाव ।
दिलो म्हाका जागो पडावांत ॥४२॥ नशिबान तो प्रवास सोंपून । आयलो पडाव आलतडीन । आयलों घरा जेन्ना
गाडयेंत बसून । दिसली मशिदमाई दोळ्यांक ॥४३॥ हांगा बाबांची कथा सोंपली । फुडें शामाक आज्ञा जाली ।
व्हर ही मंडळी सगली । आनी दी जेवण तांकां घरा कडेन ॥४४॥ आसूं, फुडें ताटां वाडलीं । माधवरावांची
उमळशीक वाडली । सोयऱ्यां कडेन चवकशी केली । गजाल पटली व्हय ती तुमकां ॥४५॥ पळोवंक गेल्यार
वास्तवीक । साईबाबा हांगाचे स्थायीक । ना दर्या व्हडें नावीक । खबर तांकां केन्नाच ॥४६॥ खंयचो ब्राह्मण
खंयची हवेली । रुखा तळा जीण सरली । खंयच्यान हाडली संपत्ती इतली । जी मागीर चोरली चोरान ॥४७॥ म्हणून

१. घर, हवेली. २. वचप कुस्तार.

ही गजाल सांगली । तीय तुमी येतनाच सुरू केली । ते निमतान आमकांय पटयली । दिसता ती आदीं
घडिल्ली ॥४८॥ तेन्ना सोयऱ्यांनी जावन सद्गद । म्हणलें साई खरेच सर्वज्ञ । परब्रह्म अवतार दुबावा विरयत ।
अद्वैत अभेद व्यापक ॥४९॥ तांणी जी सांगली आतां । अक्षरान अक्षर ती आमचीच कथा । जेवून जाले उपरांत
सांगतां । तुमकां संपूर्ण सविस्तर ॥५०॥ बाबा जें जें उलयले । तें तें सगलेंच घडिल्लें । वळख नासतना तांकां कशें
कळ्ळें । म्हणून हें सगलें अघटीत ॥५१॥ आसूं, जाले उपरांत जेवण । माधवरावांच्या सांगातान । चलिल्लें खावप
विडो-पान । तेन्ना कथा केली आरंभ ॥५२॥ एकलो लागलो सांगपाक । घांट होच म्हजो मूळ ^१मुलूख । पूण
चरितार्थ चलोवपाक । दर्यावेळ हेंच साधन जोडीचें ॥५३॥ म्हणून गेलों गोंयांत । नोकरी मेळोवची दिसलें मनांत ।
आंगयलो ते खातीर श्रीदत्त । धावो करून ताचो आदरान ॥५४॥ देवा चलोवपाक घर संवसार । नोकरेची म्हाका
गरज खर । जातले अनंत उपकार । दी मेळोवन आतां एखादी ॥५५॥ उलो म्हजो आयकून । करशीत जर पूर्ण
आंगवण । पयली जोड जी हाडटलों जोडून । ओंपतां ती तुज्या चरणांचेर ॥५६॥ नशिबान दत्त प्रसन्न जालो ।
रोखडोच म्हज्या उल्याक पावलो । पंदरा रुपया मेळपाक लागलो । पगार सुरवातीकूच नोकरेचेर ॥५७॥ फुडें साई
बाबांनी सांगली । तशीच म्हजी बडटी जाली । आंगवण मात पावोवपाची उरली । दिली याद तिची अशे
तरेन ॥५८॥ दिसतलें घेतली दक्षणा बाबान । दक्षणा न्हय तें पावयलें रीण । निमतान केलें म्हाका स्मरण । पोरणे
म्हजे आंगवणीचें ॥५९॥ तात्पर्य साई स्वता मागिनासले । भक्तांकूय मागपाक दिनासले । ^२अर्थ हो सदांच अनर्थ

१. वाठार. २. द्रव्य, पयशे.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

मानताले । भक्तांक दवरीत पयस ताचे कडल्यान ॥६०॥ म्हाळसापती असलो भक्त । सदांच साईचरणीं अनुरक्त ।
जरी त्रासांनी चलयतालो चरितार्थ । ताका पसून दिनासले जोडपाक कुसकूटभर ॥६१॥ बरेचदां स्वता साई आपूण ।
दक्षणा म्हणून आयिल्लें धन । वांट्टाले लोकांक, पूण कवडी पसून । दिसानसले केन्नाच म्हाळसापतीक ॥६२॥
तेय व्हड अभिमानी । साई जरी अशे दानी । केन्नाच केलोना हात तांणी । येवन काकुळटेक बाबां मुखार ॥६३॥
अर्थीक स्थिती निकृश्ट । वैराग्य मात भोव उत्कृश्ट । भोगतालो गरिबीचेय कश्ट । अल्पसंतुश्ट सदांच ॥६४॥ एकदां
एका वेपान्याक सहज । नांव जाचें 'हंसराज' । म्हाळसापतीची वळखून गरज । दिसलें करचो आदार ॥६५॥
पळोवन गरिबीचो संवसार । करचे शक्य तितले उपकार । लावचो थोडोभोव हातभार । आयलो सहज हो
विचार ॥६६॥ अशी जरी ताची अवस्था । हेर कोणूय जरी दिवपाक सोदता । तेंय आवडनासलें श्रीसाईनाथा । धना
विशीं उदासता भावताली ॥६७॥ मागीर तो वेपारी कितें करतालो । तो जेन्ना दरबारांत मेळटालो । काडून आपलेपणान
दितालो । पयशे थोडे हातांत ताच्या ॥६८॥ तरीय उपकार ताचे मानीत । म्हाळसापती ते करतालो परत । म्हणटालो
साईचे आज्ञे विरयत । घेवपाक शकना ते आपूण ॥६९॥ भक्त नाशिल्लो हो पयशांचो । व्हड भुकेल्लो तो परमार्थाचो ।
निसुवार्थी प्रेमळ उकत्या मनाचो । तन मनान तल्लीन चरणां कडेन ॥७०॥ हंसराज सांगताले साईक । साई दिनासले
कवडेकूय हात लावंक । म्हणटाले द्रव्य भुलयना म्हज्या भक्तांक । नाका वैभव ताका पयशांचें ॥७१॥ फुडें मागीर
तो दुसरो सोयरो । आपलोय अणभव सांगपाक लागलो । आयकात ताणें तो कसो सांगलो । जातली खोस
मनाक ॥७२॥ पस्तीस वर्सांचो म्हजो ब्राह्मण । निरालस आनी विस्वासू पूर्ण । दुर्दैवान दुर्बुद्धी सुचून । चोरलें धन
श्रीसाईसच्चरीत ॥

ताणें म्हजें ॥७३॥ म्हज्या घरांत वणटीक । भितर बसयलां कतरेल एक । काडून थंयचो चिरो एकेक । मारलो बुराक
अचळय ॥७४॥ बाबांनी वयर जो केला उल्लेख । त्याच कतरेलाक मारलो बुराक । काडलो वणटीचो चिरो एकेक ।
घालून न्हीद सगल्यांचेर ॥७५॥ बाबांनी फुडें आनीक म्हणलें । रुपया म्हजे चोरून व्हेले । तेंय सगलें सत्यत्वान भरलें ।
गठ्ठोच व्हेलो नोटींचो ॥७६॥ ज्युस्त तीस हजारूच आसले । अजाप, बाबांक कशें कळ्ळें । कश्टांनी जोडिल्लें
वतकूच सगलें । बसलों हांव रडत दीसरात ॥७७॥ थकलों अखंड येवजून । निरशेलों विचार करून । पंदरा दीस
काडले चिंतेन । तरीय सुचना करचें कितें ॥७८॥ एका दिसा वासरेर । बशिल्लों आसतना करीत विचार । वतालो
वाटेन एक फकीर । प्रस्न करीत करीत ॥७९॥ पळोवन म्हाका असो खिन्न । विचारलें फकिरान ताचें कारण । केलें
ताका पूर्ण कथन । सांगलो उपाय ताणें आगळो ॥८०॥ कोपरागांव म्हालांत । शिरडी नांवाच्या गांवांत । साई म्हणून
आसात संत । कर तूं तांकां आंगवण ॥८१॥ आवड तुजी ज्या खाणाचेर । ताचो पूर्ण त्याग कर । ‘दर्शन तुमचें
जायसर । सोडटां’ अशें सांग तांकां ॥८२॥ अशें फकिरान सांगतकूच । अन्न सोडलें त्या खिणाच्यानूच । म्हणलें
‘बाबा चोरी मेळटली तेन्नाच । दर्शन घेवनूच जेवतलों’ ॥८३॥ फुडें एकूच पंद्रस गेली । कोण जाणा कशी बुद्द
आयली । ब्राह्मणान आपणेंच हाडून दवरली । चोरिल्ली पोटली फुड्यांत म्हज्या ॥८४॥ म्हणलें आपणाक दुर्बुद्धी
सुचली । तातूंतल्यान असली ही कृती घडली । आतां चरणांचेर तकली दवरली । ‘माफी केली’ अशें म्हणात ॥८५॥
आसूं, फुडें जालें गोड । साईदर्शनाची लागली ओड । तेय आयज पूर्ण केले कोड । धन्य ही जोड भाग्याची ॥८६॥

१. इत्सा.

खिन्न मनान करीत विचार । बशिल्लों आसतना वासरेर । आयिल्लो जो म्हज्या सांत्वना खातीर । घडलीना भेट
ताची परत ॥८७॥ जाका म्हजी कळकळ व्हड । आयलो जो काडून सवड । दाखयली म्हाका शिरडीची वाट ।
घडलिना भेट ताची परत ॥८८॥ जाची म्हाका भेट अचकीत । आयलो जो स्वताच सोदीत । वतना गेलो आंगवण
मागीत । घडलिना भेट ताची परत ॥८९॥ आसुंये घडये तो फकिरूच । हो तुमचो अवलिया साईच । दर्शन आमकां
घडचें ह्या हेतानूच । आयिल्लो दिवपाक लांच स्वताच ॥९०॥ कोणूय कितेंय घेवपाक संवकता । म्हाका ह्या
दर्शनांत नासली मात्तूय इत्सा । फकिरूच आदीं मुखार काडटा । मेळोवपा खातीर धन ॥९१॥ तेंय धन जाचे
आंगवणीन । मेळिल्लें आसलें कश्टां वीण । तो कितें म्हजे हे पस्तीसांचे दक्षणेन । आशेतलो अशें ना घडचेंच ॥९२॥
उरफाटे आमी मनीस अज्ञान । दिवंक आमकां परमार्थाचें ज्ञान । कश्टता करपाक आमचें कल्याण । हाडटा मार्गार
ह्या निमतान ॥९३॥ म्हणुनूच हो अवतार । नाजाल्यार आमी अभक्त पामर । जावपाचो कसो हो भव पार । करात
हो विचार सुसेगादीन ॥९४॥ आसूं, धन म्हजें मेळटगीर । जाली जी खोस अपार । तातूंत पडलो आंगवणीचो विसर ।
मोह हो खर धनाचो ॥९५॥ पळयात फुडें दीस एक । आसतना एकदां कुलाब्याक । सपनांत पळयले हांवें साईक ।
गेलों शिरडीक थंयच्यानूच ॥९६॥ सांगली प्रवासाची खबर साईक । मनाय जाली पडावांत चडपाक । शिपायान
करतकूच यत्न । चुकले कश्ट हें सत्य ॥९७॥ अशां अनेक अडचणींतल्यान । पावलें जेन्ना पडावा मेरेन । खरीच
एका शिपायान येवन । केली विनवणी म्हजे खातीर ॥९८॥ तेन्नाच व्हड्याचो अधिकारी । सुरवातीक जरी म्हाका
न्हयकारी । दिवन सुवात आपले सरीं । केले उपकार म्हजेर ॥९९॥ शिपाया कडेन नासली वळख । म्हणटालो हांची

महजी आसा वळख । म्हणून आयलोना कोणूच आडावंक । बसलों पडावांत सुखान ॥१००॥ अशी ही खबर पडावाची । तशीच गजाल त्या शिपायाची । आमचे बाबतींत घडली जी । घेतात आपल्या माथ्यार हे श्रीसाई ॥१०१॥ पळोवन अशी अद्भूत स्थिती । कुंठीत जाता म्हजी मती । दिसता जशें पूर्ण जगतीं । भरल्यात आसुंये हे श्रीसाईच ॥१०२॥ ना अणूरेणूय पुरती । सुवात हांचे बगर रिती । दिली जशी आमकां प्रचिती । दितले तशीच हेरांक ॥१०३॥ आमी कोण, खंय रावताले । भाग्य आमचें व्हड कितलें । बळयां आमकां ओडून व्हेले । हाडले वाटेर अशे हे ॥१०४॥ कशें आमचें धन चोरप । कशी आमी आंगवण करप । ती पावोवपाचें अजाप घडप । धनूय मेळप आपसूक ॥१०५॥ कितलें आमचें भाग्य गहन । नासलें जांचें आदीं दर्शन । नासलें श्रवण नासलें चिंतन । तांकांच स्मरण आमचें ॥१०६॥ मागीर तांचेच संगतींत । वर्साचीं वर्सा जे रमत । दीसरात तांचे चरण सेवीत । धन्य ते भक्त श्रीसाईचे ॥१०७॥ जांचे वांगडा साई खेळ्ळे । हांसले उलयले बसले चल्ले । जेवले न्हिदले तिडकले । व्हड ते सगले भाग्याचे ॥१०८॥ कांयच घडनासतना आमच्या हातांतल्यान । कळवळटात आमचे खातीर अशे तरेन । तशेच नित्य तुमच्याय सांगातान । भाग्यस्थिती धन्य तुमची ॥१०९॥ दिसता तुमच्या पुण्याच्या बळार । घेवपाक लावन हो मनीस अवतार । तुमीच भाग्यवंतांनी घेवन फुडाकार । हाडून घेतली ही मुर्ती शिरडींत ॥११०॥ अनंत पुण्यायेच्या बळार । पावले आमी ह्या शिरडी थळार । दिसता आतां ह्या साईच्या चरणार । ओंपची जीण पुरायेन ॥१११॥ साई सज्जन स्वता अवतार । महावैश्णवा प्रमाण आचार । ज्ञानवृक्षाचो कोंबूच साचार । सोबता

१. तल्लीन जायत. २. वागणें. ३. खरेपणींच.

श्रीसाईसच्चरीत॥

हो भास्कर चैतन्यरूप ॥११२॥ आसूं, आमची ही पुण्याई । म्हणुनूच मेळ्ळी ही मशीदआई । आंगवण आमची फेडून
घेई । दिवन दर्शन स्वताच ॥११३॥ आमकां होच आमचो दत्त । तांणीच सांगलें करूंक तें व्रत । तांणीच बसयले
पडावांत । हाडले दर्शनाक शिरडींत ॥११४॥ अशी सर्वव्यापकतायेची । आपूण सगल्यांच्या काळजांत म्हणपाची ।
साईंनी जाणविकाय योग्य ताची । दिली गवाय म्हणून सगल्यांक ॥११५॥ पळोवन खुशाल मूख । जालें मनांत परम
सूख । प्रपंचांत विसरले प्रपंचदुख्ख । उपाट खोस परमार्थांत ॥११६॥ घडपाचें घडूं दीं प्रारब्धगतीं । अशी जावची
निश्चीत मती । साईचरणांचेर अखंड प्रीती । आसची ही मुर्ती नित्य दोळ्यांत ॥११७॥ साईची लिला अगाध अगम्य ।
उपकारांक ना मेर शीम । दिसता दयाळा तुमचे वयल्यान । उडोवची उंवाळून कूड ही ॥११८॥ आसूं, आतां
आयकात कथांतर । जागरूक जावन खीणभर । साई मुखांत उलयले जें अक्षर । तो तर एक ब्रह्मलेखूच ॥११९॥
सखाराम औरंगाबादकर । राबितो शारांत सोलापूर । पुताची इत्सा धरून खर । घरकान्नी वांगडा आयले शिरडींत ॥१२०॥
साई संत पवित्र । आयकून तांचें चरित्र । वांगडा घेवन सवतीचो पूत । आयली आदरान दर्शनाक ॥१२१॥ वर्सा
सत्तावीस 'न्हालीं' । आस धरून रावली । एकवतां, आंगवणीनी थकली । निरशेली पुराय मनांत ॥१२२॥ आसूं,
सवायशीण ती धरून हेत । आयली दर्शनाक शिरडींत । पावली जेन्ना दरबारांत । आयलो मनांत विचार
एक ॥१२३॥ बाबा नित्य भक्तांच्या गराड्यांत । मेळटले कशे ते एकांतात । कसो सांगचो तांकां हेत । जाली
चिंतेस्त ती मनांत ॥१२४॥ उगडी मशीद उगें आंगण । बाबां भोंवतणी कायम भक्तगण । कसो मेळत एकोडो खीण ।

१. पावोवन घेतली. २. नशिबांतलें.

॥ १२५ ॥ ती आनी तिचो पूत । नांव जाचें विश्वनाथ । रावलीं बाबांची सेवा करीत । दोन
 म्हयने अखंड ॥ १२६ ॥ एकदां विश्वनाथ वा कोण आनीक । नात तें पळोवन बाबांच्या लागसराक । अस्तुरेन ते
 माधवरावांक । केली विनवणी ती आयकात ॥ १२७ ॥ तुमी तरी पळोवन संद । म्हज्या मनाचो हो हेत । आसतना
 बाबा बशिल्ले शांत । घालात मूं तांच्या कानार ॥ १२८ ॥ तेय जेन्ना आसतले एकले । भक्त लागसराक नासतले ।
 सांगात म्हज्या मनांतलें । आयकुचो ना कोणूच अशे तरेन ॥ १२९ ॥ माधवरावांनी सांगलें ताचेर । मशीद ही केन्नाच
 नासता बेकार । कोण ना कोण दर्शना खातीर । येतूच आसतात कायम ॥ १३० ॥ उगतो हो दरबार साईचो । हांगा ना
 कोणाक कोण आडावपाचो । तरीय पूर्ण करपाक हेत तुजो । करतां यत्न संद मेळटा तेन्ना ॥ १३१ ॥ यत्न करप म्हजें
 काम । यश दिवपी मंगलधाम । निमाणो तोच दितलो आराम । हुसको तुजो सोंपतलो ॥ १३२ ॥ बाबा जेन्ना जेवपाक
 बसतात । आसनाचेर आपल्या सभामाटवांत । तेन्ना तूं घेवन बस हातांत । नाल्ल एक आनी उजवाती ॥ १३३ ॥
 मागीर तांचें जातकूच जेवून । खुशाली तांच्या मनाची पळोवन । हांव आपयतां तुका खुणेन । तेन्नाच वयर येवचें
 तुवें ॥ १३४ ॥ आसूं, एकदां अशे तरेन । आयलो तिचो योग जुळून । साईचें जेन्ना जाल्लें जेवून । मेळ्ळी संद तिका
 अचकीत ॥ १३५ ॥ बाबा येतकूच हात धुवून । माधवराव ते पुशीत लुगटान । साई जेन्ना आसताले खुशाल मनान ।
 तेन्ना कितें करताले पळयात ॥ १३६ ॥ व्हड खुशालेन माधवरावांचो । बाबांनी चिमटो काडलो गालाचो । अशा
 वेळार त्या देव-भक्ताचो । आयकात संवाद प्रेमाचो ॥ १३७ ॥ माधवराव विनयसंपन्न । तरीय बेठेच रागार जावन ।
 बाबांक म्हणटाले फकांडान । लक्षण हें तुमचें बरें न्हय ॥ १३८ ॥ नाका असलो देव खोडकर । गालाक चिमटे काडटा
 ॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

अशें मोलादीक उतर तुमचें ॥१५१॥ मात तूं सध्या धरशी भेद । दिनासतना रावशी आशिर्वाद । बेठोच घालीत बसशी वाद । नाल्लप्रसाद दी तिका ॥१५२॥ “नाल्ल फोड” बाबांनी सांगलें । ‘व्हंटयेंत घाल’ शामान म्हणलें । अशे दोगूय वादाक पेटले । हारले शेवटाक बाबाच ॥१५३॥ बाबांनी म्हणलें “चल जातलें भुरगें” । शामान म्हणलें “केन्ना तें सांग सारकें” । सांगलें “लागतले बारा म्हयने” । फोडलो नाल्ल आदळून ॥१५४॥ एक वळें दोगांयनी खालें । दुसरें ते अस्तुरेक दिलें । माधवरावान तिका म्हणलें । गवाय तूं म्हज्या उतराक ॥१५५॥ अस्तुरे तुका आयच्यान । वर्स जावचे आदीं पूर्ण । आयलेंना जर आवयपण । कितें हांव करतलों तें आयक ॥१५६॥ “असलोच नाल्ल तकलेर मारून । ह्या देवाक मशिर्दींतल्यान । घालोना जर हांवें धांवडावन । नांव म्हजें ना सांगचों ॥१५७॥ अशा देवाक मशिर्दींत । रावपाक दिवचों ना कसोच । घेतली हाचो अणभव तूंच । निर्धार मान हो खात्रेचो” ॥१५८॥ अशें मेळटकूच आस्वासन । अस्तुरेन ते धादोशेन । घालून पांयांचेर लोटांगण । गेली आपल्या गांवाक ॥१५९॥ पळोवन शामा नित्यांकीत । राखचें भक्तमनोगत । साई प्रेमधाग्यान नियंत्रीत । आयलोना राग मात्तूय तांकां ॥१६०॥ खरें करपाक भक्तवचन । प्रणतपाळ करुणाघन । साई दयाळ भक्त आस्वासन । लाड पूर्ण करताले तांचे ॥१६१॥ शामा आपलो लाडको भक्त । लाड पूर्ण करप ताचे युक्त । संत भक्तसंकल्प पूर्ण करीत । हेंच जाणात एकवत तांचें ॥१६२॥ आसूं, अस्तुरेक ते उतर दिवन । सोंपचे आदींच म्हयने तीन । आयलें तिका गुरवारपण । पाळ्ळें उतर बाबांनी ॥१६३॥ जाली आवय भाग्यान । पांच म्हयन्यांच्या भुरग्याक घेवन । आयली

१. वश.

१. वागप. २. निराश जायनात अशे. ३. सोंशीकसाणीचो अंत पळोवपी भोव कठीण अशें एकवत.

‘व्यक्त’ स्थिती मानतात । फुडें तीच जेन्ना प्रवेशता अव्यक्तांत । ‘मरण’ म्हणटात तिकाच ॥११॥ अधर्म अज्ञान राग द्वेष । अशे तरेचे हे मरणपाश । हांचें उल्लंघन करता जो ‘अशेष’ । ताकाच प्रवेश सर्गलोकांत ॥१२॥ सर्ग सर्ग तो कितें आनीक । वैराज तोच सर्गलोक । विराट आत्मस्वरूप देख । मनाचें दुख्ख टाळिल्लो ॥१३॥ जंय ना रोगांचें निमीत । ना हुसको पिडा दुख्ख । जंय ना कोण भूक तान व्याप्त । ना दुख्खी भंयान म्हातारपणाच्या ॥१४॥ जंय ना मरणभंय । ना विधिनिशेध द्वय । जीव वावुरता सामको निर्भय । तीच ती दिव्य सर्गस्थिती ॥१५॥ जें आब्रह्मस्थावरान्त । पूर्ण स्थावर-जंगमांत । तेंच तत्व परत्रीं वा येथ । नानात्व विरयत तेंच तें ॥१६॥ आसतकूच संवसारधर्म वर्जीत । जातकूच उपाधी युक्त । तेंच भासता ‘अब्रह्मवत’ । अज्ञानमोहीत जिवाक ॥१७॥ परब्रह्म तें म्हजे परस भिन्न । तें हांव न्हय, हांव तर ‘आन’ । अशें जाचें भेदज्ञान । तो मरणाधीन सदांच ॥१८॥ जल्मा फाटल्यान लागलें मरण । तसोच जल्म मरणा फाटल्यान । हें जल्म-मरण चक्र परिवर्तन । कायम ताच्या फाटल्यान ॥१९॥ करपाक कठीण यज्ञतपोदान । ह्या लोकांत जाचें जाता संपादन । तें नारायणपद स्मृतिविहीन । सर्गायतन कित्या खातीर ॥२०॥ फकत विशयभोगाचें स्थान । नाका आमकां तें सर्गभुवन । जंय ना गोविंद नामस्मरण । कितें ताचो उपेग ॥२१॥ वच सर्गांत वा नरकांत । फरक ना विशयसुखांत । इंद्राक वा गाढवाक पळयात । सूख जाणात एकूच ॥२२॥ इंद्र नंदनवनांत घोळटा । तोच गाढव ‘व्हाऱ्यार लोळटा । सूख दोगांकूय एकूच मेळटा । फरक ना तातूंत कुसकुटाचो ॥२३॥ जंयच्यान पुण्यनाश पतन । कित्याक ताचे खातीर यत्न । ताचे परस बरें हांगाचें ‘जनन’ । म्हत्वान गहन भुंयलोक ॥२४॥ जंय जीण कल्पवर । कितलो तो ब्रह्मलोक थोर । अल्पायुश्य जावचो कित्याक

१. जाची बाकी उरना असो. २. कर्तव्याकर्तव्य विचार. ३. झगडें. ४. हांगा. ५. भशेन. ६. वेगळो. ७. कोयराराशीर. ८. जल्म, उत्पत्ती.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

खीणभर । भुंयलोका भशेन आनीक ॥२५॥ ^१क्षणभंगूर आयुश्यपण । केल्लें कार्य एक खीण । करता जो सगलें ईश्वरार्पण । अभय स्थान तो मेळयता ॥२६॥ जंय ना भगवद्भक्त जन । करिनात जे हरिगुरूकथा वर्णन । संगीत नाच भगवत्पुजन । तें स्थान कसल्या उपेगाचें ॥२७॥ ब्रह्मात्म ऐकत्व-विज्ञान । आत्यंतीक निःश्रेयस साधन । तें तर ह्या सर्गा परस गहन । भुंयलोक हें ताचें स्थान ॥२८॥ काया वाचा मन एक करून । करात पंचप्राण समर्पण । निश्चेवान बुद्दीय लीन । जावची गुरू अधीन संपूर्ण ॥२९॥ अशे सद्गुरूक वतकूच शरण । भवभंयाक उरना कारण । कित्याक रावचें प्रपंचाच्या हुसक्यान । आसतना निवारपी सर्वस्वीं ॥३०॥ जंय आसता अज्ञान । थंय पुत्र-पशू असलें बंधन । सरता दीसरात संवसाराच्या हुसक्यान । वेळ ना मात्तूय सुविचाराक ॥३१॥ अज्ञानपण सगल्यांचें मूळ कारण । उपरासता नानात्व विंदान । म्हणुनूच आचार्या कडल्यान । शिकचें संस्कृतज्ञान ॥३२॥ वतकूच समूळ अज्ञानपण । उरना कुसकुटभर नानात्वज्ञान । चुकता ताचें जल्ममरण । एकत्व विज्ञान हाका मूळ ॥३३॥ धरता जो कुसकुटभर भेददृष्टी । पडटलो जल्ममरणाचे कश्टीं । ताच्या विनाश आनी सृश्टी । लागली फाटीक कायम ॥३४॥ 'श्रेय' होच जिचो विशय । तीच ती विद्या निसंशय । जिचो विशय फकत 'प्रेय' । नांव तिका अज्ञान ॥३५॥ मरण हेंच व्हडलें भवभंय । तातूंतल्यान जावपाक निर्भय । धरात गुरूचे पांय दोनूय । अद्वयबुद्दी दितले ते ॥३६॥ जंय दुसरो-
^२अभिनिवेश । थंयच ह्या भंयाक प्रवेश । म्हणून जंय ना भंयाचो लवलेश । तें निर्विशेश पद आपणायात ॥३७॥ शुद्ध भावनेचें चंदन । लायात गुरूच्या कपलाक व्हरून । न्हेसयात पितांबर भावार्थान । दाखयतलो तो तुमकां

१. खिणांत नाश जावपी. २. चातुर्य. ३. त्रासांत. ४. दुबावा विरयत. ५. इंद्रियांक प्रीय अशें ऐहीक सूख.
६. अहंकार, अभिमान. ७. कुसकुटभर.

विश्वंभर ॥३८॥ दृढ श्रद्धेचें शींवासन । अष्टभावान पूर्ण सजोवन । घालात खोसयेच्या दुकांचें न्हाण । जातलो प्रसन्न तत्काळ ॥३९॥ भक्ती माळेचो कमरपटो बांदून । जायात पूर्ण ताचे सुवादीन । सर्वस्व प्रेमान उडयात उंवाळून । मागीर आरती दाखयात ॥४०॥ कसल्याय कार्याचो प्रविलय । जाता धरून अस्तित्व आश्रय । फातरान बुडकुलो फोडलो तरीय । नश्ट जाता फकत आकारूच ॥४१॥ बुडकुल्याच्या अस्तित्वाक तेन्ना । कुसकुटाचीय बादा येना । फुटिल्ल्या करपां मदींय तेन्ना । उरता वंशपरंपरा बुडकुल्याची ॥४२॥ म्हणून कार्याचें जें प्रविलापन । तें अस्तित्वनिश्ट चिरंतन । म्हणून कोणाचेंय मरण । न्हय शेवट शुन्यत्वांत ॥४३॥ कार्य ना कारणा व्यतिरिक्त । जालें व्यक्त जरी अव्यक्त । तरी तें सदांच सदन्वीत । हें तर खबर सगल्यांक ॥४४॥ सुक्षीमतायेचें हेंच उणावपण । ताची परंपराय दिता दाखोवन । स्थूलकार्य विलयांत खरेपणान । बाकी सुक्षीमकारणूच ॥४५॥ ताचोय विलय जातकूच । ताचे परस सुक्षीम बाकी उरतकूच । सगलीं इंद्रियां मन बुद्धी ज्ञातोच । पावता वैफल्याक स्विकारपी ॥४६॥ तात्पर्य बुद्धी ही जंय थांबता । हांगाच मुर्ती अमुर्ती जाता । मात ताचो ना सद्भाव धांपता । ब्रह्म परजळटा सगल्याक ॥४७॥ बुद्धी कामाक दिता आश्रय । म्हणून तिचो जातकूच विलय । तत्काळ जाता आत्म्याचो उदय । पडटा अक्षयपद नदरेक ॥४८॥ अज्ञान माया काम कर्म । हेच मुख्य मरणाचे धर्म । जातकूच त्या सगल्यांचो उपरम । जाता उपशम बंधनांचो ॥४९॥ जातकूच सगलो बंधननाश । प्रगट्टा आत्मो अप्रयास । जशें कूप वचपाचो अवकाश । सूर्य स्वतेजान परजळटा ॥५०॥ शरीर हांव, हें म्हजें धन । हाचें नांव दृढ 'देहाभिमान' । हेंच हृदयग्रंथी निबंधन । दुख्ख अधिवेशन मायेचें ॥५१॥ जरी हो देह एकदां शांत जालो । कर्मबिजान देहांतर पावलो । ती बी

१. बगर. २. अखेर. ३. नाश. ४. यत्नां बगर.

श्रीसाईसच्चरीत॥

पुरायेन लासपाक चुकलो । म्हणटकूच आयलो पुनर्जल्म ॥५२॥ परत बियेचे वृक्ष जातात । वासनेचे बियेन देह
मेळयतात । अशें हें चक्र उरता चलत । अंता मेरेन कायम वासनेच्या ॥५३॥ कामांचो जेन्ना समूळ नाश । तसो
हृदयग्रंथी 'निरास' । तेन्नाच अमर, मेल्लो मनीस । होच उपदेश वेदांतांत ॥५४॥ धर्म-अर्धम योग्य अवस्था । जिंका
नांवान म्हणटात 'विरजा' । अज्ञानाचें जी निर्मुलन करता । उरना सुक्षीम गती मरणाक ॥५५॥ वासनांचो पुरायेन
त्याग । तोच ब्रह्मानंदाचो योग । 'निरालेख्या' ताका उतर प्रयोग । वाचाविनियोग 'अनिर्वाच्य' ॥५६॥ जातकूच
परब्रह्मज्ञान । तेंच सकल अनिश्टांचें निरसन । तेंच करता मनांतल्यो इत्सा पूर्ण । हीच श्रुतिस्मृतिची
प्रमाणटाय ॥५७॥ 'ब्रह्माविदाप्नोति परं' । हेंच ब्रह्मानंदसाध्य चरम । हाचे परस हेर कितें परम । "तरति
शोकमात्मवित्" ॥५८॥ संवसार दर्या काळखी मूळ । मारपाक ताची पलतड । ब्रह्मज्ञानूच उपाय निखळ । साधन
सकळ प्राप्तीचें ॥५९॥ पूर्ण श्रद्धा आनी धीर । हेच साक्षात उमा महेश्वर । मस्तकीं नासतना तांचो कृपाकर । दिसना
विश्रंभर काळजांत ॥६०॥ उलयले साईनाथ गुरूवर्य । उतरां जांचीं अमोघवीर्य । जाय निश्टेचें अल्प धैर्य । उपाट
ऐश्वर्य मेळयतले ॥६१॥ असन्मात्र सगलें दृश्य । हें तर मानतात अवश्य । सपन दर्शन घेयात प्रत्यक्ष । दिता ज्ञान सकल
अदृश्याचें ॥६२॥ हांगा मेरेन बुद्धिची धांव । तसोच आत्म्या कडेन सद्भाव । मात जंय ना सदसता ठाव । तो
तत्त्वभाव तो आत्मो ॥६३॥ सदसदा असले प्रत्यय वर्जीत । अलिंग सर्वविशेशा विरयत । तेंच उतर उतरांतलें अंतर
सांगीत । तेंच सर्वगत गुरुरूप ॥६४॥ आत्मो सकल बाकी शुन्य । म्हातारपण, जल्म-मरण विहीन । हो शाश्वत
आनी पुराण । नाशा विरयत सदांच ॥६५॥ हो नित्य ईश्वर पुरातन । सर्वगत जशें गगन । अनादी आनी अविच्छिन्न ।

१. निरसन, परिहार. २. निमाणें. ३. शुद्ध. ४. बरें-वायट.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

वृद्धिशुन्य अविक्कीय ॥६६॥ जें अबोल आनी अरूप । अनादी अनंत आनी अमूप । अव्यय अगंध अरस अलेप ।
कोणाच्यान स्वरूप वर्णू येत ॥६७॥ मात दिसना अशा निर्गुणाक । अज्ञानपणान जरी अज्ञानाक । ज्ञानान घालयात
ह्या अज्ञानपणाक । म्हणूं नाकात केन्नाच शुन्य ताका ॥६८॥ कितली ही परमहंसस्थिती । श्रीसाईची निजसंपत्ती ।
काळान चोरली हातोहातीं । दिसतली ती परतून कशी ॥६९॥ धन पूत मागपी भक्त । हांचें कितें घेवन बसल्यात ।
दर्शनाक येताले योगी विरक्त । रावताले तल्लीन चरणां कडेन ॥७०॥ काम कर्म बंधन विमुक्त । सर्वेषणा-
विनिर्मुक्त । देह घर हांचे विशीं विरक्त । धन्य भक्त तो जगांत ॥७१॥ साई जाचो दिश्टीहेत । ताका वस्त्वंतर कशें
दिसत । दृश्यमात्रांत साईच फकत । दिसना आनीक सुवात रिती ॥७२॥ मुखांत श्रीसाईचें नाम । काळजांत श्रीसाईचें
प्रेम । ताका नित्य सुसेग १क्षेम । राखता स्वता साईच ताका ॥७३॥ आयकुपाचीय तीच गत । उतर ना साई विरयत ।
नाकांत साईपरमळ भरीत । जीब पाझरता साईरसान ॥७४॥ सुखाचें जें अस्सल सूख । कितलें साईचें हांसतें मूख ।
धन्य भाग्यवंत तो एक । उतरांचें अमृत हें जो पियेलो ॥७५॥ कल्याणाचें उपाट धन । सूखशांतीचें जल्मस्थान ।
सदसद्विवेक वैराग्यवान । सदा जागरूक काळजांत ॥७६॥ तृप्त जालें जरी दूद पियेवन । तरीय हालना भुरगें आवय
कडल्यान । तशेंच आसचें दृढ मनान । दावणेक बांदून गुरूचरणांचे ॥७७॥ जावपाक पात्र गुरुकृपा प्रेमाक । वंदात
तांच्या चरणांक । स्मरात केल्ल्या हितबोधाक । घेयात अणभव पावला पावलाक ॥७८॥ यथेच्छ रमतना इंद्रियार्थी ।
काळजांत दवरात साईप्रिती । तोच उपकाराक येतलो २अंतीं । सुवार्थांत, परमार्थांत दोनांय कडेन ॥७९॥ मंत्रसिद्ध
मांत्रीक उलगडून । दाखयता पायाळूक भुमिगत धन । तशीच गुरूचरणांचे धूळ सुगंध दोळ्यान । ज्ञानविज्ञान

१. मेकळो. २. कल्याण. ३. अखेरेक.

श्रीसाईसच्चरीत॥

पावता ॥८०॥ सिद्धांचें जें जें लक्षण । साधकांचें तें तेंच साधन । साध्य करपाक खर यत्नान । करचो अभ्यास
सुज्ञान ॥८१॥ दुदाच्या पोटांत आसता तूप । पूण केले बगर तें आंबट । ना ताक ना नवनित । ताकाय गरज
संस्कारांची ॥८२॥ ताक घुसळ्ळे बगर । जायना केन्नाच लोणी तयार । तें आटयले बगर । मेळना तूप रुचीक ॥८३॥
जाय संस्कार बलवत्तता । खर अभ्यासान बुद्धिमत्ता । अभ्यासा वीण जायना चित्तशुद्धता । तिचे बगर दुर्गमता
ज्ञानाक ॥८४॥ जावची निर्मळ चित्तवृत्ती । जाल्यारूच जातली आत्मप्राप्ती । हाताक मेळना मेरेन ती स्वरूपस्थिती
भगवद्भक्ती सोडची न्हय ॥८५॥ आत्मज्ञानाचें देवूळ बांदपाक । लागता भगवद्भक्तीची बुन्याद । चारूय मुक्तीचे
कळस परजळपाक । उबोवपाक बावटो विरक्तीचो ॥८६॥ दीसरात लोळटात चिखलांत । सुणीं दुकर हळशीक
खातात । विशयभोग तींय भोगतात । तेंच कित्याक व्हडपण नरदेहाचें ॥८७॥ जाता जातूंत चित्तशुद्धी । जातूंत अखंड
ब्रह्मासिद्धी । तें स्वधर्म आचरण आदीं । मेळय हें तप नरदेहांत ॥८८॥ साधुसेवा मुक्तीचें घर । स्त्रीलंपटाक नरकाचें
दार । हे पुज्य ज्येश्ठांचे उद्गार । विचार करपा सारके सदांच ॥८९॥ सदांच सदाचार संपन्न । शरीर जगपा पुरतें
अन्न । घर दार आदी इत्साशुन्य । असो जो धन्य तो साधू ॥९०॥ जांच्या अखंड ध्यानांत साई । पळयात नवलाय
प्रचितीची । स्वता साई तांकां ध्याई । जावन उपकारी तांचो ॥९१॥ धन्य नामस्मरणाचें म्हानपण । गुरूय करतात
भक्तस्मरण । ध्यान करपी ध्येयस्थितीक पावून । पूर्ण विसर एकामेकांक ॥९२॥ “तुमकां खबर तुमची करणी ।
म्हाका दीसरात तुमची धोंकणी” । अशी बाबांची प्रेमळ वाणी । आसतली उगडासांत अनेकांच्या ॥९३॥ लागना
आमकां ज्ञानकथा । पुरो ही एक साईची गाथा । कितलींय पापां आसूं दी माथा । संकश्टांत सांबाळपी होच

१. लोणी. २. ध्यास. ३. माथ्यार.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

आमकां ॥१४॥ करपाक जमनात जरी पारायणां । तरी हातूंतलीं गुरूभक्ती-प्रकरणां । श्रोत्यांनो करात हृदया भरणां । सदांच आयकून नेमान ॥१५॥ खंयच्याय वेळार तुमचे सवडींत । वाचलें नेमान जरी हें चरीत । खात्रेन निजगुरूराजा सयत । मेळटलो श्रीहरी भाविकांक ॥१६॥ अखंड लक्ष्मीन भरतलें घर । वाचतले जे निरंतर । उणेंच एक सप्तकभर । दळडीर पयस जातलें ताचें ॥१७॥ हें हांव सांगतां अशें म्हणूं नाकात । तातूंत मन जातलें दुबावीत । साईच घालता तें म्हज्या तोंडांत । दियात क्लिष्ट विचार सोडून ॥१८॥ तो हो सकळगुणांची खण । साई दिता भक्तांक मुक्ती दान । कथा जाच्यो करतात कलिलमलदहन । श्रोत्यांनो कान दिवन आयकात ॥१९॥ अशे तरेच्या संतकथां मुखार । सर्गसूख तें कसलें चिल्लर । कोण वळून पळयतलो थंयसर । सोडून सत्कथन हें म्होवाळ ॥१००॥ सूख दुख हे मनाचे विकार । सत्संग सदांच निर्विकार । करता चित्त चैतन्य आकार । दिना थारो सूखदुखांक ॥१०१॥ जें सूख विरक्तींत एकांतान । वा जें भक्तान करतकूच भक्तीन । आसूं इंद्राक वा चक्रवर्तीक । मेळना तांकांय कल्पनेंत पसून ॥१०२॥ नशीब भोग बलवत्तर । बुद्धी जल्मता कर्मा प्रमाण । येवं दी मात हे नेमनेमांतर । भक्त तत्पर टाळटले ॥१०३॥ करात तुमी भगीरथ उद्देग । चुकचे नात प्रारब्ध कर्मभोग । अवश्यभावित्वाचो योग । ताचो वियोग अशक्य ॥१०४॥ जशें येता दुख्ख अवांछीत । सुखूय तशेंच अकल्पीत । देहाची, नशिबाची ही गत । संत जाणटात आदींच ॥१०५॥ अखंड तांचें नाम आवर्तन । हेंच आमकां एकवत तप दान । वेळावेळार शिरडी प्रयाण । हेंच तिर्थाटन आमचें ॥१०६॥ “साई साई” अशें नामस्मरण । ह्याच मंत्राचें अनुष्ठान । हेंच ध्यान हेंच पुरश्चरण । वच्चें अनन्य शरण हांकां ॥१०७॥ निश्कपट प्रेमान आख्यान । इतलेंच खरें तांचें पुजन । मागीर काळजांत घेयात

१. कलियुगांतल्यो दुष्ट वान्सा जाळून उडयता. २. यत्नांची पराकाश्टा. ३. इत्सा धरिनासतनाय. ४. थारावीक मंत्रजप.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

अणभवून । अतर्क्य तांचें चातुर्य ॥१०८॥ पुरो आतां हें गुन्हाळ । आमकां जाय सत्वर गुळ । आदीं सुचयिल्ली कथा रसाळ । आयकुपाक सगले इत्सूक ॥१०९॥ असो श्रोत्यांचो भाव । वळखून सुचयिल्ली कथा नवलाव । आटापलो हो ग्रंथगौरव । जाणविकायचें भान राखपाक ॥११०॥ काव्यपदबंध व्युत्पत्ती । नकळों हांव पामर मंदमती । करधृत लेखणी धरून हातीं । साईच सांगता तें बरयतां ॥१११॥ साई नासतना बुद्दी दिणारो । हांव कोण चरित्र बरयणारो । ताची कथा तोच सांगणारो । आनीक बरोवपीय स्वता तोच ॥११२॥ आसूं, आतां कथा आख्यान । चावडी हांडो प्रसाद कथन । करुया म्हणून दिल्लें आस्वासन । कथानिरुपण तें आयकात ॥११३॥ आनीकूय त्याच संदर्भांतल्यो । वा दुसऱ्यो ज्यो स्मरतल्यो । त्यो त्यो सांगप जातल्यो । आयकुच्यो शांत चित्तान श्रोत्यांनो ॥११४॥ धन्य साईकथांचो नवलाव । धन्य धन्य श्रवणप्रभाव । चिंतनान प्रगट्टा निजसभाव । वाडटा सद्भाव साईचरणीं ॥११५॥ आतां पयलीं चावडी वर्णन । सुवाळ्याचें करुया दिग्दर्शन । बाबा करताले दिसा आड शयन । चावडे भितर नेमान ॥११६॥ एक रात मशिदींत । दुसरे राती न्हिदताले चावडेंत । असो हो क्रम बाबांचो नित्य । चल्लो समाधे मेरेन ॥११७॥ फुडें एकुणीसशें णवाच्यान । त्या वर्साच्या धा डिसेंबराच्यान । चावडे भितर साईचें अर्चन । लागलें भजन पुजन जावपाक ॥११८॥ तो चावडेचो सुवाळो । करुया सुरवात जमता तितलो । साईचो आशिर्वाद मेळटलो । व्हरतलो विश्वंभर तडीक ॥११९॥ चावडेची येतकूच रात । भजनमंडळी येताली मशिदींत । भजन चलतालें माटवांत । दोन प्रहरां मेरेन अखंड ॥१२०॥ फाटल्यान रथ सोबीत । उजवे वटेन तुळशीचें पेड । मुखार बाबा आसनस्थ । मदीं भक्त भजन करताले ॥१२१॥ जांकां आदर हरिभजनांत । दादले अस्तुच्यो असंख्यात ।

१. खंथ. २. गोड. ३. न्हीद. ४. तीन वरांचो एक प्रहर.

श्रीसाईसच्चरीत॥

जमताले मशिदीच्या माटवांत । भजना खातीर आवडीन ॥१२२॥ कोण हातांत घेवन ताळ । कोण चिपळ्यो
करताळ । कोण पखवाज डफली घोळ । करताले भजनकल्लोळ आकांताचो ॥१२३॥ साईसमर्थ लोहचुंबक
जावन । आपले सत्तेच्या आकर्शणान । ओडून नास्तिकांक पसून । हाडीत अचळय चरणां कडेन ॥१२४॥ हलकारे
दिवट्यो पेट्टाल्यो आंगणांत । थंय कोण तरी पालखी सजयत । भालदार रावून तयार दारांत । करताले ललकार
जयघोश ॥१२५॥ चौकांत मखरां तोरणां । वयर मळबांत उबतालीं निशाणां । नवीं वस्त्रां दिव्याभरणां । सजयलीं
भुरग्यांक भुशणांनी ॥१२६॥ मशिदीच्या वाठारांत । पणट्यो वळीन पेटयत । घोडो श्यामकर्ण आंगणाच्या दारांत ।
तयार आसतालो सजोवन ॥१२७॥ तेन्ना तात्या पाटील येताले । वांगडा बऱ्याच लोकांक हाडटाले । बाबां सरेन
वचून बसताले । वचपाक तयार बाबां वांगडा ॥१२८॥ बाबा जरी आसताले तयार । तात्या पाटील येता म्हणसर ।
बसून रावताले आपल्या जाग्यार । वाट तांची पळयत ॥१२९॥ जेन्ना खांकेंत घालून हात । तात्या पाटील बाबांक
उठयत । तेन्नाच बाबा वचपाक लागत । चावडे मेरेन थंयच्यान ॥१३०॥ तात्या म्हणटाले मामा बाबांक । ह्या तांचे
मदल्या प्रेमाक । अशा तांच्या आत्मधर्माक । दिवप उपमा कठीण ॥१३१॥ सदांचीच कफनी चडोवन । सटको
आपलो खांकेक मारून । तंबाकू आनी चिलीम घेवन । उडयताले लुगट खांद्याचेर ॥१३२॥ अशे बाबा जातकूच
तयार । तात्या घालताले तांच्या आंगार । जरीचे देगेचो शेलो सुंदर । करताले सारको मस्तकाचेर ॥१३३॥ मागीर
बाबा फाटले वणटी कडेन । दवरताले जंय लांकडांचो भरो बांदून । उजव्या पांयाचो आखाणो तेंकोवन । हालयताले
ताका खीणभर ॥१३४॥ रोखडीच थंयची पेटपी ज्योत । मारून तिचेर उजवो हात । स्वता साई पालयत । मागीर

१. झांजी भशेन एक वाद्य. २. चिमट्या भशेन वाद्य. ३. पेट्रोलमासा भशेन एके तरेचो दिवो.

श्रीसाईसच्चरीत॥

वताले चावडे वटेन ॥१३५॥ साईं लागतकूच वचपाक । वाद्यां लागतालीं वाजपाक । नळे चंद्रज्योती पेटपाक ।
दिवट्यांचो झगमग चारूय वटयां ॥१३६॥ कोण वाटकुळ्यो धणूच्या आकाराच्यो । फुकताले शिंगां कोर्ने तुताच्यो ।
कोण वाजयताले ताशे झांजो । गर्दी उपाट ताळ वाजोवप्यांची ॥१३७॥ पखवाज तंबोरे हांचो झणत्कार । साईनामाचो
व्हड गजर । चलताले भजन करीत बरोबर । दादले अस्तुच्यो प्रेमान ॥१३८॥ दिंडी घुडयो उबयत । कोण तरंगां
अब्दागिरां मिरयत । नाचत उडत भजन करीत । वताले समस्त फाटल्यान ॥१३९॥ भोव खुशाली सगल्यांक । घेवन
वताले तरंगां ध्वज । ताशे तुताच्यो कोर्न्यांचे आवाज । जयकार थयकार घोड्याचो ॥१४०॥ अशी वाजंतरांच्या
गजरांत । मशिदींतल्यान स्वारी येत । भालदार ललकारी दीत । बाबा सोंपणांचेर पावताले तेन्ना ॥१४१॥ ताळ
झांज पखवाजाच्या मेळांत । कोण तंबोरे चिपळ्यो वाजयत । भक्त भावीक भजन करीत । भक्तीभावान
ते सुवातेर ॥१४२॥ घुडयो बंदेरां घेवन हातांत । भक्त चलताले खुशालभरीत । कुशीक दोग चंवच्यो धरीत ।
घालीत वारो बाबांक ॥१४३॥ शेले शाल बी घालताले । पांयघडयो मार्गांत हांतरताले । बाबांक हाताक धरून
चलयताले । चंवच्यो घालताले तांचेर ॥१४४॥ तात्याबा धरताले दावो हात । म्हाळसापती उजवो हात । बापूसाहेब
जोग तरंग धरीत । अशी स्वारी वताली चावडेर ॥१४५॥ मुखार तो घोडो ताम्रवर्ण । नांव जाचें श्यामवर्ण ।
खुळखुळटाले पांयांत पैजण । भुशीत जो सगल्या अलंकारांनी ॥१४६॥ भालदार चलताले मुखार । करीत साईनामाचो
गजर । धरताले तरंग तरंगांकार । घालताले वारो चंवच्यांकार ॥१४७॥ वाजंत्री ताशे वाजयत । भक्त जयजयकारान
गर्जत । असो भक्तमेळ चलत । ललकारताले प्रेमान भालदार ॥१४८॥ हरिनामाचो एकूच गजर । ताळ झांज

१. एक वाद्य. २. तांबड्या रंगाचो.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

पखवाज सुस्वर । त्या तालाचेर भक्तसंभार । गर्जत ललकारत चलतालो ॥१४९॥ असो भजनांत भक्तसंभार ।
जावन उपाट आनंदनिर्भर । वाटेक साईंचो जयजयकार । करीत चौकेर पावताले ॥१५०॥ ताळ झांज धोल घोळ ।
वाद्यां वाजतालीं भोव तुंबळ । साईनामाचो मोटो बोवाळ । भजन प्रेमळ मौजेचें ॥१५१॥ वांगडा चलताले नारी नर ।
सगले भजन खोसयेंत निर्भर । करीत साईनामाचो गजर । आवाज पावतालो दिगंतरा ॥१५२॥ वाजंतरी गाजयताले
गगन । सगले नाचताले खोसयेन । अशे आगळे मिरवणुकेन । जाताली स्वारी चावडेची ॥१५३॥ मळबांत सांजवेळचो
सूर्य जसो । तापिल्ल्या भांगराचो गुळो कसो । चेंरो बाबांचो दिसतालो तसो । रावताले उबे जेन्ना चावडे
मुखार ॥१५४॥ तेन्नाची ती मुखशोभा । पातळ्ळी जशी बाल १अरूणप्रभा । जसो चैतन्याचो २गाभा । कोण तो
लाभ टाळटलो ॥१५५॥ धन्य तेन्नाचें दर्शन । मुखतेज आरक्तवर्ण । उत्तराभिमूर्ख एकाग्र मन । जशे आपयताले
कोणाक तरी ॥१५६॥ ताशे, वाजंत्र्यांचो गजर । म्हाराज आनंदनिर्भर । सकयल वयर उजवो हात । करताले परत
परत तेन्ना ॥१५७॥ रुप्याच्या ताटांत फुलां भरपूर । घेवन ३दीक्षित ४भक्तप्रवर । फुलां आंगभर साईंचेर । ओंपताले
त्या वेळार ॥१५८॥ गुलाल घालून गुलाब फुलांचेर । काकासाहेब मागीर निरंतर । रावताले ओंपीत साईंचेर । प्रेम भक्ती
भावनेन ॥१५९॥ अश्यो जेन्ना त्यो गुलाल मिश्रीत । फुलां कळयो काका ओंपीत । ताशे झांज ताळयो वाजत । गडगड
मोटो वाद्यांचो ॥१६०॥ गांवचे लोक बाबांच्या प्रेमान । येताले दर्शनाक पूर्ण भक्तीन । मुखामळां उपाट खोसयेन ।
आसतालीं भरिल्लीं सगल्यांचीं ॥१६१॥ आसूं, पळोवन तो तेजविलास । लोकांचे दोळे दिपावताले खास ।
प्रेमळांच्या मनाक जातालो उल्लास । भवसायास निवृत्ति ॥१६२॥ कितलें तें दिव्य तेज अद्भूत । सोबतालो जसो

१. तेज. २. गाबो, गर, मदलो भाग. ३. काकासाहेब. ४. श्रेश्ठ.

५१३

बाल १भास्वत । मुखार ताशे कहाळा गर्जत । उबे रावताले बरोच वेळ ॥१६३॥ करून सकयल वयर सतत ।
हालयताले उजवो हात । एकाच जाग्यार उत्तराभिमुख । अर्दो आदेस मेरेन ॥१६४॥ गाबो केवड्या भशेन । तेज
तांबश्या चंद्रा भशेन । अशक्य ते सोबायेचें वर्णन । दोळ्यांनीच लाभ घेवपाचो ॥१६५॥ म्हाळसापती अचकीत
मागीर । लागताले नाचपाक काडून अवसर । तेन्ना ती बाबांची स्थिती एकाग्र । पळयतकूच दिसतालें
अजाप ॥१६६॥ उजवे वटेन उबो भगत । पालव बाबांचो धरून हातांत । फाटसून तात्या कोते चलत । घेवन हातांत
कंदील ॥१६७॥ कितलो मौजेचो तो उत्सव । भक्तीप्रेमाचो तो गौरव । पळोवपाक ताचो नवलाव । जमताले गरीब
गिरेस्त ॥१६८॥ आपल्या तेजान घणघणीत । मुखचंद्र सोज्ज्वळ आरक्त । अवर्णनीय सोबाय सोबत । खुशालभरीत
लोक जातालो ॥१६९॥ हळूहळू चलताले वाटेन । दोनांय अर्दानी भक्त गर्देन । उपाट भरताले भक्तीप्रेमान । येताले
उमाळे खोसयेचे ॥१७०॥ आतां फुडें असो सुवाळो । मेळचोना कोणाकूच पळोवंक आगळो । दीस गेले आनी वेळूय
सोंपलो । फकत चिंतुनूच समाधान मानपाचें ॥१७१॥ वाजंत्री वाजयताले अपार । मार्गांत करताले जयजयकार ।
चावडेंत बसोवन आसनाचेर । दाखयताले आरती पंचारती ॥१७२॥ पांखें सजयताले धव्या लुगटान । झुंबर दिसताले
सोबून । हारशाचो उजवाड पांख्यांतल्यान । सुवाळो तो दोळे दिपकावपी ॥१७३॥ भक्तमंडळी सगले मेळून । चावडेंत
वताले जमून । तात्याबा मागीर घालताले आसन । व्हरून बसयताले बाबांक ॥१७४॥ अशें तें तयार वरासन ।
फाटल्यान लोडाचें १ओठंगण । जातकूच बाबा स्थानापन्न । झगो तांकां घालताले ॥१७५॥ वयर दिव्य वस्त्रां घालून ।
पुजा करताले खुशालेन । आरती करीत महागजरान । घालताले हारतुरे तांकां ॥१७६॥ गंध चंदन तिबो लावन ।

१. सूर्य. २. तेंकपाक.

श्रीसाईसच्चरीत॥

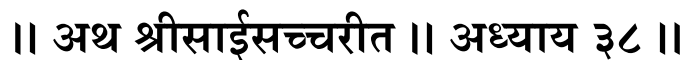
करताले साईंक करोद्वर्तन । उंची वस्त्रांनी अलंकारून । मुकूट घालून पळयताले ॥१७७॥ केन्ना सुवर्णमुकूट
सोबिवंत । केन्ना जरीचो फेटो बांदीत । कलगी तुरो जाचेर झळकत । गळ्यांत हिरे माणकां ॥१७८॥ माळो
धव्या मोतयांच्यो । घालीत मागीर तांच्या गळ्यांत त्यो । दिव्याच्या उजवाडान चकचकतालो । भेस आगळो
तांचो ॥१७९॥ कस्तुरीच्या सुगंधाची काळसर । रंग काडटाले वयर कपलार । तिबो लायताले मदीं तिचेर ।
वैश्णवकुळीन लायतात तसलो ॥१८०॥ जांबळो मखमली जरीचे देगेचो । झगो दोनांय खांद्यां वयलो । हळूच
फाटल्यान करताले सारको । निसरल्यार सांवरताले दोनांय वटयां ॥१८१॥ तशेंच तकलेक मुकूट भुशण । वा फेटो
बदलून । वयलेवयर धरताले उबारून । हळूच फाटल्यान कळनासतना ॥१८२॥ आसूं तो फेटो वा मुकूट । तेंकलो
जाल्यार मारतले भिरकावन । भिरांत ही जरी मनांतल्यान । प्रेम उमळशीक अमर्याद ॥१८३॥ साई जो सर्वातज्ञानी । तो
कितें नकळो भक्तांची लिपोवणी । पूण तांचें कवतूक पळोवन मोन्यांनी । मुद्दमूच ओगी रावतालो ॥१८४॥
ब्रह्मअणभवान विराजमान । तांकां जरीचे देगेचो झगो भुशण । निजशांतीन सोबायमान । तांकां अलंकरण
मुकुटाचें ॥१८५॥ तरीय तरातरांचे सुंदर । घालताले बाबांक अळंकार । कपलाचेर तिबो मनोहर । काडटाले
केशरमिश्रीत ॥१८६॥ हिरे मोतयांच्यो माळो । गळ्यांत सजयत सगल्यो । कोण कपलार लायताले तिबो । चलताल्यो
लिला भक्तांच्यो ॥१८७॥ शृंगार पूर्ण जाले उपरांत । मस्तकाचेर जेन्ना चडयताले मुकूट । मोतयांचो हार घालतकूच
गळ्यांत । वर्णना भायली ती सोबाय ॥१८८॥ नानासाहेब निमोणकर । धरताले बाबांचेर छत्र पांडूर । दांड्या सयत
ते ती झालर । घुंवडायताले वांगडा चक्रा भशेन ॥१८९॥ बापूसाहेब अतीप्रेमान । धुयताले मागीर गुरूचरण । अर्ध

१. फेट्याचेर लावपाचें रत्नांचें भूशण. २. सगल्यांच्या मनांतलें जाणणारो. ३. फिकट.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

पाद्य भक्तीन ओंपून । करताले पुजा यथोचीत ॥१९०॥ मुखार दवरून रुप्याचें १तामण । तातूंत दवरून बाबांचे चरण ।
धुयताले भोव आदरान । करोद्वर्तन उपरांत ॥१९१॥ घेवन केशर वाटयेंत । ३उठणें लायताले हातान । विडो ओंपताले
पोसो करून । प्रसन्न नदर श्रीसाईची ॥१९२॥ बाबा जेन्ना गादयेर बसताले । तात्याबा बी उबेच रावताले । हाताक
धरून बाबांक बसयताले । वंदीत चरण तांचे आदरान ॥१९३॥ निर्मळ चावडी भुमिका शुद्ध । घोटीव आनी
स्फटीकबद्ध । घेताले भेट आबालवृद्ध । प्रेमान घट्ट श्रीचरणीं ॥१९४॥ जातकूच गादयेर विराजमान । बसताले
बाबा उश्याक तेंकून । चंवरी चामर हालोवन । वारो घालीत दोनांय वटयां ॥१९५॥ माधवराव चुरो भरीत । चिलीम
रोखडीच तयार करीत । तात्याबाच्या हातांत दीत । तात्या पयलो झुरको मारताले ॥१९६॥ चिलीम सारकी पेटले
उपरांत । तात्याबा दिताले बाबांच्या हातांत । बाबांनी झुरको मारले उपरांत । दिताले काडून भगता कडेन ॥१९७॥
मागीर ती चिलीम सोंप मेरेन । एकेकल्या कडेन वाटकुळान । भगत शामा तात्या कडल्यान । भोंवताली वयले वयर
अशीच ॥१९८॥ निर्जीव वस्त तरीय ती धन्य । कितलें तिच्या भाग्याचें व्हडपण । तुळा जावची ना आमकां
सजिवांक पसून । सेवा ती खरी तिचीच ॥१९९॥ तपश्चर्या ही महाकठीण । खोंटांनी मस्तलें भुरगेंपण । फुडें सोंसून
शीतोष्णतपन । गेली भाजून उज्यांत ॥२००॥ भाग्यान बाबांचो स्पर्श मेळून । परत धुनींत गेली भाजून । मागीर
गैरीका उटी चर्चन । मुखचुंबन तेन्ना मेळटालें ॥२०१॥ आसूं, कापूर केशर चंदन । दोनांय हातांक उटी लावन ।
गळ्यांत फुलांच्यो माळो घालून । तुज्याचो वास घेवंक सांगताले ॥२०२॥ सदा जांचें सुहास्यवदन । भोव प्रेमळ
कृपेन निरिक्षण । तांकां कसलो शृंगार अभिमान । राखलो हो मान भक्तांचो ॥२०३॥ आंगांत जांच्या भक्तीचीं

१. पडगो. २. वटणें. ३. कोमट सूर्य.

१. भांगर-रुपें आटोवपाचें पात्र, सांचो. २. फलइत्शे विरयत. ३. ब्रह्मक्षात्रतेजा सयत मृत्युकूय खावन उडोवपी (कठ. २/२५.)

आवयन ॥१०॥ तशीच म्हजी ही साईमाता । लेखणी दिवन म्हज्या हाता । प्रबंध हो बरोवन घेता । आवडीन आपल्या भक्तां खातीर ॥११॥ युगायुगांचें सिद्ध साधन । मनीसधर्म शास्त्रांत वचन । कृतींत तप, त्रेतांत ज्ञान । द्वापारांत यज्ञ, दान कलियुगांत ॥१२॥ सदा सर्वदा दानधर्म । भूक शांती परम वर्म । अन्नदान नित्यनेम । कर्मांत कर्म हें पयलें ॥१३॥ जातकूच बारा वरां दनपार । जीव भियेता अन्ना बगर । जशें आमकां तशेंच हेरांक । वळखतलो मन तोच बरो ॥१४॥ श्रेश्ठ आचारधर्मांत । सदांच फुडें अन्नदानांत । पळोवंक गेल्यार आनीक कोणांत । ना श्रेश्ठत्व हाचे इतलें ॥१५॥ परब्रह्मा सारकें अन्न । तातूंतल्यान भुतें जातात उत्पन्न । अन्नूच जिवाक जगोवपाचें साधन । मुकलो तो सोंपलो अन्नाक ॥१६॥ केन्नाय आयल्यार सोयरो दारांत । अन्न दिवन करचो तृप्त । उपाशीं जर धाडलो परत । आमंत्रण हें दुर्दशेक ॥१७॥ वस्र पात्र असल्या दानाचो विचार । अन्नदानाक नाका आदार । कोणूय केन्नाय येंव दारार । अनादर ताचो बरो न्हय ॥१८॥ अशें अन्नदानाचें म्हानपण । अशाच अर्थाचें श्रुतीं प्रमाण । म्हणुनूच बाबाय करून अन्नसंतर्पण । वागताले लोकीक रितीन ॥१९॥ पयसो आडको हेर दान । अन्नदाना बगर अपूर्ण । कशीं दिसत नखेत्रां चंद्रा वीण । सोबतलो हार पदका वीण कसो ॥२०॥ स रसांनी जशें वरण । पुणण्यांत पुण्य अन्नदान । शिखर सोबना कळसा वीण । साळका बगर माळ तशी ॥२१॥ भजन जशें प्रेमा वीण । कुकमा बगर सवायशीण । सुस्वरा बगर गाण्याचो शीण । ताक पचकें मिठा बगर ॥२२॥ तातुंतूय दुयेंस शक्तीहीण । कुड्डे लुळे भेड्डे दीन । तांकां पयलीं घालचें अन्न । सोयरेधायरे तांचे उपरांत ॥२३॥ आतां बाबांच्या हांड्याची येवजण । दिवची श्रोत्यांक

१. तैत्तिरीयोपनिषद्, अ.३. २. अन्न दिवन तृप्त करप. ३. गरीब.

जाणीव करून । म्हणून करतां हे अल्प यत्न । इत्सूक भक्तां खातीर ॥२४॥ मशिदीच्या आंगणांत । चूल एक व्हड करीत । वयर व्हडलें आयदन दवरीत । उदक ज्युस्त घालून ॥२५॥ केन्ना 'मिठ्ठे चावल' करीत । केन्ना पुलाव मासमिश्रीत । केन्ना पिठाचीं मुठलीं वळीत । वरणां करताले दाळीचीं ॥२६॥ केन्ना करून पिठाचे रोडगे । वा थापून पिठाचे पानगे । सोडटाले शिजपी वरणांत अंगे । मुठल्यां वांगडा सवकासायेन ॥२७॥ मसालो फातरां वांटून । स्वता रांदताले जेवण । मुगवड्यो स्वता करून । हळूच सोडटाले हांड्यांत ॥२८॥ सर्गलोक मेळचो हे आशेन । यज्ञा खातीर मोनजातीक मारून । पुरोडाश खातात ब्राह्मण । शास्त्रोक्त हिंसा ही म्हणटात ॥२९॥ तशेंच मुल्लाक सांगून । शास्त्रोक्त मंत्र उच्चारण करून । बाबाय करीत बोकडाचें नहन । पूर्ण विधिविधाना सयत ॥३०॥ केन्ना व्हड केन्ना ल्हान । हांड्याचे ते प्रकार दोन । अन्न तातूंत शिजोवन । वाडीत जेवण भुकेल्ल्यांक ॥३१॥ पन्नास जाणांक पावपा सारकें अन्न । शिजयतालो तो हांडो ल्हान । जातूंत जेवन शंबर जाण । उरतालें अन्न तो व्हडलो ॥३२॥ ते खातीर वाणया कडेन । थारायताले आंकडे स्वता वचून । उदारेचो थंय नासलो प्रस्न । दिताले मेजून रोखड ॥३३॥ मीठ मिरसांगो जिरें मिरें । भाजीपालो नाल्ल खोबरें । स्वता बाबा हाडटाले सगलें । ज्युस्ताज्युस्त थारावन ॥३४॥ उपरांत मशिदींत बसून । दातें स्वता मांडून । गंव दाळ जोंधळे घेवन । बाबा थंय दळटाले ॥३५॥ हांड्या खातीर मुख्य परिश्रम । बाबा स्वताच करताले अविश्रम । मसालो वांटपाचेंय काम । करताले परम मनोभावान ॥३६॥ करपाक सौम्य वा खर । चुलींतलो तो वैश्वानर । लांकडांय स्वताच सकयल वयर । करताले परत परत ॥३७॥ दाळ घालून

१. स्वता. २. होमांत घालपाचें द्रव्य. ३. हल्लार. ४. उजो.

फुगपाक । स्वता लागताले फातरर वांटपाक । हींग जिरें कोथमीरीचें रुचीक । करताले खावपाक स्वताच ॥३८॥
कालोवन पिठाचे गुळे । करून सवाय हात वेंटोळें । लाटून मागीर ते सगलें । करताले पोळे भरपूर ॥३९॥
जोंधळ्याच्या पिठांत । उदक घालून ज्युस्त । करून तें ताकमिश्रीत । आंबिलूय करताले हांड्यांत त्या ॥४०॥ तीय
आंबील परम प्रेमान । हेर अन्ना वांगडा दिताले वाडून । बाबा स्वताच व्हड आदरान । सगल्यांक त्या वेळार ॥४१॥
आसूं, हांडो शिजलो पूर्ण । अशी नीट खात्री करून । चुली वयल्यान देवोवन । दवरताले व्हरून मशिदींत ॥४२॥
मौलवी कडल्यान विधिपुर्वक । 'फात्या' दिवन त्या अन्नाक । प्रसाद धाडटाले म्हाळसापतीक । तशेंच तात्याक
सुरवातीक ॥४३॥ मागीर तें उरिल्लें अन्न । बाबा स्वता दिताले वाडून । गरीब दुबळे तृप्त जावन । जाताले परम
धादोशी ॥४४॥ ते भुकेल्ले पोटभर । अन्न जेवताले धेंकर येसर । तरीय बाबा ते तृप्त जायसर । घेयात म्हणटाले
प्रेमान ॥४५॥ कितलें तांचें पुण्य गहन । जांकां हें मेळ्ळें तृप्तीभोजन । स्वता बाबा दिताले वाडून । कितले धन्य ते
भाग्याचे ॥४६॥ हांगा येता दुबाव एक । प्रसाद म्हणून बाबा लोकांक । मासाचें अन्नूय बऱ्याच भक्तांक । वांटटाले
कित्याक दुबावा विरयत ॥४७॥ तरीय ह्या दुबावाचें कारण । पयस करपाक लागना शीण । जे सदांच करीत
मासभक्षण । तांकांच हें अन्न वाडटाले ॥४८॥ जे जीणभर केन्ना खायनात । तांकां दिनासले लावपाक हात ।
केन्नाच करिनासले असलें धाडस । आवड तांकांच दिताले प्रसाद ॥४९॥ गुरून स्वता प्रसाद दितकूच । खावपा
विशीं दुबाव घेतकूच । शिश्य करून घेता आत्मघातूच । जाता अधःपतन ताचेंच ॥५०॥ ह्या तत्वाची कितली वळख ।

१. लोळगो. २. खाशेली प्रार्थना. ३. खेद.

जाल्या आपल्या भक्तांक । हाची करून घेताले पारख । फकांडां आनी विनोदांतल्यान ॥५१॥ ह्या अर्थाची ल्हानशी
वार्ता । याद जाली जी बरयतां बरयतां । श्रोत्यांनो आयकात स्वस्थचित्ता । तुमच्याच हिता खातीर ॥५२॥
आयली एकदां एकादस । बाबांनी म्हणलें 'दादांक । "वचून मातसो कोऱ्हाळ्याक । शाकोती हाडशीत व्हय
म्हजे खातीर" ॥५३॥ म्हणून साईनी रुपया काडले । दादां कडेन मेजून दिले । "यादीन वच" आज्ञेन सांगलें ।
"तुवेंच हें करपाक जाय" ॥५४॥ नांव गणेश दामोदर । आडनांव जांचें केळकर । आशिल्ल्यान ते वयस्कर । दादाच
सगले म्हणटाले ॥५५॥ हरी विनायक साठ्यांचे मांव । साईचरणीं श्रद्धा भोव । ब्राह्मण ब्रह्मकर्मांत आदरभाव ।
आचार विचार संपन्न ॥५६॥ करतकूच दीसरात निजगुरू सेवा । इत्सा उरना जांच्या जिवा । तांकां हे आज्ञेचो
नवलावा । दिसलोना कशें तें कळना ॥५७॥ गात्रां जाचीं अविकळ । जाका पूर्व अभ्यासाचें बळ । ताचें मन केन्नाच
ना चंचळ । बुद्धीय अचळ गुरूचरणीं ॥५८॥ धनधान्य वस्त्र अर्पण । हेंच न्हय दक्षणादान । गुरू आज्ञेचें अनुष्ठान ।
गुरूसमाधान दक्षणा ॥५९॥ काया वाचा मन हांची । करता जो उंवाळणी सगल्यांची । अखेरेक जो मेळयता
गुरूकृपेची । प्राप्ती ताची निजश्रद्धा ॥६०॥ मागीर ती आज्ञा नम्र मानून । बेगोबेग आयले मुस्तायकी करून ।
वचपाक लागले गांवा वटेन । तेन्ना आपयले परत ॥६१॥ "आरे ही खरेदी करपाक । धाड न्हय आनीक कोणाक" ।
म्हणलें "वचपा येवपाचो त्रास । करूं नाका कश्ट बेठेच" ॥६२॥ मागीर ती शाकोती हाडपाक । दादांनी धाडलो
पांडू गड्याक । इतल्यान बाबांनी म्हणलें दादांक । कितें तें आतां आयकात ॥६३॥ पांडू गेलो वचपाक । पळोवन

१. दादा केळकर.

ताका लागिल्लो वाटेक । आसूं म्हणलें आयच्या दिसाक । आपय ताका परत ॥६४॥ अशीच फुडें एका तेंपार । हांडो
 करपाची आयली लहर । हांडो चडयलो चुलीचेर । शाकोती ओतली तातूंत ॥६५॥ तांदूळ धुवन घाले तातूंत । गरजे
 प्रमाण ओतलें उदक । लांकडां सारून सकयल चुलींत । बसले बाबा तीं फुंकीत ॥६६॥ गांव सगलो तांचे आजेंत ।
 कोणूय खोसयेन बसपाचे फुंकीत । पूण बाबांची आज्ञा जर नासत । जायनासलें धाडस कोणाकूच ॥६७॥ जेवण
 पसून रांदून हाडपाक । फकत आज्ञेचीच गरज एक । उमळशीक तिचीच सगल्यांक । पूण साईच उदास ते
 खातीर ॥६८॥ उदास म्हणपूय न्हय सार्थ । स्वता रांदपांत जाचो सुवार्थ । तो कश्ट कित्याक दीत हेरांक । करूंक
 अन्नदान परक्यांक ॥६९॥ स्वताक पोटा पुरतें मेळोवंक । जो भोंवतालो गांवांत भिक्षेक । भाकरेचो कुडको
 मागपाक । लोकांच्या दारादारांनी ॥७०॥ तोच करपाक अन्नदान । सोंसतालो जेन्ना कश्ट आपूण । तेन्नाच
 मेळटालें समाधान । रावनासलो पातयेवन कोणाचेरूच ॥७१॥ शंबर लोकांचें जेवण । जातलें इतलें पीठ घेवन ।
 जाय तसली दाळ वेंचून । हाडटाले स्वताच वचून पसऱ्यार ॥७२॥ पोती घेवन स्वता हातांत । भुसारी पसऱ्यार जे
 वतात । तांणी चोख कशें आसचें वेव्हारांत । लोक हें शिकताले बाबां कडल्यान ॥७३॥ वस्तू स्वता हातांत घेवन ।
 करताले मोल-माप मेजून । फटोवपाक चिंतप्याचें गर्वहरण । रोखड्यारोखडें जातालें ॥७४॥ हिशेबांत सामके
 चोख । पयसोय दिनासले खावपाक । उदारे असलो प्रकार केन्नाच । नासलो तांचे कडेन ॥७५॥ स्वता कामाची
 व्हड हौस । हेरांनी केल्लें मानवनासलें खास । धरिनासले केन्ना तशी आस । दिनासले त्रास कोणाकूच ॥७६॥ हें
 एक बाबांचें तत्व । आसताले जागृत दीसरात । म्हणून ह्या हांड्याच्या कार्याक । मागनासले आदार कोणाचोच ॥७७॥

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ५२४

हण्डोच कित्याक, धुनीचे लागींच । लांकडां दाळपाची जी वणत । उदेंते वटेनची तीन चतूर्थ । स्वता रचिल्ली ती बाबांनी ॥७८॥ म्हादू करतालो गुळे चिखलाचे । बाबा करताले वीट तांचे । थराचेर थर दाळीत तांचे । वणटी बांदपा खातीर ॥७९॥ आनीक बाबा कितें करिनासले । मशीद स्वता झाडटाले । कफनी लंगोट स्वता शिंवताले । धरिनासले आस कोणाचीच ॥८०॥ हांड्यांतल्यान येताली वयर । ऊब खतखत्याची भयंकर । तेन्ना बाबा हात भितर । घालून धवळीत वयर सकयल ॥८१॥ पळोवन तपलें खतखतलें । धवळपा योग्य जालें । तेन्ना बाबा अजाप दाखयताले । अगाध आपले लिलेन ॥८२॥ खंय रक्ता-मासाचो हात । खंय तपलें खतखतीत । पूण नासताली भाजिल्ल्याची खूण लेगीत । दिसनासली भिरांत मुखामळार ॥८३॥ जो पडटकूच भक्तांच्या मस्तकार वचून । त्रितापांचें करतालो निवारण । ताका कसो दुखोवंक जायत उज्याच्यान । महती खबर ना काय कितें ताका ॥८४॥ फुगिल्ली दाळ घेत । फातरीर घालून वेंचीत । स्वता वाटणो घेवन वांटीत । करताले मुगवड्यो हातांनी ॥८५॥ मागीर त्यो सोडीत तपल्यांत । पोंदाक लागच्यो न्हय म्हणून धवळीत । तयार जातकूच तपलें देंवयत । प्रसाद वांटीत सगल्यांक ॥८६॥ सगल्यांक कित्याक, श्रोते म्हणटले । साईबाबा तर मुसलमान आसले । मागीर तांणी अधर्म आचरण तें असलें । केलें कशें म्हणून ॥८७॥ ह्या दुबावाचें एकूच उत्तर । धर्म आनी अधर्म विचार । साई कडेन हें साचार । निरंतर जागताले ॥८८॥ तपल्यांतले शिजिल्ले पदार्थ । सगल्यांनी खावचेच । असो आगरो केन्नाच । करिनासले साई कोणाकूच ॥८९॥ पूण तो प्रसाद मेळपाची मनांत । जे जे आस बाळगीत । फकत तांची इत्सा पूर्ण

१. सगड्याचो वा फातरीचो.

करीत । सक्ती करिनासले केन्नाच ॥९०॥ कोणूच जाणीनासले तांची जात । मशिदींत रावतात म्हूण मुसलमान म्हणीत । पूण तांची वागपाची रीत । पळोवन जात कळनासली ॥९१॥ भक्त जांकां देव मानीत । जांच्या चरणीं ते मस्तक तेंकयत । कित्याक विचारतले तांची जात । परमार्थ प्राप्ती हीच मोख तांची ॥९२॥ मृत्यूलोकांत जो प्रवेशलो विरक्ती । विवेक वैराग्य संपत्ती जाची । जात कित्याक पळोवची ताची । परमार्थ प्राप्ती हीच मोख तांची ॥९३॥ धर्मा धर्मा मदली स्थिती । जाची नितळ आनंदवृत्ती । जात कित्याक पळोवची ताची । परमार्थ प्राप्ती हीच मोख तांची ॥९४॥ अशें हांव हें बाबांचें चरीत । गायतां म्हज्या सुखा पासत । जाची आयकुपाची आस आसत । पूर्ण जातलो भावार्थ ताचोय ॥९५॥ आसूं, हे कथेचें आख्यान । सांगपाचें उरलेंच पळयात परतून । बाबा दादांक सांगताले उद्देशून । लक्ष दिवन तें आयकात ॥९६॥ खारट पुलाव केल्लो आसा । पळयला व्हय कसो जाला । “हय हय बरो जाला” । सांगलें दादांनीं बेठेंच ॥९७॥ दादा बाबांचे भक्त वरिश्ठ । स्नानसंध्या-नियमनिश्ठ । पळयताले सदांच शिश्ठ अशिश्ठ । तांकां तें योग्य दिसलेंना ॥९८॥ ना केन्ना दोळ्यांनीं पळयलो । ना केन्ना जिबेर दवरलो । तरीय म्हणीत जाला बरो । बाबांनीं म्हणलें तेन्ना दादांक ॥९९॥ काड मरे तपल्याचें झांकण । पळय भितर हात घालून । मागीर स्वता तांचो हात धरून । घालो बाबांनीं त्या तपल्यांत ॥१००॥ मागीर सांगलें हात काड । कांसो घे आनी ताटांत वाड । सोवळेपण धरूं नाका चड । ज्ञेत बेठोच मारूं नाका ॥१०१॥ संत म्हणटाले शिश्याक वाट । कल्पनाच ही मुळांत अचाट । संत कृपेन भरल्यात दाट । तांची वाट खबर तांकांच ॥१०२॥ खऱ्या प्रेमाची लहर येतां ।

१. कडकडीत नेम पाळपी. २. बाटप.

॥ १०३ ॥ अध्याय ३८ ॥ ॥ १०४ ॥
 आवय पसून भुरग्याक चिमटो काडटा । मागीर तें जेन्ना आरड मारता । धरता तीच पोटा कडेन ॥१०३॥ अभक्ष
 खावपाक जाचें मन । ताची इत्सा करताले पूर्ण । तेंच जाचें ठाम मन । दिताले अनुमोदन ताका साई ॥१०४॥
 ही आज्ञापालन लहर । पावताली बरेंचदां तेंगशेर । स्पर्श केलोना जांणी मासाक जीणभर । तांचो भरवसो
 डळमळटालो ॥१०५॥ वस्तुस्थिती गेल्यार पळोवंक । बाबा आपल्या भक्तांक । स्वता उर्बा दिनासले वचपाक ।
 वायट मार्गान केन्नाच ॥१०६॥ आसूं, वर्स एकुणीसशें धांत । त्या वर्सा आदीं पळयात । योग हो हांड्याचो बरेच
 फावट । आयलो खुशालकायेचो ॥१०७॥ थंयच्यान फुडें मुंबय शारांत । दासगणू पावले भोंवत । साईमहात्म्याचें
 किर्तन करीत । पावयलें लोकांच्या काळजा मेरेन ॥१०८॥ व्हडपण बाबांचें तातूंतल्यान । पावलें जाणट्यांनेणट्यां
 मेरेन । वळ्ळे लोक शिरडी वटेन । गणटी तांची अशक्य ॥१०९॥ फुडें पुजा पंचोपचार । निवेद्याचे अनेक प्रकार ।
 सुरू जाले आहार-उपहार । दनपार तिनपार बाबांक ॥११०॥ वरण भात शिरो पुरी । चटणी कोशिंबीर भाकरी ।
 पंचामृत खीर तरातरांची । जेवण साहित्यूय लागलें पावपाक ॥१११॥ वाडली गर्दी उपाट । सगलेच दर्शनाक धांवत ।
 साईचरणीं निवेद्य ओंपीत । भुकेल्ल्यांची तृप्ती आपसूक ॥११२॥ जावपाक लागलो राजोपचार । ढळपाक लागलीं
 चंवय्यो चामर । ताळ घोळ वाद्य गजर । वाडलो परिवार भक्तांचो ॥११३॥ म्हयमा वाडलो सगल्याक । लागले स्तुती
 स्तोत्रां गावपाक । फुडें शिरडी जालें तीर्थक्षेत्र एक । परम पवित्र भक्तां खातीर ॥११४॥ तातूंतल्यान हांड्याचें काम
 सोंपलें । निवेद्य अफाट येवपाक लागले । फकीर फुकटे धादोसपाक लागले । उरपाक लागलें अन्न बरेंच ॥११५॥
 आतां सांगतां कथा आनीक । आयकून जातली खोस मनाक । आवडनासलो केन्नाच बाबांक । जाल्लो अनादर
 ॥ ११६ ॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ॥ ११७ ॥

पवित्र वस्तूचो ॥११६॥ लावन तर्क मना प्रमाण । कोण साईक म्हणटाले ब्राह्मण । कोण म्हणीत मुसलमान । पूण
ते जातीपाती विरयत ॥११७॥ ना जांचें ठावठिकाण । खंयचे जातींत केन्ना जल्म । मातापित्याचेंय नासतना ज्ञान ।
लायताले शिक्के जातीचे ॥११८॥ आसले जर मुसलमान । कशें मशिदींत अग्नी 'आराधन । आसपाचें व्हय तुळशी
वृंदावन । घांट वाजोवप जावपाचें कित्याक ॥११९॥ करपाक दिताले शंख वादन । अखंड कथा किर्तन । ताळ घोळ
पखवाज वादन । हरिनाम गर्जन मशिदींत ॥१२०॥ आसले जर मुसलमान । स्वता मशिदींत बसून । करपाक
दिवपाचे व्हय गंध चर्चन । एकठांय जेवण करपाचे कित्याक ॥१२१॥ आसले जर मुसलमान । आसपाचे व्हय
तोपिल्ले कान । पयशे पदरचे मोडून । जिणोंद्वार देवळाचो करपाचे कित्याक ॥१२२॥ न्हेसताले कित्याक न्हातकर ।
महावस्र पितांबर । तसोच आराध्य देवाचो अनादर । केल्यार खपनासलो मात्सो पसून ॥१२३॥ ह्या अर्थाची बोधक
कथा । स्मरली जी बरयतां बरयतां । सांगतां भोव आदरान आतां । आयकात शांत चित्तान ॥१२४॥ पळयात एकदां
अशें घडलें । बाबा व्हाळा वयल्यान परतले । मशिदींत येवन बसले । आयले भक्त दर्शनाक ॥१२५॥ तांचे मदीं
आवडटे बाबांचे । आसले भक्त 'चांदोरकर नांवाचे । आसले ते भुकेल्ले दर्शनाचे । आयले 'बिनीवाल्यांच्या
सांगातान ॥१२६॥ साईनाथांचें घेवन दर्शन । बसले फुड्यांत दोगूय वचून । गजाली चलिल्ल्यो इतल्यान । तिडकले
बाबा अचकीतूच ॥१२७॥ म्हणलें नाना तुमचे कडल्यान । जावचें कशें हें विस्मरण । हेंच मेळयलें म्हजे कडल्यान ।
इतले दीस रावून सांगाताक ॥१२८॥ तुवें म्हजी केली संगत । हीच व्हय तिची गत । कशी गेली तुजी बुद्द । इतले

१. धुनीची पुजा. २. नानासाहेब चांदोरकर. ३. नानासाहेबांचे साडू.

बेगीन, सांग म्हाका ॥१२९॥ नाना तकली बागोवन । चिंतपाक लागले रागाचें कारण । पूण जायना जालें स्मरण ।
जालें मन तांचें दुखेस्त ॥१३०॥ चुकलें खंय सुचना कांयच । रागाक कारणूय दिसना कसलेंच । पूण घडनासतनाय
कितेंच । बाबा दुखयनासले कोणाक ॥१३१॥ म्हणून बाबांचे पांय धरले । तरातरांनीं तांकां विनयले । अखेरेक
नानांनी हात पसरले । विचारलें कारण रागाचें ॥१३२॥ “वर्साचीं वर्सा म्हजो सांगात । आसतना कित्याक तुजी ही
गत । अशी कशी गेली तुजी बुद्द” । विचारलें बाबांनीं नानांक ॥१३३॥ “कोपरगांवाक केन्ना आयलो । प्रकार
वाटेक कसलो घडलो । मार्गांत मदीं खंय देंवलो । टांगो व्हेलो मरे तुवें सरळ ॥१३४॥ प्रकार कसलो घडलो वाटेक ।
पूर्ण आयकुचो दिसता मनाक । सांग सगलो एकान एक । आसूं व्हड वा तो ल्हान” ॥१३५॥ हें आयकतकूच नानांक
कळलें । तत्काळ तांचें तोंड पडलें । सांगपाक जरी मनांत शरमले । तरीय तें सांगलें पुराय ॥१३६॥ दाखयलिपय
चलचेंना । वळखलें तांणी हें मनां । मागीर कांयच चुकयनासतना । सांगलें सगलें श्रीसाईक ॥१३७॥ फट चलना
साई कडेन । साई मेळना फटिंगपणान । फट हें अधोगतीचें लक्षण । अखेरेक दुर्गती फटिंगाची ॥१३८॥ गुरू कडेन
फटिंगपण महापाप । अशक्य ताची फेड करप । वळखून नाना हें बाबांक । लागले सविस्तर सांगपाक ॥१३९॥
म्हणलें पयलीं टांगो आपयलो । थेट शिरडीचो थाराव केलो । गोदेचे देगेवयलो दत्त मेळटलो । बिनीवाल्यांक त्या
निमतान ॥१४०॥ बिनीवाले दत्तभक्त । मेळटकूच दत्तमंदीर मार्गांत । देंवपाची इत्सा जाली मनांत । घेवंक दर्शन
श्रीदत्ताचें ॥१४१॥ पूण आसली घाई म्हाका । हांवेंच तांकां म्हणलें नाका । शिरडीच्यान परत येतना । घेवया दर्शन

१. प्रायश्चीत.

सवकासायेन ॥१४२॥ आतां जाल्यार असो उतावीळ । शिरडीक पावपाक जातलो वेळ । म्हणून हांवें केली
टाळाटाळ । भेट घेतलीना दत्ताची ॥१४३॥ फुडें, न्हातना गोदावरींत । कांटो एक तोपलो पांयांत । वाटेक त्रास जाले
आकांत । काडलो ओडून यत्नांनी ॥१४४॥ तेन्ना बाबांनी शिटकावणी दिली । “ताकतीक न्हय बरी इतली । तरी
कांट्याचेरूच सुटका जाली । करून अनादर दर्शनाचो ॥१४५॥ दत्ता सारकें पुज्य दैवत । आसतनाय सहज मेळिल्लें
मार्गांत । अभागी जो दर्शन टाळीत । ताका कसो हांव पावतलों” ॥१४६॥ आतां आसूं हांड्याची खबर । साई
वांगडा मशिदी भितर । दनपारच्या जेवणाची पावनता अपार । कितली भक्तप्रेमळटाय श्रीसाईची ॥१४७॥ दनपारची
पुजा जाले उपरांत । जाताली सदांची साईची आरत । भक्त मागीर जेन्ना घरा परतत । साई दिताले बिबूत
दरेकल्याक ॥१४८॥ बाबा मशिदीच्या दारांत । येवन उबे रावत । भक्त तिश्टताले आंगणांत । घेताले दर्शन एक
एकलो ॥१४९॥ चरण दर्शन घेतले उपरांत । उबो जो रावतालो फुड्यांत । बाबा स्वता काडून बिबूत । लायताले
तांच्या कपलाक ॥१५०॥ “आतां तुमी सगले समस्त । जेवपाक आपापल्या घरा वचात” । अशी आज्ञा मेळ्ळे
उपरांत । लोक लागताले वचपाक ॥१५१॥ जातकूच मागीर बाबांची फाट । पड्डो ओडपाची आसली वयवाट ।
ताटां वाटयांचो खणखणाट । जातालो थाट प्रसादाचो ॥१५२॥ साईच्या स्पर्शान जाल्लो शुद्ध । उरिल्लो निवेद्य
मेळचो परत । म्हणून वाट पळयत । बसताले आंगणांत अनेक ॥१५३॥ ते वटेन निंबरा कडेन । बाबा जेन्ना बसताले
फाट करून । पंगतींचो थाट दोनांय वटेन । खोस उपाट सगल्यांक ॥१५४॥ जो तो आपलो निवेद्य दवरीत । व्हरून
श्रीसाईच्या फुड्यांत । मागीर तेय एका ताटांत । करताले एकठांय सगलो स्वताच ॥१५५॥ तें बाबांच्या हातांतलें

॥ १५६ ॥ अध्याय ३८ ॥
 शीत । मेळपाक जाय भाग्य अमीत । जातूंतल्यान खावपी ^१सबाह्य पुनीत । जाली जीण ताची सफळ ॥१५६॥ वडे
^२अपूप ^३सांजोच्यो पुरयो । केन्ना शिखरिणी ^४घारगे फेणयो । कोशिंबीर खीर अनेक भाजयो । बाबा सगल्यो
 एकठायताले ॥१५७॥ अशें मागीर तें अन्न । बाबा करताले ईश्वरार्पण । मागीर ^५शामा ^६नानां कडल्यान । घेताले
 वाडून ताटां भरून ॥१५८॥ मागीर एक एकल्याक आपोवन । आपले सरेन बसोवन । व्हड खोसयेन आपलेपणान ।
 दिताले जेवण पोटभर ॥१५९॥ रुचीक तुपान जो सुखावलो । पोळीवरणा वांगडा भरसलो । असो करून गोड
^७कालो । बाबा वाडीत सगल्यांक ॥१६०॥ खातकूच ही प्रेमाची खिचडी । कितली ब्रह्मानंदाची गोडी । खावपी गेलो
 बोटां अखंडी । चोखीत संतुष्ट तृप्तीन ॥१६१॥ केन्ना मांडे पुरणपोळयो । केन्ना साकरेंत घोळयिल्ल्यो पुरयो ।
 केन्ना बासुंदी शिरो नेवच्यो । वाडटाले रेवड्यो रुचीक ॥१६२॥ केन्ना धवोच आंबेमोहर । ताचेर वन्न सुंदर । तूप
^८लोणकढें रुचकर । वयर भाजयो तरातरांच्यो ॥१६३॥ लोणचें पापड आनी रायतें । तरेकवार भजीं भरतें ।
^९क्वचिदाम्लदधितक्रपंचामृतें । धन्य ते खावपी दिव्य अन्न ॥१६४॥ जंय जेवपी श्रीसाईनाथ । जेवणाची ताका
 कसली ^{१०}मात । भक्त थंय पोटभर जेवीत । धेंकरूय दिताले तृप्तीचे ॥१६५॥ उंडये उंडयेंत समाधान । तृप्ती पुश्टी
 भूक नाशन । अशें तें गोड सुग्रास अन्न । परम पावन प्रेमाचें ॥१६६॥ उंडये उंडयेच्या नांवान समस्त । दिव्य अन्नाच्यो
 आहुती दीत । आयदन मात भरिल्लेंच उरत । वाडलें तरी कितलेंय ॥१६७॥ ज्या पक्वान्नाची जाका आस । प्रेमान
 १. भायरभितर. २. अनरसो, एके तरेचें पक्वान्न. ३. सांजो घाल्ल्यो नेवच्यो. ४. एक तळिल्लो पदार्थ. ५. माधवराव देशपांडे. ६. नानासाहेब निमोणकर.
 ७. खिचडी. ८. लोणी घालून केल्लें. ९. मातशें आंबट, मातशें गोड अशें धंय, ताक हांच्या मिश्रणाचें पंचामृत. १०. उणाव.
 ॥ १६७ ॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ५३१

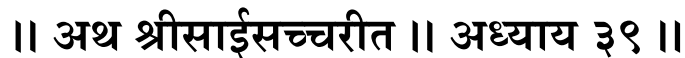
ताका तें तें वाडीत । जांकां आंब्याचो रोस आवडत । दिताले तांकां तो प्रेमान ॥१६८॥ अशें हें अन्न वाडपाक ।
नानासाहेब निमोणकरांक । वा माधवराव देशपांड्यांक । सांगीत बाबा दीसपट्टे ॥१६९॥ तांचोय नित्य नेम ।
निवेद्य वाडप हेंच काम । म्हणून करीत अखंड परिश्रम । परम भक्तीन साई वयले ॥१७०॥ शीत रुचीक जिरेसाली ।
जशी मोगरेची कळी । वयर तोरची दाळ पिवळी । तूप पळी पळी सगल्यांक ॥१७१॥ वाडटना येतालो वास
घमघमीत । चटण्यो घालून जेवण चमचमीत । नासतालें केन्नाच अर्दकच्चें, पचपचीत । पोटभर खात्रीन
जेवताले ॥१७२॥ त्यो स्वानंदताटांतल्यो शेवयो । प्रेमळ भक्तीच्यो 'कुरडियो । कोण जेवपाक येतलो । शांतीसूख
अणभव घेवप्या बगर ॥१७३॥ 'हरिरन्नं हरिर्भोक्ता' । हरीच रोसाची रूच चाखता । धन्य थंयचो जो अन्न वाडटा ।
धन्य तो खावपी, दिवपीय ॥१७४॥ हे सगले गोडयेचें जें मूळ । ती एक निश्ठा गुरूचरणीं प्रबळ । गोड न्हय साकर-
मूळ । गोड ती समूळ श्रीश्रद्धा ॥१७५॥ अशे नित्यश्रीर्नित्य मंगळ । खीर शिरो खिचडेची चंगळ । ताटाचेर बसतकूच
मंगळमंगळ । चलनासली थंय इल्ली पसून ॥१७६॥ तरातरांचें खाणजेवण । जेवन जातकूच पोट भरून । धंयभाता
बगर तृप्ती ना म्हणून । ताक तरी मागताले ॥१७७॥ एकदां शुद्ध ताकाचो पेलो । जो गुरुरायान स्वता भरलो । प्रेमान
म्हाका पियेवपाक दिलो । लायलो हांवें तो ओंठांक ॥१७८॥ तेन्ना धवें शुद्ध ताक पळोवन । मन जालें समाधान ।
पेलो तो ओंठांक लावन । जालों खुशालभरीत ॥१७९॥ आदींच पक्वान्नांनी तृप्त पोट । थंय हें कशें जातलें प्रविश्ट ।
दुबाव असो घेतकूच क्लिष्ट । घोंट तो लागलो रुचीक ॥१८०॥ पळोवन असो म्हाका दुबावीत । बाबा भोव

१. तांदळांच्या पिठाचो तळिल्लो वाटकुळो पदार्थ. २. गोड. ३. गर्दी.

काकुळटेन म्हणीत । “पियेवन घे रे तें समस्त” । योग हो परत मेळचो ना ॥१८१॥ आसूं, फुडें दोनूच म्हयन्यांनी ।
दाखयलो ताचो अणभव बाबांनी । सोंपयलो आपलो अवतार तांणी । पावले खरेच निर्वाणाक ॥१८२॥ ताकाची
त्या तान भागोवपाक । आतां मार्ग ना आनीक । साईकथामृतपान होच एक । उरला मार्ग आमकां ॥१८३॥ हेमाड
साईनाथांक शरण । साईच दितले फुडें जें स्मरण । ताचेंच जातलें कथा निवेदन । श्रोत्यांनी राखचें अवधान
आपलें ॥१८४॥ संतसज्जनांनो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत
श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । हांडोवर्णन नांवाचो हो आदिठसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः ॥ धन्य धन्य शिरडी स्थान । धन्य द्वारकामाई
भुवन । जंय श्रीसाई पुण्यपावन । निर्वाणा मेरेन वावुरले ॥१॥ धन्य शिरडीचे लोक भाग्यान ।
जांचे खातीर इतले पयसल्यान । जाणें कसल्या तरी निमतान । येवन उपकारी करून दवरले ॥२॥

१. लग्नाची मिरवणूक.

कथानक । १आदींच सांगलां श्रोत्यांक । तरीय याद जाली प्रसंगाक । नाका कथन परत आतां ॥११॥ चांद पाटील
फकत निमीत । भक्त उद्धाराची चिंता अत्यंत । म्हणून साई ह्या अवतारांत । आयले शिरडींत स्वताच ॥१२॥ जड मूढ
हीन दीन । व्रत तपसंस्कार विहीन । सादे भोळे भावार्थी जन । कोण साई बगर करीत उद्धार ॥१३॥ अठरा वर्सांची
पिराय । थंयच्यान एकांताची संवय । रातीं खंयूय पडचें निर्भय । जाका ईश्वरमय सगलेंच ॥१४॥ आसलो जंय
खड्डो । गांवच्या लोकांचो तो उकिरडो । गांवभर भोंवचो दिसाचो । न्हिदचो रातचो ते सुवातेर ॥१५॥ अशीं गेलीं
वर्सां अनेक । आयलो फोंडकुलाचो उद्धार योग । बांदलें थंय व्हड देवूळ एक । दिनदयाळ ह्या साईचें ॥१६॥ अखेरेक
त्याच फोंडकुलाचो गाभारो । मेळ्ळो साई कुडीक विसावो । थंयच तांकां अक्षय थारो । उबारली समाधी
ताचेरूच ॥१७॥ तोच प्रणतवत्सल साईसमर्थ । दुस्तर भवसागर हुपपा पासत । हें आपल्या चरित्राचें व्हडें यथार्थ ।
भक्त हिता खातीर निर्मिता ॥१८॥ कारण हो भवसागर म्हाकुस्तार । कुड्डो पांगळो हो भक्तपरिवार । ताचे विशीं
कळवळो अपार । पावतलो पलतडी कशे तरेन ॥१९॥ सगल्यांक गरजेचें भवतरण । म्हणून जावचें शुद्ध अंतस्कर्ण ।
चित्तशुद्धी मुखेल साधन । भगवद् भजन मूळ ताचें ॥२०॥ आयकुपा सारकी ना भक्ती । तातूंतल्यान सहज गुरूपद
आसक्ती । जाता निर्मळ शुद्ध मती । थंयच्यानूच उत्पत्ती परमार्थाची ॥२१॥ ह्यो साईच्यो अगणीत कथा । गायतूच
रावल्यार जातली गाथा । विस्तार आडावप अशक्य जाता । गेल्यार पसून सांगपाक सारांशान ॥२२॥ जितली
श्रोत्यांक आयकुपांत आवड । तितली वाडटा निवेदनांत आवड । पूर्ण करुया दोगांयची आवड । मेळोवया जोड

१. ५ व्या अध्यायांत. २. फोंडकूल. ३. कोयर उडोवपाची सुवात. ४. हुपपाक कुस्तार असो. ५. व्हडें.

श्रीसाईसच्चरीत॥

स्वहिताची ॥२३॥ साईच हांगाचो कर्णधार । दृढ ध्यान होच उतार । कथा आयकुपांत श्रद्धा आदर । ताका पलतड
रोखडीच ॥२४॥ फाटल्या अध्यायांत निरुपण । जालें पुरायेन हांड्याचें वर्णन । दत्तभक्ती वृद्धीकरण । भक्तसंतर्पण
निवेद्यान ॥२५॥ दरेक अध्याय सोंपयतना । फुडल्या अध्यायाची विशयसुचना । जायत गेली अशी रचना ।
समेस्तांक जाणविकाय हाची ॥२६॥ मात सोंपतना फाटलो अध्याय । नाशिल्ली फुडले कथेची सय । साई याद
करून दितले विशय । तोच येतलो आख्यानाक आपसूक ॥२७॥ अशें जें स्पश्ट म्हणिल्लें । साईकृपेन जें याद जालें ।
तेंच श्रोत्यां मुखार ओंपलें । केलें सादर हांगा ॥२८॥ तरी आतां श्रोत्यांक नमन । आडपड्डो कुशीक सारून । दियात
ध्यान शांत चित्तान । जातली खोस मनाक ॥२९॥ एकदां चांदोरकर सद्भक्त । बसून साईवांगडा मशिदींत । तांची
चरणसेवा करीत । गुणगुणटाले तेन्ना भगवद्गीता ॥३०॥ गीतेचो चवथो अध्याय । जिवेक घालून दिल्लो वेवसाय ।
हातांनी चेपीत साईचे पांय । पळयात अजाप घडलें कसलें ॥३१॥ भूत-भविश्य-वर्तमान । साईसमर्थाक सगल्याचें
ज्ञान । नानांक गीतेचो अर्थ समजावन । सांगचो अशें दिसलें मनांत ॥३२॥ ज्ञानकर्म-संन्यासन । ब्रह्मार्पणयोग
अध्यायाचें पठण । नानांची ती अस्पश्ट गुणगूण । केली कारण प्रस्नाक ॥३३॥ “सर्व कर्मांखिलें पार्थ” । जाता
ज्ञानी परिसमाप्त । सोंपतकूच हो त्रयस्त्रिंशत । “तद्विद्धि प्रणिपात” चलिल्लो ॥३४॥ हो जो श्लोक चवतिसावो ।
थंयच पाठाक आयलो विसावो । बाबांच्या मनांत प्रस्न विचारचो । निजबोध सांगचो नानांक ॥३५॥ म्हणलें नाना
कितें गुणगुणटा । असो गालांत कितें पुटपुट्टा । म्हण मोट्यान जें म्हणटा । येवंदी आयकूंक म्हाकाय ॥३६॥

१. कळोवणी. २. याद. ३. काम. ४. भगवद्गीता, अ. ४ थो. ५. सगल्या कर्मांची परिसमाप्ती ज्ञानांत जाता. ६. भगवद्गीता, अ. ४, श्लोक ३३ वो.
७. जाचे सुरवातीक ‘तद्विद्धि प्रणिपातेन’ अशें आसा त्या श्लोकाचें पठण सुरू जालें. (भगवद्गीता, अ. ४, श्लोक ३४ वो.)

श्रीसाईसच्चरीत॥

म्हणपाक सांगतकूच आज्ञे प्रमाण । श्लोक म्हणलो चारूय चरण । बाबांनी विचारलें अर्थ निवेदन । स्पश्टीकरणा
सयत ॥३७॥ तेन्ना ते नाना नमळायेन । हात जोडून प्रसन्न मनान । म्होंवाळ उतरांनी प्रत्युत्तर म्हणून । सांगीत भगवंत
मनोगत ॥३८॥ आतां हो साई-नाना संवाद । जावपाक सगल्यांक स्पश्ट । मूळ श्लोक पदप्रपद । घेवया उतारो
गीतेंतल्यान ॥३९॥ कळपाक प्रस्नाचें वर्म । तशेंच संतांचे मनोधर्म । करचो दिसता असो उपक्रम । जातूंतल्यान
येतलो निश्चम अर्थ हातांत ॥४०॥ आदींच संस्कृत भास दुर्गम । साईक कशी जाली सुगम । अजापान करताले
प्रस्न सधर्म । ज्ञान हें अगम्य संतांचें ॥४१॥ केलो संस्कृत अभ्यास केन्ना । वाचली तांणी गीता केन्ना । वा
आशिल्ले वरी जल्मा सावन जाणा । करताले प्रस्न तांकां तसोच ॥४२॥ श्रोत्यांचें जावचें समाधान । येवची मूळ
श्लोकाची कल्पना म्हणून । सांगतां प्रत्यक्ष भगवंतवचन । थारतलें जें आदार विवेचनाक ॥४३॥ “तद्विद्धि प्रणिपातेन,
परिप्रश्नेन सेवया । उपदेक्ष्यांती ते ज्ञानं, ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः” ॥४४॥ हो तो गीतेचो मूळ श्लोक । भाशे प्रमाण अर्थ
देख । टिकाकारूय जाले अनेक । ते एकवाक्यात्मक समस्त ॥४५॥ नानाय व्हडले बहुश्रूत । गीता भाश्य पारंगत ।
सांगपाक लागताले पदपदार्थ । यथा प्रख्यात अर्थ श्लोकाचो ॥४६॥ रोसाळ म्होंवाळ उतरांतल्यान । नाना भोव
नमळायेन । अन्वय अर्थ हाडून ध्यानांत । अर्थ निवेदन करताले ॥४७॥ म्हणलें गुरूचरणीं प्रणिपात । गुरूसेवेक
ओंपी जो जिवीत । प्रस्नांत बी आदरवंत । ज्ञानी त्या ज्ञाना खातीर उपदेशताले ॥४८॥ सारांश कृष्ण कृपामुर्ती
साक्षात । अर्जुनाक ज्या प्रेमान सांगीत । गुरूसेवा गुरू प्रणत । दिवपी ही ज्ञान इश्टागत ॥४९॥ अर्जुना अशा

१. श्रीसाईबाबा आनी नानासाहेब हांचे मदलें उलोवप. २. बरोवन काडिल्लो ग्रंथ वा उलोवपाचो भाग. ३. दुबावा विरयत. ४. कठीण. ५. सोंपी. ६. सारक्या
गुणांचे. ७. भगवद्गीता, अ. ४, श्लोक ३४ वो. ८. विस्कटावणी करपी. ९. जायत्या विशयांची थोडी थोडी म्हायती आशिल्ले. १०. नमस्कार. ११. नमळाय.

श्रीसाईसच्चरीत॥

मार्गान वतकर । तत्व दाखोवपी ज्ञानी तुजे खातीर । दाखयतलो ज्ञानाचो रस्तो बरोबर । बाबा इतलोच अर्थ हांव जाणटां ॥५०॥ शांकरभाश्य आनंदगिरी । शंकरानंदी व्याख्या श्रीधरी । मधुसूदन नीलकंठधारी । उपदेश रीत ही देवाची ॥५१॥ पयल्या दोन चरणांचो अर्थ । मानून घेत साईं समर्थ । मात फुडल्या श्लोकाचो अर्थ । साईं जो सांगीत तो आयकात ॥५२॥ हेरूय 'भक्तचकोरण' । साईं मूखचंद्र पळोवन । करपाक अमृतकण सेवन । आस धरून रावताले ॥५३॥ म्हणलें "नाना तिसरो चरण । परत घे लक्षांत पूर्ण । 'ज्ञान' उतरा फाटलो जाण । अवग्रह हाड अर्थाक ॥५४॥ हें हांव कितें उलयतां विपरीत । अर्थाचो कसो करतां अनर्थ । असत्य व्हय आदलो भाश्यार्थ । अशेंच निरर्थ मानूं नाका ॥५५॥ ज्ञानी आनी तत्वदर्शी । ज्ञान उपदेशता अशें जें म्हणशी । थंय अज्ञान पद जेन्ना घेशी । घेतलो यथार्थ ज्ञान ॥५६॥ ज्ञान न्हय उतराचो विशय । कशें जातलें तें उपदेश्य । म्हणून ज्ञान उतराचो 'विपर्यय' । घे मागीर ताचो अणभव ॥५७॥ आयकलो तुजो ज्ञान-पदार्थ । अज्ञान घेतकूच कितें रे 'वेंचीत' । 'अज्ञान' उच्चारानचो विशय जायत । ज्ञान हें अवर्णनीय स्वता ॥५८॥ वार रेवडायता गर्भाक । वा धुल्ल हारशाक । बिबूत धांपता उज्याक । तशेंच अज्ञान ज्ञानाक ॥५९॥ अज्ञानान धांपिल्लें ज्ञान । सांगलें हे 'गीतेंत' भगवंतान । अशें जातकूच अज्ञान निरसन । परजळटा ज्ञान स्वताच ॥६०॥ सिद्ध स्वता हें ज्ञान । शुद्ध उदक जें धांपलां शेळ्यान । हो शेळो काडटलो जो विद्वान । मेळटलें ताका उदक नितळ ॥६१॥ जशें चंद्रसूर्याचें गिराण । ते दोगूय सदांच प्रकाशमान । राहू केतू आड येवन । हाडटात आडखळ पळोवप्याक ॥६२॥ जायना बादा चंद्रसूर्याक । आडखळ फकत आमचे नदरेक । तशेंच ज्ञान

१. चान्याची वाट पळोवपी एक सुकणें. २. बदल. ३. निवडप. ४. भगवद्गीता, अ. ५, श्लोक १५.

श्रीसाईसच्चरीत॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ अध्याय ३९ ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 आसता निर्बाध । स्वयंसिद्ध आपले सुवातेर ॥६३॥ दोळे घेतात पळोवन । तांची पळोवपाची शक्त तें ज्ञान । वयर
 पड्डो वाडटा तें अज्ञान । ताचें निरसन गरजेचें ॥६४॥ तो पड्डो कुशीक काडात । कुशळटायें पयस सारात ।
 देखणी शक्त प्रगट करात । झाडून काळोख अज्ञानाचो ॥६५॥ पळयात हें सकल दृश्यजात । अनिर्वचनीय
 मायाविजृंभित । हेंच अनादी अज्ञान अव्यक्त । अज्ञानविलसीत तें हेंच ॥६६॥ ज्ञान ही वस्त वळखुपाची । न्हय ती
 विशय उपदेशाची । नमस्कार, परिप्रस्न सेवा हींच तीं । साधनां गुरूकृपेचीं ॥६७॥ विश्वाचें सत्यत्व महाभ्रम । हेंच
 ज्ञान आवरण तम । निरसून वच्चें पडटा प्रथम । प्रकट्टा तेन्ना प्रज्ञान ब्रह्म ॥६८॥ संवसारबीज जें अज्ञान ।
 दोळ्यांत पडटकूच गुरू कृपेचें अंजन । पयस जाता मायेचें आवरण । उरता तें ज्ञान सभावीक ॥६९॥ ज्ञान हें न्हय
 साध्य । तें आदींच स्वयंसिद्ध । हें आगम निगम प्रसिद्ध । अज्ञान हो विरोध ज्ञानाक ॥७०॥ देव-भक्ता मदीं जें
 भिन्नपण । हेंच मूळ अज्ञान विलक्षण । त्या अज्ञानाचें निरसन । जातकूच उरता ज्ञान पूर्ण ॥७१॥ दोरयेंत दिसता
 सोरपाचें जनन । हें शुद्ध स्वरुपाचें अज्ञान । स्वरूप उपदेशान अज्ञानाचें निरसन । उरता तें ज्ञान दोरयेचें ॥७२॥ भितर
 भांगर वयर काट । कळमेच्या पोटांत लखलखाट । पूण तो जावपाक प्रगट । लागता गरज उज्याचीच ॥७३॥
 मायामूळ देहजनन । दैवाच्या ताब्यांत देहाचें चलन । द्वंद्वांतल्यान सगलीं अदृष्ट अधीन । देह अभिमान
 अज्ञान ॥७४॥ म्हणून जे स्वता निरभिमान । तांकां ना सूखदुख्खाचें भान । विरता जेन्ना अहंकाराचें स्फुरण ।
 तेन्नाच अज्ञान निरसन ॥७५॥ स्वस्वरुपाचें अज्ञान । तेंच मायेचें जल्मस्थान । जातकूच गुरूकृपा, मायेचें निरसन ।
 १. कसलीच बादा नासतना. २. जें दिसता तें. ३. पयलीं. ४. गुप्त स्थितींतल्यान भायर येवप.
 ५. पयस जावप. ६. जल्म. ७. कळम. ८. दैव, पळोवंक नाशिल्लें.
 ॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ५३९

स्वरूपज्ञान आपसूक ॥७६॥ एके भगवद् भक्ती वीण । कित्याक हेर साधनांत शीण । ब्रह्मदेव पसून मायेचे अधीन ।
भक्तीच सोडवण ताकाय ॥७७॥ जावची कित्याक ब्रह्मसदनप्राप्ती । भक्ती बगर ना मुक्ती । थंयूय चुकल्यार
भगवद्भक्ती । पडटा तो पुनरावृत्तींत ॥७८॥ तरी जावपाक मायानिरसन । उपाय एक भगवद्भजन । भगवद्भक्ताचें
जायना पतन । संवसार बंधनूय नासता ताका ॥७९॥ लोक म्हणटात माया लटकी । पूण ती आसा महाचेटकी ।
ज्ञानवंताक फटयता घटको घटकीं । नाचयता भक्तांक चुटकेचेर ॥८०॥ जंय फसता ज्ञानसंपन्न । थंय तिगता
भाविकजन । कारण ते सदांच हरिचरणीं प्रपन्न । ज्ञानअभिमानधन ज्ञानी ॥८१॥ म्हणून जावपाक मायातरण । धरचे
एक सद्गुरूचरण । वच्चें तांकां अनन्य शरण । भवभंय हरण तत्काळ ॥८२॥ अवश्य येतलें येवं मरण । मात हरीचें
जावचें न्हय विस्मरण । इंद्रियांक आश्रमवर्ण आचरण । मनांत हरीचरण चिंतचे ॥८३॥ रथ जसो जुंपतकूच
घोड्यांनी । तशेंच हें शरीर इंद्रियांनी । निग्रह मनाच्या दृढ लगामांनी । बुद्दी करता आपल्या हातान ॥८४॥ मन
संकल्प विकल्प भरीत । धांवता मेळत तशें उडत । बुद्दी ताका स्वनिश्चयान निवारीत । आवरता लगाम
निजसत्ता ॥८५॥ बुद्दी सारको कुशळ नियंता । असो सारथी रथांत आसतां । रथस्वाम्यांक कसली चिंता । करता
वेव्हार स्वस्थ चिंतान ॥८६॥ देहगत सकल कार्य । हें बुद्दीचें आपलें कर्तव्य । अशी मनाक लागतकूच संवय ।
वेव्हार सगले हिताचे ॥८७॥ उतर स्पर्श रूप आदीकांक । अशे विशय लागतकूच इंद्रियांक । लागतलो शक्तीक्षय
जावपाक । भिरांत पतनाची पावला पावलार ॥८८॥ उतर स्पर्श रूप आदीकांक । पांच विशयांतलें जें जें सूख । तें
तें अखेरेक सगलें असूख । परम दुख्ख अज्ञान ॥८९॥ उतरांच्या सुखाक भुलता हरण । वगडायता अखेरेक आपलो

प्राण । स्पर्शाची गोडी चाखता १वारण । सोंसता आकर्शण अंकुशाचें ॥९०॥ रुपाचे गोडयेक भुलता २पतंग । मरता जळून आपलें आंग । नुस्तें भोगता रसविशयभोग । मुकता अचकीत जिवाक ॥९१॥ फुलाच्या परमळांत जावन गुंग । भितर घुसपून पडटा ३भृंग । एक एकल्या कडेन इतलो प्रसंग । भिरांकूळ एकवट पांचांचो ॥९२॥ हे स्थीर जलचर ४पंखी । हांची खबर आसुनूय दुख्ख स्थिती । ज्ञानी मनिसूय विशयोन्मुखी । अज्ञान तें कसलें आनीक ॥९३॥ अज्ञाननाशान ५विशयविमूख । जातकूच जातलो ६उन्मनीं ७हरीख । जीव ज्ञानस्वरूप उन्मूख । मेळटलें सूख आत्यंतीक ॥९४॥ चित्तान करात हरिगुरुचिंतन । कानांनी करात चरित्रश्रवण । मनांतल्यान करात ध्यान आख्यान । नामस्मरण जिवेन ॥९५॥ चरणीं हरिगुरुग्राम आगमन । ताच्या निर्माल्याचो वास नाकांतल्यान । हातांनी वंदात ताचे चरण । दोळ्यांनी घेयात दर्शन ताचें ॥९६॥ अश्यो ह्यो सकल इंद्रियवृत्ती । तांचे विशीं लायतकूच प्रीती । धन्य त्या भक्तांची स्थिती । भगवद्भक्ती कसली दुसरी ॥९७॥ सारांश समूळ अज्ञान लुकसाण । उरता तें ज्ञान सिद्ध जाण । अशें ह्या श्लोकाचें श्रीकृष्णराणान । सांगलें हृद्गत अर्जुनाक ॥९८॥ नाना मूळचेच विनयसंपन्न । आयकून गोड हें निरुपण । पांयांचेर घालून लोटांगण । वंदिले चरण दोनांय हातांनी ॥९९॥ मागीर करीत प्रार्थना श्रद्धापूर्वक । म्हणलें घालयात म्हज्या अज्ञानाक । घालयात म्हज्यांतल्या अहंकाराक । योग्य ख्यास्त करून ॥१००॥ सातवीकतायेची हौस वयलेचाराक । दुबाव कायम आसलोच मनांत । सोंसना अपमान कसोच । अज्ञान दुसरें कसलें आनीक ॥१०१॥ पोटांत प्रतिश्ठेचें भारी तेज । दाखयता वयलेचाराक ध्यानाचो ज्ञेत । कामक्रोधान जळटा

१. हती. २. दिव्याचेर झोंपय मारपी पाखो. ३. भंवरो. ४. पांखरूं. ५. फाट करतकूच. ६. अध्यात्मांतली एक श्रेष्ठ अवस्था. ७. खुशालभरीत.

५४९

मनांतले मनांत । अज्ञान दुसरें कसलें आनीक ॥१०२॥ भितरल्यान सकल कर्मां नश्ट । भायर मिरोवया ब्रह्मनिश्ट ।
आचारहीन विचारभ्रश्ट । अज्ञान दुसरें कसलें आनीक ॥१०३॥ बाबा तुमी कृपाघन । कृपेचें उदक शिंपडून । उडयात
हो अज्ञान हुलोप पालोवन । जातलों तातूंतल्यान धन्य हांव ॥१०४॥ नाका म्हाका ज्ञानाच्यो गोश्टी । घालयात
म्हज्यो अज्ञानकोटी । दवरात म्हजेर कृपादृश्टी । तेंच म्हाका सूखसमाधान ॥१०५॥ साई सप्रेम करुणाघन । नानांक
निमताक मुखार करून । तुमकां आमकां सगल्यांक लागून । केलें हें गीता अर्थाचें प्रवचन ॥१०६॥ गीता भगवंताचें
वचन । म्हणून हें प्रत्यक्ष शास्त्र जाण । कालत्रयी हाचें प्रमाण । अपमान केन्नाच जावचो न्हय ॥१०७॥ पूण भोवूच
विशय आसक्त । वा जो खरो जिवनमुक्त । ह्या दोगांकूय लागना शास्त्र अर्थ । जल्म हो मुमुक्षूं खातीर ॥१०८॥
विशया कडेन बांदून उरलों । केन्ना हांव मुक्ततेक पावतलों । अशें जो मुमुक्षू म्हणटलो । शास्त्रां हीं ताका
सांबाळूंक ॥१०९॥ पळोवन अशा भक्तांक । संत जेन्ना येतात काकुळटेक । काडून कसल्या तरी निमताक ।
प्रगट्टात उपदेश करपाक ॥११०॥ देव वा गुरू पळयात । भक्तांच्या पूर्ण ताब्यांत रावतात । भक्तकल्याणाचो भार
घेतात । निवारतात ताचीं संकश्टां ॥१११॥ आतां एक दुसरें ल्हान । करतां साईचें वृत्त कथन । स्मरण कसल्याय
कार्याचें कशे तरेन । दिताले करून आपसूक ॥११२॥ आसूं व्हड वा तें ल्हान । कळना केन्ना खरें कारण । कार्य मात
हळूच घेतात करून । सुलूस पसून दिनात लागपाक ॥११३॥ आपसूक कसलेंय काम । येवचें करचो उपक्रम । ना
मूळ कारण निर्देश, ना नाम । सहज संभ्रम आनीक ॥११४॥ “उलयतलो तो करतलो व्हय । गर्जतलो तो पडटलो

१. खातीर. २. भूत, भविष्य, वर्तमान हे तिनूय काळ. ३. मोक्षाची इत्सा धरपी.

५४२

व्हय” । हे पारंपारीक म्हणीचो प्रत्यय । आडखळी बगर दिता साई ॥११५॥ बाबां सारक्यो अवतारमुर्ती । परोपकारा खातीर येतात जगतीं । जातकूच इत्शीत कार्याची समाप्ती । जातात विलीन अव्यक्तांत ॥११६॥ आमकां ना खबर मूळ कारण । खंयच्यान आयल्यात, नकळो गमन । कित्याक आमी जाल्यात निर्माण । हेत कितें ह्या जल्माचो ॥११७॥ खुशालकायेन जीण सारली । फुडें मरणाची वेळ आयली । इंद्रियां सगलीं थकलीं भागलीं । तरीय सुचलोना सुविचार ॥११८॥ माता भाव घरकान्न पूत । इश्ट घरचीं आसतना फुड्यांत । प्राण वता तो दोळ्यांनी पळयतात । तरीय येना सुविचार मनांत ॥११९॥ तशे नासले संतजन । ते पूर्ण सावधान । अंतकाळाचें पूर्ण ज्ञान । खबर तांकां मरण तांचें ॥१२०॥ देह आसा मेरेन भोव प्रेमान । भक्तां खातीर झिजतात देहान । देह मरणा वेळार पसून । भक्तहिता खातीर लायतात ॥१२१॥ देह दवरचे पयलीं । कोण बांदतात समाधी आपली । फुडें थंय मेळची विश्रांती । कुडीक आपले ह्या हेतान ॥१२२॥ तशेंच पळयात बाबांनी केलें । पूण तें पयलीं ना कोणाक कळळें । समाधी मंदीर बांदून घेतलें । अगाध ही करणी तांची ॥१२३॥ धनीक व्हडले नागपूरचे । बापूसाहेब बुट्टी नांवाचे । तांच्या हातान हें स्मारक बाबांचें । उबें केलें पळयात बाबांनी ॥१२४॥ बापूसाहेब परमभक्त । साईचरणीं सदांच अनुरक्त । आयले आपल्या घरच्यां सयत । रावले शिरडींत सेवेक ॥१२५॥ धरून साईचरणां कडेन हेत । रावले थंयच नित्य सेवेंत । फुडेंय तशेच नित्य अंकीत । रावचें दिसलें शिरडीक ॥१२६॥ आयलें पळयात तांच्या मनांत । घेवची एखादी सुवात विकत । बांदची ल्हानशी इमारत । स्वतंत्रपणान रावचें थंयच ॥१२७॥ हांगा हें पेरलें मूळ बीज । ताचोच रूख हें देवूळ आयज । दृश्य स्मारक भक्तकाज । साईम्हाराज प्रेमाचें ॥१२८॥ कशी कशी हाचे

बांदणेक । सुरवात जाली उपक्रमाक । कशें आयलें हें आकाराक । खबर सगली आयकात ॥१२९॥ विचार हे अशे
मनांत । माळयेर दीक्षितांच्या घरांत । आसतना बापूसाहेब न्हिदेंत । पळयलो दृश्टांत मौजेचो ॥१३०॥ थंयच एका
हांतरुणांत । माधवरावूय आसतना न्हिदेंत । तांकांय तोच दृश्टांत । परम विस्मीत दोगूय ॥१३१॥ बापूसाहेब सपन
पळयता । बाबा तांकां आज्ञा करता । तुमीय तुमचो वाडो म्हणटा । देवळा सांगातान बांदचो ॥१३२॥ जायनाच फुडें
हो दृश्टांत । बापूसाहेब जाले जागृत । उठून बसले हांतरुणांत । लागले चिंतपाक सपन ॥१३३॥ हे वटेन अशें
चलिल्लें आसतना । माधवरावांक आयकले रडटना । बुट्टीन तांकां उठयले तेन्ना । न्हीद तांची मोडली ॥१३४॥
विचारलें रडपाचें कारण । सांगलें तेन्ना माधवरावान । म्हणलें श्रींचीं उतरां प्रेमळ आयकून । आयलें म्हाका रडपाक
खोसयेना ॥१३५॥ आयलो भरून गळो । आडावपाक जालोना उमाळो । ताचोच परिणाम हो सगलो । फुटलो
आवाज रडपाचो ॥१३६॥ येवन बाबांनी म्हजे सरेन । दिली आज्ञा स्पश्टपणान । वाडो, देवूळ जावं दी बांदून । इत्सा
पूर्ण करतलों सगल्यांच्यो ॥१३७॥ बापूसाहेब अजापले मनांत । दोगांकूय एकूच दृश्टांत । मन जालें दुबावा विरयत ।
कार्य व्हरपाक मुखार ॥१३८॥ बुट्टी स्वता गर्भगिरेस्त । वाडो देवूळ बांदपाक समर्थ । माधवराव फकत सूखवस्त ।
एकूच दृश्टांत दोगांकूय ॥१३९॥ जुळ्ळीं सपनां दोगांयचीं । आयली भरती खोसयेची । रुपरेखा थारायली बांदकामाची ।
दिली मान्यताय काकांनी ॥१४०॥ आसूं, दुसऱ्या दिसा सकाळीं । तिगूय आसतना बाबां लागीं । बाबा नित्य
प्रेमसमेळीं । तोंड पळयताले शामाचें ॥१४१॥ शामान म्हणलें देवा हो खेळ । कितें आसा तुजो नकळ । न्हिदूय
पडपाक दिना निश्चळ । थंयसरूय लायतात बडबडे आमकां ॥१४२॥ तेन्ना बाबांनी तें आयकून । कानांचेर

१. माधवराव देशपांडे. २. हरी सीताराम दीक्षित. ३. शांत.

आपल्या हात धरून । म्हणलें “आमी हे आसात हांगाच बसून । म्हणूं दी कोणूय कितेंय ॥१४३॥ आसूं, मागीर ते येवजणेक । दवरली बाबांचे मान्यतायेक । जाली आज्ञा मुखार व्हरपाक । काम वाड्याचें आनी देवळाचें ॥१४४॥ माधवरावांनी घेतलो फुडाकार । जालो तळमाळो, तळघर । तशीच जाली बांय तयार । काम हें पावलें इतले मेरेन ॥१४५॥ व्हाळाचेर वता आसतना । वा थंयच्यान परत येतना । जनेलां, दरवज बसयतना । बाबा पळयताले कवतुकान ॥१४६॥ सांगताले बोटांनी करून खुणो । खंय कसो बसोवचो फातर गुणो । खंयचे कुडीचो कसो फुडो । सोबाय वाडोवपाक देवळाची ॥१४७॥ फुडें कार्यकारणां निमतान । बापूसाहेब जोगांच्या हातांतल्यान । जावपाचें आसलें फुडलें काम । म्हणून दिलें तें तांचे कडेन ॥१४८॥ अशें काम पावतना पुर्णत्वाक । कल्पना एक सुचली बुट्टींक । भितरूच बांदून गाभारो आनीक । दवरचो मुरलीधराक तातूंत ॥१४९॥ कल्पना जरी आयली मनांत । विचारले बगर बाबांचें मत । बुट्टी कितेंच करिनासत । आज्ञे बगर गुरुवर्यांचे ॥१५०॥ हो तर तांचो नित्यनेम । मान्यताय बाबांची हेंच वर्म । नासलें अशें एकूय काम । ताचे बगर उपक्रम जांचो ॥१५१॥ कित्याक जावचें मदीं दालन । कितें आसा ताचें प्रयोजन । दोनूय वटांतल्यो वणटी मोडून । करचो स्थापन मुरलीधराक ॥१५२॥ दालनाचें जावचें देवालय । बापूसाहेबांचो मनोदय । पूण विचारचो बाबांचो आशय । आसल्यार करचें दुबावा विरयत ॥१५३॥ म्हणून सांगलें माधवरावांक । विचारून पळोवंक बाबांक । मागीर लागुया फुडल्या कामाक । मानवतलें देवाक तशे तरेन ॥१५४॥ बाबा भोंवडेर आसतना । वाड्या सरेन आयले जेन्ना । दारा लागीं पावले तेन्ना ।

१. हेत. २. साईबाबांक.

विचारलें तांकां शामरावान ॥१५५॥ देवा बापूसाहेब सांगता । दालनाच्यो वणटी मोडुया म्हणटा । थंय स्थापन करूंक सोदता । कृष्णमुर्ती मुरलीधराक ॥१५६॥ चौक मदीं बांदुया । शींवासन थंय करुया । ताचेर मुरलीधराक बसोवया । दिसतले बेस बरे सोबीत ॥१५७॥ अशी बापूसाहेबांची येवजण । पूण जावचें तुमचे मान्यतायेन । देवूळ वाडो दोनूय अशे तरेन । जातले रोखड्यारोखडे ॥१५८॥ शामार्चीं हीं उतरां आयकून । बरें म्हणलें बाबांनी खोसयेन । “देऊळ जातकूच पूर्ण बांदून । येतां मरे हांवूय रावपाक” ॥१५९॥ लावन वाड्या कडेन नदर । बाबा करताले गजाली मधूर । “वाडो पूर्ण जातकर । दवरुया तो आमचे खातिरूच ॥१६०॥ थंयच आमी बसुया, उलोवया । थंयच आमी सगले खेळुया । प्रेमान एकामेकांक वेंगावया । सुकाळ भोगुया खोसयेचो” ॥१६१॥ आसूं, तेन्ना साईक । माधवराव अशेंय विचारीत । हीच जर आज्ञा निश्चीत । जाल्यार घालुया न्हय बुन्याद? ॥१६२॥ देवा बरो आसा वेळ । फोडपाक हाडुया मूं नाल्ल । “फोड फोड” म्हणटकूच तत्काळ । हाडून फोडलें श्रीफळ ॥१६३॥ आसूं, उपरांत जालो गाभारो । मुरलीधर देवाचो चौथरो । मुर्तीय सोबीत कोरांतपाचो । केलो श्रीगणेशा कारागिरांनी ॥१६४॥ फुडें आयलो असलो वेळ । बाबांक जालें दुखणें प्रबळ । लागीं पावलो अंतकाळ । लागली तळमळ भक्तांक ॥१६५॥ बापूसाहेब अस्वस्थ मनांत । आतां फुडें ह्या वाड्याची गत । कितें जातली नकळो निश्चीत । म्हणून जाली खंत तांकां ॥१६६॥ हाचे फुडें बाबांचे पांय । देवळाक ह्या लागत काय । लाखांनी रुपया मोडुनूय । अखेरेक ही आडखळ उपरासली ॥१६७॥ बाबांनी देह दवरतकर । कित्याक मुरलीधर वा घर । कित्याक वाडो वा मंदीर । गोंदळ मनांत बुट्टींच्या ॥१६८॥ फुडें कर्मधर्म संयोगान । निमाण्या वेळार साई आज्ञेन । जालें वाड्याच्या व्हड भाग्यान । मना

॥ अध्याय ३९ ॥
 सारकें सगल्यांच्या ॥१६९॥ “दवरात म्हाका ह्या वाड्यांत” । उतरां हीं निमाणीं बाबांच्या मुखांत । आयकतकूच
 सगले मनांत । जाले तेन्ना निश्चित ॥१७०॥ मागीर तें पवित्र साई शरीर । जालें त्या गाभाऱ्यांत स्थीर । वाडो जालो
 समाधीमंदीर । अगाध चरित्र श्रीसाईचें ॥१७१॥ धन्य भाग्य त्या बुट्टीचें । जांच्या घरांत स्वसत्तेचें । विसावलें शरीर
 श्रीसाईचें । नांव जांचें अतिपावन ॥१७२॥ आसूं, अशी ही कथा पावन । आयकून श्रोते सूखसंपन्न । हेमाड
 श्रीसाईनाथांक शरण । सोडूंक सोदिना चरण खीणभर ॥१७३॥ घडूं दी भोग इश्ट अनिश्ट । साई एक राखपी
 संतुश्ट । चलतकूच मार्गान यथोपदिश्ट । मेळटलें इत्शीत अचूक ॥१७४॥ कथा वक्तो आनी वदन । जंय साई
 समर्थ आपूण । थंय हेमाड खंयचो कोण । बेठोच टोपणनांवाचो ॥१७५॥ म्हणून फुडें जातली प्रेरणा । ते प्रमाणूच
 येतली कथा श्रवणा । वेळार जातली जी जी रचना । हुसको तिचो कित्याक आतांच ॥१७६॥ संतसज्जनांनो तुमच्या
 आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । गीताविशिष्टश्लोकार्थ
 निवेदन तशेंच समाधी मंदिर निर्माण नांवाचो हो एकुणचाळिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. योग्य.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ५४७

१. धन्य. २. जी मेळप अशक्य ती. ३. सदांच्या खर्चा खातीर लागपी शिधो.

पळोवचें भविश्योत्तर-पुराण । त्रिपुरारी कथन करी हें ॥१०॥ हीय सगली साईंची प्रेरणा । मात लोकीक रितीन निदर्शना । ताणेंच केली ही रचना । भक्तकल्याणा खातीर ॥११॥ म्हणुनूच दर म्हयन्याक । साईसमर्थ कथानक । हे श्रीसाईलीलावलीक । आयकतात श्रोते भोव प्रेमान ॥१२॥ तोच तो साई अनुमोदपी । तोच तो म्हाका बुद्दी दिवपी । तोच मूळ जिणेशक्त दिवपी । करता तोच कथा ताची ॥१३॥ हो हेमाड रचता आपले बुद्दीन । रावूं नाकात ह्या भ्रमान । म्हणून श्रोत्यांनो मागतां नमळायेन । मारूं नाकात माथ्यार गूणदोश ॥१४॥ गूण तरी ते साईंचे । दोश दिसले तरी तेय तांचे । हांव बावलें साईखड्याचें । आदारान नाचतां सुताच्या ॥१५॥ सुत्रधाराच्या हातांत सूत । ताका दिसतलें तें तें चित्र । रंगयाळें वा विचित्र । नाचयतलो तो चरित्रयुक्त ॥१६॥ आसूं, आतां हो प्रस्ताव । कसलो नवो कथानवलाव । उमळशीक लागिल्लो श्रोत्यांचो सभाव । गुरूभक्त गौरव तो गावया ॥१७॥ फाटलो अध्याय सोंपयतना । फुडल्या अध्यायाची कुरू जेन्ना । सांगतां म्हणिल्ली स्मरतली तेन्ना । याद जाली ती आतां आयकात ॥१८॥ आतां हें गोड आख्यान । श्रोत्यांनो आयकात सावधान । भक्तान प्रेमान घाल्यार जेवण । परम समाधान साईक ॥१९॥ आपल्या सानुल्याक दयाळू आई । तसो निजभक्तांक प्रत्यक्ष साई । आसूं खंयूय धांवत येई । पावयत कोण तांचे उपकार ॥२०॥ देहान वावुरताले शिरडींत । तरीय संचार तिनूय लोकांत । ह्या अर्थाचो गोड वृत्तांत । आयकात मन शांत दवरून ॥२१॥ एकदां साईचरणीं एकनिश्ठ । बाळासाहेब भक्तश्रेष्ठ । आवय जांची उपासतपासनिश्ठ । कल्याण मागताली सगल्यांचें ॥२२॥ एकवतां तिच्या हातांतल्यान । तरातरांचीं गेल्लीं घडून ।

१. येता. २. डहाणूचे मामलेदार बाळासाहेब देव.

उद्यापनां बगर उरिल्लीं अपूर्ण । फळ तांचें मेळपाक ॥२३॥ एकवत योग्य जातकूच पूर्ण । करचें पडटा उद्यापन ।
नाजाल्यार पदरांत पडना पुण्य । उरता अपूर्ण ताचे बगर ॥२४॥ एकवतां पंचवीस वा तिशेक । इतल्यांचें उद्यापन
करपाक । शंबर दोनशीं ब्राह्मणांक । आपयले देवांन जेवपाक ॥२५॥ म्हणून थारायली तीथ एक । उद्यापन हें
करपाक । देवांन बरयलें पत्र जोगांक । करची म्हूण विनंती बाबांक ॥२६॥ पळयात तुमी जर आयलेना । उद्यापन हें
पूर्ण जावचें ना । तरी मान्य करून ही प्रार्थना । करचे उपकार ह्या दीनाचेर ॥२७॥ हांव सरकाराचो सेवेकरी । पोटा
खातीर करतां चाकरी । तातुंतूच जमल्यार परमार्थ 'करी । जाणटात तुमीय पुरायेन ॥२८॥ इतलो पयस डहाणुच्यान ।
स्वता येवप म्हाका अशक्य म्हणून । धाडिल्लें आमंत्रण हें स्विकारून । येतले तुमी ही आस म्हाका ॥२९॥ अशें
बापूसाहेब जोगान । पत्र पुराय दाखयलें वाचून । म्हणलें बाबांक तुमी येवन । करात इत्सा पूर्ण देवांची ॥३०॥ शुद्ध
भावाचें आमंत्रण । बाबांनी पुराय घेतलें आयकून । म्हणलें “जाका म्हजें स्मरण । निरंतर ताची याद म्हाका ॥३१॥
लागना म्हाका गाडी घोडी । विमान वा आगगाडी । म्हाका उलो जो मारता आवडी । पावतां थंय हांव
रोखडोच ॥३२॥ तूं, हांव आनी तिसरो एक । तिगूय मेळून वचुया उद्यापनाक । धाडून दी असो 'लेख । जातलो
खुशाल आपोवपी” ॥३३॥ आसूं, बाबा जें जें उलयले । तें तें जोगांनी कळयलें । देव मनांत खुशाल जाले । प्रेमळ
उतरांनी ह्या बाबांच्या ॥३४॥ देवांचोय परम विस्वास । बाबा येतले हमखास । मात हें जेन्ना अणभवाक । येतलें तो
दीस भाग्याचो ॥३५॥ तरीय देवांक हाचीय जाणीव । शिरडी सोडून फकत तिनूच गांव । थंयसरूय चुकुनूच वताले

१. करतां. २. पत्र.

सईदेव । रावताले निरंतर शिरडींत ॥३६॥ चार-स म्हयन्यांनी दीस एक । मनांत आयल्यार वताले 'राहात्याक ।
केन्ना रुईक वा निमगांवाक । रावताले मात शिरडींतूच अखंड ॥३७॥ सोडल्यार हे गांव तिनूच । वचनासले आनीक
खंयूच । मागीर इतले पयस म्हजे सरेनूच । येतले कशे डहाणूक ॥३८॥ पूण ते पूर्ण लिला अवतारी । इत्सा जायत तशे
स्वच्छंद विहारी । येवप वचप हें 'लोकाचारी । भायर-भितरल्यान परिपूर्ण ॥३९॥ थंयच्यान हांगा जातलें येवप । वा
हांगाच्यान थंय वचप । हें सगलें आकाशांतल्यान जावप । परिपूर्ण पुरायेन सबाह्य ॥४०॥ बाबांक खंयची कठीण
वाट । ते भरल्यात स्थिरचरांत । तांकां कसलें येवप वचप । जाताले प्रगट इत्शे प्रमाण ॥४१॥ आसूं, हाचे आदीं
संन्याशी एक । एका म्हयन्याच्या अदमासाक । आयलो मेळूंक स्टेशन मास्तराक । कामाक डहाणू स्टेशनार ॥४२॥
तो गोशाळा प्रचारक । गोसंस्थेचो स्वयंसेवक । आयलो वर्गणी मागपाक । स्थिती सांपत्तीक सुदारपाक ॥४३॥
भेसान दिसतालो बंगाली । मास्तरान येवजण सांगली । सोय तुमची बरी जातली । वचात तुमी गांवांत ॥४४॥ थंय
आसात मामलेदार । मांडात तांचे कडेन हो विचार । मेळटले शेठ सावकार । लायतले हातभार कार्याक
तुमच्या ॥४५॥ एकले मामलेदारूच सरल्यार मुखार । हेरूय येतले करपाक आदार । पटी तुमची जमतली भरपूर ।
जातलें धर्मकार्य तुमचें फळादीक ॥४६॥ मास्तर उलयतात थंयच आसले । भायर घोड्याचें पावल वाजलें ।
मामलेदारूच स्वता हजर जाले । गेले देंवून स्टेशनांत ॥४७॥ मास्तरांक मेळपा खातीर । जेन्ना ते गेले भितर ।
संन्याशाक म्हणपाक लागले मास्तर । जाले पळयात हजर मामलेदार ॥४८॥ आतां तुमीच उलयात कितें तें ।

१. हे तिनूय गांव (राहाता, रुई आनी निमगांव) शिरडीच्यान २-३ मैलांच्या अंतराचेर आसात. २. लोकांक.

नशिबान मेळ्ळे तुमकां आयतें । संन्याशान तेन्ना तांकां सांगलें । कारण आपल्या येवपाचें ॥४९॥ दोगूय मागीर आयले भायर । बसले थंयच एका पेटलार । संन्याश्यान देवांक सांगली खबर । म्हणलें कार्य घडपाक जाय ॥५०॥ गोरक्षणाचें हें धर्मकार्य । मेळनासतना तुमचें सहकार्य । म्हज्या एकल्याच्यान हें कार्य । जातलें व्हय इल्लें तरी ॥५१॥ तुमी तालुक्याचे अधिकारी । हांव तर हो असो भिकारी । भोंवतां लोकांच्या दारोदारीं । वाटावपाक उपासमारी गोरवांची ॥५२॥ मेळ्ळ्यार तुमचो सांगात । कार्य म्हजें जातलें त्वरीत । मेळटले गोमातांचे आशिर्वाद । यश निर्विवाद तातूंतल्यान ॥५३॥ आयकून म्हणणें संन्याश्याचें । गांवांत असलेच तरेचें । कार्य चालीक लागलां वर्गणेचें । सांगलें तांकां देवांनी ॥५४॥ रावसाहेब नरोत्तम शेट । जांकां गरिबांची काकुळट । तांणी सध्या चलयल्या खटपट । वर्गणी जमोवपाची ते खातीर ॥५५॥ अशा वेळार तुमचे वर्गणेक । आदार कशे करतले लोक । येवपांत हांगा तुमची जाली चूक । पळोवया फुडें केन्ना तरी ॥५६॥ तरीय कांय दिसां उपरांत । येयात तुमी अशेच परत । तेन्ना दिवया तुमकां मदत । सध्या ना योग तुमकां ॥५७॥ आसूं, मागीर तो गेलो थंयच्यान । जाल्लो नासत म्हयनो पसून । आयलो परत टांग्यांत बसून । पावलो हडाणूक देवांगेर ॥५८॥ देवांच्या दारा मुखार । वकील परांजपे हांचें घर । थंयच टांगो थांबतकर । पळयलो देंवतना संन्याशाक ॥५९॥ हो तर हालींच आयिल्लो तोच । आयलो दिसता वर्गणेक रोखडोच । अशा दुबावीत मनांतूच । देवांनी सांगलें भुरग्यांक ॥६०॥ म्हयनो पसून जावंक ना । कित्याक परत आयलो कोण जाणा । सांगिल्लें कशें हाका कळना । हेंच कारण दुबावाक ॥६१॥ टांगो ताणें थंयच सोडलो । कांय खीण तसोच रावलो । मागीर देवांच्याच घरांत आयलो । आयकात कितें लागलो सांगपाक ॥६२॥ धा जावपाचो वेळ । जाल्लो

ब्राह्मण भोजनाचो वेळ । पळोवन देवांची धांवपळ । म्हणलें म्हाका ना ताकतीक पयशांची ॥६३॥ “आया हूं न पैसे के लिये । आज तो हमकू भोजन चाहिये” । देवांनी म्हणलें “आओ आनंद है । घर ये समझिये आपका” ॥६४॥ तेन्ना संन्याशी देवांक म्हणीत । “हमारे दो बच्चे हैं साथ” । “बहोत अच्छी है ये बात” । म्हणलें तांकां देवांनी ॥६५॥ आसलो जेवपाक कळाव । म्हणून तांकां विचारीत देव । “कहां आपका उतारा है बताव । जहां मैं तपासकूं भेजूं” ॥६६॥ “क्या जरूर कब मैं आऊँ । किस घंटे मैं हाजर रहूं । जब बोलोगे तब आता हूं” । लागलो संन्याशी सांगपाक ॥६७॥ “अच्छा बच्चे लेके साथ । बारा घंटे होनेके बखत । आओ भोजन पाओ संत” । सांगलें तांकां देवांनी ॥६८॥ आसूं, मागीर तो संन्याशी गेलो । ज्युस्त बारांक परत आयलो । तिगां सयत जेवपाक बसलो । जाले संतुष्ट त्या जेवणान ॥६९॥ जावन जेवणाची तयारी । ब्राह्मणांच्यो बसल्यो पंगती । सगल्यां वांगडा संन्याशाचीय तृप्ती । केली येजमान देवांनी ॥७०॥ वांगडाक दोगांक घेवन । आयलो संन्याशी आपूण जावन । तरी ताचें पूर्व प्रयोजन । पातळ्ळें आवरण मायेचें ॥७१॥ तातूंत हो कोण तरी सोयरो । जेवण करपाक आमगेर आयलो । इतलोच समज देवांचो जालो । दृढ जाली वृत्ती मोहाची ॥७२॥ अशे तरेन जालीं जेवणां । उत्तरापोशना शुद्ध आचमना । सुगंधशितळ उदक प्राशना । मुखशुद्धी दानां जालीं पूर्ण ॥७३॥ शिष्टाचार सुगंध फुलां । विडो अत्तर गुलाब दाना । दिलीं सगल्यांक आदर मना । व्हड खोशयेन देवांनी ॥७४॥ आसूं, मागीर अशे तरेन । सगले गेले घरा परतून । संन्याशीय वांगडच्यांक घेवन । गेले परत आपले सुवातेर ॥७५॥ जरीय आपयलेनात । तरीय ते वेळार येवन जेवीत । पूण देवांक दिसलेना ते बाबाच आसत । भरिल्लें मन तांचें दुबावान ॥७६॥ अशें जरी घडलें प्रत्यक्ष । तिगांकूय त्या

वाडले समक्ष । तरीय देव दुबावीत मनांत । आसले घेतूच साक्ष जोगांची ॥७७॥ आसूं, जातकूच उद्यापन पूर्ण ।
देवांनी जोगांक धाडलें पत्र । म्हणलें बाबांक विचारात । फसयले कित्याक आपणाक ॥७८॥ तुमीय वांगडा येतले ।
वळख कितेंय तरी दाखयतले । उलोवप आमचे कडेन जातलें । दिसचें ना कशें म्हाका अशें ॥७९॥ तरीय ही अशी
गत कित्याक जाली । म्हजीच कित्याक ही निरशेवणी केली । भोव उमळशिकेन वाट पळयली । आयलोना
अणभव कसलोच ॥८०॥ प्रेमान बाबांक आपयले तेन्ना । येतां म्हणिल्लें म्हाका शरणागता । पूण तें सगलें जालें
अन्यथा । कशें हें सर्वथा कळना म्हाका ॥८१॥ म्हजी येवपाची अडचण । बरयली पत्रांत भोव काकुळटेन । तरीय
कळटकूच तुमी येतले म्हूण । खूब बरें म्हाका दिशिल्लें ॥८२॥ आतां तुमी कसल्याय निमतान । येतले दिशिल्लें भेस
बदलून । पूण तशें आयलेंना घडून । दिसलें भोव अजाप ॥८३॥ जोगांनी तें सगलें वृत्त । साईचरणीं केलें निवेदीत ।
बाबांनी जावन अजापभरीत । आयकात कितें तेन्ना सांगलें ॥८४॥ “पत्रूच सांगता म्हज्या फुड्यांत । दिसतात
मनोवृत्ती त्या पत्रांत । वाच्चे आदींच निश्चीत । रावतात उब्योच साक्षात ॥८५॥ तो म्हणटा हांवें उतर दिवन ।
फटयलो ताका येतां सांगून । सांग ताका ताणेंच वळखुंकना म्हणून । जाल्यार आपयिल्लो कित्याक ॥८६॥
प्रत्यक्षांत हांगाच आसलों । तरीय उद्यापनाचें जेवून आयलों । दोगांक वांगडा घेवन गेल्लों । आदींच सांगिल्ले
प्रमाण ॥८७॥ आसलो जेवपाक वगत । तेन्ना पयलीं एकलोच सुसेगाद । याद कर तो मनीस संन्याशी भेसांत ।
पयलो प्रवेश अशे तरेन ॥८८॥ पळोवन आयलों वृत्ती अकल्पीत । पयशे मागतलों ही तुजी भिरांत । दिसूंक नासली
व्हय तुका मनांत । केलो पयस तुजो दुबाव ॥८९॥ येतलों फकत जेवपाक । वांगडा घेवन दोगांक । पाळो दिवन त्या

उतराक । जेवलौं ना व्हय तुमगेर ॥९०॥ पळय हांव म्हज्या उतरा खातीर । मरतलौं, पूण वच्चों ना नेगार । म्हज्या मुखांतलें उतर । जावचें ना फट केन्नाच' ॥९१॥ अशें सांगतकूच साईनाथान । जोग खुशाल काळजांतल्यान । वचना फुकट केन्ना साईवचन । अणभव हो सदांच सगल्यांचो ॥९२॥ फुडें मागीर हीच खबर । कळोवंक देवांक सविस्तर । जोगांनी एक धाडलें पत्र । भोव खुशाल मनान ॥९३॥ देवांनी जेन्ना पत्र वाचलें । साईप्रेमान दोळे भरले । दुशण दिलें म्हूण खंती जाले । खेपपाक लागले स्वताकूच ॥९४॥ धन्य बाबांचें महिमान । थूऽ म्हजो पोको अभिमान । पूण बाबाच संन्याशी हें अनुमान । कळना तेन्ना कशें जालेंना ॥९५॥ कारण बाबांक दिल्लें निमंत्रण । ताचे आदींच तांचें पयलें आगमन । तेंय तांच्याच कार्याक लागून । करून निमीत वर्गणेचें ॥९६॥ तांकां दिल्ली आपणें मुजत । कायं दिसांनी येवचें परत । तोच तो जर जेवण मागीत । वळखतलों कसो ते बाबाच म्हणून ॥९७॥ मात बाबांचें तें वचन । 'येतलों जेन्ना जेवपाक आपूण । आसतले आनीक दोग जाण' । भान ताचें हांव विसरलों ॥९८॥ बाबा दारांत आयिल्ले जेन्ना । दिशिल्ले जर 'ते' दोगूय तेन्ना । तेय फकत करपाक जेवणा । जाल्यार हांव नासलों फसपाचों ॥९९॥ पूण तो आयलो गोरक्षणा हेतान । वर्गणी जमोवपाच्या निमतान । ताचे उपरांत साईक आमंत्रण । धाडिल्लें तें उद्यापनाचें ॥१००॥ म्हणून असो घोळ जालो । तातूंतल्यान हो प्रकार घडलो । जरी दोगां वांगडा येवन जेवलो । तरी तो दिसलो 'अन्नार्थी' ॥१०१॥ नासतना वळख पाळख । जेवणा वेळार अशे आपसूक । घेवन येतकूच वांगडा दोगांक । दिसतले साईच कशे खात्रेन ॥१०२॥ पूण ह्या संतांची अशीच रिती । अघटीत लिला अद्भूत कृती ।

१. जेवणाची इत्सा धरून आयिल्लो.

भक्तांच्या घरची कार्यस्थिती । स्वताच थारायतात ते आदींच ॥१०३॥ जातकूच चरणीं भक्त तल्लीन । ताच्या शुभकार्याचें संपादन । अशेंच जाता अकल्पीतपणान । करणी अतर्क्य अशी संतांची ॥१०४॥ चिंतिल्लें दिता चिंतामणी । कल्पवृक्ष दिता येवजिल्लें मनीं । कामधेनू काम प्रसविणी । चिंतना भायलें दिता गुरूमाय ॥१०५॥ आसूं, हांगा बाबा निमंत्रीत । प्रगटत संन्याशाच्या रुपांत । मात तांची लिला अघटीत । येताले आपयनासतनाय बरेचदां ॥१०६॥ केन्ना फोट्याच्या रुपांत । केन्ना पार्थिव मुर्तिस्वरुपांत । अंतपार ना तांचे कृपेक । प्रगट्टाले स्वताच केन्नाय ॥१०७॥ ह्या अर्थाचो म्हजो अणभव । आयकल्यार श्रोत्यांक दिसतलो नवलाव । कळटलो साई लिलेचो प्रभाव । कथा ही अभिनव आगळी ॥१०८॥ ही कितें कथा, काय ही काणी । अशेय हिका म्हणटले कोणी । म्हणचें तें खुशाल तांणी । पूण ती आयकुपाक रावात तयार ॥१०९॥ आळस न्हीद तंद्री सोडून । जावन पूर्ण सावधान । आयकात कथा, दियात इतलेंच दान । जातलें तातूंत म्हजें समाधान ॥११०॥ गोंधळ खीण भिरकावन । स्वस्थचित्तां शांत मन । जाल्यारूच उपेगाक येतलें श्रवण । फुडें मागीर मनन निजध्यास ॥१११॥ थंयच्यान फुडें साक्षात्कार । मात ह्या सगल्याक श्रवणाचो आदार । तोच ह्या सगल्यांचो सार । खात्रेन भवपार तातूंतल्यान ॥११२॥ सन एकोणीसशें सतराक । फाल्गून शुद्ध पुनवेक । न्हिदेंत आसतना सपन एक । पडलें म्हाका फांतोडेर ॥११३॥ पळयात साईचें कृत्य । संन्याश्याचो करून भेस सोबीत । दिवन दर्शन म्हाका जागयत । सांगलें “जेवपाक हांव येतां आयज” ॥११४॥ सपनांतलें जागृतपण । तेंय फकत सपनूच पूर्ण । जागो जातकूच हांव कारण । लागलों स्मरण

१. जल्म दिवपी, माता.

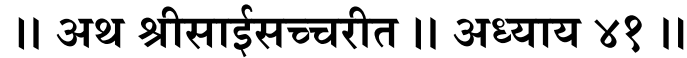
करपाक ॥११५॥ पळयलें दोळे उगडून । ना साई वा नासलो कोण । नासलों हांव जागृत इल्लो पसून । भास तो सगलो सपनांतलोच ॥११६॥ अशी जातकूच खात्री मनाची । याद करपाक लागलों सपनाची । केली उजळणी अक्षर अक्षराची । खीण पसून विसरनासतना ॥११७॥ “येतां हांव आयज जेवपाक” । साईच्या ह्या स्पश्ट उतरांक । आयकून खोस जाली मनाक । सांगलें घरकान्नीक रोखडेंच ॥११८॥ ध्यानीं मनीं साईचो ध्यास । हो तर सदांचोच अभ्यास । सात वर्सांचो जरी सांगात । अपेक्षा नासली येत म्हूण जेवपाक ॥११९॥ आसूं, दवरलें तिका सांगून । होळयेची आयज परब जाल्ल्यान । एक माप चडूच तांदूळ घालून । रांद जेवण रुचीक ॥१२०॥ हें इतलें सांगतकूच तिका । सांगचेंच पडलें कारणूय म्हाका । म्हणलें लाभपाचो आसा आमकां । सोयरो आयज एक जेवपाक ॥१२१॥ तिणें विचारलें तो कोण । तीय भरिल्ली उमळशिकेन । पूण हांवें सांगल्यार कारण । फकांडांक संद मेळपाची ॥१२२॥ हेंय हांव जाणटालों पूर्ण । तरीय जावचें न्हय फटिंगपण । म्हणुनूच पूर्ण श्रद्धेन । सांगलें खरें तेंच तिका ॥१२३॥ तरीय हें आसता श्रद्धेचेर । जसो जो मानतलो ताचेर । खरी आसूं वा फट ती खबर । हें तर पुरायेन मनाचेर ॥१२४॥ कितलेंय सांगलें जरी पटोवन । मानपाक तयार ना तिचें मन । बाबा इतले पयस शिरडीच्यान । येतले हांगा कित्याक ॥१२५॥ कसलें आमचें हें जेवण । कसलें हें होळयेचें पुजन । थंयचें रुचीक अन्न सोडून । खातले पचकें कित्याक हांगाचें ॥१२६॥ उतरां तिचीं तीं आयकून । हांवें म्हणलें तिका थांबोवन । दवरपाक इल्लें चडूच रांदून । त्रास तुका कसले आसात ॥१२७॥ प्रत्यक्ष साईच जावन सोयरो । म्हणिना हांवूय आमगेर येतलो । पूण कोण तरी येतलोच येतलो । अशें दिसता म्हाका खात्रेन ॥१२८॥ मागीर तूं कितेंय मान । म्हजे खातीर तोच साई

समान । येवं दी साई वा हेर कोण । जातलें सार्थ सपन म्हजें ॥१२९॥ आसूं, अशें जालें भाशण । ते मेरेन दनपारचो वेळ जावन । जालें यथासांग होळी पुजन । वाडल्यो पत्रावळी जेवणाक ॥१३०॥ पूत सुनो नातरां । धूव जांवय सगलीं जाणां । पंगतीक बसलीं आपापल्या पानां । घाल्यो रांगोळ्यो रंगयाळ्यो ॥१३१॥ तेच पंगतींत आनीक एक । पाट मांडलो मदलशीक । पान साई खातीर एक । वाडलें हेरांचे बरोबरीन ॥१३२॥ पाना भोंवतणीं रांगोळी । घाली सोबीत रंगयाळी । दरेकल्याक तांबयो पंचपात्र पळी । केली मांडावळ यथायोग्य ॥१३३॥ पापड सांडगे कोशिंबीर । वाडलीं लोणचीं रायतीं सुंदर । तरातरांची भाजी खीर । जाली तयारी भोवतेक ॥१३४॥ बारांचो वगत जाल्लो पळोवन । तयार जाले सोवळीं न्हेसून । बसले सगले पानार येवन । तरीय आयलोना परकी कोणूच ॥१३५॥ सगलीं पानां गेलीं भरून । वाडलें शीत पोळी वरण । रितें मदलें पान सोडून । नासलो थंय उणाव कसलोच ॥१३६॥ कोणूय सोयरो वा पांथस्थ । येत म्हूण पळयताले वाट । उपरासलो दुबाव म्हज्या मनांत । तिश्टप तरी कितलें म्हूण ॥१३७॥ म्हणून घाली दाराक आडी । अन्नशुद्धी वाडली रोखड्यारोखडी । वैश्वदेव निवेद्य आवडी । पावलो वेळ जेवणाचो ॥१३८॥ जेवणाची जावचीच आसली सुरवात । वाजलीं दारार पावलां अचकीत । “रावसाहेब खंय” अशें विचारीत । बसले वचून सोंप्यार ॥१३९॥ हांवूच गेलों दारांत । कोण आसुंये आयलें मनांत । घालो हळूच खिळयेक हात । दिसले दोग जाण सोंपणांचेर ॥१४०॥ तांचे मदले एक अल्लीमहमद । दुसरे संत मौलाना-शाग्रीद । इस्मू मुजावर नामाभीध । हांसतमूख ते दोगूय ॥१४१॥ पानां वाडून मंडळी बसली । जेवणाची तयारी पळयली ।

१. सोडलें जाल्यार. २. शिश्य. ३. नांव.

पळोवन अल्लीन विनंती केली । त्रास दिले माफ करात ॥१४२॥ दिसता तुमी आमकां लागून । आयले उठून पाना
वयल्यान । तुमचे खातीर जेवप थांबोवन । उरल्या अडकून थंय पंगतूय ॥१४३॥ तरी घेयात ही तुमची वस्त । मेळटां
हांव काडून फुरसत । सांगतां नवलाव अती अद्भूत । पुरायेन हे विशींचो मागीर ॥१४४॥ अशें म्हणून पोतयेंतल्यान ।
अल्लीन एक पार्सल काडून । मेजाचेर तें मुखार दवरून । लागलो आपुणूच उगडपाक ॥१४५॥ सोडटकूच कागदाचो
वयलो थर । दिसली साईची मुर्ती भितर । म्हणलें घे ही तुजे कडेन दवर । आयक इतलेंच सांगणें म्हजें ॥१४६॥
पळयतकूच फोटू साईचो । आंगार म्हज्या फुल्लो कांटो । तसोच तो कपलाक लायलो । जालें सद्गतीत
अंतस्कर्ण ॥१४७॥ दिसलो व्हड चमत्कार । ही साईची लिला विचित्र । दिसलें म्हाका केलो पवित्र । दाखोवन
आगळें हें चरित्र ॥१४८॥ लागली उमळशीक मनांत । खंयच्यान हो फोटू हाडलो आसत । तो म्हणटा घेवन विकत ।
हाडला आपणें दुकानांतल्यान ॥१४९॥ फुडें मागीर ते दोगूय जाण । उबे रावलेनात खीण पसून । म्हणलें आतां
वतात आपूण । करात जेवण सुसेगाद ॥१५०॥ आतांच हे कथेचें कारण । सांगपाक गेल्यार विनाकारण । उरतलें
सगल्यांचें जेवण । म्हणून सांगतां सवकास ॥१५१॥ म्हाकाय तें दिसलें योग्य । फोटू येवप हो योगायोग । दिसलो
म्हाका तो सुयोग । उलयलों मानीत उपकार ॥१५२॥ बरें आतां येयात परतून । आमीय फुडें करुया निवेदन । फोटू
हांगा येवपाचें कारण । गरज आयजूच पडली कित्याक ॥१५३॥ आसूं, ते वयतकूच मागीर । साई खातीर केल्ल्या
पानाचेर । रांगोळी घाल्ल्या त्या पाटाचेर । दवरलो फोटू तो व्हरून ॥१५४॥ सुखावलें सगल्यांचें मन । अतर्क्य साईचें
विंदान । अशा कारणान करून आगमन । केलें वचन सत्य सपनांतलें ॥१५५॥ आयलोच जाल्यार कोणूय अतिथी ।

येवन थंय बसतलो पंगती । हीच आस्त जाचे चिर्तीं । अजाप कितलें हें ताचे खातीर ॥१५६॥ पळोवन चित्रांतली मूर्त
सोबीत । जाले सगले खुशालभरीत । कशें हें घडलें अकल्पीत । भोव अजाप सगल्यांक ॥१५७॥ अशें जातकूच
प्रतिष्ठापन । केलें अर्घ्य-पाद्य पुजन । भक्तिभावान निवेद्य समर्पण । केली सुरवात सगल्यांनी जेवपाक ॥१५८॥
म्हणुनूच ह्या काळा मेरेन । दरेके होळयेक ह्या फोट्यान । शिश्टाचार हो घेतला करून । अश्टोपचार पुजे
सयत ॥१५९॥ हेर पुजेंतल्या देवां सयत । हाकाय पुजताले देवाऱ्यांत । अशें हें साई अपूर्व चरीत । दाखयत भक्तांक
पावला पावलार ॥१६०॥ आसूं, फुडें ते दोगूय जाण । मेळुया आयज-फाल्यां करून । गेलीं णव वर्सां उलगून ।
तरीय जालेंना तांचें दर्शन ॥१६१॥ कर्मधर्मसंयोगान अखेरेक । चलतना रस्त्यान दीस एक । अल्ली महमद पडलो
नदरेक । घडली भेट अशी ताची ॥१६२॥ रोखडीच लागली उमळशीक । विचारपाक फोट्याचें कवतूक । इतलीं
वर्सां मोनेपण कित्याक । पांगरून तुमी बसल्यात ॥१६३॥ जशी आदीं तशीच आयज । घडल्या ही भेट आपशींच ।
योग आयला हो सहज । सांगात ती गजाल पुराय ॥१६४॥ तुमीय श्रीसाईचे भक्त । खबर आसा म्हाका समस्त । पूण
त्या दिसाच अचकीत । येवचें कित्याक दिसलें तुमकां ॥१६५॥ तेन्ना अल्लीन केली सुरवात । म्हणलें खबर पुराय
आयकात । पळयात साईची लिला अद्भूत । अजापभरीत जी पुरायेन ॥१६६॥ हे लिलेचो कितें अर्थ । कितें
तातूंतलो निजकार्य अर्थ । कितें हातूंत भक्तांचो हेत अंतस्थ । साईच योग्य जाणटात ॥१६७॥ आमी फकत
एकामेकांनी । आयकुपाच्यो ह्यो लिला कानांनी । नातर त्यो गावपाच्यो मुखांनी । निःश्रेयसदानी म्हणून
घेवन ॥१६८॥ आसूं, आतां भाग फुडलो । फुडल्या अध्यायांत आयकुया सगलो । आयकुपी खुशाल जातलो ।

૧. અનુકરણ.

पावन श्रीसाईंचें ॥१०॥ ती ही कथा सरस पूर्ण । श्रोते आदीं दत्त अवधान । वक्तो साईंचरणीं लीन । चरित्र गहन श्रीसाईंचें ॥११॥ परोपकाराची ती प्रतिमा । परोपकारा खातीर झरयलो आत्मा । सदा सर्वदा 'निर्वैरधर्मा' । ओंपलो सत्कर्माक अखंड ॥१२॥ बरी वायट कशीय स्थिती । देहकर्मान देहा ना सुटती । तरीय ती लायात अंतर्वृत्ती । श्रीगुरूचरणीं प्रेमपुर्वक ॥१३॥ मागीर आपल्या भक्ताचो 'योगक्षेम' । गुरू कसो चलयता कायम । त्या गुरूचरणीं दवरून प्रेम । पळयात अत्युत्तम अणभवान ॥१४॥ हे स्थितींत मेळना मागल्यार । गुरूकिर्तनमेळ्यांचेर पडटा नदर । जें सांपडना कश्टांनीय खर । तें येता चलत गुरुकृपा बळान ॥१५॥ धरून अहंकार अभिमान । करपाक आयले जे सुक्ष्मनिरिक्षण । तेय परतले सोडून अभिमान । सुखायमान दर्शनसुखान ॥१६॥ यश श्री औदार्य ज्ञान । शांती वैराग्य हे स गूण । हातूंत श्रीसाई भगवंत पूर्ण । ऐश्वर्य संपूर्ण हरी भशेन ॥१७॥ कितलें आमचें भाग्य गहन । जाका लागून हो साई चैतन्यघन । करिनासतना अर्चन पुजन भजन । दिता दर्शन आमकां आपलें ॥१८॥ म्हणटात भक्तां कडेन देव । आमचे कडेन भक्तीचो उणाव । पूण हो साई 'महानुभाव' । दयेस्त सभाव गरिबां विशीं ॥१९॥ आसूं, तो अल्लीच जी सांगता आतां । श्रोत्यांनो पूर्ण आयकात कथा । कळटली साईलिलेची गहनता । तशीच तांची निजसत्ताय ॥२०॥ एका दिसा मुंबय शारांत । भोंवता आसतना रस्त्यांत । चित्रां फोटू भोव सोबीत । पळयलो विकपी एक वेपारी ॥२१॥ सोबीत चित्रां तरातरांचीं । संत महंत अवलियांचीं । पळोवन जाली घालमेल मनाची । पळोवं तीं कोणाकोणाचीं ॥२२॥ लागतकूच पळोवपाक एकेक । मानवलो हो फोटू मनाक । सगल्यां परस तोच

१. कोणा कडेनूच दुस्मानकाय नासप. २. निर्वाह. ३. श्रेष्ठ.

मोहक । तशीच ती आराध्य देवताय ॥२३॥ पयलींच मनांत साईंची आवड । फुड्यांत तांची मुर्तीय उघड । पळोवन
घेवपाची केली गडबड । मेजलें मोल रोखडेंच ॥२४॥ मागीर तो फोटू हाडलो घरांत । दवरलो व्हरून देवाच्यांत ।
घेवपाक लागलों दर्शन नित्य । भक्ती म्हाका भारी बाबांची ॥२५॥ तुमचे कडेन हो दिवचे पयलीं । तीन म्हयने ताचे
पयलीं । भलायकी म्हजी बरी नासली । राविल्लों सांगातान मेवण्याच्या ॥२६॥ नूरमहमद पीरभाँय । नांव हें म्हज्या
मेवण्याचें पळय । सुजिल्लो तेन्ना म्हजो पांय । केली शस्त्रक्रिया म्हजेर ॥२७॥ असो आसतना दुखण्यान । रावलों
ताच्या सांगातान । उणेपुरे म्हयने तीन । आनीक कोणूच ना तेन्ना घरांत ॥२८॥ नामनेचे बाबा अब्दुल रहिमान ।
मौलाना साब महमद हुसेन । बाबासाई बाबा ताजुद्दीन । हांणीय ना तें स्थान सोडलें ॥२९॥ हे सगले आनी अशेच
हेर । हांचेय फोटे वणटीचेर । आसले म्हज्या घरांत सुंदर । सोडिना हें कालचक्र तांकांय ॥३०॥ हेवटेन म्हजी अशी
गती । चित्रां फाटल्यान कित्याक साडेसाती । दिसतालें वस्तूची जातना उत्पत्ती । प्रलयस्थिती पसून दुर्लघ्य ॥३१॥
आसूं, अशी परिस्थिती आसून । साईच कशे चुकत तातूंतल्यान । हें सांगपाक शकलोना कोण । म्हाका ह्या काळा
मेरेन ॥३२॥ हे विशींची समूळ कथा । अजापीत जातले तुमी आयकतां । कळटली साईची स्थिरचरात्मकता ।
अतर्क्य तांचें चातूर्य ॥३३॥ संतबाबा अब्दुल रहिमान । हांचें एक चित्र ल्हान । महमद हुसेन थारिया टोपण । आसलें
हांचे कडेन ॥३४॥ म्हाकाय तांणी प्रत एक । दिल्यार जाल्लीं वर्सां कैक । दिली ती हांवें मेवण्याक । कित्याक तर तो
गुलाम तांचो ॥३५॥ तीय सुमार वर्सां आठ । आसली ताच्या मेजाच्या खणांत । मेळटकूच एकदां अचकीत । व्हेली

१. ताकतीक. २. पलतडी वचपाक कुस्तार. ३. बाबा अब्दुल रहिमान हांचो.

फोटो स्टुडियॉंत मुंबयक ॥३६॥ जितले बाबा अब्दुल व्हडले । तितलेंच चित्रूय सोबीत केलें । भेट तांकां दिवचेंशें
दिसलें । प्रेमूय वाडटलें म्हूण काळजांत ॥३७॥ मागीर ताच्यो काडून प्रती आनीक । भेटयल्यो त्यो सगल्या
सोयऱ्यांक । दिल्ली तातूंतली म्हाकाय एक । लायिल्ली हांवें वणटीक ॥३८॥ मागीर ती परम सुंदर तसबीर । भरतां
अब्दुल रहिमान दरबार । नूरमहमद जालो तत्पर । करपाक सादर त्या संताक ॥३९॥ पळोवन हें ताचें मन । चित्र
पळोवन अब्दुल रहिमान । जाले तांबडे तिडकीन । उठले तांकां मारपाक ॥४०॥ करून व्हड अपमान । घालो ताका
धांवडावन । तातूंत तो जावन खिन्न । चिंता खर उपरासली ॥४१॥ मागीर तो जावन हीन-दीन । उदास आनी
उद्विग्नमन । पयशां सारको पयसोय वचून । उपरासलें विघ्न गुरूकूपेकूय ॥४२॥ आसलों आयज गुरूकृपासंपन्न ।
तोच हांव जालों रागाक कारण । अशें म्हणून दुबावीत जावन । चित्र तें व्हेलें बुडोवंक ॥४३॥ चिंतलें आतां ह्यो
संतप्रतिमा । घरांत केन्नाच दवरप ना । तांकांच लागून अंतरलों गुरूच्या प्रेमा । कित्याक जाय व्याप हो
फुकटचो ॥४४॥ ह्या चित्राक लागून जर । तिडकता म्हजो गुरू म्हजेर । हाडटलें केन्ना तरी हें संकश्ट म्हजेर । दवरचें
कित्याक तें सांबाळून ॥४५॥ हें तरी एक फोटू पुजन । आवडना म्हाका गुरू नासून । जाल्यार तांकां नाराज दवरून ।
गरज कसली त्या चित्राची ॥४६॥ जालो दुडवांचो खर्च निरर्थक । चित्रां हीं एकठांय करपाक । तरी आतां ना उपाय
आनीक । बुडोवपा बगर तांकां उदकांत ॥४७॥ म्हणुनूच म्हज्या मेवण्यान । फोटू तो हातांत धरून । मागतल्याक
पसून ना म्हणून । व्हेलो बुडोवपाक धक्यार ॥४८॥ गेलो अपोलो बंदरार थेट । थारायली एक भाड्यान बोट ।
पावता थंय मेरेन वचून नीट । व्हरून तो बुडयलो दर्यांत ॥४९॥ थांबलोना तो इतल्याचेरूच । वांदऱ्याक आरंबलें

तेंच । मेळून सगल्या सोयऱ्या इश्टांक । घेतले फोटू मागून ॥५०॥ विनयले ताणें सगल्यांक । तिडक आयल्या बाबा
अब्दुलांक । म्हणून फोटे व्हरतां बुडोवपाक । म्हणले दियात ते परत ॥५१॥ म्हजे कडल्यानूय दिल्ली प्रत । घेतली
म्हज्या भावाचीय परत । भयणी कडल्यानूय केली हस्तगत । अश्यो मेळयल्यो स एकूण ॥५२॥ मागीर तो त्यो घेवन ।
वांट्रें शारांत दर्या मेरेन । थेट जंय सोंपताली जमीन । आयलो तिडकी भितर ॥५३॥ थंयच्या एका कोळ्याक
आपोवन । फोटे ते दिवन ताचे कडेन । म्हणलें वच हांकां घेवन । बुडय व्हरून दर्यांत खोल ॥५४॥ हांवूय तेन्ना
चिंतेस्त । आसलों ताच्याच घरांत । म्हाकाय म्हणलें उपदेश करीत । फोटे हे संकश्टां हाडटात ॥५५॥ तरी ते सगले
एकठांय करून । बुडयतलो जेन्ना दर्यांत व्हरून । तेन्नाच तुज्या दुख्खाचें निरसन । जातलें पळय खात्रेन ॥५६॥
हांवेंय म्हज्या गड्याक आपोवन । दिवन चावी ताचे कडेन । घेतले सगले फोटे हाडून । दिले हातांत
मेवण्याच्या ॥५७॥ ताणें आपल्या माळ्याक आपोवन । सगले ताच्या हातांत दिवन । धाडलो चिंबाईच्या देवळा
कडेन । बुडय म्हणलें व्हरून दर्यांत ॥५८॥ फुडें वतकूच म्हयने दोन । भलायकेंत म्हजे सुदार जावन । गेलो म्हज्या
बिराडार थंयच्यान । अजापलों तेन्ना परम ॥५९॥ तुमकां हांवें जी दिल्ली तसबीर । ती दारा मुखारूच वणटीचेर ।
पळोवन आदले भशेन स्थीर । जालों भोव अजापीत ॥६०॥ सगले फोटे हाडले गड्यान । होच कसो उरलो चुकून ।
म्हणून हांवें तो रोखडोच काडून । दवरलो लिपोवन आरमारींत ॥६१॥ मेवण्याची जर नदर पडत । घेतलो तो झोमून
सेर्त । व्हरतलो बुडोवंक दर्यांत । दिसली अशी म्हाका भिरांत ॥६२॥ दिवचो ना घरांत दवरपाक । वा दिवपाकूय

१. नुस्तें पागपी.

कोणाक । दिसल्यार बुडयतलो दर्यांत । दुबावा विरयत तो १अभक्त ॥६३॥ विचार केले बगर दिलो कोणाक ।
जालोना जर ताच्यान सांबाळपाक । सुसेग मेळचो ना मनाक । उरतलो हुसको सदांचो ॥६४॥ तरी तो जंय उरतलो
सुरक्षीत । पळोवया एकाद्री योग्य सुवात । दवरतलो जो घरांत वेवस्थीत । दिवचो हातांत ताच्याच ॥६५॥ असो
निर्धार जातकूच मनांत । साईनूच घालो सुविचार चिन्तांत । वच्चें मौलानाच्या दरबारांत । सांगचो वृत्तांत
इस्मूक ॥६६॥ मागीर हांव तसोच धांवत । गेलों पीर मौलानाच्या दरबारांत । मुजावर इस्मूक ही हकिकत । सांगली
एकांतांत संपूर्ण ॥६७॥ आमचो दोगांयचो निर्णय । तुमचे कडेनूच उरतली ती १निर्भय । म्हणून त्याच दिसा घेतलो
निर्णय । केलो निश्चेव मनाचो ॥६८॥ फोटू हो श्रीसाईंचो । खात्रेन तुमचे कडेनूच दवरचो । व्हरून स्वताच तो
दिवचो । पडटलो तेन्नाच जाग्यार ॥६९॥ तेन्ना त्या निश्चेवा प्रमाण । दिलो तो फोटू तुमचे कडेन । तयारी तुमची
जेवणाची पळोवन । गेलों हांव परत तसोच ॥७०॥ आयकुपाक हें लांब कथन । नासलो वेळ तुमचे कडेन । सांगची
फुडें सवकासायेन । चिंतून अशें गेलों हांव ॥७१॥ आयज फाल्यां करतां करतां । सोंपतकूच पुराय णव वर्सा ।
घडली ही भेट आतां । अशी आमची दोगांयची ॥७२॥ संबंद अशे आयले जुळून । स्मरली ती कथा तातूंतल्यान ।
सांगली तुमकां कवतुकान । आसा न्हय ही लिला अद्भूत ॥७३॥ आतां दुसरी कथा आनीक । आयकात श्रोत्यांनो
अशीच एक । साई कशे प्रेमळ भक्तांक । वागयताले भोव नमळायेन ॥७४॥ परमार्थांत जांकां गोडी खरी । अशांची
साईक आवड भारी । सोंपोवन तांचीं संकश्टां १पुरीं । करताले खुशालभरीत ॥७५॥ ह्या अर्थाचो अणभव गोड ।

१. मनांत भक्ती वा पुज्य बुद्धी नाशिल्लो. २. सुरक्षीत. ३. सगलीं.

१. बाळासाहेब देवांची इत्सा व्हड । पूर्ण केली करून तांचें कोड । दिली तांकां जोड भक्तीची ॥७६॥ दिसाची नोकरी केले बगर । जायनासली कशीच पोटाची भर । पूण रातचेंय रावपाक परमार्था भितर । आडखळ तांकां येवची कित्याक ॥७७॥ इत्सा बऱ्याच दिसांच्यान । करचें सदांच ज्ञानेश्वरी वाचन । पूण कसलें ना कसलें विघ्न । येवन तें घडनासलें हातांतल्यान ॥७८॥ भगवद्गीतेचो जसो एक । अध्याय जातालो दिसाक । तसोच ज्ञानेश्वरीचोय करूंक । येताल्यो आडखळी उपाट ॥७९॥ हातांत घेतकूच हेर ग्रंथ । वाचून रोखडेच पूर्ण जायत । ज्ञानेश्वरीकूच आडखळी येत । वचनासलो निश्चेव तडीक ॥८०॥ घेवन सुटी म्हयने तीन । देव रावले शिरडीक वचून । गेले उपरांत घरा थंयच्यान । घेवपाक थोडो सुसेग ॥८१॥ थंयसरूय हेर कार्यां जालीं । सदांची आपली पोथी वाचली । ज्ञानेश्वरीच फकत वाचपाची उरली । योग आयलोना तिचोच ॥८२॥ घेतल्यारूच ज्ञानेश्वरी हातांत । कितें तरी दुबाव येवचे मनांत । दोळेच फकत वाचन करीत । वचनासलें मनांत कितेंच ॥८३॥ कितलोय केलो जरी निर्धार । जायनासलें मन कशेंच स्थीर । पांच ओवयो पसून दीसभर । जमनासल्यो वाचपाक कश्योच ॥८४॥ पांच ओवयो तरी निदान । निश्चेव केलो वाचतलों म्हणून । पूण धड तितल्यो पसून । जाल्योनात वाचपाक म्हज्यान ॥८५॥ म्हणून मागीर केलो नेम । साईच जेन्ना दितले प्रेम । म्हणटले “वाच” तेन्नाच उपक्रम । करतलों हुसको सोडून ॥८६॥ निश्ठा साईच्या पांयां कडेन । साईच जेन्ना सांगतले आज्ञेन । तेन्नाच ज्ञानेश्वरी वाचीन । रावलों निर्धार करून ॥८७॥ आसूं, येतकूच महोदय पर्व । आवय भयणी वांगडा देव । पळोवपाक गुरुपुजा गौरव । पावले येवन शिरडीक ॥८८॥ कित्याक

१. ४० व्या अध्यायांत जांची उद्यापनाची कथा सांगल्या ते बाळासाहेब देव. २. वर्स १९१४चो फेब्रुवारी म्हयनो.

तुमी हालीं करिनात । ज्ञानेश्वरीचें वाचन नित्य । जोग थंय देवांक विचारीत । उत्तर कितें दिलें तें आयकात ॥८९॥
ज्ञानेश्वरीची भारी हौस । पूण जायनासली पूर्ण आस । आतां बाबा सांगतले वाचपाक । तेन्नाच करतलों
सुरवात ॥९०॥ तेन्ना जोगान सांगली युक्त । ज्ञानेश्वरीची हाडून प्रत । दियात साईबाबांच्या हातांत । वाच्ची ते
दितले तेन्ना तुमी ॥९१॥ नाका म्हाका युक्त आनीक । जाणीव आसा पूर्ण बाबांक । करिनात ते इत्सापुर्ती कित्याक ।
‘वाच’ म्हूण सांगून स्पष्टपणान ॥९२॥ घेतना समर्थांचें दर्शन । रुपया एक केलो अर्पण । एकूच कित्याक, यो वीस
घेवन । सांगलें बाबांनी तेन्ना ताका ॥९३॥ हाडून दिले रुपया वीस । रातचे मेळ्ळे बाळकरामाक । कशे पावले
साईकृपेक । विचारलें वृत्त ताका आदलें ॥९४॥ फाल्यां आरती जातकर । सांगतां तुमकां सगली खबर । अशें
बाळकरामान सांगतकर । बरें म्हणलें देवांनी तांकां ॥९५॥ दुसऱ्या दिसा देव परत । वतकूच दर्शनाक मशिदींत । वीस
रुपया तांचे कडेन मागीत । दिले खुशालकायेन देवांनी ॥९६॥ पळोवन थंय गर्दी व्हड । देव रावले कुशीक आड ।
बाबा विचारीत खंय रे सांगड । दडला तो जागेंत खांचीक ॥९७॥ देवान तेन्ना सांगलें बाबांक । बाबा हो हांव आसां
कडेक । सातूच दिलेनात म्हाका कित्याक । विचारलें तांकां बाबांनी ॥९८॥ देवांनी म्हणलें वीस दिले । “पयशे
कोणाचे” बाबांनी विचारलें । “बाबा म्हजे” देवांनी सांगलें । “मागीर कित्याक तुमी सुटले पळत ॥९९॥ येयात
अशे हांगा येयात । शांत चित्तान लागीं बसात” । आज्ञे प्रमाण देव बसत । मनोभावान तांचे सरेन ॥१००॥ सदांच्या
नेमान आरती जाली । मंडळी आपापल्या घरा गेली । बाळकराम-देव हांची भेट घडली । खबर ती विचारली
आदली ॥१०१॥ तांचो पूर्ववृत्तांत विचारलो । तांणीय तो पूर्ण सांगलो । कसो उपासनेक लायलो । देव मागीर तांकां

विचारीत ॥१०२॥ केलें कसलें तुमकां निवेदन । करचें कशें ब्रह्मचिंतन । करात म्हजी उमळशीक पूर्ण । विनयलें
तांकां देवांनी ॥१०३॥ बाळकरामानूय देवां विशीं । करपाक तांची इत्सापुर्ती । सांगपाक जी सुरवात केली ।
बाबानूच आपयले देवांक ॥१०४॥ कशे साईन परम चातुर्यान । देवांक आपयले 'चंद्रूक धाडून । देवूय भोव
ताकतिकेन । आयले मेळपाक श्रीसाईक ॥१०५॥ जाल्ले तेन्ना तीन प्रहर । मशिदीचे धडेचेर । दवरून आसले दोनूय
'कर । दिसले मुखारूच श्रीसाई ॥१०६॥ देवांनी वचून केलें वंदन । बाबांनी तांकां विचारलो प्रस्न । खंय कितें
कोणा कडेन । उलोवप तुमचें चलतालें ॥१०७॥ सांगलें बाबांक देवांनी मागीर । काकांच्या घरांत माळयेर ।
बाळकरामा बरोबर । चलताल्यो खबरो तुमच्योच ॥१०८॥ हाड रुपया पंचवीस । बाबांनी देवांक दिलो आदेश ।
हाडून रुपया रोखडेच । दिले तांणी बाबां कडेन ॥१०९॥ विचारलें कितले हाडल्यात । पंचवीस, देव सांगीत । “यो
हांगा बस” बाबा म्हणीत । गेले मशिदींत बाबां सांगातान ॥११०॥ बाबा बसले खांब्या कुशीक । नासलो कोणूच
मशिदींत आनीक । म्हणलें तुवें म्हजी फाळी एक । चोरली म्हाका कळनासतना ॥१११॥ फाळी म्हाका ना खबर ।
म्हणून देवांनी दिलें उत्तर । आसतली खंय तरी लागीं लागसर । म्हणलें मागीर तांकां श्रीसाईन ॥११२॥ खंय पडल्या
फाळी कोणाक खबर । अशें देवान म्हणलें त्या वेळार । बाबांनी म्हणलें तूंच सोद बरोबर । खोटी ही बुद्दी
चोरयेची ॥११३॥ कोणा नावाडग्यान ती व्हेली । पळय हांगाच खंय तरी आसतली । मागीर देवांनी परत सोदली ।
तरीय मेळ्ळिना कशीच ॥११४॥ मागीर दोळे तांबडे करून । पळयत हेवटेन तेवटेन । तिडकीन पळोवन देवां कडेन ।

१. ह्या नांवाचो एक पिडेस्त त्या वेळार बाबां कडेन आसलो. २. हात.

सईन फोग काडलो तांचेर ॥११५॥ म्हणलें तूंच तो चोट्टो चोर । फाळी तुजे बगर ह्या वेळार । चोरपाक येतलो
कोण हांगासर । म्हणटलों हांव चोर तुकाच ॥११६॥ असो जो येता म्हजेसरीं । तो कितें करपाक चोरी । काळ्याचे
धवे जाले तरी । संवय मात्तूय गेलिना पळय ॥११७॥ तुका कुराडीन हाणटलों । तुका कापतलों, जीव घेतलों ।
म्हज्या हातांतल्यान खंय वतलो । येवन मारतलों थंय तुका ॥११८॥ घरा कडल्यान येता जो शिरडीक । तो कितें
चोरयो करपाक । हाडून दी फाळी बेगोबेग । घे तुजे हे परत ॥११९॥ चडलो राग श्रीसाईंचो । केलो शिंवर गाळींचो ।
करीत उद्धार पिळग्यांचो । मारली तिडक मस्तकाक ॥१२०॥ साई भरिल्ले संतापान । देव पळयत कवतुकान । थंयच
उबे तटस्थ रावून । अजापभरीत दोळ्यांनी ॥१२१॥ देव लागीं आनी एकले । मार खावचो पडटा घडये । काय हें
विश्वरूपदर्शन गोमटें । पळोवन खुशाल मनांत ॥१२२॥ घेवन आतां सटको हातांत । करतले दिसता म्हजेर आघात ।
एकलो हांव सांपडलों चपक्यांत । करुं दी येता तें मनांक ॥१२३॥ पूण हें फाळयेचें कुवाडें कसलें । देवांक कितेंच
कळना जालें । चल लाग चलूंक जेन्ना म्हणलें । तेन्ना ते गेले सोंपणा कडेन ॥१२४॥ कितें फाळयेचो गुह्यार्थ ।
जाणपाक ना हांव समर्थ । जातलो साईकृपेचो सुवार्थ । तेन्ना तो श्रोत्यांक सांगतलों ॥१२५॥ जातकूच अर्द वर
सुमार । आयले देव बाबां मुखार । चालूच आसलो गाळींचो शिंवर । विचारलें “आयलो वयर कित्याक” ॥१२६॥
“वच चलूंक लाग वाड्यांत” । म्हणटकूच देव आज्ञा मानीत । चरण स्पर्शून नमन करीत । पावले परत
वाड्यांत ॥१२७॥ गजाल थंय जी घडली । जश्याक तशी सगली । पुरायेन कथन केली । जोगांक आनी
बाळकरामाक ॥१२८॥ फुडें पुराय वरभर । जालो गाळी, श्रापांचो शिंवर । दोन प्रहरा उपरांत मागीर । बाबाच

लोकांक पळोवन आपयत ॥१२९॥ देवूय मागीर थंयसर पावले । हेरां मदीं वचून बसले । “म्हाताऱ्याच्या जिवाक लागलें । आसतलें” अशें म्हणीत श्रीसाई ॥१३०॥ “फाळयेची ती खबर कसली । तरीय हांवें वायट उतरां दिलीं । उपाय नासलो जर खरीच चोरिल्ली । उलयनासतनाय जमना रावपाक ॥१३१॥ आसूं, अल्ला सगलें पळयतलो । तोच ताचें बरें करतलो । तेन्ना “ए भाऊ दक्षणा दितलो” । विचारीत कृपावंत श्रीसाई ॥१३२॥ कितले हाडूं देव विचारीत । बारा घेवन यो बेगोबेग म्हणीत । पळयल्यार आसली नोटूच फकत । मोडचे मेळनासले तिचे खंयच ॥१३३॥ देवांनी तशें बाबांक सांगलें । “आसूं म्हाका नाका” तांणी म्हणलें । “सकाळीं तुवें दोनदां दिल्ले । जालेंना म्हाका ताचें स्मरण ॥१३४॥ तरीय देवांनी मोडचे हाडले । बाबां कडेन व्हरून दिले । तेन्नाच तांचे चरणूय वंदिले । आयकात तेन्ना उतरां बाबांचीं ॥१३५॥ “कितें रे तूं करीत आसता” । “कांय ना” अशें तांणी सांगतां । पोथी वाचीत राव आतां । सांगलें बाबांनी देवांक ॥१३६॥ “चल बस वाड्यांत वचून । लाग वाचपाक नेमान । वाचतनाच सांग निरुपण । श्रद्धा भक्तीन सगल्यांक ॥१३७॥ पुराय भरजरी सुंदर शेलो । हांव तुकां दिवपाचो आसलों । फाळी कित्याक चोरपाक गेलो । संवय कसली तुका चोरपाची” ॥१३८॥ आसूं, करचें पोथीवाचन । साईमुखांतलें हें वचन । मेळोवन अशे तरेन ही खूण । जालों हांव भोव सखसंपन्न ॥१३९॥ मानून ती आज्ञा प्रमाण । मागीर हांवें त्या दिसाच्यान । नित्य ज्ञानेश्वरीचें वाचन । आनी निरुपणाक केली सुरवात ॥१४०॥ मेळ्ळी आज्ञा इत्शे प्रमाण आतां । फिटली व्रतस्थ मनाची चिंता । तेन्नाच्यान आयली नियमीतता । ज्ञानेश्वरीच्या म्हज्या वाचनाक ॥१४१॥ आतां हांव गुरू अनुज्ञाधर । आतां प्रसन्न म्हजेर ज्ञानेश्वर । फाटीं पडलें जें जालें आयजवेर ।

वागप हाचे मुखार नेमान ॥१४२॥ साक्ष म्हाका म्हजें मन । वयर साईआज्ञा प्रमाण । आज्ञेच्या बळार पोथी पारायण ।
घडटलें आतां विघ्ना विरयत ॥१४३॥ बाबा हांव घालतां लोटांगण । अनन्य भावान तुमकां शरण । करून घेयात
वाचन म्हजे कडल्यान । घेयात पदरांत ह्या लेकराक ॥१४४॥ फाळयेचें तें कुवाडें सुटलें । बाळकरामाक हांवें जेन्ना
विचारिल्लें । त्योच फाळयो तेंच ना मानवलें । साईक, जेन्ना भरिल्ले संतापान ॥१४५॥ 'कशे तुमकां उपासनेक ।
कशे परब्रह्म चिंतनाक । लायले' म्हूण बाळकरामांक । विचारलें तेंच आवडलेंना बाबांक ॥१४६॥ कसल्याय
प्रस्नाचें उत्तर । स्वता दिवपाक आसतना तत्पर । कित्याक चवकश्यो करच्यो भायलेभायर । म्हणून छळ्ळो म्हाका
तांणी खर ॥१४७॥ "छळ्ळो" हें उतरूच उड्डट । भक्ताच्या प्रेमान जो उमाळत । भक्तच्छल जाका सपनांतूय
दिसनासत । 'छळप'क्रियापद अयोग्य ताका ॥१४८॥ छळ्ळोना म्हाका शिकयलो । मनांत तुवें जो विचार हाडलो ।
तो तो हांवें पूर्ण केलो । चोरिल्लें केन्नाच पडना उपकाराक ॥१४९॥ साई बाह्यक्रोधाभिभूत । अंतरांत ते नित्य
आनंदीत । वचलेचाराक दिसताले संतप्त । भितरल्यान ते तृप्त खोसयेन ॥१५०॥ रागाचें बाह्य लोकीक लाघव ।
भितर परमानंद-गौरव । त्या साईचें लिला-वैभव । गावपाक सुदैवूच गरजेचें ॥१५१॥ सादपाक आपलो सुवार्थ ।
जाच्या पोटांत उपाट आर्त । गाळी फुलांचो शिंवर मानीत । नदर निजहीत तत्पर ॥१५२॥ आयकून कोडू, वायट
वचन । हालना देवांचें मन । पोटांत प्रेमाचे उमाळे गहन । दिसलो तो मार फुलांचो ॥१५३॥ दुदान भरल्या गायेची
कास । भाग्यवानाक मेळटा गोरस । काशी कडेनूच गोंचिडा निवास । अशुद्धूच ताच्या कामाक ॥१५४॥ बेब्याक

१. व्हंट. २. गायच्या दुदा पसून तयार जावपी पदार्थ. ३. एक कीड, जळू, किट्टी.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

कमळाचो शेजार । लुटटा तातूंतलो रोस 'भ्रमर । दुर्दैवी बेब्याक चिखलाचो आहार । भंवरो तो भोव भाग्याचो ॥१५५॥ तशे तुमी भाग्यवान । तुमकां आमकां लागींपण । दिसता तें घेयात रे विचारून । दुबाव निरसन म्हणलें साईन ॥१५६॥ पळयात म्हजी पोथयेची येवजण । वाचतलों "वाच" म्हणटले तेन्नाच उगडून । उगडचों ना ज्ञानेश्वरी ते मेरेन । केली इत्सापुर्ती श्रीसाईनी ॥१५७॥ कशी माऊली करता लाड । भुरग्याची पूर्ण करता आवड । ताचोच हो अणभव गोड । कथा ही जोड भक्तीची ॥१५८॥ वाच म्हणुनूच थांबलेनात । वर्स सोंपचे आदींच देव सांगीत । दर्शन तांकां दिलें सपनांत । कितलें अजाप म्हाका तें आयकात ॥१५९॥ वर्स एकुणीसशें चवदांत । तारीख दोन, एप्रिल म्हयन्यांत । बिरेस्तारा फांतोडेर सपनांत । दिलें दर्शन म्हाका बाबांनी ॥१६०॥ समर्थ साई सपनांत आयले । आसात माळयेर बशिल्ले । "पोथी कळटा व्हय" विचारलें । सांगलें हांवें कळना म्हणून ॥१६१॥ तसोच प्रस्न केलो उपरांत । कळटली केन्ना तें सांग म्हणीत । आयलीं दुकां म्हज्या दोळ्यांत । आयकात हांवें कितें सांगलें ॥१६२॥ कृपा तुमची जाले बगर । पोथी वाचप फकत उपचार । समजप तर भोवूच कुस्तार । बाबा, सांगतां हांव खरेंच ॥१६३॥ बाबांनी म्हणलें "पोथी वाचता । चडूच तूं ताकतीक करता । कर पळोवया सुरवात आतां । वाचपाक बसून म्हज्या फुड्यांत" ॥१६४॥ कितें वाचूं देवांनी विचारलें । अध्यात्म वाच बाबांनी सांगलें । देव पोथी हाडपाक गेले । इतल्यान जाले जागे सपनांतल्यान ॥१६५॥ देव जेन्ना जागे जायत । सपनस्थिती पळोवन निश्चीत । कितें दिसचें तांच्या मनांत । कल्पना करात श्रोत्यांनो ॥१६६॥ पळोवन वर्सभर वाट । मानता काय बाळ आज्ञा नीट ।

१. भंवरो.

करता काय नित्य पोथयेचो पाठ । कसलो हो हुसको प्रचंड ॥१६७॥ पाळटा काय ना लायिल्ली शिस्त । चिरता
 काय ना धडो नित्य । चुकता खंय वा कित्या पासत । कोण हें सतत पळयतलो ॥१६८॥ वाचप्यान आसचें कशें दक्ष ।
 दवरचें खंय खास लक्ष । साईमाऊली बगर प्रत्यक्ष । कोण ही साक्ष दाखयतलो ॥१६९॥ अशी साईसमर्थलिला ।
 असो स्वानंदाचो सोहळा । भक्तीन भोगलो अनेक वेळां । पळयलो प्रत्यक्ष ह्या दोळ्यांनी ॥१७०॥ आतां तुमी श्रोते
 मंडळी । जावया आमी लीन गुरूपदकमळीं । आयकुया फुडले कथेची नव्हाळी । योग्य वेळार फुडें
 केन्नाय ॥१७१॥ याद करून श्रीसाईचरण । सद्भावान हांव घालतां लोटांगण । तातूंतल्यानूच सकल भवदुख
 विमोचन । शरण भावार्थान हेमाड ॥१७२॥ साईच एक ताचो सुवार्थ । साईच उपाट सूखपरमार्थ । साईच ताका
 करतले कृतार्थ । भावार्थ हो ठाम तांचो ॥१७३॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान ।
 जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । साईकृपा अनुग्रहदानं नांवाचो हो एकेचाळिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. अपुर्वाय, गोडी.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ५७५

फाटल्या अध्यायांत जालें कथन । गोड कथा नवल विंदान । साईंच्या फोट्याचें विसर्जन । टळून कशें जालें
रक्षण ॥३॥ तशीच एका भक्ताची कामना । साईंनी पूर्ण केली येवन सपनां । लायलो ताका ज्ञानेश्वरी वाचनां ।
दिवन आज्ञा विस्पष्ट ॥४॥ सारांश गुरूकृपा जेन्ना जाता । भवभंयाचीं टळटा संकश्टां । निःश्रेयसमार्ग दार उगडटा ।
जाता सूख तत्काळ दुख्खाचें ॥५॥ नित्य स्मरतकूच सद्गुरूचरण । जाता विघ्नांचें निवारण । मरणाकूय येता मरण ।
पडटा विस्मरण भवदुख्खाक ॥६॥ म्हणून ह्या समर्थाची कथा । आयकात श्रोत्यांनो तुमच्याच हिता । जें आयकतकूच
तत्वतां । मेळटली पावनताय उपाट ॥७॥ आतां ह्या अध्यायांत सगले मेळून । करुया साईसभाव निरुपण । कशें
मनाचें खरपण । वा मवाळपण श्रीसाईंचें ॥८॥ आयकलें चित्त एकाग्र करून । आचरीत जें आतां मेरेन । आयकात
आतां शांत चित्तान । देहोत्सर्ग-चरीत श्रीसाईंचें ॥९॥ धन्य धन्य शिरडीचे लोक । जांकां बाबांचें सांगात सूख । अर्द
शेंकड्या परसूय अदीक । जालें भोव सूखकारक ॥१०॥ शके अठराशें चाळिसांत । दक्षिणायनाच्या पयल्या

महयन्यांत । दसऱ्याच्या शुक्लपक्षांत । देहान्त दिसाचो श्रीसाईंचो ॥११॥ णव तारीख मुसलमानी । कत्तलची रात त्या दिनीं । तिसऱ्या प्रहरी श्रीसाईंनाथांनी । केली तयारी मोक्षाची ॥१२॥ बुद्धाची तेन्ना बुद्धजयंती । साईंची तेन्ना पुण्यतिथी । देवादिकांची जी जयंती । तीच पुण्यतीथ संतांची ॥१३॥ साडेबारांचो जालो वेळ । दसमीचो जालो पूर्ण काळ । एकादशीचो जालो उदयकाळ । म्हूर्त मोक्षाक एकादस ॥१४॥ सुर्योदयाची उदयतीथ । तीच मानतात दसऱ्याची तीथ । म्हणून विजयादशमी धरीत । करतात त्या दिसा उत्सव ॥१५॥ मंगळार कत्तलची रात । असो तो दीस भोव विख्यात । म्हणुनूच त्या दिसा साईं महंत । मेळयत ज्योत ज्योतींत ॥१६॥ बंगालांतलो नामनेचो सण । दुर्गापुजा-समाप्तीदिन । तो हो उत्तर हिंदुस्थानांतल्यान । उत्सवदीस सगल्यांचो ॥१७॥ शके अठराशीं आठ्ठीस । विजयादशमीचोच आसलो दीस । तिनसांजेचो अवकाश । भविश्य तांणी सुचयलें ॥१८॥ कशें ती सांगतां अपूर्व लिला । जातलें अजाप श्रोत्यांक सकलां । समर्थ साईंच्यो अकळ कळा । कळटल्यो तातूंतल्यान सगल्यांक ॥१९॥ एकुणीसशें सोळा इसवीसन । जावपा वेळार दसऱ्याचें शिलंगण । सांजवेळार येतना फेरी परतून । घडली लिला अजापीत ॥२०॥ गडगड मळबांत कुपांचो । तातूंतल्यान कडकड जोगलांचो । तेन्ना अवतार जमदग्नीचो । घेतलो बाबांनीं रोखडोच ॥२१॥ माथ्याचो फेटो सोडून । तत्काळ कफनी काडून । लंगोटी पिंजून भिरकटावन । केलो भडको धुनींत ॥२२॥ पयलींच तो अग्नी सोज्ज्वळ । आदाराक मेळटकूच आहुती प्रबळ । उसळ्ळो केणांचो कल्लोळ । पडलो घोळ भक्तांक ॥२३॥ हें सगलें घडलें अचकीत । कळ्ळेंना कितें बाबांच्या मनांत । शिलंगणा वेळारूच अशें वागप । आसलें व्हड भिरांकूळ ॥२४॥ उज्यान फांकारलें आपलें तेज । ताचे परसूय दिसले बाबा

सतेज । दिपावले दोळे सहज । धुंवडायलें तोंड लोकांनी ॥२५॥ संताच्या हातांतलें तें अवदान । घेवन प्रसन्न
अग्नीनारायण । नागडे जाले ते जामदग्न्य । धन्य दोळे पळोवप्यांचे ॥२६॥ केले मोठे दोळे रागान । जाले तांबडेगुंज
तिडकीन । म्हणपाक लागले “करात रे आतां निदान । हिंदू हांव काय मुसलमान” ॥२७॥ उलयले बाबा गर्जना
करीत । “हांव हिंदू काय मुसलमान पळयात । थारायात आयज ठाम मनांत । करात दुबाव पयस
कायमचो” ॥२८॥ देखाव हो पळोवन । लोक गेले कांपरेवन । जातलें कशें शांतवन । चल्लें नित्य चिंतन ॥२९॥
भागोजी शिंदे महापिडेस्त । तरीय बाबांचो व्हड भक्त । धीर करून आयलो निकट । न्हेसयली लंगोटी
बाबांक ॥३०॥ म्हणलें बाबा हें कसलें चिन्न । आयज दसऱ्याचें शिलंगण । म्हणलें हेंच म्हजें शिलंगण । बडयलो
येतिश्ट सटक्यान ॥३१॥ अशे तरेन धुनी कडेन । बाबा उबे नागडे जावन । चावडेच्या दिसाच कशें हें घडून । आयलें
हो हुसको मनांत ॥३२॥ णवांची चावडी धा जालीं । पूण बाबांची स्थिती ना सुदारली । मंडळी तटस्थ उबीच उरली ।
रावली पळयत टकमक ॥३३॥ म्हणटा म्हणसर इकरा जालीं । बाबांचीय स्थिती मातशी निवळळी । मागीर नवी
लंगोटी न्हेसयली । कफनी भेस केलो तिचेर ॥३४॥ चावडेची घांट वाजली । मंडळी तटस्थ बसून आसली ।
पालखी फुलांनी सजयिल्ली । हाडली आंगणांत आज्ञेन ॥३५॥ रुप्याचे मुठीची चंवरी । अब्दागीरा सारक्या राज
उपचारीं । सजयली मिरवणूक-स्वारी । सरताली भायर पयऱ्यान ॥३६॥ जालो एकूच महागजर । साईनाथांचो
जयजयकार । कितलो वर्णुचो तो गजर । आयलो हुंवार खोसयेक ॥३७॥ मागीर सोदून धवो धडको । बाबांनी

१. तेजस्वी. २. होमांत आहुती घालपाचें द्रव्य. ३. लागीं.

तकलेक बांदलो फडको । घेतली चिलीम-तंबाखू सटको । जसो कितें तोच सुम्हूर्त योग्य ॥३८॥ कोण तरंग चंवरी धरीत । कोण मोरचलां सोबीत । कोण गरूडटक अब्दागीर घेत । बडी बेताची आपल्या हातांत ॥३९॥ अशें करून निमीत एक । बाबांनी सुचयलें सगल्यांक । भवसागर-शिमोल्लंघनाक । म्हूर्त एक दसरोच ॥४०॥ उपरांत दसरो एकूच । दाखयलो बाबांनी शिरडीकारांक । देह ओंपपाक धरतरेक । म्हूर्त बरो फुडल्या दसऱ्याचो ॥४१॥ हें ना फकत सुचयलें । स्वता अणभवाक हाडून दाखयलें । निजदेहाक नितळ वस्त्र ओंपलें । केलें हवन योगाग्नींत दिसा ह्याच ॥४२॥ सन एकुणीसशें अठराची । परब त्या वर्साच्या दसऱ्याची । वेळ ती त्या म्हुर्ताची । धरून नीज-परात्परा समरसले ॥४३॥ अशीच बाबांची प्रचिती आनीक । बरयतां बरयतां स्मरली एक । घडये तीथ विजया दसमीची हेच । आसुये थारिल्ली आदींच ॥४४॥ शिरडीचे पाटील रामचंद्र दादा । पडले गंभीर दुयेंत एकदां । सोसूंक जायनासल्यो हालअपेश्टा । भोग भोव कश्टांचे ॥४५॥ सगले उपाय करून जाले । केल्ले सगले फुकट गेले । जिवाक सामके उबगल्ले । विटिल्ले जगपाक पाटील ॥४६॥ जातकूच अशी मनाची स्थिती । एका दिसा मध्यानरातीं । अचकीत बाबांची मुर्ती । प्रगटली तांच्या उशा कडेन ॥४७॥ तेन्ना पाटलान धरले चरण । म्हणलें बाबांक व्हड निरशेवणेन । केन्ना निश्चीत येतलें मरण । सांगात इतलेंच करून उपकार ॥४८॥ आयल्या जिवाची उबगण । भिरांत ना येवंदी मरण । आयलां हांव तुमकां शरण । दियात मोक्ष एकदांचो ॥४९॥ तेन्ना करुणामुर्ती बाबांनी ताका । म्हणलें खंती असो जावं नाका । टळ्ळी आडमरणाची भिरांत आतां । धरता हुसको कित्याक ॥५०॥ तुका ना आतां कसलीच

१. मोराच्या पिसांचो तुरो.

भिरांत । आयली तुजी हुंडी पुराय परत । मात तात्याची धडगत । दिसना म्हाका रामचंद्रा ॥५१॥ शके अठराशें
चाळीस । दक्षिणायन आश्विनमास । विजयादशमी शुक्लपक्ष । पावतले तात्या अक्षयपदाक ॥५२॥ पूण सांगूं
नाकात हें तांकां । मनाक तांच्या दुखोवं नाका । निमण्या वेळार दुख्ख नाका । आवडना मरण कोणाकूच ॥५३॥
वर्सा दोनूच उरलीं फकत । वेळ तात्याचो आयलो तेंकत । पडलो रामचंद्र हुसक्यांत । उतर 'वज्रलेप' बाबांचें ॥५४॥
कळपाक दिलेंना तात्याक । कल्पना दिली बाळा शिंप्याक । म्हणलें सांगूं नाका कोणाक । जालो हुसको
दोगांकूय ॥५५॥ खरेंच रामचंद्र पाटील उठलो । सडसडीत बरो जालो । दीस मेजतां मेजतां सोंपलो । गेलो तो काळ
सहज ॥५६॥ अजापीत ताळमेळ बाबांच्या उतरांचो । सोंपलो भाद्रपद चाळिसाचो । दीस तेंकलो आश्विनाचो ।
धरलें हांतरूण तात्यान ॥५७॥ ते वटेन तात्या तापान दुयेंत । हेवटेन बाबा शिंयान कुडकुडत । तात्याचो भरवंसो
बाबांचेर उपाट । बाबांचो राखणदार श्रीहरी ॥५८॥ तात्या दसले हांतरूणाक । जमना दर्शनाक पसून येवपाक ।
जाताले त्रास प्रचंड कुडीक । सोंसपाक जायना तांच्यान ॥५९॥ जरी आपले व्यथेन दुखेस्त । बाबां कडेन लागलें
चित्त । दसून उरले हांतरूणांत । गेलें वाडत तें दुखणेंय ॥६०॥ हेवटेन बाबांचें परवंप कुथणप । दिसानदीस गेलें वाडत ।
म्हणटा म्हणसर तेंय दुयेंत । येना जालें नियंत्रणांत कशेंच ॥६१॥ करतां करतां लागीं पावलो । दीस जो बाबांनी
सांगिल्लो । बाळा शिंप्याक घाम सुटलो । तसोच रामचंद्र पाटलाक ॥६२॥ सांगणें बाबांचें खरें आसलें । अशेंच
आतां दिसपाक लागलें । दोगूय अदमास काडपाक लागले । आतां अंत नक्की तात्याचो ॥६३॥ जालें, आयली

१. तात्या गणपत पाटील कोते.

शुद्ध दशमी । ठोके पडपाक लागले कमी । तात्या पडलो मरण 'संभ्रमी । पडले घरचे ताचे दुख्खांत ॥६४॥ आसूं, फुडें अजाप घडलें । तात्यांचेंय मरण टळ्ळें । तात्या उरले बाबाच गेले । जसो मोबदलो दिलो तांणी ॥६५॥ पळयात आतां उतर बाबांचें । लावन दिलें नांव तात्याचें । प्रत्यक्षांत लागिल्ले तयारेक स्वताचे । वेळ मात सांगलो ज्युस्ताज्युस्त ॥६६॥ नाय म्हणपाक ही सुचोवणी दिवन । घडपाचें तें दिलें दाखोवन । गजाल घडमेरेन रचना करून । दवरली अशी तांणी स्वताच ॥६७॥ लोक म्हणटाले तात्याचें मरण । आपल्या देहाचो मोबदलो दिवन । बाबांनी अशे केलें निवारण । करणी तांची खबर तांकांच ॥६८॥ असो देह दवरले उपरांत । बाबांनी सपनांत पंढरपूरांत । फांतोडेर आसतना सुस्त न्हिदेंत । दिलो दृश्टांत गणुदासांक ॥६९॥ “पडल्या मशीद मोडून । शिरडीच्या तेलयान, वाणयान । हाडल्या म्हाका उबगण । वतां आतां हांव थंयच्यान ॥७०॥ म्हणून आयलां हांगा मेरेन । भरपूर फुलांनी म्हाका सजोवन । कर म्हजी इत्सा पूर्ण । चल बेगीन शिरडीक” ॥७१॥ इतल्यान शिरडीच्यान तार पावली । बाबांचे समाधेची खबर कळ्ळी । आयकून गणुदासान गाडी धरली । पावले तत्काळ शिरडीक ॥७२॥ वांगडा घेवन शिश्यपरिवार । येवन समाधे मुखार । आरंभलो तांणी भजनगजर । रातदीस साईनामाचो ॥७३॥ हरिनामाच्या फुलांचो हार । स्वता गुंथून सोबीत सुंदर । चडयलो प्रेमान समाधेचेर । अन्नसंतर्पणा सयत ॥७४॥ आयकून नामाचो गजर अखंड । शिरडी जाली भुंये वयलो वैकुंठ । नामघोशाची भरली पेठ । करपाक दिली लूट गणुदासांनी ॥७५॥ दसऱ्याचीच कित्याक बाबांक प्रीती । कारण तो म्हूर्त साडेतीन म्हूर्ती । शूभ अशा म्हूर्तार प्रयाणकृत्यीं । हें प्रख्यात

१. ताकतीक.

सगल्यांक ॥७६॥ हेंय उलोवप न्हय प्रमाण । जांकां नाच गमनागमन । तांकां खंयचें आसतलें निर्वाण । गरज कसली
म्हुर्ताची ॥७७॥ जांकां ना धर्म अधर्म बंधन । जाले सगले बंध उपशमन । जांच्या प्राणांक ना ^१उत्क्रमण । तांकां
कसलें तें निर्वाण ॥७८॥ “ब्रह्मैव सन्ब्रम्हाप्येति” । अशा साईम्हाराजांप्रती । ना ^२आगती वा ^३गती । स्थिती तांकां
खंयची निर्वाणाची ॥७९॥ आसूं उत्तर वा दक्षीणायन । करपाचेंच ना जांकां प्रयाण । जाग्यारूच एकरूप जांचे प्राण ।
जातात तशे दिवो पालवतना ॥८०॥ देह हो उश्णो दिवपाचो । धंदो पंचभुतांचो । हेत साध्य जातकूच दिवपाचो ।
परत जाचो ताकाच ॥८१॥ फुडाराक घडपाचें सुचक । आदींच बाबांनी दाखयलें कवतूक । सरून गेलो वेळ
अमोलीक । उरली कीर्त कायम ॥८२॥ जोराचें करून निमीत । रावून लोकीक रितींत । केन्ना परवंत केन्ना कुथणत ।
तरीय सादूर अंतरांत सदैव ॥८३॥ दिसाच्यो आठ घटका भरतां । निर्वाणवेळ लागीं येतां । उठून बसले निजसत्ता ।
ठाम निर्धारान मनाच्या ॥८४॥ पळोवन बाबांची मुद्रा तेन्नाची । खुशाल जालीं मनां सगल्यांचीं । समजूत करून
घेतली मनाची । टळ्ळो आसुये वेळ अभद्र ॥८५॥ आसूं, अशी करीत खंत । बशिल्ले आसतना सगले चिंतेस्त ।
पावलो लागीं बाबांचो अंत । घडलो वृत्तांत तो आयकात ॥८६॥ खिणभरूच आसतना वचपाक । कळ्ळेंना आयलें
कितें मनांत । घालो हात कफनीच्या बोलसांत । धर्मवेळ तो वळखून ॥८७॥ लक्ष्मी नांवाची सुलक्षणी । नांवा
सारकीच जिची करणी । नित्य निरत जी साईचरणीं । आसली तेन्ना लागींच ॥८८॥ ही लक्ष्मीबाई शिंदे सदांच ।
बाबां कडेन मशिदींत । कायम कामकाजा संबंदांत । नेमनिर्बंधांत वागताली ॥८९॥ दिसाची सदांच ही वयवाट ।

१. भायर सरून वचप. २. वचप. ३. येवप.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

दरबार उक्तो सगल्यां पासत । चडशे कोणाक ना आडायत । व्हड मर्यादा रातीची ॥९१॥ सांजवेळची जेन्ना फेरी
सोंपत । लोक थंयच्यान घरा परतत । दुसऱ्या दिसाच उपरांत । येताले परत ते मशिदींत ॥९२॥ मात भगत म्हाळसापती ।
दादा लक्ष्मी हांची भक्ती । पळोवन तांकां रातीच्याय 'वक्तीं' । नासली मनाय बाबांची ॥९३॥ हीच लक्ष्मी भोव
प्रेमान । बाबां खातीर चुकनासतना नेमान । धाडटाली भाजी भाकर बांदून । सेवा ही कितली वर्णुंची ॥९४॥ हे
भाकरेचो इतिहास आयकतां । कळून येतली बाबांची दर्याद्रता । सुकण्या, सावजां विशीं ऐक्यता । जातलें अजाप
मनाक ॥९५॥ बाबा एकदां सांजवेळार । वणटीक तेंकून बशिल्ल्या वेळार । आयिल्ल्यो गजाली रंगार । पावली
लक्ष्मीय तेन्नाच ॥९६॥ तात्या पाटील लागीं आसले । आनिकूय भक्त थंय बशिल्ले । लक्ष्मीन अभिवंदन केलें ।
बाबांनी तिका तेन्ना सांगलें ॥९७॥ “माते लागल्या भूक आतां” । बाबा भाकर घेवन येतां । ही पळय आतांच वतां ।
येतां रोखडीच परत ॥९८॥ अशें म्हणून धांवत गेली । भाकऱ्यो भाजून घेवन आयली । भाजी चटणीय वांगडा
हाडली । दवरली फुड्यांत श्रीसाईंच्या ॥९९॥ बाबांनी तें उखल्लें पान । दवरलें सुण्या मुखार व्हरून । विचारलें
तत्काळ लक्ष्मीन । बाबा कितें केलें हें तुमी ॥१००॥ हांव जी इतली धांवत गेलीं । भाकरी भाजून घेवन आयलीं ।
तांची ही कसली करणी केली । भर केली त्या सुण्याची ॥१०१॥ लागिल्ली खरी तुमकां भूक । ते भुकेचें हें कसलें
कवतूक । तोंडांत घालोना कुडको पसून एक । केली धांवपळ गरजे भायर ॥१०२॥ मागीर बाबांनी तिका सांगलें ।
“खंत करूं नाका म्हणलें । ह्या सुण्याचें जें पोट भरलें । समज तृप्ती म्हजीय ॥१०३॥ जीव आमचो वा सुण्याचो ।

१. वेळार.

एकूच सगल्या प्राणीमात्राचो । फरक मोन्याचो आनी उलयतल्याचो । भेद नासता भुकेंत ॥१०४॥ भुकेन तळमळटा जाचो प्राण । ताका जो दिता अन्नाचें दान । म्हज्याच पोटांत तें गेलें म्हणून । समजात तुमी खुशाल ॥१०५॥ प्रसंग सोंपो वेव्हाराचो । बोध सगलो परमार्थाचो । असो त्या साईंच्या उपदेशाचो । अर्थ तुमी घेयात ॥१०६॥ उलोवन सोंपी प्रपंच भाशा । आंखताले परमार्थ रुपरेशा । काडिनासतना कोणाच्या वर्मा, दोशा । राखताले खुशाली शिश्यांची ॥१०७॥ थंयच्यान उपदेशा प्रमाण । सुरू केली भाकर लक्ष्मीन । दवरताली दुदांत भिजोवन । भोव प्रेमान प्रत्यक्ष ॥१०८॥ फुडें बाबाय भक्तीप्रेमान । भाकर ती खावंक लागले नेमान । खंड पडल्यार केन्नाय चुकून । रुचनासलें जेवण श्रीसाईक ॥१०९॥ जातकूच लक्ष्मीचे भाकरेक वेळ । जरी पानां वाडिल्लीं सकळ । भुकेन जाले तरीय व्याकूळ । घालिनासले उंडी तोंडांत ॥११०॥ न्हिवलें जरी पानांतलें अन्न । बसतले तिश्टत भुकेन । पूण भाकर तिची येना मेरेन । जेवचे नात जेवण कशेंच ॥१११॥ फुडें कांय दिसां उपरांत । बाबा दर दिसा तिसऱ्या प्रहरांत । लक्ष्मीक शेवयो हाडपाक सांगीत । खाताले तिचे सरेन बसून ॥११२॥ बाबा खाताले भोव खोसयेन । उरिल्ल्यो दिताले राधाकृष्णे कडेन । हेच लक्ष्मीच्या हातांतल्यान । दिवंक सांगीत तिका उश्ट्यो आपल्यो ॥११३॥ चलिल्ली आसतना देहविसर्जन वार्ता । कित्याक ही भाकरेची 'भाकडकथा' । अशें म्हणूं नाकात श्रोतां । निदर्शक ती साईव्यापकताय ॥११४॥ दिसपी सगलें हें चराचर । हाचेय पलतडी परात्पर । साई भरिल्लो आसा निरंतर । जो ईश्वर अमर तो साई ॥११५॥ हें एक तत्व हे कथेच्या पोटांत । अशी ही लक्ष्मीची गोड गोश्ट । स्मरली सहज अचकीत ।

१. असंबद्ध गजाल.

मानात ती श्रोत्यां खातिरूच ॥११६॥ आसूं, अशे लक्ष्मीचे सेवेचो । कसो विसर साईंक जावचो । कितलो नवलाव
सादूरकायेचो । आयकात वृत्तांत आदरान ॥११७॥ आयलो जरी प्राण गळ्या मेरेन । शरीर गळसणिल्लें, नासलें
त्राण । बाबा तिका स्वता दान । करीत देहावसना वेळार ॥११८॥ एकदां पांच एकदां चार । रुपया बोल्सांतल्यान
काडून भायर । दवरीत तिच्या हाताचेर । तीच ती अखेर बाबांची ॥११९॥ हीच ती नवविधा-भक्तीची खूण । वा
नवरात्र-अंबिकापुजन । जाल्लें आसा आयज शिलंगण । शिमोल्लंगन-ही दक्षणा ॥१२०॥ वा श्रीमद्भागवतांत ।
श्रीकृष्ण उद्धवाक जी सांगतात । बाबा तेन्ना स्मरण दीत । नवलक्षण ते शिश्यस्थितीची ॥१२१॥ एकादशाच्या
धाव्या अध्यायांत । सव्या श्लोकाची नवलाय पळयात । शिष्यान कशें वच्चें जोडीत । आसची कशी ताची
वागणूक ॥१२२॥ पयलीं पुर्वार्धांत सांगलीं पांच । उत्तरार्धांत फकत चारूच । बाबाय धरीत क्रम असोच । दिसतालें
जशें होच हेत मनांत ॥१२३॥ अमानी सादूर निर्मत्सर । शिश्य 'निर्मम गुरूसेवापर । आसचो परमार्थ जिज्ञासा तत्पर ।
अंतर्मन स्थीर जाचें ॥१२४॥ जाच्या मनांत ना मत्सर । फुकट घालिना केन्नाच उतर । अशा लक्षणांनी आपलो
गुरूवर । वावुरचें करपाक ताका खुशाल ॥१२५॥ होच श्रीसाईनाथांचो हेत । अशा रुपान व्यक्त करीत । फकत
स्वकीय भक्तहितार्थ । करुणावंत संत सदांच ॥१२६॥ लक्ष्मी गिरेस्त खावन पिवन । णवांचो कसलो उणाव तिचे
सरेन । स्वता दिवंक शकताली उंवाळून । तरीय तें दान तिका अपूर्व ॥१२७॥ परम थोर भाग्याची आगळी । ताकाच
लागून अशे कृपेची 'नवाळी । मेळयली तिणें नवरत्नावली । प्रत्यक्ष हातांतल्यान श्रीसाईंच्या ॥१२८॥ गेल्ले आसतले
कितलेशेच णव । मात हें दान आगळें अभिनव । कारण आसतलो तिचो जिवांत जीव । ते मेरेन दितले स्मरण

१. ममता आनी आसक्ती नाशिल्लो. २. अपुर्वाय, गोडी.

श्रीसाईंचें ॥१२९॥ आयलें लागीं देहावसान । तरीय दिवन योग्य ध्यान । चारांची पांचांची सांगड घालून । दिलें स्मरण तिका जिणभराचें ॥१३०॥ अशे रावन जागरूक । लागिंच्यांक धाडले जेवणाक । मात ग्रामस्थांतल्या एका दोगांक । पळयले बसपाक सांगतना ॥१३१॥ पूण कांय प्रेमळ भक्तांनी । हट्टूच धरलो अनेकांनी । वच्चें न्हय बाबांक सोडून कोणीं । वेळ तो कठीण म्हणून ॥१३२॥ तरी अशा निमाण्या समयाक । घडये पडत मोहाचे भकीक । म्हणून करीत ताकतीक । घाले धांवडावन सगल्यांक ॥१३३॥ वेळ निर्वाणाचो तेंकिल्लो पळोवन । बुट्टी काका हांकां आपोवन । बाबांनी म्हणलें चलात वाड्यांत बेगीन । येयात जेवण करून ॥१३४॥ पळोवन हेरांची ही १व्यग्रता । बाबा खिन्न आपल्या चित्ता । चलात जेवपाक वचात आतां । दिली आज्ञा ठाम १तांकां ॥१३५॥ अशे हे सदांचे सांगाती । इश्ट दीसरात निकटवर्ती । जरी मनाची दुबाववृत्ती । उठले वचपाक आज्ञेन ॥१३६॥ आज्ञेचें अशक्य उल्लंघन । सांगातूय सोडपाक येना मन । जमना मोडपाकूय बाबांचें मन । गेले वाड्यांत जेवपाक ॥१३७॥ भयंकर दुखण्याचें प्रमाण । कसलें जेवण कसलें खाण । बाबां कडेन गुंतल्यात प्राण । सोंसना विस्मरण खीणभर ॥१३८॥ आसूं, वचून जेवपाक बसले । इतल्यान रोखडेंच सांगणें आयलें । अर्दपोटारूच धांवत गेले । पूण ते अंतरले भेटेक ॥१३९॥ स्नेहरुपी तेल सोंपतकूच । प्राणज्योत मंद जातकूच । १बयाजीचे मांडयेचेरूच । घेतली विश्रांती देहान ॥१४०॥ ना पडून वा न्हिदून । सुसेगादीन गादयेर बसून । असो स्वहातांनी धर्म करून । केलें विसर्जन देहाचें ॥१४१॥ समर्थांचें मनोगत । दवरून सगल्यांक अज्ञानांत । देह विसर्जीत केलो हातोहात । जाले विलीन अनंतांत ॥१४२॥ देहमायेचो बुरखो पांगरून । संत धरतरेर येतात देंवून । उद्धारकार्याची पुर्ती करून । वतात परत तत्काळ ॥१४३॥ नट वावुरता अनेक भेसांनी । वावुरतना त्या भुमिकांनी । दवरून स्वताची वळख ध्यानी । भिरांत कसली ताका मरणाची ॥१४४॥

१. गोंधळ. २. श्रीमंत बापूसाहेब बट्टी, काका दीक्षित, बी भक्तांक. ३. बयाजी आप्पा कोते.

॥ अध्याय ४२ ॥
 लोकसंग्रहा पासत जो अवतरलो । कार्य सोंपतकूच अवतार सोंपयलो । तो कितें जल्म-मरणाचो गुलाम जातलो ।
 धरता जो विग्रह स्वलिलेन ॥१४५॥ परब्रह्म जाचें वैभव । ताका कसलो मरण संभव । निर्ममत्व जाचो अणभव ।
 भवाभंय कसो ताका बादतलो ॥१४६॥ दिसलो जरी कामांत प्रवृत्त । केन्ना कर्मा केलीं यत्किंचीत । सदांच कर्मांत
 अकर्मा पळयत । अहंकार विरयत तत्वान ॥१४७॥ “नाभुक्तं क्षीयते कर्म” । हें स्मरण युक्त कर्माचें वर्म । पूण
 ब्रह्मज्ञात्याचो न संभ्रम । पळयता जो ब्रह्मूच वस्तुमात्रांत ॥१४८॥ क्रियाकारक फलजात । हें सगलें प्रसिद्द द्वैत । तेंय
 ब्रह्मवीद ब्रह्मूच मानीत । भेद कित्याक रुपें मोतयाचे शिपयेवरी ॥१४९॥ बाबां असली जननी मायेस्त । पडली कशी
 काळाच्या तोंडांत । दिसाचीच भासची काळखी रात । तसलीच ही काणी जाली म्हणपाची ॥१५०॥ आतां हो
 अध्याय सोंपोवया हांगाच । राखुया मासीक मर्यादेक । चड विस्तार केल्यार खिन्नतायेक । पावतले श्रोते
 नाजाल्यार ॥१५१॥ बाकी निर्वाणकथा फुडली । फुडें योग्य वेळार कथनांत येतली । हेमाड शरण साईचरणीं ।
 पावलो कृतार्थाक यत्कृपेन ॥१५२॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय
 अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । श्रीसाईनाथ निर्वाण नांवाचो हो बेचाळिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. झगडें, झूज. २. कृतकृत्य.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ५८७

E

[illegible]

E
E
E
E

[illegible]

समाधीचें-नियोजन । आयकात ध्यान दिवन ॥११॥ तशेच एकदां ब्रह्मांडांत प्राण । तीन दीस बसले चडोवन ।
समाधी कसली, तेंच देहावसान । ठाम समजले लोक सगले ॥१२॥ लागले उत्तरविधीचे तयारेक । जाले बाबा जागे
अचकीत । लोक सगले अजापभरीत । जाले कशे ते आयकात ॥१३॥ आसूं, ही निर्वाणकथा । श्रोते कश्टतले
आयकल्यार आतां । ही तर देहावसनाची वार्ता । आवडना आयकुपाक कोणाकूच ॥१४॥ पूण हें साधूसंतांचें
निर्वाण । सांगप्याक आयकुप्याक करतलें पावन । विस्तार भंयान वांट्याचेंच श्रवण । करचें समाधाना
खातीर ॥१५॥ देहत्यागान 'अगम्यगती । निजप्राप्ती सुखाची वसती । बाबा पावले अक्षय स्थिती । पुनरावृत्ती
विरयत ॥१६॥ देहधारणेन आसले व्यक्त । देह त्यागून पावले अव्यक्त । जरी एका आंगाचो अवतार समाप्त । सर्वांग
सुव्यक्त लाभलें ॥१७॥ एका देशीयत्वाक मुकले । सर्वांगतत्वाक पावले । पूर्णपणान सनातन जाले । निजीं
समरसले निजतत्त्वान ॥१८॥ साई सगल्यांचें जिवन । साई सगल्यांचो जीव प्राण । साई बगर गांवूच पुरायेन । गेलो
जावन हीन दीन ॥१९॥ देह पडटकूच 'निचेष्टीत । जालो एकूच आकांत । जाणटे भुरगे चिंताक्रांत । जालो प्राणान्त
सगल्यांचोच ॥२०॥ थंडी जोर ह्यो लोकिकी बादा । फाटीक लागतात 'प्रपंचबद्धा । योग्यांचे वाटेक 'कदा ।
करिनात धाडस वचपाचें ॥२१॥ प्राणशक्त दिवन निजतेजाक । संत जाळटात स्वताचे कुडीक । तोच प्रकार स्वताक ।
केलो पळयात श्रीसाईनी ॥२२॥ जावपाचें न्हय तें जावन गेलें । म्हाराज 'सायुज्यीं समरसले । लोक सगले तळमळ्ळे ।
कळवळ्ळे भोव मनांत ॥२३॥ बरें जावपाचें वचूंक 'नासलों । निमाण्या खिणाचे भेटीक मुकलों । कसल्या तरी

१. विचारशक्तीचे भायली. २. हालचाल थांबिल्लो. ३. तुमचे आमचे सारक्या प्रपंचांत आशिल्ल्यांचे. ४. केन्नाच.
५. चतुर्विध मुक्तींतली एक. जिवाचें ईश्वरा कडेन तादात्म्य करपी. ६. नासल्यार.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

उपेगाक येतलों आसलों । भुरळ पडली कळना कशी ॥२४॥ अशां विचारांचे गर्देत । खिन्न जालो दरेकलो मनांत ।
कितें बाबांच्या अंतस्कर्णांत । कळटलें कशें तें कोणाक ॥२५॥ ना घरघर ना स्वास । ना खोकली ना कास ।
जालिना जिवाची कासावीस । केलें प्रयाण खोसयेन ॥२६॥ आतां कसलें साईदर्शन । खंयचें चरण 'संवाहन ।
खंयचें 'साईचरणक्षालन । तीर्थ पियेवप तें कोणाचें ॥२७॥ तरीय मागीर त्या भक्तांक प्रेमळ । आयिल्लो पळोवन
अंतवेळ । लायली कित्याक तांकां तळमळ । केले पयस आसतना लागीं ॥२८॥ सगलीच प्रेमळ भक्तमंडळी ।
पळोवन तांकां लागीं अंतवेळीं । घडये बाबांच्या प्रेमाक 'उसळी । शकताली येवपाक म्हणून ॥२९॥ पावपाक
सायुज्य 'सदन । येता आडवें प्रेमबंधन । वेळारूच केलेंना ताचें छेदन । जाल्यार मन निर्वासन जायत कशें ॥३०॥
अशें घडनासतना देह पडलो । रोखडोच चडलो जीव धडधडलो । तत्काळ नवो संवसार जडलो । बाजार उगडलो
वासनेचो ॥३१॥ टाळपाक हो प्रकार । साधूसंत सादूर निरंतर । बाबांच्याय मनाचो निर्धार । लोकवेव्हार
राखपाचो ॥३२॥ निमाण्या वेळार हीच जागरूकता । शांतता आनी एकांतता । ध्येयमुर्ती येवची चित्ता । आडखळी
विरयत ॥३३॥ “अंते मतिः सा गतिः” । हें प्रसिद्ध सगले जाणटात । भगवद्भक्त स्वता आचरतात । लोकसंग्रह-
रितीन हे ॥३४॥ वेळ चवदा दिसांचो उरलो । काळ बाबांचो लागीं आयलो । म्हणून बाबांनी 'वझेक आपयलो ।
वाचपाक ग्रंथ रामविजय ॥३५॥ मशिदींत वझे बसले । पोथी-पारायण सुरू जालें । बाबा आयकुपाक लागले ।
अशे सोंपले दीस आठ ॥३६॥ फुडें बाबा आज्ञा करीत । पोथी अशीच चालू दवरात । अशे तीन दीसरात । रावले वझे
ती वाचीत ॥३७॥ पूर्ण इकरा दीस बसले । फुडें ते अशक्तपणान थकले । वाचतां वाचतां उबगले । गेले अशे तीन

१. चेपप. २. धुवप. ३. उमाळो. ४. घर. ५. ह्या आडनांवाचो बाबांचो एक भक्त.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

दीस ॥३८॥ फुडें बाबांनीं कितें केलें । पोथीवाचन सोंपोवंक सांगलें । वड्यांक थंयच्यान धांवडावन घाले । शांत रावले आपूण ॥३९॥ धांवडावन घालपाचें कारण । म्हणटले श्रोते करात स्पष्टीकरण । करतां शक्य तितलें निवेदन । आयकात रावून जागरूक ॥४०॥ लागीं येतकूच देहावसान । साधूसंत आनी सज्जन । घेतात वाचून पोथीपुराण । आयकतात जागरूकतायेन ॥४१॥ शुकाचार्यान दीस सात । कथन केलें महाभागवत । आयकून संतुष्टलो राजा परीक्षित । सुखान अंत जालो ताचो ॥४२॥ भगवत लिला आयकतकूच । भगवंत मुर्ती दोळ्यांनीं पळयतकूच । जाचो अंतकाळ जायत ताचोच । जालो साध्य निजस्वार्थ ॥४३॥ ही तर लोकप्रवृत्तीस्थिती । संत सदांच स्वता आचरतात । लोकसंग्रहमार्ग ते मोडिनात । किंबहुना अवतरतात त्याच हेतान ॥४४॥ जांकां हे भौतिकपिंडीत अनास्था । तांकां देहावसान अवस्था । नासता दुख्ख शोक ^१आवेगता । ही तांची सभावीकताय ॥४५॥ आसूं, हांगा श्रोते दुबावतात । ब्रह्मसुखान जे सुखावल्यात । तांकां मायामोहान स्पर्श करात । उतरां ही सोबत कशे तरेन ॥४६॥ जे स्वरुपांत सावधान । “अल्ला मालिक” धोरण । तांकां भक्तांचें लागीपण । आडायत कशे कोण ॥४७॥ तांचो तो प्रपंच सोंपलो । परमार्थूय थंयच थांबलो । द्वंद्वभाव समूळ गेलो । स्वता सांचलो स्वरूप ॥४८॥ अक्षरान अक्षर सगलें सत्य । हातूंत कुसकूट पसून ना असत्य । पूण लोकसंग्रह-अवतारकृत्य । करून कृतकृत्य संतजन ॥४९॥ संत षड्भाव-विकारवर्जीत । जे निरंतर अप्रगट आसत । भक्त उद्धारा खातीर प्रगटीभूत । तांकां खंयचें मरण ॥५०॥ देह इंद्रीय संयोग तें ^२जनन । देह इंद्रीय ताटातूट तें मरण । हें पाशबंधन वा ^३उकलन । जल्म-मरण नांव तांकां ॥५१॥ जल्माचे फाटीक दसलां मरण । एका परस ना दुसरें भिन्न । मरण जिवप्रकृतीलक्षण । जिवाचें जिवन ती

विकृती ॥५२॥ मरण मरून जे उरतात । पांय काळाचे जे माथ्यार दितात । तांकां कसली पिराय मर्यादेची भिरांत । अवतरतात जे स्वेत्शेन ॥५३॥ भक्त कल्याण एक वासना । तातूंतल्यान जे घेतात अवतार १नाना । ते खंय आफुडटात जल्ममरणा । फट ह्यो कल्पना दोनूय ॥५४॥ देहपतना आदींच पळयात । जाणें देहाची केली राख । ताका कसली मरणाची भिरांत । मरण हें गोबर तांचे मुखार ॥५५॥ मरण ही देहाची प्रकृती । मरण ही देहाची सूखस्थिती । जीण ही देहाची विकृती । विचारात विचारवंतांक ॥५६॥ साईसमर्थ आनंदघन । खबर ना जांच्या देहाचें जनन । तांच्या देहाक कसलें मरण । देहस्फुरण ते वर्जीत ॥५७॥ साई परब्रह्म पूर्ण । तांकां कसलें जल्म-मरण । ब्रह्मसत्यत्वान जगन्मिथ्यापण । भान कसलें तांकां देहाचें ॥५८॥ प्राणधारणा वा विसर्जन । अलक्ष्यरूपान परिभ्रमण । हें तर स्वच्छंदयोग क्रिडण । भक्तउद्धारणा खातीर ॥५९॥ म्हणटात सूर्याक लागलें गिराण । जालो पळयात तो खग्रास पूर्ण । हो फकत नदरेचो दोश-गूण । संतांक मरण तशेंच ॥६०॥ देह ही फकत उपाधी । ताका कसली आधी-व्याधी । आसले बगर नशीब १अनुबंधी । ताची ना शुद्धी तांकाय ॥६१॥ भक्तपुर्वार्जित तो सांचला । अव्यक्तरूपान भक्तीन भरला । हो भक्त कैवारा खातीर प्रगटला । शिरडींत दिसलो तेन्नाच ॥६२॥ आतां भक्तकार्यार्थ सोंपलो । म्हणुनूच म्हणटात देह दवरलो । कोण ह्या उतरांचेर विस्वासतलो । गती कितें ह्या योग्याक ॥६३॥ इत्सामरणी श्रीसाई समर्थ । देह जाळो योगाच्या अग्नींत । स्वता समरसले अव्यक्तांत । रावले ते काळजांत भक्तांच्या ॥६४॥ जांचें नांवूच घेतल्यार पसून । जल्म-मरणाचो उरना अंश पसून । ताका मरणावस्था कसली म्हणून । पावता तो आदले अव्यक्ततायेक ॥६५॥ हुपून ही जडदेह स्थिती । बाबा समरसले अव्यक्ती । थंयसरूय

१. तरेकवार. २. परस्पर संबंधी.

भोगतात स्वरूपस्थिती । जागयतात सदांच भक्तांक ॥६६॥ सचैतन्य जो मुसमुसलो । भक्तांच्या काळजांत जो
अढळ रावलो । त्या देहाचो कसो म्हणचो अंत जालो । म्हणणें हें पटना मनाक ॥६७॥ म्हणून हो अनादी अनंत साई ।
अभंग रावतलो ॥ विश्वप्रलयीं । जल्म-मरणांच्या अपायीं । पडचो ना तो केन्नाच ॥६८॥ म्हाराज ज्ञानोबा खंय गेल्ले ।
तिनशें वर्सांनी दर्शन दिलें । नाथम्हाराज मेळून आयले । उपकार केले जगाचेर ॥६९॥ जशे ते नाथ कृपावंत ।
पैठणींची जाली ज्योत । तुकाराम म्हाराज देहूंत । आळंदींत नरसिंह सरस्वती ॥७०॥ समर्थ रामदास परळींत ।
अक्कलकोटकर अक्कलकोटांत । प्रभुमाणिक हुमणाबादेंत । तशेच हे श्रीसाई शिरडींत ॥७१॥ जाच्या मनांत जसो
भाव । आयजूय ताका तसोच अणभव । हो सिद्धूच जाचो प्रभाव । कसलो ताका मरणभाव ॥७२॥ तो हो
भक्तकाज कैवारी । देह दवरलो शिरडी भितरीं । स्वरूपान भरला चराचरीं । लिला अवतारी श्रीसमर्थ ॥७३॥ आतां
कितें आसा शिरडींत । समर्थ जाले ब्रह्मीभूत । असो दुबाव येवचो न्हय मनांत । सदां अमर ते श्रीसाई ॥७४॥ संत
नासतात गर्भातीत । परोपकारा खातीर प्रगट्टात । ब्रह्मस्वरूप मुर्तिमंत । भाग्यवंत अवतरतात ॥७५॥ जल्म आनी
मरणस्थिती । अवताऱ्यांक केन्नाच नासता ती । कार्य सोंपतकूच वतात स्वरुपीं । समरसतात अव्यक्तांत ॥७६॥ देह
हो फकत साडेतीन हात । बाबा कशे तातूंत आसपावत । ते खासा वर्ण स्वरुपयुक्त । उलोवप हें अयोग्य ॥७७॥
अणिमा-गरिमा असल्यो अष्टसिद्धी । आयिल्ल्या गेल्ल्याक क्षय ना बुद्दी । स्वताच अखंड जाची समृद्धी ।
अशी प्रसिद्धी तांचीय ॥७८॥ अशा महानुभावांचो उदय । लोककल्याण होच आशय । उदयाक आसा स्थिती

१. विश्वाच्या विनाशा मेरेन. २. एकनाथ म्हाराज. ३. चराचरांत. ४. आपले कुडीक इत्शे प्रमाण सुक्ष्म रूप दिवपाची शक्त.
५. भारदस्तपण. ६. नाश. ७. हेत.

श्रीसाईसच्चरीत

विलय । लोकसंग्रहमय ते संत ॥७९॥ जल्मभ्रांती मरणभ्रांती । आत्म एकत्व अविनाशी स्थिती । सपनांतली
सूखसंपत्ती । तीच परिस्थिती तांचीय ॥८०॥ नाजाल्यार जो ज्ञाननिधान । सदांच जाका आत्म अनुसंधान । ताका
देहाचें संगोपन । आनीक पतन सारकें ॥८१॥ आसूं, पडलें बाबांचें शरीर । कोसळ्ळो दुख्खाचो दोंगर । रडारड
शिरडीभर । जालो आकांतूच आकांत ॥८२॥ आयकून बाबांचें निर्वाण । खबर पातळ्ळी जशे बाण । पडले सगले
वेवसाय बंद । जाली धांवपळ सगल्याक ॥८३॥ पातळटकूच ती अमंगळ बात । सगल्यांचेर जसो जालो वज्रघात ।
विचारी बसले शांत । हेरांनी आकांत मांडलो ॥८४॥ भोव आवडीच्या त्या वैभवा पासत । गळो दाटलो काळीज
पिळीत । दुख्खाचीं दुकां दोळ्यांतल्यान वतत । “शीव शीव हरे” म्हणीत सगले ॥८५॥ घराघरांत रडारड । उसळ्ळी
आकांताची गडबड । हड्ड्यांत भरली धडधड । लोक धांवले आकांतान ॥८६॥ म्हाराजांचें देहावसान । जशें पूर्ण
गांवाचेंच मरण । म्हणलें देवा हो प्रसंग दारूण । कित्याक म्हूण आमचेर हाडलो गा ॥८७॥ जो उठलो धांवत सुटलो ।
मशिदीचो माटोव गर्देन भरलो । काळीज पिळपी तो प्रसंग सगलो । गळो दाटलो दुख्खान ॥८८॥ गेलें शिरडीचें
वैभव सरलें । सूखसौभाग्य सगलें शेणलें । दोळे सगल्यांचे दुकांनी भरले । सुटलो धीर दरेकल्याचो ॥८९॥ कितली
ते मशिदीची महती । सप्तपुण्यांत जिची गणटी । म्हणटाले जिका ‘द्वारकामाई’ । बाबा उलोवपांत सदांच ॥९०॥
आसूं, निर्याण निर्वाण वा मरण । द्वारका सायुज्यमुक्तीचें स्थान । जाचें ईश्वरांत नित्य अनुसंधान । ताका अवस्थान
ह्या जाग्यार ॥९१॥ तो हो गुरुराज साईराय । भक्त कनवाळू बापमाय । भक्तांक विश्रांतीचो ठाय । याद येता ताची
सदांच ॥९२॥ बाबां बगर शिरडी ओस । धाय दिशा शुन्य उदास । कुडींतल्यान जीव जातकूच पयस । गेलें तेज तें

१. विसर. २. पालन, सांबाळ. ३. खबर. ४. अयोध्या, मथुरा, माया, काशी, कांची, अवंतिका आनी उज्जैनी. ५. चित्त. ६. जागो. ७. रिती.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

शिरडीचें ॥९३॥ सुकतकूच तळयांतलें उदक । तळमळटा भितरलें जीव एकानएक । तशेच जाले शिरडीचे लोक । कलाहीन पूर्ण उदास ॥९४॥ तळें सोबना कमळा बगर । घर रितें भुरग्या बगर । वा देवूळ दिव्या बगर । तसो मशिदीचो वाठार तेन्ना ॥९५॥ काय घरधनया बगर घर । काय राजा बगर नगर । वा द्रव्या बगर भांडार । शिरडी अरण्य बाबां विणें ॥९६॥ आवय जशी अर्भकाक । वा पावस चातकाक । तेंच प्रेम शिरडीच्या लोकांक । तशेंच सगल्या भक्तांक ॥९७॥ शिरडी जाली कलाहीन । मेल्ले भशेन हीन दीन । उदका विणें जशें मीन । तशे लोक तळमळटाले ॥९८॥ सोडटकूच घोवान बायलेक । वा आवयन दुदाच्या भुरग्याक । जशीं वासरां चुकतात गायेक । ल्हान व्हडांक ते भशेन ॥९९॥ दुख्ख अवस्था ही आकांताची । जाली समेस्त शिरडीच्या लोकांची । गल्ले गल्लेंत धांवपळ सगल्यांची । लोक चारूय वटयां धांवताले ॥१००॥ साईक लागुनूच शिरडी पवित्र । साईक लागुनूच शिरडी चरित्र । साईक लागुनूच शिरडी क्षेत्र । साईच आदार सगल्यांक ॥१०१॥ कोण करताले आक्रंदन । कोण थंय घेताले लोळण । कोण पडटाले घुंवळ येवन । गेल्ले दुख्खान भरून सगले ॥१०२॥ व्हांवतालीं दुकां भरुभरून । दादले अस्तुच्यो भोव उद्विग्न । सोडून आपलें खाणजेवण । जाल्लीं दुख्खी कश्टी सगलीं ॥१०३॥ पळोवन बाबांची अवस्था । ग्रामस्थांक परमावस्था । जाणटे भुरगे भक्तांचेर समस्तां । कोसळिल्लो दोंगर दुख्खाचो ॥१०४॥ जंय कथा गोड रसाळ । जंय सदांची खोस उपाट । जंय रिगपाक मेळनासली वाट । ती मशीद दिसताली उदास ॥१०५॥ “नित्यश्री नित्यमंगल” । आसली आदीं जी शिरडी सकळ । बाबाच एक कारण मूळ । म्हणुनूच हळहळ ग्रामस्थांक ॥१०६॥ आनंदकंदा आनंदविग्रहा । भक्तकार्या खातीर धरलो देहा । तो हेत साध्य करून अहाहा । पावलो दुसऱ्या देशांत ॥१०७॥ आठूय प्रहर

जो ना दुसरो स्वताय ॥१२१॥ भक्त हेय स्वता ईश्वर । हांव गुरूय, न्हय हेर । दोगांकूय स्वस्वरुपाचो विसर । भेद हे परस्पर ताका लागून ॥१२२॥ आमीय ईश्वरूच आसात प्रत्यक्षांत । पूण स्वरूप विसरल्यात परमार्थांत । हेंच मुख्य लक्षण भेद जावपांत । अधापतन तें हेंच ॥१२३॥ 'सार्वभौम्याक सपन पडटा । भिक्षे खातीर दारादारांत भोंवता । निजबोध जावन जागो जाता । पळयता जाग्यारूच स्वताक ॥१२४॥ प्रवृत्ती ही जी जागृतायेंत । तीच निवृत्ती सपनस्थितींत । खरी जागृती निजअनुभुतींत । पूर्ण अद्वैतांत समरसप ॥१२५॥ ज्ञानी अज्ञानी सगले आश्रीत सगल्यांचेर प्रेम अत्यंत । जिवापरसूय मानता 'आप्त । भेद ना थंय इल्लो पसून ॥१२६॥ मनीसरुपान देवूच आसले । हें जरी अणभवाक हाडलें । तरीय सगले बळी पडले । ताच्या त्या कोडकवतुकाक ॥१२७॥ कोणाक दिली धनसंपत्ती । कोणाक संवसारसूख संतती । तातूंतल्यान पडली व्हड भ्रांती । मुकले ज्ञानप्राप्तीक ॥१२८॥ केन्नाय कोणाकूय जर हांसत । जाल्यार तो अभिमानान फुगत । की बाबांचें ताचेरूच प्रेम अद्भूत । करिनात तशे ते हेरांचेर ॥१२९॥ तेच कोणाचेर राग काडीत । म्हणटाले तांकां तो ना आवडत । आमचे विशींच आदर चड । दिनात मान तो हेरांक ॥१३०॥ अशे आमीच नंबर लायताले । बाबांच्या तें सपनांतूय नासतालें । बेठेच आमी अभिमानान वागताले । विसरून कृतकर्तव्याक ॥१३१॥ परब्रह्म मुर्ती सगूण । दैव आसतना उशा कडेन । खऱ्या कार्याचो विसर पडून । धरली प्रिती आमी विनोदांत ॥१३२॥ येतनाच बाबांचें दर्शन घेवचें । फळफूल चरणीं तांच्या ओंपचें । दक्षणा मागतकूच कचरचें । कडसरचें ल्हवूच थंयच्यान ॥१३३॥ सांगतना हिताच्यो गोश्टी । पळोवन आमची क्षुद्र दृश्टी । जाले दिसता खरेच कश्टी । गेले तत्काळ घरा आपल्या ॥१३४॥ आतां तुमची ती स्वानंदस्थिती परत । कशे हे दोळे

१. चक्रवर्ती राजा. २. सोयऱ्यांक.

पळोवंक शकत । गेली शेणली ती आनंदमूर्त । जाली अदृश्य जल्माजल्मांची ॥१३५॥ हो दारूण देखाव कर्माचो ।
अंतरलो सखो साई आमचो । निहेंतूक दयासागर तांचे सारको । जालो पयस आमकां सासणाचो ॥१३६॥ “छळप
बरें न्हय कोणाक । दुखता तें म्हज्या मनाक” । पाळ्ळिंनात बाबांच्या ह्या उतरांक । केलीं झगडीं सुमारा
भायर ॥१३७॥ छळ करतना भक्तां भक्तां । आमी मुकले साईनाथा । ताचो जाता पश्चाताप आतां । जाता स्मरण
तांच्या उतरांचें ॥१३८॥ आठ वर्साचो बाळ जनीं । प्रगट जातलों हांव कांय दिसांनी । अशें म्हाराजांनी भक्तां
लागुनी । सांगिल्लें आसा स्वताच ॥१३९॥ ही आसा संतांची वाणी । फट मानची न्हय कोणी । कृष्ण अवतारांत
चक्रपाणी । केली करणी अशीच ॥१४०॥ आठ वर्सांची सुंदर कात । चार भुजां आयुधां हातांत । देवकी फुडें
बंदीशाळेंत । कृष्णमुर्ती प्रगटली ॥१४१॥ थंय कारण भूभारहरण । हांगा गरीब भक्तांचें उद्धारण । तरीय कित्याक
दुबावाक कारण । अतर्क्य चातूर्य संतांचें ॥१४२॥ हो कितें एका जल्माचो निर्बंध । बात्तर पिळग्यांचो ऋणानुबंध ।
भक्तांचो बाबांनी पूर्वसंबंध । कथा अनुबंध सांगला ॥१४३॥ अशे तरेन बांदून प्रेमफांस । गेल्यात दिसता म्हाराज
प्रवासाक । येतले परतून हो पूर्ण विश्वास । आतां मनांत भक्तांच्या ॥१४४॥ साक्षात्कार अनेकांक । दृश्टांत, अणभव
बऱ्याच जाणांक । चमत्कार तेच तरेन कैकांक । दाखयले गुप्त रुपान ॥१४५॥ अभाविकांक गुप्त आसतात ।
भाविकांक जाग्यारूच दिसतात । जशे जे चित्तवृत्ती धरतात । अणभव तसोच रोखडोच ॥१४६॥ चावडेंत गुप्तरूप ।
मशिदींत ब्रह्मरूप । समार्थेंत समाधीरूप । सूखस्वरूप सगल्याक ॥१४७॥ आसूं, सांप्रत होच विस्वास । भक्तीन
धरचो आपल्या जिवाक । भंग ना समर्थ साईक । अक्षय राबितो अखंड ॥१४८॥ देव वतात निजधामाक ।

१. परस्पर संबंद. २. जे भावीक नात तांकां. ३. सध्याच्या काळांत.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

ब्रह्मस्थिती जाग्यारूच संतांक । ते नकळो येवपाक वचपाक । समरसतात खोसयेंत ॥१४९॥ म्हणून ही विनंती करतां ।
नमळायेन नमस्कार करतां । ल्हानां व्हडांक सगल्यांक आतां । आयकात सादर चित्तान ॥१५०॥ घडची उत्तम
श्लोकसंगती । गुरुचरणीं निश्काम प्रीती । गुरुगूण सांगपाची आसक्ती । भक्ती निर्मळ जावची प्रगट ॥१५१॥
जडची प्रीती अनवच्छिन्न । जावचे न्हय स्नेहपाश भिन्न । आसचे भक्त सूखसंपन्न । दीसरात गुरुचरणीं ॥१५२॥
आसूं, फुडें त्या देहाचें उचीत । करचें कितें तें निश्चीत । ह्याच विचारांत लोक समस्त । शिश्य, ग्रामस्थ
लागले ॥१५३॥ श्रीमंत बुट्टी व्हड भावूक । जशे ह्या फुडल्या भविश्याचे स्मारक । उंच वाडो सुखकारक । दवरलो
बांदून कायमचो ॥१५४॥ मागीर फुडें तें कलेवर । खंय आसचें ह्या विशयाचेर । जावन छत्तीस वरां विचार । घडलें
जें जावपाचें आसलें ॥१५५॥ एकलो म्हणटालो ह्या कलेवराक । हात लावंक दिवचो न्हय हिंदूंक । मुसलमानांच्या
कबरस्थानांत । व्हरुया ताका सुवाळ्यान ॥१५६॥ दुसऱ्यान म्हणलें हें कलेवर । दवरुया व्हरून उगड्याचेर । थडगें
एक बांदचें सुंदर । तातूंत कायम उरचें हें ॥१५७॥ खुशालचंद अमीर शक्कर । हांचोय आसलो तोच विचार । मात
“वाड्यांत पडचें हें शरीर” । आसले हे उद्गार बाबांचे ॥१५८॥ पाटील रामचंद्र व्हड करारी । तेय एक गांवचे
अधिकारी । बाबांचे प्रेमळ सेवेकरी । सांगलें तांणी समेस्तांक ॥१५९॥ आसूं दी तुमचे विचार कितेंय । सगलेच
आमकां ते मान्य नात । वाड्या भायर दवरूंक दिवचे नात । हेर कडेन खीणभरूय साईक ॥१६०॥ हिंदू अडले
धर्माचेर । मुसलमानांचोय तोच विचार । अशे योग्य अयोग्याचे चर्चा प्रकार । चल्ले पुराय रातभर ॥१६१॥ हे वटेन
लक्ष्मणमामा घरांत । आसतना फांतोडेर न्हिदेच्या भारांत । बाबा धरून तांचो हात । म्हणपाक लागले “ऊठ, चल

१. मृत शरीर. २. पक्क्या मनाचे.

बेगीन” ॥१६२॥ “बापूसाहेब येवचे नात आयज । हांव अंतरलों हो तांचो समज । तूं तरी कर आयज । कांकड आरती आनी म्हजें पुजनूय” ॥१६३॥ तत्काळ नित्यक्रमा प्रमाण । घेवन सगलें पुजेचें सामान । वेळार पावून लक्ष्मणमामान । केली तयारी पुजेची ॥१६४॥ गांवचे भट हे शिरडीचे । खाशेे मामा माधवरावांचे । पुजन करताले नित्य बाबांचें । फांतोडेच्या वेळार ॥१६५॥ मामा व्हडले कर्मठ ब्राह्मण । फांतोडेर न्हावन धुवन । धवेंफुल्ल वस्त्र न्हेसून । घेताले दर्शन श्रीसाईंचें ॥१६६॥ पादप्रक्षालन गंध अक्षता लावन । फूलपत्री तुळशी समर्पण । धूप दीप निवेद्य निरांजन । दक्षणा भेटयताले मागीर ॥१६७॥ प्रार्थनापुर्वक साश्टांग नमन । जातकूच घेताले आशिर्वचन । मागीर सगल्यांक प्रसाद दिवन । तिबो लावन ते वताले ॥१६८॥ थंयच्यान फुडें गजानन । शनिदेव उमारमण । मारुतीराय अंजनीनंदन । हांची पुजा करताले ॥१६९॥ अशे सगल्या ग्रामदेवां । नित्य पुजताले जोशीबुवा । म्हणून संपूर्ण पुजा त्या शवा । हाडली तांणी प्रेमभावान ॥१७०॥ मामा आदींच निश्ठावंत । तांचेर साक्षात हो दृश्टांत । आयले कांकड आरती घेवन हातांत । केलो नमस्कार साश्टांग ॥१७१॥ तोंडा वयलें वस्त्र काडून । करून सप्रेम निरिक्षण । हातपांय धुवन शुद्ध आचमन । सुरू केलें पुजन यथाविधी ॥१७२॥ मौलवी आदी मुसलमान । दिनात जाले करपाक पुजन । मामांनी दुर्लक्ष करून । लायलें गंध केली पुजा ॥१७३॥ कूड ही श्रीसमर्थांची । आपले आराध्य देवतेची । हिंदूची काय मुसलमानांची । नासलें मामांच्या ध्यानांतूय ॥१७४॥ पुज्य शरीर आसतना सजीव । तांचे पुजेचो केदो उत्सव । तेंच आतां जातकूच निर्जीव । पुजावैभव ना उपचारीक ॥१७५॥ तशांत पळोवन बाबांचें चिन्न । मामा आदींच दुख्खान खिन्न । करपाक आयले निमाणें पुजन । परत दर्शन कुस्तार ॥१७६॥ आयलीं दुकां दोळ्यांतल्यान । करप अशक्य ते स्थितीचें परिक्षण । हातपांय

॥ अध्याय ४३ ॥
 १कंपायमान । मन उदास मामांचें ॥१७७॥ आसूं, आंवळिल्ल्यो मुठी उगडून । विडो दक्षणा तातूंत दवरून । कूड ती
 परत धांपून । मामा मागीर गेले परत ॥१७८॥ फुडें मागीर दनपारची आरत । नित्यनेमा प्रमाण मशिदींत । बापूसाहेब
 जोग करीत । हेरां वांगडा श्रीसाईची ॥१७९॥ आसूं, हांगाच्यान फुडलें वृत्त । सांगप जातलें फुडल्या अध्यायांत ।
 कसो बाबांचो देह संस्कारीत । भोव प्रशस्त जाग्यार ॥१८०॥ कशी तांची ती आवडटी । भोव वर्सांची सांगाती ।
 वीट फुटूकूच दुश्चिन्नस्थिती । गेली सुचोवन २देहान्त ॥१८१॥ कसो तो आयलो प्रसंग आतां । बत्तीस वर्सां
 आदींच येता । ब्रह्मांडांत प्राण चडयिल्लो ३आसतां । कठीण अवस्था देहाक ॥१८२॥ कशे म्हाळसापती भक्त ।
 दीसरात बाबांक जपत । कशी सगल्यांनी सोडटूकूच आस्त । उबे जाताले अचकीत ॥१८३॥ अशें आमरण ब्रह्मचर्य ।
 वागलो जो योगाचार्य । जो ज्ञानियांचो ज्ञानिवर्य । कितलें तें ऐश्वर्य वर्णुचें ॥१८४॥ आसूं, अशी जांची महती ।
 करुया ताका सद्भावान ४प्रणती । हो दीन हेमाड ५अनन्यगती । येता तांकां शरण ॥१८५॥ संतसज्जनानो तुमच्या
 आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । श्रीसाईनाथ निर्वाणं नांवाचो
 हो त्रेचाळिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. थरथरताले. २. मरण. ३. आसतना. ४. नमस्कार. ५. एकरूप जावन.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ६०१

पळयतकूच जाचें हांसरें मूख । विसरता समस्त संवसारदुख । थंयच न्हिवता तानभूक । अशें अलोकीक दर्शन ॥३॥
 “अल्ला मालिक” जाचें ध्यान । जो निश्काम निरभिमान । निर्लोभ, निर्वासन जाचें मन । महिमान ताचें सांगूं
 कितलें ॥४॥ अपकान्यांकूय दवरता जो उपकारांत । अशी शांती जाच्या पदरांत । दिवची ताका सुवात काळजांत ।
 विसरचो न्हय कोणेंच केन्नाच ॥५॥ राम कृष्ण राजीवाक्ष । संत हीनाक्ष वा एकाक्ष । देव रुपान सुंदर सुरूप ।
 आनंदस्वरूप संत सदा ॥६॥ देवांचे दोळे श्रवणान्त । संताचे नदरेक नासता अंत । “ये यथां मां” देव म्हणीत । संत
 पाझरतात निंदकाकूय ॥७॥ रामांत कृष्णांत आनी साईंत । अंतर ना तिगांयत । नांवान तीन वस्तू पळयात । जागच्या
 जाग्यार एकरूप ॥८॥ अशे वस्तूक मरण अवस्था । गजाल ही तर पुराय मिथ्या । काळाचेरूय जाची सत्ता । ताका
 कित्याक व्यथा त्या हातीं ॥९॥ प्रारब्ध संचीत कळना आमकां । नकळों हांव त्या क्रियमाणा । करुणाकर साई

गुरूराणा । वळखून दिता उतर दयेचें ॥१०॥ वासनेचीं ल्हारां अपार । तातूंत मनाक नासता थार । कृपा तुजी आसले
बगर । थिराय मेळना जिवाक ॥११॥ फाटल्या अध्यायांत सुरवातीक वचन । दिल्लें पूण जालेंना पालन । घडलेंना
पुराय निरुपण । आयकुचें सगलें परतून ॥१२॥ अंतकाळ पाविल्लो वळखून । ब्राह्मणमुखांतल्यान रामायणश्रवण ।
केलें व्याख्यान पद्दतीन । चवदा दीस बाबांनी तेन्ना ॥१३॥ अशीं दोन सप्तकां जातकूच । रामायण आयकून
घेतकूच । विजयादसमीचो दीस येतकूच । सोडलो देह श्रीसाईंनी ॥१४॥ फाटल्या अध्यायांत जालें कथन ।
जातकूच बाबा अनंतांत विलीन । 'लक्ष्मणमामांनी केलें पुजन । 'जोगांनी निरांजन आरती ॥१५॥ थंयच्यान फुडें
वरां छत्तीस । हिंदूंक आनी मुसलमानांक । लागलीं विचार करपाक । दिवची सद्गती खंय कलेवराक ॥१६॥ कशें
समाधिस्थान-नियोजन । कशें आपसूक वीट पतन । कसो एकदां ब्रह्मांडांत प्राण । चडयिल्लो तीन दीस
श्रीसाईंनी ॥१७॥ समाधी काय देहावसान । भरले सगले दुबावान । स्वासोस्वास थांबिल्लो पळोवन । अशक्य
दिसलें 'उत्थान ॥१८॥ अशे तीन दीस वतकूच । प्राण गेल्ल्याची खात्री जातकूच । निमाणे तयारेक लागपूच । योग्य
दिसलें सगल्यांक ॥१९॥ अशा त्या वेळार पसून । जागरूक बाबा भितरल्यान । अचकीत समाधी भंग करून ।
घालयलो हुसको सगल्यांचो ॥२०॥ ही आनी हेर कथा । प्रेमभावान आयकात श्रोतां । आयकून खोस जातली
चित्ता । येतलो गळो दाटून ॥२१॥ कथा न्हय हें एक पेटूल । भितर साईरत्न अमोल । उगडून पळयात कमाल ।
अणभवात सूख दर्शनाचें ॥२२॥ ह्या पुराय अध्याया भितर । दिसतलो साईनाथ अपार । आयकल्ल्यान जातल्यो

१. ह्या नांवाचे गांवचे भट आनी बाबांचे एक भक्त. २. स. सखाराम हरी जोग. ३. खंयचे सुवातेर. ४. फुटून वचप. ५. समाधी विसर्जन.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

इत्सा पूर्ण । जायात सनाथ स्मरणान ॥२३॥ परम उदार जांचें आचरीत । त्या साईंचें हें चरीत । आयकुपाक तत्पर जायात । अव्यग्रचित्त सप्रेम ॥२४॥ अशी आयकतकूच कथा पावन । जाता भक्तांची इत्सा पूर्ण । भरता पुराय परमानंदान । सुसेग संवसार उबगणेंतल्यान ॥२५॥ चित्तप्रसन्नतायेची उमेद । जाता फुड्यांत उबो निजानंद । सगल्या सुखांचें अस्सल सूख । तें हें कथानक श्रीसाईंचें ॥२६॥ कितलेंय आयकात नित्य नुतन । रमणीयतायेचें हेंच लक्षण । म्हणुनूच ही संतकथा पावन । जावन अनन्य आयकुची ॥२७॥ आसूं, फुडें कलेवर सद्गती । ह्याच वादाची 'भवति न भवति' । करतां करतां समेस्त थकती । पळयात प्रचिती अखेरेक ॥२८॥ बुट्टीच्या वाड्याचें दालन । तातूंतले गर्भकुडीची येवजण । जावपाचे आसले मुरलीधर स्थापन । जालें तें स्थान बाबांचें ॥२९॥ बुन्याद मारप चलतालें । तेन्ना बाबा व्हाळा वटेन वताले । माधवराव विनवणी करपाक लागले । आयकलें तांचें बाबांनी ॥३०॥ माधवराव विनंती करीत । नाल्ल बाबांच्या हातांत दीत । मुरलीधराची गर्भकूड बांदतात । दियात ताका आशिर्वाद ॥३१॥ पळोवन ती शूभ वेळ । बाबांनी म्हणलें "फोडात नाल्ल । आमी सगले बाळगोपाळ । सारुया वेळ हांगाच ॥३२॥ हांगाच आमी उठ्ठां बसतां । सूखदुख्खाच्यो करुया वार्ता । हांगाच ल्हानांव्हडां समेस्तां । मेळटली चित्तस्वस्थता" ॥३३॥ बाबा कितें तरी हें उलयले । अशेंच सुरवातीक सगल्यांक दिसलें । फुडें जेन्ना अणभवाक आयलें । कळ्ळो अर्थ त्या उतरांचो ॥३४॥ जातकूच बाबा अनंतांत विलीन । उरलें मुरलीधराचें स्थापन । दिसलें हेंच उत्तम स्थान । साईनिधान राखपाक ॥३५॥ "वाड्यांत पडूं हें शरीर" । साईंचे हे निमाणे उद्गार । तोच अखेरेक

१. "प्रतिक्षणं यन्नावतामुपैति, तदेव रूपं रमणीयतायाः ।"- कालिदास. २. थकतात. ३. भांडार.

थारलो विचार । जाले मुरलीधर श्रीसाईच ॥३६॥ श्रीमंत बुट्टी आदीं मेळून । हिंदू-मुसलमान सगले जाण । ह्याच विचाराचेर मान्य जावन । लागलो वाडो सत्कारणी ॥३७॥ असो भोवमोलादीक वाडो आसून । बाबांचो देह खंयसरूय पडून । गेल्यार, मागीर तो वाडोय भयाण । दिसपाचो शुन्य सामको ॥३८॥ आयज थंय जें भजन पुजन । कथा किर्तन पुराण श्रवण । सोयऱ्यां धायऱ्यांक अन्नदान । जाता, ताका कारण श्रीसाईच ॥३९॥ आयज थंय जें अन्नसंतर्पण । लघुरुद्र महारुद्र हांचें आवर्तन । भक्त येतात देशादेशांतल्यान । त्या सगल्याक कारण श्रीसाईच ॥४०॥ आसूं, अशें हें संताचें वचन । अक्षर अक्षर दवरात सांठोवन । कितें तरी ते उलयतात म्हणून । अपमान करून सोडूं नाकात ॥४१॥ सुरवातीक ते कितलेय मुग्ध । वा दिसूं कितलेय संदिग्ध । जाता कालांतरान अर्थबोध । दिसलें जरी ते कठीण ॥४२॥ आसतना देहपाताक अवधी । फुडले घडपाचे गजाली संबंदीं । दुश्चिन्नां घडलीं कांय आदीं । मशिदी भितर शिरडींत ॥४३॥ तातूंतलें एकूच सांगतां । श्रोत्यां खातीर हांव आतां । नातर जातली ग्रंथ विस्तारता । गेल्यार सगलीं सांगपाक ॥४४॥ आसली अनेक वर्सांच्यान । वीट एक बाबांची पुरातन । तिचेर हात दवरून । बसताले लावन आसन ॥४५॥ विटेचेर ते दवरून हात । सदांच रातचे एकांतांत । शांत मनान बाबा मशिदींत । बसताले लावन आसन ॥४६॥ असो अनेक वर्सांचो क्रम । चलिल्लो अखंड अविश्रम । पूण घडपाचें ताका लागना नेम । घडटा अतिक्रम अकल्पीत ॥४७॥ बाबा नासतना मशिदींत । भुरगो आसलो सान्न मारीत । तळाचो कोयर काडपाचें निमीत । वीट ती मातशी उखल्ली ॥४८॥ फुटपाची वेळ आयली । भुरग्याच्या हातांतल्यान निसरली ।

१. अस्पष्ट. २. दुबावयुक्त, अस्पष्ट. ३. वेळ. ४. ध्यानांत मनांत नासतना.

वीट जमनीर आपटली । जाले कुडके दोन तिचे ॥४९॥ कळटकूच हें बाबांनी म्हणलें । वीट न्हय म्हजें कर्मूच फुटलें ।
 अशें म्हणून भोव कळवळ्ळे । आयलीं दुकां तांच्या दोळ्यांत ॥५०॥ बाबा जिचेर नित्य योगासन । करताले, ती वीट
 गेल्ली फुटून । आयलें जेन्ना हें तांकां कळून । रडलें काळीज तांचें दुख्खान ॥५१॥ अशी पोरणी वर्सा वर्साची ।
 मूळपीठ तांच्या आसनाची । वांटो जी तांचे जिणेची । फुटिल्ली पळोवन ते कळवळ्ळे ॥५२॥ जिवा परस वीट जी ।
 आसली बाबांची आवडटी । पळोवन तिची अशी स्थिती । हळहळ्ळें तांचें काळीज ॥५३॥ तेच विटेक तेंकोवन
 कोंपर । बाबा घालयताले प्रहरांचे प्रहर । घालून आसन योगतत्पर । म्हणुनूच व्हड प्रेम तिचेर ॥५४॥ जिचे संगतीन
 आत्मचिंतन । आसली जी म्हजो जीव प्राण । भंगली ती म्हजी सांगातीण । रावना हांवूय आतां तिचे वीण ॥५५॥
 वीट जल्माची सांगातीण । गेली ती आयज म्हाका सोडून । अशे तिचे स्मरून गूण । लागले बाबा रडपाक ॥५६॥
 हांगा सहजूच येतलो दुबाव । विटूय म्हूण खीणयाळीच न्हय । कित्याक तिचे खातीर रडचें काय । म्हणचें कितें
 लोकांनी ॥५७॥ दुबाव हो मुळांत । येतलो कोणाच्याय मनांत । आरंभतां हांव समाधानांत । वंदून पांय आतां
 श्रीसाईंचे ॥५८॥ जातलो कसो जगाचो उद्धार । कशे तरतले दीन पामर । म्हणुनूच संतांचो अवतार । नासता कर्तव्य
 तांकां आनीक ॥५९॥ हांसप रडप खेळाचे प्रकार । लोकीक नाट्यूच हांगाचो सार । जसो तसो श्रेश्ठाचार ।
 लोकवेव्हारूय तसोच ॥६०॥ संत जरी ज्ञानी श्रेश्ठ । अवाप्त सकल संकल्प लोकांत । तरीय उद्युक्त कर्म आचरणांत ।
 तारपा खातीर लोकांक ॥६१॥ आसूं, हें देहावसान जावचे आदीं । बत्तीस वर्सा पयलींच जावपाची समाधी । पूण
 म्हाळसापतीची बुद्धी । निवारी त्रिशुद्धी हो कुयोग ॥६२॥ टळूंक नासलो जर हो दुश्टयोग । खंयचो सगल्यांक

साईसुयोग । त्रेचाळीस वर्सा आदींच वियोग । आशिल्लो असो तो कुयोग ॥६३॥ मार्गशिर्श शुद्ध पुनवेक । बाबा
दम्यान जाले अस्वस्थ । देहधर्मा प्रमाण सोंसपाक । पावयलो आत्मो ब्रह्मांडांत ॥६४॥ आतां तीन दीस हांगाच्यान ।
चडयतात ब्रह्मांडांत आमी प्राण । दवरात हाचें योग्य स्मरण । जागोवचें न्हय आमकां कोणेंच ॥६५॥ सभामांटवाचो
कोनसो बोटांनी । दाखयत म्हणलें बाबांनी । थंयच म्हाका दवरचो तुमी । बांदून म्हजी समाधी ॥६६॥ स्वता
म्हाळसापतीक उद्देशून । बाबांनी तेन्ना सांगलें ठामपणान । करूं नाकात आडनदर म्हजे कडेन । तीन दिसां
मेरेन ॥६७॥ त्या जाग्यार बावटे दोन । उबे करात खूण म्हणून । अशें सांगतां सांगतनाच प्राण । दवरलो चडोवन
ब्रह्मांडांत ॥६८॥ भरची अकस्मात भवंडी । तेन्ना बेशुद्ध देहदांडी । म्हाळसापतीन दिली मांडी । सोडली आस
हेरांनी ॥६९॥ रातीचो वेळ सुमार धांचो । प्रसंग पळयात तेन्नाचो । आवरो उडलो लोकांचो । प्रसंग कसलो हो
आकांताचो ॥७०॥ ना उस्वास ना नाडी । दिसलें प्राणान कूड सोडली । लोकांची भिरांकूळ अवस्था जाली । न्हीद
सुखाची श्रीसाईक ॥७१॥ मागीर फुडें म्हाळसापतीन । दीसरात शिटूकसाणीन । रावून फुड्यांतूच बसून । केलो
सांबाळ श्रीसाईचो ॥७२॥ जरी आसली स्वता साईची । आज्ञा समाधी खणपाची । तरीय ते प्रमाण करपाची ।
धमक नासली आनीक कोणाची ॥७३॥ पळोवन बाबांक समाधिस्थ । जमलो थंय गांव समस्त । लोक विस्मीत
पळयत तटस्थ । काडिना मांडी भगत आपली ॥७४॥ प्राण गेल्लो कळटकूच पळयात । बसतलो धक्को अचकीत ।
सांगून आपणाक तीन दीस राखात । फसयले लोकांक श्रीसाईन ॥७५॥ उस्वास पडलो बंद । तटस्थ जालीं इंद्रियां

१. ताटातूट. २. घुंवळ.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

सबंद । ना हालचालीचो गंध । जालें मंद तांचें तेजूय ॥७६॥ शेणलें बाह्यवेव्हारभान । वाचेक पडलें दृढ मौन । कशे
शुद्धीचेर येतले परतून । हुसको खर सगल्यांक ॥७७॥ साबुद्दीर येना शरीर । वेळ गेलो दोन दिसांचेर । आयले
मौलवी मुल्ला फकीर । चलयलो तांणी फुडलो विचार ॥७८॥ आप्पा कुलकर्णी काशीराम । आयले केलो विचार
ठाम । बाबांनी गांठलें निजसूखधाम । दिवचो आतां सुसेग कुडीक ॥७९॥ कोणें म्हणलें थांबात खीणभर । घाई
इतली न्हय बरोबर । बाबा न्हय साधूसंतां प्रमाण हेर । अचूक ^१वाणी श्रीसाईची ॥८०॥ जाप दिवची तत्काळ परत ।
थंड पडिल्ल्या शरिरांत । चैतन्य आतां कशें येत । अविचारी हे कशे सगले ॥८१॥ खणात कबर दाखयिल्ल्या जाग्यार ।
आपयात सगल्यांक हांगासर । दियात मूठमाती वेळच्या वेळार । लागात सगले आतां तयारेक ॥८२॥ अशे वादविवाद
चलून । तीन दीस जाले पूर्ण । फुडें फांतोडेर वरांचेर तीन । पळयले येतना साबुद्दीर ॥८३॥ हळूहळू जायत जागे ।
दीत कुडीक आटेविटे । स्वास उस्वास चालू जाले । पळयलें पोटूय हालतना ॥८४॥ दिसपाक लागलें प्रसन्न वदन ।
जावपाक लागलें दोळ्यांचें ^२उन्मिलन । वचून तांचें बेशुद्धपण । लागले दिसपाक जागृत ॥८५॥ जशे कितें विसरले
देहभाव । ताचो परत जावचो ^३आठव । शेणिल्ल्या गांठवलाचो लागचो थाव । उगडचें भांडार तशी गत ॥८६॥
पळोवन साईक सावधान । भरले सगले खुशालकायेन । टळळें विघ्न देवादयेन । भक्त लोक अजापीत ॥८७॥ भगत
पळयत मूख कवतुकान । साई हळूच हालयत मान । मौलवी फकिरांक जालें समाधान । प्रसंग भिरांकूळ चुकलो
म्हणून ॥८८॥ मौलवीचो पळोवन हट्ट । भगत जर चुकिल्लो आज्ञापालनांत । इल्लो पसून चुकिल्लो कर्तव्यांत ।

१. उतरां. २. उगडप-धांपप. ३. उगडास.

ॐ घडपाचो तेन्ना तो अनर्थ ॥८९॥ त्रेचाळीस वर्सां आदींच जावपाची कबर । खंयची मागीर आनीक खबर । खंयचें तें दर्शन मनोहर । आसपाचें सूखकर श्रीसाईचें ॥९०॥ लोकांचेर उपकार हेंच कारण । करून समाधेचें विसर्जन । साई उबे राविल्ले पळोवन । जालें समाधान भक्तजनांक ॥९१॥ भक्त कार्य अर्थ जो भागलो । परमानंदांत गुंग जालो । कसो आदीं जागयतालो । लिला अकळ श्रीसाईची ॥९२॥ पळोवन बाबांक सावधान । सुखावले भक्त काळजांतल्यान । जो तो धांवलो घेवपाक दर्शन । पुनरुज्जिवन तें सुखाचें ॥९३॥ आसूं, फुडलें कथा आख्यान । तें निमाणें देहावसान । जालें जाचें पुराय कथन । यथास्मरण आयज वयर ॥९४॥ म्हणून तुमी श्रोत्यांनो सकळीक । करात विचार खीण एक । कित्याक करचो हर्शशोक । मूळ 'अविवेकाचें दोनूय ॥९५॥ साडेतीन हातांचो स्थूल गाडो । कूड इंद्रियांचो जो सांगाडो । तो कितें आमचो साई 'निधडो । सोडात भ्रम हो समूळ ॥९६॥ म्हणचो जरी देहांत श्रीसाईक । तरी नांवूच ना त्या 'विदेहाक । रुपूय ना पळयात वस्तूक । विशालरूपी श्रीसाई ॥९७॥ देह तरी नाशिवंत । वस्तू स्वतंत्र नाशरहीत । देह पंचभूत अंतर्गत । अनादी अनंत निजवस्तू ॥९८॥ तांचे मदली शुद्ध सत्वात्मक । ब्रह्मरूप चैतन्य देख । जड इंद्रियांचो जो चालक । वस्त ती श्रीसाई नांवाची ॥९९॥ ती आसा इंद्रियातीत । इंद्रियां जड ती तें जाणीनात । तींच इंद्रियां उत्तेजन दितात । घालतात चाळोवन प्राणाक ॥१००॥ ते शक्तीचें नांव साईअनंत । तिचे वीण ना रिती सुवात । भरल्या तीच चराचरांत । रित्यो दिशा धाय तिचे बगर ॥१०१॥ तीच ती ही अवतारस्थिती । तीच आसली अव्यक्तांत आदीं । नांवा रुपाक आयली व्यक्तींत । भरसली अव्यक्तांत कार्याचे अखेरेक ॥१०२॥ अवतारकार्य सोंपोवन ।

१. विचारांचो उणाव. २. दुबावा विरयत. ३. कुडी विशीं आस्था ना अशी एकाग्र स्थिती.

ॐ श्रीसाईसच्चरीत ॥

अवतारांतूय देह त्यागून । जशे गेले निर्विकल्प भुवनान । तशीच ही करणी श्रीसाईची ॥१०३॥ मनांत येतकूच गुप्त जावचें । जशे स्वामी गाणगापूरचे । करून निमीत पर्वतयात्रेचें । गेले उठून अचकीत ॥१०४॥ भक्तांनी धरतकूच आडावन । केलें तांचें समाधान । लोकाचारांत हें म्हजें गमन । सोडचो ना गाणगाभुवन केन्नाच ॥१०५॥ कृष्णेचे देगेर फांतोडेचें न्हाण । बिंदुक्षेत्रांत अनुशठान । मठांत करचें पादुका पुजन । राबितो कायम थंयच म्हजो ॥१०६॥ तशीच साईबाबांची रीत । मरण फकत लोकाचारांत । पळोवंक गेल्यार स्थिरचरांत । अंतरांत सगल्यांच्या श्रीसाई ॥१०७॥ जशी जाची भजनस्थिती । तशी ताका नित्य प्रचिती । दुबाव धरचो न्हय चिर्ती । मरणातीत श्रीसाई ॥१०८॥ साई भरला स्थिरचरांत । साई सगल्यांच्या अंतरांत । साई तुमी-आमी सगल्यांत । आसता नांदत निरंतर ॥१०९॥ श्रीसाई समर्थ दीनदयाळ । भावार्थी भक्तप्रणतपाळ । सगल्यां विशीं भोव प्रेमळ । भुकेल्यात ते परमप्रेमाक ॥११०॥ दिसनात जरी दोळ्यांक । आसतात ते सगल्याक । लिपयतात सुक्षीमत्वांत स्वताक । तरीय पिशें आमकां लायतात ॥१११॥ तांचें मरण फकत धोंग । आमकां फसोवपाक हाडिल्लें सवंग । नटनाटकी ते अव्यंग । भंगुनूय जाले अभंग ॥११२॥ प्रेम निश्ठा जी तांचे कडेन । करून फाटलाव तातूंतल्यान । अखेरेक ताचो

१. श्रीनृसिंहसरस्वती. २. वचप. ३. एकदां साईबाबांचे भक्त मोरेश्वरराव साव हांकां बाबांच्या भंडाऱ्या खातीर शिरडीक वचपाची उमळशीक लागिल्ली. पूण दोनूच दीस आसतना ते अचकीत दुयेंत पडले. ताका लागून तांकां थंय वचप जमलेंना. म्हणून तांकां खूब वायट दिसलें. मन दुखेस्त जालें. रातीं न्हिदूय पडली ना. मात भंडाऱ्याच्या दिसाच फांतोडेर तांकां दोळो लागलो. तेन्ना साईबाबांनी तांकां सपनांत दर्शन दिलें आनी दक्षणा मागून घेतली. जागे जातकूच तांचे भलायकेंत बरोच फरक पडलो. रोखडेच ते ठणठणीत बरे जाले. श्रीसाईंनी देह सोडिल्लो आसलो तरीय आपल्या भक्तांची तळमळ ते खंयचेय तरेन पुराय करतातूच. ४. मरणाच्यान स्पर्श करूंक जमना अशे.

श्रीसाईसच्चरीत॥

सोद घेवन । करुया साध्य कार्यभाग ॥११३॥ करतकूच पुजा मनांतल्यान । करतकूच याद भक्तीभावान । अणभवतले
भक्त आपूण जावन । दिसतली सर्वव्यापकताय श्रीसाईंची ॥११४॥ उत्पत्ती स्थिती आनी लय । चित्स्वरूपाक हांचो
ना भंय । तें सदासर्वदा चिन्मय । थंय ना थारो विकारांक ॥११५॥ जशें भांगराचें भांगरपण । उरता अबादीत
अलंकारा वीण । केल्यो जरी कितल्योय वस्ती पसून । सोडिना भांगरपण तें आपलें ॥११६॥ परोपकाराचे अलंकार । हे
सगले विनाशी विकार । आटयतकूच उरता भांगर अविकार । नासता आकार वा नांवूय ॥११७॥ तरी ह्या भांगरांत
हो हेमाडपंत । विरगळून वच्चो पूर्ण नितांत । अशा गुणांनी साईपद अंकीत । रावचो प्रलया मेरेन ॥११८॥ फुडें
तेराव्या दिसा वचून । भक्तरत्न बाळासाहेबान । मेळोवन ग्रामस्थ ब्राह्मण । उत्तरविधी केलो सुरू ॥११९॥ वस्त्रा
सयत न्हाण घेवन । मागीर बाळासाहेबांच्या हातांतल्यान । करून तिलांजली तिळतर्पण । पिंडदानूय घेतलें
करून ॥१२०॥ उत्तरक्रिया सपिंडी आदी । त्या त्या वेळार शास्त्रोक्त पद्धतीन । जाल्यो मासकां सयत पूर्ण ।
धर्मन्याया प्रमाण ॥१२१॥ भक्तश्रेष्ठ उपासनीन । जोगां वांगडा वचून । होमहवन घेतलें करून । पवित्र थळांत
भागिरथीच्या ॥१२२॥ ब्रह्मभोजन अन्नसंतर्पण । यथासांग दक्षणा भेटोवन । शास्त्रा प्रमाण विधिविधान करून ।
आयले ते परत थंयच्यान ॥१२३॥ नात बाबा ना संवाद । आतां जरी हो असो भेद । तरीय नदरेक पडटकूच ती मशीद ।
जालें याद आदलें उलोवप ॥१२४॥ बाबांची सदांची बसका स्थिती । घेवपाक तिची सूखअनुभूती । बऱ्यांतली बरी
आलेख्यमुर्ती । केली स्थापन मशिदींत ॥१२५॥ जाल्ली साईदेह निवृत्ती । फोटू पळोवन जाताली अनुवृत्ती ।

१. वश. २. तीळ घाल्लें उदक. ३. बाराव्या दिसा जाच्या नांवान करतात तें दान. ४. कागदा वयलो फोटू. ५. अनुकरण.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

दिसतालें निजभक्त भावार्थी । पुनरावृत्तीच ही प्रत्यक्ष ॥१२६॥ चित्रकार शामराव जयकर । तांणी काडिल्लो तो सुंदर । असो हो फोटो मनोहर । साक्षात उबे जशे फुड्यांत ॥१२७॥ जितले हे प्रसिद्ध चित्रकार । तितलेच बाबांचे भक्तूय थोर । वागताले करून विचार । आज्ञे प्रमाण श्रीसाईंचे ॥१२८॥ हांच्याच हातांतल्यान । सोबीत फोटे काडून । केले भक्तांनी घरांत स्थापन । करपाक ध्यानधारणा नित्याची ॥१२९॥ संतांक नासता केन्नाच मरण । आदीं बरेच फावट हें विवरण । जाल्लेंच आसा आसतलें स्मरण । लागना स्पश्टीकरण आनीक ॥१३०॥ बाबा नात आयज प्रत्यक्ष देहान । तरीय जो तांचें करता स्मरण । ताचें अजुनूय हीत करून । दितात अणभव आदले वरीच ॥१३१॥ कोणाक कितेंय सांगून गेले । पूण ना कांयच अणभवाक आयलें । जरी तांचें देहावसानूय जालें । म्हणून तें उरलें अशें न्हय मानचें ॥१३२॥ उतरां बाबांचीं ब्रह्मलिखीत । विस्वास धरून अणभव पळयात । आयलोना जरी तो त्वरीत । येतलो निश्चीत कालांतरान ॥१३३॥ आसूं, ह्या जोगांचें नांव येतां । कथेंत स्मरली जोड कथा । आयकात तिचीय अपूर्वता । दिसतलें प्रेमळपण श्रीसाईंचें ॥१३४॥ जरी आसलो हो त्रोटक संवाद । गुरूभक्तांक भोव 'बोधप्रद । भाग्यवान जो जाका वैराग्यबोध । अभागी व्यस्त संवसारांत ॥१३५॥ एकदां जोगांनी बाबांक विचारलें । अजून भोगपाचें उरलां कितलें । केन्ना म्हजें भाग्य उदेतलें । पावतलों हांव केन्ना सुस्थितींत ॥१३६॥ सेवा अनेक वर्सां भक्तीन । घडली तुमची तरीय पसून । मेळना कित्याक अजून मेरेन । सुसेग ह्या चंचल चित्ताक ॥१३७॥ असो कसो हांव फुटक्या नशिवाचो । होच व्हय लाभ संतसंगतीचो । परिणाम केन्ना तरी सत्संगाचो । भोगतलों हांव सांगात

१. बोध घेवपा सारको.

तुमीच ॥१३८॥ भक्ताची ही विनंती आयकून । साईसमर्थान परम प्रेमान । जोगाचें कशें केलें समाधान । शांत
चित्तान तें आयकात ॥१३९॥ दुष्कर्माची जातली होळी । पुण्यपापाची राखरांगोळी । पळयतलों तुजे खांकेक झोळी ।
तेन्नाच मानतलों तुका भाग्यशाली ॥१४०॥ उपाधेचो त्याग जावन । नित्य भगवद्भक्ती वाडून । तुटटले आशापाश
पुरायेन । तेन्नाच मानतलों तुका भाग्यशाली ॥१४१॥ विशय आसक्ती मानून १त्याज्य । अहंकार पुराय अयोग्य ।
जीव वान्सा जिखपाक जा योग्य । तेन्नाच मानतलों तुका भाग्यशाली ॥१४२॥ आसूं, हाचेर कांय काळान ।
बाबांचे बोल सार्थ जावन । जोगांक वैराग्य सद्गुरू कृपेन । आयलें जशें उलयिल्ले बाबा ॥१४३॥ ना पुत्रसंतती पाश ।
घरकान्नीक लायली सद्गतीक । मरण येवचे आदीं संन्यास । जालें तें वैराग्य आपसुकूच ॥१४४॥ आसूं, हे जोगूय
भाग्यवान । सत्य थारलें श्रीसाईवचन । अखेरेक वैराग्यपण मेळून । जाले विलीन ते ब्रह्मांत ॥१४५॥ जशी जशी
साईनी सांगली । ज्युस्त तशीच स्थिती जाली । उतरां साईचीं सार्थ जालीं । भाग्यवान जोग खरेच ॥१४६॥ तात्पर्य
बाबा दीनदयाळ । भक्तकल्याणाचो १कनवाळ । ओंपताले बोधामृताचो ३सुकाळ । शिरडींत त्रिकाळ तो
आयकात ॥१४७॥ “जांकां म्हजी आवड व्हड । तांचे नदरेंत हांव अखंड । तांकां म्हजे वीण धरतरी वसाड । खबरो
म्हज्योच तांच्या मुखांत ॥१४८॥ जांकां म्हजें अखंड ध्यान । जिबेर म्हजेंच नांव आवर्तन । तांकां म्हजेंच चरित्र
गायन । उठ्ठां बसतां सर्वकाळ ॥१४९॥ अशे जातकूच म्हजेच आकार । कर्म अकर्माचो पडटलो विसर । जंय हो
म्हजे सेवेचो आदर । तिश्टतलों हांव थंय सदांच ॥१५०॥ येवन म्हाका अनन्य शरण । जाका म्हजें अखंड स्मरण ।

१. सोडपाक योग्य. २. दया. ३. समृद्धी.

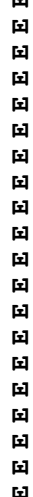
ताचें म्हज्या माथ्या वयलें रीण । पावयतलों उद्धार करून ॥१५१॥ आदीं म्हाका दिवन । करता जो अन्न ग्रहण । जाका म्हजें अशें ध्यान । वागतां हांव ताच्या ताब्यांत ॥१५२॥ म्हजीच जाका भूक तान । दुसरें ना जाका म्हजे समान । म्हाकाय ताचेंच नित्य ध्यान । वागतां हांव ताच्या ताब्यांत ॥१५३॥ आवय बापूय पूत । घरकान्न सोयरीं समेस्त । हांचे विशीं जो परावृत्त । तोच तो अनुरक्त म्हज्या चरणांचेर ॥१५४॥ वर्सभरांत अनेक न्हंयांक । येता हुंवार मेळटात दर्याक । विसरतात आपले आपणाक । ओंपून स्वताक पुरायेन ॥१५५॥ रूप गेलें, नांव गेलें । उदकूय वचून दर्याक मेळ्ळें । न्हंयेचें दर्याचें लग्न लागलें । द्वैत शेणलें एकत्वान ॥१५६॥ पावतकूच अशे समरसतेक । चित्त विसरता नामरुपाक । तें म्हाका पळयतलें भितरल्यान आपसूक । ताका ना सुवात म्हजे वीण ॥१५७॥ परीस न्हय हांव फातर । अशें सिद्ध लोकां सामकार । पुस्तकपंडितांनी बडबड अपार । करून हाडले खांबे लोखंडाचे ॥१५८॥ तांचो म्हजेर करतकूच घाव । उलट प्रगट्टकूच सुवर्णभाव । म्हजें फातरपण जालें वाव । दिसलो अणभव अजापाचो ॥१५९॥ अभिमान सोडून अणू भशेन । म्हाका काळजांतल्यान येवचें शरण । जातलें तत्काळ अज्ञान निरसन । श्रवण कारण सोंपतलें ॥१६०॥ अज्ञान जल्म दिता देहबुद्दी । तिका लागून आधी-व्याधी । तीच धुकलता विधिनिशेधीं । आत्मसिद्धी विघातक ॥१६१॥ म्हणटले हांव खंय आसां आतां । कसो हांव तुमकां मेळटलों आतां । तरी हांव तुमच्या काळजांतूच तिश्टतां । कश्टां विणें लागींच ॥१६२॥ म्हणटले काळजांत कसो कोण । कशें कितें ताचें लक्षण । अशी कसली ताची खूण । जातूंत ताणें वळखुचो स्वताक ॥१६३॥ तरी आतां शांत चित्तान । आयकात

१. निश्फळ.

ताचें स्पश्ट व्याख्यान । जाका वच्चें शरण । तो काळजांतलो कोण हें आतां ॥१६४॥ अनेक नांवां अनेक रुपां ।
श्रृश्टी भितर भरल्यांत १अमुपा । जांची अशक्य करप मापां । मायेचीं स्वरुपां सगलीं तीं ॥१६५॥ तशेच सत्व रज तम
गूण । त्या त्रिगुणांक हुपून । सत्तेचें जें स्फुरता स्फुरण । तेंच रूप आसता काळजांत बशिल्ल्याचें ॥१६६॥ नांव रूप
विरहीतपण । उरिल्लें जें तुजें तूं पण । तेंच काळजांत बशिल्ल्याचें लक्षण । वळखून वच्चो ताका शरण ॥१६७॥
हांवूच तो तूं अशें पळयतकूच । हीच नदर फुडें विस्तारतकूच । निजगुरूताय येता भूतमात्रांकूच । उरना रिती सुवात
आनीक ॥१६८॥ असो अभ्यास करतां करतां । अणभवाक येतली म्हजी व्यापकता । मागीर तूं म्हजे कडेन जावन
समरसता । भोगतलो पूर्ण अनन्यता ॥१६९॥ चित्स्वरुपांत अनुसंधान । लाभतलें, जातलें शुद्ध अंतस्कर्ण । घडटलें हें
तुका गंगान्हाण । स्पर्श करीनासतना गंगोदकाक ॥१७०॥ प्रकृतीकर्माचो अभिमान । जातूंत मेळचें दृढबंधन । ताका
तेंकपाक दिनात सज्ञान । मनांत सादूर सदांच ॥१७१॥ स्वस्वरुपांत मांडून ठाण । हालना थंयच्यान अणू प्रमाण ।
ताका समाधी वा उत्थान । ना प्रयोजन दोगांयचें ॥१७२॥ म्हणून श्रोत्यांच्या चरणीं माथें दवरून । विनयतां भोव
नमळायेन । देव संत भक्त समेस्तां कडेन । वागचें भोव प्रेमळटायेन ॥१७३॥ बाबा अनेकदां सांगून गेले । कोणूय
कोणा कडेन छद्दी उलयले । ताणें म्हजेंच वर्म काडलें । दुखलें काळीज म्हजें समजात ॥१७४॥ दिल्लें वायट उतर
दुसऱ्याक । लागता तें तत्काळ म्हज्या काळजाक । तेंच जाणा जो धिटायेन सोंसपाक । ताणें सूख दिलें म्हाका
सदांकाळ ॥१७५॥ असो भूमात्रां भितर । भरला साई भायर भितर । फकत एक प्रेम सोडल्यार । ना ताका आवड

१. असंख्य. २. वर्माक लागपा सारकें.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

[X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X] [X]

三
二
一

[illegible]

कॢरून एकाग्र मन । नमस्कारून श्रीसाईचरण । महामंगल परम पावन । करता जो कथा ह्यो श्रवण ॥१३॥ जो भक्त
भक्तीयुक्त । सुवार्थ सादोवपाक उद्यत । कॢरून आपलें एकाग्रचित्त । घेतलो उपभोग कथामृताचो ॥१४॥ साई पूर्ण
करतले तांचे अर्थ । पूर्ण करतले सुवार्थ परमार्थ । सेवा केन्नाच वचना फुकट । करतलो अखेरेक तो धादोशी ॥१५॥
चवेचाळीस अध्याय पोथयेंत । साईनिर्वाण सांगलें निमण्यांत । तरीय ही पोथी आसा वाडत । कळना कसलो हो
चमत्कार ॥१६॥ फाटल्या अध्यायांत साईनिर्वाण । योग्य रितीन जालें पूर्ण । तरीय हे साईलीलेची कोळीण ।
थांबना खीणभर पसून ॥१७॥ पळोवंक गेल्यार ना विस्मीत । निर्वाण तें कुडीक फकत । साई हो जल्म मरण अतीत ।
अदृश्यांत रावता आदले प्रमाण ॥१८॥ देह गेलो आकार गेलो । अदृश्यांत जसो तसोच उरलो । देहनिर्वाणा फाटलो
हेत सगलो । आसा खबर हें सगल्यांक ॥१९॥ सांगपाक गेल्यार त्योय अपार । पूण जावचो न्हय ग्रंथविस्तार ।
म्हणून तातूंतलो घेवया सार । करुया सादर त्यो श्रोत्यांक ॥२०॥ धन्य आमचें भाग्य फळ्ळें । ज्या काळांत श्रीसाई
अवतरले । त्याच काळांत आमकां लाभले । सहज सोंपेपणीं सांगाताक ॥२१॥ अशें आसुनूय चित्तवृत्ती । जरी
मेळना संवसार निवृत्ती । जरी जडना भगवंता कडेन प्रीती । कसली ती दुर्गती हाचे परस ॥२२॥ सगल्या इंद्रियांनी
साईची भक्ती । तीच ती खरी भजनस्थिती । ना तरी दोळ्यांनी पळयतना मुर्ती । खिळी दांतांक वाचेच्या ॥२३॥
कान आयकतना साईकिर्तन । जीब म्होंवाळ आम्रसांत तल्लीन । करतना स्पर्श साईचरण । मृदूली वर्जन
खपना ॥२४॥ साई कडल्यान खीणूय विभक्त । कसो जायत तो साईभक्त । ताका कसो म्हणचो चरण आसक्त ।
नकळों जावपाक संवसारांत विरक्त ॥२५॥ फकत एक घरकार सोडून । येत जर तिच्या मार्गांत कोण । मांव देर
हांकां भाव मानून । जाता सादर वंदनाक ॥२६॥ पतिव्रतेचें ठाम अंतर । सोडिना केन्नाच आपलें घर । घरकाराचोच

१. तत्पर. २. जाळें विणपी. ३. जाका जल्म मरण ना असो. ४. लिला. ५. वाटकुळें उशें. ६. कडेक. ७. काळीज.

श्रीसाईसच्चरीत॥

मोग अपार । आदार तिका तो जीणभराचो ॥२७॥ पतिव्रता साध्वी सती । हेरांक मानून आपलो पती । ताचें दर्शन घेवपाचें ती । हाडिना मनांत केन्नाच ॥२८॥ तिका फकत आपलो घरकार । ताची तुळा करपाक शकनात हेर । अनन्य मोग ताचेच खातीर । शिश्यूय तशेच गुरू कडेन ॥२९॥ पतिव्रतेच्या घरकार प्रेमा । गुरूप्रेमाची दितात उपमा । मात गुरूप्रेमाक ना शिमा । जाणटा तो महिमा खरो शिश्य ॥३०॥ मागीर ना जाचे कडेन संवसाराक साह्यता । तीं कशी आदाराक येतली परमार्था । आसूं वेय, जांवय वा वनिता । धरचो न्हय भरवंसो कोणाचो ॥३१॥ आवयबापूय करतले ममता । सत्तेचो पूत वळखतलो वित्ता ॥ कुकमा खातीर रडटली कांता । कोणूच ना परमार्थांत आदाराक ॥३२॥ तरी आतां उरलें कोण । जाचे कडेन परमार्थ संपादन । करपाक गेल्यार विचारान निदान । उरता अखेरेक आपलो आपुणूच ॥३३॥ करून नित्य अनित्य विवेक । त्यागून फलभोग ऐहिकामुश्मीक । साध्य करून शम दम असले षट्क । धन्य तो मोक्ष एक साधक ॥३४॥ ताणें सोडून दुसऱ्याची आस । दवरचो खडेगांठ आत्मविस्वास । मारची आपली आपूण कास । सादतलो परमार्थ ताकाच ॥३५॥ ब्रह्म नित्य जग अनित्य । गुरूच एक ब्रह्म सत्य । अनित्य त्यागता गुरू एक चिंत्य । भावना सातत्य हें साधन ॥३६॥ अनित्य त्यागान वैराग्य जनन । सद्गुरू ब्रह्मचैतन्यघन । उपजता आदितत्वांत भगवंतपण । अभेद-भजन नांव ताका ॥३७॥ भंयान वा प्रेमान जाण । जाका जाचें नित्य ध्यान । ध्यान करपी जाता ध्येयूच आपूण । कंस रावण किटकांत ॥३८॥ चिंतनान जावचें अनन्यपण । ध्याना सारकें ना साधन । करता जो अभ्यास आपलो आपूण । ताका नीज उद्धारण रोखडेंच ॥३९॥ थंय कसलें जल्म-मरण । जिवाभावाक पूर्ण विस्मरण । प्रपंचाचें अस्तता भान । मेळटा सूख आत्म अनुसंधान ॥४०॥ म्हणून निजगुरू नाम आवर्तन । व्हड खोसयेचो जल्म तातूंतल्यान । आदितत्वांत भगवंताचें

१. आदार. २. घरकान्न. ३. माया. ४. वेदांती लोकांचीं कर्तव्यां. ५. कासाटो खोंवचो.

श्रीसाईसच्चरीत॥

दर्शन । म्हानपण नामाचें कसलें आनीक ॥४१॥ अशी जाच्या नामाची महती । ताका म्हजी सद्भावान 'प्रणती । कायेन वाचेन मनान ताचे विशीं । येतां हांव शरण अनन्यगती ॥४२॥ ह्या अर्थाची 'द्योतक कथा । सांगतां श्रोत्यां खातीर आतां । तरी ती आयकात 'निजहितार्था । चित्त एकाग्र करून ॥४३॥ सर्गेस्त काका दीक्षित । साईसमर्थ आज्ञांकीत । नित्यनेमान वाचताले भागवत । आसा तें खबर सगल्यांक ॥४४॥ एकदां काका दीक्षितान । काका महाजनी हांगेर वचून । पडवेचेर जेवण करून । वाचली पोथी नेमान ॥४५॥ एकादशाचो अद्वितीय । असो तो सरस आनी द्वितीय । आयकतकूच अनुक्रमान अध्याय । धादोसलें काळीज श्रोत्यांचें ॥४६॥ माधवराव भक्त बाबांचे । काका महाजनी वांगडा तांचे । आयकुपाक बसले वाचन भागवताचें । करून चित्त एकाग्र ॥४७॥ कथाय भाग्यान बरीच गोड । पूर्ण करतली आयकुप्यांचे कोड । वाडटली भगवद्भक्तीची आवड । आयली अशीच ती यथार्थ ॥४८॥ 'ऋषभ कुळाचे 'णव दीपक । कवी हरी अंतरिक्ष आदींक । आयलें तांचेंच गोड कथानक । बोधप्रद खोसदिणें ॥४९॥ णवूय ते भगवत्स्वरूप । काळजांत क्षमा शांती अमूप । सांगतकूच भागवतधर्म प्रताप । जनक राजा निश्कंप तटस्थ ॥५०॥ कितलें तें आत्यंतीक प्रेम । कितली हरीची भक्ती परम । कशी ही हरिमाया सुगम । निःश्रेयस उत्तम गुरुचरण ॥५१॥ कर्म अकर्म आनी विकर्म । ह्या सगल्यांचें एकूच वर्म । गुरू हेंच रूप-परमात्म । भागवतधर्म गुरूभक्ती ॥५२॥ हरिचरित्र अवतार गूण । द्रुमिलनाथान केलें निरूपण । पुरुश अवताराची दाखोवन खूण । सांगलो नारायण रुपांत ॥५३॥ फुडें अभक्तगती विन्यास । 'विदेहाक सांगता नाथ चमस । वेद योग्य कर्माची 'कास । सोडल्यार जातलो नाश सर्वस्वीं ॥५४॥ सगल्यांच्या काळजांत हरीचो 'वास । म्हणून करचो न्हय कोणाचो

१. नमस्कार. २. दाखोवपी. ३. हिता खातीर. ४. बैल. ५. कवी, हरी, अंतरिक्ष, प्रबुद्ध, पिप्पलायन, आविर्होत्र, द्रुमिल, चमस, करभाजन. ६. जाचो देह अभिमान सुटला असो. ७. सांगात. ८. राबितो.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

दुस्वास । दरेका देहांत पळोवचो १परेश । मेकळी ना सुवात ताचे वीण ॥५५॥ अखेरेक णववे २करभाजन । कृत व्रत
आदी युगींचें पुजन । कसल्या कसल्या मुर्तींचें ध्यान । करून निर्वचन जालें ॥५६॥ कलियुगांत एकूच साधन । हरी
गुरूचरण स्मरण । तातूंतल्यानूच संवसार भंयहरण । हें एक निजशरण शरणागताक ॥५७॥ अशी पोथी जातकूच पूर्ण ।
प्रस्न विचारलो काकासाहेबान । नवनाथकृती ही कित्याक म्हणून । वृत्ती तांची अतर्क्य ॥५८॥ खोसयेन सांगलें
माधवरावांक । कितली रे ही भक्ती कडक । खंयची शक्ती आमकां मुखार्क । जल्माजल्मांत हें ना घडपाचें ॥५९॥
खंय हे नाथ महाप्रतापी । खंय आमी हांगाचे पापी । आसा व्हय ही भक्ती सोंपी । सच्चिदरूपी धन्य ते ॥६०॥
आमकां ही भक्ती घडत काय । कसो जातलो तरणोपाय । जाले निराश गळसणले पांय । जालो फुकट हो जल्म
आमचो ॥६१॥ काकासाहेब भक्त प्रेमळ । आसची जिवाक कसलीय हळहळ । सुस्थीरवृत्ती जावची कित्याक
चंचल । जाले काचाबूल माधवराव ॥६२॥ शामा नांवान माधवराव । जांचो काकां कडेन सद्भाव । तांकां काकांचो
हो सभाव । दैन्याचो प्रभाव आवडलोना ॥६३॥ म्हणलें “बाबां असलें लेणें । भाग्यान मेळ्ळें तरीय ताणें । तोंड
करचें काकुळटेचें । मानचें व्यर्थ जिणें ताचें ॥६४॥ साईचरणांचेर श्रद्धा अढळ । तरीय कित्याक ही मनाची तळमळ ।
नाथांची भक्ती आसली जरी प्रबळ । ना व्हय प्रेमळ आमचीय ॥६५॥ एकनाथी ३व्याख्ये सयत । इकरावो अध्याय
भागवत । वाचचें भावार्थ रामायण नित्य । आज्ञा तुमकां ही निश्चीत ॥६६॥ तशेंच हरीगुरू नामस्मरण । ही बाबांची
आज्ञा प्रमाण । हातुंतूच आमचें संवसारभंय तारण । हुसक्याचें कारण कसलें तुमकां” ॥६७॥ पूण त्या नवयोग्यांचें
चरीत । तांचें तें ४असिधाराव्रत । करपाक आपणाच्यान कशें जमत । हुसको सतत हो काकांचो ॥६८॥ लागली
जिवाक व्हड ५चुटपूट । नवयोग्यांची भक्तीच श्रेश्ठ । कितें केल्यार जातली प्रगट । तरीच देव खरो लागीं

१. परमेश्वर. २. णववो दीपक. ३. स्पष्टीकरण. ४. मनाचेर नियंत्रण दवरपाचें भोव कठीण अशें व्रत. ५. चितमिटे.

१२९

मागीर ॥६९॥ आसूं, अशी लागली हुरहूर । न्हिदतां उठ्ठां होच विचार । दुसऱ्या दिसा घडलो चमत्कार । आयकुचो सविस्तर तो श्रोत्यांनी ॥७०॥ अणभवाचो पळयात नवलाव । फांतोडपारारूच आनंदराव । 'पाखाडे' हें जांचें आडनांव । आयले सोदपाक माधवरावांक ॥७१॥ तेय आयले फांतोडेर । भागवत वाचपाच्या वेळार । बसले माधवरावां मुखार । सांगीत अपूर्वताय सपनाची ॥७२॥ हे वटेन चलतालें पोथीवाचन । ते वटेन फुतफुत्ताले दोगूय जाण । तातूंतल्यान श्रोत्यांचें ध्यान । लागनासलें आयकुपांत कशेंच ॥७३॥ आनंदराव चंचलवृत्तीन । सांगताले माधवरावांक सपन । तांच्या त्या उलोवपाक लागून । उरलें वाचन खीणभर ॥७४॥ काकासाहेबांनी तांकां विचारलें । अशें कसलें अजाप घडलें । तुमी दोगूच कितेंय तरी उलयले । सांगात मूं तें आमकांय ॥७५॥ तेन्ना उलयले माधवराव । कालूच आमी घेतिल्लो दुबाव । आयलो रोखड्यारोखडो हो अणभव । तारक भक्ती लक्षण ॥७६॥ आयकात पाखाड्यांचें सपन । दिलें बाबांनी कशें दर्शन । जातलें तुमच्या दुबावाचें समाधान । गुरूचरण वंदन, भक्ती पुरो ॥७७॥ मागीर तें सपन आयकुपाची । खर उमळशीक जाली सगल्यांची । खास करून काकासाहेबांची । दुबावूय तांकांच सुरवातीक ॥७८॥ पळोवन सगल्यांचो भाव । सपन सांगपाक लागले आनंदराव । मनांत दवरून सद्भाव । दिसलो नवलाव श्रोत्यांकूय ॥७९॥ एका महासागरांत । उबो हांव भेंडभर उदकांत । आयले थंय अचकीत । नदरे मुखार म्हजे श्रीसाई ॥८०॥ रत्नांनी भरिल्लें शींवासन । ताचेर साई विराजमान । उदका भितर तांचे चरण । अशें तें ध्यान पळयलें ॥८१॥ पळोवन अशें मनोहर ध्यान । जालें व्हड समाधान । तें सपन हाचें कोणाक भान । मन सूरखसंपन्न दर्शनान ॥८२॥ कितलो त्या योगाचो नवलाव । थंय उबे माधवराव । पांयां पडात हो आनंदराव । सांगलें म्हाका व्हड आदरान ॥८३॥ तेन्ना हांवें म्हणलें तांकां । इत्सा म्हजीय तीच आसा । पूण पांय तर

उदकांत आसा । कशे येतले म्हज्या हातांत ॥८४॥ पांय आसतना उदकांत भितर । माथें कशें दवरूं तांचेर । आतां करचें कितें हो विचार । लागलो सतावंक मनाक म्हज्या ॥८५॥ अशें आयकून माधवरावान । म्हणलें तेन्ना बाबांक पळोवन । 'देवा काड रे वयर चरण । आसात जे बुडिल्ले उदकांत ॥८६॥ अशें सांगतकूच तेन्नाच । बाबांनी पांय काडले रोखडेच । आनंदरावांनी धरून सोमतेंच । केलें तांकां अभिवंदन ॥८७॥ अशे धरतकूच दृढ चरण । बाबांनी दिलें आशिर्वचन । "जातलें रे तुजें कल्याण । गरज ना भियेवपाची कसलीच" ॥८८॥ आनीक बाबांनी म्हणलें आयक । "रेशमी देगेचें धोतर एक । व्हरून दी म्हज्या शाम्याक । सूखदायक तुका जातलें" ॥८९॥ तरी ती आज्ञा पुज्य मानून । आयलां रेशमाचें धोतर घेवन । काकासाहेब तुमच्या हातांतल्यान । दियात तुमी तें माधवरावांक ॥९०॥ मान्य करात हें मागणें इतलें । माधवराव तें न्हेसतले । तुमी सांगल्यार ते आयकतले । उपकार व्हड जातले म्हजेर ॥९१॥ आनंदरावाची ही भात । माधवराव स्वता सांगीत । काकासाहेब जेन्ना तें दीत । घेतलेंना तांणी तें वस्त्र ॥९२॥ तांच्या मतान तें सपन । आमकां पटूंक जाय खूण । योग्य दृश्टांत जाले वीण । वस्त्र तें आमी घेवचें न्हय ॥९३॥ काकासाहेब तेन्ना म्हणीत । आतां बाबांची पळोवया प्रचीत । घेवप हें उचीत वा अनुचीत । सुट्टलें तें कुवाडें चिटयांतल्यान ॥९४॥ दितले बाबा चीट जशी । मानुया तांची आज्ञा तशी । चिटी तांच्या पांयांशीं । उडयल्यो कृतसंकल्पान ॥९५॥ काकासाहेबांचो भार । आसलो पुरायेन साईंचेर । पयलीं घेवचो तांचो विचार । मागीर फुडलो वेव्हार ॥९६॥ हें जाल्लें बाबांचे 'हयातीत । तोच क्रम तांचे उपरांत । चिटयो उडोवन आज्ञा घेत । तेच तरेन ते वागत खात्रेन ॥९७॥ कार्य व्हड आसूं वा ल्हान । आज्ञा घेतले बगर चीट उडोवन । कितेंच करिनासले गेलो

१. माधवराव बाबांक 'देवा' म्हणुनूच उलो मारताले. २. खबर. ३. अयोग्य. ४. कडेन. ५. जितेपणीं.

जरी प्राण । मान्यताये प्रमाण पुरायेन ॥९८॥ देहूच जंय ना ^१आपलो । एकदां बाबांच्या पांयांचेर ओंपलो । मागीर ताचे हालचालीचेर कसलो । अधिकार आमचो ॥९९॥ पळयात हे एके भावनेचेर । लाखांनी रुपयांचे जोडीचेर । खोंट मारली तरी हो निर्धार । दवरलो दृढ मरणा मेरेन ॥१००॥ “फळाक येतलें तुजें प्रामाणीकपण । धाडटलों रे हांव तुजे खातीर विमान । व्हरतलों तातूंत बसोवन । राव तूं हुसक्या मेकळो” ॥१०१॥ बाबांचो हो उतरांचो प्रसाद । अक्षरान अक्षर आयलो सत्यांत । साईलीला वाचपी सगल्यांक । खबर निर्गम स्थिती काकांची ॥१०२॥ जातकूच ते स्थितीचें स्मरण । आनीक तें कसलें विमान प्रयाण । कितलें तें आनंदाचें मरण । गुरूनाम आवर्तना सयत ॥१०३॥ अशे दीक्षित करारी आपूण । चित्तांत सदांच साईचरण । इश्टमित्रांकूय दिवन शिकवण । जाले विलीन गुरूचरणांचेर ॥१०४॥ आतां आदली आख्यान स्थिती । दोगांकूय मानवली चिटींची युक्ती । आसली दोगांयची काकांचेर प्रिती । बरयल्यो चिटी रोखड्योच ॥१०५॥ एके चिटयेंत “घेवचें धोतर” । दुसरेंत “दिवचो न्हयकार” । अशें बरोवन साई चरणांचेर । दवरल्यो फोट्या सकयल ॥१०६॥ त्रयस्थ एका भुरग्याक । तातूंतली चीट उखलपाक । लायतकूच धोतर घेवपाक । जाली आज्ञा माधवरावांक ॥१०७॥ जशें सपन तशीच चीट । खोस जाली सगल्यांच्या मनांत । मागीर तें धोतर व्हांटयेंत । घालें आदरान शामाचे ॥१०८॥ तांचें सपन हांची चीट । दोगांयची जातकूच भेट । उपाट खोशयेन भरलें पोट । सूख समाधान दोगांकूय ॥१०९॥ माधवराव मनांत खूश । आनंदरावांकूय धादोस । जालो साईभक्ती-^२परिपोष । दुबाव पयस काकांचो ॥११०॥ आसूं, हे सगले कथेचें सार । जाचो ताणें करचो विचार । दवरतकूच गुरूचरणांचेर शीर । आयकुचीं उतरां गुरूमुखांतलीं ॥१११॥ आमचे परस आमची स्थिती ।

१. आमचो. २. पुश्टी.

आमची भुमिका वा चित्तवृत्ती । गुरू जाणटा 'नखशिखांती । उद्धारागतीय तोच एक ॥११२॥ जशें दुयेंस तशें 'निदान । तशेंच वखद वा 'अनुपान । सद्गुरू शिश्या खातीर करता येवजण । भवरोगनिवारण कार्या खातीर ॥११३॥ स्वता तो जी करता येवजण । करचें न्हय आमी तिचें अनुकरण । तुमचे खातीर गुरूमुखांतल्यान । येतलीं तीं उतरां मानचीं ॥११४॥ त्याच उतरांचेर दवरचें मन । तांचेंच सदांच करचें चिंतन । तेंच तुमच्या उद्धाराक कारण । दवरात हें स्मरण निरंतर ॥११५॥ गुरू सांगता तें पोथीपुराण । तें ताचें वचन, स्पश्टीकरण । मुख्य उपदेशाचेर दवरात ध्यान । तें वेदज्ञान आमचें ॥११६॥ खंयच्याय संताचें वचन । ताचो करचो न्हय अपमान । आपली माय आपलें 'जतन । करतली तशी हेर कोण करीत ॥११७॥ खरो मायेचो 'जिव्हाळो । भुरग्यां विशीं तिचो कळवळो । भुरगो जाणटा तो सूखसुवाळो । घेतलो तो लळो ती करता पूर्ण ॥११८॥ संत सृश्टींत अगणीत । "आपलो बापूय तोच आपलो आसत" । साईमुखांतलीं हीं उतरां आसात । कोरांतात ते काळजाचेर ॥११९॥ म्हणून साईमुखांतलें वचन । ताचेरूच दवरात ध्यान । अखेरेक तोच कृपानिधान । तापत्रय घालयतलो पुराय ॥१२०॥ तोच जाणटा ताची कळा । आमी पळोवचें कवतूक दोळां । कितल्यो अदभूत ताच्यो लिला । घडत वतात त्यो आपसूक ॥१२१॥ दुसरो कोणूय म्हणटा म्हणून । ताचें सगलें घेवचें आयकून । मोडपाक दिवचें न्हय आपलें ध्यान । विसरचें न्हय वचन आपल्या गुरूचें ॥१२२॥ हातुंतूच आसा परम कल्याण । हातुंतूच आसा संवसारभंय तरण । हातुंतूच सगलें पोथी पुराण । जप तप अनुशठान तें हेंच ॥१२३॥ सारांश प्रेम करात गुरूचेर । अनन्य भावान नमस्कार । काळोख खंयचो सूर्या मुखार । नासता ताका भवसागर ॥१२४॥ आसूं दी खंयूय धरतरेर । पयस वा कितलेय लागसार । सातां समुद्रांच्याय पार ।

१. पुरायेन. २. परिक्षा. ३. टॉनीक. ४. सांबाळ. ५. आपलेपण.

मोग अपार भक्तां विशीं ॥१२५॥ आसूं, अशें हें बरयतां बरयतां । याद जाली एक कथा । एकाचें पळोवन दुसरो करता । तेन्ना हाल कशे जातात जिवाचे ॥१२६॥ एकदां बाबा मशिदींत । आसतना म्हाळसापती सांगातांत । आदले फळयेचे खाटीचो अचकीत । उगडास कसो तरी जालो तांकां ॥१२७॥ रुंदाय फकत सवाय वेंत । दोनांय तोंकांक फाळयो बांदीत । मशिदीच्या आड्याक लोंबकळायत । बांदीत तिचो ते झोंपाळो ॥१२८॥ न्हिदचें न्हय काळखांत । म्हणून उशाचे वयले वटेंत । दवरून रातच्यो पणट्यो पेटत । बाबा न्हिदताले ते फळयेचेर ॥१२९॥ हे फळयेचें पुराय वृत्त । आदल्या एका १ अध्यायांत । सांगलां, आतां आयकात । म्हत्व तिचें हांगा तुमी ॥१३०॥ एकदां हे फळयेचें व्हडपण । बाबा सांगताले मनोभावान । काका दीक्षितांच्या मनांतल्यान । आयले विचार ते आयकात ॥१३१॥ म्हणलें तांणी बाबांक । आवडटाच जर फळयेचेर न्हिदपाक । जाल्यार ती हुमकळायतां दोरयेक । मागीर न्हिदात वेवस्थीत ॥१३२॥ बाबांनी तेन्ना ताका म्हणलें । “म्हाळसापतीक घालून सकयल उशें । तुवेंच वयर न्हिदल्यार कशें । बरो हांव आसां तो सकयल” ॥१३३॥ ताचेर काका भोव प्रेमान । म्हणटा आनीक फळी घालून । एकेचेर न्हिदचें म्हाळसापतीन । तुमी न्हिदचें दुसरेचेर ॥१३४॥ ताचेरूय पळयात बाबांचें उत्तर । तो कित्याक न्हिदतलो फळयेचेर । जाच्या आंगांत गूण-प्रकार । तोच न्हिदतलो फळयेचेर ॥१३५॥ सोंपें न्हय न्हिदप फळयेचेर । कोण न्हिदत तिचेर म्हजे बगर । खर न्हिदांतूय करीत जागर । ताकाच झेपता हें न्हिदप ॥१३६॥ हांव जेन्ना वतां न्हिदपाक । जागो दवरतां म्हाळसापतीक । म्हज्या हड्ड्यार हात एक । दवरून बसपाक सांगतां कुशीक ॥१३७॥ तेंय काम जमना हाका । बशिल्ले कडेन लकण्यो मारता । ही फळी उपकारना ताका । फळी हें हांतरूण म्हजेंच ॥१३८॥ “नामस्मरण

१. अध्याय १० वो. २. समुदाय. ३. जागृत.

E

[illegible]

E
 E
 E
 E

[illegible]

क्षय । रज तम वतले दुबावा विरयत । सत्वगुणाचो वाडटलो 'उपचय' । धर्म संचय उपरांत ॥१०॥ धर्मवृत्ती जातकूच जागृत । वैराग्य येता फाटल्यान धांवत । विशय वान्सा समूळ सोंपतात । तत्काळ मेळटा निजज्ञान ॥११॥ विवेकाक मेळटकूच ज्ञान । स्वस्वरूपांत लागता ध्यान । तेंच गुरूचरणीं 'अवस्थान' । नांव ताका पूर्ण 'गुरूअर्पण' ॥१२॥ मन साईचरणीं अर्पण । जालें हाची एकूच खूण । साधक जाता शांतीप्रवण । खुशालभरीत पूर्ण निजभक्ती ॥१३॥ सप्रेम गुरूभक्तीचेंच नांव 'धर्म' । पुराय तो हांवूच हें 'ज्ञानवर्म' । विशयांत उबगण 'वैराग्य' परम । संवसाराक 'उपरम' थंयसर ॥१४॥ अशे हे भक्तीचो महिमा धन्य । केलो जाल्यार जिवाभावान अनन्य । शांती विरक्ती किर्ती ह्यो तीन । सदैव जिच्या ताब्यांत ॥१५॥ गुरूभक्ती अशी जाका । उणें कितें आसतलें ताका । इत्सा धरिल्लें सगलें ताका । वतलें मेळत असुदाय ॥१६॥ अशे ते भक्ती वांगडा । ब्रह्मस्थिती नांवाची दासी मेळटा । थंय कोणूच ना मोक्षाक विचारता । लागतात तिर्था पांयांक ॥१७॥ आदल्या अध्यायांत जालें कथन । दीक्षितांचें भागवत वाचन । नवयोग्यांचें भक्ती वर्णन । चरणदर्शन श्रीसाईचें ॥१८॥ साईभक्त आनंदराव । पाखाडे जाचें आडनांव । सांगलें तांणी सपन 'लाघव' । भक्तीचें वैभव श्रीसाईचें ॥१९॥ साई जाका घेता पदरांत । तो आसूं घरांत वा परदेशांत । आठूय प्रहर ताचे संगतींत । आसतले खात्रेन श्रीसाई ॥२०॥ भक्त जंय जंय वतात । थंय सदांच आसतात । पयलींच वचून उबे रावतात । दितात दर्शन अचकीत ॥२१॥ ह्या अर्थाची आगळी कथा । सांगतां श्रोत्यांनो तुमकां आतां । दिसतलें अजाप आयकतां । भरतलें मनूय खोशयेन ॥२२॥ हांगाचीं अक्षरां साईमुखांतल्यान । श्रद्धेन घेतकूच श्रवणांतल्यान ।

१. सांठो. २. उमळशीक. ३. मोक्ष. ४. मायावी प्रकार.

श्रीसाईसच्चरीत॥

समाधीसूख येता फाटल्यान । १स्वानंदान तरतरता सदभाव ॥२३॥ जंय पावला पावलाक चमत्कारता । अशी
आयकतकूच ही गोड कथा । स्वताकूच विसरतलो श्रोता । भरतलो गळो उमाळ्यांनी ॥२४॥ काकासाहेब दीक्षितांचो ।
व्हडलो पूत बाबू हाचो । नागपूरांत मूज बांदपाचो । केल्लो सुवाळो निश्चीत ॥२५॥ नानासाहेब चांदोरकर । तांचोय
ज्येष्ठ पूत । ताच्याय लग्नाचो विचार । थारलें वचपाचें ग्वाल्हेराक ॥२६॥ मूज बांदून जाले उपरांत । लग्नसुवाळो
ग्वाल्हेरांत । करपाचो विचार नानांच्या मनांत । काकांक येवपाक मेळचें म्हूण ॥२७॥ नागपूरच्यान ग्वाल्हेराक ।
येवप सोंपें जातलें काकांक । धरलो अशा म्हुर्ताक । बऱ्याक जो पडटलो दोगांकूय ॥२८॥ उपरांत साईंच्या दर्शनाक ।
लग्नाच्याय आमंत्रणाक । पावले खोशयेन शिरडीक । भक्तश्रेष्ठ नानासाहेब ॥२९॥ काकासाहेब आसले थंयच ।
नानांनी वचून मशिदींत । बाबांक जोडून हात । दिलें आमंत्रण लग्नाचें ॥३०॥ तेन्ना बाबांनी बरें म्हणलें । १शाम्याक
वांगडा व्हरपाक सांगलें । फुडें दोन दिसांनी काकाय गेले । दिवपाक आमंत्रण मुजीचें ॥३१॥ तांकांय बाबांनी तेंच
सांगलें । “शाम्याक वांगडा व्हर” म्हणलें । काका आगरो करपाक लागले । स्वता येवचें म्हूण बाबांनी ॥३२॥
ताचेरूय तत्काळ उत्तर । काशीप्रयाग करून सत्वर । म्हाका कसो जायत उशीर । पावतां पयलीं शाम्याच्याय ॥३३॥
आतां श्रोत्यांनो ह्या उतरांचेर । दिवन लक्ष जावचें अर्थतत्पर । पळोवपाक तांचें प्रत्यंतर । सर्वव्यापकताय
श्रीसाईंची ॥३४॥ आसूं, जेवणां जातकर । माधवराव करपाक लागले विचार । एकदां पावतकूच ग्वाल्हेर । काशी
मागीर पयस ती कितली ॥३५॥ नंदरामा १कडेन उणो मागले । शंबर रुपया खर्चाक घेतले । उपरांत बाबांक

१. ब्रह्म अणभवान. २. माधवराव देशपांडे. ३. शिरडीचो नंदराम मारवाडी.

श्रीसाईसच्चरीत॥

सांगपाक गेले । विचारलें भोव आदरान ॥३६॥ आतां लग्न-मुजी निमतान । घडटा वचप ग्वाल्हेरा मेरेन । काशीकूय
वच्चें त्याच निमतान । इत्सा मनांत जाल्या अशी ॥३७॥ तरी देवा पडटां पांयां । करून येवं व्हय काशी गया ।
बाबांनी वचपाक दिली आज्ञा । माधवरावांक खोशयेन ॥३८॥ आनीक वयर तांकां म्हणलें । “हातूंत विचारपाचें
कितें आसलें । यत्नां बगर जें घडून आयलें । साध्य करून तें घेवचें खात्रेन” ॥३९॥ आसूं, अशी आज्ञा जाली ।
माधवरावांनी गाडी केली । कोपरगांवाची वाट धरली । भेट जाली तेन्ना ^१आपांची ॥४०॥ हाडपाक आपले नातीक ।
आपा वताले चांदवडाक । आयकून काशीचे खबरेक । उडी तांणी मारली टांग्यातल्यान ॥४१॥ काशी प्रवास
करपाक । पयसो जरी नासलो गांठीक । तरीय माधवरावां सारक्यांच्या सांगाताक । सोडपाक मन जायनासलें
आपांचें ॥४२॥ माधवरावांनी दिलो धीर । आपांक मागीर कसलो उशीर । खोशयेन गाडयेंत बसले सत्वर । प्रसंग
तत्पर जावन ॥४३॥ आपा कोते पाटील ^२सधन । पूण प्रवासाक पयशे नात म्हणून । चुकतलें आपलें काशी प्रयाण ।
हुसको हो खर तांकां ॥४४॥ तरी व्हांवते गंगेंत धुंवचे हात । आयलें तांच्या मनांत । माधवरावां सारक्यांचो सांगात ।
मेळचो हो हेत आपांचो ॥४५॥ आसूं, तांची ही अडचण वळखून । वेळार तांकां धीर दिवन । माधवरावांनी
सांगाताक घेवन । दिली काशी तांकां घडोवन ॥४६॥ फुडें ते गेले नागपूराक । मुजीच्या सुवाळ्याक । काकासाहेबांनी
माधवरावांक । दिले खर्चाक रुपया दोनशें ॥४७॥ थंयच्यान गेले ग्वाल्हेराक । थंयच्या लग्न सुवाळ्याक । नानासाहेबांनी
माधवरावांक । दिले तेन्ना रुपया शंबर ॥४८॥ नानांचो साडू श्रीमंत जठार । तांणीय दिले शंबर । अशे तरेन प्रेमसंभार ।

१. आपा कोते. २. गिरेस्त.

जालो गुरुभावाचेर नानांच्या ॥४९॥ काशीक मंगळघाटाचेर । जडावाचें कोरीव सुंदर । लक्ष्मी-नारायणाचें मंदीर ।
जाचे धनी हे जठार ॥५०॥ अयोध्येंतूय राममंदीर । आसा ह्याच जठारांचें सुंदर । दोनांय क्षेत्रांनी भोवमान आदर ।
करपाक सांगलो आपल्या मुनिमांक ॥५१॥ ग्वाल्हेराच्यान मथुरेक गेले । वांगडा 'ओझे' 'बिनीवाले' । 'पेंढारकरूय'
आयिल्ले आसले । तिगूय परतले थंयच्यान ॥५२॥ माधवराव आनी कोते सांगातान । गेले प्रयागाक थंयच्यान ।
रामनमीच्या सुवाळ्या निमतान । अयोध्येक ते पावले ॥५३॥ एकवीस दीस थंय रावले । दोन म्हयने काशींत काडले ।
चंद्र-सूर्य गिराण जालें । दोगूय मागीर गेले गयेक ॥५४॥ गर्येंत 'ग्रंथीजोराची धाम । गल्ल्यागल्ल्यांनी लोक जाम ।
अशी पडिल्ली सगल्याक फाम । कळळी खबर तांकां रेल्वेंत ॥५५॥ रेल्वे पाविल्ली स्टेशनांत । तेन्ना जाल्ली बरीच
रात । थंयच मागीर धर्मशाळेंत । रावले सुसेगाद दोगूय ॥५६॥ आसूं, जातकूच फांतोड । मेळपाक आयलो 'गयावळ' ।
ताणें म्हणलें करात 'उतावळ । यात्राय सकळ चल्ली ॥५७॥ माधवराव खिन्न मनांत । हळूच तांकां विचारीत । 'येतां'
पूण जोराची 'साथ । आसा व्हय वाठारांत तुमच्या' ॥५८॥ ताणें दिली जाप परत । स्वताच वचून पळयात । येयात
तुमी दुबावा विरयत । थंय ना तसलो प्रकार ॥५९॥ आसूं, फुडें ते दोगूय जाण । गेले त्या गयावळा सांगातान । जाले
खुशाल मनांतल्यान । पळोवन घर तांचें सोबीत ॥६०॥ खुशाल जावपाचें आनीक कारण । ते जेन्ना थंय बसले
वचून । मुखार बाबांचो फोटू पळोवन । आयलो उमाळो माधवरावांक ॥६१॥ नासलें तांच्या मातूय मनांत ।

१. पळस्य्याचे ओझे आडनांवाचे इनामदार. २. हे नानासाहेबांचे साडू. ३. हे नानासाहेबांचे जांवय.
४. प्लेग. ५. गया वाठारांतलो उपाध्यक्ष. ६. ताकतीक. ७. धाम.

गये असल्या पयसुल्या वाठारांत । बाबांचो फोटू नदरेक पडत । अजापीत मन दोगांयचें ॥६२॥ माधवरावांचें
काळीज रडलें । दोळे खोशयेच्या दुकांनी भरले । कित्याक तुमी अशे रडले । विचारलें तांकां गयावळान ॥६३॥
नासतना कसलेंच कारण । माधवराव रडटात तें पळोवन । गयावळ्याक दुबाव मारून । जालो खिन्न तो मनांत ॥६४॥
गया वाठारांत ग्रंथी जोर । कशी जायत यात्रा निर्भर । माधवरावांच्या मनांत हो विचार । गयावळो बरोच दुखावलो ॥६५॥
पयलींच तुमकां सांगिल्लें । ग्रंथीजोर ना म्हणिल्लें । तरीय तुमी कित्याक दुबावले । अजाप दिसलें आमकां ताचें ॥६६॥
घेयात विचारून सगल्यांक । घालयात मनांतल्या दुबावाक । हांगा ना भिरांत तुमच्या केंसाक । दुकां कित्याक
हाडटात दोळ्यांत ॥६७॥ धामीचो हांणी धसको घेतलो । धीर हो असो सोडलो । म्हणून रडपाक बसलो । पळयात
कारणा बगर ॥६८॥ म्हणून गयावळ समजावपाक लागलो । माधवराव अजापीत जालो । म्हजे आदींच श्रीसाई
पावलो । कशे तरेन हो हांगा ॥६९॥ “काशी प्रयाग करून रोखडोच । पावतां शाम्याच्याय आदींच” । बाबांच्या ह्या
उतरांचोच । अणभव हो प्रत्यक्ष ॥७०॥ फोटू बाबांचो दोळ्यां मुखार । सरतनाच घरांत भितर । पळोवन अकल्पीत हो
प्रकार । दिसलो चमत्कार आगळो ॥७१॥ गळ्यांत प्रेमाचो गहिंवर । खोशयेच्या दुकांचो हुंवार । फुल्लो कांटो
आंगभर । फुटलो पाझर घामाचो ॥७२॥ अशें माधवरावांच्या मनांत । गयावळ भलतेंच चिंतीत । ग्रंथीजोराची दिसून
भिरांत । रडटात अशें दिसलें तांकां ॥७३॥ शामाच फुडें उमळशीक भरीत । गयावळांक तेन्ना विचारीत । सविस्तर
आमकां हें सांगात । कसो हो फोटू पावलो हांगा ॥७४॥ फुडें गयावळान सांगलो । प्रकार माधवरावांक सगलो ।

१. हुसक्यामेकळी. २. उमाळो.

बारा वर्सा आदीं जो घडलो । कसलो तो आतां आयकात ॥७५॥ एक न्हय, दोन तिनशें नोकर । गयावळाचे पगारदार । मनमाड आनी पुणतांब्या भितर । नोंदी सविस्तर दवरीत ॥७६॥ यात्रेकारांची करप सोय । गयावळांचो सदांचो वेवसाय । चलिल्लें आसतना अशें कार्य । गयावळ एकदां आयलो शिरडीक ॥७७॥ साई समर्थ व्हड संत । अशें तांणी आयकल्लें वृत्त । जावचें दर्शनान पावन पुनीत । धरून हेत ते आयले ॥७८॥ घेतलें साईबाबांचें दर्शन । करून चरणांक वंदन । फोटू तांचो मेळोवचो म्हणून । इत्सा जाली मनांत ॥७९॥ माधवरावां कडेन आसलो एक । लायिल्लो फोटू वणटीक । गयावळ तो लागलो मागपाक । दिलो ताका विचारून बाबांक ॥८०॥ तोच तो फोटू पळयात । तोच हांव गयावळ याद करात । थंयच बाबा कशे म्हाका धाडीत । कशी घडयत भेट इतल्या तेंपान ॥८१॥ प्रत्यक्षांत पळोवंक गेल्यार । बारा वर्सां फाटली खबर । कोण धरीत कित्या खातीर । उगडास हो इतलो पोरणो ॥८२॥ पूण बाबांची लिला अगाध । थंयच धाडलो शामाक ज्युस्त । थंयच आपलें दर्शनूय दीत । धादोसलो गयावळूय उपाट ॥८३॥ हीच ती दिल्ली तुमचे थंयच्यान । साईबाबांची आज्ञा घेवन । ह्याच गयावळाक काडून । जालो उगडास शामाक ॥८४॥ हांचेच कडेन आदीं आपूण । राविल्लों तेन्ना शिरडीक येवन । हांणीच घडयिल्लें बाबांचें दर्शन । जालो उगडास गयावळाक ॥८५॥ मागीर एकामेकांचे कृत उपकार । उरली ना खोशयेक शीममेर । वेवस्थेचोय तोच प्रकार । केलो तांणी शामा बाबतींत ॥८६॥ कितली गिरेस्तकाय तांची घरची । दारांत उबी हती पालखी । आपूण बसले पालखेंत मदीं । शामाक बसयले हतयाचेर ॥८७॥ खोशयेन विष्णुपदाचेर वचून । पुजासाहित्य वांगडा घेवन । घालें देवाक अभिशेक न्हाण । केलें पिंडप्रदान यथायोग्य ॥८८॥ जालें मागीर ब्राह्मणसंतर्पण । निवेद्य

समर्पणा सयत जेवण । खोसयेन जाली यात्रा पूर्ण । घेतली करून ती बाबांनी ॥८९॥ आसूं, हे सगले कथेचो सार ।
सार्थ बाबांच्या मुखांतलें उतर । अणभवाक येता अक्षरान अक्षर । प्रेमूय उपाट भक्तांचेर ॥९०॥ हें भक्तप्रेम न्हय
इतलेंच । हेर जिवांकूय पळयत सारकेच । तांचेय कडेन एकरुपताय तितलीच । आवड ही तांची अमर्याद ॥९१॥
केन्ना व्हाळा वयल्यान मशिदींत येतना । सहज वाटेन चलतां चलतना । बोकडांचो चोंबो मेळ्ळो तेन्ना । जाली
खोस तांकां उपाट ॥९२॥ तेन्ना त्या पुराय चोंब्या वयल्यान । अमृत नदर आपली भोंवडावन । तांचे मदल्यान केन्ना
एक दोन । काडटाले ते बोकड्यो वेंचून ॥९३॥ धनी जें तांचें मोल सांगीत । बाबा तत्काळ काडून दीत । कोंडाजी
कडेन हाडून दवरीत । अशी ही पद्दत बाबांची ॥९४॥ एका दिसा बोकड्यो दोन । मोल रुपया बत्तीस दिवन । बाबा
आयले विकत्यो घेवन । जालें अजाप सगल्यांक ॥९५॥ पडटकूच त्यो दोनूय नदरेक । बाबा संतोशल्ले त्या खिणाक ।
वचून तांचे कुशीक । भोंवडायलो हात फाटी वयल्यान ॥९६॥ मोनजातीच्या जल्मांत पळोवन दोगांक । कृपा
आयली श्रीसाईसमर्थांक । स्थिती पळोवन कळवळो मनाक । उपाट प्रेम तांचे विशीं ॥९७॥ धरून तांकां पोटा
कडेन । प्रेमान पोशेलीं समर्थां । भक्तमंडळी अजापीत नदरेन । उरली पळयत तो प्रकार ॥९८॥ फाटल्या जल्माचो
लोभ परम । स्मरलो साईक आयलो प्रेम । पळोवन तांचो मोनजात जल्म । मन तांचें तेन्ना कळवळ्ळें ॥९९॥ मोल
जिचें रुपया दोन फकत । चडांत चड चार आसत । तिचे खातीर सोळा दीत । पळोवन तें तात्या अजापले ॥१००॥ “देई
वाणी घेई प्राणी” । अशें प्रत्यक्ष पळोवन दोळ्यांनी । तात्या सयत माधवरावांनी । धिक्कारली कृती बाबांची ॥१०१॥

१. तात्या गणपत पाटील कोते.

दोगांयचे सोळा कित्याक दिले । बाबा कितें पयशांचें मोल विसरले । काय मनाक येत तें करपाक लागले । बोध कसलोच जायना तांकां ॥१०२॥ दोगूय मनांत जळफळले । इतले पयशे कित्याक मोडले । दोगांयनी बाबांक दुशण दिलें । पद्दत कसली ही वेपाराची ॥१०३॥ अशे कशे बाबा फसले । पळोवंक सगले लोक जमले । बाबा तरीय शांत रावले । जाणटाले फसूंक ना म्हणून ॥१०४॥ जरी हे दोगूय अशे तिडकले । बाबांक दुशण दिवपाक लागले । तरीय बाबांक ना वायट दिसलें । ठाम उबे शांतीसुखान ॥१०५॥ मागीर भोव नम्र जायत । दोगूय ते बाबांक विचारित । ही कसली दानशुरपणाची रीत । रुपया बत्तीस तुमी वगडायले ॥१०६॥ फकत पयशांचो तो प्रस्न । हांसले श्रीसाई आयकून । मनांत म्हणीत कशें म्हणून । कळना करचें समाधान ह्या पिश्यांचें ॥१०७॥ पूण बाबांची शांती विलक्षण । थिराय ढळनासली अणू प्रमाण । हेंच परम शांतीचें लक्षण । अजाप सगले करतात ॥१०८॥ राग ना जांच्या आंगांत । परम शांतीचोच जो अणभव नित्य । भावी जो भगवंत भूतमात्रांत । कशी तांकां आफुडची अविवेकताय ॥१०९॥ विवेक नदरेचे जे 'निधडे' । रागाक येवपाक दिनात फुडें । अचकीत जेन्ना प्रसंग 'जडे' । उगडटा भांडार शांतीचें ॥११०॥ "अल्ला मालिक" कायम ध्यान । ताचें कितलें वर्णू म्हानपण । चरित्र अगाध आनीक गहन । भोव पावन हिताचें ॥१११॥ ज्ञानगर्भ वैराग्यनिधी । निजशांतीचो जो उदधी । दयेन भरिल्ली जाची बुद्धी । उलयले 'त्रिशुद्धी' तें आयकात ॥११२॥ पळोवन आगरो दोगांयचो । बाबांचोय निर्धार मनाचो । ज्या म्हाका घर ना जागो बसपाचो । त्या म्हाका संग्रह कित्याक ॥११३॥ म्हणलें वचून दुकानांत । पयलीं दाळ घेवन येयात । तण त्या बोकडांक दियात । पावयात मागीर धनगरा कडेन ॥११४॥ आज्ञे प्रमाण मागीर तत्काळ । बोकडांक खावपाक

१. पराक्रमी. २. येता. ३. दर्या. ४. कूड, उतर, मन हांची शुद्धताय.

श्रीसाईसच्चरीत॥

दिली दाळ । मागीर वगडायनासतना वेळ । व्हरून सोडलीं कळपांत ॥११५॥ मुर्तिमंत परोपकार । तोच हो प्रत्यक्ष
श्रीसाई अवतार । ताका तात्या शामा वा हेर । सुविचार कितें सुचयतले ॥११६॥ दाळ घालून परम प्रेमान । बोकडांक
त्या समाधानी पळोवन । म्हणलें पावयात धनया कडेन । घेवं दी सुसेग कळपांत ॥११७॥ रुपया सारके रुपया गेले ।
बोकडूय धनयाक दिले । फुडें बाबा सांगपाक लागले । कथा तांच्या फाटल्या जल्माची ॥११८॥ जसो तात्या तसोच
शाम । दोगांयचेर तांचें तितलेंच प्रेम । तांचो राग तोय मानून परम । कथा म्होंवाळ लागले सांगपाक ॥११९॥ श्रीसाई
स्वता आपूण । करपाक लागले निवेदन । बोकडांच्या आदल्या जल्माचें कथन । तुमीय आयकात
श्रोत्यांनो ॥१२०॥ आदल्या जल्माचें तांचें सुदैव । मनीस आसले तेन्ना ते जीव । व्हड तांचो कर्मप्रभाव । बसताले
म्हजे सरेनूच ॥१२१॥ हे जे बोकड आतां दिसतात । खाश्श्या भाव फाटल्या जल्मांत । विसरले नातें झगड्यांत ।
घेतलो जीव एकामेकांचो ॥१२२॥ भावाभावांत प्रेम उपाट । आदीं सोडिनासले कसोच सांगात । कसलीय गजाल
एकमतान करीत । पूण जाले दुस्मान अचकीत ॥१२३॥ अशे खाश्श्या भाव जरी । कर्मभोगान तांचे मदीं । संपत्ती
वयल्यान पडून दरी । जाले दुस्मान सासणाचे ॥१२४॥ व्हडलो भाव सामकोच आळशी । धाकलो रातदीस त्राशी ।
ताणें जोडल्यो दुडवांच्यो राशी । जाली नसाय व्हडल्याक ॥१२५॥ काडल्यार हाचो कांटो । दुडवांक येवचो ना तोटो ।
विचार असो आयलो खोटो । आशेखोराच्या त्या मनांत ॥१२६॥ जालो कुड्डो हावरटपणान । विसरलो भावपण
आपलें आपूण । आनी मागीर तातूंतल्यान । जालो दुस्मान भावाचो ॥१२७॥ परम कठीण प्रारब्धभोग । जालो
कारणा बगर वैरयोग । लागलो येवजुपाक कपट प्रयोग । नडलें आशेखोरपण ताकाच ॥१२८॥ आयुश्य तांचें
सोंपिल्लें । भावपण सामकेच विसरले । दुस्मानकायेन पिसावले । पेटलें केस्तांव दोगांय मदीं ॥१२९॥ मारून दांडो

E

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

EE||श्रीसाईसच्चरीत॥EE(६

याद करतकूच तांचें भक्तप्रेम । मन विसरता मनोधर्म । मेळटा संवसारत्रस्ताक उपरम । हाचे परस परम लाभ तो कसलो ॥१२॥ आदले कथेचें आख्यान । श्रोत्यांनो आयकात शांतपणान । मेळटलें जिवाक समाधान । आयकल्यार कथा दिवन लक्ष ॥१३॥ फाटल्या अध्यायांत अखेरेक । सांगली बोकडांची कथा श्रोत्यांक । तांचे विशीं भरतें बाबांच्या प्रेमाक । जावन याद तांचो जल्म आदलो ॥१४॥ तशीच आतां हीय कथा । आशेखोरपणाची परम अवस्था । कशी कोणाकूय काबार करता । आयकात जागरूकतायेन ॥१५॥ साईच पूर्ण कृपानंद । दवरून सुचयता कथा सत्वर । येवंक दिना आयकुपांत आडखळ । वाडयता सूखसमाधान ॥१६॥ कथा, वक्तो आनी वदन । स्वता साईसमर्थ आपूण । थंय हेमाड कित्याक कोण । बेठोच टोपणनांवाचो ॥१७॥ बसलां त्या कथासागराचे देगेर । आमकां कितें तांची दगदग खबर । बसतकूच कल्पतरूच्या मुळार । जातात इत्सा पूर्ण सगल्यो ॥१८॥ केन्ना सूर्याच्या घरांत । दिव्यांचो कोण हुसको करीत । जाका अमृतपान सतत । विखाची याद जायत कित्याक ॥१९॥ आसतना श्रीसाई असलो । सदांच फाटराखता तसलो । कथामृताचो उणाव कसलो । घेयात सूख तें पोटभर ॥२०॥ कर्मसुत्र व्हडलें गहन । कोणाकूच जायना आकलन । फसतात महासज्ञान । भावार्थी अज्ञानी मात तरतात ॥२१॥ तसोच दुर्गम ईश्वरी नेम । करीत कोण ताचो अतिक्रम । आचरणांत हाडात नित्य लोकीक धर्म । करचें ते प्रमाण कर्म सदांच ॥२२॥ नाजाल्यार व्हडलो अधर्म । मेळून मरणधर्म । जशें जशें जाचें कर्म । मेळटले जल्म ते सारके ॥२३॥ ‘यथाकर्म यथाश्रुत’ । शुक्रबीज-समन्वीत । थोडे योनींतल्यान प्रवेशतात । कांयजाण स्थावरभावा भशेन ॥२४॥ ‘यथाप्रज्ञं हि संभवाः’ । श्रुतीचो अर्थ ना कोणाक ठावा । मानवतलो जो आपल्या जिवा । जल्म घेवचो ते

१. मोक्ष. २. थाव. ३. खबर.

सारकोच ॥२५॥ अशिक्षितांनो तुमी हें वळखात सगले । शरीर मेळोवपाचे लागल्यात जे तळमळे । जशें जांचें मेळयिल्लें । शरीर तशेंच मेळटलें ताका ॥२६॥ म्हणून शरीरतापा आदीं । मनीस कुडीची अमोल संदी । व्हगडायना जो आत्मबोध अवधी । समजुचो बुद्दीवान ताकाच ॥२७॥ तोच संवसार बंधना पसून मुक्त । बाकीचे संवसार चक्रांत घुसपतात । केन्नाच शरीरत्वाक मुकनात । चुकनात हालअपेश्टा जल्माच्यो ॥२८॥ आतां हे कथेचो नवलाव । दुश्टवृत्तीचो आसपाव । सोंपता 'हांव देह' हो भाव । सात्वीक अश्टभाव जातले निर्माण ॥२९॥ आसतना उपाट धन गांठीक । सभावान जो सामको काटूक । धिक्कार ताच्या जगण्याक । अणभवता खेदूच मरसर ॥३०॥ तातुंतूय दुस्मानकायेचो वारो । केन्नाच न्हय बरो । म्हणून मनाक घालात आडामो । करतलो नाश जल्माचो ॥३१॥ एकामेकां विशीं दुस्मानकायेचो परिणाम । उत्तमाचो जल्मता 'अधम' । रीण वैर हत्त्यांचो धर्म । जल्मपरंपरा तेन्ना सोंपता ॥३२॥ ह्या अर्थाचें अमृत वचन । साईमुखांतलें परमपावन । करतां सादर श्रोत्यांक लागून । आसचे तत्पर आयकुपाक ॥३३॥ तीय कथा जशी आयकली । जशी म्हजे यादींत उरली । जी ती उलयली माऊली । सांगतां तशीच त्याच उतरांनी ॥३४॥ श्रीसाईच स्वता चरित्रकार । बरोवन घेता कथाविस्तार । हेमाड फकत निमित्तमात्र । सुत्रधार जाचो तोच ॥३५॥ "एका सकाळच्या वगतार । आठ जावपाचो सुमार । करून सदांचो फराळ । सरलों भायर भोंवपाक ॥३६॥ वाटेक चलतां चलतां थकलों । न्हंयेदेगेर एके पावलों । उदकांत देंवून न्हालों धुयलों । आयली तरतरी जिवाक ॥३७॥ न्हंय तरी आसली केदी । हे राहात्याचे न्हंये येदी । उदक भरिल्लें 'दुथडी' । देगेर झाडां लवाळ्याचीं ॥३८॥ आसली थंय पांयवाट । रस्तोय आसलो सामको स्पश्ट । झाडांय देगेर आसलीं दाट । पडिल्ली

१. नीच. २. उपाट.

सावळी बरीशी ॥३९॥ वारो व्हांवतालो भोव शितळ । तातूंत मन जातालें प्रसन्न । झाडां तीं दाट पळोवन । बसलों
सावळेक सुसेगाद ॥४०॥ लागलों चिलीम भरपाक । ते खातीर 'छापी भिजोवपाक । 'डरांव डरांव' आयकलो
आवाज । दिसलो तो म्हाका बेव्याचो ॥४१॥ अजाप कसलें उदकूच जंय । बेबो आसप सहज थंय । छापी भिजोवन
हांवेंय । घेतली 'चकमक हातांत ॥४२॥ चकमकीची पेटून कीट । चिलीम धुंवरेली घेवन पेट । तेन्नाच एक मनीस
चलतालो वाट । येवन तो बसलो म्हजे सरेन ॥४३॥ नमळायेन म्हजे कडल्यान । चिलीम आपल्या हातांत घेवन ।
“बरोच पयस चल्लो व्हय” म्हणून । लागलो विचारूंक आदरान ॥४४॥ “मशीद बरीच पयस हांगाच्यान । थंय
पावसर थकतले वतान । लागींच म्हजें घर, थंय बसून । चिलीम ओडून वचुया मागीर ॥४५॥ थंय थोडीशी खायात
भाकर । घेयात सुसेग खीणभर । मागीर वत उणें जातकर । वचात परत सवकासायेन ॥४६॥ हांवूय येतां सांगातान” ।
अशें जातकूच उलोवन । पेटोवन चिलीम त्या मनशान । दिली आदरान म्हाका ओडपाक ॥४७॥ ते वटेन तो बेबो
आकांतान । आड्डतालो व्हड नेटान । केली चवकशी त्या मनशान । कोण तरी हो आड्डता ॥४८॥ तेन्ना हांवें
म्हणलें ते न्हंयेंत । बेबो एक पडला संकश्टांत । घुसपला तो कर्माच्या भोंवऱ्यांत । आयक गजाल ती सांगतां ॥४९॥
फाटल्या जल्मांत जशें करचें । ह्या जल्मांत तशें भरचें । कर्मभोगांक सादर आसचें । रडचें आतां कित्याक ॥५०॥
मागीर अशें हें आयकून । चिलीम म्हज्या हातांत दिवन । गेलो तो मनीस थंयच्यान । पळोवन येतां म्हणून
आपूण ॥५१॥ बेबोच तो खरोच । काय कोण आनीक भलतोच । दुबाव पयस करपूच । दिसलें योग्य त्या
मनशाक ॥५२॥ अशी ताची इत्सा आयकून । म्हणलें हांवें यो पळोवन । एका सोरपाच्या तोंडांत पडून । आड्डतालो

१. चिलीम गुठलावपाचो कपडो. २. चिलीम पेटोवपाक लागपी दोन फातर.

[illegible]

शांत राव सोडून ॥६७॥ उतरां आयकतकूच मुखांतल्यान । सोरोप जो पळ्ळो बेब्याक सोडून । रोखडोच खोल उदकांत रिगून । जालो अदृश्य थंयच्यान ॥६८॥ सुट्टकूच मरणाच्या तोंडांतल्यान । बेब्यान टुणूक उडी मारून । वचून झाडांनी बसलो लिपून । वाटसूर विस्मीत आकांताचो ॥६९॥ म्हणलें हें घडलें कशें कितें । उतर तोंडांतल्यान आयलें कितें । सोरपान बेब्याक सोडलो कितें । सोरोपूय अदृश्य जालो कसो ॥७०॥ तांचे मदलो वीरभद्राप्पा कोण । आनी दुसरो बसाप्पा कोण । वाटसूर विचारी वैराचें कारण । करात मूं निवेदन आपणाक ॥७१॥ बरें चल झाडा पोंदा बसुया । पयलीं चिलीम बी ओडुया । मागीर दोगूय उलोवया । करतां पूर्ण तुजी उमळशीक ॥७२॥ आयले दोगूय रुखा मुळांत । पडिल्ली थंय सावळी दाट । वारो व्हांवतालो शितळ शांत । पेटयली चिलीम परत ॥७३॥ वाटसुरान पयलीं ओडली । मागीर म्हज्या हातांत दिली । ओडटां ओडटां हांवें सांगली । कथा ताका पुराय ॥७४॥ पळय म्हज्या थळा कडल्यान । अंतर कोस दोन वा तीन । इतलें पयस पवित्रस्थान । महिमासंपन्न आसलें पोरणें ॥७५॥ थंय एक म्हादेवाचें । मोडकें देवूळ केन्ना काळाचें । ताचो जिर्णोद्धार करपाचें । आयलें मनांत सगल्यांच्या ॥७६॥ ताचे खातीर वगर्णी जमयली । बरीच रक्कम एकठांय जाली । पुजेअर्चेची वेवस्था थारायली । आंखली रुपेशा पुराय ॥७७॥ थंयचो एक व्हडलो गिरेस्त । केलो ताका अध्यक्ष । निधी दिलो ताच्या ताब्यांत । दिलो पूर्ण ताका अधिकार ॥७८॥ ताणें हिशोब दवरचो बिनचूक । तातूंत आपली वर्गणी रोख । जमा करची, हें कार्यूय अचूक । करचें प्रामाणीकपणान ॥७९॥ पूण तो जल्माचोच काटूक । खार लागूंक दिनासलो बोलसाक । वचनासलें काम तडीक । असले ताचे वृत्तीक लागून ॥८०॥ खर्च केली सगली रक्कम । अर्दकुटें उरलें सगलें काम । मोडिना जालो पदराचो दाम । सोडिना पयसो गांठीचो ॥८१॥ जरी व्हडलो सावकार । हिमटेपणाचो पूर्ण अवतार । उतरांचीच

फकत पेरतालो साकर । येनासलो आकार कामाक ॥८२॥ फुडें ताच्या घरांत जमली । वर्गणी जमोवपी मंडळी
सगली । म्हणपाक लागले तुजी रे कसली । उपेगाची ही सावकारी ॥८३॥ म्हादेवाचो जिणोंद्वार । तुवें लायले बगर
हातभार । कसो घेत आकार । कर विचार मातसो तरी ॥८४॥ करून लोकांक विनवणी । जमोवया आनीक वर्गणी ।
तातूंत तुजोय हातभार लागूं दी । व्हर तें काम तडीक ॥८५॥ फुडें आनीक पयसो जमलो । मोट्या प्रमाणार एकठांय
जालो । पूण ताचोय ना उपेग जालो । बसलो सुसेगाद तो सावकार ॥८६॥ आसूं, कांय दिसां उपरांत । आयलें
देवाच्या मनांत । सावकाराचे घरकान्नीच्या सपनांत । वचून दृश्टांत दिलो तिका ॥८७॥ तूं तरी जागी जा ऊठ । बांद
वचून देवळाक घुमट । जे मोडटली ताचे शंबर पट । दितलो तुका तो निळकंठ ॥८८॥ दुसऱ्या दिसा तो प्रकार ।
घालो घरकाराच्या कानार । आयलो आकांत ताचेर । दमडी मोडप हें जाका मरण ॥८९॥ रातदीस पयसो जमोवचो ।
होच एक विशय जाचो । आशय ताका ह्या सपनाचो । पयशे मोडपाचो पटत कसो ॥९०॥ सांगलें ताणें घरकान्नीक ।
मानिना हांव तुज्या दृश्टांताक । लागलो तिचीं फकांडां मारूंक । तयार ना म्हूण दवरूंक विस्वास ॥९१॥ जशी
जाची चित्तवृत्ती । तशीच ताका जगत्स्थिती । स्वतांत आसतकूच ठकाची प्रवृत्ती । दिसतात बाकीचेय तशेच ॥९२॥
थारायिल्लेंच जर देवान । घेवपाचें पयसो म्हजेच कडल्यान । नासलों हांव पयस तुजे पसून । गेलो कित्याक तो
सपनांत तुज्याच ॥९३॥ तुकाच कसो दृश्टांत जावचो । म्हाकाय कित्याक तो ना दिसचो । भरवंसो कसो हाचेर
दवरचो । म्हणुनूच ना विस्वास म्हजो ॥९४॥ आसुंये हें फट सपन । वा आसत हो ईश्वरी यत्न । तुजे म्हजे मदीं फूट
घालून । झगडीं लावन दिवपाचो ॥९५॥ जिणोंद्वाराच्या ह्या वावरांत । कोण म्हजें इतलें योगदान दीत । रितो जाता
म्हयन्या म्हयन्यांत । निधी आमी जमयिल्लो ॥९६॥ सगलोच पयसो हाडटात लोक । दिसलें जरी हें वयलेचाराक ।

धंधावधपट्यो काडटना ह्या वावराक । लुकसाण कितलें म्हाका वेव्हारांत ॥१७॥ लोकांकूच जें ना अवगत । तें तुका तरी कशें कळत । तेन्ना हो जो तुजो दृश्टांत । दिसना योग्य मानपाक ॥१८॥ खरो मानल्यार जातली फसगत । न्हिदेंत आसतना जातात दृश्टांत । ते कितें कोणूय योग्य मानतात । धनिकांनी थारायला हो सिद्धांत ॥१९॥ आयकून घरकान्न बसली शांत । घरकारा मुखार निरुत्तर जायत । पयसो जरी लोक जमयत । मनांतल्यान दिताले थोडेच ॥१००॥ प्रेम नासतना भिडेक पडून । नाजाल्यार दिल्लें आगऱ्याक लागून । देवाक आवडना असलें दान । इल्लीशी भक्ती पसून भोवमोल ताका ॥१०१॥ जसो जसो पयसो जमयत । कामूय तितलें तितलेंच जायत । पयसो नासल्यार कामूय उरत । अशें तें चल्लें तेंप बरोच ॥१०२॥ धनीक काडिना हिमटो कसो । आपल्या बोल्सांतलो एकूय पयसो । परत जालो दृश्टांत कसलो । घरकान्नीक ताचे तो आयकात ॥१०३॥ आगरो करूं नाका घरकाराक । पयसो दिवपाक देवळाक । भक्तीच तुजी पुरो देवाक । दिवचें तुजेच इत्लो प्रमाण ॥१०४॥ पयसो एक मनोभावाचो । स्वसत्तेचो तो लाखाचो । तोच तुवें देवाक ओंपचो । घेवन घरकाराचो विचार ॥१०५॥ करूं नाका खेद बेठोच । मनांत आसा तें दी एकदांच । स्वताचें इल्लें पसून आसल्यार तेंच । ओंप हाडून भावार्थान ॥१०६॥ हांगा फकत भावार्थ कारण । तुज्यांत तो आसा हें जाणून । कितें तरी दी दी म्हणून । मागता देव हें विसरूं नाका ॥१०७॥ आसलें जरी हें थोडेशें वित्त । दिवन जा तूं निश्चिन्त । भावार्था बगर दिवप न्हय उचीत । आवडना देवाक हें मात्त पसून ॥१०८॥ भावार्था बगर जे दितले । तांचें सगलें मातयेंत वतलें । अखेरेक सगलें निश्फळ जातलें । येतलो अणभव हो रोखडोच ॥१०९॥ आसूं, आयकून हो दृश्टांत । केलो तिणें निश्चेव मनांत । आसलें आपलें जें भांगर

१. खबर.

॥ अर्थात् ४७ ॥

घरांत । दिवन तें मागणें करचें पूर्ण ॥११०॥ मागीर घरकारा सरेन वचून । केलो तो निश्चेव निवेदन । घेतलें ताणें आयकून । जालो खंती तो मनांत ॥१११॥ आस थंय कसलो विचार । नासता देव धर्म आचार । मनांत म्हणलें कसलो हो अविचार । जाल्या ही सामकी भ्रमिष्ट ॥११२॥ चिंतलें हे तिचे अळंकार । करून सगल्यांचो आकार । थारावन मोल एक हजार । करची जमीन नांवार ॥११३॥ अळंकार ते आपणें घेवन । पयश्यां बदला तिचे कडेन दिली आपली खाजन जमीन । आसली जी घाणाक दुसऱ्याची ॥११४॥ जमीनूय आसली पडीक । पावसांत पसून नापीक । सांगलें ताणें घरकान्नीक । दिवंक दान ती म्हादेवाक ॥११५॥ हजाराची अशी जमीन । करतकूच देवाक दान । दृष्टांतरूप जातलो प्रसन्न । तूंय जातली रिणमेकळी ॥११६॥ आसूं, मानून घरकाराचें वचन । अस्तुरेन ते ती जमीन । ओंपली देवळाक प्रेमभावान । जावपाक समाधान म्हादेवाचें ॥११७॥ वस्तुस्थिती पळोवंक गेल्यार । दोनशांच्या रिणा खातीर । सावकारा कडेन दवरपी उदार । डुबकी हिची ती जमीन ॥११८॥ डुबकी अनाथ अस्तुरी एक । आयिल्लें तिचेर संकश्ट अर्थीक । म्हणून जमीन दवरली घाणाक । दोनशें रुपयांक सावकारा कडेन ॥११९॥ पूण सावकार आशाड्डो काटूक । भियेना शंकराक पसून फटोवंक । कपटाचे येणावळींत मानतालो सूख । फटयली ताणें ते अस्तुरेक ॥१२०॥ साप्प पाडें हें आशेखोरपण । थारता तेंच नाशाक कारण । घुसपुचें न्हय असले भानगडीन । आसत जाल्यार आस जिवाची ॥१२१॥ आयकुपाचे आशेन मरता हरण । सोरोप सुंदरमणी करपाक धारण । पांखो तेज पळोवपाचे गोडयेन । असो हो कुसंग विशयांचो ॥१२२॥ विशयभोगांक लागता धन । म्हणून करतकूच यत्न गहन । वाडतूच वता ती तान । अशक्य मागीर तिचें निवारण ॥१२३॥ दुबावा विरयत पडींग जमीन ।

१. पडींग. २. वायट संगत.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

यत्नानूय थंय पिकनासलो कण । सांगली ती करपाक कृष्णार्पण । कसलें तें पुण्य दानाचें ॥१२४॥ जंय ना इल्लोय संकल्प । कृष्णार्पण तें निर्विकल्प । अशें न्हय तें जोडलें पाप । अखेरेक जें संतापकारक ॥१२५॥ हेवटेन गरीब ब्राह्मण । जो त्या देवाचें करतालो पुजन । देवा खातीर मेळटकूच जमीन । परम समाधान पावलो ॥१२६॥ आसूं, फुडें कांय तेंपान । विपरितूच आयलें घडून । कृत्तिका नखेत्राक ओतो येवन । आयलें मोड आकांताचें ॥१२७॥ पडलें जोगूल अचकीत । भुंयेभरवण जाली इमारत । जमीन तितली उरली सुरक्षीत । जळून गेलें बाकीचें ॥१२८॥ सावकाराचेरूय पडलो घालो । घरकान्नी सयत तोय सोंपलो । डुबकीचोय अंत जालो । जाली अखेर तिगांयची ॥१२९॥ फुडें हो सावकार मथुरा नगरींत । एका गरीब भटाच्या पोटांत । जाल्यार एका पुजाऱ्याच्या घरांत । जल्मली ताची घरकान्न ॥१३०॥ तिचें नांव दवरलें गौरी । डुबकीची गजालूच वेगळी । अस्तुरी ती दादलो जाली । जल्मली म्हादेवाच्या एका गुरवागेर ॥१३१॥ भुरग्याचो त्या बारसो केलो । ‘डुबकी’ चनबसाप्पा जालो । असो तिगांय मदीं बदल घडलो । फळाक आयलें कर्म तिचें ॥१३२॥ सावकाराक मेळटकूच पुनर्जल्म । वीरभद्र दवरलें ताचें नांव । हेंच ताच्या प्रारब्धकर्माचें वर्म । मोक्ष ताका भोगांतूच ॥१३३॥ शंकराचो जो पुजारी । ताची म्हाका आवड भारी । नित्य येवन म्हजें सरिं । बसतालो चिलीम ओडपाक ॥१३४॥ मागीर आमी व्हड खोशयेन । गजाली मारच्यो रातभर जागून । गौरी वाडली जाली जुवान । हाडटालो वांगडा तिकाय ॥१३५॥ तीय म्हजी भक्ती करी । एका दिसा उलयलो पुजारी । थळां अनेक पळयलीं तरी । येना जुळून कशेंच धुवेचें ॥१३६॥ बाबा, थळां पळोवन थकलों । यत्न करून उबगलों । “कित्याक हुसको करता”, हांव उलयलों । मार्ग फुडलो लागलों

१. भेदा विरयत.

चलपाक ॥१३७॥ “धूव तुजी भाग्यवान । जातली व्हडली धनवान । तिकाच सोदीत स्वता जावन । न्हवरो भायर सरला तिचो ॥१३८॥ थोड्याच दिसांनी तुज्या घरांत । पावतलो तिका मागणी घालीत । घडटलें जशें तुज्या मनांत । धरूं नाका हुसको कसलोच ॥१३९॥ हेवटेन तो वीरभद्र । गरिबीचो जाचो संवसार । आवयबापायक दिवन धीर । सरलो भायर घरांतल्यान ॥१४०॥ भिक्षा मागीत गांवागांवांत । केन्ना मोलमजुरी करीत । केन्ना मेळत तें खायत । लागलो दीस तो सारपाक ॥१४१॥ भोंवतां भोंवतां नशिवान पावलो । पुजाऱ्याच्या घरांत आयलो । अल्लामियाचो खेळ आगळो । आवडूंक लागलो सगल्यांक ॥१४२॥ सगल्यांकूच अपुरबाय ताची । दिसलें गौरी ताका दिवची । गण गोत्र योग नाडी जुळ्ळी । पुजाऱ्या घरचीं जालीं खुशाल ॥१४३॥ एका दिसा वीरभद्राक घेवन । पुजारी आयलो बाबां सरेन । दोगांकूय त्या वेळार पळोवन । विचार स्फुरलो अचकीत ॥१४४॥ ते सरशीं जालो उच्चार । सध्या म्हूर्त आसत जाल्यार । पळोवन बऱ्याश्या म्हुर्तार । दिवन मेकळो जा गौरी हाकाच ॥१४५॥ घेवन घरकान्नीचें मत । न्हवरो वीरभद्र केलो निश्चीत । मागीर पळोवन योग्य म्हूर्त । लायलें लग्न खोशयेन ॥१४६॥ कार्य येतकूच पुर्णत्वाक । कुटुंब आयलें दर्शनाक । आनीक म्हज्या आशिर्वादाक । कृतार्थ जावचे म्हणून प्रपंचांत ॥१४७॥ दिलें खोशयेन आशिर्वचन । मेळपाक लागतकूच सुखाचें अन्न । वीरभद्राची मुद्रा प्रसन्न । जाली सूखसंपन्न जातकूच ॥१४८॥ तोय म्हजे भक्तीक लागलो । सवकासायेन संवसार थाटलो । पूण कोण ताका भाग्यवान लेखतलो । नासता पयसो जाचे कडेन ॥१४९॥ ह्या पयश्यांचो व्हड पेंच । लहानांव्हडांकूय ताचो जाच । वीरभद्रूय समयीं टांच । खेळ द्रव्याचो हो असोच ॥१५०॥ बाबा ही बेडी मोठी दुर्धर । पयशे नासून जालां बेजार । कसलोय तरी सांगात प्रतिकार । जातूंत

१. मेळत तें कसलेंय काम. २. कठीण. ३. उपाय.

म्हाका झेपतलो हो संवसार ॥१५१॥ घालतां पांयांचेर लोटांगण । आतां बरें न्हय प्रतारण । करात म्हजें संकश्ट
निवारण । तुमीच कारण ह्या लग्नाक ॥१५२॥ हांवेंय ताका बोध करचो । प्रेमान आशिर्वाद दिवचो । “अल्ला
मालिक” हें तो जाणचो । संकश्ट निवारचें ताणेंच ॥१५३॥ वळखून वीरभद्राचें मनोगत । पूर्ण करचें ताचें इत्सीत ।
म्हणलें जावं नाका दुबावीत । दिलें आस्वासन ताका ॥१५४॥ लागीं तुजो भाग्यकाळ । करूं नाका बेठीच तळमळ ।
द्रव्य तुज्या हातचो मळ । जातलो सुकाळ ताचो ॥१५५॥ द्रव्यान केलो तुजो अपमान । घरकान्नीच्या पयशांचेर
पातयेवन । पुरो जालें आतां हें विटंबण । नाका हें व्हडपण लग्नाचें ॥१५६॥ आसूं, फुडें घडलें अभिनव । पळयात
गौरीच्या ग्रहांचो गौरव । खाजन जमनीक आयलो भाव । कळना लिला देवाची ॥१५७॥ आयलें एक गिरायक ।
तयार दिवपाक रुपया लाख । अर्दे थंयच दिले रोख । अर्दे थारायले हप्त्यांनी ॥१५८॥ कळंतरा सयत दोन हजार ।
वर्सुके दिवपाचो जालो विचार । पंचवीस वर्सां मेरेन निरंतर । जोड भरपूर गौरीची ॥१५९॥ थाराव सगल्यांक
मानवलो । चनबसाप्पा गुरव मदीं पडलो । म्हणलें पयसो जो शंकराक ओंपलो । गुरव पयलो धनी ताचो ॥१६०॥
ताणें म्हणलें आपणाक । अर्दे कळंतर वर्साक । येवपाक जाय वांट्याक । ते बगर समाधान जावचें ना ॥१६१॥
वीरभद्राप्पा दिना जालो कांयच । चनबसाप्पा ओगी रावना कसोच । वाद तो घेवन तसोच । आयले ते दोगूय म्हजे
सरेन ॥१६२॥ शंकर तिचो पूर्ण मालक । जमीन येना ती हेरांच्या उपेगाक । पडचें न्हय ओगीच भानगडीक ।
समजायले हांवें त्या दोगांकूय ॥१६३॥ केल्ली जी शंकराक समर्पित । तिचेंच मोल तें निश्चीत । गौरी बगर कोणूय
आस धरीत । पडटली माती तांच्या तोंडांत ॥१६४॥ न्हयकारून देवाचे आज्ञेक । हात जो कोण लायतलो ह्या

१. मोल.

पयशांक । थारतलो कारण देवाच्या रागण्याक । संपत्ती ही पुराय देवाची ॥१६५॥ मालकी जिचेर पुजाऱ्याची ।
नात्यान गौरीच्या ती पुर्वजांची । कशी चलत थंय सत्ता परक्यांची । धन स्वसत्तेचें तें गौरीचें ॥१६६॥ म्हणून मागीर
दोगांकूय हांवेन । म्हणलें गौराईचे सत्तेन । वागशात जाल्यार तिच्या सांगण्यान । पावतले तुमी बऱ्याक ॥१६७॥
वागल्यार तिचे इत्शे भायर । देव जावचो ना तयार । वीरभद्राप्पाक ना अधिकार । करपाक वेव्हार स्वतंत्र ॥१६८॥
असो जरी म्हजो विचार । केलो स्पश्ट थंय खरोखर । तरीय वीरभद्र तिडकलो म्हजेर । केलो शिंवर गाळींचो ॥१६९॥
म्हणलें बाबा, केल्या व्हय येवजण । म्हजे घरकान्नीची मालकी स्थापून । सगल्या पयशांचो धेंकर दिवन । हीत
आपलें सादोवपाची ॥१७०॥ आयकून ताचीं तीं उतरां । स्तब्ध जालीं म्हजीं गात्रां । अल्लामिया व्हड आसतना ।
दुख्ख बेठेंच करचें कित्याक ॥१७१॥ वीरभद्राप्पा उलयलो हें म्हजे कडेन । तिडकलो घरकान्नीचेर घरा वचून ।
मागीर ती दनपारां दर्शनाक येवन । लागली विनवणी करपाक ॥१७२॥ बाबा, कोणाच्याय उतरांचेर । लक्ष दिवन
राग म्हजेर । काडचो न्हय पसरतां पदर । आसचो मोग हे धुवेचेर ॥१७३॥ अशीं तिचीं उतरां आयकून । दिलें हांवें
तिका आस्वासन । सात समुद्र तुका भेट दीन । दुख्खी कशीच जावं नाका ॥१७४॥ तेच रातीं आसतना न्हिदेंत ।
गौरीबाईक जालो दृश्टांत । शंकरान येवन सपनांत । कितें सांगलें तें आयकात ॥१७५॥ पयसो हो सगलो पळय
तुजोच । दिवं नाका तो कोणाकूच । वेवस्था तुका सांगतां तशीच । उरतली सदांच अशें कर ॥१७६॥ देवळा खातीर
जो जो पयसो । चनबसाप्पा सांगतलो तसो । वापरचो, म्हाका ताचो भरवंसो । निर्बध हो असो राखचो ॥१७७॥ हेर
कार्याक पयसो मोडून । सोंपोवचो न्हय बेठोच खर्चून । म्हणुनूच बाबांचे मान्यताये वीण । घेवचो न्हय निर्णय
कसलोच ॥१७८॥ गौरीबाईन म्हाका उपरांत । सांगलो तो पुराय दृश्टांत । हांवेंय दिलो सल्लो यथोचीत । दृश्टांत तो

मानचो म्हणून ॥१७९॥ मुदल तुजें तूंच दवर । चनबसाप्पाक अर्दे कळंतर । अशें नित्य नेमान कर । संबंद थंयसर ना
वीरभद्राचो ॥१८०॥ अशें आमी आसतना उलयत । दोगूय आयले थंय झगडत । दोगांयनी जावचे म्हणून शांत ।
उपाय अनेक केले हांवें ॥१८१॥ शंकराचो जो दृश्टांत । जाल्लो गौराईक सपनांत । दोगांकूय सांगलो साद्यंत ।
आयकून चवताळ्ळो वीरभद्र ॥१८२॥ गाळींचो ताणें शिवर केलो । कित्याय कितें उलोवंक लागलो । नांवा
सारकोच अवतार धरलो । भंयान गुळी सगल्यांची ॥१८३॥ ताका जालो उन्मत्त-वात । गाळींफस्तींनी बडबड
करीत । मेळटा थंय करतलों घात । लागलो धमक्यो दिवपाक ॥१८४॥ चनबसाप्पाक पळोवन । वीरभद्राप्पा मदांध
जावन । म्हणपाक लागलो तुजे कुडके करून । खावन गिळून उडयतलों ॥१८५॥ चनबसाप्पा गेलो भियेवन ।
संकश्टमुक्त करात म्हणून । बसलो म्हजे पांय धरून । दिलें अभय ताका हांवें ॥१८६॥ तेन्ना हांवें त्या गरीब
चनबसाप्पाक । दिलें उतर त्या खिणाक । दिवचो ना हांव तुका मरपाक । वीरभद्राच्या हातांतल्यान कसोच ॥१८७॥
आसूं, फुडें वात जावन । वीरभद्राक आयलें मरण । मागीर सर्पयोनींत जल्म मेळून । जाली ताची अशी
अखेर ॥१८८॥ चनबसाप्पाचेरूय आयिल्लो आकांत । तातुंतूच ताचोय जालो अंत । जल्माक आयलो बेब्याचे
येवणेंत । अशें ताचें हें चरीत ॥१८९॥ आदल्या जल्माचे दुस्मानकायेन । सोरपाच्या पोटांत जल्माक येवन ।
बसाप्पाकूय बेब्याचो जल्म मेळून । धरलो अखेरेक ताका वीरभद्रान ॥१९०॥ बेब्याच्या रुपांत बसाप्पा दीन ।
“भद्राप्पाच्या तोंडांत पडून । आयकून ताचें करुणावचन । पाझरलें तेन्ना मन म्हजें ॥१९१॥ आदलें सगलें याद जावन ।
सोरपाच्या त्या तोंडांतल्यान । चनबसाप्पाक मुक्त करून । पाळ्ळें म्हजें उतर हांवें ॥१९२॥ अल्ला आपल्या

१. वीरभद्राचो. २. मद चडप. ३. योनींत. ४. बावडो. ५. सोरपाच्या रुपांतल्या.

भक्तान्क लागून । संकश्टां वेळार येता धांवून । ताणेंच म्हाका थंय धाडून । करपाक लायलें रक्षण भक्ताचें ॥१९३॥
हो तर प्रत्यक्ष अणभव आयलो । वीरभद्राप्पाक धांवडावन घालो । चनबसाप्पाक संकश्ट मेकळो केलो । करणी ही
सगली देवाची ॥१९४॥ आसूं, भर म्हजी चिलीम आतां । ओडून म्हज्या घरा वतां । तूंय चल तुज्या गांवांत आतां ।
आसूं दी लक्ष म्हज्या नांवांत ॥१९५॥ अशें म्हणून चिलीम ओडली । सत्संगाची खोशी मेळयली । थंयच्यान परतीची
वाट धरली । धादोसलों परम हांव अंतरांत” ॥१९६॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान ।
जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । श्रीसाईमुखश्रूत कथाकथनं नांवाचो हो सत्तेचाळिसावो अध्याय सोंपता
हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

E E E E E E E E E E E E E E E E E E E || श्रीसाईसच्चरीत || E (६४)

तो श्रेष्ठान्तं श्रेष्ठ । अशा अहंकारा विरयत । तोच सद्गुरू हितकारी ॥११॥ शिष्य तोय पूर्णब्रह्म । ताचे विशींय पुत्रप्रेम ।
इत्थिना ताचे पसून 'योगक्षेम । सद्गुरू तो परम श्रेष्ठ जगांत ॥१२॥ परम शांतीचें जें 'निधान । विद्वत्तेचो जंय ना
अभिमान । लहान व्हड समसमान । तेंच सद्गुरूस्थान वळखुचें ॥१३॥ अशी ही सर्वसादारणां । सद्गुरूचीं संक्षिप्त
लक्षणां । सांगलीं हांवें अनन्य शरणां । श्रोत्यां खातीर संकलीत ॥१४॥ धादोसले दोळे साईदर्शनान । त्या भाग्यवंतांक
लागून । हांव कितें आनीक सांगपाक शकन । सद्गुरू लक्षण हें सत्य ॥१५॥ जल्मोजल्मीचें पुण्य अतिशय । गांठीक
आसलो ताचो 'संचय । म्हणुनूच मेळ्ळे आमकां हे पांय । ह्या सद्गुरूराय श्रीसाईंचे ॥१६॥ पूर्ण तारुण्यांतूय
कसलोच ना संग्रह । निराधार, ना भेस ना 'गृह । तंबाखू चिलीम होच कितें तो संग्रह । निर्धार मनाचो
आकांताचो ॥१७॥ अठरा वर्सांची आसतना पिराय । तेन्नाच्यानूय पूर्ण 'मनोजय । सदांच एकांतांत रावचें निर्भय ।
लावन लय स्वरुपांत ॥१८॥ पळोवन भक्तांची आवड शुद्ध । "भक्तपराधीन हांव" हें 'ब्रीद । भक्तांक दाखोवपाक
स्पश्ट । वावुरता जो भक्तप्रेमा पासत ॥१९॥ जय परब्रह्मा सनातना । जय दीन उद्धारका प्रसन्नवदना । जय
चैतन्यधना 'भक्ताधिना । दी तुजें दर्शन निजभक्तांक ॥२०॥ जयजयाजी द्वंद्वातीता । जयजयाजी अव्यक्तव्यक्ता ।
सर्वसाक्षी 'सर्वातीता । कळपाक कुस्तार सगल्यांक ॥२१॥ जय जय भवसंतापहरणा । जय जय भवगजविदारणा ।
जय जय आश्रितप्रेमपुर्णा । संकट निरसना सद्गुरूराया ॥२२॥ तुवें जातकूच अव्यक्तांत एकरूप । आकारान
वगडायलें आपलें 'रूप । तुजें मात भक्तकल्याण करप । सोंपना देह दवरलो तरीय ॥२३॥ देहांत आसतना जें जें
करीत । तेंच एकरूप जातकूच अव्यक्तांत । तेच अणभव आयजूय घेतात । जे लागल्यात तुजे भक्तीक ॥२४॥

१. निर्वाह. २. भांडार. ३. सांठो. ४. घर. ५. ठाम मनाचो. ६. उतर. ७. भक्तांच्या अधीन आशिल्ल्या. ८. विशाळ. ९. निराकार जालो.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

निमीत करून तुवें ह्या पामराक । अज्ञान काळखाचें निरसन करपाक । प्रगट केलो निजचरित्र सूर्याक । समर्थ जो
भक्तउद्धारणाक ॥२५॥ आस्तिक्यबुद्धी श्रद्धास्थिती । हीच भक्ताची हृदया पणटी । प्रेमस्नेहान पेटयात वाती ।
प्रगटली ज्ञानज्योती ॥२६॥ प्रेमा बगर पोळ ज्ञान । ताचें कोणाक कसलें प्रयोजन । प्रेमा बगर ना समाधान ।
प्रेम आसचें अभंग ॥२७॥ कितलें वर्णू प्रेमाचें महिमान । ताचे मुखार हेर कस्पटा समान । गांठीक नासतना प्रेम
गहन । आयकप, वाचप निर्फळ ॥२८॥ प्रेमा सरींच नंदता भक्ती । थंयच सगली शांती विरक्ती । थंयच फाटल्यान
तिश्टता मुक्ती । निजसंपत्तीच्या वांगडा ॥२९॥ प्रेम उपजना भाव नासून । भाव थंयच देव जाण । भावाच्या पोटांत
प्रेम पूर्ण । भावूच कारण तरपाक संवसार ॥३०॥ गंगेच्या उदका सारकें पवित्र । परम गोड हें साईचरित्र । ताणेंच
आपलें सजयलें स्तोत्र । निमताक कारण हो हेमाड ॥३१॥ आयकतकूच हें साईसच्चरीत । आयकुपी, सांगपी
नित्यपूत । पापपुण्याचो जाता घात । नित्यमुक्त दोगूय ॥३२॥ भाग्य आगळें आयकल्यार श्रोत्र । भाग्य आगळें
सांगण्याचें मूख । धन्य हें श्रीसाईस्तोत्र । भोव पवित्र तांच्या भक्तांक ॥३३॥ जावन जे शुद्धचित्त । सद्भावान
आयकतात चरीत । तांचे सगले मनोरथ । जातले फळादीक सदांच ॥३४॥ परम भावार्थान आदरपुर्वक । आयकतात
ह्या सच्चरिताक । म्हज्या चरणांची भक्ती आपसूक । घडटा तांकां तत्काळ ॥३५॥ भक्तिभावान साईचरण । उठ्ठना
बसतना साईस्मरण । जावं दी पोटभर इंद्रीय आचरण । सहज संवसार तरण रोखडेंच ॥३६॥ भक्तचातकांक
निजजिवन । अशें हें साईसच्चरीत कथन । श्रोत्यांनो आयकले उपरांत मनन । करात देवूळ श्रीकृपेचें ॥३७॥ जावन
जागरूक पुरायेन । श्रोत्यांनी केल्यार श्रवण । सहज जाता भवतरण । कर्मबंधन तुटून ॥३८॥ आसूं, दिसतलें मनांत

१. गरज. २. नाश. ३. कान. ४. इत्सा, मनोकामना.

श्रीसाईसच्चरीत

श्रोत्यांक । केन्ना तरी करतलो हो आरंभ कथेक । सोंपयतां तांची उमळशीक । थांबयतां आतां हें प्रस्तावन ॥३९॥
फाटल्या अध्यायांत जालें कथन । वैर हत्या आनी रीण । हीं पावोवपाक खात्रेन । पडटा घेवचो पुनर्जल्म ॥४०॥
नासता ताका पुर्वस्मरण । पूण ह्या संतांक केन्नाच ना विस्मरण । करतात भक्ताचें संकश्ट निवारण । आसलो जरी
जल्मांत कसल्याय ॥४१॥ तसलीच आतां दुसरी कथा । दितना घेतना उठ्ठां बसतां । संतचरणीं विस्वास दवरतां ।
पावतात निजभक्त सफळटायेक ॥४२॥ कार्य आरंभ करपाक वतना । आदीं स्मरल्यार हरिगुरूचरणा । तोच करता
चिंता निवारणा । कार्यांत निजदक्षता दवरल्यार ॥४३॥ कार्य मात हांव करतलों । समर्थ हरी गुरू फळ दितलो ।
असो विस्वास जो धरतलो । जातलो पार 'बेडा' ताचो ॥४४॥ संत वयल्यान उग्र दिसतात । पूण भितरल्यान परम
दयाळू आसतात । भक्त जे धीर धरून रावतात । जाता अखेरेक कल्याण तांचें ४५॥ शाप, ताप संवसार मायेक ।
सत्संगाचो मेळटकूच सांगात । थंयचे थंयच वतले लयाक । म्हणुनूच चरणांचेर जावचें तल्लीन ॥४६॥ सविनय
आनी अनुद्धत । जावन संत चरणांचेर शरणागत । मागचें तांचे कडेन निजगुजहीत । दितले चित्तस्वास्थ्य ते
सदांच ॥४७॥ अल्प गिन्यानाचो अभिमान । संतवचन मानता कस्पटा समान । जाता ताचें आदीं कशें लुकसाण ।
विस्वास दवरतकूच कल्याण हमखास ॥४८॥ शुद्धमन पूर्ण भावार्थान । खऱ्या संतांचे धरतकूच चरण । अखेरेक तो
उरता निर्मुक्त जावन । अगाध योग्यताय संतांची ॥४९॥ ह्या अर्थाची बोधक कथा । आयकात दवरून सादुरता ।
स्वानंदनिर्भर जातले श्रोता । तसोच धादोशी सांगपीय ॥५०॥ वकील एक अक्कलकोटाचे । सपटणेकर नांव जांचें ।
आयकात अणभव तांचे । मन खुशालभरीत जातलें ॥५१॥ वकिलीचो रात आनी दीस । करीत आसतना ते अभ्यास ।

१. नम्र.

मेळ्ळो विद्यार्थी शेवडे एक दीस । केली वासपूस दोगांयनी ॥५२॥ हेर वर्गमित्रूय आयले । थंयच कुडींत एकठांय बसले । प्रस्न आपसांत विचारपाक लागले । घेवपाक उजळणी अभ्यासाची ॥५३॥ पळोवचें खंय चुकता कोणाचें । उत्तर बरोबर येता कोणाचें । तितलेंच उजळण अभ्यासाचें । मेळटा चालना मनाकूय ॥५४॥ शेवडे सगल्यो जापो चुकले । विद्यार्थी सगले म्हणपाक लागले । कशे हे परिक्षा दितले । अभ्यास अर्दकुटो सगलोच ॥५५॥ केलो जरी तांणी उपहास । शेवड्यांचो पूर्ण विस्वास । अर्दकुटो जरी अभ्यास । वेळार पास आपूण जातलोंच ॥५६॥ हांवें जरी केलोना अभ्यास । म्हाका म्हजो श्रीसाईच । बशिल्लो आसा करपाक पास । हुसको हांवें करचो कित्याक ॥५७॥ आयकतकूच ह्या उतरांक । अजाप दिसलें सपटणेकरांक । कुशीक व्हरून शेवड्यांक । लागले ते विचारपाक ॥५८॥ सांगात हे श्रीसाई कोण । जांचे तुमी अशे गायतात गूण । जांचेर तुमचो विस्वास पूर्ण । आसात खंय हे श्रीसाई ॥५९॥ मागीर बाबांची महती पुरायेन । केली कथन शेवडेन । तशेंच पूर्ण आत्मविस्वासान । म्हणलें तांकां नमळायेन ॥६०॥ नामनेच्या नगर जिल्ल्यांत । थंयच्या शिरडी गांवांत । फकीर एक बसला मशिदींत । सत्पुरूश भोव नांवाजतो ॥६१॥ संत जाग्याजाग्यार अनेक । पूण पुण्य जर नासत गांठीक । सोदलें कितलेंय जरी मेळपाक । येना योग तांकां मेळपाचो ॥६२॥ विस्वास म्हजो तांचेर पूर्ण । करतले ते तेंच येतलें घडून । उलयतले तेंच जातलें सत्यवचन । चुकचें ना तें केन्नाच ॥६३॥ अंदूं कितलेय केले जरी प्रयास । जावचो ना हांव परिक्षेंत पास । मात फुडल्या वर्सा हमखास । जातलों पास हें त्रिसत्य ॥६४॥ आसा म्हाका हें तांचें आस्वासन । तांचेर म्हजो भरवंसो पूर्ण । जावचें ना तांचें फट वचन । दवरल्या गांठ ही हांवें बांदून ॥६५॥ हातूंत अजाप तें कसलें । पेपर तर जायतूच रावतले ।

१. फकांदां. २. यत्न.

ह्यास्यास्पद हें उलोवप दिसलें । दुबावा विरयत सपटणेकरांक ॥६६॥ दुबावान भरलें तांचें मन । तांकां हें कशें आवडत कथन । आसूं, शेवडे गेले थंयच्यान । आयकात तें वर्तमान फुडलें ॥६७॥ फुडें अणभवाक आयलें । शेवडे जें उलयिल्ले । दोनूय परिक्षा पास जाले । अजाप जालें सपटणेकरांक ॥६८॥ फुडें धा वर्सां उपरांत । सपटणेकर जाले दुखेस्त । संकश्ट तांचेर आयलें अचकीत । निरशेवन गेले ते पुराय ॥६९॥ वर्स एकुणीसशें तेराक । अपुरबायेच्या एकल्याच पुताक । मरण आयलें जावन दुयेंस एक । उबगलो सामको संवसाराक ॥७०॥ पंढरपूर गाणगापूर धरून । तिर्थां सगलीं जालीं भोंवून । तरीय मेळ्ळेंना सूख समाधान । वाचलो उपरांत वेदान्त ॥७१॥ अशेच कांय दीस गेले । घडये मन शांत जातलें । म्हणून वाट पळयत रावले । उगडास जालो उतरांचो शेवडेच्या ॥७२॥ शेवडेचो निश्चेव कितलो । साईचरणीं विस्वास कितलो । आपुणूय दर्शनाक वतलों । आयलो विचार तांच्या मनांत ॥७३॥ वर्स एकुणीसशें तेरांत । संतदर्शनाचो धरलो हेत । शिरडीक वचपाचो जालो बेत । सरलो भायर घेवन भावाक ॥७४॥ निमीत शेवडेंचें स्मरण । वंदुपाक आपले चरण । साईनूच केले तांकां 'पाचारण । आयकात तें शांत चित्तान ॥७५॥ पंडितराव ह्या व्हडल्या भावाक । घेवन आपल्या सांगाताक । सपटणेकर संतदर्शनाक । लागले वाटेक शिरडीचे ॥७६॥ आसूं, ते दोगूय थंय पावले । पावना फुडें दर्शनाक गेले । पयसल्यान श्रींचें दर्शन जालें । खुशालभरीत परम ॥७७॥ पयसल्यान ती दोळे भेट । जातकूच बेगोबेग गेले 'निकट । दोगूय जोडून नमळायेन हात । रावले मुखार बाबांच्या ॥७८॥ दोगूय ते भोव नमळायेन । आयले बाबांक शरण । श्रीफळ चरणांचेर ओंपून । बसले भक्तीन फुड्यांत ॥७९॥ श्रीफळ ओंपतकूच चरणांचेर । बाबा तिडकले सपटणेकरांचेर । “चलूंक लाग” ह्या

१. आपोवन व्हेले. २. लागीं.

उतरांनी धिक्कार । करीत सपटणेकरांचो ॥८०॥ सपटणेकर जाले चिंतेस्त । जावचे कित्याक बाबा संतप्त । आयलो विचार तांच्या मनांत । हेत तो जाणून घेवपाचो ॥८१॥ दर्शनान जे जावपाचे प्रसन्न । तेच ह्या उतरांनी खिन्न । चिंतेस्त मनान तोंड सकयल घालून । बसले कडेक सरून फाटीं ॥८२॥ आतां कोणा कडेन वच्चें । कोणा भक्ताक विचारचें । कशें बाबांच्या मनांतलें कळचें । विचार हेच लागले घोळपाक ॥८३॥ अशी तांची पळोवन हालत । कोणाक तरी आयली काकुळट । धाडले बाळा शिंप्याच्या सोदांत । करतले ते समाधान म्हणून ॥८४॥ वचून तांचे कडेन सपटणेकर । सांगपाक लागले खबर । म्हणलें बाबांनी म्हजो धिक्कार । कळना केलो कित्याक ॥८५॥ तुमी तरी म्हजे वांगडा येवचें । दर्शन सुसेगादीन मेळोवन दिवचें । बाबांनी आपलें रागणें सोडचें । कृपेक पात्र करचे आमकां ॥८६॥ आसूं, हें बाळान मान्य केलें । सपटणेकर हुसक्यामेकळे जाले । फोटे बाबांचे विकते घेतले । गेले दर्शनाक बाबांच्या ॥८७॥ बाळा शिंप्याच्या सांगातान । फोटे आपल्या हातांत घेवन । मागीर ते बाबां कडेन दिवन । केली विनवणी बाबांक ॥८८॥ कितें देवा हें कसलें चित्र । पळोवन बाबा दीत उत्तर । हो फोटू आसा हाचो यार । बोटान सपटणेकर दाखयत ॥८९॥ अशें म्हणून बाबा हांसले । हेर भक्तूय हांसपाक लागले । बाबा, सांगात न्हय गुपीत हातूंतलें । म्हणलें बाबांक बाळान ॥९०॥ तेन्ना सपटणेकरांक बाळान । म्हणलें तत्काळ घेयात दर्शन । ते जेन्ना रावले हात जोडून । “चल हट” उतरां आयकलीं ॥९१॥ तींच आदलीं उतरां परत । सोडिनात कशीच म्हजी फाट । आतां कितें करचें म्हणीत । अजापले व्हड सपटणेकर ॥९२॥ मागीर ते दोगूय जोडून हात । बाबां मुखार आसतना तिश्टत । “वचात हांगाच्यान चलूंक लागात” । आज्ञा अशी दिली तांकां बाबांनी ॥९३॥ आज्ञा तुमची

समर्था कोणूच । मोडपाक शकनात केन्नाच । वतात आमी हे आतांच । पामर आमी तरी कशी ती मोडीत ॥१४॥
आयकून तुमी महाउदार । दर्शनाक आयले, जाल्यार धिक्कार । “चल हट” उतरांनी आमचो सत्कार । कळना कितें
हो चमत्कार ॥१५॥ तेन्ना आसचें कृपावलोकन । दिवचें आमकां आशिर्वचन । घडचें रोखडेंच परत दर्शन । मागलें
तांणी अशें आस्वासन ॥१६॥ असो कोण आसा ज्ञानवंत । वळखतलो कितें आसा बाबांच्या मनांत । तरीय दिल्ली
आज्ञा मानीत । गेले ते परत गांवघरा ॥१७॥ अशें हें तांचें पयलें दर्शन । तातूंतल्यान दुखावळें दोगांयचें मन । गेले
आपल्या गांवांत परतून । वेळ वगडायनासतना थंयच्यान ॥१८॥ फुडें आनीक वर्स गेलें । तरीय मन अस्थिरूच उरलें ।
परत गाणगापूर केलें । चित्त भडकलें चडूच ॥१९॥ सुसेग घेवपाक परत । सपटणेकर गेले माढेगांवांत । वचपाचो
विचार काशीक्षेत्रांत । केलो तांणी अखेरेक ॥१००॥ आतां काशीक वचपाक । उरिल्ले आसतना दोनूच दीस ।
जालो दृश्टांत तांचे घरकान्नीक । उरलो प्रवास काशीचो ॥१०१॥ दृश्टांताचो चमत्कार । कसो ताचो आगळो प्रकार ।
सांगतां जायात आयकुपाक तयार । लिलाचरित्र साईचें ॥१०२॥ न्हिदांत आसतना खाटीचेर । सपनसृश्टी दोळ्यां
मुखार । अस्तुरी एक लक्कडशाचे बांयचेर । वताली धरून कळसुली कमराचेर ॥१०३॥ थंयच आसलो निंब एक ।
मुळांत ताच्या फकीर एक । आसलो गुठलावन कपडो तकलेक । आयलो तो म्हजे सरेन ॥१०४॥ “कित्याक बेठीच
कश्टता बाळ” । फकिरान म्हणलें आवाजान कोमल । “भरून दितां तुजी ही सकल । कळसुली निर्मळ
उदकान” ॥१०५॥ दिसली फकिराची भिरांत । घेवन कळसुली रितीच हातांत । धरली तशीच घरची वाट । आयलो
फकीर तो फाटोफाट ॥१०६॥ अशें पळोवन सपन । जागी जाली न्हिदेंतल्यान । आयकून मागीर घरकान्नीचें कथन ।

॥ १०७ ॥ रोखडींच दोगांय लागलीं वाटेक । दुसऱ्या दिसा पावलीं शिरडीक । पावतकूच
 मशिदींत गेलीं दर्शनाक । पूण बाबा तेन्ना गेल्ले व्हाळाचेर ॥ १०८ ॥ बाबा परत ये मेरेन । दोगांय थंयच रावलीं बसून ।
 वाटेक तांचे नदर लावन । रोखडेच आयले बाबा मागीर ॥ १०९ ॥ मुर्ती जी पळयिल्ली दृश्टांतांत । तीच पळोवन
 प्रत्यक्ष फुड्यांत । अस्तुरी ती जाली अजापीत । उरली तांकां पळयतूच ॥ ११० ॥ जातकूच बाबांचें पांय धुवून ।
 अस्तुरी ती गेली घेवंक दर्शन । करून साईचरणांक अभिवंदन । बसली पळयतूच तटस्थ ॥ १११ ॥ पळोवन तिची
 नमळाय । बाबांच्या मनाक खुशालकाय । हळूच आरंभली कथा तांणीय । व्यथा निवारुंक तिचीच ॥ ११२ ॥ तेन्ना
 नित्यक्रमा प्रमाण । बाबा आपलीच कथा सविस्तरपणान । सांगपाक लागले प्रेमळपणान । थंयच्या एका
 तिरायताक ॥ ११३ ॥ पळोवंक गेल्यार तिची कथा तेन्ना । तिकाच सांगपाची आसतना । तिचे होजीर तिसऱ्याक
 सांगतना । आयकली शांत चित्तान ते अस्तुरेन ॥ ११४ ॥ “म्हजे हात पोट कमर । बऱ्याच दिसांच्यान दुखतालीं खर ।
 वखदां करून आयलो बेजार । तरीय मेळना मुक्ती दुखण्यांतल्यान ॥ ११५ ॥ वाजेलों हांव वखदां घेवन । तरीय येना
 कसोच गूण । पूण आतां दिसलें बरें आपले आपूण । जशें कितें घडलें अजापूच” ॥ ११६ ॥ अशी कथा सांगतना
 तिरायताक । अस्तुरेच्या नांवाचो करिनासतना उल्लेख । तिचीच ती गजाल एकान एक । संबंद आसलो
 तिचोच ॥ ११७ ॥ फुडें एक दोन म्हयन्यां उपरांत । बाबा तिचे विशीं जें कितें उलयत । सोंपल्यो त्यो पिडा संपूर्णत ।
 तेन्ना अणभव पटलो तिका ॥ ११८ ॥ पूर्ण जाली अस्तुरेची कामना । सपटणेकर मागीर दर्शन घेतना । तांची आदली

१. भेंड. २. इत्सा.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ६६२ ॥

“चल हट्” संभावना । केली बाबांनी परतूय तशीच ॥११॥ कळना कितें म्हजी चूक । धिक्कारतात म्हाका बाबा
अचूक । नमस्कार करतना उत्तर एक । थारावीक तांचें म्हजे खातीर ॥१२॥ कसलो म्हजो कर्मभोग । कित्याक
म्हजेरूच हो राग । हेरांचो तांकां कितलो मोग । पळयतां प्रत्यक्ष सगलें हांव ॥१२॥ पळोवंक गेल्यार दीसरात ।
बाबां भोंवतणीं आसताले भक्त । खोशयेची थंय दिवाळी नित्य । म्हज्याच नशिबांत “चल हट्” कित्याक ॥१२२॥
घडये म्हजीं पापां । वाडून पावल्यांत विवोपा । म्हणून जायना कृपा । म्हजेर अजुनूय ही बाबांची ॥१२३॥
सुरवातीक हांव बाबां विशीं । आसलों भोव दुबावी । म्हणुनूच घडये असल्या उपायीं । बाबा दाखयताले म्हाका
सुवात ॥१२४॥ म्हणून केलो मनाचो निर्धार । अनुग्रह बाबांचो जायना तोंवेर । थंयच वृत्ती दवरून स्थीर । रावचें
शांत मनान ॥१२५॥ त्रिवीध तापांनी तापिल्लो । वयल्यान साईच्या दर्शनाक भुकेल्लो । असो कोण केन्ना परत
गेलो । घडूंक ना अशें केन्नाच ॥१२६॥ तरीय जाले ते सामके खिन्न । लागना गोड खाणजेवण । लागना गोड गमन
आगमन । लागना दोळोय न्हिदल्यार ॥१२७॥ पळोवन नात कोण लागसर । बाबाच एकले आसात खाटीचेर । संद
घेवन ती सत्वर । धरचे चरण श्रीसाईचे ॥१२८॥ करून असो विचार । धांवत गेले सपटणेकर । घेतलें घालून चरणांचेर ।
केलो अभिशेक दुकांचो ॥१२९॥ दवरतकूच माथें चरणांचेर । बाबांनी दवरलो हात तकलेचेर । पांय चेपपाक लागले
सपटणेकर । आयली धनगर अस्तुरी तेन्ना एक ॥१३०॥ अस्तुरी ती येतकूच थंयसर । रगडपाक बसली बाबांची
कमर । बाबा सदांच्या क्रमा प्रमाण । लागले करपाक खबरो तिचे कडेन ॥१३१॥ खबरेचो ते चमत्कार । लक्ष दिवन

१. तेंगशेक.

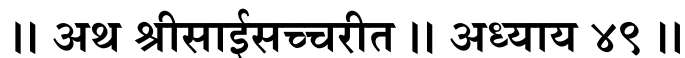
सपटणेकर । आयकता तें उलोवप जाल्यार । अक्षरान अक्षर खबर तांचीच ॥१३२॥ जरी हयकार धनगरीण दीत । सपटणेकर अजापभरीत । आपलीच खबर बसले आयकत । तातूंत ते विस्मीत अंतरांत ॥१३३॥ गजाल ती एका वाण्याची । प्रत्यक्षांत मात आसली तांची । तातुंतूय तांच्या सर्गेस्त पुताची । आयली खबर मरणाची ॥१३४॥ कोणेंय भोव वळखीच्यान । सोयऱ्याक करची कथन । जल्मा सावन मरणा मेरेन । सांगली तेच तरेन पुरायेन ॥१३५॥ अस्तुरेक करताले कथन । नासलो तिचो जंय संबंद इल्लो पसून । ती तर बापाय पुताची पुरायेन । विशय सगलो दोगांचोच ॥१३६॥ आसूं, आपलीच कथा अशे तरेन । आयकून सपटणेकर साईमुखांतल्यान । अजापलो भोव काळजांतल्यान । वाडलो आदर साईचरणांचेर ॥१३७॥ दिसलें तांकां व्हड कवतूक । कशी ही खबर बाबांक । पूण जसो ^१करतलामलक । तशे जाणटात बाबा सगलें ॥१३८॥ ब्रह्मस्वरूप स्वता आपूण । विश्व हें तांचें कुटुंब ^२जाण । ^३किंबहुना विश्वूच नटलां पूर्ण । तीच ही खूण साईची ॥१३९॥ एकात्मतेचो विस्तार । तोच जाणात साईचो अवतार । तांकां कसलें ^४आपपर । स्वताच पुराय विश्वरूप ॥१४०॥ तल्लीन जालो जो परपुरुशा । ताका कसली द्वैतभाशा । दृश्टा दर्शन नाजाल्यार दृश्या । स्पर्श करता आकाशाक जसो लेप ॥१४१॥ बाबा म्हान अंतर्ज्ञानांत । अशें येतकूच तांच्या मनांत । कितें तांकां लेखून उलयत । आयकात आतां सज्जनानो ॥१४२॥ बोट तांचे वटेन दाखयत । बाबा उलयले जावन अजापीत । “मारलो म्हणटात हांवें हांचो पूत । दवरात हो आरोप म्हजेर” ॥१४३॥ हांव लोकांच्या भुरग्यांक मारतां । हो कित्याक मशिदींत येवन रडटा । बरें हांव आतां अशें करतां । हाडटां पोटांत

१. हातचो मळ. २. वळखात. ३. इतलेंच न्हय तर. ४. द्वैत, हें आपलें आनी हें परक्याचें हो भेद.

भुरगो ताचो ॥१४४॥ जसो मरण आयिल्ल्या रामदासाक । दिलो परत ते अस्तुरेक । तसोच परत हाच्या पुताक ।
घालतां ताच्या हांव पोटांत” ॥१४५॥ अशें आयकून सपटणेकर । तिश्टत बाबां कडेन लावन नदर । मस्तकाचेर
ताच्या दवरून कर । दिलो धीर ताका बाबांनी ॥१४६॥ म्हणलें “हे पांय पोरणे खूब । हुसको तुजो जालो पयस ।
भरवंसो पूर्ण दवर म्हजेर । जातलो कृतार्थ रोखडोच” ॥१४७॥ पांय बाबांचे चेपतना । उतरां म्होंवाळ आयकतना ।
सपटणेकर सद्गतीत जाले तेन्ना । चरण अभिवंदन करीत ॥१४८॥ आयले अश्टभाव दाटून । खोसयेच्या दुकांनी
दोळे भरून । तातूंत धुयले बाबांचे चरण । केलो अभिशेक प्रेमान मागीर ॥१४९॥ परत बाबांनी मस्तकार हात ।
दवरून म्हणलें बस आतां शांत । तेन्ना सपटणेकर बिराडार परत । आयले खुशालभरीत मनान ॥१५०॥ निवेद्याची
तयारी पूर्ण करीत । दिलो धुवेच्या हातांत । पुजा आरती जाले उपरांत । ताट तें सारीत बाबां मुखार ॥१५१॥ मागीर
उदक सोडून ताटाक । विधी सयत हात लावन दोळ्यांक । प्राण अपान व्यान आदीक । ओंपून मागीर भेटयलो
बाबांक ॥१५२॥ मागीर नित्यक्रमा प्रमाण । बाबांनी ताटाक हात लावन । निवेद्य जेन्ना घेतलो स्विकारून । खोशी
उपाट सपटणेकरांक ॥१५३॥ मागीर थंयचे हेर भक्त । आसले बाबांच्या पांयां पडत । रिगले सपटणेकर ते गर्देंत ।
परत करपाक नमस्कार ॥१५४॥ आसूं, अशे ते गडबडींत । मस्तकाक मस्तक आपटत । बाबा तेन्ना सपटणेकरांक
पळयत । सांगीत कशे सवकासायेन ॥१५५॥ आरे कित्याक परत परत । रावला नमस्कार करीत । केलो तो पुरो एक
फावट । भक्तीभावान ॥१५६॥ आसूं, ते रातीं आसली चावडी । सपटणेकरान भोव आवडीं । वचून धरली पालखी ।
घेतली खांद्यार नमळायेन ॥१५७॥ आसूं, ही चावडी मिरवणूक । आसा खबर आदींच श्रोत्यांक । तरीय पडटा परत

॥ १५८ ॥ आसूं, फुडें ते रातीक । बाबा दिसले सपटणेकरांक । जशे पळयतात
 पांडुरंगाक । लिला ही अगाध बाबांची ॥ १५९ ॥ आसूं, फुडें मागतकूच आज्ञा । जेवन वचपाची जाली अनुज्ञा ।
 करिनासतना इल्ली पसून अवज्ञा । सरले मागीर भायर घेवन दर्शन ॥ १६० ॥ इतल्यान तांच्या मनांत । आयली एक
 कल्पना अचकीत । बाबा आतां जर दक्षणा मागीत । पूर्ण ती हांव कशी करतलों ॥ १६१ ॥ गांठीचे पयशे सोंपिल्ले ।
 गाडयेक तिकेटी पुरतेच उरिल्ले । “दक्षणा दी” जर म्हणलें । थारायलें उत्तर मनांत ॥ १६२ ॥ मागचे पयलींच काडून
 दिवचो । रुपया हातार दवरचो । परत मागल्यार आनीक ओंपचो । ना म्हणचो ताचे फुडें ॥ १६३ ॥ आगगाडयेक जाय
 तिकेटीक । दवरल्यात तितलेच गांठीक । अशें स्पश्ट सांगचें बाबांक । थारावन भेटेक गेले ते ॥ १६४ ॥ आदींच
 थारायिल्ले प्रमाण । रुपया हातार दवरून । आनीक एकूच घेतलो मागून । दितकूच तो कितें सांगलें
 आयकात ॥ १६५ ॥ म्हणलें “घे हो एक नाल्ल । घरकान्नीचे व्हंटयेंत घाल । आनीक मागीर तूं वच खुशाल । सोडून
 तळमळ जिवाची” ॥ १६६ ॥ फुडें बारा म्हयने पूर्ण जायत । जल्माक आयलो पूत घरांत । आठ म्हयन्यांच्या त्या
 भुरग्या सयत । आयलीं तीं परत दर्शनाक ॥ १६७ ॥ पुताक घालो बाबांचे चरणीं । कितली संतांची नवल करणी ।
 मागीर जोडून हात दोगांयनी । केली विनवणी ती आयकात ॥ १६८ ॥ हे उपकारा साईनाथा । कशें फेडूं हें रीण
 आतां । कळना जालां आमकां सर्वथा । दवरतां माथें चरणांचेर ॥ १६९ ॥ हीन दीन आमी पामर । कृपा करची ह्या
 अनाथांचेर । आतां हांगाच्यान फुडें निरंतर । दिवचो सुसेग चरणां कडेन ॥ १७० ॥ जागेपणीं तशेंच सपनांत । अनेक
 दुबाव उपरासतात । सुसेग ना मनाक दीसरात । तरी लावचे आमकां तुमच्या भजनाक ॥ १७१ ॥ आसूं, तो भुरगो

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ६६६ ॥

लिला पळोवन । रावूं नजो शात कशेंच म्हज्यान । गोड लागतकूच जिबेक पक्वान्न । जालो उगडास श्रोत्यांचो ॥३॥ तांकांय घेवचे पंगतीक । तातूंत दुपेटीन भरतें खोशयेक । अशें म्हज्या दिसलें मनाक । तातूंतल्यान ही जेवणावळ आयली रंगांत ॥४॥ कितलेंय रुचीक गोड पक्वान्न । नासतना सांगाताक स्नेही सज्जन । जमना खावपाक एकल्याच्यान । पचकी गोडसाण त्या पक्वान्नाची ॥५॥ साई स्वता सकलइत्सा परिपूर्ण । साई सकल संतांचें भुशण । साई निजभक्तांक अभिमान । कठीण भवभ्रम निवारपी ॥६॥ अवर्णनीय तांची लिला । वर्णप जिबेक कुस्तार जालां । अतर्क्यांची अतर्क्य कला । कशी म्हाका ती कळटली ॥७॥ कल्याणाचें जें कल्याण । तो हो साई जाणटा निजकृपेन । दिता निजकथा याद करून । ग्रंथ हो परिपूर्ण करपाक ॥८॥ गावपाक गेल्यार अगाध महिमान । जमत कोणाच्यान करपाक कथन । परा जंयच्यान वता परतून । पश्यंती मध्यमा हांची कितें गत ॥९॥ तिगांय जंय उगडिनात तोंड । चवथी वैखरी थंय कोण । हें हांव जाणटां जरी संपूर्ण । तरीय मन हें आयकना ॥१०॥ धरिना

१. श्रेष्ठ भक्ती.

सद्गुरूचे चरण जे मेरेन । यथार्थ स्वरूप दिसना ते मेरेन । संतानूच श्रीहरिस्वरूप जावन । करची कृपा म्हणून
मागचें ॥११॥ गुरूचरणाची आवड । हीच आमची सर्वस्व जोड । संत सांगाताची आवड । प्रेम गोडसाण लागची
आमकां ॥१२॥ जाका पूर्ण देह अभिमान । ताका सोबना 'भक्त' हें ^१अभिधान । स्वता जो सोडून पूर्ण अभिमान ।
खरें भक्तपण ताच्या आंगांत ॥१३॥ जाका गर्व ज्ञानाचो । अभिमान व्हडलो मोठेपणाचो । हो फकत राबितो
दांभीकपणाचो । ताची प्रतिश्ठा उपकारता कित्याक ॥१४॥ आपल्याच गुरूची कीर्त । अभागी जे गायनात । कान
आसुनूय जे आयकनात । ते मतिमंद पूर्णपणान ॥१५॥ तीर्थ एकवत यज्ञ दान । हांचे परस व्हड तप आचरण । तांचे
परस श्रेश्ठ हरिभजन । निजगुरूध्यान सर्वश्रेश्ठ ॥१६॥ साईच तांच्या भक्तांचें ध्यान । साईच तांचें देवदेवतार्चन ।
साईच तांचें गुप्तधन । राखतना करचें न्हय काटूकपण ॥१७॥ जर केन्नाय म्हाका येत आळस । विसर पडना
अंतर्ज्ञानी साईक । पडलो जर विसर कथानकाक । दिताले उगडास करून वेळारूच ॥१८॥ बसचें म्हणल्यार शांत
खीणभर । म्हजें कितेंच चलना हांगासर । कथा अशी स्मरता झरझर । घेवचीच पडटा लिखणी हातांत ॥१९॥ अश्यो
तांच्यो अगाध कथा । आयकूंक दिवपाक त्यो निजभक्तां । आनीक म्हज्या निजस्वार्था । म्हाका ह्या सच्चरिताक
दिली उर्बा ॥२०॥ नाय जाल्यार संतांच्यो कथा । ज्यो तोच रचता बरयता । तांची जर उर्बा नासता । फकत
पचपचीतपण पावला पावलार ॥२१॥ आसूं, कृपाळू साईनाथ । रिगून म्हज्या मनांत । बरोवन घेतलो आपलो ग्रंथ ।
इत्सा म्हजीय केली पूर्ण ॥२२॥ मुखांत श्रीसाईनाम आवर्तन । मनांत तांचेंच वचन चिंतन । चित्तांत तांचेच मुर्तीचें
ध्यान । हातूंत म्हाका पूर्ण समाधान ॥२३॥ मुखांत श्रीसाईचें नाम । अंतस्कर्णांत श्रीसाईचें प्रेम । जांचें साई खातीर

१. नांव.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

'कर्म । साई तांचे परम रिणकारी ॥२४॥ तुटपाक संवसारबंधन । हाचे सारकें ना हेर सादन । साईकथा परम पावन ।
सेवन सदांच सूखदिणें ॥२५॥ पांयांनी साईक प्रदक्ष्ण । करात कानांनी सच्चरीत श्रवण । सर्वांगान दियात प्रेम
आलिंगन । घेयात दर्शन तांचें दोळ्यांनी ॥२६॥ साश्टांगान घालचें लोटांगण । मस्तकान स्पर्शुचे चरण । व्यस्त
नामस्मरणांत जीब दवरून । हुंगचें निर्माल्य नाकान ॥२७॥ आतां आदले कथेचें आख्यायन । फाटल्या अध्यायांत
श्रोत्यांक लागून । चमत्कारप्रेमी भक्तकथा कथन । करपाचें दिल्लें वचन हांवें ॥२८॥ स्वता ना सुवार्थ परमार्थपरायण ।
नासतना संतांच्या अधिकाराची जाण । केल्यार कोणेय तांचें वर्णन । अविस्वासी मन जांचें ॥२९॥ आपलेपणान
सांगल्यार साईच्या गोष्टी । एके तरेन तो दोश एक दृश्टी । मेळनासतना ताका स्वअणभवाची पुश्टी । मानिना
कितींच तो सृश्टींत ॥३०॥ हरी कानोबा ह्या नांवान । इश्टां वांगडा मुंबयच्यान । घेवपाक परिक्षा म्हणून । आयले
करून निमीत भोंवडेचें ॥३१॥ पूण साईची कलाकुसरी । झगमगता जो सकलांच्या अंतरीं । तें आपलेंपण ती
नवलपरी । वळखतलो कोण खात्रेन ॥३२॥ हरिभाऊ येतकूच शिरडीक । ताचें कारण कळलें साईक । तो आशेला
फकत चमत्काराक । पात्रताय ताची तितलीच ॥३३॥ तशीच ताका दाखयली झलक । घेतलो आपलोसो करून
निश्टक । ताच्याय श्रमाचें सार्थक । युक्तीप्रयोजक संत खरे ॥३४॥ इश्टां वांगडा कोपरगांवांत । हरिभाऊ बसले
टांग्यांत । न्हावन शुद्ध गोदावरींत । गेले शिरडीक बेगोबेग ॥३५॥ येतकूच कोपरगांवांतल्यान । हातपांय शुद्ध धुवन ।
हरीभाऊ संत दर्शन । करपाक गेले पळयात ॥३६॥ पांयांत नवी व्हाण । माथ्याक जरीचो फेटो बांदून । साईबाबांचें
घेवपाक दर्शन । उमळशीक मनांत हरिभाऊंच्या ॥३७॥ मागीर ते येतकूच मशिदींत । पयसल्यान पळोवन श्रीसाईक ।

१. काम. २. नवलाय. ३. स्पश्ट.

दिसलें वचून फुड्यांत । घालचें लोटांगण चरणांचेर ॥३८॥ पूण जोत्याची अडचण । दवरपाक ना सुरक्षीत स्थान ।
थंयच एक खांच पळोवन । दवरलें सारून तातूंत ॥३९॥ मागीर ते दर्शनाक गेले । प्रेमान साईंचे चरण धरले ।
उदीप्रसाद घेवन परतले । गेले वाड्यांत वचपाक ॥४०॥ परत घालपाक गेल्यार पांयतण । मेळना जालें सोदल्यार
पसून । परतले अनवाणी दुखेस्त मनान । सोडून आस तें मेळपाची ॥४१॥ कारण थंय गर्दी अमाप । सतत चलतालें
येवप वचप । कोणाक तरी विचारप । कितेंच तांकां सुचना जालें ॥४२॥ अशें तांचें गोंदळिल्लें मन । दोळ्यां मुखार
सतत पांयतण । मनांत फकत ताचेंच चिंतन । नासलो सुसेग मनाक ॥४३॥ उमेदीन विकत घेतिल्लें । पांयतण अशें
रोखडेंच शेणलें । अर्थांत कोणें तरी चोरून व्हेलें । दिसलें खात्रेन तांकां ॥४४॥ आसूं, फुडें न्हावन धुवन । पुजा
निवेद्य आदी करून । पंगतींत बसून केलें जेवण । तरीय नासलें समाधान मनाक ॥४५॥ सभामाटव साईंचें स्थान ।
थंयच्यान साईंची नदर चुकोवन । कोणें व्हरचें आपलें पांयतण । अजाप ल्हान व्हय हें ॥४६॥ मन नासलें थान्यार ।
नासलें जेवणाखाणाचेर । लोकां वांगडा आयले भायर । आंवपाक, हात धुवपाक ॥४७॥ इतल्यान ल्हानसो भुरगो
एक । बावट्या भशेन नाचयत बडयेक । बांदून व्हाणो तिच्या तोंकाक । पावलो थंय अचकीत ॥४८॥ तसोच
नाचयत ते बडयेक । लागलो कोणाक तरी सोदपाक । म्हणलें बाबान धाडला आपणाक । बडी ही दिवन
हातांत ॥४९॥ “हरी का बेटा जरी का फेटा” । असो गजर करीत वच बेटा । ‘ह्योच त्यो म्हज्यो’ अशी उत्कंठा ।
दाखयतलो ताका दी म्हणून ॥५०॥ मात खरोच जो हरी का बेटा । आसतलो जाचो जरीका फेटा । पयलीं हें
निश्चीत करून शेवटा । दी ताका करिनासतना बोवाळ ॥५१॥ पडटकूच तीं उतरां कानांत । पळोवन जोत्यांक
जावन अजापीत । हरिभाऊ आयले धांवत । विस्वास बसना जालो दोळ्यांचेर ॥५२॥ दुकां आयलीं दोळ्यांत ।

हुडको दाटलो गळ्यांत । व्हाणो पळोवन भुरग्याच्या हातांत । चमत्कारूच हो बाबांचो ॥५३॥ आपयलो तांणी त्या भुरग्याक । पळयत रावले आपल्या जोत्यांक । लागले ताका विचारपाक । पावल्यो तुजे कडेन कश्यो तें सांग ॥५४॥ भुरग्यान तेन्ना सांगलें तांकां । बाबांनी घेवन धाडला म्हाका । ‘हरी का बेटा’ आसतलो ताका । जरीका फेटा पळोवन दी म्हणून ॥५५॥ दाखयतलो जो ह्यो बाबांच्यो खुणो । हेरांची हांव वळख नकळों । ताकाच दितलो ह्यो व्हाणो । आज्ञा बाबांची तशीच म्हाका ॥५६॥ “आरे पुता त्यो व्हाणो म्हज्योच” । तरीय तो भुरगो दिना कसोच । मागीर बाबांच्यो खुणो सगल्योच । दाखयल्यो ताका हरिभाऊन ॥५७॥ म्हणलें पुता हांवूच रे हरी । ‘कान्होबाचा बेटा’ ही वैखरी । आसात पुरायेन खरीं । म्हणल्यांत म्हाकाच तीं बाबांनी ॥५८॥ पळय हो ‘फेटा’ जरीचो । जातलो दुबाव पयस तुजो । थारतलों हांव धनी जोत्यांचो । दावो हेरांचो नासतलो तांचेर ॥५९॥ दावो तांचो पटलो भुरग्याक । जोतें तो तांकां लागलो दिवपाक । पूर्णविराम हरिभाऊंच्याय दुबावाक । आयलें कळून संतपण साईचें ॥६०॥ फेटो जरी म्हजोच आसलो । तातूंत अजापाचो प्रकार कसलो । आसा तकलेरूच दवरिल्लो । दिसता तसो सगल्यांक ॥६१॥ आमी तर परक्या गांवांतले । पयलेच फावटीं शिरडीक आयिल्ले । तरीय साई कशे वळखले । हरी म्हजेंच नांव म्हणून ॥६२॥ कान्होबा हो म्हजो बापूय । कोणें पळयिल्लो नासतूय । “का” म्हणून उल्लेख तांचोय । आयकून दिसलें तांकां अजाप ॥६३॥ साईसंतांचें म्हानपण जेन्ना । सांगताले म्हजे इश्ट तेन्ना । केल्लीं हांवें तांचीं फकांडां । पश्चाताप ताचो जाता आयज ॥६४॥ आतां म्हाकाच आयलो अणभव । कळ्ळो श्रीसाईचो प्रभाव । उरलोना मातूय दुबाव । महानुभाव श्रीसाई ॥६५॥ जाच्या मनांत जसो भाव । हरिभाऊक तसोच अणभव । संत

१. उतरां.

परिक्षा घेवपाचो विचित्र सभाव । नासली परमार्थाची आस मनांत ॥६६॥ साईसमर्थ महानुभाव । इश्ट सोयरे सांगताले अणभव । ताचो स्वता पळोवंक नवलाव । वचपाक शिरडीक हें कारण ॥६७॥ संतचरणीं जीव ओंपचो । तातूंतल्यान देवाचो सोद लागचो । मनांत मात्तूय द्वेश नासचो । शेड्ड्याची धांव कितली मेरेन ॥६८॥ वचून संतांच्या दारांत । परिक्षा पळोवपाचें आयलें मनांत । तेन्ना व्हाणो नव्यो करकरीत । शेणिल्ल्यो त्यो आयल्यो चलत आपसूक ॥६९॥ नाजाल्यार किरकोळ ती व्हाण । शेणल्यारूय व्हडलें कितें लुकसाण । पूण ते खातीर मनाची वणवण । सोंपना मेळ्ळे बगर ॥७०॥ संत मेळपाचे मार्ग दोन । एक भक्ती दुसरो ज्ञान । ज्ञानमार्ग्यांचे यत्न गहन । भक्तीचो मार्ग सोंपो रे ॥७१॥ अशी सादी सोंपी भक्ती । तरीय सगले कित्याक करिनात ती । बेठीच जायना तिची प्राप्ती । लागता व्हड भाग्य ते खातीर ॥७२॥ कोटी जल्मांचें पुण्य फळटा । तेन्नाच संतांची भेट जाता । संत सांगात सौख्य घडटा । तातुंतूच विकासता निजभक्ती ॥७३॥ आमी सगले जाणटात प्रवृत्ती । थंयच आसक्ती जाणिनात निवृत्ती । अशी जंय मनाची वृत्ती । ती कसली भक्ती म्हणपाची ॥७४॥ जशी जशी आमची भक्ती । तशी तशी आमकां प्राप्ती । हें तर घडटलेंच निश्चिंती । हाचे विशीं ना दुबाव मात्तूय ॥७५॥ विशयभोगां पासत दीसरात । आमी साई कडेन जमल्यात । देणगीय आमकां तशीच दियात । परमार्थियांक परमार्थ ॥७६॥ आसूं, आतां आनीक एक । सोमदेवस्वामी नामक । करपाक साईची पारख । पावले प्रत्यक्ष शिरडींत ॥७७॥ एकुणीसशें स वर्सांत । पळयात उत्तरकाशींत । मेळ्ळो भाईजींक हो गृहस्थ । थंयच्याच एका विश्रामघरांत ॥७८॥ नामनेचे सर्गेस्त दीक्षित । भाईजी तांचेच भाव प्रख्यात । आसले बद्रिकेदारयात्रा करीत । घडली भेट हांची तेन्नाच ॥७९॥ बद्रिकेदार फाटीं पडलें । भाईजी मागीर सकयल देंवले । जाग्याजाग्यार थांबचें पडलें । दिसले बशिल्ले पांथस्थ ॥८०॥ तांचे मदली एक

असामी । तेच हे फुडें हरिद्वाराचे स्वामी । सगले वळखताले ह्याच नामीं । जाले सुवादीन बाबांच्या ॥८१॥ तांची ही कथा बोधप्रद । करतली बाबांचें म्हत्व विशद । दितली आयकुप्यांक आनंद । खुशालकाय सगल्यांक ॥८२॥ शौचाक वतना भाईजी । मेळ्ळे वाटेर हे स्वामीजी । उलयतां उलयतां सहज गोष्टी । वाडलें आपलेपण तांचे मदीं ॥८३॥ गंगोत्रीचो सकयलो प्रदेश । बुवा आसतना उत्तर काशीक । डेहराडूनच्यान सत्तर कोस । घडलो थंयच हो सांगात ॥८४॥ तांबयो घेवन सकाळ पारार । वताले बुवा शौचा खातीर । भाईजीय तेच सुवातेर । तेच खातीर वताले ॥८५॥ पयलीं दोगांय मदीं नदरेक नदर । फुडें वाटेक भेट परस्पर । एकामेकांची घेतली खबर । केल्यो गजाली अनेक तांणी ॥८६॥ अश्यो जातकूच गजाली । एकामेकांची कळटकूच खुशाली । दोगांयनी मागीर विचारून घेतलीं । ठावठिकाणां आपआपलीं ॥८७॥ तुमचो राबितो हरिद्वारांत । आमी रावतात नागपूरांत । केन्नाय जर ते वटेन येवप जायत । जाल्यार दर्शन दिवचें आमकां ॥८८॥ यात्रा करीत येतले जेन्ना । येवचें परत आमगेर तेन्ना । घेवन आमची ल्हानशी सेवा । करचें घर आमचें पावन ॥८९॥ दवरचो आमचो उगडास । पांय लागचे आमच्या घराक । इतलीच आमची विनवणी एक । करची पूर्ण हीच इत्सा ॥९०॥ एकुणीसशें स वर्सांत । उत्तरकाशीच्या वाठारांत । गजाली ह्यो त्या दोगायंत । जाल्यो तेन्ना अशे तरेन ॥९१॥ एकामेकांचें ठावठिकाण । घेतलें दोगांयनी जाणून । पळोवन लागीं आयिल्लें मैदान । गेले सोडून एकामेकांक ॥९२॥ असो सोंपलो पांच वर्सांचो काळ । येतकूच साई भेटेचो वेळ । भाईजींक मेळपाची तळमळ । लागली प्रबळ स्वामींक ॥९३॥ वर्स एकुणीसशें इकरांत । आयले स्वामी नागपूरांत । थंय साईनाथांचें चरीत । आयकून भोगली धन्यताय ॥९४॥ दिलें भाईजीन शिफारसपत्र ।

१. नांवान. २. शिकवण दिवपी. ३. स्पष्ट.

सुखान मेळोवचें शिरडीक्षेत्र । अशी येवजण थारावन उपरांत । सोडलें नागपूर स्वामीजीनी ॥१५॥ पावतकूच
मनमाड स्टेशनार । कोपरगांवची गाडी तयार । थंय बसून टांग्या भितर । पावले खुशालभरीत दर्शनाक ॥१६॥
पळयात खंयच्याय साधवाचें वागप । नातर तांचें रावप । वेगवेगळें तांचें आचरण । नासता एकासारकें
केन्नाच ॥१७॥ एका संताचें आचरण । नासता दुसऱ्या भशेन । योग्य अयोग्यतायेचें अनुमान । हें न्हय साधन
करपाक ॥१८॥ पयलीं तो वता संतदर्शनाक । चिंता ही जावची ताका कित्याक । पळोवंक गेल्यार तांची वागणूक ।
लूट निजकल्याणाची ॥१९॥ स्वामीजींच्या मनाची येवजण । सामकें दुबावांनी भरिल्लें मन । दिसतकूच शिरडीचें
निशाण । चालू जाल्यो कल्पना स्वामीजींच्यो ॥१००॥ लोक आसले सांगातान । मशिदीच्या कळसाचें निशाण ।
नदरेक पडटकूच पयसल्यान । केलो नमस्कार प्रेमपुर्वक ॥१०१॥ फुडें घडटलें साईदर्शन । उमळशीक ही जरी
मनांतल्यान । मात तांकां तें दिशिल्लें निशाण । अवमान सोंसना ताचोय ॥१०२॥ घुडी दर्शनान उर्बा स्फुरण ।
अणभव हो सगल्यांक । हेंच भक्तीप्रेम लक्षण । हांगा ना विलक्षण कितेंच ॥१०३॥ तरीय स्वामींच्या कुश्चित्री
मनांत । पळोवन पयसल्यान ते घुडयेक । आयल्यो कल्पना अनेक । रचना विचित्र मनाची ॥१०४॥ आवड मनाक
घुडयांची । ही कसली कल्पना साधुत्वाची । देवळाचेर घुडी लावंक दिवची । गजाल ही लजेची साधुत्वाक ॥१०५॥
साधू मागता अशें मानात । ही तर ताची लोकेषणा फकत । असल्याचें साधुत्व पटना मनाक । उणेपण हें ताचें
ताकाच ॥१०६॥ सारांश जशी जाची समजूत । साधुनिर्णयांत तसोच हट । आयलो विचार स्वामींच्या मनांत । नाका
अनुग्रह म्हाका साईचो ॥१०७॥ बेठोच आयलों हांगा मेरेन । गेलो आदर स्वामींच्या मनांतल्यान । निर्धार परतुपाचो

१. घुडी, बावटो. २. लोकां कडल्यान बरो म्हणून घेवपाची आस.

थंयच्यान । केलो मागीर तांणी रोखडोच ॥१०८॥ लोकेषणेचो फाजील अभिमान । साधवाक कित्याक जाय
मान । हाचे परस दुसरें अनुमान । जायना घुडी पळयल्यार ॥१०९॥ घुडयेन स्वताचें व्हडपण । दिवंक सोदता हो
दाखोवन । हेंच संतपणाक उणाकपण । दर्शनाक कित्याक वच्चें हांवें ॥११०॥ घेतल्यार हें असलें दर्शन । मनाक
कशें जायत समाधान । हें धोंगीपणाचें प्रदर्शन । समाधान ना हातूंत ॥१११॥ चिंतलें वच्चें परतून । आयिल्ले वाटेन
घरा कडेन । तयार ना मन घेवपाक मानून । फसगत आतां जाल्लीच आसा ॥११२॥ वांगडच्यांनी तांकां म्हणलें ।
इतले पयस कित्याक आयिल्ले । फकत निशाणूच मूं पळयिल्लें । जाली खळबळ कित्याक मनाची ॥११३॥ आतां
आमी पावले लागीं । रथ पालखी घोडे सगली । तयारी ही पळयल्यार कितली । तळमळ मागीर लागतली ॥११४॥
आयकून स्वामी चडूच तापले । जाका नगारे पालख्यो घोडे । अशे साधू मिजासी व्हडले । पळयल्यात हांवें
कितलेशेच ॥११५॥ अशे विचार येवन मनांत । सोमदेवजी वचपाक लागले परत । शिरडीचो विचार काडून उडयत ।
धरलो रस्तो न्हंये वटेंतलो ॥११६॥ मागीर वांगडचे, वाटे वयले । आगरो तांकां करपाक लागले । आयल्यात
पयसल्यान इतले । सांगलें वचूं नाकात म्हणून ॥११७॥ आयिल्लेच आसात, फुडें सरात । दुबाव मनांत हे धरूं
नाकात । घुडी ही जी तुमी पळयतात । संबंद ना तिचो साधवा कडेन ॥११८॥ ह्या साधवाक लागना निशाण । नाका
व्हडपण लागना मान । ग्रामस्थांक हें आवडटा भुशण । लायलां प्रमाण म्हूण तें भक्तीचें ॥११९॥ पळोवं नाकात
तुमी निशाण । वचून घेयात फकत दर्शन । रावूं नाकात थंय एक खीण । चलात मागीर रोखडेच ॥१२०॥ इतल्यान
पावतकूच शिरडी वटेन । दिसलें उपदेश तो आयकून । तळमळ मनांतली उडोवची काडून । नासची हळहळ परत
आनीक ॥१२१॥ आसूं, घेतले उपरांत समर्थ दर्शन । बुवा गेले विरगळून । प्रेम दोळ्यांत भरून । आयलो गळो

दाटून ॥१२२॥ मन जालें प्रसन्न । दोळे खोशयेन सूखसंपन्न । केन्ना चरणांच्या तिथान न्हाण । घेतलों अशें जालें
तांकां ॥१२३॥ सोबीत तें रूप पळोवन । मन, दोळे गेले दिपावन । पळयतूच उरले टक लावन । पडली भुरळ
तांचेर ॥१२४॥ दुबाव जिरले मनांतले । मन खोशयेन विरगळलें । सगूणरूप दोळ्यांत भरलें । जाले बुवा
तल्लीन ॥१२५॥ पळयतकूच त्या महानुभावाक । परम खोशी सोमदेवांक । मेळ्ळो सुसेग अंतस्कर्णाक । दिसलें
रावचें कायम थंयच ॥१२६॥ दर्शनानूच दुबाव सोंपले । भेद जाग्यारूच उरले । दुस्वासपणूय पुराय विरगळलें । जाले
एकरूप संपूर्ण ॥१२७॥ आयलें उतरांक मोनेपण । दोळ्यांत ज्ञानाचो उजवाड पडून । भायर भितर चैतन्यघन ।
समाधान समरसले ॥१२८॥ घुडी पळोवन आदीं तिडकले । फुडें प्रेम उद्रेकान परिपक्व जाले । सात्वीक अष्टभावाचे
आयले उमाळे । 'वेश्टले प्रेमान बाबांच्या ॥१२९॥ 'जंय मन पूर्ण रंगलें । तेंच आपलें स्थान वहिलें' । हे निजगुरुचे
बोल स्मरले । प्रेम दाटलें बुवांक ॥१३०॥ बुवा हळूहळू येताले मुखार । तितले बाबा जाताले पिकार । करताले
गाळींचो शिंवर तांचेर । तितलेंच वाडटालें प्रेमूय दुपेटीन ॥१३१॥ समर्थ बाबांची करणी अचाट । तांचो तो
आकांताचो घाट । नरशींव अवताराचो थाट । हाडलो तांणी ज्युस्ताज्युस्त ॥१३२॥ "लबाडी उरूं दी म्हजी म्हजे
कडेन । म्हणलें चलूंक लाग आयिल्ले वाटेन । परत येशीत जर मशिदी वटेन । जाल्यार सांबाळून राव तूं ॥१३३॥
घुडी जो लायता मशिदीक । दर्शन ताचें जाय कित्याक । सोबता व्हय हें संताक । घालोवं नाका खीण एक
हांगा" ॥१३४॥ आसूं, फुडें जावन दुबावीत । स्वामी येवपाक लागले माटवांत । पळोवन पयसल्यान साईंची मूर्त ।
जिवाक तळमळे स्वामींच्या ॥१३५॥ हो आपल्याच विचारांचो आवाज । जश्याक तसो पडटकूच कानांत । बुवा

१. भिन्नपण. २. भरसून वचप. ३. स्वरूप.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

शरमले मनांत । अंतर्ज्ञानी म्हाराज ॥१३६॥ कितलो म्हूण हांव अज्ञान । कितले श्रीसाई विद्वान । कितलें म्हजें उरफाटें मन । कितलें शुद्ध तांचें अंतस्कर्ण ॥१३७॥ साई घेताले वेंगेंत कोणाक । दिताले हात कोणाकोणाक । दिताले आस्वासन कोणाक । पळयताले कृपा नदरेन सगल्यांक ॥१३८॥ कोणाक हांसत्या मुखान । कोणाच्या दुख्खाचें सांत्वन । कोणाक उदी प्रसाद दान । करताले समाधान सगल्यांचें ॥१३९॥ अशें आसतना म्हजे वयली तिडक । घडये ही म्हज्या वागण्याची प्रेरणाशक्त । तिडक न्हय हो बोध एक । जातलो म्हाका तो सूखदिणो ॥१४०॥ आसूं, फुडें तशेंच जालें । स्वामी बाबां कडेन जे रमले । साईकृपेन निर्मळ जाले । चरणीं उरले निरंतर ॥१४१॥ साईभक्ती प्रभवविर्यान । 'दुर्वासना दुस्वास वच्चो विरगळून । शांती श्री धैर्य येवचें 'उपजून । करचे कृतकार्य आपल्या भक्तांक ॥१४२॥ गंधर्व यक्ष सूर असूर । हातूंत भरलां हें चराचर । त्या पुराय विश्वांत हो विश्वंभर । जरी निरंतर भरलेलो ॥१४५॥ आयलो अध्याय सोंपपाक । तेन्ना स्मरलो प्रसंग एक । साईसदुपदेशाचो अणभव एक । मानतलो ताका थारतलो हिताचो ॥१४६॥ गजाल आसा सामकी ल्हान । याद दवरप्याचें कृतकल्याण । म्हणून सांगता नमळायेन । खीणभर मन दियात श्रोत्यांनो ॥१४७॥ एकदां म्हाळसापती भक्त । नानासाहेबांच्या सांगातांत । बशिल्ले आसतना मशिदींत । आयकात घडलो तो चमत्कार ॥१४८॥ श्रीसाईचें घेवंक दर्शन । कोण एक गृहस्थ श्रीमान । पावलो थंय वैजापूरच्यान । घेवन आपल्या कुटुंबाक ॥१४९॥ बुरख्यांतल्या त्या अस्तुऱ्यांक पळोवन । काकांचें खांकुडलें मन । दिसलें दिवचो जागो उठून । तांच्या समाधाना खातीर ॥१५०॥ म्हणून उठपाक सोदलें नानान । पूण आडायले तांकां बाबान । म्हणलें येवपी येतले वयर चडून । बस तूं शांत थंयच ॥१५१॥ तेय दर्शनाकूच

१. वायट इत्सा. २. जल्माक.

आयल्यात । येवं दी कसलीच ना हरकत । अशें तांकां कोणें तरी सुचयत । येवन वंदीत श्रीसाईंक ॥१५२॥ तांचे मदली अस्तुरी एक । नमस्कारा वेळार काडी बुरखो कुशीक । पळोवन तिच्या सोबीत रुपाक । नाना भुल्लुसले मनांत ॥१५३॥ भिरांत लोकां मुखार पळोवपाक । नदरूय कशीच सरना कडेक । मोह आडवप कुस्तार नानांक । गोंदळ असो जालो मनाचो ॥१५४॥ बाबांचीय लज मनांत । तोंड वयर करपाक भिरांत । अशी नदर आसतना भिरभिरत । सांपडले नाना कात्रेंत ॥१५५॥ अशी जाल्ली तांची गत । अंतर्यामी बाबा सगलें वळखत । हेरांक तातूंतलें कितें कळत । तांची घासघीस फकत उतरांची ॥१५६॥ नानांची ही स्थिती गोंदळिल्ली । बाबांनी मनांत ज्युस्त वळखली । हाडपाक जाग्यार तांची तकली । केलो उपदेश तो आयकात ॥१५७॥ “नाना गडबडटा कित्याक मनांत । हाडटना निजधर्म आचरणांत । येवचें न्हय आड कोणेंच । लुकसाण तातूंत ना कसलेंच ॥१५८॥ ब्रह्मदेव रचणारो सृश्टीचो । आमी आदर दवरिनासतना ताचो । व्यर्थ आव हाडल्यार रसिकतायेचो । ‘बनतां बनतां बनेल’ ॥१५९॥ फुडलें दार उगडें आसून । वच्चें कित्याक फाटल्या दारांतल्यान । शुद्ध अंतस्कर्ण जाचे कडेन । थंय ना संकश्ट कसलेंच ॥१६०॥ जाच्या ना कपट मनांत । ताका कसली भिरांत । नदर नदरेचें कर्तव्य करीत । भिडेस्त मागीर थंय जाता कित्याक” ॥१६१॥ आसले माधवराव फुड्यांतूच । सभावान बारीकसाणीचे जल्माचेच । लागले विचारूंक उमळशीकेन तेच । अर्थ तांकां त्या उतरांचो ॥१६२॥ अशें माधवरावांनी विचारतां । नानान म्हणलें राव रे आतां । साई उलयले तें मागीर सांगतां । वतना वाड्यांत वाटेक ॥१६३॥ सोंपल्यो हितकल्याणाच्यो गजाली जेन्ना । सरले भायर वचपाक नाना । अभिवंदून साईसमर्थाक तेन्ना । आयले माधवरावूय वांगडा ॥१६४॥ विचारलें नानांक तत्काळ । नाना ‘बनतां बनतां बनेल’ । हे जे आसले बाबांचे बोल । अर्थ तांचो सांगशात व्हय ॥१६५॥ अर्थ

संस्कृत-संग्रहः ॥ अध्याय ४९ ॥

सांगपाक जायना मन । गोंदळ सगलोच मनांतल्यान । मन चडूच भरलें दुबावान । जायना समाधान
माधवरावांचें ॥१६६॥ मागीर करून काळीज उगतें । नानांनी थंय जें घडलें तें । सांगलें माधवरावांक खरें तें ।
लिपयनासतना कितेंच ॥१६७॥ कशे बाबा कितले दक्ष । वचूं कोणाचें खंयूय लक्ष । ते तर स्वताच अंतासाक्ष ।
जाणटात पूर्ण प्रत्यक्ष ॥१६८॥ अशी ही ल्हानशी आगळी वार्ता । आयकून अजापीत जातले श्रोता । पळोवंक
गेल्यार तातूंतल्या मतिताऱ्या । थिराय गंभीरताय मोलादीक ॥१६९॥ मन जातीचेंच चंचल । जावपाक दिवचें न्हय
उच्छृंखल । जाली जरी इंद्रियांची खळबळ । दवरची नियंत्रणांत कुडीक ॥१७०॥ इंद्रियांचो ना विस्वास । विशयसुखाक
जावचें न्हय लालस । हळू हळू करतकूच अभ्यास । जातली पयस चंचलताय ॥१७१॥ जावचें न्हय इंद्रियां अधीन ।
तीय सदां खातीर रावनात दामून । विधिपूर्वक तांचें नियमन । करचें पळोवन प्रसंग ॥१७२॥ रूप हो नदरेचो विशय ।
सोबाय वस्तूची पळोवची निर्भय । लजेचें कसलें कारण थंय । दिवचो न्हय थारो दुर्बुद्धीक ॥१७३॥ मन करून
निर्वासन । परमेश्वर कृतीचें करात निरिक्षण । इंद्रियांची मस्ती वतली जिरून । पडटलो विसर विशय
आसकतीचो ॥१७४॥ रथ व्हरपाक योग्य वाटेन । सारथी जसो मूळ कारण । तशीच ही बुद्धी सगले वाटेन ।
जागरूक आकर्शणांत इंद्रियांच्या ॥१७५॥ सारथी करता रथ नियमन । बुद्धी इंद्रियांची मस्ती जिवोवन । आवरता
कुडीचें स्वैरगमन । अखंड चंचलपण मनाचें ॥१७६॥ शरीर इंद्रिय मनोयुक्त । अशें जिवाचें जें भोक्तृत्व । तें
सोंपतकूच वैष्णवपद प्राप्त । अशें हें सामर्थ्य बुद्धीचें ॥१७७॥ दोळ्यां असले इंद्रियनिचय । वेगळेवेगळे हयस्थानीय ।
रूप रस असले जे जे विशय । मार्ग ते नरकांत व्हरपाचे ॥१७८॥ थोडी पसून विशय आस । करता परमार्थीक

१. स्वैर. २. भियेनासतना. ३. हृदपा. ४. स्वैराचार. ५. जोडूंक नाशिल्लें. ६. नशिवांतलें. ७. कुडीचे भाग.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

॥ अध्याय ४९ ॥
 सुखाचो नाश । म्हणून त्यागात तो निःशेष । जातली मोक्षप्राप्ती संपूर्ण ॥१७९॥ बाह्य इंद्रियान जरी निवृत्त ।
 आसतना अंतस्कर्ण आसक्त । नासता जल्म मरणाक अंत । विशय सामको घातक ॥१८०॥ मेळ्ळो जाल्यार
 विवेकी सारथी । विवेकान धरता लगाम हातीं । इंद्रिय घोडो कुमार्गवर्ती । सपनांत पसून जायना केन्नाच ॥१८१॥
 असो मनःसमाधानपर । निग्रही जागरूक कुशळ हुशार । भाग्यान मेळ्ळ्यार सारथी चतूर । कशें आसत पयस
 विष्णूपद ॥१८२॥ तेंच पद परब्रह्म । 'वासुदेव' दुसरें नाम । तेंच सर्वोत्कृष्टपद परम । परंधाम परात्पर ॥१८३॥ आसूं,
 हो अध्याय पूर्ण जालो । हाचे परस गोड दुसरो फुडलो । निजभक्तांचें मन रिझयतलो । आयकात भक्तीपूर्ण
 उमळशिकेन ॥१८४॥ आसूं, अखेरेक जग चलोवपी । सद्गुरू जो बुद्दीक उर्बा दिवपी । भोव उपकारान हेमाड
 ओंपी । चरणीं ताचे मस्तक ॥१८५॥ संतसज्जनानो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय
 अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । संतपरिक्षण, मनोनिग्रहणं नांवाचो हो एकुणपन्नासावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

१. पुरायेन. २. वायट मार्गाक लागिल्लो. ३. ओंपता.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥ ६८९

बरे आसप मोन्या भशेन । बागोवन मान गुरूचरणीं ॥११॥ आदल्या जल्मांत अनवच्छिन्न । नासतना कोणूच तपःसंपन्न । घडना ताका संतदर्शन । करपी निरसन त्रितापांचें ॥१२॥ परमार्थ मोक्ष वा निजहीत । मेळोवचें हो जाचो हेत । ताणें जावचें संतांचे अंकीत । उणें ना ताका कितेंच मागीर ॥१३॥ धन्य धन्य सत्संगती । कितली वर्णुची तिची महती । तिका लागून विवेकविरक्ती । परमशांती सद्भक्ताक ॥१४॥ साई फकत चैतन्यमुर्ती । अव्यक्तूच जे आयले व्यक्तीं । कितली तांची निर्विशय स्थिती । कोण खात्रेन शकत वर्णूक ॥१५॥ भक्त भावार्थी श्रोते प्रेमळ । तांचे खातीर तोच कनवाळ । प्रेमान सांगता निजचरीत रोसाळ । जें फकत तांचें राऊळ ॥१६॥ पडटकूच जांचो हात माथ्यार । वता लयाक पूर्ण अहंकार । सोहंभावाचो चलता गजर । आनंदनिर्भर दृश्यजात ॥१७॥ अगाध कीर्त तांची सांगपाक । खंयची शक्त म्हाका पामराक । ताची तोच लागून भक्तप्रेमाक । करता निर्माण पोथी कृपेन ॥१८॥ लोटांगण त्या साईचरणांक । अभिवंदन श्रोतेजनांक । नमन साधूसंत सज्जनांक । सगल्यांक आलिंगन प्रेमाचें ॥१९॥ सहज लिलेन वार्ता सांगीत । जांच्या उदरांत संपूर्ण नीत । जाचो अळंकार नित्यशांती । महात्मे ध्यान जांचें करतात ॥२०॥ सूर्याची उपमा दिसना रास्त । कारण ताचो जाता अस्त । चंद्र म्हणचो जाल्यार तोय काळखांत । साई सदैव हो संपूर्ण ॥२१॥ ताचे चरणी हेमाड विनीत । प्रेमान श्रोत्यांक विनवीत । श्रद्धेन ती कथा आयकात । जावन जागृत आवडीन ॥२२॥ जमीन बेस बरी नांगरून । बीं जरी दवरलें पेरून । शिंपलिना जर ती कृपा पावसान । पीक तें निर्माण जायत कशें ॥२३॥ पडटकूच संतकथा कानांत । पातकां पूर्ण लयाक वतात । पुण्य कोंमरेता कथा श्रवणांत । घेयात लाभ हे पर्वणेचो ॥२४॥ सलोकता असल्यो चारूय मुक्ती । नाका थंय आमका

१. पूर्ण. २. गुलाम. ३. मनीसजल्माक. ४. कृपाळू. ५. घर, देवूळ. ६. निती. ७. आयकल्ल्यान. ८. चार मुक्तींतली एक. हातूंत ईश्वरलोकांत राबितो घडटा.

१८३

आसक्ती । जडूं दी त्या साईंची निश्चल भक्ती । परम प्राप्ती हीच आमकां ॥२५॥ आमी केन्नाच नात 'बद्द ।
कसलो आमकां मुक्तीचो संबंद । जावचो संतभक्तीचो उद्बोध । तातुंतूच तें शुद्ध अंतस्कर्ण ॥२६॥ जंय ना हांव-
तूपणाची स्फुर्ती । अशी जी कितें 'सहजस्थिती' । आमकां जावची ती अभेदभक्ती । हेंच मागुया साईं कडेन ॥२७॥
आतां श्रोत्यांक विनंती । वाचपाक घेतना ग्रंथ हातीं । वाच्य वाचन वाचकव्यक्ती । एकात्मस्थिती पळोवची ॥२८॥
हेमाडपंताक सोडून दिवचो । तो न्हय रचणारो ह्या सच्चरिताचो । फकत भक्तांच्या निजहिता खातीरचो । निमताक
कारण एक तो ॥२९॥ शिंपलो सोडल्यार मेळिल्लो भाग्यान । भितरलें मोर्ती तो बसता वगडावन । कितें करचें
'अश्वत्थोत्पत्ती' । जावचें न्हय उदास सुवार्था खातीर ॥३०॥ हांगा उतरमात्रा परमात्मा । साई असलो आनीक कोण
ना । तोच श्राव्य श्रवण श्रोता । हालची न्हय ही एकात्मता ॥३१॥ नाजाल्यार तें न्हय वाचन । आयकुपांत सादर नात
कान । जंय ना वृत्ती एकतान । वळखता कोण अर्थ बोलांचो ॥३२॥ नमळाय आयकतना धरात । श्रोत्यांकूय साईच
मानात । तरीच सार्थकताय त्या श्रवणांत । अखंड 'अद्वैतताय बाळगात ॥३३॥ तेन्नाच सगल्यो इंद्रियप्रवृत्ती ।
साईरूप जातल्यो निश्चिंती । उदकांत जशी ल्हारांची स्थिती । अशी हे वृत्तींत एकरूपताय ॥३४॥ तरीच ज्ञान्यांक
परमार्थबोध । फकांडेरांक फकांडां भशेन आनंद । काव्यरसिकांक पद प्रबंध । ग्रंथांत ह्या आनंद सगल्यांक ॥३५॥
आसूं, आदीं ह्या सच्चरितांत । एकुणचालिसाव्या अध्यायांत । समर्थ जो उपदेश करीत । एका निजोत्तम
भक्ताक ॥३६॥ आसतना ते भक्त बाबां सरेन । भगवद्गीता चवथ्या अध्यायांतल्यान । आवर्तन सुरवातीच्यान ।
करताले त्या वेळार ॥३७॥ एके वटेन चरणसेवा करीत । पाठ गुणगुणटाले मुखांत । अशे तेत्तीस आयले सोंपत ।

१. बांदील. २. 'कावळ्याचे विश्टेंतल्यान पिंपळ' - व्यंकटेशस्तोत्र. ३. अद्वैत-एकत्व, जीव आनी ब्रह्म एकूच आसात अशें मत.

श्रीसाईसच्चरिता ॥

घेतलो चवतिसावो म्हणपाक ॥३८॥ निश्चल मनान लय लायत । गुणगुणटाले मनांतले मनांत । पूण नासतना कळपा सारकें जनांत । आसतलें खंयच्यान कितें तरी ॥३९॥ चवतिसावो घेतकूच म्हणपाक । दिसलें मनांत श्रीसाईनाथांक । योग्य वेळ उपदेशाक । दाखोवचो हाका सन्मार्ग ॥४०॥ भक्ताचें त्या नांव नाना । बाबांनी तांकां म्हणलें तेन्ना । “कितें रे गुणगुणटा नाना । म्हणिना स्पश्ट कित्याक ॥४१॥ पळयतां हांव केन्नाच्यान । गुणगुणटा तूं तोंडातल्यान । येना आवाज म्हाका पसून । चल्तां कितें हें अशें लिपोवन” ॥४२॥ मागीर नानांनी सांगलें स्पश्ट करतां हांव गीतेचो पाठ । हेरांक जावची न्हय कटकट । म्हणून पुटपुट्टां हें मनांतूच ॥४३॥ आसूं, हें जालें लोकां खातीर । म्हण पळोवया म्हजे खातीर । तुकाच तरी पाठ कळटा जाल्यार । पळोवया नीट म्हणलें श्रीसाईनी ॥४४॥ मागीर ‘तद्विद्धि प्रणिपातेन’ । व्हड आवाजान हो श्लोक म्हणून । दाखयलो नानांनी नमस्कार करून । आयकून समाधान श्रीसाईक ॥४५॥ फुडें ह्या श्लोकाचो अर्थ विचारतां । पुर्वाचार्य सांगीत अर्था । यथासांग नानांनीय सांगतां । हालयलें माथें श्रीसाईनी ॥४६॥ परत नानांक केलो प्रस्न । “उपदेक्ष्यंति ते ज्ञानं” । नाना पळय हो तृतीय चरण । अर्थ ताचो सांग पळोवया ॥४७॥ तातूंतल्या ‘ते’ अक्षरा फाटल्यान । ‘अ’कारार्थी आडखळीक लागून । अज्ञानीपणान अर्थ वयवाटीन । पळय जाता जाल्यार उरफाटो ॥४८॥ शंकरानंद ज्ञानेश्वर । आनंदगिरी आनी श्रीधर । मधुसुदन आदी भाश्यकार । हांणी अर्थ जो केलो ज्ञानपर ॥४९॥ सगल्यांक तो आसा मान्य । तसोच हांवूय आसां जाणून । पूण मजा जी जाता हट्टाक लागून । वळखून व्यर्थ वगडावची कित्याक ॥५०॥ अशें म्हणून साई कृपाघन । भक्तचकोर चातकाक लागून । ‘वर्षले जे बोध अमृतकण । जालां निरूपण आदींच ॥५१॥ पूण हे साईलिलेचे

१. शिवरले. २. अध्याय ३९ पळोवचो.

वाचक । सगल्यांक ह्या अर्थाचें कवतूक । दिसलेंना कितेंच 'साशंक' । उरले अजापीत सगलेच ॥५२॥ आसूं, तांचें समाधान । जातूंत जातलें सप्रमाण । असो आनीक ल्हानसो यत्न । करतां 'अज्ञान' निरसना खातीर ॥५३॥ बाबांक कशें संस्कृत ज्ञान । असो दुबावूय घेवये कोण । संत सदांच पूर्ण सज्ञान । दुबावाचें कारण दुसरेंच आनीक ॥५४॥ अहो 'एकेन ज्ञातेन । सर्व हि विज्ञातं भवति' प्रमाण । कोणाक ना मान्य हें श्रुतिवचन । तें प्रत्यक्षज्ञान श्रीसाईक ॥५५॥ जसो हाताच्या तळटाचेर आंवाळो । तसो तांचे खातीर संवसार सगलो । ताका संत कितें वळखून नकळो । सूर्य पसून पर्जळटा आदारान ताच्याच ॥५६॥ जाका हें एक ज्ञान । ताका खंय उरलें अज्ञान । तो सगल्योच विद्या पियेला कोळून । संस्कृत कितें ताचे खातीर ॥५७॥ आसूं, हे 'लिलेचे कांय वाचक । म्हणटाले "नाना अप्रामाणीक" । तांचो हो स्वता घडयिल्लो अप्रयोजक । हट्ट अज्ञान दाखोवपी ॥५८॥ तांणीच रचलां हें 'थोतांड । हट्टांतल्यान अज्ञानकांड । बेठोच घडयला हो वादवितंड । ज्ञान आपलें मिरोवपाक ॥५९॥ बेठोच हट्ट करून प्रस्थापीत । ज्ञानाच्या जाग्यार अज्ञान काडीत । असो कितें तरी विपरीत । लायताले ते अर्थ गीतेचो" ॥६०॥ पळोवंक गेल्यार प्रत्यक्षांत । विचार केल्यार 'सुक्षीमांत । साईलीला एकुणचाळिसाव्यांत । विसंगती ना कसलीच कथेंत ॥६१॥ आसूं दी कोणाच्योय कितेंय कल्पना । प्रामाणीक वा अप्रामाणीक नाना । मात तांणी केल्ल्या कथना । पोकळ बडबड म्हणची न्हय ॥६२॥ सोडून नानांचो दुस्वास । वाचकांनी जायनासतना विकारवश । पयस करतकूच नदरेचे दोश । दिसतलें सगलें निर्दोश ॥६३॥ साईलिला उत्तमोत्तम । अध्याय 'एकोनचत्वारिंशत्तम । वाचले बगर ह्या अध्यायांत 'निर्गम' । जावचो ना असुदाय ॥६४॥ भगवद्गीता श्रीकृष्णमुखांत । 'ज्ञानमुखीं चवथ्या अध्यायांत ।

१. दुबावीत. २. 'श्रीसाईलीला' म्हयनाळ्याचे. ३. लबाडी. ४. बारीकसाणीन. ५. एकुणचाळीस. ६. गती, प्रवेश. ७. 'ज्ञानयज्ञ' नांवाच्या अध्यायांत.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

“चतुस्त्रिंशत्तम श्लोकांत । अज्ञान घालोवपी प्रवचन ॥६५॥ “तद्विद्धि प्रणिपातेन । परिप्रश्नेन सेवया । उपदेक्ष्यंति ते ज्ञानं । ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः” ॥६६॥ हो तो गीतेचो मूळ श्लोक । तातूंतल्या तिसऱ्या चरणांत । ज्ञानपदा पयलीं अवग्रह एक । आयला ‘अज्ञान’ दाखोवपी ॥६७॥ हाडिनासतना दुबाव मनांत । ‘ज्ञान’ पद येता दुबावा विरयत । आसचोना वाद इल्लोय हातूंत । अर्थ तो संग्राह्य सगल्यांक ॥६८॥ ‘ज्ञानादेवा तु कैवल्य’-श्रुतिवचन । आसा तें सगल्यांक मान्य । तरीय ज्ञानूच तत्वज्ञांक उपदेश्य बंधन । हें गरजेचें ना तांकां ॥६९॥ हांव आत्मो साक्षी निर्मळ । शुद्ध बुद्ध मुक्त केवळ । प्रत्यग्भूत चैतन्य सोज्ज्वळ । अद्वयानंद ठामपणान ॥७०॥ पूण न्हय अज्ञान हांव । अज्ञानाचें कार्यूय न्हय हांव । ‘अयमात्मा ब्रह्म’ आसा हांव । “प्रज्ञानमानंदाचें” हांव भांडार ॥७१॥ “अहं ब्रह्मास्मि” नित्यस्फुरण । शुद्ध ‘विद्या’ तें हेंच जाण । हांव पापी अभागी दैवहीन । हे वृत्तीची खण ‘अज्ञान’ ॥७२॥ ह्यो मायेच्यो पुर्विल्ल्यो शक्ती । एकलेच्या पांयांत बंधस्थिती । दुसरे खातीर बंधनिर्मुक्ती । ह्यो जिवा विशीं अनादी ॥७३॥ नामरुपाचो सगलो भ्रम । हो सगलो मायासंभ्रम । अवर्णनीय माया परम । तरपाक मोटें कुस्तार ॥७४॥ कल्पनेचें जें जें स्फुरण । तेंच मायेचें रावपाचें ठिकाण । बद्धमुक्त स्थितीचें जल्मस्थान । कल्पनेंतल्यान निश्चीत ॥७५॥ ‘ज्ञानादेवा तु कैवल्य’ । सामकें सत्य हें ‘श्रुतिप्रमेय । पूण जायनासतना पापकर्माचो क्षय । अशक्य उदय ज्ञानाचो ॥७६॥ जाका भिनलें शुद्धज्ञान । त्यागलो ताका संकल्पान । ताका ना मायेचें बंधन । न्हय ती सुवात विकारांक ॥७७॥ शुका भशेन परमगिन्यानी । दुबावान जाली ताचीय हानी । दुबावाक लागून जाता अज्ञानी । जायना निरसन ताचें गुरू

१. चवतीस. २. दुबाव. ३. अथर्ववेदाचें महावाक्य. ४. ऋग्वेदाचें महावाक्य. ५. यजुर्वेदाचें महावाक्य.
६. अज्ञानाक लागून. ७. विद्येक लागून. ८. श्रुतिसिद्धांत. ९. नाश.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

बगर् ॥७८॥ दुबाव ज्ञानांत प्रवेशता । ज्ञानी पसून अभिमानी जाता । आंबिलीच्या थेंब्यान 'दूद इबाडटा । जाता नाश दुदाचो ॥७९॥ म्हणून 'अज्ञान' कळचे आदीं । ताच्या निरसनान मनशुद्धी । जातकूच प्रगटलें 'ज्ञान' 'निरवधी । मेळटली समाधी भेदा विरयत ॥८०॥ जाका द्रव्यवैभवध्यान । विशयसेवनांत अतृप्त मन । बायल, भुरगीं हांचें अखंड चिंतन । ताचें ज्ञान अज्ञानूच ॥८१॥ असो बायल भुरग्यांचो मोहीत । ज्ञानी तरीय वळखना निजहीत । म्हणुनूच जे मेरेन भक्ती विरयत । ज्ञान ताचें अज्ञाना भशेनूच ॥८२॥ 'जीवजात अज्ञानयुक्त । अज्ञानांतल्यान जावन मुक्त । ज्ञानी आनीक ज्ञान 'अतीत । जावप तें निश्चीत ब्रह्मरूप ॥८३॥ अज्ञान वतकूच प्रगट्टा ज्ञान । क्षमाशाली तो सज्ञान । वचना जे मेरेन देहाचो अभिमान । ते मेरेन तो अधीन प्रकृतीचे ॥८४॥ राम कृष्ण अशे जे जे अवतार । सनत्सनक असले 'शिष्टप्रवर । तांचे आज्ञेची प्रकृती चाकर । जिणें 'तदितर भुलयले ॥८५॥ आसतनाय काळजांत 'सर्वाभुतीं । वळखना कोणूच स्वरूपस्थिती । अशी हे मायेची गूढ स्थिती । आवरणशक्ती अगाध ॥८६॥ तरीय "हांव कर्तो हांवूच भोक्ता" । सोडले बगर ही खोटी 'अहंता । मेळना कशीच निजमुक्तता । गेले बगर शरण त्या काळजांतल्याक ॥८७॥ नित्य-अनित्य वस्तू विवेचन । श्रवण मनन सतत चिंतन । करून जायात शमदम असले शट्क संपन्न । तातुंतूच निवर्तन अज्ञानाचें ॥८८॥ सकल जग म्हजे परस भिन्न । हांव तर मर्यादीत 'परिच्छिन्न । 'देह तोच हांव' हें भान । हेंच शुद्ध अज्ञान ॥८९॥ ज्ञानप्रतिपादक वेदान्तशास्त्र । थंय 'अनुबंध 'चतुष्टय प्रकार । परम दयाळू भाश्यकार । सांगतात विस्तारान ॥९०॥ 'अधिकारी' 'विषय' 'संबंद' तीन । अनुबंध चवथो म्हणल्यार

१. हांडोभर. २. सतत. ३. सैमांतले सगले जीव. ४. फाटलें. ५. श्रेश्ठ. ६. हेर लोक.
७. सगल्यांच्या. ८. अहंकार. ९. मर्यादीत. १०. परस्पर संबंद. ११. चौकडी.

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

‘प्रयोजन’ । प्रयोजनाचें जातकूच विवेचन । कळटा तेन्ना अज्ञाननिवर्तन ॥९१॥ जीवब्रह्माची जी ऐक्यताय । तोच ह्या वेदान्ताचो मुख्य ‘विशय’ । त्या ऐक्य ‘प्रमेयांत जी अज्ञानताय । तिका निवर्तताय तें ‘प्रयोजन’ ॥९२॥ त्या मूळ अज्ञानाची निवृत्ती । तीच ती स्वरूप आनंदप्राप्ती । म्हणून करून युक्तीप्रयुक्ती । नाश गरजेचो अज्ञानाचो ॥९३॥ जे मेरेन ना भेदाचें निरसन । ते मेरेन ना कोणूच सज्ञान । देहाभिमान्यांचें ज्ञान । नांव ताका पूर्ण ‘अज्ञान’ ॥९४॥ म्हणटा स्वताक सज्ञान । करता अयोग्य कर्म आचरण । जळून वचूं ताचें जागेपण । तो कुंभकर्ण निद्रिस्त ॥९५॥ वेदबाह्य जाचें वर्तन । करिना वर्णाश्रम परिपालन । ताचे चित्तशुद्धीचें साधन । अज्ञान निरसन हें एक ॥९६॥ सत्वा असल्या त्रिगूण प्रकारान । उतरा असल्या विशय नाना विकारान । *उपस्थांतल्यान आनी जिबेंतल्यान । फसयले ब्रह्मा असल्या सगल्यांक ॥९७॥ जगज्जंगम प्राणिजात । अनादी अज्ञान माया परिवृत्त । राग द्वेश असल्या विकारांनी मोहीत । अज्ञानान भरल्यात सगले हे ॥९८॥ अज्ञाना भितर जीव बद्ध । ताचें प्रगटावपाक रूप शुद्ध । अज्ञान काम कर्मबंध । संबंद जाय तुटपाक ॥९९॥ दुदान उपाट गळटात ‘सड । थंयच घट्ट दसला ‘गोचीड । पूण ताका रगताची आवड । गरज दुदाची ताका कित्याक ॥१००॥ पळयात बेबो आनी ‘भंवर । साळीक जांचें दोगांयचें घर । पूण म्होंवांत भोंवऱ्याचो विहार । आहार बेब्याक चिखलाचो ॥१०१॥ फुड्यांत दिसता सांठो ज्ञानाचो । अज्ञाना कडेन ‘कल मुखाचो । ज्ञानाकूय अज्ञानूच समजता तो । म्हत्व कितें ताका ज्ञानाचें ॥१०२॥ जातकूच अज्ञानाचें निर्मुलन । स्वता प्रगट्टा ब्रह्मज्ञान । म्हणुनूच अज्ञानाचें प्रतिपादन । आसता गरजेचें सुरवातीक ॥१०३॥ पवित्र ब्रह्मज्ञाना भशेन ।

१. कारण, निमीत. २. सिद्ध करपाची गजाल. ३. चार वर्ण-चार आश्रम हांचें नेम. ४. जननाचें इंद्रिय. ५. गायचे पाने. ६. जळू, किट्टी.

७. भोंवरो. ८. आकर्शण.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

मेळचेंना त्रिलोकांत सोदल्यार पसून । ताच्याच उपदेशाक उपाट मान । जीण निर्फळ ताचे बगर ॥१०४॥ बुद्ध
असल्या अनेकांचो फकांड विशय । ब्रह्म हें आसता अशें कार्य । तरी कसलेंय तरी इंद्रीय । तें हें हयशें
दाखयता ॥१०५॥ ब्रह्मतत्व बुद्धी घेता । “बुद्धिग्राह्यमतींद्रिय” पळयता । अशें स्मृती आड्डून सांगता । तरीय मान्य
ना तें श्रुतीक ॥१०६॥ बुद्ध आदींचो आसल्यार उणाव । घेवपाचें कारणूच जालें वाव । मागीर ब्रह्माचो अस्तित्वभाव ।
उरलिना सुवात मानपाक ॥१०७॥ इंद्रियांक जें जें ज्ञात । तितलेंच आसा, हेर नात । सगल्याक हें प्रसिद्द पळयात ।
ब्रह्म केन्नाच आसचें न्हय ॥१०८॥ असो जातलो हाचो अर्थ । पूण तातूंत जातलो अनर्थ । सुक्ष्मिमातरतम्य परंपरार्थ ।
बुद्धीय सत् निरंतर ॥१०९॥ जाल्यार जावं तिचोय प्रलय । थंयसरूय ती रावता सत्प्रत्यय । आत्मो विश्वाचें मूळ
निसंशय । अस्तित्वनिश्चालय सगलें ॥११०॥ फातर मारतकूच बुडकुल्याचेर । जाता खापऱ्यांचो शिंवर । सोंपलो
जरी बुडकुल्याचो आकार । खापऱ्यो अनुवृत्तिदर्शक ॥१११॥ जरी बुडकुल्याचो विध्वंस । अस्तित्वाचो ताच्या
जायना नाश । खापऱ्यो कारण अनुवृत्तीक । कार्य अस्तित्वाचो अंश ते रितीन ॥११२॥ शुन्यत्वांत जाचें पर्यवसान ।
अशें जायना केन्नाच कार्यप्रविलापन । अस्तित्वनिश्चालय हें प्रमाण । सत्-प्रत्ययलीन सद्बुद्धी ॥११३॥ सगलीं
तिर्थां, एकवतां पावन । तांचे परस ज्ञान पावन । आसले बगर अशें ब्रह्मज्ञान । भजनपुजन निरर्थक ॥११४॥ अज्ञानान
चित्त मलीन । त्या चित्ताचें मलक्षालन । हेसारकी ईशभक्ती नासून । जल्मना ज्ञान भक्ती बगर ॥११५॥ म्हणून
पयलीं वळखुचें अज्ञान । ताचो बोध ताचें निरूपण । जातकूच जातलें तत्तब्द निरसन । भक्तीच ताचें

१. भगवद्गीता, अ. ६ / २१. २. वाटकूळ. ३. अखेर, अंत. ४. नाश. ५. धुवप. ६. ताच्या बंधाचें.

श्रीसाईसच्चरीत॥

प्रमाण ॥११६॥ पायाळाच्या दोळ्यांत अंजन । पडटकूच दिसता भूंयगत धन । भक्तीचेंय जातकूच तशेच तरेन ।
रोखडोच अज्ञान निरसन ज्ञानोदय ॥११७॥ ज्ञान तेंच स्वरूपप्राप्ती । ताका मूळ अज्ञाननिवृत्ती । घडले बगर ईशभक्ती ।
मायेची शक्ती अनिवार ॥११८॥ ज्ञान अज्ञानाची भेसळ । अज्ञान वेंचून काडचें निखळ । आंशे वेंचून घेवचे तांदूळ ।
घालपाक आदनांत नितळ ॥११९॥ भूतीं सगल्याक भगवंत । ज्ञानयज्ञ आदी उपासनांत । विश्वतोमूख कृष्ण जो
पळयत । जाळटा अज्ञान ज्ञाना खातीर ॥१२०॥ आतां ज्ञानयज्ञाचें स्वरूप । “अहं ब्रह्मास्मि” जंयचें ‘यूप’ ।
पंचमहाभुतांचो यज्ञमंटप । जीव ईश्वर भेद पशू थंय ॥१२१॥ पांच इंद्रियांचे पंचप्राण । हेंच यज्ञाचें उपचारभरण । मन
बुद्दीच्या कुंडांतल्यान । उज्ज्वल करप ज्ञान अग्नीचें ॥१२२॥ यज्ञ करपी जीव यजमान । ओंपता होमांत तुपरुपी
अज्ञान । आत्म आनंदरसांत निमग्न । घडटा यज्ञ समाप्तीचें न्हाण जिवाक ॥१२३॥ तात्पर्य अज्ञान तुपा वीण ।
प्रगटना केन्नाच ज्ञानहुताशन । जीव ईश्वर भेदाक जाळून । अभेदज्ञान करता प्रगट ॥१२४॥ नितळ आदर्श
मलआच्छादीत । उजो उजवाड धुंवर मिश्रीत । तशें काम क्रोध अभिभूत । अज्ञानान दोळ्यां आड जाल्लें
ज्ञान ॥१२५॥ राहू गिरासता चंद्रबिंबाक । वा शेवाळ जशें उदकाक । तसो स्वयंप्रकाश ज्ञानाक । धांपता कशी ही
माया ॥१२६॥ व्हड व्हडल्या ज्ञात्यांचो हैत । जाता अधोगती जावन भ्रश्ट । उपाय जाणटात तरीय तिगनात ।
आचरण करतात यथेच्छ ॥१२७॥ दोळे आसुनूय कुड्डे जातात । संग सोडून निःसंगान वागतात । तेंय बळान
कुसंगाक नाडटात । करतात आचरण येतीश्ट ॥१२८॥ वानप्रस्थ गृहस्थाश्रम घेतात । वर्ज्य तेंच अचूक करतात । जे

१. यज्ञस्तंभ. २. ज्ञानाग्नी. ३. बुद्दी.

वस्तूची 'चिळस घेतात । तीच स्विकारतात प्रीय म्हणून ॥१२९॥ यत्नान जे पापां चुकयतात । तेय दैवान पापां पडटात । कितें म्हणचें अशे स्थितीक । ही कितें जात ज्ञान्याची ॥१३०॥ जरी पावलो गिन्यानी जावंक । इत्शिना पापाचे सावळेक । तरीय तो कार्याकार्यज्ञतेक । भुलता दिव्याक फुलपाखो कसो ॥१३१॥ पाप करप हें अज्ञान । हाची ताका पूर्ण जाण । पूण हो काम प्रवृत्तीक लागून । पर्वा ताची करिना ॥१३२॥ हें सगलें क्रियाजात । फकत एका कामाचें चेश्टीत । काम सकल अर्थान हेत । तोच तर परिणत क्रोधरुपान ॥१३३॥ कामगतीक जेन्ना विरोध । तेन्नाच तो काम जाता क्रोध । पावला पावलार हो मोक्षाक विरुद्ध । वृत्ती ही ज्ञानप्रतिबंधक ॥१३४॥ काम क्रोध हांचो त्रास । जडिल्लोच आसा ह्या जिवाक । ब्रह्मस्वरुपाक लागीं लागसाराक । ज्ञानाचे पंगतीक राबितो हांचो ॥१३५॥ उदक नासतना बुडयतात । उजो नासतना लासतात । शस्त्रां बगर मारतात । दोन्या वीण करतात बंधन ॥१३६॥ ताचे मुखार ज्ञानीय तिगनात । ज्ञानियांक पैजेन हारयतात । महाप्रलय करपाची तांक तांच्यात । नकळटां ग्रासतात प्राण्यांक ॥१३७॥ चंदनाच्या रुखा मुळांत । जशे काळसर्प कोनाळें करतात । तशेच कामक्रोध खेळ खेळटात । वयल्यान रेवाडो ज्ञानगर्भाक ॥१३८॥ इंद्रियां बुद्दी आनी मन । हीं त्या कामाचें 'आयतन । तांकां लागून जिवाचें ज्ञान । धांपून मोहन घालता ताका ॥१३९॥ तुमकां जर जाय चंदन । करात त्या सोरपाचें 'कंदन । कामक्रोधाचें सारून आवरण । मेळोवचें भांडार ज्ञानाचें ॥१४०॥ केले बगर सोरपाचें कंदन । मेळचेंना कोणाक चंदन । कृष्णसोरपाक मारले वीण । मेळचेंना धन पुरिल्लें ॥१४१॥ तशें परतत्व आत्मज्ञान । तें पदरांत पडपाक कारण ।

१. वीट, शिसारी. २. देवूळ, स्थान. ३. कत्तल.

१. प्रकृतिजवनिका-निस्सारण । हैं एकूच साधन ते खातीर ॥१४२॥ म्हणून पयलीं इंद्रियनियमन । तातूंत काम, क्रोधाचें निर्दळण । जीव कामक्रोधांचे अधीन । अज्ञान धांपणें ज्ञानाक ॥१४३॥ देहा परस इंद्रियां सुक्षीम । तांचे परस मन सुक्षीम । मना परस बुद्धी परम सुक्षीम । तिचे परस सुक्षीम परमात्मो ॥१४४॥ सकल संवसारधर्म वर्जीत । अशें हें परात्पर परम सत । तो हो परमात्मा परमहीत । तेंच अमृत निजरूप ॥१४५॥ शुद्ध बुद्ध नित्य मुक्त । तेंच तत्व अभेदस्थीत । तेंच परमानंदभूत । प्रत्यग्भूत तें चैतन्याक ॥१४६॥ जाका नांव पंचीकरण । तेंच तें मायास्वरूप दर्शन । अध्यारोप अपवाद एक साधन । जावपाक प्रबोधन ताचें ॥१४७॥ अपंचीकृत पंचमहाभुतांत । पंचतन्मात्रा जांकां सांगतात । तत्कार्य प्राणेंद्रियमनोबुद्धीतेंत । 'सुक्षीम' - शरिरताय येता आत्म्याची ॥१४८॥ पळयात पंचीकृत पंचभुतांक । थंयच्यान विराट येता उदयाक । त्या आत्म्याच्या 'स्थूल' देहाक । 'विराट' ज्ञानी म्हणटात ॥१४९॥ स्थूल सुक्षीम शरिरांक कारण । फकत स्वस्वरूप अज्ञान । तेंच 'साभास' 'अव्याकृत' जाण । शरीर 'कारण' आत्म्याचें ॥१५०॥ हें कारणशरीर फांकिवंत । जें चैतन्यप्रतिबिंबयूत । फकत अज्ञानाक कारणभूत । अव्याकृत अव्यक्त जाका नांव ॥१५१॥ आत्म्याचें अज्ञान तें हाका कारण । ना निरवयव ना सावयव ना दोनूय जाण । फकत ब्रह्मत्म एकत्व ज्ञान । तातुंतूच निरसन ह्या देहाक ॥१५२॥ स्वस्वरूपांत अवस्थान । ताकाच 'मोक्ष' अभिधान । आनीक मोक्ष ना हाचे वीण । स्वरूप अवस्थान तो मोक्ष ॥१५३॥ फकत ब्रह्मत्म एकत्व ज्ञान । जातकूच जातलें अज्ञान निरसन ।

१. पड्डो. २. पूर्ण नाश. ३. पंचमहाभुतांचें खास मिश्रण. ४. अध्यारोप आनी अपवाद ही वेदान्तशाखांतली एक प्रक्रिया. 'अध्यारोप' म्हणल्यार सत्य ब्रह्माचे सुवातेर मिथ्या (फट) जगाचो आरोप करप आनी 'अपवाद' म्हणल्यार हो आरोप पुराय फट आसा हें वळखप. ५. भासा सयत. ६. अवयव आशिल्लो. ७. नांव.

म्हणून अज्ञान समजुपाक जाण । ताचें निरुपण गरजेचें ॥१५४॥ अज्ञानान शबल जालें । तातूंत ब्रह्माक शबलत्व आयलें । ताका 'सत्' हें नांव दवरलें । अशें तें पावलें वाच्यत्वाक ॥१५५॥ जरी अतिंद्रीय मूळचें निराळें । 'बुद्दीग्राह्य' वाचेन केलें । तेन्नाच तें मनांत प्रविश्टलें । आयलें आकाराक उँकारांत ॥१५६॥ ह्या उँकार ब्रह्माचें ध्यान । वांगडा करतकूच ईश्वरस्मरण । जाता जाचें देहावसान । जाता सार्थक जल्माचें ॥१५७॥ आसूं, ह्या वाच्य ब्रह्मा 'पासाव' । अव्यक्ताचो प्रादुर्भाव । अव्यक्ता पसून महत्तत्व । जल्मता अहंभाव ताच्या पोटांत ॥१५८॥ पंचतन्मात्रा अहंकारांत । पंचमहाभुतां ताचे भितर । पंचमहाभुतांच्या उदरांत । जल्मलें जग खात्रेन ॥१५९॥ अज्ञान मायारूपदर्शन । तेंच ह्या जगाचें रूपलक्षण । त्या अज्ञानाचें करपाक निरसन । अज्ञानविवेचन गरजेचें ॥१६०॥ भोव विशुद्ध आनी निर्मळ । जें ज्ञानस्वरूप केवळ । ताचे परस वेगळें जें तें 'शबल' । येना करपाक भेसळ दोगांयची ॥१६१॥ लक्ष्य ब्रह्म जाणात निराळें । वाच्या परस तें भोव वेगळें । म्हणून हीं अज्ञानाचीं पडळें । सारचीं उपदेश बळान ॥१६२॥ न्हिदेंत पडटकूच सपन । दोळे नासतना दोळस मन । स्वता पळयता अखील त्रिभुवन । अज्ञान कारण ह्या सगल्यांक ॥१६३॥ पळोवंक वता वस्त एक । पूण ती भासता आनीक । सोरोप समजता दोरयेक । रुपें शिंपयेच्या पोटांत ॥१६४॥ पळयात सुर्याचें कीर्ण फकत । 'मृगजळ' ताका म्हणटात । पूण हो मायेचो खेळ फकत । ज्ञानी पसून हतबल ताचे मुखार ॥१६५॥ धरून कोलीत हातांत । वाटकुळें जर घुंवडायत । दिसता उज्याच्या कांकणा वरी ज्युस्त । ही ख्याती मायेची ॥१६६॥ पळोवंक गेल्यार उजो खरो । अलातचक्राक ना थारो । तसोच हो

१. भेसळ. २. परस. ३. कुपां.

माया मोहाचो पसारो । नस्तो करता निर्माण संवसाराक ॥१६७॥ अशा निर्धारान वतकूच भ्रम । संवसार तेन्नाच पावता १उपरम । हांव देह म्हजी घरकान्न, २धाम । फुकट सगलो हो परिश्रम ॥१६८॥ पूत पशू असले मायापाश । इहलोकांत गुठलावले ३अशेष । म्हणून घेतात ज्ञानी पंडितेश । सूख ना कुसकुटाचें गांठीक ॥१६९॥ शास्त्रकुशळ आनी प्रज्ञावान । ना आपले सारको आनीक कोण । काळजांत आसप हो अभिमान । असमाधानकारक ॥१७०॥ हेंच माया वा अज्ञान । वा अज्ञान, प्रकृतिप्रधान । सुरवातीक ज्ञानी हांचेंच निरसन । करता, मागीर बिंबता ज्ञान मनांत ॥१७१॥ ज्ञान हें तर स्वयंप्रकाश । करचो पडना ताचो उपदेश । अज्ञानाचो जातकूच निरास । प्रगट्टलो ज्ञान उल्हास ॥१७२॥ परम तेजिश्ट कसलेंय रत्न । पडून कोयरांत, मातर्येंत दाटून । वतकूच वर्सांचीं वर्सां सरून । पडलो ताचो विसर ॥१७३॥ कर्मधर्म संयोगान उपरांत । केन्ना तरी लागतकूच हातांत । दिसता शेणलां सगलें तेज । माती फातरांचे संगतीन ॥१७४॥ मागीर तें नितळ घांसतकूच । माती पुसून काडटकूच । जाता तेजिश्ट आदले भशेनूच । तशीच अवस्था ज्ञानाची ॥१७५॥ माती मळ हें अज्ञान । तातुंतूच घुसपलां ज्ञान । करतकूच माती, मळाचें निरसन । उजळटलें रत्न आपसूक ॥१७६॥ पाप कर्म विनाशक । नित्य अनित्य वस्तुविवेक । तोच सत्त्वशुद्धिप्रदायक । तोच उत्पादक ज्ञानाचो ॥१७७॥ हें जग मायेचो बाजार । खऱ्यो, नकली वस्तू अपार । खऱ्यो म्हणून नकली घेवंक तयार । अशें गिरायक उपाट थंय ॥१७८॥ तरी वेंच्ची कशी नकली । भल्याभल्यांची बुद्दी थकली । जिच्या लक्षणान हाडची ४भुली । ती तेन्ना जाय कळपाक ॥१७९॥ म्हणुनूच वांगडा लागता पारखी । नकली कित्याक

१. मोक्ष. २. घर. ३. संपूर्ण. ४. मोनेळ.

दिसता खऱ्यासारकी । हें १तो दाखयतलो २देखादेखीं । वतलें अज्ञान तातूंतल्यान ॥१८०॥ अज्ञान वतकूच उरतलें ज्ञान । जातलें आपसुकूच मायेचें निरसन । उरतली तीच सद्वस्तू जाण । नाका प्रमाण प्रत्यक्षा ॥१८१॥ सोज्ज्वळ जरी बुद्दीचे दोळे । कल्पनेच्या काळखान आसतात धांपिल्ले । तो काळोख उपदेशान ३पळे । उरता जें सगलें तें ज्ञान ॥१८२॥ दिसली वाटेर पडिल्ली माळ । जाल्ली तेन्ना सांजवेळ । म्हणून भासली जसो ४व्याळ । अज्ञान पड्डो कारण ताका ॥१८३॥ बोल्सांतलो गुप्त दीप । पेट्टकूच जालो अज्ञानलोप । दिसलें फुड्यांत खरें स्वरूप । सोंपलें सोरोपण माळेचें ॥१८४॥ म्हणून अज्ञानाचो अपाय । घालोवपाक उपदेश उपाय । ज्ञानी झरोवन ५काय । ‘अज्ञान’ कितें तें सांगतात ॥१८५॥ आसतना प्रपंचांत वर्तमान । प्रसंगार नशिबान जें ६आपन्न । तें भूतकार्य ७अज्ञानजन्य । पयलीं हें ज्ञान गरजेचें ॥१८६॥ ‘सत्य ज्ञानमनंतं ब्रह्म’ । अज्ञान, माया सगले भ्रम । तांचो जेन्ना जातलो ८उपरम । तेन्नाच संभ्रम ज्ञानाचो ॥१८७॥ जाचो गेलोना देहाभिमान । कोण म्हणीत ताका सज्ञान । अभिमानाचें अधिश्ठान । ताका नांव अज्ञान साक्षात ॥१८८॥ जाका म्हणटात मायेचो हुंवार । जातूंत हें जगत ९चूर । तो हो दिसपी भूल संवसार । बुन्याद ताची अज्ञान ॥१८९॥ अज्ञानांतल्यान हाचो १०उद्भव । ११अज्ञानजनीत हाचें वैभव । एकत्वांत जो अनेकत्वभाव । ताचो ठाव अज्ञान ॥१९०॥ मातसो उजवाड अंधूक काळोख । वाटेर आसता दोर एक । भासता तो सोरोप पळोवप्याक । दिसता भिरांत प्रचंड ॥१९१॥ सोरपाचो भास फकत अज्ञान । त्या अज्ञानान धांपलें ज्ञान ।

१. सद्गुरू. २. फुड्यांतल्या फुड्यांत. ३. पळटा. ४. सोरोप. ५. कूड. ६. संकश्ट. ७. उत्पन्न करपी. ८. अखेर.
९. गर्क. १०. जल्म. ११. निर्माण जाल्लें.

[illegible]

फांतोड ॥२०१॥ तरी जें न्हय वाचेचो विशय । जातलें कशें तरी उपदेश्य । म्हणून अज्ञाननिरसन ध्येय । आसचें आख्येय वक्त्याक ॥२०२॥ एक अस्तित्वबुद्ध्या उपासन । तातुंतूच आत्मो जावन प्रसन्न । करता निजतत्वभाव-प्रकाशन । जाता उपलभ्यमान उपासकांक ॥२०३॥ आत्म्याच्या जाग्यार परमात्मध्यान । दोगांय भितर अभेद अनुसंधान । अशें करतकूच उपासन । आत्मोच प्रसन्न उपासकाक ॥२०४॥ ताका ना हेर साधन । तितल्यानूच जावचें पडटा प्रसन्न । साधक पळोवन आत्मप्रवण । आत्मोच करता कृपा ताचेर ॥२०५॥ जातकूच ग्रंथाचो विशय समाप्त । वक्ते श्रोत्यांक सदांच प्रार्थितात । आयकलें म्हणून माफी मागतात । ही शिष्ट रीत सगल्याक ॥२०६॥ तशें न्हय ह्या सच्चरितांत । कर्तृत्व इल्लेंय ना म्हजें हातूंत । स्वता साईच निजकथा बरयतात । दिवन लिखणी म्हज्या हातांत ॥२०७॥ म्हणून न्हय हांव ग्रंथकार । हांगा ना कोणूच थकणारो म्हजे खातीर । श्रोत्यांक म्हणटकूच क्षमा कर । आदळटा कर्तृत्व माथ्यार ॥२०८॥ म्हाका ना हांगा भुशण । वा तेंकना आंगाक दुशण । जंय साईच रचणारो आपूण । विशय पूर्ण हो ताचोच ॥२०९॥ घेवन साईचें अनुज्ञापन । केलें तांणी जशें कथन । तशें तशें केलें लिखाण । अज्ञान विवेचन आयकुपा खातीर ॥२१०॥ प्रगट करपाक निजवैभव । आपलो प्रताप आपलो गौरव । रिगून म्हजे भितर स्वयंमेव । विशय अर्थ सांगतलो गुरूदेव ॥२११॥ दितलो जो ह्या ग्रंथाक दुशण । वा ताचें मानता जो भुशण । ते दोगूय म्हाका वंदनीय पूर्ण । निजनारायण स्वरूप ॥२१२॥ भक्ताच्या परमहिताक । स्वता रचून आपल्या चरिताक । हेमाडाच्या धरून हाताक । कथा बरयतात श्रीसाई ॥२१३॥ जाचो शरिरपरिग्रह । फकत

१. प्राप्त जावपा सारकें. २. आसक्त. ३. दान.

श्रीसाईसच्चरीत॥

करपाक लोक अनुग्रह । खंडण करपाक दुबाव दुराग्रह । लोक संग्रह राखपाक ॥२१४॥ म्हणून हेमाड तांचे चरणीं ।
अनन्यभावान येता लोटांगणीं । फुडल्या रोसाळ कथांच्या श्रवणीं । जावचें श्रोत्यांनी सावचीत ॥२१५॥ संतसज्जनानों
तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपंतान । जय अणकारीत श्रीसाईसच्चरितांतल्यान । अज्ञान निरसनं
नांवाचो हो पन्नासावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

० ० ०

॥ श्रीसाईसच्चरिता ॥ ६९९

वा देवांचें जावपाक पुजन । प्रगट्टा वसंता वेळार फुलां जावन । वा करपाक श्रोत्यांचें समाधान । जल्मता आख्यान परंपरा ॥३॥ आयकतकूच हें साईचरीत । श्रोते वक्ते दोगूय पवित्र । पवित्र आयकुप्यांचे श्रोत्र । पवित्र मूख वक्त्यांचें ॥४॥ फाटल्या अध्यायांत अज्ञान निरसन । जातकूच कशें प्रगट्टा ज्ञान । “तद्विद्धि प्रणिपातेन” । जालें श्लोकाचें अर्थ निरूपण ॥५॥ भगवद्गीता पूर्णसमाप्तीत । अठराव्या अध्यायाच्या शेवटांत । तातूंतल्या बातराव्या श्लोकांत । विचारता श्रीकृष्ण अर्जुनाक ॥६॥ इतलें मेरेन जालें प्रवचन । तेन्ना “जालें व्हय मोहनिरसन” । केलो असो स्पश्ट प्रस्न । “जालें व्हय ज्ञान” अशें ना विचारूंक ॥७॥ तशीच पार्थानूय दिली पावती । “मोह म्हजो गेलो दिगंती” । म्हणलें “जावंक ना ज्ञानप्राप्ती । जाली फकत मोहविच्छिंतीच” ॥८॥ मोह नांव फकत अज्ञान । दिसपाक मात उतरां दोन । अर्थ अवबोध नात भिन्न । गीता अर्थतज्ञ जाणटात ॥९॥ “यत्वयोक्तं वचस्तेन” ।

४. अर्जुनान. ५. तुमी जो म्हाका उपदेश केलो तातूंतल्यान.

१॥“मोहोऽयं विगतो” जाण । इकराव्या अध्यायांत सुरवातीक अर्जुन । करतालो हेंच कथन श्रीकृष्णाक ॥१०॥
 आतां सध्याचो अध्याय नवीन । सुरवातीक काकासाहेबांक व्हरून । कशे शिरडींत केले स्थापन । करुया तें
 विवेचन नवलाचें ॥११॥ तांचो शिरडीचो ऋणानुबंध । तांचो साईं कडलो दृढ संबंद । कसो मुळींचो कारणनिर्बंध ।
 आयकात तो संबंद पुरायेन ॥१२॥ कथा तांच्यो आसात साबार । लहाना व्हडांक सगल्यांक खबर । पूण सुरवातीक
 ते कशे कित्या खातीर । आयले शिरडींत तें नकळो कोणूच ॥१३॥ पूर्वपुण्यायेच्यो गोश्टी । तातूंत परमेश्वर कृपादृश्टी ।
 तातूंतल्यानूच फुडें सद्गुरूभेटी । स्वानंदपुश्टी शिश्याक ॥१४॥ हांचे सयत आतां हो अध्याय । श्रोत्यांक सांगतलो
 कथात्रय । तीग भक्तांचो हो मनोदय । दितलो थाकाय काळजाक श्रोत्यांच्या ॥१५॥ कोट्यानुकोटी उपाय हेर ।
 करात परमार्थप्राप्ती खातीर । सद्गुरूकृपादृश्टी जाले बगर । पडना गांठीक परमार्थ ॥१६॥ ह्या अर्थाची कथा
 गोड । आयकतना पूर्ण जातले कोड । श्रोत्यांच्या मनांत जातली आवड । वाडटली आस निजस्वार्थाची ॥१७॥
 गुरूभक्तांचें समाधान । तो हो अध्याय परम पावन । जावन श्रोत्यांनी सावधान । करचो श्रवण हितकर ॥१८॥ हरी
 सीताराम दीक्षित । काकासाहेब नांवान लोक वळखत । सगले साईबाबांचे भक्त । आदर प्रेमान स्मरत
 जांकां ॥१९॥ तांची ही पूर्वपीठिका । आनंददायक बहुश्रूत रसिकां । आदरान सांगतां भक्तभाविकां । चरित्र
 इत्सुकांच्या सुखा खातीर ॥२०॥ जे वर्स एकुणीसशें णव मेरेन । साईं नांव नकळो आसले आयकून । तेच फुडें
 साईंचे परमभक्त जावन । पावले नामनेक सगल्याक ॥२१॥ उच्च शिक्षण सोंपतकर । वतकूच वर्सा साबार ।

१. हो म्हजो मोह, हें म्हजें अज्ञान ना जालें. २. हरी सीताराम दीक्षित. ३. आदले घट संबंद. ४. अनेक.
 ५. तीन कथा. ६. कवतूक. ७. आदलो पुराय वृत्तांत. ८. आयकुपाक.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥ ७०१

नानासाहेब चांदोरकर । आयले 'लोणावळ्याक एकदां ॥२२॥ दीक्षित तांचे पोरणे स्नेही । भेट घडिल्ली बऱ्याच वर्सांनी । खबरो सूखदुख्खाच्यो दोगांयनी । केल्यो त्या वेळार मनामेकळ्यो ॥२३॥ लंडन शारांत चडटना गाडयेंत । पांय निसरून पडले दीक्षित । जाल्ली पांयाक जी दुखापत । थकले उपाय करून ॥२४॥ त्या दुखण्याची पूर्ण वार्ता । सहज आयली उलयतां उलयतां । थंय श्रीसाईबाबांची उपयुक्तता । स्मरली मनांत नानांच्या ॥२५॥ पांयाचें तें लंगडेंपण । वच्चेशें दिसता जर मनापसून । चल घेवपाक म्हज्या गुरूचें दर्शन । नानांनी तेन्ना सांगलें तांकां ॥२६॥ मागीर नानांनी नवलाय म्हणून । साईचें वृत्त पुरायेन । सांगलें दीक्षितांक खोशयेन । म्हानपण ह्या संतशिरोमणीचें ॥२७॥ “कितलोय पयस म्हजे पसून । रावलो जरी म्हजो मनीस वचून । चिमणे भशेन दोर बांदून । हाडटां ओडून सत्वर ताका” ॥२८॥ अशें बाबांचें नित्य वचन । वयल्यान नानांनीय केलें प्रवचन । म्हणलें आमी बाबांचे जायना जे मेरेन । जावचें ना तांचें आकर्शण ॥२९॥ तुमी तांचे आसले वीण । घडचें ना तुमकां दर्शन । हीच बाबांची व्हडली खूण । स्वता तुमी कित्याक थंय वतात ॥३०॥ आसूं, हें आयकून साईचें वर्णन । धादोसले दीक्षित मनांतल्यान । मागीर तांणी म्हणलें नानांक पळोवन । घेतां हांव दर्शन श्रीसाईचें ॥३१॥ म्हज्या पांयांची कितें कथा । पुराय देहाचीच नाशवंत अवस्था । उरूं कितलोय वेळ पांयांची व्यथा । ना म्हाका ताचो हुसको कसलोच ॥३२॥ वतां हांव निजगुरू दर्शना । फकत 'निरतिशय सौख्य संपादना । अल्पसुखाची आस धरिना । करिना ताची मागणीय ॥३३॥ ब्रह्मावेगळें ना सूख । तेंच एक सूख अमोलीक । जातलो हांव तुमच्या गुरूचो सेवक । ह्या एका

१. हांगा स. काकासाहेबांचो बंगलो अजून आसा. २. आत्यंतिक मोक्षसूख मेळोवपा खातीर.

मोलादीक सुखा पासत ॥३४॥ आसूं पांयाचें लंगडेपण । ताचें म्हाका गेल्लें ना पडून । पूण म्हज्या मनाचें हें लंगडेपण ।
घालयात कशेंय करून एकदांचें ॥३५॥ सामको खरशेलों करून साधन । पूण कशेंच स्थीर उरना मन । ताब्यांत
दवरपाचे यत्न केल्यार पसून । जातात ते निर्फळ नकळटना ॥३६॥ कितलोय रावलों जरी सादूर । करून मनाचो
ठाम निर्धार । वता केन्नाच चुकोवन नदर । अजाप गहन मनाचें ॥३७॥ तरीय नाना हांव मना पसून । घेतलों तुमच्या
गुरूचें दर्शन । म्हज्या मनाचें लंगडेपण । घालयात म्हूण मागीन तांचे कडेन ॥३८॥ नाशवंत शरिरसुखांत उदास ।
जाका आत्यंतीक सुखाची आस । जाता साईक परम उल्हास । परमार्था विशीं अशा भक्ताच्या ॥३९॥ कायदेमंडळ
सभेची वेंचणूक । सगले कडेन हो विशय एक । जळींमळीं अनेक लोक । व्यस्त भौशीक ह्या कामांत ॥४०॥
काकासाहेब आपले खातीर । मागूंक मतां करीत प्रचार । भोंवत भोंवत त्या वेळार । पावले ते नगराक ॥४१॥
काकासाहेब मिरीकर । नांवाचे थंयचे एक सरदार । दीक्षितां कडेन लागींपण अपार । आयले तांच्या घरा
कडेन ॥४२॥ त्याच वेळार त्या शारांत । घोड्यांचें प्रदर्शन केल्लें आयोजीत । म्हणून पयस पयसुल्यान येत । लोक
उपाट थंय गर्देन ॥४३॥ बाळासाहेब मिरीकर । कोपरगांवचे मामलेदार । प्रदर्शनाक आसले हजर । अहमदनगर
शारांत ॥४४॥ ज्या कामाक दीक्षित आयिल्ले । तें सगलें पूर्ण जाल्लें । शिरडीक वचप कशें घडटलें । कोण म्हाका
व्हरीत थंय मेरेन ॥४५॥ सोंपतकूच कार्यभाग थंयचो । दिसपाक लागलो मार्ग शिरडीचो । घडचो दर्शनयोग श्रीसाईचो ।
हो एकूच उद्देग दीक्षितांक ॥४६॥ येतलो म्हजे वांगडा कोण । व्हरतलो कोण बाबां कडेन । पांयांचेर तांच्या म्हाका
घालीत कोण । हुसको हो उपाट दीक्षितांक ॥४७॥ वेंचणुकेचें काम सरतां । कशें वच्चें शिरडीक आतां । लागली

वळख । शिरडी वचपाक ते भोव इत्सूक । सूख तांकां तुमच्या येवपान ॥६१॥ दिवन असो निरोप तांकां । वृत्त हें कळयलें दीक्षितांक । आयकून समाधान तांच्या मनाक । सोंपली चिंता तांचीय ॥६२॥ पळयलें मावोड्या वचून । मांयची खबर खुशाली घेवन । माधवराव आड पडले वचून । धाडलें आपोवणें मिरीकरान ॥६३॥ आपोवण्याक त्या दिवन मान । जातकूच थोडो 'अस्तमान' । माधवराव गेले भायर सरून । मेळपाक म्हणून दीक्षितांक ॥६४॥ तीच तांची पयली भेट । बाळासाहेबान घालून दिली गांठ । रातीं धांचे गाडयेचो बेत । थारलो स्पश्ट त्या दोगांयचो ॥६५॥ असो हो थारतकूच बेत । पळयात फुडें घडलें विस्मीत । बाळासाहेब कडेक काडीत । कपडो बाबांच्या फोट्या वयलो ॥६६॥ हो फोटू बाबांचो । मेघा निस्सीम छात्र तांचो । त्रिनेत्र शंकर मानून ताका जो । पुजतालो परम प्रेमान ॥६७॥ हारसो फुटलो जालें निमीत । म्हणून तो करपाक दुरुस्त । बाळासाहेबां वांगडा नगरांत । पयलीं गेले शिरडींतल्यान ॥६८॥ तोच हो फोटू जावन दुरुस्त । दीक्षितांचीच जशी पळयतालो वाट । मिरीकरांच्या दिवाणखान्यांत । आसलो कपड्यान गुठलायिल्लो ॥६९॥ घोड्यांचें प्रदर्शन सोंपपाक । बाळासाहेब परत येवपाक । आसलो अजून अवकाश । म्हणून दिलो माधवरावां कडेन ॥७०॥ कपडो सोडून उगडलो । माधवरावांच्या ताब्यांत दिलो । बाबां वांगडा वचपाक सांगलो । शिरडी मेरेन सुखान ॥७१॥ तेन्ना तो सर्वांग मनोहर । फोटू जाचेर पडटकूच नदर । काकासाहेब आनंदनिर्भर । रावले नमस्कारी भावनेन पळयत ॥७२॥ पळोवन ती घडणूक 'विचित्र' । तशेंच अकल्पीत रम्य पवित्र । समर्थ सार्दीचें तें पावन चित्र । धादोसले दोळे दीक्षितांचे ॥७३॥ जांच्या दर्शनाचो धरिल्लो हेत । तांचोच फोटू हो साक्षात । वाटेकूच दिसचो प्रत्यक्षांत । उरली ना शीममेर खोशयेक ॥७४॥ तोय येवचो शिरडीच्यान ।

१. सूर्य धारेक वचपाचो वेळ. २. आगळी.

काकासाहेब, मिरीकर घरांत । तशेच दीक्षितूय फुड्यांत । योग हो पळोवन आगळो ॥७५॥ जसो दीक्षितांच्या मनांत भावार्थ । तसो पूर्ण करपाक साईसमर्थ । मिरीकर भक्ताच्या घरांत । आयले कशें दिसले त्या निमतान ॥७६॥ लोणावळ्याक नानांचें मेळप । तांचे वांगडा जाल्लें उलोवप । थंयच बाबांचें गुरूत्वाकर्शण जावप । बीज रोपण जालें भेटीचें ॥७७॥ नाजाल्यार हो फोटू शिरडीचो । ह्याच वेळार हांगा कित्याक येवचो । इतलो वेळ मेरेन कसो उरचो । कपड्यांत गुठलायिल्लो तसोच ॥७८॥ आसूं, अशें जातकूच निश्चीत । धरून तो फोटू तसोच हातांत । माधवराव आनी दीक्षित । सरले भायर खोशयेन ॥७९॥ तेच रातीं जेवण जातकर । दोगूय गेले स्टेशनाचेर । दिवन दुसऱ्या वर्गाची दर । काडली तांणी तिकेट ॥८०॥ ज्युस्त धा वरांचेर । पावली गाडी स्टेशनाचेर । दुसऱ्या वर्गांत गर्दी चिक्कार । जाल्ली तांणी पळयली ॥८१॥ पळोवन असो तो प्रकार । जालो दोगांकूय हुसको खर । वेळूय नासलो आनीक चड । करची वेवस्था कशी आतां ॥८२॥ आसूं, हे गर्देक लागून । येवचें पडलें परत थंयच्यान । थारायलें दोगांयनी उलोवन । वच्चें दुसऱ्या दिसा सकाळीं ॥८३॥ इतल्यान पळयलो गाडयेच्या गाडांक । वळखतालो जो दीक्षितांक । पयल्या वर्गांत दिलें तांकां बसपाक । जाली अशी वेवस्था आपसूक ॥८४॥ उपरांत बसतकूच गाडयेंत । जाल्यो गजाली बाबांच्यो मनसोक्त । माधवराव सांगीत कथामृत । उमाळे खोशयेचे दीक्षितांक ॥८५॥ अशा गजालींनी मार्गांत । वेळ गेलो खुशालकार्येंत । गाडी पावतकूच कोपरगांवांत । देंवले परम खुशालेन ॥८६॥ त्याच वेळार स्टेशनार । नानासाहेब चांदोरकर । पळोवन दीक्षित आनंदनिर्भर । मेळिल्ले एकामेकांक आपसूक ॥८७॥ तेय घेवपाक बाबांचें दर्शन । आयिल्ले तेन्ना शिरडीच्यान । हो अनपेक्षीत योग पळोवन । विस्मीत जाले ते तिगूय ॥८८॥ मागीर तांणी टांगो थारावन । उलयत उलयत गेले थंयच्यान । वाटेर गोदावरींत न्हावन धुवन । पावले पावन

शिरडींत ॥८९॥ फुडें जातकूच साईंचें दर्शन । दीक्षितांचें विरगळ्ळें मन । दोळे दुकांनी गेले भरून । आयलें भरतें
खोशयेचें ॥९०॥ हांवेंय तुजी पळोवन वाट । फुडें शाम्याक धाडलो थेट । नगरांत तुजी घेवपाक भेट । सांगलें मागीर
स्पश्ट साईंनी तांकां ॥९१॥ शिरशिरले दीक्षित आंगापांगान । गळो सद्गतीत आयलो भरून । घाम फुटलो दरदरून ।
उरलिना शीममेर खोशयेक ॥९२॥ देह सुक्षीम कंपायमान । चित्तवृत्ती खोशयेंत मग्न । दोळे पावले 'अर्धोन्मीलन' ।
आनंदघन दाटलो ॥९३॥ आयज जाली धन्य जीण । म्हणीत धरले चरणांक वेंगावन । धन्य धन्य जालें मन । जाली
खोशी तांकां उपाट ॥९४॥ फुडें वर्साचीं वर्सां गेलीं । साईचरणीं निश्ठा जडली । साईची पूर्ण कृपा मेळयली ।
ओंपली सेवेक कूड आपली ॥९५॥ करपाक मेळची सेवा बरी । म्हणून यथासांग बांदली मठी । शिरडींतूच कांय
वर्सां रावतिका केली । वाडयली महती श्रीसाईची ॥९६॥ सारांश ताचो जो धरता 'काम' । खात्रेन ताका करता
निश्काम । साई निजभक्त विश्रामधाम । भक्तांक परम सूखदिणो ॥९७॥ चंद्राक चकोर असंख्यात । चकोरांक
एकूच 'नक्षत्रनाथ' । तशे तिका जरी अनेक पूत । आवय ती एकूच सगल्यांक ॥९८॥ दिनकराक 'कुमुदिनी अपार' ।
पूण कुमुदिनीक एकूच दिनकर । भक्तांक तुज्या ना 'पार' । पिता तूं गुरूवर एकलोच ॥९९॥ मेघांक आशेतात चातक
कितलेशेच । मेघ मात थंयच्यान चातकाक एकूच । ताचे भक्तूय असंख्य तशेच । जननी जनक तो एकूच ॥१००॥
शरण जे जे सद्भावान सहज । तांची तांची राखून लज । आवडीन स्वता पूर्ण करता 'काज' । पळयत आसता आयज
प्रत्यक्ष ॥१०१॥ जो जो जिवो प्राणी जगांत । मरण करतलें ताचो अंत । साई दीक्षितांक अभय दीत । "व्हरतलों

१. अर्दे उगडिल्ले. २. इत्सा. ३. चंद्र. ४. धर्वीं साळकां आशिल्लें तळें. ५. पलतड दाखोवपी. ६. कार्य.

तुका हांव विमानांतल्यान” ॥१०२॥ जे प्रमाण साई उतर दीत । तसोच जालो दीक्षितांचो अंत । मुखांत श्रीसाईंचे
गूण गायत । पळयलो हांवें प्रत्यक्ष दोळ्यांनी ॥१०३॥ आगगाडयेंत एका बांकाचेर । बशिल्ले आसतना आमी परस्पर ।
समर्थ साईंच्या गजालींनी चूर । बसले जशे अचकीत विमानांत ॥१०४॥ पळयात घेतली नकळत संद । मान म्हज्या
खांद्यार अलगद । जावन विमानांत आरूढ । गेले उडून दीक्षित ॥१०५॥ नासलो आळ ना पीळ । ना घरघर ना कळ ।
हांसतां उलयतां पळयतना सकल । थांबली हालचाल कुडीची ॥१०६॥ मनीस भुमिका अशी विसर्जली । निजरुपांत
निजज्योत मेळयली । विमानमार्गान स्वरुपांत स्थापली । ज्योतींत समरसली निजज्योत ॥१०७॥ साईचरणीं
लागतकूच ध्यान । गळ्ळो पूर्ण देहाभिमान । वृत्ती जाली समाधान । पूर्ण कृष्णार्पण देहाक ॥१०८॥ शके
अठराशें अठ्ठेचाळीस । ज्येष्ठ वद्य एकादशीक । दीक्षित पावले ब्रह्मपदाक । कर्मभुमी ही सोडून ॥१०९॥ म्हणात
तांचें हें देहावसान । वा तांकां आयलें विमान । जाले ते साईचरणीं विलीन । गजाल ही प्रमाण कोणाकूय ॥११०॥
अशा उपकाराक जावचें उत्तीर्ण । अशें भावी तो अभक्त पूर्ण । दृश्यदानान उतरायीपण । सपनांतूय घडना
जाणात ॥१११॥ चिंतामणी दिवक सोदतलो । आनीक चिंता वाडयतलो । तातूंत अचिंत्यदानियां जातलो ।
उतराई, हो बालनिर्णय सामको ॥११२॥ बरें कल्पतरूय दिशात । गुरूक नियाळूंक वशात । गुरू कुशळ
निर्विकल्पदानांत । उत्तीर्णताय जायत व्हय तातूंतल्यान ॥११३॥ आतां आनिकूय ह्या सगल्यां परस । गुरूक दिवपाक
सोदशात परीस । परीस लोखंडाचें भांगर सरस । करतलो, गुरू ब्रह्मरस पिवयतलो ॥११४॥ कामधेनू ओंपशात

१. मन, तल्लीन. २. अळंग. ३. बसून. ४. स्थापन केली. ५. भावना धरप. ६. इत्सा धरिल्लें दिवपी मणी. ७. गूढ चिंतेस्त.
८. भुरग्यांचो सिद्धांत. ९. श्रेष्ठ.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

गुरूक । उत्तीर्ण मानशात गुरू उपकाराक । वासना वाडयशात पर्तीनी अनेक । निश्काम निरायासदानी गुरू ॥११५॥
अखळ्या विश्वांतली संपत्त । दिवन, जे गुरूउपकार पावोवपाक सोदतात । अमायीक दात्याक जे प्रपंचीक ओंपतात ।
जाता तातूंत व्हय उत्तीर्णताय ॥११६॥ देह उंवाळचो म्हणल्यार गुरू वयल्यान । तोय फकत नाशवंत जाण । जीव
सोडटलों म्हणल्यार उंवाळून । जाल्यार तोय जाणात फट स्वता ॥११७॥ सद्गुरू सत्यवस्त दिवपी । ताका फट वस्त
जर ओंपली । उतराई कसो जायत दिवपी । गजाल ही अशक्य सामकी ॥११८॥ म्हणून अनन्यश्रद्धापूर्ण । घालून
दंडवत लोटांगण । मस्तक तेंकोवन वंदात सद्गुरूचरण । उपकार स्मरणपुर्वक ॥११९॥ अखंड गुरू उपकार स्मरण ।
हेंच शिष्याक भुशण । तातूंतल्यान जे जावपाक सोदतात उत्तीर्ण । मुकतात शिष्य ते निजसुखाक ॥१२०॥ कथा
इतली जातकूच आयकून । श्रोत्यांची वाडली आनीक तान । तळमळ, उमळशीक तांची पळोवन । कथा एक ल्हान
सांगतां ॥१२१॥ संतूय आपलें बंधुप्रेम । उकतायतात संवसान्यां प्रमाण । वा जागरूक लोकसंग्रहांत परम ।
आसतात हें वर्म दाखयतात ॥१२२॥ वा स्वता साईच आपूण । करपाक आपल्या भक्तांचें कल्याण । ते ते भुमिकेंत
स्वता नटून । दितात शिक्षण परमार्थाचें ॥१२३॥ ह्या अर्थाची ल्हानशी कथा । आदरान आयकात आतां । कळटली
तातूंतल्यान न सांगता सवरतां । निजखूण संतांची संतांक ॥१२४॥ एकदां देगेर न्हंयचे श्रीगोदावरी । नामनेच्या
राजमहेंद्री शारीं । आयली श्रीवासुदेवानंदांची स्वारी । उपनांव जाचें 'सरस्वती' ॥१२५॥ म्हान ते अंतर्ज्ञानी ।
कर्ममार्गाचे व्हडले अभिमानी । अखंड जांची कीर्त स्वर्धुनी । गाजताली संवसारभरांत ॥१२६॥ एकामेकां कडल्यान
खबर आयकून । पुंडलीकराव आनी हेर जमून । नांदेड शारांतल्या भाविकांनी मेळून । धरलो हेत दर्शनाचो ॥१२७॥

१. गुरून केल्ल्या उपकारांक. २. कसलीच इत्सा धरिनासपी. ३. शारांत. ४. किर्तीरूप गंगा. ५. नांदेडचे नामनेचे वकील.

श्रीसाईसच्चरीत ॥

आसूं, फुडें हे लोक गेले । राजमहेंद्री शारांत पावले । गोदा देगेर फांतोडेर जमले । दर्शना खातीर स्वामींच्या ॥१२८॥
नांदेडचे ते लोक समस्त । देंवले न्हावपाक गंगेंत । मुखांत स्तोत्रपाठ गायत । फांतोडेच्या त्या वेळार ॥१२९॥ थंयच
स्वाम्यांक आशिल्ले पळोवन । लोकांनी सद्भावान केलें नमन । सहज खबरो खुशालीचे प्रस्न । आयलो तेन्ना
विशय शिरडीचो ॥१३०॥ कानांत पडटकूच साईनाम । स्वाम्यांनी थंयच्यानूच केलो प्रणाम । म्हणलें हे भाव आमचे
निश्काम । प्रेम तांचें आमकां उपाट ॥१३१॥ थंयचें श्रीफळ एक घेवन । पुंडलीकरावांच्या हातांत दिवन । म्हणलें
दियात हें म्हज्या भावाक व्हरून । वतले तेन्ना शिरडीक ॥१३२॥ सांगात म्हजो नमस्कार । म्हणात आसची कृपा ह्या
दीनाचेर । दिवं नाकात पडपाक आमचो विसर । वाडचें प्रेम निरंतर ॥१३३॥ तुमी शिरडी वटेन । परत जेन्ना करतले
गमन । करात हें म्हज्या भावाक अर्पण । आदरान विसरनासतना ॥१३४॥ आमी स्वामी, करचें न्हय वंदन । अशें
जरी आमकां हें बंधन । पूण त्या नेमाचें उल्लंघन । प्रसंगार कल्याणकारक ॥१३५॥ म्हणून घेतना साईदर्शन । करूं
नाकात हे गजालीचें विस्मरण । साईचरणीं हें श्रीफळ अर्पण । करात विसरनासतना ॥१३६॥ आयकून तांचें वचन ।
पुंडलीकरावांनी धरले चरण । म्हणलें जशी स्वाम्यांची आज्ञा प्रमाण । हाडटां आचरणांत ती तशीच ॥१३७॥ करून
आज्ञा ती मान्य । हातूंत हांव स्वताक मानतां धन्य । स्वाम्यांक शरण वचून अनन्य । सरले भायर थंयच्यान
पुंडलीकराव ॥१३८॥ स्वामी जे बाबांक भाव म्हणीत । तें कितें आसलें व्हय फट । ‘यावज्जीवमग्निहोत्रं जुहुयात्’ ।
बाबा वागताले हे श्रुती प्रमाण ॥१३९॥ लोक जिका ‘धुनी’ म्हणीत । ती बाबांच्या फुड्यांत नित्य । आदूय आदेस
आसताली पेटत । आसलें हें एकवत बाबांचें ॥१४०॥ चित्तशुद्धींतल्यान प्रमाण । अग्नीहोत्र कर्म असलें साधन ।

ब्रह्मप्राप्ती खातीर करीत धारण । लोकसंग्रहकारण जें ॥१४१॥ श्रीवासुदेवानंद-सरस्वती । तेय संन्यासी तशेच व्रती । म्हणुनूच न्हय निरर्थक तांची ती उक्ती । भाव मानतात जे बाबांक ॥१४२॥ फुडें जावचे आदीं म्हयनो गजालीक । वांगडा घेवन चौगां इश्टांक । वचपाचो शिरडी दर्शनाक । आयलो योग पुंडलीकरावांक ॥१४३॥ घेतलें सामान फळफळावळ । यादीन घेतलें तें श्रीफळ । वचपाक भायर सरले सकल । खुशालभरीत मनान ॥१४४॥ फुडें मनमाडाक देंवतकर । कोपरगांवची गाडी सुटपाक ^१अवसर । आसा म्हणून गेले व्हाळाचेर । लागिल्ली तानूय भरपूर ॥१४५॥ भुकेपोटार फकत उदक । पियेल्यार भलायकेक मारक । म्हणून शेवाचें पाकीट एक । हाडलें कोणें तरी खावपाक ॥१४६॥ तोंडांत घालतकूच शेवाची चिमूट । शेव लागलो सामको तिखट । नाल्ला बगर शेव फुकट । जाली व्यर्थ सगली खटपट ॥१४७॥ तेन्ना एकल्यान म्हणलें सगल्यांक । सुचल्या युक्ती म्हाका एक । कातली जर खायत शेवा सांगाताक । पळयात मागीर रूच शेवाची ॥१४८॥ नाल्ल तर आसलोच तयार । फोडपाक कळाव कित्याक मागीर । फोडून खालो शेवा वांगडा पोटभर । पियेवन उदक ताचेर ते परतले ॥१४९॥ नाल्ल म्हणटां नाल्ल आयलो । कोणाचो तो ना विचारलो । भुकेन असो सांवार केलो । पडलो विसर त्या सगल्यांक ॥१५०॥ आसूं, फुडें गेले थळांत । बसून कोपरगांवचे गाडयेंत । वाटेक पुंडलीकरावांच्या मनांत । जालो उगडास नाल्लाचो ॥१५१॥ पळोवन शिरडी लागीं पाविल्ली । पुंडलीकरावांक तळमळ लागली । व्हड आमी चूक केली । खालें श्रीफळ वासुदेवानंदाचें ॥१५२॥ कळळें जेन्ना नाल्ल फुटलो । पुंडलीकरावांच्या काळजांत भंय दाटलो । आंगभर तांकां

१. वेळ.

घाम सुटलो । घडिल्लो गुन्यांव संतांचो ॥१५३॥ जालो तांकां भोव पश्चाताप । केलें आपणें केदें पाप । पडटले
माथ्यार स्वाम्यांचे श्राप । जालें व्यर्थ म्हजें उलोवप ॥१५४॥ श्रीफळाची अशी गत । जाल्ली पळोवन व्हड फसगत ।
पुंडलीकरावांचें चित्त । जालें तटस्थ विस्मयान ॥१५५॥ आतां बाबांक कितें दिवचें । कशे तांकां समजावचे । कशें
तांकां तोंड दाखोवचें । श्रीफळ वगडावन बशिल्ले ॥१५६॥ जावपाचें जें साईचरणीं समर्पण । फराळ ताचो जाल्लो
पळोवन । पुंडलीकरावान खिन्न जावन । म्हणलें हो अपमान संतांचो ॥१५७॥ आतां बाबा मागतले नाल्ल । शर्मी
आमी जातले सकल । कारण मनमाडाक ताचो फराळ । केलो हो गोंदळ 'सर्वातरी ॥१५८॥ नाल्ल हाडलोना आयज ।
खरें सांगतले जाल्यारूय लज । फट सांगुनूय भागचें नासलें 'काज । साईम्हाराज सर्वसाक्षी ॥१५९॥ आसूं, साईचें
घेवन दर्शन । मंडळी जाली सूखसंपन्न । खोसयेन दोळे आयले भरून । प्रसन्नवदन ते सगले ॥१६०॥ आतां आमी
रातदीस । धाडटात बिनतारेचे संदेश । झेत हाचो मारतात खास । अभिमानवश जावन ॥१६१॥ केंद्र ते खातीर बांदचें
पडटा । पयसोय बरोच मोडचो पडटा । संतांक हांची गरज नासता । धाडटात ते संदेश मनांतल्यानूच ॥१६२॥
स्वाम्यांनी पुंडलीकरावांक । नाल्ल सांगिल्लो दिवपाक । तेन्नाच धाडिल्लो बाबांक । संदेश हो बिनतारी ॥१६३॥
पुंडलीकराव घेतना दर्शन । साईबाबांनी आपूण जावन । म्हणलें “म्हजी वस्त यो घेवन । दिल्ली ती म्हज्या
भावान” ॥१६४॥ मागीर खिन्न पुंडलीकरावान । धरून श्रीसाईचे चरण । म्हणलें माफी बगर ना तारण । म्हाका,
सांगूं कितें हांव आनीक ॥१६५॥ नाल्लाची म्हाका याद आसली । पूण भूक खर लागिल्ली इतली । व्हाळार जेन्ना

१. सगल्यांच्या अंतरांत. २. कारण.

गेली इश्ट मंडळी । पडलो विसर सगल्यांक ॥१६६॥ थंय शेवाचो करतना फराळ । फोडून घालो तातूंत तोच नाल्ल ।
म्हणून हाडटां दुसरें श्रीफळ । स्विकारात तें निश्चळ मनान ॥१६७॥ अशें म्हणून लागतकर उठपाक । पुंडलीकराव
फळ हाडपाक । साईम्हाराजांनी धरून हाताक । ताका निवारतना पळयलो ॥१६८॥ अज्ञानान घडलो विस्वासघात ।
कृपाळू तुमी घेयात पदरांत । माफ करात म्हाका कृपावंत । असो हांव नितांत अपराधी ॥१६९॥ स्वाम्यां सारको
साधू सज्जन । उपेक्षून हांवें तांचें वचन । करचें जें तुमकां फळ अर्पण । आमी तें उडयलें खावन ॥१७०॥ हो संतांचो
अतिक्रम । कितलो हांव गुन्यांवकारी परम । आसा व्हय ह्या पापाक उपरम । जालों कसो इतलों बेशरम ॥१७१॥
तेन्ना ती आयकून जाल्ली मात । हांसून उलयले श्रीसाईनाथ । “घेतिल्लो कित्याक नाल्ल हातांत । दवरपाक जर
वेवस्थीत जायनासलो ॥१७२॥ तुमी म्हजी वस्त म्हजे कडेन । दितले अशें समजून खात्रेन । तुमच्या उतरांचेर म्हज्या
भावान । विस्वास भोव दवरलो ॥१७३॥ ताचो कित्याक जावचो परिणाम । हेच व्हय तुमी विस्वासधाम । पूर्ण
जालेंना म्हज्या भावाचें काम । अशेंच व्हय हें काम तुमचें?” ॥१७४॥ म्हणलें “त्या फळाची योग्यताय । येवची ना
दिल्यार हेर कितलेंय । घडपाचें तें घडून गेलेंय । आतां व्यर्थ चिंता कित्याक ॥१७५॥ स्वाम्यांनी तुका दिल्लो नाल्ल ।
तोय म्हजोच संकल्प केवळ । तातूंतल्यानूच फुटलें तें श्रीफळ । अभिमान ओगीच धरता कित्याक ॥१७६॥
अहंकाराची धरणी बुद्दी । तातूंत स्वताक मानशी अपराधी । इतलें निरहंकर्तृत्व सार्धीं । चुकतली सगली
उपाधी ॥१७७॥ पुण्याचोच कित्याक अभिमान । पापाकूय कित्याक दिना मान । प्रताप दोगांयचो एकसमान ।

१. हेत.

म्हणून सोडचो तुवें अभिमान ॥१७८॥ तुका म्हजी घडची भेट । अशें आयलें म्हज्या मनांत । तेन्नाच नाल्ल तुज्या हातांत । पडलो ही त्रिसत्य गजाल ॥१७९॥ तुमी सगलीं म्हजींच भुरगीं । म्हणून फळ हें लागलें तुमच्या मुखीं । तेंच ओंपलें म्हाका तुमी । समजात तें म्हाका पावलें” ॥१८०॥ अशी जेन्ना घाली समजूत । तेन्नाच पुंडलीकरावांचें चित्त । साईच्या उतरांनी विरमत । गेली चिंता विरगळून दुख्खाची ॥१८१॥ नाल्ल गेलो जालें निमीत । उपदेशान निवळ्ळें उद्विग्न चित्त । तरीय तें सगलें अहंकार विलसीत । अभिमान निर्मुक्त निर्दोश ॥१८२॥ इतलोच हे कथेचो सार । मनांत जितलो जितलो निरहंकार । परमार्थांत तितलो मेळटा अधिकार । जातलो भंवपार सहज ॥१८३॥ आतां तिसऱ्या भक्ताचो अभिनव । आयकात गोड अणभव । दिसतलें बाबांचें अतूल वैभव । सामर्थ्य गौरव एकासारकीं ॥१८४॥ वांट्रें नांवाच्या म्हालांत । उत्तरेक शेजारा वांट्रें शारांत । सांताकूज ह्या नगरांत । रावताले ‘धुरंधर’ हरिभक्त ॥१८५॥ सगले भाव संतप्रेमी । निश्ठा जांची दृढ श्रीरामीं । अनन्य श्रद्धा श्रीरामनामीं । आवडनासली नस्ती उठाठेव ॥१८६॥ सादी संतांची संवसारपद्दत । तशीच भुरग्यांवाळांची रावपाची रीत । स्त्रीवर्गूय निर्दोश आचरणांत । ऋणी चक्रपाणी तांचो तातूंतल्यान ॥१८७॥ बाळाराम तांचे मदले एक । विठ्ठलभक्त पुण्यश्लोक । राजदरबारांत तांचो लोकीक । आवडटाले ते सगल्यांक ॥१८८॥ तारीख एकुणीस फेब्रुवारीक । वर्स अठराशें अठ्ठ्यात्तरांत । एका रामभक्ताच्या पोटांत । जल्मलें हें महारत्न ॥१८९॥ अलंकार पाठारे प्रभू ज्ञातींत । नामनेच्या घरंदाज घराण्यांत । वर्स अठराशें अठ्ठ्यात्तरांत । आयले जल्माक हे मुंबयंत ॥१९०॥ अस्तमी विद्या पारंगत । वकील पदवी मेळयत । व्हड तज्ज्ञ तत्वज्ञानांत । विद्वान नामनेक सगल्याक ॥१९१॥ पांडुरंगीं अतिप्रेम । परमार्थाची आवड परम । बापायचें आराध्य

दैवत राम । पुताचें निजधाम श्रीविठ्ठल ॥१९२॥ सगले भाव पदवीधर । वृत्ती सदांच धर्मपर । शुद्ध बिजाचे शुद्ध संस्कार । बाळारामाचेर अपूर्व ॥१९३॥ कोटीक्रमाची मनभुलयणी मांडणी । सरळ शुद्ध विचारसरणी । कुशाग्र बुद्धी सदाचरणी । गूण हे तांचे अनुकरणीय ॥१९४॥ समाजसेवा केली नितांत । स्वता बरयलो समाजवृत्तांत । सोंपतना हें स्विकारिल्लें एकवत । सरले भायर सोदांत परमार्थाच्या ॥१९५॥ तातुंतूय आक्रमून बरोच प्रांत । भगवद्गीता, ज्ञानेश्वरी हे ग्रंथ । वाचून मेळयलें प्राविण्य तातूंत । पावले अध्यात्मविशयांत नामनेक ॥१९६॥ ते साईचे परम भक्त । वर्स एकुणीसशें पंचविसांत । ब्रह्मीभूत ल्हान पिरायेंत । आयकात तांचें चरित्र ल्हानशें ॥१९७॥ तारीख णव, जून म्हयन्यांत । वर्स एकुणीसशें पंचविसांत । इहलोकाचो प्रवास सोंपयत । जाले विठ्ठलीं ते विलीन ॥१९८॥ एप्रील एकुणीसशें बाराक । पळोवन दीस बरोसो एक । साईदरबारांत संतदर्शनाक । भाव धुरंधरा योग आयलो ॥१९९॥ शिरडीक बाबुलजी ज्येश्ठ भाव । घेवन वांगडा वामनराव । परतले धादोस जावन जीव । स म्हयन्यां आदींच घेवन दर्शन ॥२००॥ तांच्या त्या गोड अणभवाक । स्वताय सगले घेवपाक इत्सूक । अभिनव दर्शनलाभ जोडपाक । बाळाराम आनी हेर गेले तेन्ना ॥२०१॥ ते येवपाचे आदींच पळयात । “आयज म्हज्या दरबारांत । अनेक लोक येवपाचे आसात” । उलयले बाबा सगल्यां हुजरां ॥२०२॥ अशीं प्रेमाचीं उतरां आयकून । धुरंधर भाव भरले अजापान । शिरडीचें येवप नकळो आसले कोण । तरीय कळळी कशी खबर ही बाबांक ॥२०३॥ फुडें साईक पळोवन नदरेन । घेतलें घालून चरणांचेर धांवून । हळू हळू मागीर गजाली जावन । सूखसंतुष्टी सगल्यांक ॥२०४॥

१. बरें वागप. २. हेरांनी घेवपा सारके. ३. ब्रह्मा कडेन एकरूप जाल्लो मृत संन्याशी.

तशेंच पळोवन मंडळी आयिल्ली । बाबां मुखांतल्यान उतरां आयलीं । “पळयात हीं दरबाराचीं मनशां आयलीं । सांगिल्लीं हांवें तीं येतलीं म्हूण” ॥२०५॥ आनीक मुखार उतरां बाबांचीं । आयकात तीं जशाक तशीं । “तुमची आमची साठ पिळग्यांची । वळख आदली वळखात” ॥२०६॥ बाळाराम आनी हेर भावीक जन । सगलेच ते विनयसंपन्न । उबे फुड्यांत हात जोडून । रावले श्रीचरण पळयत ॥२०७॥ जातकूच श्रीसाईचें दर्शन । बाळाराम आनी हेरांक मनांतल्यान । आयिल्ल्याचें परम समाधान । दिसली ताची धादोसकाय ॥२०८॥ आयले दोळे भरून । आयलो गळो दाटून । फुल्लो कांटो आंगा वयल्यान । आयले दाटून अष्टभाव ॥२०९॥ पळोवन बाळारामाची अवस्था । खोस साईनाथांच्या चित्ता । सांगपाक लागले त्या समस्तां । उपदेशवार्ता प्रेमाच्यो ॥२१०॥ “शुक्लपक्षाचे कले वरी । जो म्हजी भक्ती पुजा करी । धन्य जाणें मनोधर्म म्हजेसरीं । विकलो स्वताचो पुरायेन ॥२११॥ वृढ विस्वास धरून मनांत । आरंभ करता जो निजगुरू भजनांत । ईश्वर ताच्या सर्वस्वी उपकारांत । पळयना कोणूच ताका वांकडे नदरेन ॥२१२॥ फुकट घालयनासतना खीणभर । हरिगुरू भजनांत जो तत्पर । ताका ते दितले सूर्ख जीणभर । भवसागरा पलतडी देंवयतले” ॥२१३॥ आयकून अशें वचन । दोळ्यांत खोशयेचीं दुकां भरून । मन जालें सुप्रसन्न । अंतस्कर्ण सद्गतीत ॥२१४॥ साईवाक्य-फुलांच्यो माळा । सगल्यांनी वंदून घाल्यो गळा । तातूंत मेळ्ळी खुशाली सकळां । उमाळो सगल्यांक भक्तीचो ॥२१५॥ आसूं, फुडें ते वाड्यांत आयले । जेवणा उपरांत थोडे विसावले । तिसऱ्या आदेसाक परत गेले । घालें लोटांगण बाबां मुखार ॥२१६॥ बाळाराम नमळायेन ।

१. गळ्यांत. २. सुसेग घेतलो.

करपाक लागले १ चरणसंवाहन । बाबांनी चिलीम फुडें करून । सांगली ओडपाक खुणेन ॥२१७॥ मागीर ती चिलीम
प्रसाद म्हणून । संवय नासतना कष्टांनी ओडून । परत बाबांच्या हातांत दिवन । केलें अभिवंदन सद्भावान ॥२१८॥
बाळारामांक भाग्याचो १ दिन । मेळ्ळो पळयात तेन्नाच्यान । तांचें दम्याचें दुयेंस वचून । पावले पूर्ण
समाधान ॥२१९॥ दमो न्हय एक-दोन दिसांचो । रोग पूर्ण स वर्सांचो । कानांत मंत्र सांगचो जसो । चिलमीचो
तसो तो प्रभाव ॥२२०॥ झुरको एक चिलमीचो मारून । परत दिली आदरान नमस्कारून । दमो जो गेलो तेन्नाच्यान ।
अतप्पर आयलोना परत ॥२२१॥ मात मदीं एकदां कशी तरी । बाळारामांक खोंकली आयली । मनां सगल्यांचीं
अजापलीं । कळ्ळेंना कारण कोणाकूच ॥२२२॥ उपरांत चवकशी करतकूच । बाबांनी निजदेह दिसा त्याच ।
दवरलो ती ताचीच । दाखयली खूण भक्तांक ॥२२३॥ बाळारामांक खोंकली ज्या दिसा । बाबांनी देह त्याच दिसा ।
धरतरेक ओंपिल्लो आसा । दाखयली खूण तांणी ताचीच ॥२२४॥ तेन्नाच्यान आनीक केन्नाच । आयलिना
खोंकली परत । हें चिलमीच्या माध्यमांतल्यानूच । दाखयलें तांणी सगल्यांक ॥२२५॥ आसूं, तो दीस बिरेस्ताराचो ।
तातुंतूच चावडी-मिरवणुकीचो । तातूंतल्यान दुपेटीन खोसयेचो । जालो तांकां अविस्मरणीय ॥२२६॥ बाबां मुखार
आंगणांत । ताळ पखवाजाच्या गजरांत । रंगताले भजनरंगांत । आठां पसून णवां मेरेन ॥२२७॥ एके वटेन अभंग
म्हणीत । दुसरे वटेन पालखी सजयत । पालखी तयार जाले उपरांत । बाबा वताले चावडेक ॥२२८॥ आदीं
सात्तिसाव्या अध्यायांत । चावडेची नवलाय पळयात । सांगल्या सविस्तारीत । परत सांगप जातलें हांगा ॥२२९॥

१. पांय चेपप. २. दीस.

एक रात मशिदींत । दुसरी काडटाले चावडेंत । असो बाबांचो नेम हो नित्य । चल्लो निरंतर देहावसना मेरेन ॥२३०॥
पळोवपाक चावडेचो सुवाळो । बाळारामाक उल्लास व्हडलो । ते खातीर चावडी चुकयनासलो । धुरंधर मेळान
पावतालो ॥२३१॥ शिरडीचे समस्त लोक । घेवन बाबांक सांगाताक । लागले चावडेर वचपाक । करीत जयजयकार
खोशयेन ॥२३२॥ घाली जाचेर जरीची चादर । सजयले सोबीत अळंकार । नांवूय जाचें श्यामसुंदर । करतालो
थयकार मुखार ॥२३३॥ शिंगां कर्णे तुताऱ्यो वाजयत । त्या सजयिल्ल्या श्यामकर्णा सयत । चलताले पालखे
वांगडा साई मिरयत । भक्त धरीत तरंग तांकां ॥२३४॥ बावटे पताका घेताले हातांत । तरंग धरून श्रीच्या सांगातांत ।
चंवऱ्यो मोरकुचो उबयत । धरताले दिवट्यो चारूय वटयां ॥२३५॥ वांगडा पखवाज सुस्वर । टाळ घोळ अशीं
वाद्यां मधूर । भजन करीत भक्त अपार । चलताले दोनांय अर्दानी ॥२३६॥ आसूं, अशी ती रम्य मिरवणूक ।
पावताली जेन्ना चावडे सन्मूख । बाबा उत्तरे वटेन करून मूख । करताले विधीपुर्वक खुणो हातांच्यो ॥२३७॥ उजवे
वटेन बाबांचो भगत । चलतालो पदर बाबांचो सावरीत । दावे वटेन तात्या पाटील हातांत । धरून चलताले
कंदील ॥२३८॥ आदींच बाबांचें मूख पीतवर्ण । तातूंत दिव्यांच्या बी तेजाचें मिश्रण । तांबें मिश्रीत हळडुवें सुवर्ण । तशें
मूख सोबतालें अरूणप्रभा ॥२३९॥ धन्य तेन्नाचें पवित्र दर्शन । उत्तरे वटेन एकाग्र मन । उजवो हात वयर उबारून ।
दिसतालें कोणाक तरी आपयतात ॥२४०॥ थंयच्यान मागीर व्हरून चावडेंत । बाबांक सन्मानान बसयत । दिव्य
अलंकारवस्त्रां ओंपीत । सारयताले चंदन आंगाक ॥२४१॥ केन्ना मुकुटांत खोयताले कलगीतुरो । केन्ना भांगराचो

१. झूल. २. श्यामकर्ण घोडो. ३. मुखार. ४. हळडी रंगाचें. ५. एक अळंकार.

श्रीसाईसच्चरीत॥

पापांच्यो ॥१०॥ जल्ममरणाची १यातायात । चुकोवपाचें जे येवजितात । तांणी जावचें गुरूपद आसक्त । जोडची अखंड स्मरण भक्ती ॥११॥ गुन्यांव मिथ्या ज्ञानाचें कारण । आत्मरुपी २अननुसंधान । जातूंतल्यान उद्भवता जल्म मरण । निदान जें सकल अर्थान ॥१२॥ मोह म्हणल्यार फटीचें ज्ञान । अनात्मठायीं आत्म अभिमान । तेंच मरण पंडितजन । मानतात श्रेश्ठ लक्षण ॥१३॥ साईकथासागर मंथन । करतकूच साईकथा कथन । गोडी जांची नित्य नुतन । चुकतलें अधापतन श्रोत्यांचें ॥१४॥ साईचें गुणमय ३स्थाळस्वरूप । ताचें करतकूच ध्यान अमूप । प्रगट्टलें सुक्षीम आत्मस्वरूप । जावन लोप सगुणाचो ॥१५॥ जाले बगर सगुणरुपांत प्रवेश । कळना आत्म ज्योतीश । परब्रह्म जें ४निर्विशेष । ५दुर्बोध संपूर्ण जाणपाक ॥१६॥ जांणी पावलां आपलीं दाखोवन । निजभक्त भाविकांक बळयां प्रेमान । देहांत आसतनाच ६विदेही करून । लायले अळंग परमार्थाक ॥१७॥ सागराक दितकूच आलिंगन । न्हंय विसरता न्हंयपण । तसो भक्त येतकूच शरण । सोंपयता दुजेपण भक्ताचें ॥१८॥ दोन दिवे एक जातात । एकामेकांक वेंगायतात । द्वैतस्थिती तत्काळ सोडटात । जातात एकरूप एकत्वान ॥१९॥ कापूर आपल्या वासा बगर । सूर्य आपल्या तेजा बगर । भांगर आपल्या रंगा बगर । रावत व्हय वेगळे केन्ना तरी ॥२०॥ जशी न्हंय दर्यांत रिगतांच । जाता सर्वस्वीं दर्याचीच । वा मीठ दर्यांत भरसतकूच । जाता तत्काळ दर्याचेंच ॥२१॥ तशेंच साईचरणीं येतकूच शरण । भक्तां मदीं उरना परकेपण । भक्त जातात एकसमान । सोडून हांवपण स्वताचें ॥२२॥ जागेपणीं सपनांत वा खर न्हिदेंत । तिगांय मदले खंयचेय स्थितींत । जाली जाल्यार वृत्ती साईमय संपूर्णता । संवसार निवृत्ती कसली दुसरी ॥२३॥ आसूं आतां घालून लोटांगण । हेंच मागतां चरणां कडेन । तुजे बगर दिवं नाका हेर कडेन । वचूंक हे इत्शेक एकसरीं ॥२४॥

१. खेपो. २. अनिश्चय. ३. स्थाळ म्हणल्यार हांडो (स्थूल आयदन). ४. पूर्ण श्रेश्ठताय. ५. समजुपाक कठीण. ६. देहअभिमान सोंपिल्ले.

७११

ब्रह्म आदी चोंम्या पर्यंत । १ घटमठीं सबाह्य आकाशवत । परिपूर्ण जो सकल भुतांत । नकळो जो वांकडेपण इल्लें
पसून ॥२५॥ सकल भक्त जाका समसमान । जो नकळो मान अवमान । प्रीय अप्रीय नकळो जाचें मन । जाका ना
विशमपण कुसकूटभर ॥२६॥ शरण वचुया त्या साईसमर्था । जो निजस्मरणान दिता सर्वार्था । ताचे चरणीं अखंड
माथा । दवरून जावया आमी कृतार्थ ॥२७॥ आतां श्रोते सज्जन भक्तप्रवर । सगल्यांक म्हजो नमस्कार । तुमी व्हड
मित्राचार । मागतां नमळायेन पूर्ण तें आयकात ॥२८॥ म्हयन्यांचे म्हयने वेळ काडून । कथा आयकल्यो ज्यो आतां
मेरेन । त्यो जाच्यो, ताचो विसर । दिवं नाका खीणभर पडपाक ॥२९॥ तुमी जितले सप्रेम चित्ता । आयकतात ह्यो
साईंच्यो कथा । तितलो हांव जो हांगाचो वक्ता । ताका खोस दिता श्रीसाई ॥३०॥ तशेंच श्रोत्यांचें जर नासत ध्यान ।
वक्तो केन्नाच ना सुप्रसन्न । एकामेकांचे प्रसन्नताये वीण । फुकट श्रम आयकल्ल्याचे ॥३१॥ परम कुस्तार हो
भवसागर । उसळटात मोहाचीं ल्हारां अनिवार । आदळटात अविचारांचे देगेचेर । कोसळटात म्हारूख धिराचे ॥३२॥
अहंकाराचो वारो व्हांवता । तातूंतल्यान दर्या हो उचांबळटा । राग दुस्वास असल्या महामानग्यांक मेळटा । थारो
थंयसर भंया विरयत ॥३३॥ 'हांव म्हजें' हें मगर । वान्सा विकल्पाचे भोंवरे अपार । निंदा दुस्वास असले तिरस्कार ।
असंख्य जलचर रावतात तळाक ॥३४॥ असो जरी हो दर्या भयंकर । अगस्तिरुपान पियेता गुरूवर । तांचे जे चरण
रजकिंकर । भिरांत तांची ना तांकां इल्लीय ॥३५॥ म्हणून साई समर्थ सद्गुरू । जावन भवसागराचें तारूं । आमी
जे फकत कासधरू । त्यां सगल्यांक पावय पलतडी ॥३६॥ महाकठीण हो भवार्णव । करात साईचरणांची नाव ।
दाखयतले भंया विरयत पलतड थाव । पळयात नवलाव निश्ठेचो ॥३७॥ रावतकूच ह्या अशा एकवतान । जाणवना
संवसारदुख खरसाण । लाभ ना आनीक हाचे वीण । सेव्य समर्थताय ती हीच ॥३८॥ साईचरणीं अनंत भक्ती ।

१. शरिरूर्पी मठ. २. मानगें. ३. देह अभिमान. ४. सेवक. ५. संगत. ६. संवसारदर्या. ७. व्हडें.

श्रीसाईसच्चरीत ७२२

दोळ्यांत एकठावची साईमुर्ती । साईच दिसचो सर्वाभुर्ती । अशी ही स्थिती येवची भक्तांक ॥३९॥ जावन स्वच्छंदवर्ती ।
आदल्या जल्मांत पावलों च्युती । आतां तरी मेळची सद्गती । संगनिर्मुक्ती ह्या अर्थी ॥४०॥ फाटल्यान आसतना
श्रीसमर्थ । कोणूच लावपाक शकना हात । अशा निर्धारान जे निर्धास्त । धन्य ते भक्त श्रीसाईचे ॥४१॥ आसूं, आतां
दिसता मनाक । धरून बाबांच्या चरणांक । करची तांकां प्रार्थना एक । सकल भक्तां खातीर ॥४२॥ ग्रंथ हो सगल्यांच्या
घरांत । आसचो नित्य पाठांतरांत । नेमान प्रेमान पारायण जे करतात । संकश्टां तांचीं पयस करात ॥४३॥ जावन पूर्ण
शुचिर्भूत । प्रेम आनी श्रद्धायुक्त । वाचतलो जो हो सात दिसांत । अनिश्टां शांत जातलीं तांचीं ॥४४॥ तो हो
अध्यात्म धाग्यान विणिल्लो । कृष्णब्रह्मकथानीय भरलो । ब्रह्मात्मैक रसना तरतरलो । अपूर्व उधळ्ळो अद्वैतांत ॥४५॥
ह्या नाथकाव्य नंदनवनांत । बत्तीस खणांच्या वृंदावनांत । ह्या गोड मनोहर सुदुग्धानी । रमतात ज्ञानी
अज्ञानी ॥४६॥ करतकूच हें सच्चरीत श्रवण । वा नेमान पारायण । करतले श्रीसाईचे चरण । संकश्ट निवारण
रोखडेंच ॥४७॥ धन इत्सुप्याक मेळटलें धन । शुद्ध वेव्हारांत येस पूर्ण । फळ येतलें निश्टे प्रमाण । येना अणभव
भक्ती बगर ॥४८॥ आदरान करतकूच ग्रंथवाचन । साईसमर्थ सुप्रसन्न । करता अज्ञान दारिद्र्य विच्छिन्न । दितात
ज्ञान धन संपन्नताय ॥४९॥ ग्रंथरचनेचो साईसंकेत । तशेंच तांचें गुप्त मनोगत । जातलो जो तांचो चरण अनुरक्त ।
धन्य जिवीत त्या भक्ताचें ॥५०॥ चित्त करून एकाग्र शांत । नेमनिश्टेन हें सच्चरीत । वाच्यो एक तरी अध्याय नित्य ।
जातले अमीत सूखदायी ॥५१॥ जाच्या मनांत स्वहीत विचार । तांणी हो ग्रंथ वाच्यो खरोखर । जल्मोजल्मी साईचे
उपकार । खुशालभरीत स्मरण जातलें ॥५२॥ गुरुपुनव गोकुळअश्टम । पुण्यतीथ रामनम । ह्या साईच्या उत्सवांचो

१. उतरती कळा. २. सदाचरणी. ३. +१८ व्या अध्यायांत अखेरेक दिल्या ती टीप वाचची. ३. 'सुदुग्धानी' आसूंक जाय अशें दिसता. ५. काबार.

धरून नेम । वाच्चो ग्रंथ आपल्या घरांत ॥५३॥ जसो जसो संग चित्तीं । तशी तशी जल्मप्राप्ती । अखेरेक मती तशी गती । आसा हाका शास्त्र मान्यताय ॥५४॥ भक्तांचो आदार श्रीसाई । तांचे वीण संकश्टां पडनात ठायीं । लेकरा विशीं कळवळटा माई । तातूंत कसली ती नवलाय ॥५५॥ कितली वर्णू कथा हाचे सारकी । उतरांच जंय पावतात उपरती । दिसता रावचें मौनवृत्तीं । योग्य तुस्त ती हीच ॥५६॥ तरीय खर मोक्षाची आस बाळगून । शूभ कामांच सदां करून । नववीध भक्तीचें सेवन । केल्यार अंतस्कर्ण जातलें शुद्ध ॥५७॥ हें ना सदगुरू प्रसादा वीण । तांचे बगर ना परत्वज्ञान । 'ब्रह्मैवाहं' नित्य स्मरण । जाता तो गुरुनिश्ठाप्रवण ॥५८॥ संबंद जसो पिता पुत्र । गुरू हें उपनांव नाममात्र । पिता करता इहसुखाक पात्र । गुरू इहामुत्र-सूखदाता ॥५९॥ पिता दितलो क्षणीक वित्त । गुरू ओंपतलो क्षयातीत । अविनाशवस्तू करतले प्रतीत । समक्ष दितले हातांत ॥६०॥ माता णव म्हयने पोटांत धरता । जल्म दिवन भायर घालता । पूण गुरूमाता भायलें भितर घालता । तिची रीत अशी आगळी ॥६१॥ अखेरेक 'गुरू गुरू' स्मरण करतां । शिष्याक दुबावा विरयत मेळटली 'सायुज्यता । मागीर तो स्वता गुरून हाणितां । पूर्णब्रह्मताय मेळटली ॥६२॥ गुरू हाताचो आघात । करतलो जल्ममरण-निप्पात । गुरू खातीर देहाचो अंत । कोण मागीर भाग्यवंत हाचे सारको ॥६३॥ तोमर परशू सुळे खड्ग । घेवचे पडटले हातांत । मेळटली शुद्धी पडटकूच आघात । दिसतली मागीर मुर्ती सदगुरूची ॥६४॥ कितलेंय करात देहाचें जतन । केन्ना तरी जातलेंच पतन । मागीर ताचें गुरूहातान हनन । पुनर्जननहारक ॥६५॥ घालात मरसर मार । घालयात म्हजो पूर्ण अहंकार । असो म्हाका कठीण दियात मार ।

१. मूर्त. २. नाश जायनात. ३. वैराग्य. ४. श्रवण, किर्तन, विष्णुस्मरण, चरणसेवन, अर्चन, वंदन, दास्य, सख्य, आत्मनिवेदन.
५. जिवाचें ईश्वरा कडेन तादात्म्य. ६. एक लोखणी शस्त्र.

श्रीसाईसच्चरीत॥

जातूंतल्यान येवचो ना पुनर्जल्म ॥६६॥ जाळात म्हजें कर्म अकर्म । निवारात म्हजे धर्म अधर्म । जातूंत म्हाका मेळटलें सूख परम । असो मोह भ्रम तोडचो ॥६७॥ घालयात म्हजे संकल्प विकल्प । करात म्हाका निर्विकल्प । पुण्यूय नाका, आनी नाका पाप । नाका हो उपद्रव्याप जल्माचो ॥६८॥ वतकूच शरण रिगपाक । तेन्ना तूं उबो चारूय दिशांक । उदेंतेक अस्तंतेक उत्तरेक दक्षीणेक । धरतरेर आकाशांत पाताळांत ॥६९॥ सगले कडेन तुजो वास । तरी म्हज्यांतूय तुजोच निवास । इतलेंच न्हय तर 'हांव-तूं' हो भेदभास । मानतना कश्ट म्हाका जातात ॥७०॥ म्हणून हेमाड अनन्य शरण । धरता दृढ सद्गुरूचे चरण । चुकतलें पुनर्जल्ममरण । अशें मेळयता निजउद्धारण ॥७१॥ ही ल्हान व्हय कृती अघटीत । भक्त उद्धारपाक असंख्यात । निर्माण केलें हें आपलें चरीत । करून निमीत हेमाडाक ॥७२॥ हें श्रीसाईसमर्थचरीत । जावचें म्हज्या हातांतल्यान अघटीत । नाजाल्यार साईकृपे विरयत । अशक्य म्हाका हें पामराक ॥७३॥ नासलो चड दिसांचो सहवास । ना संतांक वळखुपाचो अभ्यास । आंगांत ना सोद, नदरेचें धाडस । पळोवणें अविस्वासपुर्वक ॥७४॥ केलिना केन्ना अनन्य उपासना । बसलोंना केन्ना खीणभर भजना । अशा हातांनी चरीत लेखना । करून दाखयलें लोकांक ॥७५॥ साध्य करूंक निजवचन अर्थ । साईच याद करून दितात हो ग्रंथ । पूर्ण करून घेता निजकार्य अर्थ । हेमाड हो फकत नांवाक ॥७६॥ मूस कितें उखलतलो मेरू दोंगर । टिटवेन आटोवचो म्हासागर । पूण आसल्यार सद्गुरूचो आदार । घडयता करणी अद्भूत ॥७७॥ आसूं, आतां श्रोतेजन । करता तुमकां अभिवंदन । जालो हो ग्रंथ संपूर्ण । साईसमर्पण श्रीसाईचो ॥७८॥ श्रोत्यांनो तुमकां ल्हानां व्हडांक । एकठांय लोटांगण म्हजें सगल्यांक । तुमच्याच धर्मान हें कथासत्र । साईचरित्र सोंपयलें ॥७९॥ हांव

१. राबितो. २. सांगात.

१. ना करून. २. बळिष्ट. ३. चमत्कार. ४. ग्रंथकार अण्णासाहेब दाभोलकर.

उद्धारतलीं कशे रितीं । संतकेसरी सेवे वीण ॥११॥ दिसतालें आयलें जावये हेमाडजिवा । करताले चिटोऱ्यांचो
मेळावा । तांचे कडल्यान करून घेताले सेवा । हेत श्रेश्ठ हो आसुये ॥१२॥ निमाण्या अध्यायाची तीच रीत ।
बरयिल्लो आसुंये चिटोऱ्यांत । सोदली खूब तरीय तातूंत । मेळ्ळिना अवतरणिका अखेरे मेरेन ॥१३॥ गजाननराव
आनी हेरांक गजाल सांगली । बाबासाहेबांकूय जाणीव दिली । त्या सगल्यांची चर्चा जाली । निर्णय जालो
अवतरणिका घडोवपाचो ॥१४॥ बाबासाहेबांनी मुजत घाली । श्रीसाईलिलेंत प्रसिद्ध केली । मुजतीची मुजत सोंपून
गेली । तरीय घडना अवतरणिका ॥१५॥ हेमाड गोविंद सद्गुणखाणी । तांच्या मुखांतल्यान वेदान्त भरताले पाणी ।
ग्रंथांत प्रगट्टाली प्रसादवाणी । अद्भूत करणी गुरूकृपेची ॥१६॥ सद्गुरू साईभक्त अनंत । तातूंत कविरत्न
हेमाडपंत । तांचे सारको आसत जो प्रज्ञावंत । तोच श्रेश्ठ मनीस ती करतलो ॥१७॥ खंयसरूच अवतरणिका मेळना ।
खिन्नपण आयलें म्हज्या मना । केली दत्तगुरूंची प्रार्थना । दयेचें मागणें मागलें तांचे कडेन ॥१८॥ हांव पामर
बुद्दीमंद । नात विचार, विद्यागंध । कसो जातलो म्हज्यान ओवीप्रबंध । कवित्वअंध हांव मूळचोच ॥१९॥ पूण
हाका आसा आदार एक । योग्य दिसलें जर सद्गुरूक । मेरू उखलूंक लायतात मुसाक । अधिकार व्हड तांचो ॥२०॥
परत प्रार्थना करतकूच महादेवाक । कृपा आयली साईनारायणाक । दिली उर्बा म्हजे मतीक । अवतरणिका
बरोवपाक सत्वर ॥२१॥ शक्त नासली कवित्व करपाक । म्हजे बुद्दीची जाणीव गुरूरायाक । करून नमन तांच्या
चरणांक । केलो आरंभ अवतरणिका बरोवंक ॥२२॥ अवतरणिका ग्रंथ-खंड । करतले साई वक्रतुंड । तांचें वैभव

१. श्रीसाईबाबा. २. श्रीसाईसच्चरीत ग्रंथाचो भाग.

अद्भूत प्रचंड । म्हजें तोंड निमता पुरतेंच ॥२३॥ 'पयल्या अध्यायांत' मंगलाचरण । विघ्नहर्ता विश्व बी कारण ।
गौरीशंकर कंठमंडन । श्रीगजवदनाक केलें नमन ॥२४॥ जी अभिनव वाग्विलासिनी । चातुर्यकलाकामिनी । ती
श्रीशारदा विश्वमोहिनी । इष्टार्थ दाखयतलेक केलें नमन ॥२५॥ कुलगुरू आप्तइष्ट गुरूजन । सगूण अवतार
संतसज्जन । शरण्य सद्गुरू 'कैवल्यनिधान' । साईभगवानाक केलें नमन ॥२६॥ गंव दळपाची कथा सांगून ।
महामारीचें पूर्ण उपशमन । कशें केलें तें स्पश्ट करून । सांगलें श्रीसाईसामर्थ्य ॥२७॥ सध्याचें ग्रंथप्रयोजन ।
हेमाडपंत नामकरण । गुर्वनवश्यकता-विवादखंडन । दर्शन हेमाडांक 'दुसऱ्या अध्यायांत' ॥२८॥ ग्रंथ बरोवपाक
आज्ञापन । कशें आयलें साईमुखांतल्यान । पठाणाचें वृत्त कथन । केलें पूर्ण 'तिसऱ्या अध्यायांत' ॥२९॥ जगच्चालक-
कंठाभरण । साधुसंतांचें अवतरण । हे धरतरेर कसल्या कारणान । केलें विवरण विस्तारान ॥३०॥ दत्त अवतार
अत्रिनंदन । साई साक्षात 'हरिचंदन' । शिरडी क्षेत्रांत पयलें आगमन । वर्णन समग्र 'चवथ्यांत' ॥३१॥ शिरडीच्यान
गुप्त जावन । परत थंयच प्रगट जावन । केले सगल्यांक विस्मयसंपन्न । श्रीमंत पाटला सयत ॥३२॥ गंगागीर बी
संतसंमेलन । स्वता हातांनी उदक व्हरून । कशें निर्माण केलें उद्यान । निरुपण पुराय 'पांचव्यांत' ॥३३॥ रामनम
उत्सव थोर । बाळा बोवा किर्तनकार । मशीदमाई जिणोंद्वार । कथन सविस्तर 'सव्यांत' ॥३४॥ बाबांचो समाधी
खंडयोग । धोती पोती असले प्रयोग । बाबा हिंदू काय मुसलमान धोंग । विचार संतांचे अगाध ॥३५॥ बाबांचो भेस
वागप दवा । चिलीम धुनी दिवा । तांचें दुयेंस, तांची सेवा । अगम्य देखाव सगलोच ॥३६॥ भागोजी शिंद्याची

१. मोक्षाचें भांडार. २. कल्पवृक्ष.

महाव्याधी । खापर्डेपूत ग्रंथीजोर वखदी । १नाना पंढरीदर्शन बुद्धी । सांगतात २सुधी 'सातव्यांत' ॥३७॥ नरजल्माचें
अपूर्व महिमान । साई भिक्षावृत्ती वर्णन । ३बायजाबाईचें संतसेवन । जेवण आगळेपण श्रीसाईचें ॥३८॥ साई,
४तात्या, म्हाळसापती सगले । रातचे मशिर्दीत न्हिदताले । बाबा आगळेपणान वागताले । प्रेमान दोगांय कडेन
सारकेच ॥३९॥ राहाता गांवचे खुशालचंद । बाबा शांती ज्ञान कंद । एकामेकांचो प्रेमसंबंद । निरुपण आनंद
'आठव्यांत' ॥४०॥ तात्यासाहेब नूलकर । तात्या पाटील भक्तवर । एक 'आंगलभौम गृहस्थ थोर । प्रायश्चीत व्हड
आज्ञाभंगाचें ॥४१॥ पंचमहायज्ञ करून घेवन । बाबा खाताले भिक्षा अन्न । भिक्षाधिकार संपन्न लक्षण । करताले
वर्णन चातुर्यान ॥४२॥ बाबासाहेब तखंड श्रेष्ठ । खंदे प्रार्थनासमाजिष्ट । जाले साईभक्त एकनिष्ट । कथा उत्कृष्ट
'णवव्यांत' ॥४३॥ लांब फकत हात चार । रुंद तशीच वेंतभर । पांख्याक लोंबकळायिल्ले फळयेचेर । न्हिदप
योगेश्वर श्रीसाईचें ॥४४॥ केन्ना शिरडींत पांय पडले । कितलीं वर्सां वास्तव्य जालें । देहावसान केन्ना घडलें । केलें
निरुपण हृदयसंगम ॥४५॥ अंतरांत शांत निरित्शस्थिती । भायर दाखयताले पिशाच्चवृत्ती । लोकसंग्रह नित्य चिंती ।
अढळ प्रवृत्ती गुरुरायांची ॥४६॥ वेदशास्त्र-धर्मलक्षण । परमार्थ आनी वेव्हार शिक्षण । भक्त अभक्त चित्तपरिक्षण ।
कुशळटाय विलक्षण सद्गुरूंची ॥४७॥ बाबांची बसका, बाबांचें ज्ञान । बाबांचें ध्यान आनी स्थान । तांचें सामर्थ्य
आनी महिमान । कथन पूर्ण 'धाव्यांत' ॥४८॥ सच्चिदानंदस्वरूपस्थिती । दिगंत बाबांची प्रख्याती । डॉक्टर
पंडितांची प्रेमभक्ती । ५सिद्दिकवृत्ती सांगली ॥४९॥ कशें केलें कुपांक आकर्षण । कशी वाऱ्याचेर सत्ता विलक्षण ।

१. नानासाहेब चांदोरकर. २. जांची बुद्धी उत्तम आसली अशे कवी हेमाडपंत. ३. तात्या पाटील कोते शिरडीकर हांची आवय.
४. तात्या पाटील कोते. ५. इंग्लीशमॅन. ६. सिद्दीक फाळके.

॥श्रीसाईसच्चरीत॥

उज्या पसून राखण । सुरस विवरण 'इकराव्यांत' ॥५०॥ 'काका, 'धुमाळ, 'निमोणकर । एक मामलेदार एक डॉक्टर ।
प्रसंग वेगळो, वेगळे प्रकार । सांगले म्होंवाळ उतरांनी ॥५१॥ नासकाचे अग्नीहोत्री मुळे दुबावी । संत घोलेप श्रीराम
अनुयायी । तांची साईदर्शन नवलाई । केली निरुपण 'बाराव्यांत' ॥५२॥ बाळा शिंप्याचें हिंवताप नाशन । केलें
सुण्याक धंयभात दिवन । 'बापूसाहेब-महामारी शमन । केलें खावंक दिवन अक्रोड पिस्ते ॥५३॥ आळंदीचे स्वामी
गळ्याचे रोगी । आशिर्वादानूच केले निरोगी । हागवणीची पिडा 'काका भोगी । घालयली भुंयमूग दाण्यांनी ॥५४॥
हर्द्याचे भक्त दत्तोपंत । पोटाच्या दुखण्यान सामके त्रस्त । आशिर्वादानूच केले तांकां मुक्त । समस्त लोकां मुखार ॥५५॥
एका भिमजी पाटलाक । दम्याचें जालें दुयेंस । उदी लावन काडलो कडेक । प्रकार तो सांगलो 'तेराव्यांत' ॥५६॥
नांदेडचे रतनजी पारसी शेट । नामनेचे वेपारी दुखेस्त मनांत । भुरगें दिवन तांकां पुताच्या रुपांत । केले खुशालभरीत
श्रीसाईनी ॥५७॥ मौलीसाहेब गुप्त संत । नांदेड शारांत हमाली करीत । साईसंकेतान वळख पटत । कथा अद्भूत
'चवदाव्यांत' ॥५८॥ नारदीय किर्तनपद्दत । बाबा दासगणूक सांगीत । चोळकरांचें एकवत पावोवन घेत । दिवन
तांकां च्या साकर ॥५९॥ औरंगाबादेतल्यान पाल पावली । मशिदींतले पालीक येवन मेळ्ळी । चुकचुकपांतल्यान
गजाल सांगली । कथा आयली 'पंदराव्यांत' ॥६०॥ संतती संपत्ती संपन्न । साईची यशकीर्त आयकून । गृहस्थ एक
मेळोवपाक ब्रह्मज्ञान । आयलो शिरडी गांवांत ॥६१॥ जाका जाय आसली ब्रह्मप्राप्ती । ताचीच केली संवसार
विरक्ती । सुटपाक जाय धन आसक्ती । पयलीं ताच्या मनांतल्यान ॥६२॥ पांच रुपयांक उदार । जाका रावनासले

१. काका महाजनी. २. नाशिकाचे धुमाळ वकील. ३. नानासाहेब निमोणकर. ४. श्रीमंत बापुसाहेब बुट्टी.

बाबा खीणभर । नोटी आसुनूय बोलसांत भितर । ब्रह्म ताका दाखयलें कशें ॥६३॥ शैली सुंदर साईबोधाची । प्रसाद वाचा हेमाडांची । भेट जशी दूद साकरीची । कथा मनोहर 'सोळाव्यांत' ॥६४॥ आदले कथेचेंच आख्यान । ब्रह्मज्ञान विस्तारकथन । धनलोभाचें निसंतान । वर्णन म्होंवाळ 'सतराव्यांत' ॥६५॥ साठ्यांची गुरूचरित्रकथा । राधाबाईची उपदेशवार्ता । हेमाडांची अनुग्रहता । कथनकुशळटाय 'अठराव्यांत' ॥६६॥ अनुग्रहकथेचो विस्तार । साई-श्रीबोधानुसार । केल्लो आसा खोल विचार । अध्यायांत 'एकुणिसाव्या' ॥६७॥ ईशाव्यास्य-भावार्थबोधिनी । सुरू केली दासगणुंनी । तातूंत दुबाव उपरासलो मनीं । विचारलो तांणी बाबांक ॥६८॥ बाबांनी म्हणलें 'काकांची वावराडीण । करतली दुबावाचें निवारण । सद्गुरूमहिमा असाधारण । गोड निरुपण 'विसाव्यांत' ॥६९॥ एक प्रांताधिकारी सुलक्षण । दुसरे पाटणकर 'विचक्षण । तिसरे एक वकील विलक्षण । अनुग्रह तिगांकूय 'एकविसाव्यांत' ॥७०॥ मशीदमाई भवतारका । तीच द्वारावती द्वारका । बाबा सांगीत सकल लोकां । कळना भावार्थ एकल्याकूय ॥७१॥ मशीदमाईचे गूण सांगीत । 'मिरीकर, बुट्टीचें सर्पदंश संकश्ट टाळीत । अमीर सक्कराची वाय घालयत । तशीच तांची घालयली भिरांत सोरपाची ॥७२॥ हेमाडांचें विंचवाचें संकश्ट । हेरां वयलें सोरोप चाबप अरिश्ट । निवारीत आडमरण दुर्घट । प्रसंग प्रगट 'बाविसाव्यांत' ॥७३॥ योग अभ्यासकाचें दुबाव निरसन । 'माधवरावांचें सोरोप चाबप निवारण । धुनी इंधन, बोकड 'हनन । केलें वर्णन रोसाळ ॥७४॥ बडेबाबाचो बडेजाव । गुरूआज्ञानिश्ठेचो उणाव । कितलेंय दिलें

१. काकासाहेब दीक्षितांची. २. बारीकसाणीचे. ३. कोपरगांवचे मामलेदार बाळासाहेब मिरीकर.
४. शिरडीचे माधवराव देशपांडे. ५. वध.

तरी भोव १हाव । अतृप्त सभाव मूळचोच ॥७५॥ २काकासाहेब भक्तश्रेष्ठ । गुरूआज्ञेंत परम एकनिष्ठ । सद्गुरूलिला
कथन विशिष्ट । केलें उत्कृष्ट 'तेविसाव्यांत' ॥७६॥ फुटाण्यांचें निमीत करून । हेमाडपंतांक दिली शिकवण ।
सद्गुरू स्मरण केले वीण । विशय सेवन करचो न्हय ॥७७॥ अण्णा बाबरे आनी मावशीबाई । झगडें दोगांय मदीं
लायत साई । ते विनोद मस्करेची नवलाई । गायता कविवर्य 'चोविसाव्यांत' ॥७८॥ भक्त दामूअण्णा कांसार ।
अहमदनगरांत जांचें घर । करपाक सोदताले वेपार । तांदळांचो कापसाचो व्हडलो ॥७९॥ तातूंत जातलें लुकसाण
सत्य । आंबो खावन मेळ्ळें ३अपत्य । सांगीत साई ज्ञानादित्य । निरुपण आयलां 'पंचविसाव्यांत' ॥८०॥ भक्त एक
नांवाचे 'पंत' । हेर गुरू कडल्यान अनुग्रहीत । धाडली तांकां खूण त्वरीत । जाले पंत खुशालभरीत ॥८१॥ हरिश्चंद्र
पितळे भक्त । तांचो पूत ४अपस्मारग्रस्त । कृपेचे नदरेनूच समस्त । गेलें दुयेंत लयाक ॥८२॥ दिले पितळ्यांक रुपया
तीन । म्हणलें आदीं दिल्ले दोन । बाबांनी सांगलें करपाक पुजन । रुचीक कथन 'सविसाव्यांत' ॥८३॥ भागवत
पोथी हातांत दिवन । परत घेवची प्रसाद म्हणून । 'काका दीत आस धरून । दिली बाबांनी ती ५माधवाक ॥८४॥
विष्णुसहस्रनामाची पोथी । एका रामदाशीच्या पोथयांत आसली । ताका कळनासतना बाबांनी घेतली । तीय दिली
माधवरावांक ॥८५॥ विष्णुसहस्रनामाची पोथी दिवन । ६शामरावांक अनुग्रहण । कशें करतात साई दयाघन । जालें
कथानिरूपण 'सत्ताविसाव्यांत' ॥८६॥ भक्त लखमीचंद मुनशी । चिडीबाई बुऱ्हाणपुरवाशी । मेघा ब्राह्मण पुण्यराशी ।
पावले चरणां कडेन श्रीसाईंच्या ॥८७॥ सपनांत सगल्यांक दिवन दृष्टांत । अणभव ताचो मागीर जागेपणांत ।

१. आस. २. काकासाहेब दीक्षित. ३. भुरगें. ४. फेंफरें. ५. काका महाजनी. ६. माधवराव देशपांडे. ७. माधवरावांक बाबा 'शामा', 'शामराव' अशें म्हणीत.

श्रीसाईसच्चरीत॥

गुरुमाऊलीची अगम्य मात । प्रेमान सांगीत 'अठ्ठाविसाव्यांत' ॥८८॥ भजनी पंगड एक मद्रासाचो । शिरडी क्षेत्रांत एकठांय जालो । पळोवपाक दान औदार्य सुवाळो । भोळा शंकर श्रीसाईचो ॥८९॥ रघुनाथराव तेंडुलकर । तांच्या पुताचो परिक्षा प्रकार । तांचो पेंशन्याचो हुसको काबार । लिला मनोहर श्रीसाईची ॥९०॥ डॉक्टर कॅप्टन हाटे भक्तप्रवर । साईचरणीं प्रेम अपार । दिलें सपनांत दर्शन फांतोडेर । कथानक आगळें 'एकुणतिसाव्यांत' ॥९१॥ 'सप्तशृंगीदेवी उपासक । काकाजी नांवाचे गृहस्थ एक । पळोवचे साई संतनायक । सांगलें देवीन तांकां दृश्टांतांत ॥९२॥ शामरावान तेच देवीक । केल्ली आदीं आंगवण एक । शामा ती पावोवपाक वणीक । गेले तीस वर्सांनी ॥९३॥ राहात्याचे शेठ चंदखुशाल । पंजाबी ब्राह्मण रामलाल । सपनांत दोगांकूय "शिरडीक चल" । हे साईबोल कथन 'तिसाव्यांत' ॥९४॥ विजयानंद संन्याशी मद्रासी एक । भायर सरले मानसरोवराचेर वचपाक । दवरून घेतलो आपल्या सांगाताक । श्रीहृषिकेशी साईनी ॥९५॥ आनीक एक भक्त मानकर । साईपदकमल मधुकर । हिंसक्रूर वागाचो उद्धार । सुंदर कथन 'एकतिसाव्यांत' ॥९६॥ आमी चौग सज्जन संत । भोंवले रानांत देव सोदीत । हांव जातकूच अभिमान गलीत । दर्शन दिलें म्हाका गुरुरायान ॥९७॥ उपोशण करपाची गोखलेबाई । अशीच दुसरी कथा श्रीसाई । सांगीत स्वमुखान तिची नवाई । गायतात हेमाड 'बतिसाव्यांत' ॥९८॥ नारायण जानीच्या इश्टाक । मारलो अचकीत विंचवान घांस । एका भक्ताचे धुवेक । दिलो त्रास जोरान ॥९९॥ चांदोरकरांचे धुवेक भरपूर । त्रास बाळंटेरा वेळार । जानी स्वता दुख्खी त्या वेळार । सुचनासलें कोणाक कितेंच ॥१००॥ कुलकर्णीसाहेब भक्तवर ।

१. हे देवीचें स्थान वणी गांवांत आसा.

बाळाबुवा भजनकार । उदीचो प्रभाव अपार । कळ्ळो खरेपणीं सगल्यांक ॥१०१॥ भक्त हरिभाऊ कर्णीक ।
श्रद्धावंत आनी भावीक । तांचे दक्षणेची कथा मोहक । बोध दिवपी 'तेतिसाव्यांत' ॥१०२॥ मालेगांवचे एक डॉक्टर ।
पुतणयो हाड्याव्रणान 'जर्जर' । पिल्ले डॉक्टर भक्तप्रवर । पिडीत भिरांकूळ नारू दुयेसान ॥१०३॥ बापाजी
शिरडीकर । घरकान्न ग्रंथीजोरान जर्जर । एक इराणी ल्हान पोर । दुखेस्त भिरांकूळ आंकडेन ॥१०४॥ हर्द्याचे एक
गृहस्थ । मुतखड्यान अत्यवस्थ । मुंबयचे एक प्रभू कायस्थ । घरकान्न दुखेस्त बाळंटेराच्या त्रासांनी ॥१०५॥
वयल्या व्याधींचें उच्चाटन । फकत उदी, स्पर्श करून । जालें लागनासतना खीण पसून । निरुपण रोसाळ
'चवतिसाव्यांत' ॥१०६॥ महाजनींचे इश्ट एक । निर्गुणाचे पूर्ण भजक । ते जाले मुर्तीपुजक । फकत दर्शनान
एकाच ॥१०७॥ धरमसी जेठाभाई ठक्कर । मुंबयचे एक सॉलिसिटर । बियांचीं द्राक्षां निर्बीज सत्वर । दितेल गुरूवर
तांकां करून ॥१०८॥ वांद्याचे एक कायस्थ । तांकां न्हीद पडनासली स्वस्थ । बाळा पाटील नेवासस्थ । घेतलो
उदी अणभव 'पस्तिसाव्यांत' ॥१०९॥ गोंयचे दोग गृहस्थ । वेगळ्योवेगळ्यो आंगवणी करीत । एक चोर मेळचो
म्हूण मागीत । दुसरो सेवानिवृत्ती खातीर ॥११०॥ दोगूय विसरले आंगवण । साईसमर्थ करून दीत स्मरण ।
ब्रह्मांडव्याप्ती त्रिकालज्ञान । कीर्त कोण शकत सांगपाक ॥१११॥ औरंगाबाद सखाराम 'जाया' । पूत जावचो म्हूण
साईच्या पांयां । कथन 'छतिसाव्यांत' कथा आश्या । केली इत्सापुर्ती दिवन श्रीफळ ॥११२॥ चावडेचो खाशेलो
सुवाळो । हेर कडेन मेळना पळोवंक असलो । हेमाड वर्णितात प्रत्यक्ष पळोवन तो । कथा रोसाळ

१. पिडेस्त. २. घरकान्न.

‘सात्तिसाव्यांत’ ॥११३॥ हांड्यांत पदार्थ भिन्न । शिजयताले तरेकवार पक्वान्न । दिताले सगल्यांक प्रसाद जेवण । वर्णन आगळें ‘आठिसाव्यांत’ ॥११४॥ “तद्विद्धि प्रणिपातेन” । ह्या गीताश्लोकाचें विवरण । करतात चांदोरकरांक कथन । संस्कृत अभिमान घालोवपाक ॥११५॥ दृश्टांत दिवन म्हासंत । बापूसाहेब बुद्दीक सांगीत । देवूळ बांदपाची आज्ञा करीत । आयल्या ती कथा ‘एकुणचाळिसाव्यांत’ ॥११६॥ मातोश्रीचें एकवत उद्यापन । ‘देव घालीत ब्राह्मणभोजन । साईक दीत आमंत्रण । बरोवन भक्तीपूर्ण पत्र एक ॥११७॥ संन्याशीभेस करून । आयल्यो त्या दिसा विभुती तीन । ब्राह्मणां वांगडा गेले जेवन । कळना विंदान गुरूरायांचें ॥११८॥ दिवन दृश्टांत हेमाडांक । आयले बाबा जेवपाक । फोटुरुपांतल्या धरून भेसाक । वर्णन म्होंवाळ ‘चाळिसाव्यांत’ ॥११९॥ फोट्याचीच कथा विस्तारून । करतात कवी भक्तांक कथन । सद्गुरूचें अतर्क्य महिमान । निरुपण रमणीय रोसाळ ॥१२०॥ करून धारण रुद्रावतार । जावन तांबडे खदिरांगार । करून गाळींचो शिवर । तिडकले देवांचेर श्रीसाई ॥१२१॥ “नित्य नेमान श्रीज्ञानेश्वरी । वाच” म्हणीत साई श्रीहरी । सपनांत सांगीत वाचपाची परी । वर्णिता हेमाड ‘एकेचाळिसाव्यांत’ ॥१२२॥ भक्त दात्यांची त्रिपुंड्रलेपना । साई देहावसानाची पूर्वसुचना । चुकयलें ‘रामचंद्रांच्या मरणा । तशेंच तात्याचेंय ॥१२३॥ साईसद्गुरू निर्वाण वार्ता । हाडटा श्रोत्यां मदीं उद्विग्नता । व्याकूळ करता हेमाडचिन्ता । कथा ती आयल्या ‘बेचाळिसाव्यांत’ ॥१२४॥ बाबांचो महानिर्वाण वृत्तांत । उरिल्लो अपूर्ण फाटल्या अध्यायांत । तोच पूर्ण हेमाडपंत । करतात ‘त्रेचाळिसाव्यांत’ ॥१२५॥ एकदां काकासाहेब दीक्षित । ‘काका आनी

१. बाळकृष्ण विश्वनाथ देव. २. अघटीत करणी. ३. भडंग. ४. तीन पट्यांचो तिबो. ५. रामचंद्र पाटील शिरडीकर. ६. तात्या कोते. ७. काका महाजनी.

माधवा सांगातांत । वाचीत आसतना नाथ भागवत । दुबाव मनांत उपरासलो ॥१२६॥ 'माधवराव दुबाव घालयत । समाधानी जायनासले दीक्षित । आनंदराव पाखाडे सपन सांगीत । करीत पयस दुबाव ॥१२७॥ पाख्याक लांबयिल्ले फळयेंत । म्हाळसापती कित्याक ना न्हिदत । साई समर्थ दुबाव घालयत । कथा कुशळटाय 'पंचेचाळिसाव्यांत' ॥१२८॥ जाग्यारूच बसून भोंवडी सगल्याक । चमत्कारसत्र दाखयत लोकांक । अदृश्यान वचत काशीक गयेक । चरित्र अद्भूत श्रीसाईचें ॥१२९॥ चांदोरकर धुवेची लग्न पर्वणी । शामाक वचपाक सांगीत संतमणी । शामा पळयत बाबांक दोळ्यांनी । गयापट्टणीं फोटवा रुपान ॥१३०॥ दोन बोकडांचें पूर्वजल्म कथन । करीत साईत्रिनेत्र स्वमुखान । रम्य म्होंवाळ पवित्र गहन । कथावर्णन 'शेचाळिसाव्यांत' ॥१३१॥ अशीच एक सोरपाची बेव्याची । वा आशेखोर सावकाराची रिणकाराची । कथा तांच्या फाटल्या जल्माची । साई ब्रह्मदेव हरिहर ॥१३२॥ वैर हत्या आनी उपकार । परत जल्म ते फेडपा खातीर । कथामृतपान करून घेत साईश्वर । हद्य कथन 'सत्तेचाळिसाव्यांत' ॥१३३॥ एक शेवडे भक्तप्रवर । एक अभावीक सपटणेकर । एकाचो वकिली परिक्षा प्रकार । कृपा दुसऱ्याचेर 'अठ्ठेचाळिसाव्यांत' ॥१३४॥ हरी कान्होबा मुंबयचे । स्वामी सोमदेव कपटी मनाचे । येवजणेन संतपरिक्षणाचे । आयले धरून अभिमान शिरडीक ॥१३५॥ दर्शन घेतांच मनोगत सांगलें । दोगूय तातूंत लज्जीत जाले । साईचरणीं लक्ष लागलें । पाप सोंपलें जल्मांतरीचें ॥१३६॥ बाबां कडेन बशिल्ले आसतना । अस्तुरेक एके पळोवन जेन्ना । चाळवलें चांदोरकरांचें मन तेन्ना । केलो उपदेश तो 'एकुणपन्नासाव्यांत' ॥१३७॥

१. माधवराव देशपांडे.

“तद्विद्धि प्रणिपातेन” । हाचोच अर्थ विस्तारून । करीत ताचेंच समर्थन । रघुनाथनंदन ‘पन्नासाव्यांत’ ॥१३८॥
दीक्षित हरी सीताराम । भक्त धुरंधर बाळाराम । नांदेड वकील पुंडलीक नाम । पावले शिरडी कशे पयले
फावटीं ॥१३९॥ एकएकल्याची कथा अद्भूत । आयकून श्रोते जायत विस्मीत । भक्त मनांत उचांबळत । वृत्त हें
सांगलां ‘एकावनाव्यांत’ ॥१४०॥ करून ग्रंथसिंहावलोकन । उपरांत घेत पसायदान । खलांचें खलत्व घालोवन ।
करची राखण सज्जनांची ॥१४१॥ सद्गुरूचरणीं लीन जावन । मस्तक लिखणी ओंपून । ग्रंथ सगलो सोंपोवन ।
कृतार्थ लेखन ‘बावनाव्यांत’ ॥१४२॥ अशे श्रीसाईसच्चरीत अध्याय । पूर्ण करीत गोविंदराय । प्रेमान वंदून तांचे
पांय । करतां नमन गुरूमायेक विश्वाचे ॥१४३॥ अध्याय अध्यायसार-कथिका । तिकाच म्हणटात अवतरणिका ।
कैवल्यपुरीची सत्पथिका । आसा जी मोक्ष इत्सुप्याक ॥१४४॥ शेल्याक बोंथरांचो पदर । म्हणून दितले न्हयकार ।
पूण दासविनंती एकवार । आयकुची चतूर श्रोत्यांनी ॥१४५॥ शेलो न्हय सान गोंडस नीट । लागची न्हय म्हूण
कोणाची दिश्ट । अवतरणिका ही काळी तीट । बाळ धीट लायता तिका ॥१४६॥ ग्रंथ सुंदर स रसांचें अन्न ।
अध्याया खातीर पदार्थ भिन्न । पुराय पचनाक ताकपान । तशीच लिखाणाक अवतरणिका ॥१४७॥ ग्रंथ कामधेनू
सदाफला । अध्याय अवयव पवित्र विमला । दिश्ट लागची न्हय घाली गळा । दिश्टमण्यांची माळ ही
अवतरणिका ॥१४८॥ आसूं, आतां अध्याय पद्दत । पंत हेमाड जी आचरीत । श्रोत्यांनो आदरान आयकात ।
सांगतां ती यथामती ॥१४९॥ सुरवातीक सद्गुरूस्तवन । उपरांत वेदान्त निरूपण । साई ब्रह्मस्वरूप वर्णन । अणभव

१. एकदांच. २. तिबो. ३. बाबांचो बाळू. ४. निर्मळ.

श्रीसाईसच्चरीत

कथन ताचे उपरांत ॥१५०॥ हेमाड मूळचेच विद्वान । तातूंत सद्गुरूमाई प्रसन्न । त्याच खिणाक केले प्रतिभासंपन्न ।
ग्रंथ-पक्वान्न निर्मुपाक ॥१५१॥ जेन्ना अणभवतले हाची गोडी । बंद थंयच जल्ममरण नाडी । निर्वाणपदाची
वतनवाडी । मेळटली जोड अक्षय्य ॥१५२॥ हेमाडांची रोसाळ वाचा । साईप्रसाद लाभ साचा । योगरसाचो दूद,
उसाच्या । थाट ग्रंथाचो वर्णुचो कितलो ॥१५३॥ आसतले अनेक ग्रंथकार । येना प्रसादवाणयेचो अधिकार । मेळटा
जेन्ना सद्गुरू साचार । विश्वाधार रमापती ॥१५४॥ केलें जरी विद्याअध्ययन । जमना असलें ग्रंथ लेखन । मेळ्ळे
बगर सद्गुरू आशिर्वचन । सत्य वचन त्रिवार ॥१५५॥ कोण वर्णीत श्रीसाईसच्चरिता । कितली अनुपम ग्रंथयोग्यता ।
मेळ्ळो हेमाडपंता सारको कर्ता । परम सौभाग्यताय मोक्ष इत्सुप्यांची ॥१५६॥ हाचे सारको ग्रंथ 'महितळी' । तशीच
कीर्त भूमंडळी । गोविंदरायांनी केली दिवाळी । वेळारूच मोक्ष इत्सुप्यां खातीर ॥१५७॥ ग्रंथ बाप धन्य धन्य । साई
सद्गुरू प्रसादजन्य । मोक्ष इत्सुप्यांक जातलो मान्य । विचार दिवाळखोरी फेडटलो ॥१५८॥ अनंत जल्मांच्या
पुण्याचो 'ठेवा' । म्हणून घडली साईसेवा । मेळ्ळो रुचीक हो मेवा । गोविंदरावांक ग्रंथलेखनाचो ॥१५९॥ पंत हेमाड
खंदे भक्त । कवी वेदांतविद्यासक्त । साईसद्गुरू चरण अनुरक्त । आसताले जे दीसरात ॥१६०॥ वेदांत विशय खूब
गहन । भक्ती विरक्ती ज्ञानाची जोड दिवन । असो ग्रंथ करप निर्माण । कुस्तार गुरूकृपे बगर ॥१६१॥ अध्याय न्हय
हीं 'हेमकोंदणां' । भरलीं तातूंत कथा अमोलरत्नां । तातूंतलीं अर्थप्रभा किरणां । महायत्नांनी गोविंदरायांनी ॥१६२॥
अनेक अध्याय सुगंध फुलांच्यो माळा । ओंपताले श्रीसाईसद्गुरूगळा । गोविंद मती प्रेमळ बाळा । भोव निर्मळ

१. पाताळांत. २. थेवो. ३. अळंकारांत हिरे, बी बसोवपा खातीर दवरिल्ले सुवाते भोंवतणीं जें भांगराचें काम केल्लें आसता तें.

भावनेन ॥१६३॥ अनेक अध्याय शुद्ध 'हेमकुंभ' । तातूंत साईसच्चरीत 'गंगांभ' । भरून दवरीत रघुनाथपुत्र । मोक्ष
इत्सुप्यांचें धोंग घालोवपाक ॥१६४॥ अनेक ग्रंथ रणांगणनभ । उबारीत अध्याय यशस्तंभ । मारून राकेसांचो
दर्पअभिमान धोंग । रघुनाथपुत्र मनाचे तरसादीन ॥१६५॥ ग्रंथ रत्नजडीत पंचारती । अध्यायकथा अर्थ स्नेहसुत्रज्योती ।
घेवन येतात विरक्ती शांती । संतम्हाराजांक उंवाळपाक ॥१६६॥ ग्रंथमाया विश्वमोहन । अध्याय भोव ऊंच उबोवन ।
कथाअर्थ बाजुबंद काया शृंगारून । तयार आलिंगनाक श्रीसाई ॥१६७॥ साईसच्चरीत ग्रंथसम्राट । अध्याय रम्य
हुशार 'भाट' । श्रद्धा ज्ञान वेदांत थाट । वैभव अफाट वर्णितात ॥१६८॥ साईसच्चरीत परमार्थ- 'हाट' । एकेक
अध्याय तातूंतली पेठ । अणभवकथा वस्त दाट । रचल्यात नीट कविवर्यांनी ॥१६९॥ ग्रंथ गंगापात्र विराट ।
अध्यायरचना सुबक 'घाट' । कथासार अमृतप्रवाह अचाट । सामर्थ्य अफाट गुरूकृपेचें ॥१७०॥ ग्रंथ न्हय हो
कल्पवृक्ष । संवसारजनांक दिसता 'रूक्ष' । मोक्ष इत्सुप्यांक फकत मोक्ष । अणभव प्रत्यक्ष पळोवचो ॥१७१॥ हाकाच
म्हणचें खरें स्मारक । संवसार काळोख, ताप हारक । मोहमाया नरक तारक । शांती दायक अक्षय्य ॥१७२॥ ग्रंथकार
राव गोविंद । साईसद्गुरू चरण अरविंद । नित्य नवो मध मकरंद । चाखीत भोंवरो जावन ॥१७३॥ आडनांव जांचें
'दाभोलकर' । आंग्लप्रभुसेवा तत्पर । विद्या विनय आचार विचार । अधिकारसंपन्न जे आसले ॥१७४॥ रखुमाबाई
तांची 'गृहिणी' । सुशील भावीक सद्गुणी । पतिव्रता विनतवाणी । साईचरणीं दृढभाव ॥१७५॥ वेंगुल्यालागीं
'दाभोळी' । मूळ वस्ती थंय जाली । 'केळवें' गांवांत उपरांत केली । वसणूक वाडवडलांनी कविंच्या ॥१७६॥ शके

१. भांगराची कळशी. २. गंगेचें उदक. ३. तोखणाय करपी. ४. बाजार. ५. स्वरूप. ६. सुको. ७. घरकान्न.

श्रीसाईसच्चरीत

सतराशें एक्यांयश्यांत । शुक्ल पंचम मार्गशीर्ष म्हयन्यांत । रघुनाथांची घरकान्न लक्ष्मीच्या कुसव्यांत । जल्मले पुण्यराशी गोविंद ॥१७७॥ गौड सारस्वत ब्राह्मण जात । गोत्र भारद्वाज पिराय सत्तरांत । अंतरले अठराशें एकावनांत । आशाढ शुक्ल नमी दिसा ॥१७८॥ शके अठराशें चवेचाळिसांत । ग्रंथ सुरू केलो चैत्र म्हयन्यांत । बावनावो अध्याय ज्येष्ठ म्हयन्यांत । शके एकावनांत केलो पूर्ण ॥१७९॥ गोविंदरावांक एकूच पूत । पांच धुवो, चौगी विवाहीत । पुतूय लग्न जाल्लो वैजकी शिकत । धूव आंकवार शिकताली तेंच ॥१८०॥ आतां सांगतां पारायण पद्दत । तशीच सप्ताची सगूण रीत । दिल्या गुरूचरित्र वा हेर ग्रंथांत । कृपा करून आयकुची ॥१८१॥ नितळ करून अंतस्कर्ण । भक्तीभावान करचें पारायण । एक दोन वा तीन । दिसांनीं करचें पूर्ण । जातले प्रसन्न साईनारायण ॥१८२॥ नाजाल्यार करचो सप्ता गोड । मेळटली पुण्यसंपत्तीची जोड । साई पूर्ण करतले मनांतले कोड । जातली हार भवभंयाची ॥१८३॥ बिरेस्ताराची करची सुरवात । फांतोडेर न्हाण घेतले उपरांत । बसचें आपल्या आसनांत । सोंपोवन बेगोबेग नित्यकामां ॥१८४॥ माटोव घालचो सोबीत विस्तीर्ण । केळी गबे कपडो बांदून । वयर सुंदर आच्छादन । घालून करचो ताका सोबिवंत ॥१८५॥ तातूंत करचें उच्चासन । उपरांत ताचे चारूय वटेन । रांगोळी रंगयाळी घालून । सजोवचें तेंय सोबीत ॥१८६॥ साईसद्गुरूची मुर्ती करून । वा फोटू सोबीत घेवन । आसनार दवरचो जतनायेन । करून नमस्कार प्रेमपूर्वक ॥१८७॥ रेशमी वस्त्रांत ग्रंथ बांदून । सद्गुरू कुशीक ताका दवरून । पांच उपचारांनीं दोगांकूय पुजून । करची सुरवात वाचपाक ॥१८८॥ एकवत धरचें आठ वासर । घेवचें दूद वा

१. पिरायेच्या ७० व्या वर्सा. २. शके अठराशें एकावन. ३. दीस.

फळांचो आहार । वा भाजिल्लो धान्य प्रकार । घेवचो रातचोच वा जेवण एकूच ॥१८९॥ उदेंतेक तोंड करून ।
सद्गुरुमुर्ती मनांत स्मरून । सुरवात शुद्ध मनोभावान । करची ग्रंथ वाचनाक ॥१९०॥ आठ आठ आनी सात । आठ
स आठ सात । असो सात दिसांचो पाठ । आठव्या दिसा फकत अवतरणिकाच ॥१९१॥ आठव्या दिसा एकवत
पारायण । करून निवेद्य श्रीसाईनारायण । जेवण सोयरे, ब्राह्मण आपोवन । दिवची दक्षणा यथाशक्ती ॥१९२॥
आपोवन वैदीक ब्राह्मणा । करची रातीं वेदघोशणा । दूद साकर पान दक्षणा । दिवन करचे तांकां धादोशी ॥१९३॥
अखेरेक वंदून सद्गुरूचरणां । ओंपची तांकांय योग्य दक्षणा । धाडची ती भांडार १भुवना । संस्थाननिधी वर्धना
खातीर ॥१९४॥ हातूंतल्यान धादोसतले साईभगवान । दितले भक्तांक पसायदान । संवसारभंय सोरपाक घालतले
धांवडावन । दाखयतले भांडार मोक्षाचें ॥१९५॥ श्रोते संत माहेरघर । पडूं पडल्यार अवतरणिका विसर । दवरची ग्रंथ
अर्थाचेर नदर । मागता सेवक चरणां कडेन ॥१९६॥ श्रोते सज्जन १कृतांत काळ । आसची दासाचेर दया अढळ ।
दवरून तुमच्या चरणांचेर कपाळ । प्रार्थिता बाळ बाबांचो ॥१९७॥ उणें चड आसतलें जें जें । तें तें दिवचें म्हाका
म्हजें । सार घेवन सोबता तशें । करात चित्त तुमी श्रोत्यांनो ॥१९८॥ नमो साई शिवनंदना । नमो साई १कमलासना ।
नमो साई मधुसुदना । १पंचवदना साई नमो ॥१९९॥ नमो साई १अत्रिनंदना । नमो साई १पाकशासना । नमो साई
१निशारमणा । अग्नीनारायणा साई नमो ॥२००॥ नमो साई रुक्मिणीवरा । नमो साई चिद्भास्करा । नमो साई
ज्ञानसागरा । ज्ञानेश्वरा श्रीसाई नमो ॥२०१॥ अवतरणिका वाक्य पुष्पांजली । तशीच नमन नामावली । प्रार्थितां

१. शिरडी संस्थानाच्या भांडारांत. २. मृत्यू. ३. ब्रह्मदेव. ४. शंकर. ५. दत्त. ६. इंद्र. ७. चंद्र.

ॐ पून गुरूपदकमलीं । जावची साईमाऊली खुशाल ॥२०२॥ इति श्रीसाईसद्गुरू प्रेरीत । दास बाबा बाल विरचीत ।
श्रीसाईसमर्थसच्चरीत । जय अणकारीत अवतरणिका नामं त्रिपंचाशत्तमोऽध्यायः संपूर्णः ॥ ॥ ॥ ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

॥ समाप्तोऽयं ग्रंथः ॥

॥ श्रीसाईसच्चरीत ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

॥ समाप्तोऽयं ग्रंथः ॥